నమో తస్స భగవతో అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స

ఖుద్దకనికాయే

జాతకపాళి

(దుతియో భాగో)

౧౭. చత్తాలీసనిపాతో

౫౨౧. తేసకుణజాతకం (౧)

౧. “వేస్సన్తరం తం పుచ్ఛామి, సకుణ భద్దమత్థు తే;

రజ్జం కారేతుకామేన, కిం సు కిచ్చం కతం వరం”.

౨. “చిరస్సం వత మం తాతో, కంసో బారాణసిగ్గహో;

పమత్తో అప్పమత్తం మం, పితా పుత్తం అచోదయి.

౩. “పఠమేనేవ వితథం, కోధం హాసం నివారయే;

తతో కిచ్చాని కారేయ్య, తం వతం ఆహు ఖత్తియ.

౪. “యం త్వం తాత తపోకమ్మం [తపే కమ్మం (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)], పుబ్బే కతమసంసయం;

రత్తో దుట్ఠో చ యం కయిరా, న తం కయిరా తతో పున [పునం (పీ॰)].

౫. “ఖత్తియస్స పమత్తస్స, రట్ఠస్మిం రట్ఠవడ్ఢన;

సబ్బే భోగా వినస్సన్తి, రఞ్ఞో తం వుచ్చతే అఘం.

౬. “సిరీ తాత అలక్ఖీ చ [సిరీ చ తాత లక్ఖీ చ (స్యా॰ పీ॰)], పుచ్ఛితా ఏతదబ్రవుం;

ఉట్ఠాన [ఉట్ఠానే (స్యా॰)] వీరియే పోసే, రమాహం అనుసూయకే.

౭. “ఉసూయకే దుహదయే, పురిసే కమ్మదుస్సకే;

కాలకణ్ణీ మహారాజ, రమతి [రమాతి (క॰)] చక్కభఞ్జనీ.

౮. “సో త్వం సబ్బేసు సుహదయో [సో త్వం సబ్బేసం సుహదయో (స్యా॰ పీ॰), సో త్వం సబ్బే సుహదయో (క॰)], సబ్బేసం రక్ఖితో భవ;

అలక్ఖిం నుద మహారాజ, లక్ఖ్యా భవ నివేసనం.

౯. “స లక్ఖీధితిసమ్పన్నో, పురిసో హి మహగ్గతో;
అమిత్తానం కాసిపతి, మూలం అగ్గఞ్చ ఛిన్దతి.

౧౦. “సక్కోపి హి భూతపతి, ఉట్ఠానే నప్పమజ్జతి;
స కల్యాణే ధితిం కత్వా, ఉట్ఠానే కురుతే మనో.

౧౧. “గన్ధబ్బా పితరో దేవా, సాజీవా [సఞ్జీవా (పీ.)] హోన్తి తాదినో;
ఉట్ఠాహతో [ఉట్ఠహతో (స్యా. పీ.)] అప్పమజ్జతో [మప్పమజ్జతో (క.)], అనుతిట్ఠన్తి దేవతా.

౧౨. “సో అప్పమత్తో అక్కుద్ధో [అక్కుట్ఠో (పీ.)], తాత కిచ్చాని కారయ;
వాయమస్సు చ కిచ్చేసు, నాలసో విన్దతే సుఖం.

౧౩. “తత్థేవ తే వత్తపదా, ఏసావ [ఏసా చ (పీ.)] అనుసాసనీ;
అలం మిత్తే సుఖాపేతుం, అమిత్తానం దుఖాయ [దుక్ఖాయ (పీ.)] చ”.

౧౪. “సక్ఖిసి త్వం [సక్ఖీ తువం (సీ. స్యా. పీ.)] కుణ్డలిని, మఞ్ఞసి ఖత్తబన్ధుని [ఖత్తియబన్ధునీ (పీ.)];
రజ్జం కారేతుకామేన, కిం సు కిచ్చం కతం వరం”.

౧౫. “ద్వేవ తాత పదకాని, యత్థ [యేసు (పీ.)] సబ్బం పతిట్ఠితం;
అలద్ధస్స చ యో లాభో, లద్ధస్స చానురక్ఖణా.

౧౬. “అమచ్చే తాత జానాహి, ధీరే అత్థస్స కోవిదే;
అనక్ఖా కితవే తాత, అసోణ్డే అవినాసకే.

౧౭. “యో చ తం తాత రక్ఖేయ్య, ధనం యఞ్చేవ తే సియా;
సూతోవ రథం సఙ్గణ్హే, సో తే కిచ్చాని కారయే.

౧౮. “సుసఙ్గహితన్తజనో, సయం విత్తం అవేక్ఖియ;
నిధిఞ్చ ఇణదానఞ్చ, న కరే పరపత్తియా.

౧౯. “సయం ఆయం వయం [ఆయవయం (పీ.)] జఞ్ఞా, సయం జఞ్ఞా కతాకతం;
నిగ్గణ్హే నిగ్గహారహం, పగ్గణ్హే పగ్గహారహం.

౨౦. “సయం జానపదం అత్థం, అనుసాస రథేసభ;

మా తే అధమ్మికా యుత్తా, ధనం రట్ఠఞ్చ నాసయుం.

౨౧. “మా చ వేగేన కిచ్చాని, కరోసి [కారేసి (సీ. స్యా. పీ.)] కారయేసి వా;

వేగసా హి కతం కమ్మం, మన్దో పచ్ఛానుతప్పతి.

౨౨. “మా తే అధిసరే ముఞ్చ, సుబాళ్హమధికోధితం [కోపితం (సీ. స్యా.)];

కోధసా హి బహూ ఫీతా, కులా అకులతం గతా.

౨౩. “మా తాత ఇస్సరోమ్హీతి, అనత్థాయ పతారయి;

ఇత్థీనం పురిసానఞ్చ, మా తే ఆసి దుఖుద్రయో.

౨౪. “అపేతలోమహంసస్స, రఞ్ఞో కామానుసారినో;

సబ్బే భోగా వినస్సన్తి, రఞ్ఞో తం వుచ్చతే అఘం.

౨౫. “తత్థేవ తే వత్తపదా, ఏసావ అనుసాసనీ;

దక్ఖస్సుదాని పుఞ్ఞకరో, అసోణ్డో అవినాసకో;

సీలవాస్సు [సీలవాస్స (టీకా)] మహారాజ, దుస్సీలో వినిపాతికో” [వినిపాతకో (పీ.)].

౨౬. “అపుచ్ఛిమ్హ కోసియగోత్తం [అపుచ్ఛిమ్హా కోసియగోత్తం (స్యా.), అపుచ్ఛమ్హాపి కోసికం (పీ.)], కుణ్డలినిం తథేవ చ;

త్వం దాని వదేహి జమ్బుక [జమ్బుక త్వం దాని వదేహి (స్యా. పీ.)], బలానం బలముత్తమం”.

౨౭. “బలం పఞ్చవిధం లోకే, పురిసస్మిం మహగ్గతే;

తత్థ బాహుబలం నామ, చరిమం వుచ్చతే బలం.

౨౮. “భోగబలఞ్చ దీఘావు, దుతియం వుచ్చతే బలం;

అమచ్చబలఞ్చ దీఘావు, తతియం వుచ్చతే బలం.

౨౯. “అభిజచ్చబలం చేవ, తం చతుత్థం అసంసయం;

యాని చేతాని సబ్బాని, అధిగణ్హాతి పణ్డితో.

౩౦. “తం బలానం బలం సేట్ఠం, అగ్గం పఞ్ఞాబలం బలం [వరం (సీ.)];

పఞ్ఞాబలేనుపత్థద్ధో, అత్థం విన్దతి పణ్డితో.

౩౧. “అపి చే లభతి మన్దో, ఫీతం ధరణిముత్తమం;

అకామస్స పసయ్హం వా, అఞ్ఞో తం పటిపజ్జతి.

౩౨. “అభిజాతోపి చే హోతి, రజ్జం లద్ధాన ఖత్తియో;
దుప్పఞ్ఞో హి కాసిపతి, సబ్బేనపి న జీవతి.

౩౩. “పఞ్ఞావ సుతం వినిచ్ఛినీ [పఞ్ఞా సుతవినిచ్ఛినీ (స్యా. పీ.)], పఞ్ఞా కిత్తి సిలోకవడ్ఢనీ [వద్ధనీ (పీ.)];
పఞ్ఞాసహితో నరో ఇధ, అపి దుక్ఖే సుఖాని విన్దతి.

౩౪. “పఞ్ఞఞ్చ ఖో అసుసూసం, న కోచి అధిగచ్ఛతి;
బహుస్సుతం అనాగమ్మ, ధమ్మట్ఠం అవినిబ్భుజం.

౩౫. “యో చ ధమ్మవిభఙ్గఞ్ఞూ [యో ధమ్మఞ్చ విభాగఞ్ఞూ (పీ.)], కాలుట్ఠాయీ మతన్దితో;
అనుట్ఠహతి కాలేన, కమ్మఫలం తస్స ఇజ్ఝతి [కమ్మఫలం తస్సిజ్ఝతి, ఫలం తస్స సమిజ్ఝతి (క.)].

౩౬. “అనాయతన [నా'నాయతన (పీ.)] సీలస్స, అనాయతన [నా'నాయతన (పీ.)] సేవినో;
న నిబ్బిన్దియకారిస్స, సమ్మదత్థో విపచ్చతి.

౩౭. “అజ్ఝత్తఞ్చ పయుత్తస్స, తథాయతనసేవినో;
అనిబ్బిన్దియకారిస్స, సమ్మదత్థో విపచ్చతి.

౩౮. “యోగప్పయోగసఙ్ఖాతం, సమ్భతస్సానురక్ఖణం;
తాని త్వం తాత సేవస్సు, మా అకమ్మాయ రన్ధయి;
అకమ్మునా హి దుమ్మేధో, నళాగారంవ సీదతి”.

౩౯. “ధమ్మం చర మహారాజ, మాతాపితూసు ఖత్తియ;
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౪౦. “ధమ్మం చర మహారాజ, పుత్తదారేసు ఖత్తియ;
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౪౧. “ధమ్మం చర మహారాజ, మిత్తామచ్చేసు ఖత్తియ;
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౪౨. “ధమ్మం చర మహారాజ, వాహనేసు బలేసు చ;
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౪౩. “ధమ్మం చర మహారాజ, గామేసు నిగమేసు చ…పే.…

౪౪. “ధమ్మం చర మహారాజ, రట్ఠేసు [రట్ఠే (పీ.)] జనపదేసు చ…పే.…

౪౩. “ధమ్మం చర మహారాజ, సమణ [సమణే (స్యా. క.)] బ్రాహ్మణేసు చ…పే.….

౪౬. “ధమ్మం చర మహారాజ, మిగపక్ఖీసు ఖత్తియ;
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౪౭. “ధమ్మం చర మహారాజ, ధమ్మో చిణ్ణో సుఖావహో [ధమ్మో సుచిణ్ణో సుఖమావహతి (క.)];
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౪౮. “ధమ్మం చర మహారాజ, సఇన్దా [ఇన్దో (పీ.), సిన్దా (క.)] దేవా సబ్రహ్మకా;
సుచిణ్ణేన దివం పత్తా, మా ధమ్మం రాజ పామదో [పమాదో (పీ. క.)].

౪౯. “తత్థేవ తే [వేతే (పీ.)] వత్తపదా, ఏసావ [ఏసా చ (పీ.)] అనుసాసనీ;
సప్పఞ్ఞసేవీ కల్యాణీ, సమత్తం సామ [సామం (క.)] తం విదూ”తి.

తేసకుణజాతకం పఠమం.

౨. సరభఙ్గజాతకం (౨)

౫౦. “అలఙ్కతా కుణ్డలినో సువత్థా, వేళురియముత్తాథరుఖగ్గబన్ధా [బద్ధా (పీ.)];
రథేసభా తిట్ఠథ కే ను తుమ్హే, కథం వో జానన్తి మనుస్సలోకే”.

౫౧. “అహమట్ఠకో భీమరథో పనాయం, కాలిఙ్గరాజా పన ఉగ్గతోయం [ఉగ్గతో అయం (పీ.), ఉగ్గతాయం (క.)];
సుసఞ్ఞతానం ఇసీనం [సుసఞ్ఞతానిసినం (పీ.)] దస్సనాయ, ఇధాగతా పుచ్ఛితాయేమ్హ పఞ్హే”.

౫౨. “వేహాయసం తిట్ఠసి [తిట్ఠతి (పీ.)] అన్తలిక్ఖే, పథద్ధునో పన్నరసేవ చన్దో;
పుచ్ఛామి తం యక్ఖ మహానుభావ, కథం తం జానన్తి మనుస్సలోకే”.

౫౩. “యమాహు దేవేసు సుజమ్పతీతి, మఘవాతి తం ఆహు మనుస్సలోకే;
స దేవరాజా ఇదమజ్జ పత్తో, సుసఞ్ఞతానం ఇసీనం దస్సనాయ”.

౫౪. “దూరే సుతా నో ఇసయో సమాగతా, మహిద్ధికా ఇద్ధిగుణూపపన్నా;
వన్దామి తే అయిరే పసన్నచిత్తో, యే జీవలోకేత్థ మనుస్ససేట్ఠా”.

౫౫. గన్ధో ఇసీనం చిరదిక్ఖితానం [దక్ఖితానం (స్యా. పీ.)], కాయా చుతో గచ్ఛతి మాలుతేన;
ఇతో పటిక్కమ్మ సహస్సనేత్త, గన్ధో ఇసీనం అసుచి దేవరాజ”.

౫౬. “గన్ధో ఇసీనం చిరదిక్ఖితానం, కాయా చుతో గచ్ఛతు మాలుతేన;

విచిత్రపుప్ఫం సురభింవ మాలం, గన్ధఞ్చ ఏతం పాటికఙ్ఖామ భన్తే;
న హేత్థ దేవా పటిక్కూలసఞ్ఞినో".

౫౭. "పురిన్దదో భూతపతీ యసస్సీ, దేవానమిన్దో సక్కో [ఇదం పదం నత్థి (సీ. స్యా. పీ. పోత్థకేసు)] మఘవా సుజమ్పతి;
స దేవరాజా అసురగణప్పమద్దనో, ఓకాసమాకఙ్ఖతి పఞ్హ పుచ్ఛితుం.

౫౮. "కో నేవిమేసం ఇధ పణ్డితానం, పఞ్హే పుట్ఠో నిపుణే బ్యాకరిస్సతి;
తిణ్ణఞ్చ రఞ్ఞం మనుజాధిపానం, దేవానమిన్దస్స చ వాసవస్స".

౫౯. "అయం ఇసి [ఇసీ (సీ. పీ.)] సరభఙ్గో తపస్సీ [యసస్సీ (సీ.)], యతో జాతో విరతో మేథునస్మా;
ఆచేరపుత్తో [ఆచరియపుత్తో (పీ. క.)] సువినీతరూపో, సో నేసం పఞ్హాని వియాకరిస్సతి".

౬౦. "కోణ్డఞ్ఞ పఞ్హాని వియాకరోహి, యాచన్తి తం ఇసయో సాధురూపా;
కోణ్డఞ్ఞ ఏసో మనుజేసు ధమ్మో, యం వుద్ధ [వద్ధ (పీ.), బుద్ధ (క.)] మాగచ్ఛతి ఏస భారో".

౬౧. "కతావకాసా పుచ్ఛన్తు భోన్తో, యం కిఞ్చి పఞ్హం మనసాభిపత్థితం;
అహఞ్హి తం తం వో వియాకరిస్సం, ఞత్వా సయం లోకమిమం పరఞ్చ".

౬౨. "తతో చ మఘవా సక్కో, అత్థదస్సీ పురిన్దదో;
అపుచ్ఛి పఠమం పఞ్హం, యఞ్చాసి అభిపత్థితం".

౬౩. "కిం సూ వధిత్వా న కదాచి సోచతి, కిస్సప్పహానం ఇసయో వణ్ణయన్తి;
కస్సీధ వుత్తం ఫరుసం ఖమేథ, అక్ఖాహి మే కోణ్డఞ్ఞ ఏతమత్థం".

౬౪. "కోధం వధిత్వా న కదాచి సోచతి, మక్ఖప్పహానం ఇసయో వణ్ణయన్తి;
సబ్బేసం వుత్తం ఫరుసం ఖమేథ, ఏతం ఖన్తిం ఉత్తమమాహు సన్తో".

౬౫. "సక్కా ఉభిన్నం [హి ద్విన్నం (పీ.)] వచనం తితిక్ఖితుం, సదిసస్స వా సేట్ఠతరస్స [సేట్ఠనరస్స (పీ.)] వాపి;
కథం ను హీనస్స వచో ఖమేథ, అక్ఖాహి మే కోణ్డఞ్ఞ ఏతమత్థం".

౬౬. "భయా హి సేట్ఠస్స వచో ఖమేథ, సారమ్భహేతూ పన సాదిసస్స;
యో చీధ హీనస్స వచో ఖమేథ, ఏతం ఖన్తిం ఉత్తమమాహు సన్తో".

౬౭. "కథం విజఞ్ఞా చతుపత్థరూపం [చతుమట్ఠరూపం (స్యా. పీ.)], సేట్ఠం సరిక్ఖం అథవాపి హీనం;
విరూపరూపేన చరన్తి సన్తో, తస్మా హి సబ్బేసం వచో ఖమేథ".

౬౮. "న హేతమత్థం మహతీపి సేనా, సరాజికా యుజ్ఝమానా లభేథ;
యం ఖన్తిమా సప్పురిసో లభేథ, ఖన్తీ బలస్సూపసమన్తి వేరా".

౬౯. "సుభాసితం తే అనుమోదియాన, అఞ్ఞం తం పుచ్ఛామి తదిఙ్ఘ బ్రూహి;
యథా అహుం [అహూ (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)] దణ్డకీ నాళికేరో [నాళికీరో (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)], అథజ్జునో కలాబు చాపి రాజా;
తేసం గతిం బ్రూహి సుపాపకమ్మినం, కత్థూపపన్నా ఇసినం విహేఠకా".

౭౦. "కిసఞ్హి [కిసంపి (పీ॰)] వచ్ఛం అవకిరియ దణ్డకీ, ఉచ్ఛిన్నమూలో సజనో సరట్ఠో;
కుక్కుళనామే నిరయమ్హి పచ్చతి, తస్స ఫులిఙ్గాని పతన్తి కాయే.

౭౧. "యో సఞ్ఞతే పబ్బజితే అహేఠయి [అవఞ్చసి (పీ॰)], ధమ్మం భణన్తే సమణే అదూసకే;
తం నాళికేరం సునఖా పరత్థ, సఙ్గమ్మ ఖాదన్తి విఫన్దమానం.

౭౨. "అథజ్జునో నిరయే సత్తిసూలే, అవంసిరో పతితో ఉద్ధంపాదో [ఉద్ధపాదో (స్యా॰), అద్ధపాదో (పీ॰)];
అఙ్గీరసం గోతమం హేఠయిత్వా, ఖన్తిం తపస్సిం చిరబ్రహ్మచారిం.

౭౩. "యో ఖణ్డసో పబ్బజితం అఛేదయి, ఖన్తిం వదన్తం సమణం అదూసకం;
కలాబువీచిం ఉపపజ్జ పచ్చతి, మహాపతాపం [మహాభితాపం (పీ॰)] కటుకం భయానకం.

౭౪. "ఏతాని సుత్వా నిరయాని పణ్డితో, అఞ్ఞాని పాపిట్ఠతరాని చేత్థ;
ధమ్మం చరే సమణబ్రాహ్మణేసు, ఏవఙ్కరో సగ్గముపేతి ఠానం".

౭౫. "సుభాసితం తే అనుమోదియాన, అఞ్ఞం తం పుచ్ఛామి తదిఙ్ఘ బ్రూహి;
కథంవిధం సీలవన్తం వదన్తి, కథంవిధం పఞ్ఞవన్తం వదన్తి;
కథంవిధం సప్పురిసం వదన్తి, కథంవిధం నో సిరి నో జహాతి".

౭౬. "కాయేన వాచాయ చ యోధ [యో చ (పీ॰)] సఞ్ఞతో, మనసా చ కిఞ్చి న కరోతి పాపం;
న అత్తహేతూ అలికం భణేతి [భణాతి (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)], తథావిధం సీలవన్తం వదన్తి.

౭౭. "గమ్భీరపఞ్హం మనసాభిచిన్తయం [మనసా విచిన్తయం (సీ॰)], నాచ్చాహితం కమ్మ కరోతి లుద్దం;
కాలాగతం [కాలాభతం (పీ॰)] అత్థపదం న రిఞ్చతి, తథావిధం పఞ్ఞవన్తం వదన్తి.

౭౮. "యో వే కతఞ్ఞూ కతవేది ధీరో, కల్యాణమిత్తో దళ్హభత్తి చ హోతి;
దుఖితస్స సక్కచ్చ కరోతి కిచ్చం, తథావిధం సప్పురిసం వదన్తి.

౭౯. “ఏతేహి సబ్బేహి గుణేహుపేతో, సద్ధో ముదూ సంవిభాగీ వదఞ్ఞూ;
సఙ్గాహకం సఖిలం సణ్హవాచం, తథావిధం నో సిరి నో జహాతి”.

౮౦. “సుభాసితం తే అనుమోదియాన, అఞ్ఞం తం పుచ్ఛామి తదిఙ్ఘ బ్రూహి;
సీలం సిరిఞ్చాపి సతఞ్చ ధమ్మం, పఞ్ఞఞ్చ కం సేట్ఠతరం వదన్తి”.

౮౧. “పఞ్ఞా హి సేట్ఠా కుసలా వదన్తి, నక్ఖత్తరాజారివ తారకానం;
సీలం సిరీ చాపి సతఞ్చ ధమ్మో [ధమ్మా (పీ.)], అన్వాయికా పఞ్ఞవతో భవన్తి”.

౮౨. “సుభాసితం తే అనుమోదియాన, అఞ్ఞం తం పుచ్ఛామి తదిఙ్ఘ బ్రూహి;
కథంకరో కిన్తికరో కిమాచరం, కిం సేవమానో లభతీధ పఞ్ఞం;
పఞ్ఞాయ దానిప్పటిపం [దాని పటిపదం (సీ. స్యా. పీ.)] వదేహి, కథంకరో పఞ్ఞవా హోతి మచ్చో”.

౮౩. “సేవేథ వుద్ధే నిపుణే బహుస్సుతే, ఉగ్గాహకో చ పరిపుచ్ఛకో సియా;
సుణేయ్య సక్కచ్చ సుభాసితాని, ఏవంకరో పఞ్ఞవా హోతి మచ్చో.

౮౪. “ పఞ్ఞవా కామగుణే అవేక్ఖతి, అనిచ్చతో దుక్ఖతో రోగతో చ;
ఏవం విపస్సీ పజహాతి ఛన్దం, దుక్ఖేసు కామేసు మహబ్భయేసు.

౮౫. “స వీతరాగో పవినేయ్య దోసం, మేత్తం [మేత్త (స్యా. క.)] చిత్తం భావయే [భావేయ్య (సీ. స్యా. క.)] అప్పమాణం;
సబ్బేసు భూతేసు నిధాయ దణ్డం, అనిన్దితో బ్రహ్మముపేతి ఠానం”.

౮౬. “మహత్థియం [మహిద్ధియం (సీ. స్యా. పీ.)] ఆగమనం అహోసి, తవమట్ఠకా [మట్ఠక (సీ. స్యా. క.)] భీమరథస్స చాపి;
కాలిఙ్గరాజస్స చ ఉగ్గతస్స, సబ్బేస వో కామరాగో పహీనో”.

౮౭. “ఏవమేతం పరచిత్తవేది, సబ్బేస నో కామరాగో పహీనో;
కరోహి ఓకాసమనుగ్గహాయ, యథా గతిం తే అభిసమ్భవేమ”.

౮౮. “కరోమి ఓకాసమనుగ్గహాయ, తథా హి వో కామరాగో పహీనో;
ఫరాథ కాయం విపులాయ పీతియా, యథా గతిం మే అభిసమ్భవేథ”.

౮౯. “సబ్బం కరిస్సామ తవానుసాసనిం, యం యం తువం వక్ఖసి భూరిపఞ్ఞ;
ఫరామ కాయం విపులాయ పీతియా, యథా గతిం తే అభిసమ్భవేమ”.

౯౦. “కతాయ [కతాయం (సీ. పీ.)] వచ్ఛస్స కిసస్స పూజా, గచ్ఛన్తు భోన్తో ఇసయో సాధురూపా;

ఝానే రతా హోథ సదా సమాహితా, ఏసా రతీ పబ్బజితస్స సేట్ఠా”.

౯౧. “సుత్వాన గాథా పరమత్థసంహితా, సుభాసితా ఇసినా పణ్డితేన;

తే వేదజాతా అనుమోదమానా, పక్కాము [పక్కము (క.)] దేవా దేవపురం యసస్సినో.

౯౨. “గాథా ఇమా అత్థవతీ సుబ్యఞ్జనా, సుభాసితా ఇసినా పణ్డితేన;

యో కోచిమా అట్ఠికత్వా [అట్ఠిం కత్వా (క.)] సుణేయ్య, లభేథ పుబ్బాపరియం విసేసం;

లద్ధాన పుబ్బాపరియం విసేసం, అదస్సనం మచ్చురాజస్స గచ్ఛే”.

౯౩. “సాలిస్సరో సారిపుత్తో, మేణ్డిస్సరో చ కస్సపో;

పబ్బతో అనురుద్ధో చ, కచ్చాయనో చ దేవలో [దేవిలో (స్యా. క.)].

౯౪. “అనుసిస్సో చ ఆనన్దో, కిసవచ్ఛో చ కోలితో;

నారదో ఉదాయీ థేరో [నారదో పుణ్ణో మన్తానీపుత్తో (సీ.)], పరిసా బుద్ధపరిసా;

సరభఙ్గో లోకనాథో, ఏవం ధారేథ జాతక”న్తి.

సరభఙ్గజాతకం దుతియం.

౫౨౩. అలమ్బుసాజాతకం (౩)

౯౫. “అథ బ్రవి బ్రహా ఇన్దో, వత్రభూ జయతం పితా;

దేవకఞ్ఞం పరాభేత్వా, సుధమ్మాయం అలమ్బుసం.

౯౬. “మిస్సే దేవా తం యాచన్తి, తావతింసా సఇన్దకా;

ఇసిప్పలోభనే [ఇసిపలోభికే (సీ. స్యా.), ఇసిం పలోభికే (పీ.)] గచ్ఛ, ఇసిసిఙ్గం అలమ్బుసే.

౯౭. “పురాయం అమ్హే అచ్చేతి [నాచ్చేతి (స్యా. క.)], వత్తవా [వతవా (సీ. స్యా. పీ.)] బ్రహ్మచరియవా;

నిబ్బానాభిరతో వుద్ధో [వద్ధో (పీ.), బుద్ధో (స్యా. క.)], తస్స మగ్గాని ఆవర”.

౯౮. “దేవరాజ కిమేవ త్వం, మమేవ తువం సిక్ఖసి;

ఇసిప్పలోభనే [ఇసిపలోభికే (సీ. స్యా.), ఇసిం పలోభికే (పీ.)] గచ్ఛ, సన్తి అఞ్ఞాపి అచ్ఛరా.

౯౯. “మాదిసియో పవరా చేవ, అసోకే నన్దనే వనే;

తాసమ్పి హోతు పరియాయో, తాపి యన్తు పలోభనా” [పలోభికా (స్యా. పీ.)].

౧౦౦. “అద్ధా హి సచ్చం భణసి, సన్తి అఞ్ఞాపి అచ్ఛరా;

తాదిసియో పవరా చేవ, అసోకే నన్దనే వనే.

౧౦౧. “న తా ఏవం పజానన్తి, పారిచరియం పుమం గతా;
యాదిసం త్వం పజానాసి, నారి సబ్బఙ్గసోభనే.

౧౦౨. “త్వమేవ గచ్ఛ కల్యాణి, ఇత్థీనం పవరా చసి;
తవేవ వణ్ణరూపేన, సవసమానయిస్ససి” [వసమానాపయిస్ససి (స్యా॰), వసమానామయిస్ససి (పీ॰), తం వసమానయిస్ససి (క॰)].

౧౦౩. “న వాహం న గమిస్సామి, దేవరాజేన పేసితా;
విభేమి చేతం ఆసాదుం, ఉగ్గతేజో హి బ్రాహ్మణో.

౧౦౪. “అనేకే నిరయం పత్తా, ఇసిమాసాదియా జనా;
ఆపన్నా మోహసంసారం, తస్మా లోమాని హంసయే”.

౧౦౫. “ఇదం వత్వాన పక్కామి, అచ్ఛరా కామవణ్ణినీ;
మిస్సా మిస్సితు [మిస్సేతు (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)] మిచ్ఛన్తీ, ఇసిసిఙ్గం అలమ్బుసా.

౧౦౬. “సా చ తం వనమోగయ్హ, ఇసిసిఙ్గేన రక్ఖితం;
బిమ్బజాలకసఞ్ఛన్నం , సమన్తా అడ్ఢయోజనం.

౧౦౭. “పాతోవ పాతరాసమ్హి, ఉదణ్హసమయం [ఉదయసమయం (స్యా॰), ఉదన్తసమయం (క॰)] పతి;
అగ్గిట్ఠం పరిమజ్జన్తం, ఇసిసిఙ్గం ఉపాగమి”.

౧౦౮. “కా ను విజ్జురివాభాసి, ఓసధీ వియ తారకా;
విచిత్తహత్థాభరణా [విచిత్తవత్థాభరణా (సీ॰)], ఆముత్తమణికుణ్డలా [ఆముక్కమణికుణ్డలా (?)].

౧౦౯. “ఆదిచ్చవణ్ణసఙ్కాసా, హేమచన్దనగన్ధినీ;
సఞ్ఞతూరూ మహామాయా, కుమారీ చారుదస్సనా.

౧౧౦. “విలగ్గా [విలాకా (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)] ముదుకా సుద్ధా, పాదా తే సుప్పతిట్ఠితా;
గమనా కామనీయా [కమనా కమనీయా (సీ॰ పీ॰)] తే, హరన్తియేవ మే మనో.

౧౧౧. “అనుపుబ్బావ తే ఊరూ, నాగనాససమూపమా;
విమట్ఠా తుయ్హం సుస్సోణీ, అక్ఖస్స ఫలకం యథా.

౧౧౨."ఉప్పలస్సేవ కిఞ్జక్ఖా, నాభి తే సాధు సణ్ఠితా;
పూరా కణ్హఞ్జనస్సేవ, దూరతో పటిదిస్సతి.

౧౧౩."దువిధా జాతా ఉరజా, అవణ్టా సాధు పచ్చుదా;
పయోధరా అపతితా [అప్పతీతా (సీ. స్యా. పీ.)], అడ్ఢలాబుసమా థనా.

౧౧౪."దీఘా కమ్బుతలాభాసా, గీవా ఏణేయ్యకా యథా;
పణ్డరావరణా వగ్గు, చతుత్థమనసన్నిభా.

౧౧౫."ఉద్ధగ్గా చ అధగ్గా చ, దుమగ్గపరిమజ్జితా;
దువిజా నేలసమ్భూతా, దన్తా తవ సుదస్సనా.

౧౧౬."అపణ్డరా లోహితన్తా, జిఞ్జూక [జిఞ్జుక (సీ. స్యా. పీ.)] ఫలసన్నిభా;
ఆయతా చ విసాలా చ, నేత్తా తవ సుదస్సనా.

౧౧౭."నాతిదీఘా సుసమ్మట్ఠా, కనకబ్యా [కనకగ్గా (పీ.)] సమోచితా;
ఉత్తమఙ్గరుహా తుయ్హం, కేసా చన్దనగన్ధికా.

౧౧౮."యావతా కసిగోరక్ఖా, వాణిజానం [వణిజానం (పీ.)] చ యా గతి;
ఇసీనఞ్చ పరక్కన్తం, సఞ్ఞతానం తపస్సినం.

౧౧౯."న తే సమసమం పస్సే, అస్మిం పథవి [పుథువి (పీ.)] మణ్డలే;
కో వా త్వం కస్స వా పుత్తో, కథం జానేము తం మయం".

౧౨౦."న పఞ్హకాలో భద్దన్తే, కస్సపేవం గతే సతి;
ఏహి సమ్మ రమిస్సామ, ఉభో అస్మాకమస్సమే;
ఏహి తం ఉపగూహిస్సం [ఉపగుయ్హిస్సం (స్యా.)], రతీనం కుసలో భవ".

౧౨౧."ఇదం వత్వాన పక్కామి, అచ్ఛరా కామవణ్ణినీ;
మిస్సా మిస్సితుమిచ్ఛన్తీ, ఇసిసిఙ్గం అలమ్బుసా".

౧౨౨."సో చ వేగేన నిక్ఖమ్మ, ఛేత్వా దన్ధపరక్కమం [దన్ధపదక్కమం (క.)];
తముత్తమాసు వేణీసు, అజ్ఝప్పత్తో [అజ్ఝాపత్తో (పీ.)] పరామసి;

౧౨౩."తముదావత్త కల్యాణీ, పలిస్సజి సుసోభనా [సుసోభణీ (స్యా. క.)];

చవితమ్హి [చవి తమ్హా (స్యా. క.)] బ్రహ్మచరియా, యథా తం అథ తోసితా.

౧౨౪.“మనసా అగమా ఇన్దం, వసన్తం నన్దనే వనే;

తస్సా సఙ్కప్పమఞ్ఞాయ, మఘవా దేవకుఞ్జరో.

౧౨౫.“పల్లఙ్కం పహిణీ ఖిప్పం, సోవణ్ణం సోపవాహనం;

సఉత్తరచ్ఛదపఞ్ఞాసం, సహస్సపటియత్థతం [పటికత్థతం (సీ.)].

౧౨౬.“తమేనం తత్థ ధారేసి, ఉరే కత్వాన సోభనా;

యథా ఏకముహుత్తంవ, తీణి వస్సాని ధారయి.

౧౨౭.“విమనో తీహి వస్సేహి, పబుజ్ఝిత్వాన బ్రాహ్మణో;

అద్దసాసి హరిత [హరీ (పీ.)] రుక్ఖే, సమన్తా అగ్గియాయనం.

౧౨౮.“నవపత్తవనం ఫుల్లం, కోకిలగ్గణఘోసితం;

సమన్తా పవిలోకేత్వా, రుదం అస్సూని వత్తయి.

౧౨౯.“న జుహే న జపే [జప్పే (క.)] మన్తే, అగ్గిహుత్తం పహాపితం;

కో ను మే పారిచరియాయ, పుబ్బే చిత్తం పలోభయి.

౧౩౦. “అరఞ్ఞే మే విహరతో, యో మే తేజా హ సమ్భుతం [సమ్భతం (పీ.)];

నానారత్నపరిపూరం, నావంవ గణ్హి అణ్ణవే”.

౧౩౧. “అహం తే పారిచరియాయ, దేవరాజేన పేసితా;

అవధిం [అవధీ (స్యా. పీ. క.)] చిత్తం చిత్తేన, పమాదో [పమాదా (స్యా. పీ.)] త్వం న బుజ్ఝసి”.

౧౩౨.“ఇమాని కిర మం తాతో, కస్సపో అనుసాసతి;

కమలాసదిసిత్థియో [సరిసిత్థియో (స్యా. పీ.)], తాయో బుజ్ఝేసి మాణవ.

౧౩౩. “ఉరే గణ్డాయో బుజ్ఝేసి, తాయో బుజ్ఝేసి మాణవ;

ఇచ్చానుసాసి మం తాతో, యథా మం అనుకమ్పకో.

౧౩౪.“తస్సాహం వచనం నాకం, పితు వుద్ధస్స సాసనం;

అరఞ్ఞే నిమ్మనుస్సమ్హి, స్వజ్జ ఝాయామి [స్వాజ్జజ్ఝాయామి (సీ. పీ.)] ఏకకో.

౧౩౫.“సోహం తథా కరిస్సామి, ధిరత్థు జీవితేన మే;

పున వా తాదిసో హేస్సం, మరణం మే భవిస్సతి”.

౧౩౬.“తస్స తేజం [తేజఞ్చ (సీ. పీ.)] వీరియఞ్చ, ధితిం [ధితిఞ్చ (పీ.)] ఞత్వా అవట్ఠితం [సువడ్ఢితం (సీ.)];
సిరసా అగ్గహీ పాదే, ఇసిసిఙ్గం అలమ్బుసా.

౧౩౭. “మా మే కుజ్ఝ [కుజ్ఝి (పీ.)] మహావీర, మా మే కుజ్ఝ [కుజ్ఝి (పీ.)] మహాఇసే;
మహా అత్థో మయా చిణ్ణో, తిదసానం యసస్సినం;
తయా సంకమ్పితం ఆసి, సబ్బం దేవపురం తదా”.

౧౩౮.“తావతింసా చ యే దేవా, తిదసానఞ్చ వాసవో;
త్వఞ్చ భద్దే సుఖీ హోహి, గచ్ఛ కఞ్ఞే యథాసుఖం”.

౧౩౯. “తస్స పాదే గహేత్వాన, కత్వా చ నం పదక్ఖిణం;
అఞ్జలిం పగ్గహేత్వాన, తమ్హా ఠానా అపక్కమి.

౧౪౦.“యో చ తస్సాసి పల్లఙ్కో, సోవణ్ణో సోపవాహనో;
సఉత్తరచ్ఛదపఞ్ఞాసో, సహస్సపటియత్థతో;
తమేవ పల్లఙ్కమారుయ్హ, అగా దేవాన సన్తికే.

౧౪౧.“తమోక్కమివ ఆయన్తిం, జలన్తిం విజ్జుతం యథా;
పతీతో సుమనో విత్తో, దేవిన్దో అదదా వరం”.

౧౪౨.“వరఞ్చే మే అదో సక్క, సబ్బభూతానమిస్సర;
నిసిప్పలోభికా [న ఇసిపలోభికా (స్యా.), న ఇసిపలోభియం (పీ.)] గచ్ఛే, ఏతం సక్క వరం వరే”తి.

అలమ్బుసాజాతకం తతియం.

౫౨౪. సఙ్ఖపాలజాతకం (౪)

౧౪౩. “అరియావకాసోసి పసన్ననేత్తో, మఞ్ఞే భవం పబ్బజితో కులమ్హా;
కథం ను విత్తాని పహాయ భోగే, పబ్బజి నిక్ఖమ్మ ఘరా సపఞ్ఞ” [సపఞ్ఞో (స్యా.), సపఞ్ఞా (పీ.)].

౧౪౪.“సయం విమానం నరదేవ దిస్వా, మహానుభావస్స మహోరగస్స;
దిస్వాన పుఞ్ఞాన మహావిపాకం, సద్ధాయహం పబ్బజితోమ్హి రాజ”.

౧౪౫.“న కామకామా న భయా న దోసా, వాచం ముసా పబ్బజితా భణన్తి;
అక్ఖాహి మే పుచ్ఛితో ఏతమత్థం, సుత్వాన మే జాయిహితిప్పసాదో”.

౧౪౬.“వాణిజ్జ [వణిజ్జ (పీ.)] రట్ఠాధిప గచ్ఛమానో, పథే అద్దసాసిమ్హి భోజపుత్తే [మిలాచపుత్తే (సీ. పీ.)];
పవద్ధకాయం ఉరగం మహన్తం, ఆదాయ గచ్ఛన్తే పమోదమానే”.

౧౪౭.“సోహం సమాగమ్మ జనిన్ద తేహి, పహట్ఠలోమో అవచమ్హి భీతో;
కుహిం అయం నీయతి [నియ్యతి (క.)] భీమకాయో, నాగేన కిం కాహథ భోజపుత్తా.

౧౪౮.“నాగో అయం నీయతి భోజనత్థా [భోజనత్థం (సీ. స్యా. పీ.)], పవద్ధకాయో ఉరగో మహన్తో;
సాదుఞ్చ థూలఞ్చ ముదుఞ్చ మంసం, న త్వం రసఞ్ఞాసి విదేహపుత్త.

౧౪౯.“ఇతో మయం గన్త్వా సకం నికేతం [నికేతనం (పీ.)], ఆదాయ సత్థాని వికోపయిత్వా;
మంసాని భోక్ఖామ [భక్ఖామ (స్యా.)] పమోదమానా, మయఞ్హి వే సత్తవో పన్నగానం.

౧౫౦.“సచే అయం నీయతి భోజనత్థా, పవద్ధకాయో ఉరగో మహన్తో;
దదామి వో బలిబద్దాని [బలివద్దాని (పీ.)] సోళస, నాగం ఇమం ముఞ్చథ బన్ధనస్మా.

౧౫౧.“అద్ధా హి నో భక్ఖో అయం మనాపో, బహూ చ నో ఉరగా భుత్తపుబ్బా [బహుం చ నో ఉరగో భుత్తపుబ్బో (క.)];
కరోమ తే తం వచనం అళార [ఆళార (క.) ఏవముపరిపి], మిత్తఞ్చ నో హోహి విదేహపుత్త.

౧౫౨.“తదస్సు తే బన్ధనా మోచయింసు, యం నత్థుతో పటిమోక్కస్స పాసే;
ముత్తో చ సో బన్ధనా నాగరాజా, పక్కామి పాచీనముఖో ముహుత్తం.

౧౫౩.“గన్త్వాన పాచీనముఖో ముహుత్తం, పుణ్ణేహి నేత్తేహి పలోకయీ మం;
తదాస్సహం పిట్ఠితో అన్వగచ్ఛిం, దసఙ్గులిం అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా.

౧౫౪.“గచ్ఛేవ ఖో త్వం తరమానరూపో, మా తం అమిత్తా పునరగ్గహేసుం;
దుక్ఖో హి లుద్దేహి పునా సమాగమో, అదస్సనం భోజపుత్తాన గచ్ఛ.

౧౫౫.“అగమాసి సో రహదం విప్పసన్నం, నీలోభాసం రమణీయం సుతిత్థం;
సమోతతం [సమోనతం (స్యా. క.)] జమ్బుహి వేతసాహి, పావేక్ఖి నిత్తిణ్ణభయో పతీతో.

౧౫౬.“సో తం పవిస్స న చిరస్స నాగో, దిబ్బేన మే పాతురహుం జనిన్ద;
ఉపట్ఠహీ మం పితరంవ పుత్తో, హదయఙ్గమం కణ్ణసుఖం భణన్తో.

౧౫౭.“త్వం మేసి మాతా చ పితా [పితా చ (పీ.)] అళార, అబ్భన్తరో పాణదదో సహాయో;
సకఞ్చ ఇద్ధిం పటిలాభకోస్మి [పటిలాభితోస్మి (పీ.)], అళార పస్స మే నివేసనాని;

పహూతభక్ఖం బహుఅన్నపానం, మసక్కసారం వియ వాసవస్స".

౧౫౮."తం భూమిభాగేహి ఉపేతరూపం, అసక్ఖరా చేవ ముదూ సుభా చ;

నీచత్తిణా [నీచా తిణా (స్యా. పీ.)] అప్పరజా చ భూమి, పాసాదికా యత్థ జహన్తి సోకం.

౧౫౯."అనావకులా వేళురియూపనీలా, చతుద్దిసం అమ్బవనం సురమ్మం;

పక్కా చ పేసీ చ ఫలా సుఫుల్లా, నిచ్చోతుకా ధారయన్తీ ఫలాని.

౧౬౦."తేసం వనానం నరదేవ మజ్ఝే, నివేసనం భస్సరసన్నికాసం;

రజతగ్గళం సోవణ్ణమయం ఉళారం, ఓభాసతీ విజ్జురివన్తలిక్ఖే.

౧౬౧."మణీమయా సోణ్ణమయా [సోవణ్ణమయా (సీ. స్యా. పీ.)] ఉళారా, అనేకచిత్తా సతతం సునిమ్మితా;

పరిపూరా కఞ్ఞాహి అలఙ్కతాభి, సువణ్ణకాయూరధరాహి రాజ.

౧౬౨."సో సబ్బపాలో తరమానరూపో, పాసాదమారుయ్హ అనోమవణ్ణో;

సహస్సథమ్భం అతులానుభావం, యత్థస్స భరియా మహేసీ అహోసి.

౧౬౩. "ఏకా చ నారీ తరమానరూపా, ఆదాయ వేళురియమయం మహగ్ఘం;

సుభం మణిం జాతిమన్తూపపన్నం, అచోదితా ఆసనమబ్భిహాసి.

౧౬౪."తతో మం ఉరగో హత్థే గహేత్వా, నిసీదయీ పాముఖఆసనస్మిం;

ఇదమాసనం అత్ర భవం నిసీదతు, భవఞ్హి మే అఞ్ఞతరో గరూనం.

౧౬౫."అఞ్ఞా చ నారీ తరమానరూపా, ఆదాయ వారిం ఉపసఙ్కమిత్వా;

పాదాని పక్ఖాలయీ మే జనిన్ద, భరియావ [భరియా చ (పీ.)] భత్తూ పతినో పియస్స.

౧౬౬."అపరా చ నారీ తరమానరూపా, పగ్గయ్హ సోవణ్ణమయాయ [సోవణ్ణమయా (పీ.)] పాతియా;

అనేకసూపం వివిధం వియఞ్జనం, ఉపనామయీ భత్త మనుఞ్ఞరూపం.

౧౬౭."తురియేహి [తూరియేహి (క.)] మం భారత భుత్తవన్తం, ఉపట్ఠహుం భత్తు మనో విదిత్వా;

తతుత్తరిం [తదుత్తరిం (క.)] మం నిపతీ మహన్తం, దిబ్బేహి కామేహి అనప్పకేహి.

౧౬౮."భరియా మమేతా తిసతా అళార, సబ్బత్తమజ్ఝా పదుముత్తరాభా;

అళార ఏతాస్సు తే కామకారా, దదామి తే తా పరిచారయస్సు.

౧౬౯.

“సంవచ్ఛరం దిబ్బరసానుభుత్వా, తదాస్సుహం [తదస్సహం (పీ.)] ఉత్తరిమజ్ఝభాసిం [ఉత్తరి పచ్ఛభాసిం (సీ. స్యా.), ఉత్తరిం పచ్ఛభాసిం (పీ.)];

నాగస్సిదం కిన్తి కథఞ్చ లద్ధం, కథజ్ఝగమాసి విమానసేట్ఠం”.

౧౭౦. “అధిచ్చ లద్ధం పరిణామజం తే, సయంకతం ఉదాహు దేవేహి దిన్నం;

పుచ్ఛామి తం [తే (పీ.)] నాగరాజేతమత్థం, కథజ్ఝగమాసి విమానసేట్ఠం”.

౧౭౧. “నాధిచ్చ లద్ధం న పరిణామజం మే, న సయంకతం నాపి దేవేహి దిన్నం;

సకేహి కమ్మేహి అపాపకేహి, పుఞ్ఞేహి మే లద్ధమిదం విమానం”.

౧౭౨. “కిం తే వతం కిం పన బ్రహ్మచరియం, కిస్స సుచిణ్ణస్స అయం విపాకో;

అక్ఖాహి మే నాగరాజేతమత్థం, కథం ను తే లద్ధమిదం విమానం”.

౧౭౩. “రాజా అహోసిం మగధానమిస్సరో, దుయ్యోధనో నామ మహానుభావో;

సో ఇత్తరం జీవితం సంవిదిత్వా, అసస్సతం విపరిణామధమ్మం.

౧౭౪. “అన్నఞ్చ పానఞ్చ పసన్నచిత్తో, సక్కచ్చ దానం విపులం అదాసిం [అదాసి (పీ.)];

ఓపానభూతం మే ఘరం తదాసి, సన్తప్పితా సమణబ్రాహ్మణా చ.

౧౭౫. [అయం గాథా పీ. పోత్థకే నత్థి] “మాలఞ్చ గన్ధఞ్చ విలేపనఞ్చ, పదీపియం [పదీపయం (స్యా. క.)] యానముపస్సయఞ్చ;

అచ్ఛాదనం సేయ్యమథన్నపానం, సక్కచ్చ దానాని అదమ్హ తత్థ [అయం గాథా పీ. పోత్థకే నత్థి].

౧౭౬. “తం మే వతం తం పన బ్రహ్మచరియం, తస్స సుచిణ్ణస్స అయం విపాకో;

తేనేవ మే లద్ధమిదం విమానం, పహూతభక్ఖం బహుఅన్నపానం”;

“నచ్చేహి గీతేహి చుపేతరూపం, చిరట్ఠితికం న చ సస్సతాయం.

౧౭౭. “అప్పానుభావా తం మహానుభావం, తేజస్సినం హన్తి అతేజవన్తో;

కిమేవ దాఠావుధ కిం పటిచ్చ, హత్థత్త [హత్థత్థ (సీ. స్యా. పీ.)] మాగచ్ఛి వనిబ్బకానం [వణిబ్బకానం (సీ.)].

౧౭౮. “భయం ను తే అన్వగతం మహన్తం, తేజో ను తే నాన్వగం దన్తమూలం;

కిమేవ దాఠావుధ కిం పటిచ్చ, కిలేసమాపజ్జి వనిబ్బకానం”.

౧౭౯. “న మే భయం అన్వగతం మహన్తం, తేజో న సక్కా మమ తేహి హన్తుం [తేభిహన్తుం (స్యా. క.)];

సతఞ్చ ధమ్మాని సుకిత్తితాని, సముద్దవేలావ దురచ్చయాని.

౧౮౦.“చాతుద్దసిం పఞ్చదసిం అళార, ఉపోసథం నిచ్చముపావసామి;

అథాగముం సోళస భోజపుత్తా, రజ్జుం గహేత్వాన దళ్హఞ్చ పాసం.

౧౮౧.“భేత్వాన నాసం అతికస్స [అన్తకస్స (క.)] రజ్జుం, నయింసు మం సమ్పరిగయ్హ లుద్దా;

ఏతాదిసం దుక్ఖమహం తితిక్ఖం [తితిక్ఖిం (పీ.)], ఉపోసథం అప్పటికోపయన్తో”.

౧౮౨.“ఏకాయనే తం పథే అద్దసంసు, బలేన వణ్ణేన చుపేతరూపం;

సిరియా పఞ్ఞాయ చ భావితోసి, కిం పత్థయం [కిమత్థియం (సీ. స్యా. పీ.)] నాగ తపో కరోసి.

౧౮౩. “న పుత్తహేతూ న ధనస్స హేతు, న ఆయునో చాపి అళార హేతు;

మనుస్సయోనిం అభిపత్థయానో, తస్మా పరక్కమ్మ తపో కరోమి”.

౧౮౪.“త్వం లోహితక్ఖో విహతన్తరంసో, అలఙ్కతో కప్పితకేసమస్సు;

సురోసితో లోహితచన్దనేన, గన్ధబ్బరాజావ దిసా పభాససి [పభాసి (క.)].

౧౮౫.“దేవిద్ధిపత్తోసి మహానుభావో, సబ్బేహి కామేహి సమఙ్గిభూతో;

పుచ్ఛామి తం నాగరాజేతమత్థం, సేయ్యో ఇతో కేన మనుస్సలోకో”.

౧౮౬.“అళార నాఞ్ఞత్ర మనుస్సలోకా, సుద్ధీ వ సంవిజ్జతి సంయమో వా;

అహఞ్చ లద్ధాన మనుస్సయోనిం, కాహామి జాతిమరణస్స అన్తం”.

౧౮౭.“సంవచ్ఛరో మే వసతో [వుసితో (పీ.)] తవన్తికే, అన్నేన పానేన ఉపట్ఠితోస్మి;

ఆమన్తయిత్వాన పలేమి నాగ, చిరప్పవుట్ఠోస్మి [చిరప్పవుత్థో అస్మి (పీ.)] అహం జనిన్ద”.

౧౮౮.“పుత్తా చ దారా అనుజీవినో చ [చ’నుజీవినో (స్యా. పీ.)], నిచ్చానుసిట్ఠా ఉపతిట్ఠతే తం;

కచ్చిన్ను తం నాభిసపిత్థ [నాభిసంసిత్థ (స్యా. పీ.)] కోచి, పియఞ్హి మే దస్సనం తుయ్హం [తుయ్హ (పీ.)] అళార”.

౧౮౯.“యథాపి మాతూ చ పితూ అగారే, పుత్తో పియో పటివిహితో వసేయ్య [సేయ్యో (పీ.)];

తతోపి మయ్హం ఇధమేవ సేయ్యో, చిత్తఞ్హి తే నాగ మయీ పసన్నం”.

౧౯౦.“మణీ మమం విజ్జతి లోహితఙ్కో [లోహితఙ్గో (క.)], ధనాహరో మణిరతనం ఉళారం;

ఆదాయ త్వం [తం (పీ.)] గచ్ఛ సకం నికేతం, లద్ధా ధనం తం మణిమోస్సజస్సు”.

౧౯౧.“దిట్ఠా మయా మానుసకాపి కామా, అసస్సతా విపరిణామధమ్మా;

ఆదీనవం కామగుణేసు దిస్వా, సద్ధాయహం పబ్బజితోమ్హి రాజ.

౧౯౨.“దుమప్ఫలానీవ పతన్తి మాణవా, దహరా చ వుద్ధా చ సరీరభేదా;

ఏతమ్పి దిస్వా పబ్బజితోమ్హి రాజ, అపణ్ణకం సామఞ్ఞమేవ సేయ్యో”.

౧౯౩. “అద్ధా హవే సేవితబ్బా సపఞ్ఞా, బహుస్సుతా యే బహుఠానచిన్తినో;

నాగఞ్చ సుత్వాన తవఞ్చళార, కాహామి పుఞ్ఞాని అనప్పకాని”.

౧౯౪.“అద్ధా హవే సేవితబ్బా సపఞ్ఞా, బహుస్సుతా యే బహుఠానచిన్తినో;

నాగఞ్చ సుత్వాన మమఞ్చ రాజ, కరోహి పుఞ్ఞాని అనప్పకానీ”తి.

సఙ్ఖపాలజాతకం చతుత్థం.

౫.౨౫. చూళసుతసోమజాతకం (౫)

౧౯౫.“ఆమన్తయామి నిగమం, మిత్తామచ్చే పరిస్సజే [పారిసజ్జే (సీ. స్యా.)];

సిరస్మిం పలితం జాతం, పబ్బజ్జం దాని రోచహం”.

౧౯౬.“అభుమ్మే కథం ను భణసి, సల్లం మే దేవ ఉరసి కప్పేసి [కమ్పేసి (పీ.)];

సత్తసతా తే భరియా, కథం ను తే తా భవిస్సన్తి”.

౧౯౭. “పఞ్ఞాయిహిన్తి ఏతా, దహరా అఞ్ఞమ్పి తా గమిస్సన్తి;

సగ్గఞ్చస్స పత్థయానో, తేన అహం పబ్బజిస్సామి”.

౧౯౮.“దుల్లద్ధం మే ఆసి సుతసోమ, యస్స తే హోమహం మాతా;

యం మే విలపన్తియా, అనపేక్ఖో పబ్బజసి దేవ.

౧౯౯.“దుల్లద్ధం మే ఆసి సుతసోమ, యం తం అహం విజాయిస్సం;

యం మే విలపన్తియా, అనపేక్ఖో పబ్బజసి దేవ”.

౨౦౦.“కో నామేసో ధమ్మో, సుతసోమ కా చ నామ పబ్బజ్జా;

యం నో అమ్హే జిణ్ణే, అనపేక్ఖో పబ్బజసి దేవ.

౨౦౧.“పుత్తాపి తుయ్హం బహవో, దహరా అప్పత్తయోబ్బనా;

మఞ్జూ తేపి [తే (సీ. పీ.)] తం అపస్సన్తా, మఞ్ఞే దుక్ఖం నిగచ్ఛన్తి”.

౨౦౨.“పుత్తేహి చ మే ఏతేహి, దహరేహి అప్పత్తయోబ్బనేహి;

మఞ్జూహి సబ్బేహిపి తుమ్హేహి, చిరమ్పి ఠత్వా వినాసభావో” [వినాభావో (సీ. స్యా. పీ.)].

౨౦౩.“ఛిన్నం ను తుయ్హం హదయం, అదు తే [ఆదు (సీ. పీ.), ఆదూ (స్యా.)] కరుణా చ నత్థి అమ్హేసు;
యం నో వికన్దన్తియో [విక్కన్దన్తియో (సీ.)], అనపేక్ఖో పబ్బజసి దేవ”.

౨౦౪.“న చ మయ్హం ఛిన్నం హదయం, అత్థి కరుణాపి మయ్హం తుమ్హేసు;
సగ్గఞ్చ పత్థయానో, తేన అహం [తేనాహం (సీ. స్యా.), తేనమహం (పీ.)] పబ్బజిస్సామి”.

౨౦౫.“దుల్లద్ధం మే ఆసి, సుతసోమ యస్స తే అహం భరియా;
యం మే విలపన్తియా, అనపేక్ఖో పబ్బజసి దేవ.

౨౦౬.“దుల్లద్ధం మే ఆసి, సుతసోమ యస్స తే అహం భరియా;
యం మే కుచ్ఛిపటిసన్ధిం [మం కుచ్ఛిమతిం సన్తిం (పీ.)], అనపేక్ఖో పబ్బజసి దేవ.

౨౦౭.“పరిపక్కో మే గబ్భో, కుచ్ఛిగతో యావ నం విజాయామి;
మాహం ఏకా విధవా, పచ్ఛా దుక్ఖాని అద్దక్ఖిం”.

౨౦౮.“పరిపక్కో తే గబ్భో, కుచ్ఛిగతో ఇఙ్ఘ త్వం [త్వ (సీ.), నం (పీ.)] విజాయస్సు;
పుత్తం అనోమవణ్ణం, తం హిత్వా పబ్బజిస్సామి”.

౨౦౯.“మా త్వం చన్దే రుది, మా సోచి వనతిమిరమత్తక్ఖి;
ఆరోహ వరపాసాదం [చ పాసాదం (పీ.)], అనపేక్ఖో అహం గమిస్సామి”.

౨౧౦.“కో తం అమ్మ కోపేసి, కిం రోదసి పేక్ఖసి చ మం బాళ్హం;
కం అవజ్ఝం ఘాతేమి [ఘాతేమి కం అవజ్ఝం (పీ.), తం అవజ్ఝం ఘాతేమి (క.)], ఞాతీనం ఉదిక్ఖమానానం”.

౨౧౧.“న హి సో సక్కా హన్తుం, విజితావీ [జీవితావీ (పీ.)] యో మం తాత కోపేసి;
పితా తే మం తాత అవచ, అనపేక్ఖో అహం గమిస్సామి”.

౨౧౨.“యోహం పుబ్బే నియ్యామి, ఉయ్యానం మత్తకుఞ్జరే చ యోధేమి;
సుతసోమే పబ్బజితే, కథం ను దాని కరిస్సామి”.

౨౧౩.“మాతుచ్చ [మాతు చ (సీ. స్యా.)] మే రుదన్త్యా [రుదత్యా (పీ.)], జేట్ఠస్స చ భాతునో అకామస్స;
హత్థేపి తే గహేస్సం, న హి గచ్ఛసి [గఞ్ఛిసి (పీ.)] నో అకామానం”.

౨౧౪.“ఉట్ఠేహి త్వం ధాతి, ఇమం కుమారం రమేహి అఞ్ఞత్థ;
మా మే పరిపన్థమకాసి [మకా (సీ. పీ.)], సగ్గం మమ పత్థయానస్స”.

౨౧౫. “యం నూనిమం దదేయ్యం [జహేయ్యం (పీ.)] పభఙ్కరం, కో ను మే ఇమినాత్థో [కో ను మే ఇమినా అత్థో (సీ. స్యా.), కో ను మే నత్థో (పీ.)];

సుతసోమే పబ్బజితే, కిం ను మేనం కరిస్సామి”.

౨౧౬. “కోసో చ తుయ్హం విపులో, కోట్ఠాగారఞ్చ తుయ్హం పరిపూరం;

పథవీ చ తుయ్హం విజితా, రమస్సు మా పబ్బజి [పబ్బజస్సు (సీ.), పబ్బజ (పీ.)] దేవ”.

౨౧౭. “కోసో చ మయ్హం విపులో, కోట్ఠాగారఞ్చ మయ్హం పరిపూరం;

పథవీ చ మయ్హం విజితా, తం హిత్వా పబ్బజిస్సామి”.

౨౧౮. “మయ్హమ్పి ధనం పహూతం, సఙ్ఖాతుం [సఙ్ఖ్యాతుం (సీ.)] నోపి దేవ సక్కోమి;

తం తే దదామి సబ్బమ్పి [తం దేవ తే దదామి సబ్బమ్పి (సీ.), తం తే దదామి సబ్బం (పీ.)], రమస్సు మా పబ్బజి దేవ”.

౨౧౯. “జానామి [జానామి తే (సీ. స్యా.)] ధనం పహూతం, కులవద్ధన పూజితో తయా చస్మి;

సగ్గఞ్చ పత్థయానో, తేన అహం పబ్బజిస్సామి”.

౨౨౦. “ఉక్కణ్ఠితోస్మి బాళ్హం, అరతి మం సోమదత్త ఆవిసతి [ఆవీసతి (క.)];

బహుకాపి [బహుకా హి (సీ. స్యా.)] మే అన్తరాయా, అజ్జేవాహం పబ్బజిస్సామి”.

౨౨౧. “ఇదఞ్చ తుయ్హం రుచితం, సుతసోమ అజ్జేవ దాని త్వం పబ్బజ;

అహమ్పి పబ్బజిస్సామి, న ఉస్సహే తయా వినా అహం ఠాతుం”.

౨౨౨. “న హి సక్కా పబ్బజితుం, నగరే న హి పచ్చతి జనపదే చ”;

“సుతసోమే పబ్బజితే, కథం ను దాని కరిస్సామ”.

౨౨౩. “ఉపనీయతిదం మఞ్ఞే, పరిత్తం ఉదకంవ చఙ్కవారమ్హి;

ఏవం సుపరిత్తకే జీవితే, న చ పమజ్జితుం కాలో.

౨౨౪. “ఉపనీయతిదం మఞ్ఞే, పరిత్తం ఉదకంవ చఙ్కవారమ్హి;

ఏవం సుపరిత్తకే జీవితే, అన్ధబాలా [అథ బాలా (సీ. స్యా. పీ.)] పమజ్జన్తి.

౨౨౫. “తే వడ్ఢయన్తి నిరయం, తిరచ్ఛానయోనిఞ్చ పేత్తివిసయఞ్చ;

తణ్హాయ బన్ధనబద్ధా, వడ్ఢేన్తి అసురకాయం”.

౨౨౬. “ఊహఞ్ఞతే రజగ్గం, అవిదూరే పుబ్బకమ్హి చ [పుప్ఫకమ్హి చ (సీ. పీ.)] పాసాదే;
మఞ్ఞే నో కేసా ఛిన్నా, యసస్సినో ధమ్మరాజస్స”.

౨౨౭. “అయమస్స పాసాదో, సోవణ్ణ [సోవణ్ణో (పీ.)] పుప్ఫమాల్యవీతికిణ్ణో;
యహి [యమ్హి (పీ.)] మనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఇత్థాగారేహి.

౨౨౮. “అయమస్స పాసాదో, సోవణ్ణపుప్ఫమాల్యవీతికిణ్ణో;
యహిమనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఞాతిసఙ్ఘేన.

౨౨౯. “ఇదమస్స కూటాగారం, సోవణ్ణపుప్ఫమాల్యవీతికిణ్ణం;
యహిమనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఇత్థాగారేహి.

౨౩౦. “ఇదమస్స కూటాగారం, సోవణ్ణ [సోవణ్ణం (పీ.)] పుప్ఫమాల్యవీతికిణ్ణం;
యహిమనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఞాతిసఙ్ఘేన.

౨౩౧. “అయమస్స అసోకవనికా, సుపుప్ఫితా సబ్బకాలికా రమ్మా;
యహిమనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఇత్థాగారేహి.

౨౩౨. “అయమస్స అసోకవనికా, సుపుప్ఫితా సబ్బకాలికా రమ్మా;
యహిమనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఞాతిసఙ్ఘేన.

౨౩౩. “ఇదమస్స ఉయ్యానం, సుపుప్ఫితం సబ్బకాలికం రమ్మం;
యహిమనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఇత్థాగారేహి.

౨౩౪. “ఇదమస్స ఉయ్యానం, సుపుప్ఫితం సబ్బకాలికం రమ్మం;
యహిమనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఞాతిసఙ్ఘేన.

౨౩౫. “ఇదమస్స కణికారవనం, సుపుప్ఫితం సబ్బకాలికం రమ్మం;
యహిమనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఇత్థాగారేహి.

౨౩౬. “ఇదమస్స కణికారవనం, సుపుప్ఫితం సబ్బకాలికం రమ్మం;
యహిమనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఞాతిసఙ్ఘేన.

౨౩౭. “ఇదమస్స పాటలివనం [పాటలీవనం (సీ.)], సుపుప్ఫితం సబ్బకాలికం రమ్మం;
యహిమనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఇత్థాగారేహి.

౨౩౮.“ఇదమస్స పాటలివనం, సుపుప్ఫితం సబ్బకాలికం రమ్మం;
యహిమనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఞాతిసఙ్ఘేన.

౨౩౯.“ఇదమస్స అమ్బవనం, సుపుప్ఫితం సబ్బకాలికం రమ్మం;
యహిమనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఇత్థాగారేహి.

౨౪౦.“ఇదమస్స అమ్బవనం, సుపుప్ఫితం సబ్బకాలికం రమ్మం;
యహిమనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఞాతిసఙ్ఘేన.

౨౪౧.“అయమస్స పోక్ఖరణీ, సఞ్ఛన్నా అణ్డజేహి వీతికిణ్ణా;
యహిమనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఇత్థాగారేహి.

౨౪౨.“అయమస్స పోక్ఖరణీ, సఞ్ఛన్నా అణ్డజేహి వీతికిణ్ణా;
యహిమనువిచరి రాజా, పరికిణ్ణో ఞాతిసఙ్ఘేన”.

౨౪౩.“రాజా వో ఖో [రాజా ఖో (సీ. స్యా. పీ.)] పబ్బజితో, సుతసోమో రజ్జం ఇమం పహత్వాన [పహన్త్వాన (స్యా. క.)];
కాసాయవత్థవసనో, నాగోవ ఏకకో [ఏకకోవ (సీ.)] చరతి”.

౨౪౪.“మాస్సు పుబ్బే రతికీళితాని, హసితాని చ అనుస్సరిత్థ [అనుస్సరిత్థో (పీ.)];
మా వో కామా హనింసు, రమ్మం హి [సురమ్మఞ్హి (స్యా. క.)] సుదస్సనం [సుదస్సనం నామ (సీ.)] నగరం.

౨౪౫.“మేత్తచిత్తఞ్చ [మేత్తఞ్చ (పీ.)] భావేథ, అప్పమాణం దివా చ రత్తో చ;
అగచ్ఛిత్థ [అథ గఞ్ఛిత్థ (సీ. స్యా. పీ.)] దేవపురం, ఆవాసం పుఞ్ఞకమ్మిన”న్తి [పుఞ్ఞకమ్మానన్తి (పీ.)].

చూళసుతసోమజాతకం పఞ్చమం.

చత్తాలీసనిపాతం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

సువపణ్డితజమ్బుకకుణ్డలినో , వరకఞ్ఞమలమ్బుసజాతకఞ్చ;
పవరుత్తమసఙ్ఖసిరీవ్హయకో, సుతసోమఅరిన్దమరాజవరో.

౧౮. పణ్ణాసనిపాతో

౫౨౬. నళినికాజాతకం (౧)

౧. “ఉద్దయ్హతే [ఉడ్డయ్హతే (సీ. పీ.)] జనపదో, రట్ఠఞ్చాపి వినస్సతి;
ఏహి నళినికే [నళికే (సీ. స్యా. పీ.), ఏవముపరిపి] గచ్ఛ, తం మే బ్రాహ్మణమానయ”.

౨. “నాహం దుక్ఖక్ఖమా రాజ, నాహం అద్ధానకోవిదా;
కథం అహం గమిస్సామి, వనం కుఞ్జరసేవితం”.

౩. “ఫీతం జనపదం గన్త్వా, హత్థినా చ రథేన చ;
దారుసఙ్ఘాటయానేన, ఏవం గచ్ఛ నళినికే.

౪. “హత్థిఅస్సరథే పత్తీ, గచ్ఛేవాదాయ ఖత్తియే;
తవేవ వణ్ణరూపేన, వసం తమానయిస్ससి”.

౫. “కదలీధజపఞ్ఞాణో, ఆభుజీపరివారితో;
ఏసో పదిస్సతి రమ్మో, ఇసిసిఙ్గస్స అస్సమో.

౬. “ఏసో అగ్గిస్స సఙ్ఖాతో, ఏసో ధూమో పదిస్సతి;
మఞ్ఞే నో అగ్గిం హాపేతి, ఇసిసిఙ్గో మహిద్ధికో”.

౭. “తఞ్చ దిస్వాన ఆయన్తిం, ఆముత్తమణికుణ్డలం;
ఇసిసిఙ్గో పావిసి భీతో, అస్సమం పణ్ణఛాదనం.

౮. “అస్సమస్స చ సా ద్వారే, గేణ్డుకేనస్స [భేణ్డుకేనస్స (సీ. పీ.)] కీళతి;
విదంసయన్తీ అఙ్గాని, గుయ్హం పకాసితాని చ.

౯. “తఞ్చ దిస్వాన కీళన్తిం, పణ్ణసాలగతో జటీ;
అస్సమా నిక్ఖమిత్వాన, ఇదం వచనమబ్రవి.

౧౦. “అమ్భో కో నామ సో రుక్ఖో, యస్స తేవంగతం ఫలం;
దూరేపి ఖిత్తం పచ్చేతి, న తం ఓహాయ గచ్ఛతి”.

౧౧. “అస్సమస్స మమ [మం (సీ.)] బ్రహ్మే, సమీపే గన్ధమాదనే;
బహవో [పబ్బతే (సీ.)] తాదిసా రుక్ఖా, యస్స తేవంగతం ఫలం;
దూరేపి ఖిత్తం పచ్చేతి, న మం ఓహాయ గచ్ఛతి”.

౧౨. “ఏతూ [ఏతు (సీ. స్యా. క.)] భవం అస్సమిమం అదేతు, పజ్జఞ్చ భక్ఖఞ్చ పటిచ్ఛ దమ్మి;
ఇదమాసనం అత్ర భవం నిసీదతు, ఇతో భవం మూలఫలాని భుఞ్జతు” [ఖాదతు (సీ.)].

౧౩. “కిం తే ఇదం ఊరూనమన్తరస్మిం, సుపిచ్ఛితం కణ్హరివప్పకాసతి;
అక్ఖాహి మే పుచ్ఛితో ఏతమత్థం, కోసే ను తే ఉత్తమఙ్గం పవిట్ఠం”.

౧౪. “అహం వనే మూలఫలేసనం చరం, ఆసాదయిం [అస్సాదయిం (క.)] అచ్ఛం సుఘోరరూపం;
సో మం పతిత్వా సహసాజ్ఝపత్తో, పనుజ్జ మం అబ్బహి [అబ్బుహి (స్యా. క.)] ఉత్తమఙ్గం.

౧౫. “స్వాయం వణో ఖజ్జతి కణ్డువాయతి, సబ్బఞ్చ కాలం న లభామి సాతం;
పహో భవం కణ్డుమిమం వినేతుం, కురుతం భవం యాచితో బ్రాహ్మణత్థం”.

౧౬. “గమ్భీరరూపో తే వణో సలోహితో, అపూతికో వణగన్ధో [పక్కగన్ధో (సీ.), పన్నగన్ధో (స్యా. పీ.)] మహా చ;
కరోమి తే కిఞ్చి కసాయయోగం, యథా భవం పరమసుఖీ భవేయ్య”.

౧౭. “న మన్తయోగా న కసాయయోగా, న ఓసధా బ్రహ్మచారి [బ్రహ్మచారీ (సీ. స్యా. పీ.)] కమన్తి;
ఘట్టే ముదుకేన [యం తే ముదు తేన (సీ.), యం తే ముదూ తేన (పీ.)] వినేహి కణ్డుం [కణ్డుకం (పీ.)],
యథా అహం పరమసుఖీ భవేయ్యం”.

౧౮. “ఇతో ను భోతో కతమేన అస్సమో, కచ్చి భవం అభిరమసి [అభిరమసీ (పీ.)] అరఞ్ఞే;
కచ్చి ను తే [కచ్చి తే (పీ.)] మూలఫలం పహూతం, కచ్చి భవన్తం న విహింసన్తి వాళా”.

౧౯. “ఇతో ఉజుం ఉత్తరాయం దిసాయం, ఖేమానదీ హిమవతా పభావీ [పభాతి (సీ. పీ.)];
తస్సా తీరే అస్సమో మయ్హ రమ్మో, అహో భవం అస్సమం మయ్హం పస్సే.

౨౦. “అమ్బా చ సాలా తిలకా చ జమ్బుయో, ఉద్దాలకా పాటలియో చ ఫుల్లా;
సమన్తతో కిమ్పురిసాభిగీతం, అహో భవం అస్సమం మయ్హం పస్సే.

౨౧. “తాలా చ మూలా చ ఫలా చ మేత్థ, వణ్ణేన గన్ధేన ఉపేతరూపం;
తం భూమిభాగేహి ఉపేతరూపం, అహో భవం అస్సమం మయ్హం పస్సే.

౨౨. “ఫలా చ మూలా చ పహూతమేత్థ, వణ్ణేన గన్ధేన రసేనుపేతా;
ఆయన్తి చ లుద్దకా తం పదేసం, మా మే తతో మూలఫలం అహాసుం”.

౨౩. “పితా మమం మూలఫలేసనం గతో, ఇదాని ఆగచ్ఛతి సాయకాలే;

ఉభోవ గచ్ఛామసే అస్సమం తం, యావ పితా మూలఫలతో ఏతు".

౨౪. "అఞ్ఞే బహూ ఇసయో సాధురూపా, రాజీసయో అనుమగ్గే వసన్తి;
తే యేవ పుచ్ఛేసి మమస్సమం తం, తే తం నయిస్సన్తి మమం సకాసే".

౨౫. "న తే కట్ఠాని భిన్నాని, న తే ఉదకమాభతం;
అగ్గీపి తే న హాపితో [హాసితో (సీ. స్యా.)], కిం ను మన్దోవ ఝాయసి.

౨౬. "భిన్నాని కట్ఠాని హుతో చ అగ్గి, తపనీపి తే సమితా బ్రహ్మచారి [బ్రహ్మచారి (?)];
పీఠఞ్చ మయ్హం ఉదకఞ్చ హోతి, రమసి తువం [త్వం (సీ.)] బ్రహ్మభూతో పురత్థా.

౨౭. "అభిన్నకట్ఠోసి అనాభతోదకో, అహాపితగ్గీసి [అహాపితగ్గీపి (క.)] అసిద్ధభోజనో [అసిట్ఠభోజనో (క.)];
న మే తువం ఆలపసీ మమజ్జ, నట్ఠం ను కిం చేతసికఞ్చ దుక్ఖం".

౨౮. "ఇధాగమా జటిలో బ్రహ్మచారీ, సుదస్సనేయ్యో సుతనూ వినేతి;
నేవాతిదీఘో న పనాతిరస్సో, సుకణ్హకణ్హచ్ఛదనేహి భోతో.

౨౯. "అమస్సుజాతో అపురాణవణ్ణీ, ఆధారరూపఞ్చ పనస్స కణ్ఠే;
ద్వే యమా [ద్వే పస్స (సీ.), ద్వాస్స (పీ.)] గణ్డా ఉరేసు జాతా, సువణ్ణతిన్దుకనిభా [సువణ్ణపిన్దూపనిభా (సీ.), సువణ్ణతిణ్డుసన్నిభా (స్యా.), సోవన్నపిణ్డూపనిభా (పీ.)] పభస్సరా.

౩౦. "ముఖఞ్చ తస్స భుసదస్సనేయ్యం, కణ్ణేసు లమ్బన్తి చ కుఞ్చితగ్గా;
తే జోతరే చరతో మాణవస్స, సుత్తఞ్చ యం సంయమనం జటానం.

౩౧. "అఞ్ఞా చ తస్స సంయమాని [సంయమనీ (సీ. పీ.)] చతస్సో, నీలా పీతా [నీలాపి తా (పీ.)] లోహితికా [లోహితకా (స్యా. పీ. క.)] చ సేతా;
తా పింసరే [సంసరే (సీ. స్యా.)] చరతో మాణవస్స, తిరిటి [చిరీటి (సీ. పీ.)] సఙ్ఘారివ పావుసమ్హి.

౩౨. "న మిఖలం ముఞ్జమయం ధారేతి, న సన్థరే [సన్తచే (సీ.), సన్తచం (పీ.), సన్తరే (క.)] నో పన పబ్బజస్స;
తా జోతరే జఘనన్తరే [జఘనవరే (సీ. పీ.)] విలగ్గా, సతేరతా విజ్జురివన్తలిక్ఖే.

౩౩. "అఖీలకాని చ అవణ్టకాని, హేట్ఠా నభ్యా కటిసమోహితాని;
అఘట్టితా నిచ్చకీళం కరోన్తి, హం తాత కింరుక్ఖఫలాని తాని.

౩౪. "జటా చ తస్స భుసదస్సనేయ్యా, పరోసతం వేల్లితగ్గా సుగన్ధా;

ద్వేధా సిరో సాధు విభత్తరూపో, అహో ను ఖో మయ్హ తథా జటాస్సు.

౩౫. “యదా చ నో పకిరతి తా జటాయో, వణ్ణేన గన్ధేన ఉపేతరూపా;

నీలుప్పలం వాతసమేరితంవ, తథేవ సంవాతి పనస్సమో అయం.

౩౬. “పఙ్కో చ తస్స భుసదస్సనేయ్యో, నేతాదిసో యాదిసో మయ్హం కాయే [కాయో (సీ. స్యా. పీ.)];

సో వాయతీ ఏరితో మాలుతేన, వనం యథా అగ్గగిమ్హే సుఫుల్లం.

౩౭. “నిహన్తి సో రుక్ఖఫలం పథబ్యా, సుచిత్తరూపం రుచిరం దస్సనేయ్యం;

ఖిత్తఞ్చ తస్స పునరేతి హత్థం, హం తాత కింరుక్ఖఫలం ను ఖో తం.

౩౮. “దన్తా చ తస్స భుసదస్సనేయ్యా, సుద్ధా సమా సఙ్ఖవరూపపన్నా;

మనో పసాదేన్తి వివరియమానా, న హి [న హ (సీ. పీ.)] నూన సో సాకమఖాది తేహి.

౩౯. “అకక్కసం అగ్గళితం ముహుం ముదుం, ఉజుం అనుద్ధతం అచపలమస్స భాసితం;

రుదం మనుఞ్ఞం కరవీకసుస్సరం, హదయఙ్గమం రఞ్జయతేవ మే మనో.

౪౦. “బిన్దుస్సరో నాతివిసట్ఠవాక్యో [నాతివిస్సట్ఠవాక్యో (సీ. స్యా. పీ.)], న నూన సజ్ఝాయమతిప్పయుత్తో;

ఇచ్ఛామి భో [ఖో (సీ. స్యా. పీ.)] తం పునదేవ దట్ఠుం, మిత్తో హి [మిత్తం హి (సీ. స్యా. పీ.)] మే మాణవోహు [మాణవాహు (సీ. స్యా.), మాణవాహూ (పీ.)] పురత్థా.

౪౧. “సుసన్ధి సబ్బత్థ విమట్ఠిమం వణం, పుథూ [పుథుం (పీ.), పుథు (క.)] సుజాతం ఖరపత్తసన్నిభం;

తేనేవ మం ఉత్తరియాన మాణవో, వివరితం ఊరుం జఘనేన పీళయి.

౪౨. “తపన్తి ఆభన్తి విరోచరే చ, సతేరతా విజ్జురివన్తలిక్ఖే;

బాహా ముదూ అఞ్జనలోమసాదిసా, విచిత్రవట్టఙ్గలికాస్స సోభరే.

౪౩. “అకక్కసఙ్గో న చ దీఘలోమో, నఖాస్స దీఘా అపి లోహితగ్గా;

ముదూహి బాహాహి పలిస్సజన్తో, కల్యాణరూపో రమయం [రమయ్హం (క.)] ఉపట్ఠహి.

౪౪. “దుమస్స తూలూపనిభా పభస్సరా, సువణ్ణకమ్బుతలవట్టసుచ్ఛవీ;

హత్థా ముదూ తేహి మం సంఫుసిత్వా, ఇతో గతో తేన మం దహన్తి తాత.

౪౫. “న నూన [న హ నూన (సీ. పీ.)] సో ఖారివిధం అహాసి, న నూన సో కట్ఠాని సయం అభఞ్జి;

న నూన సో హన్తి దుమే కుఠారియా [కుధారియా (క.)], న హిస్స [న పిస్స (సీ. స్యా. పీ.)] హత్థేసు ఖిలాని అత్థి.

౪౬. "అచ్ఛో చ ఖో తస్స వణం అకాసి, సో మంబ్రవి సుఖితం మం కరోహి;
తాహం కరిం తేన మమాసి సోఖ్యం, సో చబ్రవి సుఖితోస్మీతి బ్రహ్మే.

౪౭. "అయఞ్చ తే మాలువపణ్ణసన్థతా, వికిణ్ణరూపావ మయా చ తేన చ;
కిలన్తరూపా ఉదకే రమిత్వా, పునప్పునం పణ్ణకుటిం వజామ.

౪౮. "న మజ్జ మన్తా పటిభన్తి తాత, న అగ్గిహుత్తం నపి యఞ్ఞతన్తం [యఞ్ఞతన్త్రం (సీ.), యఞ్ఞం తత్ర (పీ. క.), యఞ్ఞతత్ర (స్యా.)];
న చాపి తే మూలఫలాని భుఞ్జే, యావ న పస్సామి తం బ్రహ్మచారిం.

౪౯. "అద్ధా పజానాసి తువమ్పి తాత, యస్సం దిసం [దిసాయం (స్యా. పీ. క.)] వసతే బ్రహ్మచారీ;
తం మం దిసం పాపయ తాత ఖిప్పం, మా తే అహం అమరిమస్సమమ్హి.

౫౦. "విచిత్రఫుల్లం [విచిత్రపుప్ఫం (సీ. పీ.)] హి వనం సుతం మయా, దిజాభిఘుట్ఠం దిజసఙ్ఘసేవితం;
తం మం వనం పాపయ తాత ఖిప్పం, పురా తే పాణం విజహామి అస్సమే".

౫౧. "ఇమస్మాహం జోతిరసే వనమ్హి, గన్ధబ్బదేవచ్ఛరసఙ్ఘసేవితే;
ఇసీనమావాసే సనన్తనమ్హి, నేతాదిసం అరతిం పాపుణేథ.

౫౨. "భవన్తి మిత్తాని అథో న హోన్తి, ఞాతీసు మిత్తేసు కరోన్తి పేమం;
అయఞ్చ జమ్మో కిస్స వా నివిట్ఠో, యో నేవ జానాతి కుతోమ్హి ఆగతో.

౫౩. "సంవాసేన హి మిత్తాని, సన్ధియన్తి [సన్ధీయన్తి (సీ. పీ.)] పునప్పునం;
స్వేవ మిత్తో [సా చ మేత్తి (పీ.)] అసంగన్తు, అసంవాసేన జీరతి.

౫౪. "సచే తువం దక్ఖసి బ్రహ్మచారిం, సచే తువం సల్లపే [సల్లపి (సీ.)] బ్రహ్మచారినా;
సమ్పన్నసస్సంవ మహోదకేన, తపోగుణం ఖిప్పమిమం పహిస్ససి [పహస్ససి (సీ. స్యా. పీ.)].

౫౫. "పునపి [పునప్పి (పీ.)] చే దక్ఖసి బ్రహ్మచారిం, పునపి [పునప్పి (పీ.)] చే సల్లపే బ్రహ్మచారినా;
సమ్పన్నసస్సంవ మహోదకేన, ఉస్మాగతం ఖిప్పమిమం పహిస్ససి.

౫౬. "భూతాని హేతాని [ఏతాని (పీ.)] చరన్తి తాత, విరూపరూపేన మనుస్సలోకే;

న తాని సేవేథ నరో సపఞ్ఞో, ఆసజ్జ నం నస్సతి బ్రహ్మచారీ”తి.

నిళినికాజాతకం [నళినీజాతకం (సీ.), నళినిజాతకం (పీ.)] పఠమం.

౨.౨౭. ఉమ్మాదన్తీజాతకం (౨)

౫౭. “నివేసనం కస్స నుదం సునన్ద, పాకారేన పణ్డుమయేన గుత్తం;

కా దిస్సతి అగ్గిసిఖావ దూరే, వేహాయసం [వేహాసయం (సీ. పీ.)] పబ్బతగ్గేవ అచ్చి.

౫౮. “ధీతా న్వయం [నయం (సీ. పీ.), న్వాయం (స్యా.)] కస్స సునన్ద హోతి, సుణిసా న్వయం [నయం (సీ. పీ.), న్వాయం (స్యా.)] కస్స అథోపి భరియా;

అక్ఖాహి మే ఖిప్పమిధేవ పుట్ఠో, అవావటా యది వా అత్థి భత్తా”.

౫౯. “అహఞ్హి జానామి జనిన్ద ఏతం, మత్యా చ పేత్యా చ అథోపి అస్సా;

తవేవ సో పురిసో భూమిపాల, రత్తిన్దివం అప్పమత్తో తవత్థే.

౬౦. “ఇద్ధో చ ఫీతో చ సువడ్ఢితో [సుబాళ్హికో (పీ.)] చ, అమచ్చో చ తే అఞ్ఞతరో జనిన్ద;

తస్సేసా భరియాభిపారకస్స [అహిపారకస్స (సీ. పీ.), అభిపాదకస్స (క.)], ఉమ్మాదన్తీ [ఉమ్మాదన్తీతి (క.)] నామధేయ్యేన రాజ”.

౬౧. “అమ్భో అమ్భో నామమిదం ఇమిస్సా, మత్యా చ పేత్యా చ కతం సుసాధు;

తదా [తథా (సీ. స్యా. పీ.)] హి మయ్హం అవలోకయన్తీ, ఉమ్మత్తకం ఉమ్మదన్తీ అకాసి”.

౬౨. “యా పుణ్ణమాసే [పుణ్ణమాయే (క.)] మిగమన్దలోచనా, ఉపావిసి పుణ్డరీకత్తచఙ్గీ;

ద్వే పుణ్ణమాయో తదహూ అమఞ్ఞహం, దిస్వాన పారావతరత్తవాసినిం.

౬౩. “అళారపమ్హేహి సుభేహి వగ్గుభి, పలోభయన్తీ మం యదా ఉదిక్ఖతి;

విజమ్భమానా హరతేవ మే మనో, జాతా వనే కిమ్పురిసీవ పబ్బతే.

౬౪. “తదా హి బ్రహతీ సామా, ఆముత్తమణికుణ్డలా;

ఏకచ్చవసనా నారీ, మిగీ భన్తావుదిక్ఖతి.

౬౫. “కదాస్సు మం తమ్బనఖా సులోమా, బాహాముదూ చన్దనసారలిత్తా;

వట్టఙ్గులీ సన్నతధీరకుత్తియా, నారీ ఉపఞ్ఞిస్సతి సీసతో సుభా.

౬౬. “కదాస్సు మం కఞ్చనజాలురచ్ఛదా, ధీతా తిరీటిస్స విలగ్గమజ్ఝా;

ముదూహి బాహాహి పలిస్సజిస్సతి, బ్రహావనే జాతదుమంవ మాలువా.

౬౭. “కదాస్సు [కదాస్సు మం (స్యా. క.)] లాఖారసరత్తసుచ్ఛవీ, బిన్దుత్థనీ పుణ్డరీకత్తచఙ్గీ;

ముఖం ముఖేన ఉపనామయిస్సతి, సోణ్డోవ సోణ్డస్స సురాయ థాలం.

౬౮. “యదాద్దసం [యథాద్దసం (పీ.)] తం తిట్ఠన్తిం, సబ్బభద్దం [సబ్బగత్తం (సీ. స్యా. పీ.)] మనోరమం;

తతో సకస్స చిత్తస్స, నావబోధామి కఞ్చినం [కిఞ్చినం (క.), కిఞ్చనం (పీ.)].

౬౯. “ఉమ్మాదన్తిమహం దట్ఠా [దిట్ఠా (సీ. స్యా. పీ. క.)], ఆముత్తమణికుణ్డలం;

న సుపామి దివారత్తిం, సహస్సంవ పరాజితో.

౭౦. “సక్కో చే [చ (సీ. పీ.)] మే వరం దజ్జా, సో చ లబ్భేథ మే వరో;

ఏకరత్తం ద్విరత్తం [దిరత్తం (పీ.)] వా, భవేయ్యం అభిపారకో;

ఉమ్మాదన్త్యా రమిత్వాన, సివిరాజా తతో సియం” [సియా (స్యా. పీ.)].

౭౧. “భూతాని మే భూతపతీ నమస్సతో, ఆగమ్మ యక్ఖో ఇదమేతదబ్రవి;

రఞ్ఞో మనో ఉమ్మదన్త్యా నివిట్ఠో, దదామి తే తం పరిచారయస్సు”.

౭౨. “పుఞ్ఞా విధంసే అమరో న చమ్హి, జనో చ మే పాపమిదఞ్చ [పాపమిదన్తి (సీ. పీ.)] జఞ్ఞా;

భుసో చ త్యస్స మనసో విఘాతో, దత్వా పియం ఉమ్మదన్తిం అదట్ఠా”.

౭౩. “జనిన్ద నాఞ్ఞత్ర తయా మయా వా, సబ్బాపి కమ్మస్స కతస్స జఞ్ఞా;

యం తే మయా ఉమ్మదన్తీ పదిన్నా, భుసేహి రాజా వనథం సజాహి”.

౭౪. “యో పాపకం కమ్మ కరం మనుస్సో, సో మఞ్ఞతి మాయిద [మాయిధ (క.)] మఞ్ఞింసు అఞ్ఞే;

పస్సన్తి భూతాని కరోన్తమేతం, యుత్తా చ యే హోన్తి నరా పథబ్యా.

౭౫. “అఞ్ఞో ను తే కోచి [కోధ (పీ.)] నరో పథబ్యా, సద్దేయ్య [సద్దహేయ్య (సీ.)] లోకస్మి న మే పియాతి;

భుసో చ త్యస్స మనసో విఘాతో, దత్వా పియం ఉమ్మదన్తిం అదట్ఠా”.

౭౬. “అద్ధా పియా మయ్హ జనిన్ద ఏసా, న సా మమం అప్పియా భూమిపాల;

గచ్ఛేవ త్వం ఉమ్మదన్తిం భదన్తే, సీహోవ సేలస్స గుహం ఉపేతి”.

౭౭. “న పీళితా అత్తదుఖేన ధీరా, సుఖప్ఫలం కమ్మ పరిచ్చజన్తి;

సమ్మోహితా వాపి సుఖేన మత్తా, న పాపకమ్మఞ్చ [పాపకం కమ్మ (పీ.)] సమాచరన్తి”.

౭౮. “తువఞ్హి మాతా చ పితా చ మయ్హం, భత్తా పతీ పోసకో దేవతా చ;

దానో అహం తుయ్హం సపుత్తదారో, యథాసుఖం సామి [సిబ్బ (సీ.), సీవి (స్యా.)] కరోహి కామం”.

౭౯. “యో ఇస్సరోమ్హీతి కరోతి పాపం, కత్వా చ సో నుత్తసతే [నుత్తపతే (పీ.)] పరేసం;
న తేన సో జీవతి దీఘమాయు [దీఘమాయుం (సీ. స్యా.)], దేవాపి పాపేన సమేక్ఖరే నం.

౮౦. “అఞ్ఞాతకం సామికేహీ పదిన్నం, ధమ్మే ఠితా యే పటిచ్ఛన్తి దానం;
పటిచ్ఛకా దాయకా చాపి తత్థ, సుఖప్ఫలఞ్ఞేవ కరోన్తి కమ్మం”.

౮౧. “అఞ్ఞో ను తే కోచి నరో పథబ్యా, సద్ధేయ్య లోకస్మి న మే పియాతి;
భుసో చ త్యస్స మనసో విఘాతో, దత్వా పియం ఉమ్మదన్తిం అదట్ఠా”.

౮౨. “అద్ధా పియా మయ్హ జనిన్ద ఏసా, న సా మమం అప్పియా భూమిపాల;
యం తే మయా ఉమ్మదన్తీ పదిన్నా, భుసేహి రాజా వనథం సజాహి”.

౮౩. “యో అత్తదుక్ఖేన పరస్స దుక్ఖం, సుఖేన వా అత్తసుఖం దహాతి;
యథేవిదం మయ్హ తథా పరేసం, యో [సో (పీ.)] ఏవం జానాతి [పజానాతి (క.)] స వేది ధమ్మం.

౮౪. “అఞ్ఞో ను తే కోచి నరో పథబ్యా, సద్ధేయ్య లోకస్మి న మే పియాతి;
భుసో చ త్యస్స మనసో విఘాతో, దత్వా పియం ఉమ్మదన్తిం అదట్ఠా”.

౮౫. “జనిన్ద జానాసి పియా మమేసా, న సా మమం అప్పియా భూమిపాల;
పియేన తే దమ్మి పియం జనిన్ద, పియదాయినో దేవ పియం లభన్తి”.

౮౬. “సో నూనాహం వధిస్సామి, అత్తానం కామహేతుకం;
న హి ధమ్మం అధమ్మేన, అహం వధితుముస్సహే”.

౮౭. “సచే తువం మయ్హ సతిం [సన్తి (క.)] జనిన్ద, న కామయాసి నరవీర సేట్ఠ;
చజామి నం సబ్బజనస్స సిబ్యా [సిబ్బ (సీ. పీ.), మజ్ఝే (స్యా.)], మయా పముత్తం తతో అవ్హయేసి [అవ్హాయాసి (క.)] నం”.

౮౮. “అదూసియం చే అభిపారక త్వం, చజాసి కత్తే అహితాయ త్యస్స;
మహా చ తే ఉపవాదోపి అస్స, న చాపి త్యస్స నగరమ్హి పక్ఖో”.

౮౯. “అహం సహిస్సం ఉపవాదమేతం, నిన్దం పసంసం గరహఞ్చ సబ్బం;
మమేతమాగచ్ఛతు భూమిపాల, యథాసుఖం సివి [సిబ్బ (సీ. పీ.)] కరోహి కామం”.

౯౦. “యో నేవ నిన్దం న పనప్పసంసం, ఆదియతి గరహం నోపి పూజం;
సిరీ చ లక్ఖీ చ అపేతి తమ్హా, ఆపో సువుట్ఠీవ యథా థలమ్హా”.

౯౧. “యం కిఞ్చి దుక్ఖఞ్చ సుఖఞ్చ ఏత్తో, ధమ్మాతిసారఞ్చ మనోవిఘాతం;
ఉరసా అహం పచ్చుత్తరిస్సామి [పటిచ్ఛిస్సామి (సీ॰ స్యా॰), పచ్చుపదిస్సామి (పీ॰)] సబ్బం, పథవీ యథా
థావరానం తసానం”.

౯౨. “ధమ్మాతిసారఞ్చ మనోవిఘాతం, దుక్ఖఞ్చ నిచ్ఛామి అహం పరేసం;
ఏకోవిమం హారయిస్సామి భారం, ధమ్మే ఠితో కిఞ్చి అహాపయన్తో”.

౯౩. “సగ్గూపగం పుఞ్ఞకమ్మం జనిన్ద, మా మే తువం అన్తరాయం అకాసి;
దదామి తే ఉమ్మదన్తిం పసన్నో, రాజావ యఞ్ఞే ధనం బ్రాహ్మణానం”.

౯౪. “అద్ధా తువం కత్తే హితేసి మయ్హం, సఖా మమం ఉమ్మదన్తీ తువఞ్చ;
నిన్దేయ్యు దేవా పితరో చ సబ్బే, పాపఞ్చ పస్సం అభిసమ్పరాయం”.

౯౫. “న హేతధమ్మం సివిరాజ వజ్జుం, సనేగమా జానపదా చ సబ్బే;
యం తే మయా ఉమ్మదన్తీ పదిన్నా, భుసేహి రాజా వనథం సజాహి”.

౯౬. “అద్ధా తువం కత్తే హితేసి మయ్హం, సఖా మమం ఉమ్మదన్తీ తువఞ్చ;
సతఞ్చ ధమ్మాని సుకిత్తితాని, సముద్దవేలావ దురచ్చయాని”.

౯౭. “ఆహునేయ్యో మేసి హితానుకమ్పీ, ధాతా విధాతా చసి కామపాలో;
తయీ హుతా రాజ మహప్ఫలా హి [మహప్ఫలా హి మే (పీ॰)], కామేన మే ఉమ్మదన్తిం పటిచ్ఛ”.

౯౮. “అద్ధా హి సబ్బం అభిపారక త్వం, ధమ్మం అచారీ మమ కత్తుపుత్త;
అఞ్ఞో ను తే కో ఇధ సోత్థికత్తా, ద్విపదో నరో అరుణే జీవలోకే”.

౯౯. “తువం ను సేట్ఠో త్వమనుత్తరోసి, త్వం ధమ్మగూ [ధమ్మగుత్తో (సీ॰)] ధమ్మవిదూ సుమేధో;
సో ధమ్మగుత్తో చిరమేవ జీవ, ధమ్మఞ్చ మే దేసయ ధమ్మపాల”.

౧౦౦.“తదిఙ్ఘ అభిపారక, సుణోహి వచనం మమ;
ధమ్మం తే దేసయిస్సామి, సతం ఆసేవితం అహం.

౧౦౧.“సాధు ధమ్మరుచి రాజా, సాధు పఞ్ఞాణవా నరో;
సాధు మిత్తానమద్దుబ్భో, పాపస్సాకరణం సుఖం.

౧౦౨."అక్కోధనస్స విజితే, ఠితధమ్మస్స రాజినో;
సుఖం మనుస్సా ఆసేథ, సీతచ్ఛాయాయ సఙ్ఘరే.

౧౦౩. "న చాహమేతం అభిరోచయామి, కమ్మం అసమేక్ఖకతం అసాధు;
యే వాపి ఞత్వాన సయం కరోన్తి, ఉపమా ఇమా మయ్హం తువం సుణోహి.

౧౦౪."గవం చే తరమానానం, జిమ్హం గచ్ఛతి పుఙ్గవో;
సబ్బా తా జిమ్హం గచ్ఛన్తి, నేత్తే జిమ్హం గతే సతి.

౧౦౫."ఏవమేవ [ఏవమేవం (పీ.)] మనుస్సేసు, యో హోతి సేట్ఠసమ్మతో;
సో చే అధమ్మం చరతి, పగేవ ఇతరా పజా;
సబ్బం రట్ఠం దుఖం సేతి, రాజా చే హోతి అధమ్మికో.

౧౦౬."గవం చే తరమానానం, ఉజుం గచ్ఛతి పుఙ్గవో;
సబ్బా గావీ ఉజుం యన్తి, నేత్తే ఉజుం గతే సతి.

౧౦౭. "ఏవమేవ మనుస్సేసు, యో హోతి సేట్ఠసమ్మతో;
సో సచే ధమ్మం చరతి, పగేవ ఇతరా పజా;
సబ్బం రట్ఠం సుఖం సేతి, రాజా చే హోతి ధమ్మికో.

౧౦౮."న చాపాహం అధమ్మేన, అమరత్తమభిపత్థయే;
ఇమం వా పథవిం సబ్బం, విజేతుం అభిపారక.

౧౦౯."యఞ్హి కిఞ్చి మనుస్సేసు, రతనం ఇధ విజ్జతి;
గావో దాసో హిరఞ్ఞఞ్చ, వత్థియం హరిచన్దనం.

౧౧౦."అస్సిత్థియో [అస్సిత్థియో చ (సీ.)] రతనం మణికఞ్చ, యఞ్చాపి మే చన్దసూరియా అభిపాలయన్తి;
న తస్స హేతు విసమం చరేయ్యం, మజ్ఝే సివీనం ఉసభోమ్హి జాతో.

౧౧౧."నేతా హితా [నేతాభి తా (సీ.)] ఉగ్గతో రట్ఠపాలో, ధమ్మం సివీనం అపచాయమానో;
సో ధమ్మమేవానువిచిన్తయన్తో, తస్మా సకే చిత్తవసే న వత్తో".

౧౧౨."అద్ధా తువం మహారాజ, నిచ్చం అబ్యసనం సివం;
కరిస్ససి చిరం రజ్జం, పఞ్ఞా హి తవ తాదిసీ.

౧౧౩. "ఏతం తే అనుమోదామ, యం ధమ్మం నప్పమజ్జసి;

ధమ్మం పమజ్జ ఖత్తియో, రట్ఠా [ఠానా (సీ.)] చవతి ఇస్సరో.

౧౧౪."ధమ్మం చర మహారాజ, మాతాపితూసు ఖత్తియ;
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౧౧౫."ధమ్మం చర మహారాజ, పుత్తదారేసు ఖత్తియ...పే....

౧౧౬."ధమ్మం చర మహారాజ, మిత్తామచ్చేసు ఖత్తియ...పే....

౧౧౭."ధమ్మం చర మహారాజ, వాహనేసు బలేసు చ...పే....

౧౧౮."ధమ్మం చర మహారాజ, గామేసు నిగమేసు చ...పే....

౧౧౯."ధమ్మం చర మహారాజ, రట్ఠేసు జనపదేసు చ...పే....

౧౨౦."ధమ్మం చర మహారాజ, సమణబ్రాహ్మణేసు చ...పే....

౧౨౧."ధమ్మం చర మహారాజ, మిగపక్ఖీసు ఖత్తియ...పే....

౧౨౨."ధమ్మం చర మహారాజ, ధమ్మో చిణ్ణో సుఖావహో;
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౧౨౩."ధమ్మం చర మహారాజ, సఇన్దా దేవా సబ్రహ్మకా;
సుచిణ్ణేన దివం పత్తా, మా ధమ్మం రాజ పామదో"తి.

ఉమ్మాదన్తీజాతకం దుతియం.

౫౨౮. మహాబోధిజాతకం (౩)

౧౨౪."కిం ను దణ్డం కిమజినం, కిం ఛత్తం కిముపాహనం;
కిమఙ్కుసఞ్చ పత్తఞ్చ, సఙ్ఘాటిఞ్చాపి బ్రాహ్మణ;
తరమానరూపోహాసి [గణ్హాసి (సీ. స్యా. పీ.)], కిం ను పత్థయసే దిసం".

౧౨౫."ద్వాదసేతాని వస్సాని, వుసితాని తవన్తికే;
నాభిజానామి సోణేన, పిఙ్గలేనాభికూజితం.

౧౨౬."స్వాయం దిత్తోవ నదతి, సుక్కదాఠం విదంసయం;
తవ సుత్వా సభరియస్స, వీతసద్ధస్స మం పతి".

౧౨౭."అహు ఏస కతో దోసో, యథా భాససి బ్రాహ్మణ;
ఏస భియ్యో పసీదామి, వస బ్రాహ్మణ మాగమా".

౧౨౮."సబ్బసేతో పురే ఆసి, తతోపి సబలో అహు;

సబ్బలోహితకో దాని, కాలో పక్కమితుం మమ.

౧౨౯."అబ్భన్తరం పురే ఆసి, తతో మజ్ఝే తతో బహి;
పురా నిద్ధమనా హోతి, సయమేవ వజామహం.

౧౩౦. "వీతసద్దం న సేవేయ్య, ఉదపానంవనోదకం;
సచేపి నం అనుఖణే, వారి కద్దమగన్ధికం.

౧౩౧. "పసన్నమేవ సేవేయ్య, అప్పసన్నం వివజ్జయే;
పసన్నం పయిరుపాసేయ్య, రహదం వుదకత్థికో.

౧౩౨."భజే భజన్తం పురిసం, అభజన్తం న భజ్జయే [భాజయే (పీ.)];
అసప్పురిసధమ్మో సో, యో భజన్తం న భజ్జతి [భాజతి (పీ.)].

౧౩౩. "యో భజన్తం న భజతి, సేవమానం న సేవతి;
స వే మనుస్సపాపిట్ఠో, మిగో సాఖస్సితో యథా.

౧౩౪. "అచ్చాభిక్ఖణసంసగ్గా, అసమోసరణేన చ;
ఏతేన మిత్తా జీరన్తి, అకాలే యాచనాయ చ.

౧౩౫."తస్మా నాభిక్ఖణం గచ్ఛే, న చ గచ్ఛే చిరాచిరం;
కాలేన యాచం యాచేయ్య, ఏవం మిత్తా న జీయరే [జీరరే (స్యా. పీ.)].

౧౩౬. "అతిచిరం నివాసేన, పియో భవతి అప్పియో;
ఆమన్త ఖో తం గచ్ఛామ, పురా తే హోమ అప్పియా".

౧౩౭. "ఏవం చే యాచమానానం, అఞ్జలిం నావబుజ్ఝసి;
పరిచారకానం సతం [పరిచారికానం సత్తానం (సీ. స్యా. పీ.)], వచనం న కరోసి నో;
ఏవం తం అభియాచామ, పున కయిరాసి పరియాయం".

౧౩౮. "ఏవం చే నో విహరతం, అన్తరాయో న హేస్సతి;
తుయ్హం వాపి [తుమ్హఞ్చాపి (సీ.), తుయ్హఞ్చాపి (పీ.)] మహారాజ, మయ్హం వా [అమ్హం వా (సీ.), మయ్హఞ్చ (పీ.)] రట్ఠవద్ధన;
అప్పేవ నామ పస్సేము, అహోరత్తానమచ్చయే".

౧౩౯. "ఉదీరణా చే సంగత్యా, భావాయ మనువత్తతి;

అకామా అకరణీయం వా, కరణీయం వాపి కుబ్బతి;

ఆకామాకరణీయమ్హి, క్వీధ పాపేన లిప్పతి [లిమ్పతి (స్యా. క.)].

౧౪౦.“సో చే అత్థో చ ధమ్మో చ, కల్యాణో న చ పాపకో;

భోతో చే వచనం సచ్చం, సుహతో వానరో మయా.

౧౪౧.“అత్తనో చే హి వాదస్స, అపరాధం విజానియా [విజానియ (సీ. స్యా. పీ.)];

న మం త్వం గరహేయ్యాసి, భోతో వాదో హి తాదిసో”.

౧౪౨.“ఇస్సరో సబ్బలోకస్స, సచే కప్పేతి జీవితం;

ఇద్ధిం [ఇద్ధి (పీ. క.)] బ్యసనభావఞ్చ, కమ్మం కల్యాణపాపకం;

నిద్దేసకారీ పురిసో, ఇస్సరో తేన లిప్పతి.

౧౪౩. “సో చే అత్థో చ ధమ్మో చ, కల్యాణో న చ పాపకో;

భోతో చే వచనం సచ్చం, సుహతో వానరో మయా.

౧౪౪.“అత్తనో చే హి వాదస్స, అపరాధం విజానియా;

న మం త్వం గరహేయ్యాసి, భోతో వాదో హి తాదిసో”.

౧౪౫.“సచే పుబ్బేకతహేతు, సుఖదుక్ఖం నిగచ్ఛతి;

పోరాణకం కతం పాపం, తమేసో ముచ్చతే [ముఞ్చతే (సీ. స్యా.)] ఇణం;

పోరాణకఇణమోక్ఖో, క్వీధ పాపేన లిప్పతి.

౧౪౬.“సో చే అత్థో చ ధమ్మో చ, కల్యాణో న చ పాపకో;

భోతో చే వచనం సచ్చం, సుహతో వానరో మయా.

౧౪౭.“అత్తనో చే హి వాదస్స, అపరాధం విజానియా;

న మం త్వం గరహేయ్యాసి, భోతో వాదో హి తాదిసో”.

౧౪౮.“చతున్నంయేవుపాదాయ, రూపం సమ్భోతి పాణినం;

యతో చ రూపం సమ్భోతి, తత్థేవానుపగచ్ఛతి;

ఇధేవ జీవతి జీవో, పేచ్చ పేచ్చ వినస్సతి.

౧౪౯.ఉచ్ఛిజ్జతి అయం లోకో, యే బాలా యే చ పణ్డితా;

ఉచ్ఛిజ్జమానే లోకస్మిం, క్వీధ పాపేన లిప్పతి.

౧౫౦.“సో చే అత్థో చ ధమ్మో చ, కల్యాణో న చ పాపకో;
భోతో చే వచనం సచ్చం, సుహతో వానరో మయా.

౧౫౧.“అత్తనో చే హి వాదస్స, అపరాధం విజానియా;
న మం త్వం గరహేయ్యాసి, భోతో వాదో హి తాదిసో”.

౧౫౨.“ఆహు ఖత్తవిదా [ఖత్తవిధా (సీ. స్యా. పీ.)] లోకే, బాలా పణ్డితమానినో.
మాతరం పితరం హఞ్ఞే, అథో జేట్ఠమ్పి భాతరం;
హనేయ్య పుత్త [పుత్తే చ (పీ.)] దారే చ, అత్థో చే తాదిసో సియా.

౧౫౩.“యస్స రుక్ఖస్స ఛాయాయ, నిసీదేయ్య సయేయ్య వా;
న తస్స సాఖం భఞ్జేయ్య, మిత్తదుబ్భో [మిత్తదూభీ (పీ.)] హి పాపకో.

౧౫౪.“అథ అత్థే సముప్పన్నే, సమూలమపి అబ్బహే [అబ్భహే (స్యా. క.)];
అత్థో మే సమ్బలేనాపి, సుహతో వానరో మయా.

౧౫౫.[అయం గాథా సీహళపోత్థకే నత్థి] “సో చే అత్థో చ ధమ్మో చ, కల్యాణో న చ పాపకో;
భోతో చే వచనం సచ్చం, సుహతో వానరో మయా [అయం గాథా సీహళపోత్థకే నత్థి].

౧౫౬.“అత్తనో చే హి వాదస్స, అపరాధం విజానియా;
న మం త్వం గరహేయ్యాసి, భోతో వాదో హి తాదిసో.

౧౫౭.“అహేతువాదో పురిసో, యో చ ఇస్సరకుత్తికో;
పుబ్బేకతీ చ ఉచ్ఛేదీ, యో చ ఖత్తవిదో నరో.

౧౫౮.“ఏతే అసప్పురిసా లోకే, బాలా పణ్డితమానినో;
కరేయ్య తాదిసో పాపం, అథో అఞ్ఞమ్పి కారయే;
అసప్పురిససంసగ్గో , దుక్ఖన్తో [దుక్కటో (సీ.)] కటుకుద్రయో.

౧౫౯.“ఉరబ్భరూపేన వకస్సు [బకాసు (సీ. స్యా.), వకాసు (పీ.)] పుబ్బే, అసంకితో అజయూథం ఉపేతి;
హన్త్వా ఉరణిం అజికం [అజియం (సీ. స్యా. పీ.)] అజఞ్చ, ఉత్రాసయిత్వా [చిత్రాసయిత్వా (సీ. పీ.)] యేన కామం పలేతి.

౧౬౦.“తథావిధేకే సమణబ్రాహ్మణాసే, ఛదనం కత్వా వఞ్చయన్తి మనుస్సే;
అనాసకా థణ్డిలసేయ్యకా చ, రజోజల్లం ఉక్కుటికప్పధానం;

పరియాయభత్తఞ్చ అపానకత్తా, పాపాచారా అరహన్తో వదానా.

౧౬౧."ఏతే అసప్పురిసా లోకే, బాలా పణ్డితమానినో;
కరేయ్య తాదిసో పాపం, అథో అఞ్ఞమ్పి కారయే;
అసప్పురిససంసగ్గో, దుక్ఖన్తో కటుకుద్రయో.

౧౬౨."యమాహు నత్థి వీరియన్తి, అహేతుఞ్చ పవదన్తి [హేతుఞ్చ అపవదన్తి (సీ. స్యా. పీ.)] యే;
పరకారం అత్తకారఞ్చ, యే తుచ్ఛం సమవణ్ణయుం.

౧౬౩. "ఏతే అసప్పురిసా లోకే, బాలా పణ్డితమానినో;
కరేయ్య తాదిసో పాపం, అథో అఞ్ఞమ్పి కారయే;
అసప్పురిససంసగ్గో, దుక్ఖన్తో కటుకుద్రయో.

౧౬౪."సచే హి వీరియం నాస్స, కమ్మం కల్యాణపాపకం;
న భరే వడ్ఢకిం రాజా, నపి యన్తాని కారయే.

౧౬౫."యస్మా చ వీరియం అత్థి, కమ్మం కల్యాణపాపకం;
తస్మా యన్తాని కారేతి, రాజా భరతి వడ్ఢకిం.

౧౬౬."యది వస్ససతం దేవో, న వస్సే న హిమం పతే;
ఉచ్ఛిజ్జేయ్య అయం లోకో, వినస్సేయ్య అయం పజా.

౧౬౭."యస్మా చ వస్సతీ దేవో, హిమఞ్చానుఫుసాయతి;
తస్మా సస్సాని పచ్చన్తి, రట్ఠఞ్చ పాలితే [పల్లతే (సీ. పీ.), పోలయతే (స్యా.)] చిరం.

౧౬౮."గవం చే తరమానానం, జిమ్హం గచ్ఛతి పుఙ్గవో;
సబ్బా తా జిమ్హం గచ్ఛన్తి, నేత్తే జిమ్హం [జిమ్హ (పీ.)] గతే సతి.

౧౬౯."ఏవమేవ [ఏవమేవం (పీ.)] మనుస్సేసు, యో హోతి సేట్ఠసమ్మతో;
సో చే అధమ్మం చరతి, పగేవ ఇతరా పజా;
సబ్బం రట్ఠం దుఖం సేతి, రాజా చే హోతి అధమ్మికో.

౧౭౦. "గవం చే తరమానానం, ఉజుం గచ్ఛతి పుఙ్గవో;
సబ్బా గావీ ఉజుం యన్తి, నేత్తే ఉజుం [ఉజూ (పీ.)] గతే సతి.

౧౭౧. "ఏవమేవ మనుస్సేసు, యో హోతి సేట్ఠసమ్మతో;

సో సచే [చేవ (సీ.), చేపి (క.)] ధమ్మం చరతి, పగేవ ఇతరా పజా;
సబ్బం రట్ఠం సుఖం సేతి, రాజా చే హోతి ధమ్మికో.

౧౭౨."మహారుక్ఖస్స ఫలినో, ఆమం ఛిన్దతి యో ఫలం;
రసఞ్చస్స న జానాతి, బీజఞ్చస్స వినస్సతి.

౧౭౩. "మహారుక్ఖూపమం రట్ఠం, అధమ్మేన పసాసతి;
రసఞ్చస్స న జానాతి, రట్ఠఞ్చస్స వినస్సతి.

౧౭౪."మహారుక్ఖస్స ఫలినో, పక్కం ఛిన్దతి యో ఫలం;
రసఞ్చస్స విజానాతి, బీజఞ్చస్స న నస్సతి.

౧౭౫."మహారుక్ఖూపమం రట్ఠం, ధమ్మేన యో పసాసతి;
రసఞ్చస్స విజానాతి, రట్ఠఞ్చస్స న నస్సతి.

౧౭౬."యో చ రాజా జనపదం, అధమ్మేన పసాసతి;
సబ్బోసధీహి సో రాజా, విరుద్ధో హోతి ఖత్తియో.

౧౭౭. "తథేవ నేగమే హింసం, యే యుత్తా కయవిక్కయే;
ఓజదానబలీకారే, స కోసేన విరుజ్ఝతి.

౧౭౮."పహారవరఖేత్తఞ్ఞూ , సఙ్గామే కతనిస్సమే [కతనియమే (క.)];
ఉస్సితే హింసయం రాజా, స బలేన విరుజ్ఝతి.

౧౭౯."తథేవ ఇసయో హింసం, సఞ్ఞతే [సంయమే (స్యా. క.)] బ్రహ్మచారియో [బ్రహ్మచారినో (సీ.)];
అధమ్మచారీ ఖత్తియో, సో సగ్గేన విరుజ్ఝతి.

౧౮౦."యో చ రాజా అధమ్మట్ఠో, భరియం హన్తి అదూసికం;
లుద్దం పసవతే ఠానం [పాపం (సీ.)], పుత్తేహి చ విరుజ్ఝతి.

౧౮౧."ధమ్మం చరే జానపదే, నేగమేసు [నిగమేసు (సీ.)] బలేసు చ;
ఇసయో చ న హింసేయ్య, పుత్తదారే సమం చరే.

౧౮౨."స తాదిసో భూమిపతి, రట్ఠపాలో అకోధనో;
సపత్తే [సామన్తే (సీ. స్యా. పీ.)] సమ్పకమ్పేతి, ఇన్దోవ అసురాధిపో"తి.

మహాబోధిజాతకం తతియం.

పణ్ణాసనిపాతం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

సనిళీనికమవ్హయనో పఠమో, దుతియో పన సఉమ్మదన్తివరో;
తతియో పన బోధిసిరీవ్హయనో, కథితా పన తీణి జినేన సుభాతి.

౧౯. సట్ఠినిపాతో

౫౨౯. సోణకజాతకం (౧)

౧. “తస్స సుత్వా సతం దమ్మి, సహస్సం దిట్ఠ [దట్ఠు (సీ. పీ.)] సోణకం;
కో మే సోణకమక్ఖాతి, సహాయం పంసుకీళితం”.

౨. “అథబ్రవీ మాణవకో, దహరో పఞ్చచూళకో;
మయ్హం సుత్వా సతం దేహి, సహస్సం దిట్ఠ [దట్ఠు (సీ. పీ.)] సోణకం;
అహం తే సోణకక్ఖిస్సం [అహం సోణకమక్ఖిస్సం (సీ. పీ.), అహం తే సోణకమక్ఖిస్సం (స్యా.)], సహాయం పంసుకీళితం”.

౩. “కతమస్మిం [కతరస్మిం (సీ. స్యా. పీ.)] సో జనపదే, రట్ఠేసు నిగమేసు చ;
కత్థ సోణకమద్దక్ఖి [కత్థ తే సోణకో దిట్ఠో (సీ. పీ.)], తం మే అక్ఖాహి పుచ్ఛితో”.

౪. “తవేవ దేవ విజితే, తవేవుయ్యానభూమియా;
ఉజువంసా మహాసాలా, నీలోభాసా మనోరమా.

౫. “తిట్ఠన్తి మేఘసమానా, రమ్మా అఞ్ఞోఞ్ఞనిస్సితా;
తేసం మూలమ్హి [మూలస్మిం (సీ. పీ.), మూలస్మి (స్యా.)] సోణకో, ఝాయతీ అనుపాదనో [అనుపాదినో (స్యా.), అనుపాదానో (పీ.)];
ఉపాదానేసు లోకేసు, డయ్హమానేసు నిబ్బుతో.

౬. “తతో చ రాజా పాయాసి, సేనాయ చతురఙ్గియా;
కారాపేత్వా సమం మగ్గం, అగమా యేన సోణకో.

౭. “ఉయ్యానభూమిం గన్త్వాన, విచరన్తో బ్రహావనే;
ఆసీనం సోణకం దక్ఖి, డయ్హమానేసు నిబ్బుతం”.

౮. “కపణో వతయం భిక్ఖు, ముణ్డో సఙ్ఘాటిపారుతో;
అమాతికో అపితికో, రుక్ఖమూలస్మి ఝాయతి”.

౯. “ఇమం వాక్యం నిసామేత్వా, సోణకో ఏతదబ్రవి;
‘న రాజ కపణో హోతి, ధమ్మం కాయేన ఫస్సయం [ఫుసయం (క.)].

౧౦. ‘యో చ [యోధ (సీ. స్యా.)] ధమ్మం నిరంకత్వా [నిరాకత్వా (?)], అధమ్మమనువత్తతి;

స రాజ కపణో హోతి, పాపో పాపపరాయనో’”.

౧౧. “‘అరిన్దమోతి మే నామం, కాసిరాజాతి మం విదూ;

కచ్చి భోతో సుఖస్సెయ్యా [సుఖా సేయ్యా (పీ.), సుఖసెయ్యో (క.)], ఇధ పత్తస్స సోణక’”.

౧౨. “సదాపి భద్రమధనస్స, అనాగారస్స భిక్ఖునో;

న తేసం కోట్ఠే ఓపేన్తి, న కుమ్భిం న ఖళోపియం [న కుమ్భే న కళోపియా (స్యా. పీ.)];

పరనిట్ఠితమేసానా, తేన యాపేన్తి సుబ్బతా.

౧౩. “దుతియమ్పి భద్రమధనస్స, అనాగారస్స భిక్ఖునో;

అనవజ్జపిణ్డో [అనవజ్జో పిణ్డా (పీ.)] భోత్తబ్బో, న చ కోచూపరోధతి.

౧౪. “తతియమ్పి భద్రమధనస్స, అనాగారస్స భిక్ఖునో;

నిబ్బుతో పిణ్డో భోత్తబ్బో, న చ కోచూపరోధతి.

౧౫. “చతుత్థమ్పి [చతుత్థం (పీ.)] భద్రమధనస్స, అనాగారస్స భిక్ఖునో;

ముత్తస్స రట్ఠే చరతో, సఙ్గో యస్స న విజ్జతి.

౧౬. “పఞ్చమమ్పి [పఞ్చమం (పీ.)] భద్రమధనస్స, అనాగారస్స భిక్ఖునో;

నగరమ్హి డయ్హమానమ్హి, నాస్స కిఞ్చి అడయ్హథ.

౧౭. “ఛట్ఠమ్పి [ఛట్ఠం (పీ.)] భద్రమధనస్స, అనాగారస్స భిక్ఖునో;

రట్ఠే విలుమ్పమానమ్హి [విలుప్పమానమ్హి (క.)], నాస్స కిఞ్చి అహీరథ [అహారథ (సీ. స్యా.)].

౧౮. “సత్తమమ్పి [సత్తమం (పీ.)] భద్రమధనస్స, అనాగారస్స భిక్ఖునో;

చోరేహి రక్ఖితం మగ్గం, యే చఞ్ఞే పరిపన్థికా;

పత్తచీవరమాదాయ, సోత్థిం గచ్ఛతి సుబ్బతో.

౧౯. “అట్ఠమమ్పి [అట్ఠమం (పీ.)] భద్రమధనస్స, అనాగారస్స భిక్ఖునో;

యం యం దిసం పక్కమతి, అనపేక్ఖోవ గచ్ఛతి”.

౨౦. “బహూపి భద్రా [బహూని సమణభద్రాని (సీ.), బహూపి భద్రకా ఏతే (పీ.)] ఏతేసం, యో త్వం భిక్ఖు పసంససి;

అహఞ్చ గిద్ధో కామేసు, కథం కాహామి సోణక.

౨౧. “పియా మే మానుసా కామా, అథో దిబ్యాపి మే పియా;
అథ కేన ను వణ్ణేన, ఉభో లోకే లభామసే”.

౨౨. “కామే గిద్ధా [కామేసు గిద్ధా (సీ. పీ.)] కామరతా, కామేసు అధిముచ్ఛితా;
నరా పాపాని కత్వాన, ఉపపజ్జన్తి దుగ్గతిం.

౨౩. “యే చ కామే పహన్త్వాన [పహత్వాన (సీ. పీ.)], నిక్ఖన్తా అకుతోభయా;
ఏకోదిభావాధిగతా, న తే గచ్ఛన్తి దుగ్గతిం.

౨౪. “ఉపమం తే కరిస్సామి, తం సుణోహి అరిన్దమ;
ఉపమాయ మిధేకచ్చే [పిధేకచ్చే (సీ. పీ.)], అత్థం జానన్తి పణ్డితా.

౨౫. “గఙ్గాయ కుణపం దిస్వా, వుయ్హమానం మహణ్ణవే;
వాయసో సమచిన్తేసి, అప్పపఞ్ఞో అచేతసో.

౨౬. “‘యానఞ్చ వతిదం లద్ధం, భక్ఖో చాయం అనప్పకో’;
తత్థ రత్తిం తత్థ దివా, తత్థేవ నిరతో మనో.

౨౭. “ఖాదం నాగస్స మంసాని, పివం భాగీరథోదకం [భాగిరసోదకం (సీ. స్యా. పీ. క.)];
సమ్పస్సం వనచేత్యాని, న పలేత్థ [పలేత్వా (క.)] విహఙ్గమో.

౨౮. “తఞ్చ [తంవ (పీ.)] ఓతరణీ గఙ్గా, పమత్తం కుణపే రతం;
సముద్దం అజ్ఝగాహాసి [అజ్ఝగాహయి (పీ.)], అగతీ యత్థ పక్ఖినం.

౨౯. “సో చ భక్ఖపరిక్ఖీణో, ఉదపత్వా [ఉప్పతిత్వా (సీ. స్యా.), ఉదాపత్వా (పీ.)] విహఙ్గమో.
న పచ్ఛతో న పురతో, నుత్తరం నోపి దక్ఖిణం.

౩౦. “దీపం సో నజ్ఝగాగఞ్ఛి [న అజ్ఝగఞ్ఛి (సీ.), న అజ్ఝగచ్ఛి (పీ.)], అగతీ యత్థ పక్ఖినం;
సో చ తత్థేవ పాపత్థ, యథా దుబ్బలకో తథా.

౩౧. “తఞ్చ సాముద్దికా మచ్ఛా, కుమ్భీలా మకరా సుసూ;
పసయ్హకారా ఖాదింసు, ఫన్దమానం విపక్ఖకం [విపక్ఖినం (సీ. పీ.), విపక్ఖికం (స్యా.)].

౩౨. “ఏవమేవ తువం రాజ, యే చఞ్ఞే కామభోగినో;
గిద్ధా చే న వమిస్సన్తి, కాకపఞ్ఞావ [కాకపఞ్ఞాయ (సీ. స్యా. పీ.)] తే విదూ.

૩૩. "ఏసా తే ఉపమా రాజ, అత్థసన్దస్సనీ కతా;
త్వఞ్చ పఞ్ఞాయసే తేన, యది కాహసి వా న వా.

૩౪. "ఏకవాచమ్పి ద్వివాచం, భణేయ్య అనుకమ్పకో;
తతుత్తరిం న భాసేయ్య, దాసోవయ్యస్స [దాసో అయ్యస్స (సీ.), దాసో అయిరస్స (పీ.)] సన్తికే".

૩૫. "ఇదం వత్వాన పక్కామి, సోణకో అమితబుద్ధిమా [సోణకోమితబుద్ధిమా (?)];
వేహాసే అన్తలిక్ఖస్మిం, అనుసాసిత్వాన ఖత్తియం".

૩૬. "కో నుమే రాజకత్తారో, సుద్దా వేయ్యత్తమాగతా [సూతా వేయ్యత్తిమాగతా (సీ. స్యా. పీ.)];
రజ్జం నియ్యాదయిస్సామి, నాహం రజ్జేన మత్థికో.

૩૭. "అజ్జేవ పబ్బజిస్సామి, కో జఞ్ఞా మరణం సువే;
మాహం కాకోవ దుమ్మేధో, కామానం వసమన్వగం" [వసమన్నగా (పీ.)].

૩૮. "అత్థి తే దహరో పుత్తో, దీఘావు రట్ఠవడ్ఢనో;
తం రజ్జే అభిసిఞ్చస్సు, సో నో రాజా భవిస్సతి".

૩૯. "ఖిప్పం కుమారమానేథ, దీఘావుం రట్ఠవడ్ఢనం;
తం రజ్జే అభిసిఞ్చిస్సం, సో వో రాజా భవిస్సతి".

૪૦. "తతో కుమారమానేసుం, దీఘావుం రట్ఠవడ్ఢనం;
తం దిస్వా ఆలపీ రాజా, ఏకపుత్తం మనోరమం.

૪૧. "సట్ఠి గామసహస్సాని, పరిపుణ్ణాని సబ్బసో;
తే పుత్త పటిపజ్జస్సు, రజ్జం నియ్యాదయామి తే.

૪૨. "అజ్జేవ పబ్బజిస్సామి, కో జఞ్ఞా మరణం సువే;
మాహం కాకోవ దుమ్మేధో, కామానం వసమన్వగం [వసమన్నగా (పీ.)].

૪૩. "సట్ఠి నాగసహస్సాని, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;
సువణ్ణకచ్ఛా మాతఙ్గా, హేమకప్పనవాససా.

૪૪. "ఆరూళ్హా గామణీయేహి, తోమరఙ్కుసపాణిభి;
తే పుత్త పటిపజ్జస్సు, రజ్జం నియ్యాదయామి తే.

౪౫. “అజ్జేవ పబ్బజిస్సామి, కో జఞ్ఞా మరణం సువే;
మాహం కాకోవ దుమ్మేధో, కామానం వసమన్వగం.

౪౬. “సట్ఠి అస్ససహస్సాని, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;
ఆజానీయావ జాతియా, సిన్ధవా సీఘవాహినో.

౪౭. “ఆరూళ్హా గామణీయేహి, ఇల్లియాచాపధారిభి [ఇన్దియాచాపధారిభి (క.)];
తే పుత్త పటిపజ్జస్సు, రజ్జం నియ్యాదయామి తే.

౪౮. “అజ్జేవ పబ్బజిస్సామి, కో జఞ్ఞా మరణం సువే;
మాహం కాకోవ దుమ్మేధో, కామానం వసమన్వగం.

౪౯. “సట్ఠి రథసహస్సాని, సన్నద్ధా ఉస్సితద్ధజా;
దీపా అథోపి వేయ్యగ్ఘా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా.

౫౦. “ఆరూళ్హా గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
తే పుత్త పటిపజ్జస్సు, రజ్జం నియ్యాదయామి తే.

౫౧. “అజ్జేవ పబ్బజిస్సామి, కో జఞ్ఞా మరణం సువే;
మాహం కాకోవ దుమ్మేధో, కామానం వసమన్వగం.

౫౨. “సట్ఠి ధేనుసహస్సాని, రోహఞ్ఞా పుఙ్గవూసభా;
తా పుత్త పటిపజ్జస్సు, రజ్జం నియ్యాదయామి తే.

౫౩. “అజ్జేవ పబ్బజిస్సామి, కో జఞ్ఞా మరణం సువే;
మాహం కాకోవ దుమ్మేధో, కామానం వసమన్వగం.

౫౪. “సోళసిత్థిసహస్సాని , సబ్బాలఙ్కారభూసితా;
విచిత్రవత్థాభరణా, ఆముత్తమణికుణ్డలా;
తా పుత్త పటిపజ్జస్సు, రజ్జం నియ్యాదయామి తే.

౫౫. “అజ్జేవ పబ్బజిస్సామి, కో జఞ్ఞా మరణం సువే;
మాహం కాకోవ దుమ్మేధో, కామానం వసమన్వగం”.

౫౬. “దహరస్సేవ మే తాత, మాతా మతాతి మే సుతం;
తయా వినా అహం తాత, జీవితుమ్పి న ఉస్సహే.

౫౭. “యథా ఆరఞ్ఞకం నాగం, పోతో అన్వేతి పచ్ఛతో;
జేస్సన్తం గిరిదుగ్గేసు, సమేసు విసమేసు చ.

౫౮. “ఏవం తం అనుగచ్ఛామి, పుత్తమాదాయ [పత్తమాదాయ (పీ.)] పచ్ఛతో;
సుభరో తే భవిస్సామి, న తే హేస్సామి దుబ్భరో”.

౫౯. “యథా సాముద్దికం నావం, వాణిజానం ధనేసినం;
వోహారో తత్థ గణ్హేయ్య, వాణిజా బ్యసనీ [బ్యసనం (క.)] సియా.

౬౦. “ఏవమేవాయం పుత్తకలి [పుత్తక (స్యా.)], అన్తరాయకరో మమ [మమం (పీ.)];
ఇమం కుమారం పాపేథ, పాసాదం రతివడ్ఢనం.

౬౧. “తత్థ కమ్బుసహత్థాయో, యథా సక్కంవ అచ్ఛరా;
తా నం తత్థ రమేస్సన్తి [రమిస్సన్తి (స్యా. క.)], తాహి చేసో [మేసో (పీ.)] రమిస్సతి.

౬౨. “తతో కుమారం పాపేసుం, పాసాదం రతివడ్ఢనం;
తం దిస్వా అవచుం కఞ్ఞా, దీఘావుం రట్ఠవడ్ఢనం.

౬౩. “దేవతా నుసి గన్ధబ్బో, అదు [ఆదు (సీ. పీ.)] సక్కో పురిన్దదో;
కో వా త్వం కస్స వా పుత్తో, కథం జానేము తం మయం”.

౬౪. “నమ్హి దేవో న గన్ధబ్బో, నాపి [నమ్హి (క.)] సక్కో పురిన్దదో;
కాసిరఞ్ఞో అహం పుత్తో, దీఘావు రట్ఠవడ్ఢనో;
మమం [మమ (పీ.)] భరథ భద్దం వో [భద్దన్తే (క.)], అహం భత్తా భవామి వో”.

౬౫. “తం తత్థ అవచుం కఞ్ఞా, దీఘావుం రట్ఠవడ్ఢనం;
‘కుహిం రాజా అనుప్పత్తో, ఇతో రాజా కుహిం గతో’”.

౬౬. “పఙ్కం రాజా అతిక్కన్తో, థలే రాజా పతిట్ఠితో;
అకణ్టకం అగహనం, పటిపన్నో మహాపథం.

౬౭. “అహఞ్చ పటిపన్నోస్మి, మగ్గం దుగ్గతిగామినం;
సకణ్టకం సగహనం, యేన గచ్ఛన్తి దుగ్గతిం”.

౬౮. “తస్స తే స్వాగతం రాజ, సీహస్సేవ గిరిబ్బజం;
అనుసాస మహారాజ, త్వం నో సబ్బాసమిస్సరో”తి.

౨౩౦. సంకిచ్చజాతకం (౨)

౬౯. “దిస్వా నిసిన్నం రాజానం, బ్రహ్మదత్తం రథేసభం;
అథస్స పటివేదేసి, యస్సాసి అనుకమ్పకో.

౭౦. “సంకిచ్చాయం అనుప్పత్తో, ఇసీనం సాధుసమ్మతో;
తరమానరూపో నియ్యాహి, ఖిప్పం పస్స మహేసినం.

౭౧. “తతో చ రాజా తరమానో, యుత్తమారుయ్హ సన్దనం;
మిత్తామచ్చపరిబ్యూళ్హో [పరిబ్బూళ్హో (సీ. పీ.)], అగమాసి రథేసభో.

౭౨. “నిక్ఖిప్ప పఞ్చ కకుధాని, కాసీనం రట్ఠవడ్ఢనో;
వాళబీజని [వా ళవీజనీ (సీ. పీ.)] ముణ్హీసం, ఖగ్గం ఛత్తఞ్చుపాహనం;

౭౩. “ఓరుయ్హ రాజా యానమ్హా, ఠపయిత్వా పటిచ్ఛదం;
ఆసీనం దాయపస్సస్మిం, సంకిచ్చముపసఙ్కమి.

౭౪. “ఉపసఙ్కమిత్వా సో రాజా, సమ్మోది ఇసినా సహ;
తం కథం వీతిసారేత్వా, ఏకమన్తం ఉపావిసి.

౭౫. “ఏకమన్తం నిసిన్నోవ, అథ కాలం అమఞ్ఞథ;
తతో పాపాని కమ్మాని, పుచ్ఛితుం పటిపజ్జథ.

౭౬. “ఇసిం పుచ్ఛామ [పుచ్ఛామి (సీ. పీ.)] సంకిచ్చం, ఇసీనం సాధుసమ్మతం;
ఆసీనం దాయపస్సస్మిం, ఇసిసఙ్ఘపురక్ఖతం [పురక్ఖితం (క.)].

౭౭. “కం గతిం పేచ్చ గచ్ఛన్తి, నరా ధమ్మాతిచారినో;
అతిచిణ్ణో మయా ధమ్మో, తం మే అక్ఖాహి పుచ్ఛితో.

౭౮. “ఇసీ అవచ సంకిచ్చో, కాసీనం రట్ఠవడ్ఢనం;
ఆసీనం దాయపస్సస్మిం, మహారాజ సుణోహి మే.

౭౯. “ఉప్పథేన వజన్తస్స, యో మగ్గమనుసాసతి;
తస్స చే వచనం కయిరా, నాస్స మగ్గేయ్య కణ్టకో.

౮౦. “అధమ్మం పటిపన్నస్స, యో ధమ్మమనుసాసతి;

తస్స చే వచనం కయిరా, న సో గచ్ఛేయ్య దుగ్గతిం.

౮౧. “ధమ్మో పథో మహారాజ, అధమ్మో పన ఉప్పథో;
అధమ్మో నిరయం నేతి, ధమ్మో పాపేతి సుగ్గతిం.

౮౨. “అధమ్మచారినో రాజ, నరా విసమజీవినో;
యం గతిం పేచ్చ గచ్ఛన్తి, నిరయే తే సుణోహి మే.

౮౩. “సఞ్జీవో కాళసుత్తో చ, సఙ్ఘాతో [సఙ్ఘాటో (స్యా. క.)] ద్వే చ రోరువా;
అథాపరో మహావీచి, తాపనో [తపనో (సీ. పీ.)] చ పతాపనో.

౮౪. “ఇచ్చేతే అట్ఠ నిరయా, అక్ఖాతా దురతిక్కమా;
ఆకిణ్ణా లుద్దకమ్మేహి, పచ్చేకా సోళసుస్సదా.

౮౫. “కదరియతాపనా [కదరియతపనా (సీ. పీ.)] ఘోరా, అచ్చిమన్తో [అచ్చిమన్తా (పీ.)] మహబ్భయా;
లోమహంసనరూపా చ, భేస్మా పటిభయా దుఖా.

౮౬. “చతుక్కణ్ణా చతుద్వారా, విభత్తా భాగసో మితా;
అయోపాకారపరియన్తా, అయసా పటికుజ్జితా.

౮౭. “తేసం అయోమయా భూమి, జలితా తేజసా యుతా;
సమన్తా యోజనసతం, ఫుటా [ఫరిత్వా (అ. ని. ౩.౩౬; పే. వ. ౭౧)] తిట్ఠన్తి సబ్బదా.

౮౮. “ఏతే పతన్తి నిరయే, ఉద్ధంపాదా అవంసిరా;
ఇసీనం అతివత్తారో, సఞ్ఞతానం తపస్సినం.

౮౯. “తే భూనహునో పచ్చన్తి, మచ్ఛా బిలకతా యథా;
సంవచ్ఛరే అసఙ్ఖేయ్యే, నరా కిబ్బిసకారినో.

౯౦. “డయ్హమానేన గత్తేన, నిచ్చం సన్తరబాహిరం;
నిరయా నాధిగచ్ఛన్తి, ద్వారం నిక్ఖమనేసినో.

౯౧. “పురత్థిమేన ధావన్తి, తతో ధావన్తి పచ్ఛతో;
ఉత్తరేనపి ధావన్తి, తతో ధావన్తి దక్ఖిణం;
యం యఞ్హి ద్వారం గచ్ఛన్తి, తం తదేవ పిధీయరే [పిథియ్యతి (సీ.), పిధియ్యరే (స్యా.), పిధీయరే (పీ.)].

౯౨. “బహూని వస్ససహస్సాని, జనా నిరయగామినో;
బాహా పగ్గయ్హ కన్దన్తి, పత్వా దుక్ఖం అనప్పకం.

౯౩. “ఆసీవిసంవ కుపితం, తేజస్సిం దురతిక్కమం;
న సాధురూపే ఆసీదే, సఞ్ఞతానం తపస్సినం.

౯౪. “అతికాయో మహిస్సాసో, అజ్జునో కేకకాధిపో;
సహస్సబాహు ఉచ్ఛిన్నో, ఇసిమాసజ్జ గోతమం.

౯౫. “అరజం రజసా వచ్ఛం, కిసం అవకిరియ దణ్డకీ;
తాలోవ మూలతో [సమూలో (క.)] ఛిన్నో, స రాజా విభవఙ్గతో.

౯౬. “ఉపహచ్చ మనం మజ్ఝో [మేజ్ఝో (క.)], మాతఙ్గస్మిం యసస్సినే;
సపారిసజ్జో ఉచ్ఛిన్నో, మజ్ఝారఞ్ఞం తదా అహు.

౯౭. “కణ్హదీపాయనాసజ్జ, ఇసిం అన్ధకవేణ్డయో [వేణ్హుయో (సీ. పీ.), పిణ్హయో (?)];
అఞ్ఞోఞ్ఞం [అఞ్ఞమఞ్ఞం (సీ. పీ.)] ముసలా [ముసలే (సీ. స్యా. పీ.)] హన్త్వా, సమ్పత్తా యమసాధనం
[యమసాదనం (పీ.)].

౯౮. “అథాయం ఇసినా సత్తో, అన్తలిక్ఖచరో పురే;
పావేక్ఖి పథవిం [పఠవిం (సీ. స్యా. పీ.)] చేచ్చో, హీనత్తో పత్తపరియాయం.

౯౯. “తస్మా హి ఛన్దాగమనం, నప్పసంసన్తి పణ్డితా;
అదుట్ఠచిత్తో భాసేయ్య, గిరం సచ్చూపసంహితం.

౧౦౦.“మనసా చే పదుట్ఠేన, యో నరో పేక్ఖతే మునిం;
విజ్జాచరణసమ్పన్నం, గన్తా సో నిరయం అధో.

౧౦౧.“యే వుడ్ఢే [వద్ధే (క.)] పరిభాసన్తి, ఫరుసూపక్కమా జనా;
అనపచ్చా అదాయాదా, తాలవత్థు [తాలవత్థూ (స్యా.), తాలావత్థు (పీ.)] భవన్తి తే.

౧౦౨.“యో చ పబ్బజితం హన్తి, కతకిచ్చం మహేసినం;
స కాళసుత్తే నిరయే, చిరరత్తాయ పచ్చతి.

౧౦౩.“యో చ రాజా అధమ్మట్ఠో, రట్ఠవిద్ధంసనో మగో [చుతో (సీ.)];

తాపయిత్వా జనపదం, తాపనే పేచ్చ పచ్చతి.

౧౦౪.“సో చ వస్ససహస్సాని [వస్ససహస్సానం (సీ. స్యా.)], సతం దిబ్బాని పచ్చతి;
అచ్చిసఙ్ఘపరేతో సో, దుక్ఖం వేదేతి వేదనం.

౧౦౫.“తస్స అగ్గిసిఖా కాయా, నిచ్ఛరన్తి పభస్సరా;
తేజోభక్ఖస్స గత్తాని, లోమేహి చ [లోమగ్గేహి చ (సీ. స్యా. పీ.)] నఖేహి చ.

౧౦౬.“డయ్హమానేన గత్తేన, నిచ్చం సన్తరబాహిరం;
దుక్ఖాభితున్నో నదతి, నాగో తుత్తట్టితో [తుత్తద్దితో (సీ.)] యథా.

౧౦౭.“యో లోభా పితరం హన్తి, దోసా వా పురిసాధమో;
స కాళసుత్తే నిరయే, చిరరత్తాయ పచ్చతి.

౧౦౮.“స తాదిసో పచ్చతి లోహకుమ్భియం, పక్కఞ్చ సత్తీహి హనన్తి నిత్తచం;
అన్ధం కరిత్వా ముత్తకరీసభక్ఖం, ఖారే నిముజ్జన్తి తథావిధం నరం.

౧౦౯.“తత్తం పక్కుథితమయోగుళఞ్చ [పక్కుధితమయోగుళఞ్చ (క.)], దీఘే చ ఫాలే చిరరత్తతాపితే;
విక్ఖమ్భమాదాయ విబన్ధ [విబద్ధ (సీ.), విభజ్జ (స్యా. పీ.)] రజ్జుభి, వివటే ముఖే సమ్పవిసన్తి [సంచవన్తి (సీ. స్యా. పీ.)] రక్ఖసా.

౧౧౦.“సామా చ సోణా సబలా చ గిజ్ఝా, కాకోళసఙ్ఘా చ దిజా అయోముఖా;
సఙ్గమ్మ ఖాదన్తి విప్ఫన్దమానం, జివ్హం విభజ్జ విఘాసం సలోహితం.

౧౧౧.“తం దడ్ఢతాలం పరిభిన్నగత్తం, నిప్పోథయన్తా అనువిచరన్తి రక్ఖసా;
రతీ హి నేసం దుఖినో పనీతరే, ఏతాదిసస్మిం నిరయే వసన్తి;
యే కేచి లోకే ఇధ పేత్తిఘాతినో.

౧౧౨.“పుత్తో చ మాతరం హన్త్వా, ఇతో గన్త్వా యమక్ఖయం;
భుసమాపజ్జతే దుక్ఖం, అత్తకమ్మఫలూపగో.

౧౧౩.“అమనుస్సా అతిబలా, హన్తారం జనయన్తియా;
అయోమయేహి వాళేహి [ఫాలేహి (పీ.)], పీళయన్తి పునప్పునం.

౧౧౪.“తమస్సవం [తం పస్సవం (సీ. స్యా.), తం పస్సుతం (పీ.)] సకా గత్తా, రుహిరం [రుధిరం (సీ. స్యా.)] అత్తసమ్భవం;

తమ్బలోహవిలీనంవ, తత్తం పాయేన్తి మత్తిఘం [మత్తియం (సీ.)].

౧౧౫."జిగుచ్ఛం కుణపం పూతిం, దుగ్గన్ధం గూథకద్దమం;

పుబ్బలోహితసఙ్కాసం, రహదమోగయ్హ [రహాదోగ్గయ్హ (క.)] తిట్ఠతి.

౧౧౬."తమేనం కిమయో తత్థ, అతికాయా అయోముఖా;

ఛవిం భేత్వాన [ఛేత్వాన (సీ. పీ.)] ఖాదన్తి, సంగిద్ధా [పగిద్ధా (సీ. స్యా. పీ.)] మంసలోహితే.

౧౧౭."సో చ తం నిరయం పత్తో, నిముగ్గో సతపోరిసం;

పూతికం కుణపం వాతి, సమన్తా సతయోజనం.

౧౧౮."చక్ఖుమాపి హి చక్ఖూహి, తేన గన్ధేన జీయతి;

ఏతాదిసం బ్రహ్మదత్త, మాతుఘో లభతే దుఖం.

౧౧౯."ఖురధారమనుక్కమ్మ, తిక్ఖం దురభిసమ్భవం;

పతన్తి గబ్భపాతియో [గబ్భపాతినియో (సీ. స్యా. పీ.)], దుగ్గం వేతరణిం [వేత్తరణిం (స్యా. క.)] నదిం.

౧౨౦."అయోమయా సిమ్బలియో, సోళసఙ్గులకణ్టకా;

ఉభతో అభిలమ్బన్తి, దుగ్గం వేతరణిం [వేత్తరణిం (స్యా. క.)] నదిం.

౧౨౧."తే అచ్చిమన్తో తిట్ఠన్తి, అగ్గిక్ఖన్ధావ ఆరకా;

ఆదిత్తా జాతవేదేన, ఉద్ధం యోజనముగ్గతా.

౧౨౨."ఏతే వజన్తి [సజన్తి (సీ. పీ.), పజ్జన్తి (స్యా.)] నిరయే, తత్తే తిఖిణకణ్టకే;

నారియో చ అతిచారా [అతిచారినియో (సీ. స్యా. పీ.)], నరా చ పరదారగూ.

౧౨౩."తే పతన్తి అధోక్ఖన్ధా, వివత్తా విహతా పుథూ;

సయన్తి వినివిద్ధఙ్గా, దీఘం జగ్గన్తి సబ్బదా [సంవరిం (సీ. పీ.)].

౧౨౪."తతో రత్యా వివసానే [వివసనే (సీ. స్యా. పీ.)], మహతిం పబ్బతూపమం;

లోహకుమ్భిం పవజ్జన్తి, తత్తం అగ్గిసమూదకం.

౧౨౫."ఏవం దివా చ రత్తో చ, దుస్సీలా మోహపారుతా;

అనుభోన్తి సకం కమ్మం, పుబ్బే దుక్కటమత్తనో.

౧౨౬."యా చ భరియా ధనక్కీతా, సామికం అతిమఞ్ఞతి;

సస్సుం వా ససురం వాపి, జేట్ఠం వాపి ననన్దరం [ననన్దనం (స్యా. క.)].

౧౨౭."తస్సా వజ్జేన జివ్హగ్గం, నిబ్బహన్తి సబన్ధనం;

స బ్యామమత్తం కిమినం, జివ్హం పస్సతి అత్తని [అత్తనో (సీ. స్యా.)];

విఞ్ఞాపేతుం న సక్కోతి, తాపనే పేచ్చ పచ్చతి.

౧౨౮."ఓరబ్భికా సూకరికా, మచ్ఛికా మిగబన్ధకా;

చోరా గోఘాతకా లుద్దా, అవణ్ణే వణ్ణకారకా.

౧౨౯."సత్తీహి లోహకూటేహి, నేత్తింసేహి ఉసూహి చ;

హఞ్ఞమానా ఖారనదిం, పపతన్తి [సమ్పతన్తి (క.)] అవంసిరా.

౧౩౦. "సాయం పాతో కూటకారీ, అయోకూటేహి హఞ్ఞతి;

తతో వన్తం దురత్తానం, పరేసం భుఞ్జరే [భుఞ్జతే (సీ. స్యా. పీ.)] సదా.

౧౩౧. "ధఙ్కా భేరణ్డకా [భేదణ్డకా (క.)] గిజ్ఝా, కాకోళా చ అయోముఖా;

విప్ఫన్దమానం ఖాదన్తి, నరం కిబ్బిసకారకం [కిబ్బిసకారినం (పీ.)].

౧౩౨."యే మిగేన మిగం హన్తి, పక్ఖిం వా పన పక్ఖినా;

అసన్తో రజసా ఛన్నా, గన్తా [గతా (క.)] తే నిరయుస్సదం [నిరయం అధో (పీ.)].

౧౩౩. "సన్తో చ [సన్తోవ (స్యా.)] ఉద్ధం గచ్ఛన్తి, సుచిణ్ణేనిధ కమ్మునా;

సుచిణ్ణస్స ఫలం పస్స, సఇన్దా [సహిన్దా (సీ.)] దేవా సబ్రహ్మకా.

౧౩౪."తం తం బ్రూమి మహారాజ, ధమ్మం రట్ఠపతీ చర;

తథా [తథా తథా (సీ. స్యా. పీ.)] రాజ చరాహి ధమ్మం, యథా తం సుచిణ్ణం నానుతప్పేయ్య పచ్ఛా"తి.

సంకిచ్చజాతకం దుతియం.

సట్ఠినిపాతం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

అథ సట్ఠినిపాతమ్హి, సుణాథ మమ భాసితం;

జాతకసవ్హయనో పవరో, సోణకఅరిన్దమసవ్హయనో;

తథా వుత్తరథేసభకిచ్చవరోతి.

౨౦. సత్తతినిపాతో

౫౩౧. కుసజాతకం (౧)

౧. “ఇదం తే రట్ఠం సధనం సయోగ్గం, సకాయురం సబ్బకామూపపన్నం;

ఇదం తే రజ్జం [రట్ఠం (క.)] అనుసాస అమ్మ, గచ్ఛామహం యత్థ పియా పభావతీ”.

౨. “అనుజ్జుభూతేన హరం మహన్తం, దివా చ రత్తో చ నిసీథకాలే [నిసీద కాలే (క.)];

పటిగచ్ఛ త్వం ఖిప్పం కుసావతిం కుస [కుసావతిం (స్యా. క.)], నిచ్ఛామి దుబ్బణ్ణమహం వసన్తం”.

౩. “నాహం గమిస్సామి ఇతో కుసావతిం, పభావతీ వణ్ణపలోభితో తవ;

రమామి మద్దస్స నికేతరమ్మే, హిత్వాన రట్ఠం తవ దస్సనే రతో.

౪. “పభావతీ వణ్ణపలోభితో తవ, సమ్మూళ్హరూపో విచరామి మేదినిం [మేదనిం (స్యా. క.)];

దిసం న జానామి కుతోమ్హి ఆగతో, తయమ్హి మత్తో మిగమన్దలోచనే.

౫. “సువణ్ణచీరవసనే, జాతరూపసుమేఖలే;

సుస్సోణి తవ కామా హి [కామేహి (సీ. స్యా. పీ.)], నాహం రజ్జేన మత్థికో”.

౬. “అబ్భూతి [అబ్భూ హి (సీ.), అభూతి (స్యా.), అబ్బు హి (పీ.)] తస్స భో హోతి, యో అనిచ్ఛన్తమిచ్ఛతి;

అకామం రాజ కామేసి [కామేహి (సీ. పీ.)], అకన్తం కన్తు [అకన్తో కన్త (సీ. స్యా. పీ.)] మిచ్ఛసి”.

౭. “అకామం వా సకామం వా, యో నరో లభతే పియం;

లాభమేత్థ పసంసామ, అలాభో తత్థ పాపకో”.

౮. “పాసాణసారం ఖణసి, కణికారస్స దారునా;

వాతం జాలేన బాధేసి, యో అనిచ్ఛన్తమిచ్ఛసి”.

౯. “పాసాణో నూన తే హదయే, ఓహితో ముదులక్ఖణే;

యో తే సాతం న విన్దామి, తిరోజనపదాగతో.

౧౦. “యదా మం భకుటిం [భూకుటిం (సీ. పీ.)] కత్వా, రాజపుత్తీ ఉదిక్ఖతి [రాజపుత్తి ఉదిక్ఖసి (సీ. పీ.)];

ఆళారికో తదా హోమి, రఞ్ఞో మద్దస్సన్తేపురే [మద్దస్స ధీపురే (సీ. పీ.) ఏవముపరిపి].

౧౧. “యదా ఉమ్హయమానా మం, రాజపుత్తీ ఉదిక్ఖతి [రాజపుత్తి ఉదిక్ఖసి (సీ. పీ.)];

నాళారికో తదా హోమి, రాజా హోమి తదా కుసో”.

౧౨. “సచే హి వచనం సచ్చం, నేమిత్తానం భవిస్సతి;
నేవ మే త్వం పతీ అస్స, కామం ఛిన్దన్తు సత్తధా”.

౧౩. “సచే హి వచనం సచ్చం, అఞ్ఞోసం యది వా మమం;
నేవ తుయ్హం పతీ అత్థి, అఞ్ఞో సీహస్సరా కుసా”.

౧౪. “నేక్ఖం గీవం తే కారేస్సం, పత్వా ఖుజ్జే కుసావతిం;
సచే మం నాగనాసూరూ, ఓలోకేయ్య పభావతీ.

౧౫. “నేక్ఖం గీవం తే కారేస్సం, పత్వా ఖుజ్జే కుసావతిం;
సచే మం నాగనాసూరూ, ఆలపేయ్య పభావతీ.

౧౬. “నేక్ఖం గీవం తే కారేస్సం, పత్వా ఖుజ్జే కుసావతిం;
సచే మం నాగనాసూరూ, ఉమ్హాయేయ్య పభావతీ.

౧౭. “నేక్ఖం గీవం తే కారేస్సం, పత్వా ఖుజ్జే కుసావతిం;
సచే మం నాగనాసూరూ, పమ్హాయేయ్య పభావతీ.

౧౮. “నేక్ఖం గీవం తే కారేస్సం, పత్వా ఖుజ్జే కుసావతిం;
సచే మే నాగనాసూరూ, పాణీహి ఉపసమ్ఫుసే”.

౧౯. “న హి నూనాయం రాజపుత్తీ, కుసే సాతమ్పి విన్దతి;
ఆళారికే భతే పోసే, వేతనేన అనత్థికే”.

౨౦. “న హి నూనాయం సా [నూన అయం (సీ. స్యా.)] ఖుజ్జా, లభతి జివ్హాయ ఛేదనం;
సునిసితేన సత్థేన, ఏవం దుబ్భాసితం భణం”.

౨౧. “మా నం రూపేన పామేసి, ఆరోహేన పభావతి;
మహాయసోతి కత్వాన, కరస్సు రుచిరే పియం.

౨౨. “మా నం రూపేన పామేసి, ఆరోహేన పభావతి;
మహద్ధనోతి కత్వాన, కరస్సు రుచిరే పియం.

౨౩. “మా నం రూపేన పామేసి, ఆరోహేన పభావతి;
మహబ్బలోతి కత్వాన, కరస్సు రుచిరే పియం.

౨౪. “మా నం రూపేన పామేసి, ఆరోహేన పభావతి;

మహోరట్ఠోతి కత్వాన, కరస్సు రుచిరే పియం.

౨౫. “మా నం రూపేన పామేసి, ఆరోహేన పభావతి;

మహారాజాతి కత్వాన, కరస్సు రుచిరే పియం.

౨౬. “మా నం రూపేన పామేసి, ఆరోహేన పభావతి;

సీహస్సరోతి కత్వాన, కరస్సు రుచిరే పియం.

౨౭. “మా నం రూపేన పామేసి, ఆరోహేన పభావతి;

వగ్గుస్సరోతి కత్వాన, కరస్సు రుచిరే పియం.

౨౮. “మా నం రూపేన పామేసి, ఆరోహేన పభావతి;

బిన్దుస్సరోతి కత్వాన, కరస్సు రుచిరే పియం.

౨౯. “మా నం రూపేన పామేసి, ఆరోహేన పభావతి;

మఞ్జుస్సరోతి కత్వాన, కరస్సు రుచిరే పియం.

౩౦. “మా నం రూపేన పామేసి, ఆరోహేన పభావతి;

మధుస్సరోతి [మధురస్సరోతి (సీ.)] కత్వాన, కరస్సు రుచిరే పియం.

౩౧. “మా నం రూపేన పామేసి, ఆరోహేన పభావతి;

సతసిప్పోతి కత్వాన, కరస్సు రుచిరే పియం.

౩౨. “మా నం రూపేన పామేసి, ఆరోహేన పభావతి;

ఖత్తియోతిపి కత్వాన [కరిత్వాన (సీ.)], కరస్సు రుచిరే పియం.

౩౩. “మా నం రూపేన పామేసి, ఆరోహేన పభావతి;

కుసరాజాతి కత్వాన, కరస్సు రుచిరే పియం”.

౩౪. “ఏతే నాగా ఉపత్థద్ధా, సబ్బే తిట్ఠన్తి వమ్మితా [వమ్మికా (స్యా.)];

పురా మద్దన్తి పాకారం, ఆనేన్తేతం పభావతిం”.

౩౫. “సత్త బిలే [ఖణ్డే (సీ. పీ.)] కరిత్వాన, అహమేతం పభావతిం;

ఖత్తియానం పదస్సామి, యే మం హన్తుం ఇధాగతా”.

౩౬. “అవుట్ఠహి రాజపుత్తీ, సామా కోసేయ్యవాసినీ;

అస్సుపుణ్ణేహి నేత్తేహి, దాసీగణపురక్ఖతా".

౩౭. "తం నూన కక్కూపనిసేవితం ముఖం, ఆదాసదన్తాథరుపచ్చవేక్ఖితం;
సుభం సునేత్తం విరజం అనఙ్గణం, ఛుద్ధం వనే ఠస్సతి ఖత్తియేహి.

౩౮. "తే నూన మే అసితే వేల్లితగ్గే, కేసే ముదూ చన్దనసారలిత్తే;
సమాకులే సీవథికాయ మజ్ఝే, పాదేహి గిజ్ఝా పరికడ్ఢిస్సన్తి [పరికడ్ఢయన్తి (సీ. స్యా. పీ.)].

౩౯. "తా నూన మే తమ్బనఖా సులోమా, బాహా ముదూ చన్దనసారలిత్తా;
ఛిన్నా వనే ఉజ్ఝితా ఖత్తియేహి, గయ్హ ధఙ్కో [వకో (పీ.)] గచ్ఛతి యేన కామం.

౪౦. "తే నూన తాలూపనిభే అలమ్బే, నిసేవితే కాసికచన్దనేన;
థనేసు మే లమ్బిస్సతి [లమ్బహీతి (పీ.)] సిఙ్గాలో [సిగాలో (సీ. స్యా. పీ.)], మాతూవ పుత్తో తరుణో తనూజో.

౪౧. "తం నూన సోణిం పుథులం సుకోట్టితం, నిసేవితం కఞ్చనమేఖలాహి;
ఛిన్నం వనే ఖత్తియేహీ అవత్థం, సిఙ్గాలసఙ్ఘా పరికడ్ఢిస్సన్తి [గయ్హా వకో గచ్ఛతి యేనకామం (పీ.)].

౪౨. "సోణా ధఙ్కా [వకా (పీ.)] సిఙ్గాలా చ, యే చఞ్ఞే సన్తి దాఠినో;
అజరా నూన హేస్సన్తి, భక్ఖయిత్వా పభావతిం.

౪౩. "సచే మంసాని హరింసు, ఖత్తియా దూరగామినో;
అట్ఠీని అమ్మ యాచిత్వా, అనుపథే దహాథ నం.

౪౪. "ఖేత్తాని అమ్మ కారేత్వా, కణికారేత్థ రోపయ [రోపయే (క.)];
యదా తే పుప్ఫితా అస్సు, హేమన్తానం హిమచ్చయే;
సరేయ్యాథ మమం [మమ (పీ.)] అమ్మ, ఏవంవణ్ణా పభావతీ".

౪౫. "తస్సా మాతా ఉదట్ఠాసి, ఖత్తియా దేవవణ్ణినీ;
దిస్వా అసిఞ్చ సూనఞ్చ, రఞ్ఞో మద్దస్సన్తేపురే".

౪౬. "ఇమినా నూన అసినా, సుసఞ్ఞం తనుమజ్ఝిమం;
ధీతరం మద్ద [మమ (సీ.), మద్దో (పీ.)] హన్త్వాన, ఖత్తియానం పదస్ససి" [పదస్సతి (పీ. క.)].

౪౭. "న మే అకాసి వచనం, అత్థకామాయ పుత్తికే;

సాజ్జ లోహితసఙ్ఘన్నా, గచ్ఛసి [గఞ్ఛిసి (సీ. పీ.)] యమసాధనం.

౪౮. “ఏవమాపజ్జతీ పోసో, పాపియఞ్చ నిగచ్ఛతి;

యో వే హితానం వచనం, న కరోతి [న కరం (సీ.)] అత్థదస్సినం.

౪౯. “సచే చ అజ్జ [త్వం అమ్మ (సీ.)] ధారేసి [వారేసి (పీ.)], కుమారం చారుదస్సనం;

కుసేన జాతం ఖత్తియం, సువణ్ణమణిమేఖలం;

పూజితం [పూజితా (పీ.)] ఞాతిసఙ్ఘేహి, న గచ్ఛసి [గఞ్ఛిసి (సీ. పీ.)] యమక్ఖయం.

౫౦. “యత్థస్సు భేరీ నదతి, కుఞ్జరో చ నికూజతి [నికుఞ్జతి (పీ.)];

ఖత్తియానం కులే భద్దే, కిం ను సుఖతరం తతో.

౫౧. “అస్సో చ సిసతి [అస్సో హసిసతి (సీ.), అస్సో హసియతి (స్యా.), అస్సో చ సింసతి (పీ.)] ద్వారే, కుమారో

ఉపరోదతి;

ఖత్తియానం కులే భద్దే, కిం ను సుఖతరం తతో.

౫౨. “మయూరకోఞ్చాభిరుదే, కోకిలాభినికూజితే;

ఖత్తియానం కులే భద్దే, కిం ను సుఖతరం తతో”.

౫౩. “కహం ను సో సత్తుమద్దనో, పరరట్ఠప్పమద్దనో;

కుసో సోళారపఞ్ఞాణో, యో నో దుక్ఖా పమోచయే”.

౫౪. “ఇధేవ సో సత్తుమద్దనో, పరరట్ఠప్పమద్దనో;

కుసో సోళారపఞ్ఞాణో, యో తే సబ్బే వధిస్సతి” [యో నో దుక్ఖా పమోచయే (సీ.), సో నో సబ్బే వధిస్సతి (పీ.)].

౫౫. “ఉమ్మత్తికా ను భణసి, అన్ధబాలా పభాససి [ఆదు బాలావ భాససి (సీ. పీ.)];

కుసో చే ఆగతో అస్స, కిం న [కిన్ను (స్యా. క.)] జానేము తం మయం”.

౫౬. “ఏసో ఆళారికో పోసో, కుమారీపురమన్తరే;

దళ్హం కత్వాన సంవేల్లిం, కుమ్భిం ధోవతి ఓణతో”.

౫౭. “వేణీ త్వమసి చణ్డాలీ, అదూసి కులగన్ధినీ;

కథం మద్దకులే జాతా, దాసం కయిరాసి కాముకం”.

౫౮. “నమ్హి వేణీ న చణ్డాలీ, న చమ్హి కులగన్ధినీ;

ఓక్కాకపుత్తో భద్దన్తే, త్వం ను దానోతి మఞ్ఞసి".

౫౯. "యో బ్రాహ్మణసహస్సాని, సదా భోజేతి వీసతిం;
ఓక్కాకపుత్తో భద్దన్తే, త్వం ను దానోతి మఞ్ఞసి".

౬౦. "యస్స నాగసహస్సాని, సదా యోజేన్తి వీసతిం;
ఓక్కాకపుత్తో భద్దన్తే, త్వం ను దానోతి మఞ్ఞసి.

౬౧. "యస్స అస్ససహస్సాని, సదా యోజేన్తి వీసతిం;
ఓక్కాకపుత్తో భద్దన్తే, త్వం ను దానోతి మఞ్ఞసి.

౬౨. "యస్స రథసహస్సాని, సదా యోజేన్తి వీసతిం;
ఓక్కాకపుత్తో భద్దన్తే, త్వం ను దానోతి మఞ్ఞసి.

[( ) అయం గాథా సీ. పీ. పోత్థకేసుయేవ దిస్సతి] ("యస్స ఉసభసహస్సాని, సదా యోజేన్తి వీసతిం;
ఓక్కాకపుత్తో భద్దన్తే, త్వం ను దానోతి మఞ్ఞసి) [( ) అయం గాథా సీ. పీ. పోత్థకేసుయేవ దిస్సతి].

౬౩. "యస్స ధేనుసహస్సాని, సదా దుహన్తి వీసతిం [దుయ్హన్తి వీసతి (సీ. పీ.)];
ఓక్కాకపుత్తో భద్దన్తే, త్వం ను దానోతి మఞ్ఞసి".

౬౪. "తగ్ఘ తే దుక్కటం బాలే, యం ఖత్తియం మహబ్బలం;
నాగం మణ్డూకవణ్ణేన, న నం [న తం (సీ. పీ.)] అక్ఖాసిధాగతం" [అక్ఖాసి ఆగతం (సీ.)].

౬౫. "అపరాధం మహారాజ, త్వం నో ఖమ రథేసభ;
యం తం అఞ్ఞాతవేసేన, నాఞ్ఞాసిమ్హా ఇధాగతం".

౬౬. "మాదిసస్స న తం ఛన్నం, యోహం ఆళారికో భవే;
త్వఞ్ఞేవ మే పసీదస్సు, నత్థి తే దేవ దుక్కటం".

౬౭. "గచ్ఛ బాలే ఖమాపేహి, కుసరాజం మహబ్బలం;
ఖమాపితో కుసో రాజా [కుసరాజా (సబ్బత్థ)], సో తే దస్సతి జీవితం".

౬౮. "పితుస్స వచనం సుత్వా, దేవవణ్ణీ పభావతీ;
సిరసా అగ్గహీ పాదే, కుసరాజం మహబ్బలం".

౬౯. "యామా రత్యో అతిక్కన్తా, తామా దేవ తయా వినా;

వన్దే తే సిరసా పాదే, మా మే కుజ్ఝం రథేసభ.

౭౦. “సబ్బం [సచ్చం (సీ. స్యా. పీ.)] తే పటిజానామి, మహారాజ సుణోహి మే;
న చాపి అప్పియం తుయ్హం, కరేయ్యామి అహం పున.

౭౧. “ఏవం చే యాచమానాయ, వచనం మే న కాహసి;
ఇదాని మం తాతో హన్త్వా, ఖత్తియానం పదస్సతి”.

౭౨. “ఏవం తే యాచమానాయ, కిం న కాహామి తే వచో;
వికుద్ధో త్యస్మి కల్యాణి, మా త్వం భాయి పభావతి.

౭౩. “సబ్బం తే పటిజానామి, రాజపుత్తి సుణోహి మే;
న చాపి అప్పియం తుయ్హం, కరేయ్యామి అహం పున.

౭౪. “తవ కామా హి సుస్సోణి, పహు [బహు (స్యా.), బహూ (పీ.), బహుం (క.)] దుక్ఖం తితిక్ఖిసం [తితిక్ఖిస్సం (సీ. పీ.)];
బహుం మద్దకులం హన్త్వా, నయితుం తం పభావతి”.

౭౫. “యోజయన్తు రథే అస్సే, నానాచిత్తే సమాహితే;
అథ దక్ఖథ మే వేగం, విధమన్తస్స [విధమేన్తస్స (సబ్బత్థ)] సత్తవో”.

౭౬. “తఞ్చ తత్థ ఉదిక్ఖింసు, రఞ్ఞో మద్దస్సన్తేపురే;
విజమ్భమానం సీహంవ, ఫోటేన్తం దిగుణం భుజం.

౭౭. “హత్థిక్ఖన్ధఞ్చ ఆరుయ్హ, ఆరోపేత్వా పభావతిం;
సఙ్గామం ఓతరిత్వాన, సీహనాదం నదీ కుసో.

౭౮. “తస్స తం నదతో సుత్వా, సీహస్సేవితరే మిగా;
ఖత్తియా విపలాయింసు, కుససద్దభయట్టితా [కుససద్దభయట్ఠితా (పీ.)].

౭౯. “హత్థారోహా అనీకట్ఠా, రథికా పత్తికారకా;
అఞ్ఞమఞ్ఞస్స ఛిన్దన్తి, కుససద్దభయట్టితా.

౮౦. “తస్మిం సఙ్గామసీసస్మిం, పస్సిత్వా హట్ఠ [తుట్ఠ (సీ.)] మానసో;
కుసస్స రఞ్ఞో దేవిన్దో, అదా వేరోచనం మణిం.

౮౧. “సో తం విజిత్వా సఙ్గామం, లద్ధా వేరోచనం మణిం;

హత్థిక్ఖన్ధగతో రాజా, పావేక్ఖి నగరం పురం.

౮౨. “జీవగ్గాహం [జీవగాహం (సీ. పీ.)] గహేత్వాన, బన్ధిత్వా సత్త ఖత్తియే;

ససురస్సుపనామేసి, ఇమే తే దేవ సత్తవో.

౮౩. “సబ్బేవ తే వసం గతా, అమిత్తా విహతా తవ;

కామం కరోహి తే తయా, ముఞ్చ వా తే హనస్సు వా”.

౮౪. “తుయ్హేవ సత్తవో ఏతే, న హి తే మయ్హ సత్తవో;

త్వఞ్ఞేవ నో మహారాజ, ముఞ్చ వా తే హనస్సు వా”.

౮౫. “ఇమా తే ధీతరో సత్త, దేవకఞ్ఞూపమా సుభా;

దదాహి నేసం ఏకేకం, హోన్తు జామాతరో తవ”.

౮౬. “అమ్హాకఞ్చేవ తాసఞ్చ, త్వం నో సబ్బేసమిస్సరో;

త్వఞ్ఞేవ నో మహారాజ, దేహి నేసం యదిచ్ఛసి”.

౮౭. “ఏకమేకస్స ఏకేకం, అదా సీహస్సరో కుసో;

ఖత్తియానం తదా తేసం, రఞ్ఞో మద్దస్స ధీతరో.

౮౮. “పీణితా తేన లాభేన, తుట్ఠా సీహస్సరే కుసే;

సకరట్ఠాని పాయింసు, ఖత్తియా సత్త తావదే.

౮౯. “పభావతిఞ్చ ఆదాయ, మణిం వేరోచనం సుభం [తదా (పీ.)];

కుసావతిం కుసో రాజా, అగమాసి మహబ్బలో.

౯౦. “త్యస్సు ఏకరథే యన్తా, పవిసన్తా కుసావతిం;

సమానా వణ్ణరూపేన, నాఞ్ఞమఞ్ఞాతిరోచిసుం [నాఞ్ఞమఞ్ఞమతిరోచయుం (సీ.)].

౯౧. “మాతా పుత్తేన సఙ్గచ్ఛి [సఙ్గఞ్ఛి (సీ. స్యా. పీ.)], ఉభయో చ జయమ్పతీ;

సమగ్గా తే తదా ఆసుం, ఫీతం ధరణిమావసు”న్తి.

కుసజాతకం పఠమం.

౫౩౨. సోణనన్దజాతకం (౨)

౯౨. “దేవతా నుసి గన్ధబ్బో, అదు [ఆదు (సీ. స్యా.)] సక్కో పురిన్దదో;

మనుస్సభూతో ఇద్ధిమా, కథం జానేము తం మయం”.

౯౩. “నాపి దేవో న గన్ధబ్బో, నాపి సక్కో పురిన్దదో;
మనుస్సభూతో ఇద్ధిమా, ఏవం జానాహి భారధ” [భారభ (క॰)].

౯౪. “కతరూపమిదం భోతో [భోతో (సీ॰ పీ॰)], వేయ్యావచ్చం అనప్పకం;
దేవమ్హి వస్సమానమ్హి, అనోవస్సం భవం అకా.

౯౫. “తతో వాతాతపే ఘోరే, సీతచ్ఛాయం భవం అకా;
తతో అమిత్తమజ్ఝేసు [అమిత్తమజ్ఝే చ (సీ॰)], సరతాణం భవం అకా.

౯౬. “తతో ఫీతాని రట్ఠాని, వసినో తే భవం అకా;
తతో ఏకసతం ఖత్యే, అనుయన్తే [అనుయుత్తే (పీ॰)] భవం అకా.

౯౭. “పతీతాస్సు మయం భోతో, వద తం [వర తం (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)] భఞ్జ [భఞ్ఞ (సీ॰ పీ॰), భుఞ్జ (స్యా॰ క॰)] మిచ్ఛసి;
హత్థియానం అస్సరథం, నారియో చ అలఙ్కతా;
నివేసనాని రమ్మాని, మయం భోతో దదామసే.

౯౮. “అథ వఙ్గే [అథ వా సఙ్గే (సీ॰ పీ॰)] వా మగధే, మయం భోతో దదామసే;
అథ వా అస్సకావన్తీ [అస్సకావన్తిం (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)], సుమనా దమ్మ తే మయం.

౯౯. “ఉపడ్ఢం వాపి రజ్జస్స, మయం భోతో దదామసే;
సచే తే అత్థో రజ్జేన, అనుసాస యదిచ్ఛసి”.

౧౦౦.“న మే అత్థోపి రజ్జేన, నగరేన ధనేన వా;
అథోపి జనపదేన, అత్థో మయ్హం న విజ్జతి.

౧౦౧.“భోతోవ రట్ఠే విజితే, అరఞ్ఞే అత్థి అస్సమో;
పితా మయ్హం జనేత్తీ చ, ఉభో సమ్మన్తి అస్సమే.

౧౦౨.“తేసాహం [తేస్వహం (క॰)] పుబ్బాచరియేసు, పుఞ్ఞం న లభామి కాతవే;
భవన్తం అజ్ఝావరం కత్వా, సోణం [సోనం (పీ॰)] యాచేము సంవరం”.

౧౦౩. “కరోమి తే తం వచనం, యం మం భణసి బ్రాహ్మణ;

ఏతఞ్చ ఖో నో అక్ఖాహి, కీవన్తో హోన్తు యాచకా".

౧౦౪."పరోసతం జానపదా, మహాసాలా చ బ్రాహ్మణా;
ఇమే చ ఖత్తియా సబ్బే, అభిజాతా యసస్సినో;
భవఞ్చ రాజా మనోజో, అలం హేస్సన్తి యాచకా".

౧౦౫."హత్థీ అస్సే చ యోజేన్తు, రథం సన్నయ్హ సారథి [నం రథి (పీ.)];
ఆబన్ధనాని గణ్హాథ, పాదాసుస్సారయద్ధజే [పాదేసుస్సారయం ధజే (సీ.), పాదాసుస్సారయం ధజే (పీ.)];
అస్సమం తం గమిస్సామి, యత్థ సమ్మతి కోసియో".

౧౦౬."తతో చ రాజా పాయాసి, సేనాయ చతురఙ్గినీ;
అగమా అస్సమం రమ్మం, యత్థ సమ్మతి కోసియో".

౧౦౭."కస్స కాదమ్బయో [కస్స కాదమ్బమయో (క.)] కాజో, వేహాసం చతురఙ్గులం;
అంసం అసమ్ఫుసం ఏతి, ఉదహారాయ [ఉదహారస్స (సీ. స్యా. పీ.)] గచ్ఛతో".

౧౦౮."అహం సోణో మహారాజ, తాపసో సహితబ్బతో [సహితం వతో (పీ.)];
భరామి మాతాపితరో, రత్తిన్దివమతన్దితో.

౧౦౯."వనే ఫలఞ్చ మూలఞ్చ, ఆహరిత్వా దిసమ్పతి;
పోసేమి మాతాపితరో, పుబ్బే కతమనుస్సరం".

౧౧౦."ఇచ్ఛామ అస్సమం గన్తుం, యత్థ సమ్మతి కోసియో;
మగ్గం నో సోణ అక్ఖాహి, యేన గచ్ఛేము [గచ్ఛామ (సీ.)] అస్సమం".

౧౧౧."అయం ఏకపదీ రాజ, యేనేతం [యేన తం (క.)] మేఘసన్నిభం;
కోవిళారేహి సఞ్ఛన్నం, ఏత్థ సమ్మతి కోసియో".

౧౧౨."ఇదం వత్వాన పక్కామి, తరమానో మహాఇసి;
వేహాసే అన్తలిక్ఖస్మిం, అనుసాసిత్వాన ఖత్తియే.

౧౧౩."అస్సమం పరిమజ్జిత్వా, పఞ్ఞపేత్వాన [పఞ్ఞాపేత్వాన (సీ. స్యా.)] ఆసనం;
పణ్ణసాలం పవిసిత్వా, పితరం పటిబోధయి.

౧౧౪."ఇమే ఆయన్తి రాజానో, అభిజాతా యసస్సినో;

అస్సమా నిక్ఖమిత్వాన, నిసీద త్వం [నిసీదాహి (సీ.)] మహాఇసే.

౧౧౫.“తస్స తం వచనం సుత్వా, తరమానో మహాఇసి;

అస్సమా నిక్ఖమిత్వాన, సద్వారమ్హి ఉపావిసి”.

౧౧౬.“తఞ్చ దిస్వాన ఆయన్తం, జలన్తంరివ తేజసా;

ఖత్యసఙ్ఘపరిబ్యూళ్హం, కోసియో ఏతదబ్రవి.

౧౧౭.“కస్స భేరీ ముదిఙ్గా చ [ముతిఙ్గా చ (పీ.)], సఙ్ఖా పణవదిన్దిమా [దేణ్డిమా (సీ. పీ.)];

పురతో పటిపన్నాని, హాసయన్తా రథేసభం.

౧౧౮.“కస్స కఞ్చనపట్టేన, పుథునా విజ్జువణ్ణినా;

యువా కలాపసన్నద్ధో, కో ఏతి సిరియా జలం.

౧౧౯.“ఉక్కాముఖపహట్ఠంవ, ఖదిరఙ్గారసన్నిభం;

ముఖఞ్చ రుచిరా భాతి, కో ఏతి సిరియా జలం.

౧౨౦.“కస్స పగ్గహితం ఛత్తం, ససలాకం మనోరమం;

ఆదిచ్చరంసావరణం, కో ఏతి సిరియా జలం.

౧౨౧.“కస్స అఙ్గం పరిగ్గయ్హ, వాళబీజనిముత్తమం;

చరన్తి వరపుఞ్ఞస్స [వరపఞ్ఞస్స (సీ. పీ.)], హత్థిక్ఖన్ధేన ఆయతో.

౧౨౨.“కస్స సేతాని ఛత్తాని, ఆజానీయా చ వమ్మితా;

సమన్తా పరికిరేన్తి [పరికిరన్తి (సీ. స్యా. పీ.)], కో ఏతి సిరియా జలం.

౧౨౩.“కస్స ఏకసతం ఖత్యా, అనుయన్తా [అనుయుత్తా (పీ.)] యసస్సినో;

సమన్తానుపరియన్తి, కో ఏతి సిరియా జలం.

౧౨౪.“హత్థి అస్సరథ పత్తి [హత్థీ అస్సా రథా పత్తీ (సీ.)], సేనా చ చతురఙ్గినీ;

సమన్తానుపరియన్తి [సమన్తా అనుపరియాతి (పీ.)], కో ఏతి సిరియా జలం.

౧౨౫.“కస్సేసా మహతీ సేనా, పిట్ఠితో అనువత్తతి;

అక్ఖోభణీ [అక్ఖాభనీ (సీ.), అక్ఖోభినీ (స్యా.)] అపరియన్తా, సాగరస్సేవ ఊమియో”.

౧౨౬.“రాజాభిరాజా [రాజాధిరాజా (క.)] మనోజో, ఇన్దోవ జయతం పతి;

నన్దస్సఞ్ఞావరం ఏతి, అస్సమం బ్రహ్మచారినం.

౧౨౭.“తస్సేసా మహతీ సేనా, పిట్ఠితో అనువత్తతి;

అక్ఖోభణీ అపరియన్తా, సాగరస్సేవ ఊమియో”.

౧౨౮.“అనులిత్తా చన్దనేన, కాసికుత్తమధారినో [కాసికవత్థధారినో (పీ.)];

సబ్బే పఞ్జలికా హుత్వా, ఇసీనం అజ్ఝుపాగముం”.

౧౨౯.“కచ్చి ను భోతో కుసలం, కచ్చి భోతో అనామయం;

కచ్చి ఉఞ్ఛేన యాపేథ, కచ్చి మూలఫలా బహూ.

౧౩౦. “కచ్చి డంసా మకసా చ, అప్పమేవ సరీసపా [సిరింసపా (సీ. స్యా. పీ.)];

వనే వాళమిగాకిణ్ణే, కచ్చి హింసా న విజ్జతి”.

౧౩౧. “కుసలఞ్చేవ నో రాజ, అథో రాజ అనామయం;

అథో ఉఞ్ఛేన యాపేమ, అథో మూలఫలా బహూ.

౧౩౨.“అథో డంసా మకసా చ [డంసా చ మకసా (సీ.), డంసా చ మకసా చ (పీ.)], అప్పమేవ సరీసపా [సిరింసపా (సీ. స్యా. పీ.)];

వనే వాళమిగాకిణ్ణే, హింసా మయ్హం [అ మ్హం (సీ. పీ.)] న విజ్జతి.

౧౩౩. “బహూని వస్సపూగాని, అస్సమే సమ్మతం [వసతో (సీ.)] ఇధ;

నాభిజానామి ఉప్పన్నం, ఆబాధం అమనోరమం.

౧౩౪.“స్వాగతం తే మహారాజ, అథో తే అదురాగతం;

ఇస్సరోసి అనుప్పత్తో, యం ఇధత్థి పవేదయ.

౧౩౫.“తిన్దుకాని పియాలాని, మధుకే కాసుమారియో [కాసమారియో (సీ. స్యా.)];

ఫలాని ఖుద్దకప్పాని, భుఞ్జ రాజ వరం వరం.

౧౩౬. “ఇదమ్పి పానీయం సీతం, ఆభతం గిరిగబ్భరా;

తతో పివ మహారాజ, సచే త్వం అభికఙ్ఖసి”.

౧౩౭. “పటిగ్గహితం యం దిన్నం, సబ్బస్స అగ్ఘియం కతం;

నన్దస్సాపి నిసామేథ, వచనం సో [యం (సీ.), యం సో (పీ.)] పవక్ఖతి.

౧౩౮. “అజ్ఝావరమ్హా నన్దస్స, భోతో సన్తికమాగతా;
సుణాతు [సుణాతు మే (సీ॰ స్యా॰)] భవం వచనం, నన్దస్స పరిసాయ చ”.

౧౩౯. “పరోసతం జానపదా [జనపదా (పీ॰)], మహాసాలా చ బ్రాహ్మణా;
ఇమే చ ఖత్తియా సబ్బే, అభిజాతా యసస్సినో;
భవఞ్చ రాజా మనోజో, అనుమఞ్ఞన్తు మే వచో.

౧౪౦. “యే చ సన్తి [యే వసన్తి (సీ॰), యే హి సన్తి (పీ॰)] సమీతారో, యక్ఖాని ఇధ మస్సమే;
అరఞ్ఞే భూతభబ్యాని, సుణన్తు వచనం మమ.

౧౪౧. “నమో కత్వాన భూతానం, ఇసిం వక్ఖామి సుబ్బతం;
సో త్యాహం దక్ఖిణా బాహు, తవ కోసియ సమ్మతో.

౧౪౨. “పితరం మే జనేత్తిఞ్చ, భత్తుకామస్స మే సతో;
వీర పుఞ్ఞమిదం ఠానం, మా మం కోసియ వారయ.

౧౪౩. “సబ్భి హేతం ఉపఞ్ఞాతం, మమేతం ఉపనిస్సజ;
ఉట్ఠానపారిచరియాయ, దీఘరత్తం తయా కతం;
మాతాపితూసు పుఞ్ఞాని, మమ లోకదదో భవ.

౧౪౪. “తథేవ సన్తి మనుజా, ధమ్మే ధమ్మపదం విదూ;
మగ్గో సగ్గస్స లోకస్స, యథా జానాసి త్వం ఇసే.

౧౪౫. “ఉట్ఠానపారిచరియాయ, మాతాపితుసుఖావహం;
తం మం పుఞ్ఞా నివారేతి, అరియమగ్గావరో నరో”.

౧౪౬. “సుణన్తు భోన్తో వచనం, భాతురజ్ఝావరా మమ;
కులవంసం మహారాజ, పోరాణం పరిహాపయం;
అధమ్మచారీ జేట్ఠేసు [యో జేట్ఠో (సీ॰)], నిరయం సోపపజ్జతి [సో ఉపపజ్జతి (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)].

౧౪౭. “యే చ ధమ్మస్స కుసలా, పోరాణస్స దిసమ్పతి;
చారిత్తేన చ సమ్పన్నా, న తే గచ్ఛన్తి దుగ్గతిం.

౧౪౮. “మాతాపితా చ భాతా చ, భగినీ ఞాతిబన్ధవా;
సబ్బే జేట్ఠస్స తే భారా, ఏవం జానాహి భారధ [భారథ (స్యా॰)].

౧౪౯.“ఆదియిత్వా గరుం భారం, నావికో వియ ఉస్సహే;
ధమ్మఞ్చ నప్పమజ్జామి, జేట్ఠో చస్మి రథేసభ”.

౧౫౦.“అధిగమా [అధిగతమ్హా (సీ॰), అధిగమ్హా (స్యా॰), అధిగతమ్హ (పీ॰)] తమే ఞాణం, జాలంవ జాతవేదతో;
ఏవమేవ నో భవం ధమ్మం, కోసియో పవిదంసయి.

౧౫౧.“యథా ఉదయమాదిచ్చో, వాసుదేవో పభఙ్కరో;
పాణీనం పవిదంసేతి, రూపం కల్యాణపాపకం;
ఏవమేవ నో భవం ధమ్మం, కోసియో పవిదంసయి”.

౧౫౨.“ఏవం మే యాచమానస్స, అఞ్జలిం నావబుజ్ఝథ;
తవ పద్ధచరో [తవ పట్ఠచరో (స్యా॰), తవ బద్ధఞ్చరో (పీ॰), తవుపట్ఠచరో (క॰)] హేస్సం, వుట్ఠితో పరిచారకో”.

౧౫౩.“అద్ధా నన్ద విజానాసి [పజానాసి (సీ॰)], సద్ధమ్మం సబ్భి దేసితం;
అరియో అరియసమాచారో, బాళ్హం త్వం మమ రుచ్చసి.

౧౫౪.“భవన్తం వదామి భోతిఞ్చ, సుణాథ వచనం మమ;
నాయం భారో భారమతో [భారమత్తో (సీ॰ స్యా॰)], అహు మయ్హం కుదాచనం.

౧౫౫.“తం మం ఉపట్ఠితం సన్తం, మాతాపితుసుఖావహం;
నన్దో అజ్ఝావరం కత్వా, ఉపట్ఠానాయ యాచతి.

౧౫౬.“యో వే ఇచ్ఛతి కామేన, సన్తానం బ్రహ్మచారినం;
నన్దం వో వరథ ఏకో [నన్దం వదథ ఏకే (పీ॰)], కం నన్దో ఉపతిట్ఠతు”.

౧౫౭.“తయా తాత అనుఞ్ఞాతా, సోణ తం నిస్సితా మయం;
ఉపఘాతుం [ఉపఘాయితుం (సీ॰)] లభే నన్దం, ముద్ధని బ్రహ్మచారినం”.

౧౫౮.“అస్సత్థస్సేవ తరుణం, పవాళం మాలుతేరితం;
చిరస్సం నన్దం దిస్వాన, హదయం మే పవేధతి.

౧౫౯.“యదా సుత్తాపి సుపినే [సుప్పన్తే (స్యా॰ పీ॰)], నన్దం పస్సామి ఆగతం;
ఉదగ్గా సుమనా హోమి, నన్దో నో ఆగతో అయం.

౧౬౦.“యదా చ పటిబుజ్ఝిత్వా, నన్దం పస్సామి నాగతం;
భియ్యో ఆవిసతీ సోకో, దోమనస్సఞ్చనప్పకం.

౧౬౧. “సాహం అజ్జ చిరస్సమ్హి, నన్దం పస్సామి ఆగతం;
భత్తుచ్చ [భత్తుఞ్చ (క.)] మయ్హఞ్చ పియో, నన్దో నో పావిసీ ఘరం.

౧౬౨. “పితుపి నన్దో సుప్పియో, యం నన్దో నప్పవసే [పావిసీ (పీ.)] ఘరా [ఘరం (స్యా. పీ. క.)];
లభతూ తాత నన్దో తం, మం నన్దో ఉపతిట్ఠతు”.

౧౬౩. “అనుకమ్పికా పతిట్ఠా చ, పుబ్బే రసదదీ చ నో;
మగ్గో సగ్గస్స లోకస్స, మాతా తం వరతే ఇసే.

౧౬౪. “పుబ్బే రసదదీ గోత్తీ, మాతా పుఞ్ఞూపసంహితా;
మగ్గో సగ్గస్స లోకస్స, మాతా తం వరతే ఇసే”.

౧౬౫. “ఆకఙ్ఖమానా పుత్తఫలం, దేవతాయ నమస్సతి;
నక్ఖత్తాని చ పుచ్ఛతి, ఉతుసంవచ్ఛరాని చ.

౧౬౬. “తస్సా ఉతుమ్హి న్హాతాయ [ఉతుసినాతాయ (పీ.)], హోతి గబ్భస్స వోక్కమో [గబ్భస్స’వక్కమో (సీ. స్యా. పీ.)];
తేన దోహళినీ హోతి, సుహదా తేన వుచ్చతి.

౧౬౭. “సంవచ్ఛరం వా ఊనం వా, పరిహరిత్వా విజాయతి;
తేన సా జనయన్తీతి, జనేత్తి [జనేత్తీ (సీ. స్యా. పీ.)] తేన వుచ్చతి.

౧౬౮. “థనఖీరేన [థనక్ఖీరేన (సీ.)] గీతేన, అఙ్గపావురణేన [అఙ్గపాపురణేన (పీ.)] చ;
రోదన్తం పుత్తం [ఏవ (పీ.)] తోసేతి, తోసేన్తీ తేన వుచ్చతి.

౧౬౯. “తతో వాతాతపే ఘోరే, మమం కత్వా ఉదిక్ఖతి;
దారకం అప్పజానన్తం, పోసేన్తీ తేన వుచ్చతి.

౧౭౦. “యఞ్చ మాతుధనం హోతి, యఞ్చ హోతి పితుద్ధనం;
ఉభయమ్పేతస్స గోపేతి, అపి పుత్తస్స నో సియా.

౧౭౧. “ఏవం పుత్త అదుం పుత్త, ఇతి మాతా విహఞ్ఞతి;
పమత్తం పరదారేసు, నిసీథే పత్తయోబ్బనే;
సాయం పుత్తం అనాయన్తం, ఇతి మాతా విహఞ్ఞతి.

౧౭౨. “ఏవం కిచ్ఛా భతో పోసో, మాతు అపరిచారకో;

మాతరి మిచ్ఛా చరిత్వాన, నిరయం సోపపజ్జతి.

౧౭౩. “ఏవం కిచ్ఛా భతో పోసో, పితు అపరిచారకో;

పితరి మిచ్ఛా చరిత్వాన, నిరయం సోపపజ్జతి.

౧౭౪.“ధనాపి ధనకామానం, నస్సతి ఇతి మే సుతం;

మాతరం అపరిచరిత్వాన, కిచ్ఛం వా సో నిగచ్ఛతి.

౧౭౫.“ధనాపి ధనకామానం, నస్సతి ఇతి మే సుతం;

పితరం అపరిచరిత్వాన, కిచ్ఛం వా సో నిగచ్ఛతి.

౧౭౬.“ఆనన్దో చ పమోదో చ, సదా హసితకీళితం;

మాతరం పరిచరిత్వాన, లబ్భమేతం విజానతో.

౧౭౭. “ఆనన్దో చ పమోదో చ, సదా హసితకీళితం;

పితరం పరిచరిత్వాన, లబ్భమేతం విజానతో.

౧౭౮.“దానఞ్చ పేయ్యవజ్జఞ్చ [పియవాచా చ (సీ. స్యా. క.)], అత్థచరియా చ యా ఇధ;

సమానత్తతా [సమానత్తా (పీ.)] చ ధమ్మేసు, తత్థ తత్థ యథారహం;

ఏతే ఖో సఙ్గహా లోకే, రథస్సాణీవ యాయతో.

౧౭౯.ఏతే చ సఙ్గహా నాస్సు, న మాతా పుత్తకారణా;

లభేథ మానం పూజం వా [పూజఞ్చ (పీ.)], పితా వా పుత్తకారణా.

౧౮౦.“యస్మా చ సఙ్గహా [సఙ్గహే (దీ. ని. ౩.౨౭౩; అ. ని. ౪.౩౨) తదట్ఠకథాయో ఓలోకేతబ్బా] ఏతే, సమ్మపేక్ఖన్తి

[సమవేక్ఖన్తి (సీ. స్యా. పీ.) అ. ని. ౪.౩౨] పణ్డితా;

తస్మా మహత్తం పప్పోన్తి, పాసంసా చ భవన్తి తే.

౧౮౧.“బ్రహ్మాతి [బ్రహ్మా హి (పీ.)] మాతాపితరో, పుబ్బాచరియాతి వుచ్చరే;

ఆహునేయ్యా చ పుత్తానం, పజాయ అనుకమ్పకా.

౧౮౨.“తస్మా హి నే నమస్సేయ్య, సక్కరేయ్య చ పణ్డితో;

అన్నేన అథో [మథో (పీ.), అథ (అ. ని. ౪.౬౩; ఇతివు. ౧౦౬)] పానేన, వత్థేన సయనేన చ;

ఉచ్ఛాదనేన న్హాపనేన [నహాపనేన (సీ. పీ.)], పాదానం ధోవనేన చ.

౧౮౩.

“తాయ నం పారిచరియాయ [పరిచరియాయ (పీ.)], మాతాపితూసు పణ్డితా;
ఇధేవ నం పసంసన్తి, పేచ్చ సగ్గే పమోదతీ”తి.

సోణనన్దజాతకం దుతియం.

సత్తతినిపాతం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

అథ సత్తతిమమ్హి నిపాతవరే, సభావన్తు కుసావతిరాజవరో;
అథ సోణసునన్దవరో చ పున, అభివాసితసత్తతిమమ్హి సుతేతి.

౨౧. అసీతినిపాతో

౨౫౩౩. చూళహంసజాతకం (౧)

౧. “సుముఖ అనుపచినన్తా, పక్కమన్తి విహఙ్గమా;

గచ్ఛ తువమ్పి మా కఙ్ఖి, నత్థి బద్ధే [బన్ధే (స్యా. క.)] సహాయతా”.

౨. “గచ్ఛే వాహం న వా గచ్ఛే, న తేన అమరో సియం;

సుఖితం తం ఉపాసిత్వా, దుక్ఖితం తం కథం జహే.

౩. “మరణం వా తయా సద్ధిం, జీవితం వా తయా వినా;

తదేవ మరణం సేయ్యో, యఞ్చే జీవే తయా వినా.

౪. “నేస ధమ్మో మహారాజ, యం తం ఏవం గతం జహే;

యా గతి తుయ్హం సా మయ్హం, రుచ్చతే విహగాధిప.

౫. “కా ను పాసేన బద్ధస్స [బన్ధస్స (స్యా. క.)], గతి అఞ్ఞా మహానసా;

సా కథం చేతయానస్స, ముత్తస్స తవ రుచ్చతి.

౬. “కం వా త్వం పస్ససే అత్థం, మమ తుయ్హఞ్చ పక్ఖిమ;

ఞాతీనం వావసిట్ఠానం, ఉభిన్నం జీవితక్ఖయే.

౭. “యం న కఞ్చనదేపిఞ్ఛ [దేపిచ్ఛ (సీ. పీ.), ద్వేపిచ్ఛ (స్యా.)], అన్ధేన తమసా గతం;

తాదిసే సఞ్చజం పాణం, కమత్థమభిజోతయే”.

౮. “కథం ను పతతం సేట్ఠ, ధమ్మే అత్థం న బుజ్ఝసి [బుజ్ఝసే (సీ.)];

ధమ్మో అపచితో సన్తో, అత్థం దస్సేతి పాణినం.

౯. “సోహం ధమ్మం అపేక్ఖానో, ధమ్మా చత్థం సముట్ఠితం;

భత్తిఞ్చ తయి సమ్పస్సం, నావకఙ్ఖామి జీవితం”.

౧౦. “అద్ధా ఏసో సతం ధమ్మో, యో మిత్తో మిత్తమాపదే;

న చజే జీవితస్సాపి, హేతుధమ్మమనుస్సరం.

౧౧. “స్వాయం ధమ్మో చ తే చిణ్ణో, భత్తి చ విదితా మయి;

కామం కరస్సు మయ్హేతం, గచ్ఛేవానుమతో మయా”.

౧౨. “అపి త్వేవం గతే కాలే, యం ఖణ్డం [బద్ధం (సీ.), బన్ధం (పీ.)] ఞాతినం మయా;
తయా తం బుద్ధిసమ్పన్నం [బుద్ధిసమ్పన్న (సీ. స్యా. పీ.)], అస్స పరమసంవుతం.

౧౩. “ఇచ్చేవం [ఇచ్చేవ (సీ. పీ.)] మన్తయన్తానం, అరియానం అరియవుత్తినం;
పచ్చదిస్సథ నేసాదో, ఆతురానమివన్తకో.

౧౪. “తే సత్తుమభిసఞ్చిక్ఖ, దీఘరత్తం హితా దిజా;
తుణ్హీమాసిత్థ ఉభయో, న సఞ్చలేసుమాసనా [న చ సఞ్చేసు’మాసనా (సీ. పీ.)].

౧౫. “ధతరట్ఠే చ దిస్వాన, సముడ్డేన్తే తతో తతో;
అభిక్కమథ వేగేన, దిజసత్తు దిజాధిపే.

౧౬. “సో చ వేగేనభిక్కమ్మ, ఆసజ్జ పరమే దిజే;
పచ్చకమిత్థ [పచ్చకమ్పిత్థ (సీ. స్యా. పీ.)] నేసాదో, బద్ధా ఇతి విచిన్తయం.

౧౭. “ఏకంవ బద్ధమాసీనం, అబద్ధఞ్చ పునాపరం;
ఆసజ్జ బద్ధమాసీనం, పేక్ఖమానమదీనవం.

౧౮. “తతో సో విమతోయేవ, పణ్డరే అజ్ఝభాసథ;
పవడ్ఢకాయే ఆసీనే, దిజసఙ్ఘగణాధిపే.

౧౯. “యం ను పాసేన మహతా, బద్ధో న కురుతే దిసం;
అథ కస్మా అబద్ధో త్వం, బలీ పక్ఖి న గచ్ఛసి.

౨౦. “కిన్ను త్యాయం [తా’యం (సీ. పీ. క.)] దిజో హోతి, ముత్తో బద్ధం ఉపాససి;
ఓహాయ సకుణా యన్తి, కిం ఏకో అవహీయసి”.

౨౧. “రాజా మే సో దిజామిత్త, సఖా పాణసమో చ మే;
నేవ నం విజహిస్సామి, యావ కాలస్స పరియాయం.

౨౨. “కథం పనాయం విహఙ్గో, నాద్దస పాసమోడ్డితం;
పదఞ్హేతం మహన్తానం, బోద్ధుమరహన్తి ఆపదం.

౨౩. “యదా పరాభవో హోతి, పోసో జీవితసఙ్ఖయే;
అథ జాలఞ్చ పాసఞ్చ, ఆసజ్జాపి న బుజ్ఝతి.

౨౪. “అపి త్వేవ మహాపఞ్ఞ, పాసా బహువిధా తతా [తతా (స్యా. క.)];

గుయ్హమాసజ్జ [గూళ్హమాసజ్జ (సీ. పీ.)] బజ్ఝన్తి, అథేవం జీవితక్ఖయే”.

౨౫. “అపి నాయం తయా సద్ధిం, సంవాసస్స [సమ్భాసస్స (సీ. పీ.)] సుఖుద్రయో;

అపి నో అనుమఞ్ఞాసి, అపి నో జీవితం దదే”.

౨౬. “న చేవ మే త్వం బద్ధోసి, నపి ఇచ్ఛామి తే వధం;

కామం ఖిప్పమితో గన్త్వా, జీవ త్వం అనిఘో చిరం”.

౨౭. “నేవాహమేతమిచ్ఛామి , అఞ్ఞత్రేతస్స జీవితా;

సచే ఏకేన తుట్ఠోసి, ముఞ్చేతం మఞ్చ భక్ఖయ.

౨౮. “ఆరోహపరిణాహేన, తుల్యాస్మా [తుల్యావ్హా (క.)] వయసా ఉభో;

న తే లాభేన జీవత్థి [జీనత్థి (సీ. స్యా. పీ.)], ఏతేన నిమినా తువం.

౨౯. “తదిఙ్ఘ సమపేక్ఖస్సు [సమవేక్ఖసు (సీ. పీ.)], హోతు గిద్ధి తవమ్హసు [తవస్మసు (సీ. స్యా.)];

మం పుబ్బే బన్ధ పాసేన, పచ్ఛా ముఞ్చ దిజాధిపం.

౩౦. “తావదేవ చ తే లాభో, కతాస్స [కతస్సా (సీ. పీ.)] యాచనాయ చ;

మిత్తి చ ధతరట్ఠేహి, యావజీవాయ తే సియా”.

౩౧. “పస్సన్తు నో మహాసఙ్ఘా, తయా ముత్తం ఇతో గతం;

మిత్తామచ్చా చ భచ్చా చ, పుత్తదారా చ బన్ధవా.

౩౨. “న చ తే తాదిసా మిత్తా, బహూనం [బహున్నం (సీ. పీ.)] ఇధ విజ్జతి;

యథా త్వం ధతరట్ఠస్స, పాణసాధారణో సఖా.

౩౩. “సో తే సహాయం ముఞ్చామి, హోతు రాజా తవానుగో;

కామం ఖిప్పమితో గన్త్వా, ఞాతిమజ్ఝే విరోచథ”.

౩౪. “సో పతీతో పముత్తేన, భత్తునా [భత్తునో (స్యా.)] భత్తుగారవో;

అజ్ఝభాసథ వక్కఙ్గో [వఙ్కఙ్గో (స్యా.)], వాచం కణ్ణసుఖం భణం.

౩౫. “ఏవం లుద్దక నన్దస్సు, సహ సబ్బేహి ఞాతిభి;

యథాహమజ్జ నన్దామి, ముత్తం దిస్వా దిజాధిపం”.

౩౬. “ఏహి తం అనుసిక్ఖామి, యథా త్వమపి లచ్ఛసే;

లాభం తవాయం [యథాయం (సీ. పీ.)] ధతరట్ఠో, పాపం కిఞ్చి [కఞ్చి (సీ.)] న దక్ఖతి.

౩౭. “ఖిప్పమన్తేపురం నేత్వా [గన్త్వా (స్యా. క.)], రఞ్ఞో దస్సేహి నో ఉభో;

అబద్ధే పకతిభూతే, కాజే [కాచే (పీ.)] ఉభయతో ఠితే.

౩౮. “ధతరట్ఠా మహారాజ, హంసాధిపతినో ఇమే;

అయఞ్హి రాజా హంసానం, అయం సేనాపతీతరో.

౩౯. “అసంసయం ఇమం దిస్వా, హంసరాజం నరాధిపో;

పతీతో సుమనో విత్తో [చిత్తో (క.)], బహుం దస్సతి తే ధనం”.

౪౦. “తస్స తం వచనం సుత్వా, కమ్మునా ఉపపాదయి;

ఖిప్పమన్తేపురం గన్త్వా, రఞ్ఞో హంసే అదస్సయి;

అబద్ధే పకతిభూతే, కాజే ఉభయతో ఠితే.

౪౧. “ధతరట్ఠా మహారాజ, హంసాధిపతినో ఇమే;

అయఞ్హి రాజా హంసానం, అయం సేనాపతీతరో”.

౪౨. “కథం పనిమే విహఙ్గా [విహగా (సీ. పీ.)], తవ హత్థత్తమాగతా [హత్థత్థ’మాగతా (సీ. స్యా. పీ.)];

కథం లుద్దో మహన్తానం, ఇస్సరే ఇధ అజ్ఝగా”.

౪౩. “విహితా సన్తిమే పాసా, పల్లలేసు జనాధిప;

యం యదాయతనం మఞ్ఞే, దిజానం పాణరోధనం.

౪౪. “తాదిసం పాసమాసజ్జ, హంసరాజా అబజ్ఝథ;

తం అబద్ధో ఉపాసీనో, మమాయం అజ్ఝభాసథ.

౪౫. “సుదుక్కరం అనరియేహి, దహతే భావముత్తమం;

భత్తురత్థే పరక్కన్తో, ధమ్మయుత్తో [ధమ్మే యుత్తో (సీ. పీ.)] విహఙ్గమో.

౪౬. “అత్తనాయం [అత్తనో యం (స్యా.)] చజిత్వాన, జీవితం జీవితారహో;

అనుత్థునన్తో ఆసీనో, భత్తు యాచిత్థ జీవితం.

౪౭. “తస్స తం వచనం సుత్వా, పసాదమహమజ్ఝగా;

తతో నం పాముచిం [పాముఞ్చిం (పీ. క.)] పాసా, అనుఞ్ఞాసిం సుఖేన చ.

౪౮. ‘‘‘సో పతీతో పముత్తేన, భత్తునా భత్తుగారవో;
అజ్ఝభాసథ వక్కఙ్గో, వాచం కణ్ణసుఖం భణం.

౪౯. ‘‘‘ఏవం లుద్దక నన్దస్సు, సహ సబ్బేహి ఞాతిభి;
యథాహమజ్జ నన్దామి, ముత్తం దిస్వా దిజాధిపం.

౫౦. ‘‘‘ఏహి తం అనుసిక్ఖామి, యథా త్వమపి లచ్ఛసే;
లాభం తవాయం ధతరట్ఠో, పాపం కిఞ్చి న దక్ఖతి.

౫౧. ‘‘‘ఖిప్పమన్తేపురం నేత్వా [గన్త్వా (సబ్బత్థ)], రఞ్ఞో దస్సేహి నో ఉభో;
అబద్ధే పకతిభూతే, కాజే ఉభయతో ఠితే.

౫౨. ‘‘‘ధతరట్ఠా మహారాజ, హంసాధిపతినో ఇమే;
అయఞ్హి రాజా హంసానం, అయం సేనాపతీతరో.

౫౩. ‘‘‘అసంసయం ఇమం దిస్వా, హంసరాజం నరాధిపో;
పతీతో సుమనో విత్తో, బహుం దస్సతి తే ధనం’.

౫౪. ‘‘ఏవమేతస్స వచనా, ఆనీతామే ఉభో మయా;
ఏత్థేవ హి ఇమే ఆసుం [అస్సు (సీ. స్యా. పీ.)], ఉభో అనుమతా మయా.

౫౫. ‘‘సోయం ఏవం గతో పక్ఖీ, దిజో పరమధమ్మికో;
మాదిసస్స హి లుద్దస్స, జనయేయ్యాథ మద్దవం.

౫౬. ‘‘ఉపాయనఞ్చ తే దేవ, నాఞ్ఞం పస్సామి ఏదిసం;
సబ్బసాకుణికాగామే, తం పస్స మనుజాధిప’’.

౫౭. ‘‘దిస్వా నిసిన్నం రాజానం, పీఠే సోవణ్ణయే సుభే;
అజ్ఝభాసథ వక్కఙ్గో, వాచం కణ్ణసుఖం భణం.

౫౮. ‘‘కచ్చిన్ను భోతో కుసలం, కచ్చి భోతో అనామయం;
కచ్చి రట్ఠమిదం ఫీతం, ధమ్మేన మనుసాససి’’.

౫౯. ‘‘కుసలఞ్చేవ మే హంస, అథో హంస అనామయం;
అథో రట్ఠమిదం ఫీతం, ధమ్మేన మనుసాసహం’’ [మనుసిస్సతి (సీ. పీ.)].

౬౦. “కచ్చి భోతో అమచ్చేసు, దోసో కోచి న విజ్జతి;

కచ్చి చ [కచ్చిన్ను (సీ. పీ.)] తే తవత్థేసు, నావకఙ్ఖన్తి జీవితం”.

౬౧. “అథోపి మే అమచ్చేసు, దోసో కోచి న విజ్జతి;

అథోపి తే [అథోపిమే (సీ. పీ.)] మమత్థేసు, నావకఙ్ఖన్తి జీవితం”.

౬౨. “కచ్చి తే సాదిసీ భరియా, అస్సవా పియభాణినీ;

పుత్తరూపయసూపేతా, తవ ఛన్దవసానుగా”.

౬౩. “అథో మే సాదిసీ భరియా, అస్సవా పియభాణినీ;

పుత్తరూపయసూపేతా, మమ ఛన్దవసానుగా”.

౬౪. “భవన్తం [భవం తు (సీ. పీ.), భవన్ను (స్యా.)] కచ్చి ను మహా-సత్తుహత్థత్తతం [హత్థత్థతం (సీ. స్యా. పీ.)] గతో;

దుక్ఖమాపజ్జి విపులం, తస్మిం పఠమమాపదే.

౬౫. “కచ్చి యన్తాపతిత్వాన, దణ్డేన సమపోథయి;

ఏవమేతేసం జమ్మానం, పాతికం [పాకతికం (సీ. పీ.)] భవతి తావదే”.

౬౬. “ఖేమమాసి మహారాజ, ఏవమాపదియా సతి [ఏవమాపది సంసతి (సీ. పీ.)];

న చాయం కిఞ్చి రస్మాసు, సత్తూవ సమపజ్జథ.

౬౭. “పచ్చగమిత్థ నేసాదో, పుబ్బేవ అజ్ఝభాసథ;

తదాయం సుముఖోయేవ, పణ్డితో పచ్చభాసథ.

౬౮. “తస్స తం వచనం సుత్వా, పసాదమయమజ్ఝగా;

తతో మం పాముచీ పాసా, అనుఞ్ఞాసి సుఖేన చ.

౬౯. “ఇదఞ్చ సుముఖేనేవ, ఏతదత్థాయ చిన్తితం;

భోతో సకాసేగమనం [సకాసే + ఆగమనం], ఏతస్స ధనమిచ్ఛతా”.

౭౦. “స్వాగతఞ్చేవిదం భవతం, పతీతో చస్మి దస్సనా;

ఏసో చాపి బహుం విత్తం, లభతం యావదిచ్ఛతి” [యావతిచ్ఛతి (సీ. పీ.)].

౭౧. “సన్తప్పయిత్వా నేసాదం, భోగేహి మనుజాధిపో;

అజ్ఝభాసథ వక్కఙ్గం, వాచం కణ్ణసుఖం భణం”.

౭౨. “యం ఖలు ధమ్మమాధీనం, వసో వత్తతి కిఞ్చనం;

సబ్బత్థిస్సరియం తవ [సబ్బత్థిస్సరియం భవతం (సీ॰ స్యా॰ పీ॰), సబ్బిస్సరియం భవతం (స్యా॰ క॰)], తం పసాస [పసాసథ (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)] యదిచ్ఛథ.

౭౩. “దానత్థం ఉపభోత్తుం వా, యం చఞ్ఞం ఉపకప్పతి;

ఏతం దదామి వో విత్తం, ఇస్సరియం [ఇస్సేరం (సీ॰), ఇస్సరం (పీ॰)] విస్సజామి వో”.

౭౪. “యథా చ మ్యాయం సుముఖో, అజ్ఝభాసేయ్య పణ్డితో;

కామసా బుద్ధిసమ్పన్నో, తం మ్యాస్స పరమప్పియం”.

౭౫. “అహం ఖలు మహారాజ, నాగరాజారివన్తరం;

పటివత్తుం న సక్కోమి, న మే సో వినయో సియా.

౭౬. “అమ్హాకఞ్చేవ సో [యో (సీ॰ పీ॰)] సేట్ఠో, త్వఞ్చ ఉత్తమసత్తవో;

భూమిపాలో మనుస్సిన్దో, పూజా బహూహి హేతుహి.

౭౭. “తేసం ఉభిన్నం భణతం, వత్తమానే వినిచ్ఛయే;

నన్తరం [నాన్తరం (సీ॰ పీ॰)] పటివత్తబ్బం, పేస్సేన [పేసేన (క॰)] మనుజాధిప”.

౭౮. “ధమ్మేన కిర నేసాదో, పణ్డితో అణ్డజో ఇతి;

న హేవ అకతత్తస్స, నయో ఏతాదిసో సియా.

౭౯. “ఏవం అగ్గపకతిమా, ఏవం ఉత్తమసత్తవో;

యావతత్థి మయా దిట్ఠా, నాఞ్ఞం పస్సామి ఏదిసం.

౮౦. “తుట్ఠోస్మి వో పకతియా, వాక్యేన మధురేన చ;

ఏసో చాపి మమచ్ఛన్దో, చిరం పస్సేయ్య వో ఉభో”.

౮౧. “యం కిచ్చం [యంకిఞ్చి (పీ॰)] పరమే మిత్తే, కతమస్మాసు [రస్మాసు (సీ॰ పీ॰)] తం తయా;

పత్తా నిస్సంసయం త్యామ్హా [త్యమ్హా (పీ॰)], భత్తిరస్మాసు యా తవ.

౮౨. “అదుఞ్చ నూన సుమహా, ఞాతిసఙ్ఘస్స మన్తరం;

అదస్సనేన అస్మాకం [అమ్హాకం (సీ॰ పీ॰)], దుక్ఖం బహూసు పక్ఖిసు.

౮౩. “తేసం సోకవిఘాతాయ, తయా అనుమతా మయం;

తం పదక్ఖిణతో కత్వా, ఞాతిం [ఞాతీ (సీ. స్యా. పీ.)] పస్సేమురిన్దమ [పస్సేమరిన్దమ (సీ. పీ.)].

౮౪. “అద్ధాహం విపులం పీతిం, భవతం విన్దామి దస్సనా;
ఏసో చాపి మహా అత్థో, ఞాతివిస్సాసనా సియా”.

౮౫. “ఇదం వత్వా ధతరట్ఠో [ధతరట్ఠా (సీ.)], హంసరాజా నరాధిపం;
ఉత్తమం జవమన్వాయ [ఉత్తమజవమత్తాయ (సీ. పీ.)], ఞాతిసఙ్ఘం ఉపాగముం.

౮౬. “తే అరోగే అనుప్పత్తే, దిస్వాన పరమే దిజే;
కేకాతి మకరుం హంసా, పుథుసద్దో అజాయథ.

౮౭. “తే పతీతా పముత్తేన, భత్తునా భత్తుగారవా;
సమన్తా పరికిరింసు [పరికరింసు (సీ. స్యా. పీ.)], అణ్డజా లద్ధపచ్చయా”.

౮౮. “ఏవం మిత్తవతం అత్థా, సబ్బే హోన్తి పదక్ఖిణా;
హంసా యథా ధతరట్ఠా, ఞాతిసఙ్ఘం ఉపాగము”న్తి.

చూళ [చుల్ల (సీ. స్యా. పీ.)] హంసజాతకం పఠమం.

౫౩౪. మహాహంసజాతకం (౨)

౮౯. “ఏతే హంసా పక్కమన్తి, వక్కఙ్గా భయమేరితా;
హరిత్తచ హేమవణ్ణ, కామం సుముఖ పక్కమ.

౯౦. “ఓహాయ మం ఞాతిగణా, ఏకం పాసవసం గతం;
అనపేక్ఖమానా గచ్ఛన్తి, కిం ఏకో అవహీయసి.

౯౧. “పతేవ పతతం సేట్ఠ, నత్థి బద్ధే సహాయతా;
మా అనీఘాయ హాపేసి, కామం సుముఖ పక్కమ”.

౯౨. “నాహం దుక్ఖపరేతోపి [దుక్ఖపరేతో”తి (జా. ౧.౧౫.౧౩౬) అట్ఠకథాయో ఓలోకేతబ్బా], ధతరట్ఠ తువం [తవం (సీ. పీ.)] జహే;
జీవితం మరణం వా మే, తయా సద్ధిం భవిస్సతి.

౯౩. “నాహం దుక్ఖపరేతోపి, ధతరట్ఠ తువం జహే;
న మం అనరియసంయుత్తే, కమ్మే యోజేతుమరహసి.

౯౪. “సకుమారో సఖా త్యస్మి, సచిత్తే చస్మి తే [సమితే (పీ॰), త్యస్మి తే (క॰)] రితో;
ఞాతో సేనాపతి త్యాహం, హంసానం పవరుత్తమ.

౯౫. “కథం అహం వికత్థిస్సం [వికత్తిస్సం (పీ॰)], ఞాతిమజ్ఝే ఇతో గతో;
తం హిత్వా పతతం సేట్ఠ, కిం తే వక్ఖామితో గతో;
ఇధ పాణం చజిస్సామి, నానరియం [న అనరియం (పీ॰)] కత్తుముస్సహే”.

౯౬. “ఏసో హి ధమ్మో సుముఖ, యం త్వం అరియపథే ఠితో;
యో భత్తారం సఖారం మం, న పరిచ్చత్తుముస్సహే.

౯౭. “తఞ్హి మే పేక్ఖమానస్స, భయం నత్వేవ జాయతి;
అధిగచ్ఛసి త్వం మయ్హం, ఏవం భూతస్స జీవితం”.

౯౮. “ఇచ్చేవం [ఇచ్చేవ (సీ॰ పీ॰)] మన్తయన్తానం, అరియానం అరియవుత్తినం;
దణ్డమాదాయ నేసాదో, ఆపతీ [ఆపదీ (క॰)] తురితో భుసం.

౯౯. “తమాపతన్తం దిస్వాన, సుముఖో అతిబ్రూహయి [అపరిబ్రూహయి (సీ॰ పీ॰)];
అట్ఠాసి పురతో రఞ్ఞో, హంసో విస్సాసయం బ్యధం [బ్యథం (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)].

౧౦౦.“మా భాయి పతతం సేట్ఠ, న హి భాయన్తి తాదిసా;
అహం యోగం పయుఞ్జిస్సం, యుత్తం ధమ్మూపసంహితం;
తేన పరియాపదానేన [పరియాదానేన (క॰)], ఖిప్పం పాసా పమోక్ఖసి”.

౧౦౧.“తస్స తం వచనం సుత్వా, సుముఖస్స సుభాసితం;
పహట్ఠలోమో నేసాదో, అఞ్జలిస్స పణామయి.

౧౦౨.“న మే సుతం వా దిట్ఠం వా, భాసన్తో మానుసిం దిజో;
అరియం బ్రువానో [బ్రూహన్తో (స్యా॰ క॰)] వక్కఙ్గో, చజన్తో మానుసిం గిరం.

౧౦౩. “కిన్ను తాయం దిజో హోతి, ముత్తో బద్ధం ఉపాససి;
ఓహాయ సకుణా యన్తి, కిం ఏకో అవహీయసి”.

౧౦౪.“రాజా మే సో దిజామిత్త, సేనాపచ్చస్స కారయిం;
తమాపదే పరిచ్చత్తుం, నుస్సహే విహగాధిపం.

౧౦౫."మహాగణాయ భత్తా మే, మా ఏకో బ్యసనం అగా;
తథా తం సమ్మ నేసాద, భత్తాయం అభితో రమే".

౧౦౬."అరియవత్తసి వక్కఙ్గ, యో పిణ్డమపచాయసి;
చజామి తే తం భత్తారం, గచ్ఛథూభో [గచ్ఛతు భో (పీ.)] యథాసుఖం".

౧౦౭."సచే అత్తప్పయోగేన, ఓహితో హంసపక్ఖినం;
పటిగణ్హామ తే సమ్మ, ఏతం అభయదక్ఖిణం.

౧౦౮."నో చే అత్తప్పయోగేన, ఓహితో హంసపక్ఖినం;
అనిస్సరో ముఞ్చమమ్హే, థేయ్యం కయిరాసి లుద్దక".

౧౦౯."యస్స త్వం భతకో [భటకో (క.)] రఞ్ఞో, కామం తస్సేవ పాపయ;
తత్థ సంయమనో [సంయమానో (పీ.)] రాజా, యథాభిఞ్ఞం కరిస్సతి".

౧౧౦."ఇచ్చేవం వుత్తో నేసాదో, హేమవణ్ణే హరిత్తచే;
ఉభో హత్థేహి సఙ్గయ్హ [పగ్గయ్హ (స్యా. క.)], పఞ్జరే అజ్ఝవోదహి.

౧౧౧."తే పఞ్జరగతే పక్ఖీ, ఉభో భస్సరవణ్ణినే;
సుముఖం ధతరట్ఠఞ్చ, లుద్దో ఆదాయ పక్కమి".

౧౧౨."హరీయమానో ధతరట్ఠో, సుముఖం ఏతదబ్రవి;
బాళ్హం భాయామి సుముఖ, సామాయ లక్ఖణూరుయా;
అస్మాకం వధమఞ్ఞాయ, అథత్తానం వధిస్సతి.

౧౧౩. "పాకహంసా చ సుముఖ, సుహేమా హేమసుత్తచా;
కోఞ్చీ సముద్దతీరేవ, కపణా నూన రుచ్ఛతి".

౧౧౪."ఏవం మహన్తో లోకస్స, అప్పమేయ్యో మహాగణీ;
ఏకిత్థిమనుసోచేయ్య, నయిదం పఞ్ఞవతామివ.

౧౧౫."వాతోవ గన్ధమాదేతి, ఉభయం ఛేకపాపకం;
బాలో ఆమకపక్కంవ, లోలో అన్ధోవ ఆమిసం.

౧౧౬."అవినిచ్ఛయఞ్ఞూ అత్థేసు, మన్దోవ పటిభాసి [పటిభాతి (క.)] మం;
కిచ్చాకిచ్చం న జానాసి, సమ్పత్తో కాలపరియాయం.

౧౧౭. “అడ్ఢుమ్మత్తో ఉదీరేసి, యో సేయ్యా మఞ్ఞసిత్థియో;
బహుసాధారణా హేతా, సోణ్డానంవ సురాఘరం.

౧౧౮. “మాయా చేసా మరీచీ చ, సోకో రోగో చుపద్దవో;
ఖరా చ బన్ధనా చేతా, మచ్చుపాసా గుహాసయా [పచ్చుపాసో గుహాసయో (సీ. పీ.)];
తాసు యో విస్ససే పోసో, సో నరేసు నరాధమో”.

౧౧౯. “యం వుద్ధేహి ఉపఞ్ఞాతం, కో తం నిన్దితుమరహతి;
మహాభూతిత్థియో నామ, లోకస్మిం ఉదపజ్జిసుం.

౧౨౦. “ఖిడ్డా పణిహితా త్యాసు, రతి త్యాసు పతిట్ఠితా;
బీజాని త్యాసు రూహన్తి, యదిదం సత్తా పజాయరే;
తాసు కో నిబ్బిదే [నిబ్బిజే (క.)] పోసో, పాణమాసజ్జ పాణిభి [పాణిహి (సీ.)].

౧౨౧. “త్వమేవ నఞ్ఞో సుముఖ, థీనం అత్థేసు యుఞ్జసి;
తస్స త్యజ్జ భయే జాతే, భీతేన జాయతే మతి.

౧౨౨. “సబ్బో హి సంసయం పత్తో, భయం భీరు తితిక్ఖతి;
పణ్డితా చ మహన్తానో [మహత్తానో (సీ.)], అత్థే యుఞ్జన్తి దుయ్యుజే.

౧౨౩. “ఏతదత్థాయ రాజానో, సూరమిచ్ఛన్తి మన్తినం;
పటిబాహతి యం సూరో, ఆపదం అత్తపరియాయం.

౧౨౪. “మా నో అజ్జ వికన్తింసు, రఞ్ఞో సూదా మహానసే;
తథా హి వణ్ణో పత్తానం, ఫలం వేళుంవ తం వధి.

౧౨౫. “ముత్తోపి న ఇచ్ఛి [నిచ్ఛసి (క.)] ఉడ్డేతుం [ఓడ్డేతుం (సీ.)], సయం బన్ధం ఉపాగమి;
సోపజ్జ సంసయం పత్తో, అత్థం గణ్హాహి మా ముఖం”.

౧౨౬. “సో తం [త్వం (స్యా. పీ.)] యోగం పయుఞ్జస్సు, యుత్తం ధమ్మూపసంహితం [ధమ్మోపసఞ్హితం (క.)];
తవ పరియాపదానేన, మమ పాణేసనం చర”.

౧౨౭. “మా భాయి పతతం సేట్ఠ, న హి భాయన్తి తాదిసా;
అహం యోగం పయుఞ్జిస్సం, యుత్తం ధమ్మూపసంహితం [ధమ్మోపసఞ్హితం (క.)];
మమ పరియాపదానేన, ఖిప్పం పాసా పమోక్ఖసి”.

౧౨౮. “సో [స (సీ.)] లుద్దో హంసకాజేన [హంసకాచేన (పీ.)], రాజద్వారం ఉపాగమి;

పటివేదేథ మం రఞ్ఞో, ధతరట్ఠాయమాగతో”.

౧౨౯. “తే దిస్వా పుఞ్ఞసంకాసే, ఉభో లక్ఖణసమ్మతే [లక్ఖఞ్ఞాసమ్మతే (సీ. పీ.)];

ఖలు సంయమనో రాజా, అమచ్చే అజ్ఝభాసథ.

౧౩౦. “దేథ లుద్దస్స వత్థాని, అన్నం పానఞ్చ భోజనం;

కామం కరో హిరఞ్ఞస్స, యావన్తో ఏస ఇచ్ఛతి”.

౧౩౧. “దిస్వా లుద్దం పసన్నత్తం, కాసిరాజా తదబ్రవి;

యద్యాయం [యదాయం (సీ. స్యా. పీ.)] సమ్మ ఖేమక, పుణ్ణా హంసేహి తిట్ఠతి.

౧౩౨. “కథం రుచిమజ్ఝగతం, పాసహత్థో ఉపాగమి;

ఓకిణ్ణం ఞాతిసఙ్ఘేహి, నిమ్మజ్ఝిమం [నిమజ్ఝిమం (సీ. పీ. క.)] కథం గహి”.

౧౩౩. “అజ్జ మే సత్తమా రత్తి, అదనాని [ఆదానాని (స్యా. పీ. క.)] ఉపాసతో [ఉపాగతో (క.)];

పదమేతస్స అన్వేసం, అప్పమత్తో ఘటస్సితో.

౧౩౪. “అథస్స పదమద్దక్ఖిం, చరతో అదనేసనం;

తత్థాహం ఓదహిం పాసం, ఏవం తం [ఏవేతం (సీ. పీ.)] దిజమగ్గహిం”.

౧౩౫. “లుద్ద ద్వే ఇమే సకుణా, అథ ఏకోతి భాససి;

చిత్తం ను తే విపరియత్తం [విపరియత్థం (పీ.)], అదు కిన్ను జిగీససి” [జిగింససి (సీ. పీ.)].

౧౩౬. “యస్స లోహితకా తాలా, తపనీయనిభా సుభా;

ఉరం సంహచ్చ తిట్ఠన్తి, సో మే బన్ధం ఉపాగమి.

౧౩౭. “అథాయం భస్సరో పక్ఖీ, అబద్ధో బద్ధమాతురం;

అరియం బ్రువానో అట్ఠాసి, చజన్తో మానుసిం గిరం”.

౧౩౮. “అథ కిం [అథ కిన్ను (సీ. పీ.), కథం ను (స్యా.)] దాని సుముఖ, హనుం సంహచ్చ తిట్ఠసి;

అదు మే పరిసం పత్తో, భయా భీతో న భాససి”.

౧౩౯. “నాహం కాసిపతి భీతో, ఓగయ్హ పరిసం తవ;

నాహం భయా న భాసిస్సం, వాక్యం అత్థమ్హి తాదిసే”.

౧౪౦.“న తే అభిసరం పస్సే, న రథే నపి పత్తికే;
నాస్స చమ్మం వ కీటం వా, వమ్మితే చ ధనుగ్గహే.

౧౪౧.“న హిరఞ్ఞం సువణ్ణం వా, నగరం వా సుమాపితం;
ఓకిణ్ణపరిఖం దుగ్గం, దళ్హమట్టాలకోట్ఠకం;
యత్థ పవిట్ఠో సుముఖ, భాయితబ్బం న భాయసి”.

౧౪౨.“న మే అభిసరేనత్థో, నగరేన ధనేన వా;
అపథేన పథం యామ, అన్తలిక్ఖేచరా మయం.

౧౪౩.“సుతా చ పణ్డితా త్యమ్హా, నిపుణా అత్థచిన్తకా [చత్థచిన్తకా (క.)];
భాసేమత్థవతిం వాచం, సచ్చే చస్స పతిట్ఠితో.

౧౪౪.“కిఞ్చ తుయ్హం అసచ్చస్స, అనరియస్స కరిస్సతి;
ముసావాదిస్స లుద్దస్స, భణితమ్పి సుభాసితం”.

౧౪౫.“తం బ్రాహ్మణానం వచనా, ఇమం ఖేమమకారయి [ఖేమికారయి (సీ. పీ.)];
అభయఞ్చ తయా ఘుట్ఠం, ఇమాయో దసధా దిసా.

౧౪౬.“ఓగయ్హ తే పోక్ఖరణిం, విప్పసన్నోదకం సుచిం;
పహూతం చాదనం తత్థ, అహింసా చేత్థ పక్ఖినం.

౧౪౭.“ఇదం సుత్వాన నిగ్ఘోసం, ఆగతమ్హ తవన్తికే;
తే తే బన్ధస్మ పాసేన, ఏతం తే భాసితం ముసా.

౧౪౮.“ముసావాదం పురక్ఖత్వా, ఇచ్ఛాలోభఞ్చ పాపకం;
ఉభో సన్ధిమతిక్కమ్మ, అసాతం ఉపపజ్జతి”.

౧౪౯.“నాపరజ్ఝామ సుముఖ, నపి లోభావ మగ్గహిం;
సుతా చ పణ్డితాత్యత్థ, నిపుణా అత్థచిన్తకా.

౧౫౦.“అప్పేవత్థవతిం వాచం, బ్యాహరేయ్యుం [బ్యాకరేయ్యుం (సీ. పీ.)] ఇధాగతా;
తథా తం సమ్మ నేసాదో, వుత్తో సుముఖ మగ్గహి”.

౧౫౧.“నేవ భీతా [భూతా (స్యా. క.)] కాసిపతి, ఉపనీతస్మి జీవితే;
భాసేమత్థవతిం వాచం, సమ్పత్తా కాలపరియాయం.

౧౫౨.“యో మిగేన మిగం హన్తి, పక్ఖిం వా పన పక్ఖినా;

సుతేన వా సుతం కిణ్యా [కిణే (సీ. పీ.)], కిం అనరియతరం తతో.

౧౫౩.“యో చారియరుదం [చ అరియరుదం (సీ. పీ.)] భాసే, అనరియధమ్మవస్సితో [అనరియధమ్మమవస్సితో (సీ.)];

ఉభో సో ధంసతే లోకా, ఇధ చేవ పరత్థ చ.

౧౫౪.“న మజ్జేథ యసం పత్తో, న బ్యాధే [బ్యథే (సీ. పీ.)] పత్తసంసయం;

వాయమేథేవ కిచ్చేసు, సంవరే వివరాని చ.

౧౫౫.“యే వుద్ధా అబ్బతిక్కన్తా [నాబ్బచిక్ఖన్తా (క.)], సమ్పత్తా కాలపరియాయం;

ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, ఏవంతే [ఏవేత (సీ. పీ.)] తిదివం గతా.

౧౫౬.“ఇదం సుత్వా కాసిపతి, ధమ్మమత్తని పాలయ;

ధతరట్ఠఞ్చ ముఞ్చాహి, హంసానం పవరుత్తమం”.

౧౫౭.“ఆహరన్తుదకం పజ్జం, ఆసనఞ్చ మహారహం;

పఞ్జరతో పమోక్ఖామి, ధతరట్ఠం యసస్సినం.

౧౫౮.“తఞ్చ సేనాపతిం ధీరం, నిపుణం అత్థచిన్తకం;

యో సుఖే సుఖితో రఞ్ఞో [రఞ్ఞో (సీ. స్యా. పీ. క.)], దుక్ఖితే హోతి దుక్ఖితో.

౧౫౯.“ఏదిసో ఖో అరహతి, పిణ్డమస్నాతు భత్తునో;

యథాయం సుముఖో రఞ్ఞో, పాణసాధారణో సఖా”.

౧౬౦.“పీఠఞ్చ సబ్బసోవణ్ణం, అట్ఠపాదం మనోరమం;

మట్ఠం కాసికమత్థన్నం [కాసికపత్థిణ్ణం (సీ.), కాసికవత్థినం (స్యా. పీ.)], ధతరట్ఠో ఉపావిసి.

౧౬౧.“కోచ్ఛఞ్చ సబ్బసోవణ్ణం, వేయ్యగ్ఘపరిసిబ్బితం;

సుముఖో అజ్ఝుపావేక్ఖి, ధతరట్ఠస్సనన్తరా [అనన్తరం (సీ.)].

౧౬౨.“తేసం కఞ్చనపత్తేహి, పుథూ ఆదాయ కాసియో;

హంసానం అభిహారేసుం, అగ్గరఞ్ఞో పవాసితం”.

౧౬౩.“దిస్వా అభిహటం అగ్గం, కాసిరాజేన పేసితం;

కుసలో ఖత్తధమ్మానం, తతో పుచ్ఛి అనన్తరా.

౧౬౪.“కచ్చిన్ను భోతో కుసలం, కచ్చి భోతో అనామయం;

కచ్చి రట్ఠమిదం ఫీతం, ధమ్మేన మనుసాససి”.

౧౬౫.“కుసలఞ్చేవ మే హంస, అథో హంస అనామయం;

అథో రట్ఠమిదం ఫీతం, ధమ్మేనం మనుసాసహం.

౧౬౬.“కచ్చి భోతో అమచ్చేసు, దోసో కోచి న విజ్జతి;

కచ్చి చ తే తవత్థేసు, నావకఙ్ఖన్తి జీవితం”.

౧౬౭.“అథోపి మే అమచ్చేసు, దోసో కోచి న విజ్జతి;

అథోపి తే మమత్థేసు, నావకఙ్ఖన్తి జీవితం”.

౧౬౮.“కచ్చి తే సాదిసీ భరియా, అస్సవా పియభాణినీ;

పుత్తరూపయసూపేతా, తవ ఛన్దవసానుగా”.

౧౬౯.“అథో మే సాదిసీ భరియా, అస్సవా పియభాణినీ;

పుత్తరూపయసూపేతా, మమ ఛన్దవసానుగా”.

౧౭౦.“కచ్చి రట్ఠం అనుప్పీళం, అకుతోచిఉపద్దవం;

అసాహసేన ధమ్మేన, సమేన మనుసాససి”.

౧౭౧.“అథో రట్ఠం అనుప్పీళం, అకుతోచిఉపద్దవం;

అసాహసేన ధమ్మేన, సమేన మనుసాసహం”.

౧౭౨.“కచ్చి సన్తో అపచితా, అసన్తో పరివజ్జితా;

నో చే [చ (స్యా. క.)] ధమ్మం నిరంకత్వా, అధమ్మమనువత్తసి”.

౧౭౩. “సన్తో చ మే అపచితా, అసన్తో పరివజ్జితా;

ధమ్మమేవానువత్తామి, అధమ్మో మే నిరఙ్కతో”.

౧౭౪.“కచ్చి నానాగతం [కచ్చి నునాగతం (స్యా. క.)] దీఘం, సమవేక్ఖసి ఖత్తియ;

కచ్చి మత్తో [న మత్తో (సీ.)] మదనీయే, పరలోకం న సన్తసి”.

౧౭౫.“నాహం అనాగతం [అహం అనాగతం (స్యా.)] దీఘం, సమవేక్ఖామి పక్ఖిమ;

ఠితో దససు ధమ్మేసు, పరలోకం న సన్తసే [సన్తసిం (స్యా.)].

౧౭౬."దానం సీలం పరిచ్చాగం, అజ్జవం మద్దవం తపం;

అక్కోధం అవిహింసఞ్చ, ఖన్తిఞ్చ [ఖన్తీ చ (క.)] అవిరోధనం.

౧౭౭. "ఇచ్చేతే కుసలే ధమ్మే, ఠితే పస్సామి అత్తని;

తతో మే జాయతే పీతి, సోమనస్సఞ్చనప్పకం.

౧౭౮."సుముఖో చ అచిన్తేత్వా, విసజ్జి [విస్సజి (సీ. పీ.)] ఫరుసం గిరం;

భావదోసమనఞ్ఞాయ, అస్మాకాయం విహఙ్గమో.

౧౭౯. "సో కుద్ధో ఫరుసం వాచం, నిచ్ఛారేసి అయోనిసో;

యానస్మాసు [యానస్మాసు (సీ. స్యా పీ.)] న విజ్జన్తి, నయిదం [న ఇదం (సీ. పీ.)] పఞ్ఞవతామివ".

౧౮౦."అత్థి మే తం అతిసారం, వేగేన మనుజాధిప;

ధతరట్ఠే చ బద్ధస్మిం, దుక్ఖం మే విపులం అహు.

౧౮౧."త్వం నో పితావ పుత్తానం, భూతానం ధరణీరివ;

అస్మాకం అధిపన్నానం, ఖమస్సు రాజకుఞ్జర".

౧౮౨."ఏతం [ఏవం (స్యా. క.)] తే అనుమోదామ, యం భావం న నిగూహసి;

ఖిలం పభిన్దసి పక్ఖి, ఉజుకోసి విహఙ్గమ".

౧౮౩. "యం కిఞ్చి రతనం అత్థి, కాసిరాజ నివేసనే;

రజతం జాతరూపఞ్చ, ముత్తా వేళురియా బహూ.

౧౮౪."మణయో సఙ్ఖముత్తఞ్చ, వత్థకం హరిచన్దనం;

అజినం దన్తభణ్డఞ్చ, లోహం కాళాయసం బహుం;

ఏతం దదామి వో విత్తం, ఇస్సరియం [ఇస్సేరం (సీ.), ఇస్సరం (స్యా. పీ. క.)] విస్సజామి వో".

౧౮౫."అద్ధా అపచితా త్యమ్హా, సక్కతా చ రథేసభ;

ధమ్మేసు వత్తమానానం, త్వం నో ఆచరియో భవ.

౧౮౬."ఆచరియ సమనుఞ్ఞాతా, తయా అనుమతా మయం;

తం పదక్ఖిణతో కత్వా, ఞాతిం [ఞాతీ (సీ. స్యా. పీ.)] పస్సేమురిన్దమ" [పస్సేమరిన్దమ (సీ. పీ.)].

౧౮౭."సబ్బరత్తిం చిన్తయిత్వా, మన్తయిత్వా యథాతథం;
కాసిరాజా అనుఞ్ఞాసి, హంసానం పవరుత్తమం".

౧౮౮."తతో రత్యా వివసానే, సూరియుగ్గమనం [సురియస్సుగ్గమనం (సీ॰ స్యా॰), సురియుగ్గమనం (పీ॰)] పతి;
పేక్ఖతో కాసిరాజస్స, భవనా తే [భవనతో (స్యా॰ క॰)] విగాహిసుం".

౧౮౯."తే అరోగే అనుప్పత్తే, దిస్వాన పరమే దిజే;
కేకాతి మకరుం హంసా, పుథుసద్దో అజాయథ.

౧౯౦."తే పతీతా పముత్తేన, భత్తునా భత్తుగారవా;
సమన్తా పరికిరింసు, అణ్డజా లద్ధపచ్చయా".

౧౯౧."ఏవం మిత్తవతం అత్థా, సబ్బే హోన్తి పదక్ఖిణా;
హంసా యథా ధతరట్ఠా, ఞాతిసఙ్ఘం ఉపాగము"న్తి.

మహాహంసజాతకం దుతియం.

౫౩౫. సుధాభోజనజాతకం (౩)

౧౯౨."నేవ కిణామి నపి విక్కిణామి, న చాపి మే సన్నిచయో చ అత్థి [ఇధత్థి (స్యా॰)];
సుకిచ్ఛరూపం వతిదం పరిత్తం, పత్థోదనో నాలమయం దువిన్నం".

౧౯౩."అప్పమ్హా అప్పకం దజ్జా, అనుమజ్ఝతో మజ్ఝకం;
బహుమ్హా బహుకం దజ్జా, అదానం నుపపజ్జతి [న ఉపపజ్జతి (సీ॰ పీ॰)].

౧౯౪."తం తం వదామి కోసియ, దేహి దానాని భుఞ్జ చ;
అరియమగ్గం సమారూహ [అరియం మగ్గం సమారుహ (సీ॰ పీ॰)], నేకాసీ లభతే సుఖం".

౧౯౫."మోఘఞ్చస్స హుతం హోతి, మోఘఞ్చాపి సమీహితం;
అతిథిస్మిం యో నిసిన్నస్మిం, ఏకో భుఞ్జతి భోజనం.

౧౯౬."తం తం వదామి కోసియ, దేహి దానాని భుఞ్జ చ;
అరియమగ్గం సమారూహ, నేకాసీ లభతే సుఖం".

౧౯౭."సచ్చఞ్చస్స హుతం హోతి, సచ్చఞ్చాపి సమీహితం;
అతిథిస్మిం యో నిసిన్నస్మిం, నేకో భుఞ్జతి భోజనం.

౧౯౮."తం తం వదామి కోసియ, దేహి దానాని భుఞ్జ చ;

అరియమగ్గం సమారూహ, నేకాసీ లభతే సుఖం”.

౧౯౯.“సరఞ్చ జుహతి పోసో, బహుకాయ గయాయ చ;

దోణే తిమ్బరుతిత్థస్మిం, సీఘసోతే మహావహే.

౨౦౦.“అత్ర చస్స హుతం హోతి, అత్ర చస్స సమీహితం;

అతిథిస్మిం యో నిసిన్నస్మిం, నేకో భుఞ్జతి భోజనం.

౨౦౧.“తం తం వదామి కోసియ, దేహి దానాని భుఞ్జ చ;

అరియమగ్గం సమారూహ, నేకాసీ లభతే సుఖం”.

౨౦౨.“బళిసఞ్హి సో నిగిలతి [నిగ్గిలతి (సీ. పీ.)], దీఘసుత్తం సబన్ధనం;

అతిథిస్మిం యో నిసిన్నస్మిం, ఏకో భుఞ్జతి భోజనం.

౨౦౩.“తం తం వదామి కోసియ, దేహి దానాని భుఞ్జ చ;

అరియమగ్గం సమారూహ, నేకాసీ లభతే సుఖం”.

౨౦౪.“ఉళారవణ్ణా వత బ్రాహ్మణా ఇమే, అయఞ్చ వో సునఖో కిస్స హేతు;

ఉచ్చావచం వణ్ణనిభం వికుబ్బతి, అక్ఖాథ నో బ్రాహ్మణా కే ను తుమ్హే”.

౨౦౫.“చన్దో చ సూరియో చ [సూరియో చ (క.)] ఉభో ఇధాగతా, అయం పన మాతలి దేవసారథి;

సక్కోహమస్మి తిదసానమిన్దో, ఏసో చ ఖో పఞ్చసిఖోతి వుచ్చతి.

౨౦౬.“పాణిస్సరా ముదిఙ్గా చ [ముతిఙ్గా చ (సీ. స్యా. పీ.)], మురజాలమ్బరాని చ;

సుత్తమేనం పబోధేన్తి, పటిబుద్ధో చ నన్దతి”.

౨౦౭.“యే కేచిమే మచ్ఛరినో కదరియా, పరిభాసకా సమణబ్రాహ్మణానం;

ఇధేవ నిక్ఖిప్ప సరీరదేహం, కాయస్స భేదా నిరయం వజన్తి”.

౨౦౮.“యే కేచిమే సుగ్గతిమాసమానా [సుగ్గతిమాససానా (సీ. పీ.), సుగ్గతాసిసమానా (క.)], ధమ్మే ఠితా సంయమే సంవిభాగే;

ఇధేవ నిక్ఖిప్ప సరీరదేహం, కాయస్స భేదా సుగతిం వజన్తి”.

౨౦౯.“త్వం నోసి ఞాతి పురిమాసు జాతిసు, సో మచ్ఛరీ రోసకో [కోసియో (స్యా. క.)] పాపధమ్మో;

తవేవ అత్థాయ ఇధాగతమ్హా, మా పాపధమ్మో నిరయం గమిత్థ” [అపత్థ (క. సీ. స్యా. పీ.)].

౨౦౦."అద్ధా హి మం వో హితకామా, యం మం సమనుసాసథ;
సోహం తథా కరిస్సామి, సబ్బం వుత్తం హితేసిభి.

౨౦౧."ఏసాహమజ్జేవ ఉపారమామి, న చాపిహం [న చాపహం (సీ. పీ.)] కిఞ్చి కరేయ్య పాపం;
న చాపి మే కిఞ్చి అదేయ్యమత్థి, న చాపిదత్వా ఉదకం పివామి [ఉదకమ్పహం పిబే (సీ.)].

౨౦౨."ఏవఞ్చ మే దదతో సబ్బకాలం [సబ్బకాలే (క.)], భోగా ఇమే వాసవ ఖీయిస్సన్తి;
తతో అహం పబ్బజిస్సామి సక్క, హిత్వాన కామాని యథోధికాని".

౨౦౩."నగుత్తమే గిరివరే గన్ధమాదనే, మోదన్తి తా దేవవరాభిపాలితా;
అథాగమా ఇసివరో సబ్బలోకగూ, సుపుప్ఫితం దుమవరసాఖమాదియ.

౨౦౪."సుచిం సుగన్ధం తిదసేహి సక్కతం, పుప్ఫుత్తమం అమరవరేహి సేవితం;
అలద్ధ మచ్చేహి వ దానవేహి వా, అఞ్ఞత్ర దేవేహి తదారహం హిదం [హితం (స్యా.)].

౨౦౫."తతో చతస్సో కనకత్తచూపమా, ఉట్ఠాయ నారియో పమదాధిపా మునిం;
ఆసా చ సద్ధా చ సిరీ తతో హిరీ, ఇచ్చబ్రవుం నారదదేవ బ్రాహ్మణం.

౨౦౬."సచే అనుద్దిట్ఠం తయా మహాముని, పుప్ఫం ఇమం పారిఛత్తస్స బ్రహ్మే;
దదాహి నో సబ్బా గతి తే ఇజ్ఝతు, తువమ్పి నో హోహి యథేవ వాసవో.

౨౦౭."తం యాచమానాభిసమేక్ఖ నారదో, ఇచ్చబ్రవీ సంకలహం ఉదీరయి;
న మయ్హమత్థత్థి ఇమేహి కోచి నం, యాయేవ వో సేయ్యసి సా పిళన్ధథ" [పిళయ్హథ (సీ. పీ.)].

౨౦౮."త్వం నోత్తమేవాభిసమేక్ఖ నారద, యస్సిచ్ఛసి తస్సా అనుప్పవేచ్ఛసు;
యస్సా హి నో నారద త్వం పదస్ససి, సాయేవ నో హేహితి సేట్ఠసమ్మతా".

౨౦౯."అకల్లమేతం వచనం సుగత్తే, కో బ్రాహ్మణో సంకలహం ఉదీరయే;
గన్త్వాన భూతాధిపమేవ పుచ్ఛథ, సచే న జానాథ ఇధుత్తమాధమం".

౨౧౦."తా నారదేన పరమప్పకోపితా, ఉదీరితా వణ్ణమదేన మత్తా;
సకాసే [సకాసం (క.)] గన్త్వాన సహస్సచక్ఖునో, పుచ్ఛింసు భూతాధిపం కా ను సేయ్యసి".

౨౧౧."తా దిస్వా ఆయత్తమనా పురిన్దదో, ఇచ్చబ్రవీ దేవవరో కతఞ్జలీ;
సబ్బావ వో హోథ సుగత్తే సాదిసీ, కో నేవ భద్దే కలహం ఉదీరయి".

౨౨౨“యో సబ్బలోకచ్చరితో [సబ్బలోకం చరకో (సీ. స్యా. పీ.)] మహాముని, ధమ్మే ఠితో నారదో [నారద (స్యా.)] సచ్చనిక్కమో;
సో నోబ్రవి [బ్రవీ (సీ. స్యా. పీ.)] గిరివరే గన్ధమాదనే, గన్త్వాన భూతాధిపమేవ పుచ్ఛథ;
సచే న జానాథ ఇధుత్తమాధమం”.

౨౨౩.“అసు [అసూ (స్యా.)] బ్రహారఞ్ఞచరో మహాముని, నాదత్వా భత్తం వరగత్తే భుఞ్జతి;
విచేయ్య దానాని దదాతి కోసియో, యస్సా హి సో దస్సతి సావ సేయ్యసి”.

౨౨౪“అసూ హి యో సమ్మతి దక్ఖిణం దిసం, గఙ్గాయ తీరే హిమవన్తపస్సని [హిమవన్తపస్మని (సీ. పీ. క.)];
స కోసియో దుల్లభపానభోజనో, తస్స సుధం పాపయ దేవసారథి”.

౨౨౫“స [సో (స్యా.)] మాతలీ దేవవరేన పేసితో, సహస్సయుత్తం అభిరుయ్హ సన్దనం;
సుఖిప్పమేవ [స ఖిప్పమేవ (సీ. పీ.)] ఉపగమ్మ అస్సమం, అదిస్సమానో మునినో సుధం అదా”.

౨౨౬.“ఉదగ్గిహుత్తం ఉపతిట్ఠతో హి మే, పభఙ్కరం లోకతమోనుదుత్తమం;
సబ్బాని భూతాని అధిచ్చ [అతిచ్చ (సీ. పీ.)] వాసవో, కో నేవ మే పాణిసు కిం సుధోదహి.

౨౨౭.“సఙ్ఖూపమం సేతమతుల్యదస్సనం, సుచిం సుగన్ధం పియరూపమబ్భుతం;
అదిట్ఠపుబ్బం మమ జాతు చక్ఖుభి [జాతచక్ఖుహి (సీ. పీ.)], కా దేవతా పాణిసు కిం సుధోదహి”.

౨౨౮.“అహం మహిన్దేన మహేసి పేసితో, సుధాభిహాసిం తురితో మహాముని;
జానాసి మం మాతలి దేవసారథి, భుఞ్జస్సు భత్తుత్తమ మాభివారయి [మా విచారయి (సీ. పీ.)].

౨౨౯“భుత్తా చ సా ద్వాదస హన్తి పాపకే, ఖుదం పిపాసం అరతిం దరక్లమం [దరథం కిలం (స్యా.), దరథక్లమం (క.)];
కోధూపనాహఞ్చ వివాదపేసుణం, సీతుణ్హతన్దిఞ్చ రసుత్తమం ఇదం”.

౨౩౦.“న కప్పతీ మాతలి మయ్హ భుఞ్జితుం, పుబ్బే అదత్వా ఇతి మే వతుత్తమం;
న చాపి ఏకాస్నమరీయపూజితం [ఏకాసనం అరియపూజితం (సీ. పీ.)], అసంవిభాగీ చ సుఖం న విన్దతి”.

౨౩౧.“థీఘాతకా యే చిమే పారదారికా, మిత్తద్దునో యే చ సపన్తి సుబ్బతే;
సబ్బే చ తే మచ్ఛరిపఞ్చమాధమా, తస్మా అదత్వా ఉదకమ్పి నాస్నియే [నాస్మియే (సీ. పీ.)].

౨౩౨.“సో హిత్థియా వా పురిసస్స వా పన, దస్సామి దానం విదుసమ్పవణ్ణితం;

సద్ధా వదఞ్ఞూ ఇధ వీతమచ్ఛరా, భవన్తి హేతే సుచిసచ్చసమ్మతా" [సమ్మసమ్మతా (సీ.)].

౨౩౩. "అతో మతా [ముతా (సీ. పీ.)] దేవవరేన పేసితా, కఞ్ఞా చతస్సో కనకత్తచూపమా;

ఆసా చ సద్ధా చ సిరీ తతో హిరీ [సిరీ హిరీ తతో (పీ.)], తం అస్సమం ఆగము [ఆగముం (సీ. పీ. క.)] యత్థ కోసియో.

౨౩౪. "తా దిస్వా సబ్బో పరమప్పమోదితో [సబ్బా పరమప్పమోదితా (స్యా.)], సుభేన వణ్ణేన సిఖారివగ్గినో;

కఞ్ఞా చతస్సో చతురో చతుద్దిసా, ఇచ్చబ్రవీ మాతలినో చ సమ్ముఖా.

౨౩౫. "పురిమం దిసం కా త్వం పభాసి దేవతే, అలఙ్కతా తారవరావ ఓసధీ;

పుచ్ఛామి తం కఞ్చనవేల్లివిగ్గహే, ఆచిక్ఖ మే త్వం కతమాసి దేవతా.

౨౩౬. "సిరాహ దేవీమనుజేభి [మనుజేసు (సీ. స్యా. పీ.)] పూజితా, అపాపసత్తూపనిసేవినీ సదా;

సుధావివాదేన తవన్తిమాగతా, తం మం సుధాయ వరపఞ్ఞ భాజయ.

౨౩౭. "యస్సాహమిచ్ఛామి సుధం [సుఖం (పీ.)] మహాముని, సో [స (సీ. పీ.)] సబ్బకామేహి నరో పమోదతి;

సిరీతి మం జానహి జూహతుత్తమ, తం మం సుధాయ వరపఞ్ఞ భాజయ".

౨౩౮. "సిప్పేన విజ్జాచరణేన బుద్ధియా, నరా ఉపేతా పగుణా సకమ్మునా [సకమ్మనా (సీ. పీ.)];

తయా విహీనా న లభన్తి కిఞ్చనం [కిఞ్చినం (క.)], తయిదం న సాధు యదిదం తయా కతం.

౨౩౯. "పస్సామి పోసం అలసం మహగ్ఘసం, సుదుక్కులీనమ్పి అరూపిమం నరం;

తయానుగుత్తో సిరి జాతిమామపి [జాతిమం అపి (సీ.)], పేసేతి దాసం వియ భోగవా సుఖీ.

౨౪౦. "తం తం అసచ్చం అవిభజ్జసేవినిం, జానామి మూళ్హం విదురానుపాతినిం;

న తాదిసీ అరహతి ఆసనూదకం, కుతో సుధా గచ్ఛ న మయ్హ రుచ్చసి".

౨౪౧. "కా సుక్కదాఠా పటిముక్కకుణ్డలా, చిత్తఙ్గదా కమ్బువిమట్ఠధారినీ;

ఓసిత్తవణ్ణం పరిదయ్హ సోభసి, కుసగ్గిరత్తం అపిళయ్హ మఞ్జరిం.

౨౪౨. "మిగీవ భన్తా సరచాపధారినా, విరాధితా మన్దమివ ఉదిక్ఖసి;

కో తే దుతీయో ఇధ మన్దలోచనే, న భాయసి ఏకికా కాననే వనే".

౨౪౩. "న మే దుతీయో ఇధ మత్థి కోసియ, మసక్కసారప్పభవమ్హి దేవతా;

ఆసా సుధాసాయ తవన్తిమాగతా, తం మం సుధాయ వరపఞ్ఞ భాజయ".

౨౪౪."ఆసాయ యన్తి వాణిజా ధనేసినో, నావం సమారుయ్హ పరేన్తి అణ్ణవే;
తే తత్థ సీదన్తి అథోపి ఏకదా, జీనాధనా ఏన్తి వినట్ఠపాభతా.

౨౪౫."ఆసాయ ఖేత్తాని కసన్తి కస్సకా, వపన్తి బీజాని కరోన్తుపాయసో;
ఈతీనిపాతేన అవుట్ఠితాయ [అవుట్ఠికాయ (సీ. పీ.)] వా, న కిఞ్చి విన్దన్తి తతో ఫలాగమం.

౨౪౬."అథత్తకారాని కరోన్తి భత్తుసు, ఆసం పురక్ఖత్వా నరా సుఖేసినో;
తే భత్తురత్థా అతిగాళ్హితా పున, దిసా పనస్సన్తి అలద్ధ కిఞ్చనం.

౨౪౭."హిత్వాన [జహిత్వ (సీ. స్యా. పీ.)] ధఞ్ఞఞ్చ ధనఞ్చ ఞాతకే, ఆసాయ సగ్గాధిమనా సుఖేసినో;
తపన్తి లూఖమ్పి తపం చిరన్తరం, కుమగ్గమారుయ్హ [కుమ్మగ్గమారుయ్హ (సీ. స్యా. పీ.)] పరేన్తి దుగ్గతిం.

౨౪౮."ఆసా విసంవాదికసమ్మతా ఇమే, ఆసే సుధాసం [సుధాయ (స్యా పీ. క.)] వినయస్సు అత్తని;
న తాదిసీ అరహతి ఆసనూదకం, కుతో సుధా గచ్ఛ న మయ్హ రుచ్చసి".

౨౪౯."దద్దల్లమానా యససా యసస్సినీ, జిఘఞ్ఞనామవ్హయనం దిసం పతి;
పుచ్ఛామి తం కఞ్చనవేల్లివిగ్గహే, ఆచిక్ఖ మే త్వం కతమాసి దేవతా".

౨౫౦."సద్ధాహ దేవీమనుజేహి [దేవీమనుజేసు (సీ. స్యా. పీ.)] పూజితా, అపాపసత్తూపనిసేవినీ సదా;
సుధావివాదేన తవన్తిమాగతా, తం మం సుధాయ వరపఞ్ఞ భాజయ".

౨౫౧."దానం దమం చాగమథోపి సంయమం, ఆదాయ సద్ధాయ కరోన్తి హేకదా;
థేయ్యం ముసా కూటమథోపి పేసుణం, కరోన్తి హేకే పున విచ్చుతా తయా.

౨౫౨."భరియాసు పోసో సదిసీసు పేక్ఖవా [పేఖవా (పీ.)], సీలూపపన్నాసు పతిబ్బతాసుపి;
వినేత్వాన [వినేత్వా (సీ. స్యా. పీ.)] ఛన్దం కులిత్థియాసుపి [కులధీతియాసుపి (సీ. పీ.)], కరోతి సద్ధం పున [పన (సీ. పీ.)] కుమ్భదాసియా.

౨౫౩."త్వమేవ సద్ధే పరదారసేవినీ, పాపం కరోసి కుసలమ్పి రిఞ్చసి;
న తాదిసీ అరహతి ఆసనూదకం, కుతో సుధా గచ్ఛ న మయ్హ రుచ్చసి".

౨౫౪."జిఘఞ్ఞరత్తిం అరుణస్మిమూహతే, యా దిస్సతి ఉత్తమరూపవణ్ణినీ;
తథూపమా మం పటిభాసి దేవతే, ఆచిక్ఖ మే త్వం కతమాసి అచ్ఛరా.

౨౫౫."కాలా నిదాఘేరివ అగ్గిజారివ [అగ్గజాతివ (సీ.), అగ్గిజాతివ (పీ.)], అనిలేరితా లోహితపత్తమాలినీ;

కా తిట్ఠసి మన్దమిగావలోకయం [మన్దమివావలోకయం (సీ. పీ.)], భాసేసమానావ గిరం న ముఞ్చసి”.

౨౫౬.“హిరాహ దేవీమనుజేహి పూజితా, అపాపసత్తూపనిసేవినీ సదా;
సుధావివాదేన తవన్తిమాగతా, సాహం న సక్కోమి సుధమ్పి యాచితుం;
కోపీనరూపా వియ యాచనిత్థియా”.

౨౫౭.“ధమ్మేన ఞాయేన సుగత్తే లచ్ఛసి, ఏసో హి ధమ్మో న హి యాచనా సుధా;
తం తం అయాచన్తిమహం నిమన్తయే, సుధాయ యఞ్చిచ్ఛసి తమ్పి దమ్మి తే.

౨౫౮.“సా త్వం మయా అజ్జ సకమ్హి అస్సమే, నిమన్తితా కఞ్చనవేల్లివిగ్గహే;
తువఞ్హి మే సబ్బరసేహి పూజియా, తం పూజయిత్వాన సుధమ్పి అస్నియే”.

౨౫౯.“సా కోసియేనానుమతా జుతీమతా, అద్ధా హిరి రమ్మం పావిసి యస్సమం;
ఉదకవన్తం [ఉదఞ్ఞవన్తం (సీ. పీ.)] ఫలమరియపూజితం, అపాపసత్తూపనిసేవితం సదా.

౨౬౦.“రుక్ఖగ్గహానా బహుకేత్థ పుప్ఫితా, అమ్బా పియాలా పనసా చ కింసుకా;
సోభఞ్జనా లోద్దమథోపి పద్మకా, కేకా చ భఙ్గా తిలకా సుపుప్ఫితా.

౨౬౧.“సాలా కరేరీ బహుకేత్థ జమ్బుయో, అస్సత్థనిగ్రోధమధుకవేతసా [వేదిసా (క.)];
ఉద్దాలకా పాటలి సిన్దువారకా [సిన్దువారితా (బహూసు)], మనుఞ్ఞగన్ధా ముచలిన్దకేతకా.

౨౬౨.“హరేణుకా వేళుకా కేణు [వేణు (సీ. పీ.)] తిన్దుకా, సామాకనీవారమథోపి చీనకా;
మోచా కదలీ బహుకేత్థ సాలియో, పవీహయో ఆభూజినో చ [ఆభుజినోపి (సీ. స్యా.)] తణ్డులా.

౨౬౩.“తస్సేవుత్తరపస్సేన [తస్స చ ఉత్తరే పస్సే (సీ. పీ.), తస్స చ ఉత్తరపస్సేన (స్యా.)], జాతా పోక్ఖరణీ సివా;
అకక్కసా అపబ్భారా, సాధు అప్పటిగన్ధికా.

౨౬౪.“తత్థ మచ్ఛా సన్నిరతా, ఖేమినో బహుభోజనా;
సిఙ్గూ సవఙ్కా సంకులా [సకులా (సీ. స్యా. పీ.)], సతవఙ్కా చ రోహితా;
ఆళిగగ్గరకాకిణ్ణా, పాఠీనా కాకమచ్ఛకా.

౨౬౫.“తత్థ పక్ఖీ సన్నిరతా, ఖేమినో బహుభోజనా;
హంసా కోఞ్చా మయూరా చ, చక్కవాకా చ కుక్కుహా;
కుణాలకా బహూ చిత్రా, సిఖణ్డీ జీవజీవకా.

౨౬౬.“తత్థ పానాయ మాయన్తి, నానా మిగగణా బహూ;

సీహా బ్యగ్ఘా వరాహా చ, అచ్ఛకోకతరచ్ఛయో.

౨౬౭.“పలాసాదా గవజా చ, మహింసా [మహిసా (సీ. స్యా. పీ.)] రోహితా రురూ;

ఏణేయ్యా చ వరాహా చ, గణినో నీకసూకరా;

కదలిమిగా బహుకేత్థ, బిళారా ససకణ్ణికా [ససకణ్ణకా (సీ.)].

౨౬౮.“ఛమాగిరీ పుప్ఫవిచిత్రసన్థతా, దిజాభిఘుట్ఠా దిజసఙ్ఘసేవితా”.

౨౬౯.“సా సుత్తచా నీలదుమాభిలమ్బితా, విజ్జు మహామేఘరివానుపజ్జథ;

తస్సా సుసమ్బన్ధసిరం కుసామయం, సుచిం సుగన్ధం అజినూపసేవితం;

అత్రిచ్ఛ [అత్రిచ్ఛ (సీ. స్యా. పీ.)] కోచ్ఛం హిరిమేతదబ్రవి, ‘నిసీద కల్యాణి సుఖయిదమాసనం’.

౨౭౦.“తస్సా తదా కోచ్ఛగతాయ కోసియో, యదిచ్ఛమానాయ జటాజినన్ధరో [జటాజుతిన్ధరో (స్యా. క.)];

నవేహి పత్తేహి సయం సహూదకం, సుధాభిహాసీ తురితో మహాముని.

౨౭౧.“సా తం పటిగ్గయ్హ ఉభోహి పాణిభి, ఇచ్చబ్రవి అత్తమనా జటాధరం;

‘హన్దాహం ఏతరహి పూజితా తయా, గచ్ఛేయ్యం బ్రహ్మే తిదివం జితావినీ’.

౨౭౨.“సా కోసియేనానుమతా జుతీమతా, ఉదీరితా [ఉదిరయి (క.)] వణ్ణమదేన మత్తా;

సకాసే గన్త్వాన సహస్సచక్ఖునో, అయం సుధా వాసవ దేహి మే జయం.

౨౭౩. “తమేన [తమేనం (స్యా. క.)] సక్కోపి తదా అపూజయి, సహిన్దదేవా [సహిన్దా చ దేవా (సీ. పీ.)] సురకఞ్ఞముత్తమం;

సా పఞ్జలీ దేవమనుస్సపూజితా, నవమ్హి కోచ్ఛమ్హి యదా ఉపావిసి”.

౨౭౪.“తమేవ సంసీ [తమేవ అసంసీ (స్యా.)] పునదేవ మాతలిం, సహస్సనేత్తో తిదసానమిన్దో;

గన్త్వాన వాక్యం మమ బ్రూహి కోసియం, ఆసాయ సద్ధా [సద్ధ (పీ.)] సిరియా చ కోసియ;

హిరీ సుధం కేన మలత్థ హేతునా.

౨౭౫.“తం సు వత్థం ఉదతారయీ రథం, దద్దల్లమానం ఉపకారియసాదిసం [ఉపకిరియసాదిసం (సీ. స్యా. పీ.)].

జమ్బోనదీసం తపనేయ్యసన్నిభం [సన్తికం (సీ.పీ.)], అలఙ్కతం కఞ్చనచిత్తసన్నిభం.

౨౭౬.“సువణ్ణచన్దేత్థ బహూ నిపాతితా, హత్థీ గవస్సా కికిబ్యగ్ఘదీపియో [కిమ్పురిసబ్యగ్ఘదీపియో (క.)];

ఏణేయ్యకా లఙ్ఘమయేత్థ పక్ఖినో [పక్ఖియో (సీ. పీ.)], మిగేత్థ వేళురియమయా యుధా యుతా.

౨౭౭.“తత్థస్సరాజహరయో అయోజయుం, దససతాని సుసునాగసాదిసే;

అలఙ్కతే కఞ్చనజాలురచ్ఛదే, ఆవేళినే సద్దగమే అసజ్జితే.

౨౭౮.“తం యానసేట్ఠం అభిరుయ్హ మాతలి, దిసా ఇమాయో [దస దిసా ఇమా (సీ. స్యా. పీ.)] అభినాదయిత్థ;

నభఞ్చ సేలఞ్చ వనప్పతినిఞ్చ [వనస్పతీని చ (సీ. పీ.), వనప్పతిఞ్చ (స్యా. క.)], ససాగరం పబ్యధయిత్థ [పబ్యాధయిత్థ (సీ. పీ.)] మేదినిం.

౨౭౯.“స ఖిప్పమేవ ఉపగమ్మ అస్సమం, పావారమేకంసకతో కతఞ్జలీ;

బహుస్సుతం వుద్ధం వినీతవన్తం, ఇచ్చబ్రవీ మాతలి దేవబ్రాహ్మణం.

౨౮౦.“ఇన్దస్స వాక్యం నిసామేహి కోసియ, దూతో అహం పుచ్ఛతి తం పురిన్దదో;

ఆసాయ సద్ధా సిరియా చ కోసియ, హిరీ సుధం కేన మలత్థ హేతునా”.

౨౮౧.“అన్ధా సిరీ మం పటిభాతి మాతలి, సద్ధా అనిచ్చా పన దేవసారథి;

ఆసా విసంవాదికసమ్మతా హి మే, హిరీ చ అరియమ్హి గుణే పతిట్ఠితా”.

౨౮౨.“కుమారియో యాచిమా గోత్తరక్ఖితా, జిణ్ణా చ యా యా చ సభత్తుఇత్థియో;

తా ఛన్దరాగం పురిసేసు ఉగ్గతం, హిరియా నివారేన్తి సచిత్తమత్తనో.

౨౮౩.“సఙ్గామసీసే సరసత్తిసంయుతే, పరాజితానం పతతం పలాయినం;

హిరియా నివత్తన్తి జహిత్వ [జహిత్వాన (స్యా. క.)] జీవితం, తే సమ్పటిచ్ఛన్తి పునా హిరీమనా.

౨౮౪.“వేలా యథా సాగరవేగవారినీ, హిరాయ హి పాపజనం నివారినీ;

తం సబ్బలోకే హిరిమరియపూజితం, ఇన్దస్స తం వేదయ దేవసారథి”.

౨౮౫.“కో తే ఇమం కోసియ దిట్ఠిమోదహి, బ్రహ్మా మహిన్దో అథ వా పజాపతి;

హిరాయ దేవేసు హి సేట్ఠసమ్మతా, ధీతా మహిన్దస్స మహేసి జాయథ”.

౨౮౬.“హన్దేహి దాని తిదివం అపక్కమ [సమక్కమ (సీ. పీ.)], రథం సమారుయ్హ మమాయితం ఇమం [ఇదం (స్యా. క.)];

ఇన్దో చ తం ఇన్దసగోత్త కఙ్ఖతి, అజ్జేవ త్వం ఇన్దసహబ్యతం వజ”.

౨౮౭.“ఏవం విసుజ్ఝన్తి [సమిజ్ఝన్తి (సీ. పీ.)] అపాపకమ్మినో, అథో సుచిణ్ణస్స ఫలం న నస్సతి;

యే కేచి మద్దక్ఖు సుధాయ భోజనం, సబ్బేవ తే ఇన్దసహబ్యతం గతా”.

౨౮౮.“హిరీ ఉప్పలవణ్ణాసి, కోసియో దానపతి భిక్ఖు;

అనురుద్ధో పఞ్చసిఖో, ఆనన్దో ఆసి మాతలి.

౨౮౯.“సూరియో కస్సపో భిక్ఖు, మోగ్గల్లానోసి చన్దిమా;

నారదో సారిపుత్తోసి, సమ్బుద్ధో ఆసి వాసవో”తి.

సుధాభోజనజాతకం తతియం.

౨౹౩౬. కుణాలజాతకం (౪)

ఏవమక్ఖాయతి, ఏవమనుసూయతి [సుయ్యతి (క.)]. సబ్బోసధధరణిధరే నేకపుప్ఫమాల్యవితతే గజ-గవజ మహింస-రురు-చమర-పసద-ఖగ్గ-గోకణ్ణ-సీహ-బ్యగ్ఘ-దీపి-అచ్ఛ-కోక-తరచ్ఛ-ఉద్దార-కదలిమిగ- బిళార-సస-కణ్ణికానుచరితేఆకిణ్ణనేలమణ్డలమహావరాహనాగకులకరేణు [కణేరు (సీ. పీ.)] -సఙ్ఘాధివుట్ఠే [వుత్థే (సీ. పీ.)] ఇస్సమిగ-సాఖమిగ-సరభమిగ-ఏణీమిగ-వాతమిగ-పసదమిగ-పురిసాలు [పురిసల్లు (సీ. పీ.)] -కిమ్పురిస-యక్ఖ-రక్ఖసనిసేవితే అమజ్జవమఞ్జరీధర-పహట్ఠ [బ్రహట్ఠ (సీ. పీ.)] -పుప్ఫఫుసితగ్గా [పుప్ఫితగ్గ (సీ. పీ.)] నేకపాదపగణవితతేకురర-చకోర-వారణ-మయూర-పరభత- జీవఞ్జీవక-చేలావకా-భిఙ్కార-కరవీకమత్తవిహఙ్గగణ-సతత [విహఙ్గసత (సీ. పీ.)] సమ్పఘుట్ఠేఅఞ్జన-మనోసిలా-హరితాల- హిఙ్గులకహేమ-రజతకనకానేకధాతుసతవినద్ధపటిమణ్డితప్పదేసే ఏవరూపే ఖలు, భో, రమ్మే వనసణ్డే **కుణాలో** నామ సకుణో పటివసతి అతివియ చిత్తో అతివియ చిత్తపత్తచ్ఛదనో.

తస్సేవ ఖలు, భో, కుణాలస్స సకుణస్స అడ్ఢుడ్ఢాని ఇత్థిసహస్సాని పరిచారికా దిజకఞ్ఞాయో. అథ ఖలు, భో, ద్వే దిజకఞ్ఞాయో కట్ఠం ముఖేన డంసిత్వా [డసిత్వా (సీ. పీ.) ఏవముపరిపి] తం కుణాలం సకుణం మజ్ఝే నిసీదాపేత్వా ఉడ్డేన్తి [డేన్తి (సీ. పీ.) ఏవముపరిపి] – “మా నం కుణాలం సకుణం అద్ధానపరియాయపథే కిలమథో ఉబ్బాహేత్థా”తి [ఉబ్బాహేథాతి (స్యా. క.)].

పఞ్చసతా [పఞ్చసత (పీ.)] దిజకఞ్ఞాయో హేట్ఠతో హేట్ఠతో ఉడ్డేన్తి – [డేన్తి (సీ. పీ.) ఏవముపరిపి] “సచాయం కుణాలో సకుణో ఆసనా పరిపతిస్సతి, మయం తం పక్ఖేహి పటిగ్గహేస్సామా”తి.

పఞ్చసతా దిజకఞ్ఞాయో ఉపరూపరి ఉడ్డేన్తి – [డేన్తి (సీ. పీ.) ఏవముపరిపి] “మా నం కుణాలం సకుణం ఆతపో పరితాపేసీ”తి [పరికాపీతి (సీ. పీ.)].

పఞ్చసతా పఞ్చసతా [సీ. పీ. పోత్థకేసు “పఞ్చసతా”తి సకిదేవ ఆగతం] దిజకఞ్ఞాయో ఉభతోపస్సేన ఉడ్డేన్తి – [డేన్తి (సీ. పీ.) ఏవముపరిపి] “మా నం కుణాలం సకుణం సీతం వా ఉణ్హం వా తిణం వా రజో వా వాతో వా ఉస్సావో వా ఉపప్ఫుసీ”తి.

పఞ్చసతా దిజకఞ్ఞాయో పురతో పురతో ఉడ్డేన్తి – “మా నం కుణాలం సకుణం గోపాలకా వా పసుపాలకా వా తిణహారకా వా కట్ఠహారకా వా వనకమ్మికా వా కట్ఠేన వా కఠలేన వా [కథలాయ వా (క.)] పాణినా వా ( ) [(పాసాణేన వా) (స్యా.)] లేడ్డునా వా దణ్డేన వా సత్థేన వా సక్ఖరాహి వా [సక్ఖరాయ వా (సీ.)] పహారం అదంసు. మాయం కుణాలో

సకుణో గచ్ఛేహి వా లతాహి వా రుక్ఖేహి వా సాఖాహి వా [ఇదం పదద్వయం సీ. పీ. పోత్థకేసు నత్థి] థమ్భేహి వా పాసాణేహి వా బలవన్తేహి వా పక్ఖీహి సఙ్గమేసీ”తి [సఙ్గామేసీతి (సీ. పీ.)].

పఞ్చసతా దిజకఞ్ఞాయో పచ్ఛతో పచ్ఛతో ఉడ్డేన్తి సణ్హాహి సఖిలాహి మఞ్జూహి మధురాహి వాచాహి సముదాచరన్తియో – “మాయం కుణాలో సకుణో ఆసనే పరియుక్కణ్ఠీ”తి.

పఞ్చసతా దిజకఞ్ఞాయో దిసోదిసం ఉడ్డేన్తి అనేకరుక్ఖవివిధవికతిఫలమాహరన్తియో – “మాయం కుణాలో సకుణో ఖుదాయ పరికిలమిత్థా”తి.

అథ ఖలు, భో, తా [నత్థి సీ. పీ. పోత్థకేసు] దిజకఞ్ఞాయో తం కుణాలం సకుణం ఆరామేనేవ ఆరామం ఉయ్యానేనేవ ఉయ్యానం నదీతిత్థేనేవ నదీతిత్థం పబ్బతసిఖరేనేవ పబ్బతసిఖరం అమ్బవనేనేవ అమ్బవనం జమ్బువనేనేవ జమ్బువనం లబుజవనేనేవ లబుజవనం నాళికేరసఞ్చారియేనేవ [సఞ్చాదియేనేవ (పీ.)] నాళికేరసఞ్చారియం ఖిప్పమేవ అభిసమ్భోన్తి రతిత్థాయ [రతత్థాయ (సీ. పీ.)].

అథ ఖలు, భో, కుణాలో సకుణో తాహి దిజకఞ్ఞాహి దివసం పరిబ్యూళ్హో ఏవం అపసాదేతి – “నస్సథ తుమ్హే వసలియో, వినస్సథ తుమ్హే వసలియో, చోరియో ధుత్తియో అసతియో లహుచిత్తాయో కతస్స అప్పటికారికాయో అనిలో వియ యేనకామంగమాయో”తి.

తస్సేవ ఖలు, భో, హిమవతో పబ్బతరాజస్స పురత్థిమదిసాభాగే సుసుఖుమసునిపుణగిరిప్పభవ [ప్పభవా (సీ. పీ.)] – హరితుపయన్తియో.

ఉప్పల పదుమ కుముద నళిన సతపత్త సోగన్ధిక మన్దాలక [మన్దాలవ (సీ. పీ.), మన్దారవ (క.)] సమ్పతివిరూళ్హసుచిగన్ధ మనుఞ్ఞమావకప్పదేసే [పావకప్పదేసే (సీ. పీ.)].

కురవక-ముచలిన్ద-కేతక-వేదిస-వఞ్జుల [వేతసమఞ్జుల (సీ.)] -పున్నాగబకుల-తిలక-పియక-హసనసాల-సళలచమ్పక అసోక-నాగరుక్ఖ-తిరీటి-భుజపత్త-లోద్ద-చన్దనోఘవనేకాళాగరు-పద్మక-పియఙ్గు-దేవదారుకచోచగహనే కకుధకుటజఅఙ్కోల-కచ్చికార [కచ్ఛికార (క.)] -కణికార-కణ్ణికార-కనవేర-కోరణ్డక-కోవిళార-కింసుక-యోధిక వనమల్లిక [నవమల్లిక (సీ. పీ.)] -మనఙ్గణ-మనవజ్జ-భణ్డి-సురుచిర-భగినిమాలామల్యధరే జాతిసుమనమధుగన్ధిక- [మధుకబన్ధుక (క.)] ధనుతక్కారి [ధనుకారి (సీ.), ధనుకారిక (పీ.)] తాలీస-తగరముసీరకోట్ఠ-కచ్ఛవితతే అతిముత్తకసంకుసుమితలతావితతపటిమణ్డితప్పదేసే హంస-పిలవ-కాదమ్బ-కారణ్డవాభినదితే విజ్జాధర-సిద్ధ [సిన్ధవ (సీ. పీ.)] -సమణ-తాపసగణాధివుట్ఠే వరదేవ-యక్ఖ-రక్ఖస-దానవ-గన్ధబ్బ-కిన్నరమహోరగానుచిణ్ణప్పదేసే ఏవరూపే ఖలు, భో, రమ్మే వనసణ్డే **పుణ్ణముఖో** నామ ఫుస్సకోకిలో పటివసతి అతివియ మధురగిరో విలాసితనయనో మత్తక్ఖో [సవిలాసితనయనమత్తక్ఖో (క.)].

తస్సేవ ఖలు, భో, పుణ్ణముఖస్స ఫుస్సకోకిలస్స అడ్ఢుడ్ఢాని ఇత్థిసతాని పరిచారికా దిజకఞ్ఞాయో. అథ ఖలు, భో, ద్వే దిజకఞ్ఞాయో కట్ఠం ముఖేన డంసిత్వా తం పుణ్ణముఖం ఫుస్సకోకిలం మజ్ఝే నిసీదాపేత్వా ఉడ్డేన్తి – "మా నం పుణ్ణముఖం ఫుస్సకోకిలం అద్ధానపరియాయపథే కిలమథో ఉబ్బాహేత్థా"తి.

పఞ్ఞాస దిజకఞ్ఞాయో హేట్ఠతో హేట్ఠతో ఉడ్డేన్తి – "సచాయం పుణ్ణముఖో ఫుస్సకోకిలో ఆసనా పరిపతిస్సతి, మయం తం పక్ఖేహి పటిగ్గహేస్సామా"తి.

పఞ్ఞాస దిజకఞ్ఞాయో ఉపరూపరి ఉడ్డేన్తి – "మా నం పుణ్ణముఖం ఫుస్సకోకిలం ఆతపో పరితాపేసీ"తి.

పఞ్ఞాస పఞ్ఞాస దిజకఞ్ఞాయో ఉభతోపస్సేన ఉడ్డేన్తి – "మా నం పుణ్ణముఖం ఫుస్సకోకిలం సీతం వా ఉణ్హం వా తిణం వా రజో వా వాతో వా ఉస్సావో వా ఉపప్ఫుసీ"తి.

పఞ్ఞాస దిజకఞ్ఞాయో పురతో పురతో ఉడ్డేన్తి – "మా నం పుణ్ణముఖం ఫుస్సకోకిలం గోపాలకా వా పసుపాలకా వా తిణహారకా వా కట్ఠహారకా వా వనకమ్మికా వా కట్ఠేన వా కథలాయ వా పాణినా వా లేడ్డునా వా దణ్డేన వా సత్థేన వా సక్ఖరాహి వా పహారం అదంసు. మాయం పుణ్ణముఖో ఫుస్సకోకిలో గచ్ఛేహి వా లతాహి వా రుక్ఖేహి వా సాఖాహి వా థమ్భేహి వా పాసాణేహి వా బలవన్తేహి వా పక్ఖీహి సఙ్గామేసీ"తి.

పఞ్ఞాస దిజకఞ్ఞాయో పచ్ఛతో పచ్ఛతో ఉడ్డేన్తి సణ్హాహి సఖిలాహి మఞ్జూహి మధురాహి వాచాహి సముదాచరన్తియో – "మాయం పుణ్ణముఖో ఫుస్సకోకిలో ఆసనే పరియుక్కణ్ఠీ"తి.

పఞ్ఞాస దిజకఞ్ఞాయో దిసోదిసం ఉడ్డేన్తి అనేకరుక్ఖవివిధవికతిఫలమాహరన్తియో – "మాయం పుణ్ణముఖో ఫుస్సకోకిలో ఖుదాయ పరికిలమిత్థా"తి.

అథ ఖలు, భో, తా దిజకఞ్ఞాయో తం పుణ్ణముఖం ఫుస్సకోకిలం ఆరామేనేవ ఆరామం ఉయ్యానేనేవ ఉయ్యానం నదీతిత్థేనేవ నదీతిత్థం పబ్బతసిఖరేనేవ పబ్బతసిఖరం అమ్బవనేనేవ అమ్బవనం జమ్బువనేనేవ జమ్బువనం లబుజవనేనేవ లబుజవనం నాళికేరసఞ్చారియేనేవ నాళికేరసఞ్చారియం ఖిప్పమేవ అభిసమ్భోన్తి రతిత్థాయ.

అథ ఖలు, భో, పుణ్ణముఖో ఫుస్సకోకిలో తాహి దిజకఞ్ఞాహి దివసం పరిబ్యూళ్హో ఏవం పసంసతి – "సాధు, సాధు, భగినియో, ఏతం ఖో, భగినియో, తుమ్హాకం పతిరూపం కులధీతానం, యం తుమ్హే భత్తారం పరిచరేయ్యాథా"తి.

అథ ఖలు, భో, పుణ్ణముఖో ఫుస్సకోకిలో యేన కుణాలో సకుణో తేనుపసఙ్కమి. అద్దసంసు ఖో కుణాలస్స సకుణస్స పరిచారికా దిజకఞ్ఞాయో తం పుణ్ణముఖం ఫుస్సకోకిలం దూరతోవ ఆగచ్ఛన్తం; దిస్వాన యేన పుణ్ణముఖో ఫుస్సకోకిలో తేనుపసఙ్కమింసు; ఉపసఙ్కమిత్వా తం పుణ్ణముఖం ఫుస్సకోకిలం ఏతదవోచుం – "అయం, సమ్మ పుణ్ణముఖ, కుణాలో సకుణో అతివియ ఫరుసో అతివియ ఫరుసవాచో, అప్పేవనామ తవమ్పి ఆగమ్మ పియవాచం లభేయ్యామా"తి. "అప్పేవనామ, భగినియో"తి వత్వా యేన కుణాలో సకుణో తేనుపసఙ్కమి; ఉపసఙ్కమిత్వా కుణాలేన సకుణేన సద్ధిం పటిసమ్మోదిత్వా ఏకమన్తం నిసీది. ఏకమన్తం నిసిన్నో ఖో పుణ్ణముఖో ఫుస్సకోకిలో తం కుణాలం సకుణం ఏతదవోచ –

“కిస్స త్వం, సమ్మ కుణాల, ఇత్థీనం సుజాతానం కులధీతానం సమ్మాపటిపన్నానం మిచ్ఛాపటిపన్నో’సి [పటిపన్నో (సీ. పీ.)]? అమనాపభాణీనమ్పి కిర, సమ్మ కుణాల, ఇత్థీనం మనాపభాణినా భవితబ్బం, కిమఙ్గ పన మనాపభాణీన”న్తి!

ఏవం వుత్తే, కుణాలో సకుణో తం పుణ్ణముఖం ఫుస్సకోకిలం ఏవం అపసాదేసి – “నస్స త్వం, సమ్మ జమ్మ వసల, వినస్స త్వం, సమ్మ జమ్మ వసల, కో ను తయా వియత్తో జాయాజినేనా”తి. ఏవం అపసాదితో చ పన పుణ్ణముఖో ఫుస్సకోకిలో తతోయేవ [తతో హేవ (సీ. పీ.)] పటినివత్తి.

అథ ఖలు, భో, పుణ్ణముఖస్స ఫుస్సకోకిలస్స అపరేన సమయేన నచిరస్సేవ [అచిరస్సేవ అచ్చయేన (క.)] ఖరో ఆబాధో ఉప్పజ్జి లోహితపక్ఖన్దికా. బాళ్హా వేదనా వత్తన్తి మారణన్తికా [మరణన్తికా (స్యా.)]. అథ ఖలు, భో, పుణ్ణముఖస్స ఫుస్సకోకిలస్స పరిచారికానం దిజకఞ్ఞానం ఏతదహోసి – “ఆబాధికో ఖో అయం పుణ్ణముఖో ఫుస్సకోకిలో, అప్పేవనామ ఇమమ్హా ఆబాధా వుట్ఠహేయ్యా”తి ఏకం అదుతియం ఓహాయ యేన కుణాలో సకుణో తేనుపసఙ్కమింసు. అద్దసా ఖో కుణాలో సకుణో తా దిజకఞ్ఞాయో దూరతోవ ఆగచ్ఛన్తియో, దిస్వాన తా దిజకఞ్ఞాయో ఏతదవోచ – “కహం పన తుమ్హం వసలియో భత్తా”తి? “ఆబాధికో ఖో, సమ్మ కుణాల, పుణ్ణముఖో ఫుస్సకోకిలో అప్పేవనామ తమ్హా ఆబాధా వుట్ఠహేయ్యా”తి. ఏవం వుత్తే, కుణాలో సకుణో తా దిజకఞ్ఞాయో ఏవం అపసాదేసి – “నస్సథ తుమ్హే వసలియో, వినస్సథ తుమ్హే వసలియో, చోరియో ధుత్తియో అసతియో లహుచిత్తాయో కతస్స అప్పటికారికాయో అనిలో వియ యేనకామంగమాయో”తి; వత్వా యేన పుణ్ణముఖో ఫుస్సకోకిలో తేనుపసఙ్కమి; ఉపసఙ్కమిత్వా తం పుణ్ణముఖం ఫుస్సకోకిలం ఏతదవోచ – “హం, సమ్మ, పుణ్ణముఖా”తి. “హం, సమ్మ, కుణాలా”తి.

అథ ఖలు, భో కుణాలో సకుణో తం పుణ్ణముఖం ఫుస్సకోకిలం పక్ఖేహి చ ముఖతుణ్డకేన చ పరిగ్గహేత్వా వుట్ఠాపేత్వా నానాభేసజ్జాని పాయాపేసి. అథ ఖలు, భో, పుణ్ణముఖస్స ఫుస్సకోకిలస్స సో ఆబాధో పటిప్పస్సమ్భీతి. అథ ఖలు, భో, కుణాలో సకుణో తం పుణ్ణముఖం ఫుస్సకోకిలం గిలానవుట్ఠితం [గిలానావుట్ఠితం (సీ. స్యా. పీ.)] అచిరవుట్ఠితం గేలఞ్ఞా ఏతదవోచ –

“దిట్ఠా మయా, సమ్మ పుణ్ణముఖ, కణ్హా ద్వేపితికా పఞ్చపతికాయ ఛట్ఠే పురిసే చిత్తం పటిబన్ధన్తియా, యదిదం కబన్ధే [కవన్ధే (సీ. పీ.)] పీఠసప్పిమ్హీతి. భవతి చ పనుత్తరేత్థ [పునుత్తచేత్థ (క.) ఏవముపరిపి] వాక్యం –

౨౯౦.“అథజ్జునో నకులో భీమసేనో [భిమ్మసేనో (సీ. స్యా. పీ.)], యుధిట్ఠిలో సహదేవో [సీహదేవో (క.)] చ రాజా;

ఏతే పతీ పఞ్చ మతిచ్చ నారీ, అకాసి ఖుజ్జవామనకేన [ఖుజ్జవామనేన (పీ.)] పాప”న్తి.

“దిట్ఠా మయా, సమ్మ పుణ్ణముఖ, సచ్చతపాపీ [సచ్చతపావీ (సీ. పీ.), పఞ్చతపావీ (స్యా.)] నామ సమణీ సుసానమజ్ఝే వసన్తీ చతుత్థభత్తం పరిణామయమానా సురాధుత్తకేన [తులాపుత్తకేన (సీ. పీ.), సా సురాధుత్తకేన (క.)] పాపమకాసి.

“దిట్ఠా మయా, సమ్మ పుణ్ణముఖ, కాకవతీ [కాకాతీ (సీ.), కాకాతి (పీ.)] నామ దేవీ సముద్దమజ్ఝే వసన్తీ భరియా వేనతేయ్యస్స నటకువేరేన పాపమకాసి.

దిట్ఠా మయా, సమ్మ పుణ్ణముఖ, కురుఙ్గదేవీ [కురఙ్గవీ (సీ. పీ.)] నామ లోమసుద్దరీ [లోమసున్దరీ (సీ. స్యా. పీ.)] ఏళికకుమారం [ఏళమారకం (సీ.), ఏళకకుమారం (స్యా.), ఏళకమారం (పీ.)] కామయమానా ఛళఙ్గకుమారధనన్తేవాసినా పాపమకాసి.

ఏవఞ్హేతం మయా ఞాతం, బ్రహ్మదత్తస్స మాతరం [మాతుకా (స్యా.)] ఓహాయ కోసలరాజం పఞ్చాలచణ్డేన పాపమకాసి.

౨౯౧.“ఏతా చ అఞ్ఞా చ అకంసు పాపం, తస్మాహమిత్థీనం న విస్ససే నప్పసంసే;

మహీ యథా జగతి సమానరత్తా, వసున్ధరా ఇతరీతరాపతిట్ఠా [ఇతరీతరానం పతిట్ఠా (స్యా.), ఇత్తరీతరప్పతిట్ఠా (?)];

సబ్బసహా అఫన్దనా అకుప్పా, తథిత్థియో తాయో న విస్ససే నరో.

౨౯౨.“సీహో యథా లోహితమంసభోజనో, వాళమిగో పఞ్చావుధో [పఞ్చహత్థో (సీ. పీ.)] సురుద్ధో;

పసయ్హఖాదీ పరహింససే రతో, తథిత్థియో తాయో న విస్ససే నరో.

“న ఖలు [న ఖలు భో (స్యా. క.)], సమ్మ పుణ్ణముఖ, వేసియో నారియో గమనియో, న హేతా బన్ధకియో నామ, వధికాయో నామ ఏతాయో, యదిదం వేసియో నారియో గమనియో”తి.

“చోరో [చోరా (సీ. స్యా. పీ.)] వియ వేణికతా, మదిరావ [మదిరా వియ (సీ. స్యా.), మదిరివ (పీ.)] దిద్ధా [దిట్ఠా (క.), విసదుట్ఠా (స్యా.)] వాణిజో [వాణిజా (పీ.)] వియ వాచాసన్థుతియో, ఇస్ససిఙ్గమివ విపరివత్తాయో [పరివత్తాయో (పీ.), విపరివత్తారో (క.)], ఉరగామివ దుజివ్హాయో, సోబ్భమివ పటిచ్ఛన్నా, పాతాలమివ దుప్పూరా రక్ఖసీ వియ దుత్తోసా, యమోవేకన్తహారియో, సిఖీరివ సబ్బభక్ఖా, నదీరివ సబ్బవాహీ, అనిలో వియ యేనకామంచరా, నేరు వియ అవిసేసకరా, విసరుక్ఖో వియ నిచ్చఫలితాయో”తి. భవతి చ పనుత్తరేత్థ వాక్యం –

౨౯౩.“యథా చోరో యథా దిద్ధో, వాణిజోవ వికత్థనీ;

ఇస్ససిఙ్గమివ పరివత్తా [మివావట్టో (సీ.), మివావత్తా (పీ.)], దుజివ్హా [దుజ్జివ్హ (పీ.)] ఉరగో వియ.

౨౯౪.“సోబ్భమివ పటిచ్ఛన్నా, పాతాలమివ దుప్పూరా;

రక్ఖసీ వియ దుత్తోసా, యమోవేకన్తహారియో.

౨౯౫.[యథా సిఖీ నదీవాహో, అనిలో కామచారవా;§నేరూవ అవిసేసా చ, విసరుక్ఖో వియ నిచ్చఫలా;§నాసయన్తి ఘరే భోగం, రతనానన్తకరిత్థి యోతి; (సీ. స్యా.)]

“యథా సిఖీ నదీ వాతో, నేరునావ సమాగతా.

విసరుక్ఖో వియ నిచ్చఫలా, నాసయన్తి ఘరే భోగం;

రతనన్తకరిత్థియో”తి [యథా సిఖీ నదీవాహో, అనిలో కామచారవా;§నేరూవ అవిసేసా చ, విసరుక్ఖో వియ నిచ్చఫలా;§నాసయన్తి ఘరే భోగం, రతనానన్తకరిత్థి యోతి; (సీ. స్యా.)].

“చత్తారిమాని, సమ్మ పుణ్ణముఖ, యాని (వత్థూని కిచ్చే జాతే అనత్థచరాని భవన్తి; తాని) [( ) సీ. స్యా. పోత్థకేసు న దిస్సతి] పరకులే న వాసేతబ్బాని – గోణం ధేనుం యానం భరియా. చత్తారి ఏతాని పణ్డితో ధనాని [యాని (సీ. స్యా. పీ.)] ఘరా న విప్పవాసయే.

౨౯౬.‘గోణం ధేనుఞ్చ యానఞ్చ, భరియం ఞాతికులే న వాసయే;

భఞ్జన్తి రథం అయానకా, అతివాహేన హనన్తి పుఙ్గవం;

దోహేన హనన్తి వచ్ఛకం, భరియా ఞాతికులే పదుస్సతీ’”తి.

“ఛ ఇమాని, సమ్మ పుణ్ణముఖ, యాని (వత్థూని) [( ) సీ. పీ. పోత్థకేసు ను దిస్సతి] కిచ్చే జాతే అనత్థచరాని భవన్తి –

౨౯౭.‘అగుణం ధను ఞాతికులే చ భరియా, పారం నావా అక్ఖభగ్గఞ్చ యానం;

దూరే మిత్తో పాపసహాయకో చ, కిచ్చే జాతే అనత్థచరాని భవ’”న్తి.

“అట్ఠహి ఖలు, సమ్మ పుణ్ణముఖ, ఠానేహి ఇత్థీ సామికం అవజానాతి. దలిద్దతా, ఆతురతా, జిణ్ణతా, సురాసోణ్డతా, ముద్ధతా, పమత్తతా, సబ్బకిచ్చేసు అనువత్తనతా, సబ్బధనఅనుప్పదానేన – ఇమేహి ఖలు, సమ్మ పుణ్ణముఖ, అట్ఠహి ఠానేహి ఇత్థీ సామికం అవజానాతి. భవతి చ పనుత్తరేత్థ వాక్యం –

౨౯౮.‘దలిద్దం ఆతురఞ్చాపి, జిణ్ణకం సురసోణ్డకం;

పమత్తం ముద్ధపత్తఞ్చ, సబ్బకిచ్చేసు [రత్తం కిచ్చేసు (సీ. పీ.)] హాపనం;

సబ్బకామప్పదానేన [సబ్బకామపణిధానేన (స్యా)], అవజానాతి [అవజానన్తి (సీ. పీ.)] సామిక’”న్తి.

“నవహి ఖలు, సమ్మ పుణ్ణముఖ, ఠానేహి ఇత్థీ పదోసమాహరతి. ఆరామగమనసీలా చ హోతి, ఉయ్యానగమనసీలా చ హోతి, నదీతిత్థగమనసీలా చ హోతి, ఞాతికులగమనసీలా చ హోతి, పరకులగమనసీలా చ హోతి, ఆదాసదుస్సమణ్డనానుయోగమనుయుత్తసీలా చ హోతి, మజ్జపాయినీ చ హోతి, నిల్లోకనసీలా చ హోతి, సద్వారఠాయినీ [పద్వారట్ఠాయినీ (సీ. స్యా. పీ.)] చ హోతి – ఇమేహి ఖలు, సమ్మ పుణ్ణముఖ, నవహి ఠానేహి ఇత్థీ పదోసమాహరతీతి. భవతి చ పనుత్తరేత్థ వాక్యం –

౨౯౯.“ఆరామసీలా చ [ఆరామసీలా (సీ. పీ.)] ఉయ్యానం, నదీ ఞాతి పరకులం;

ఆదాసదుస్సమణ్డనమనుయుత్తా, యా చిత్థీ మజ్జపాయినీ.

౩౦౦. ‘యా చ నిల్లోకనసీలా, యా చ సద్వారఠాయినీ;

నవహేతేహి ఠానేహి, పదోసమాహరన్తి ఇత్థియో’’తి.

‘‘చత్తాలీసాయ [చత్తాలీసాయి (పీ. క.)] ఖలు, సమ్మ పుణ్ణముఖ, ఠానేహి ఇత్థీ పురిసం అచ్చాచరతి [అచ్చావదతి (సీ. స్యా. పీ.)]. విజమ్భతి, వినమతి, విలసతి, విలజ్జతి, నఖేన నఖం ఘట్టేతి, పాదేన పాదం అక్కమతి, కట్ఠేన పథవిం విలిఖతి [లిఖతి (సీ. పీ.)], దారకం ఉల్లఙ్ఘతి ఉల్లఙ్ఘాపేతి [దారకం ఉల్లఙ్ఘేతి ఓలఙ్ఘేతి (సీ. పీ.)], కీళతి కీళాపేతి, చుమ్బతి చుమ్బాపేతి, భుఞ్జతి భుఞ్జాపేతి, దదాతి, యాచతి, కతమనుకరోతి, ఉచ్చం భాసతి, నీచం భాసతి, అవిచ్చం భాసతి, వివిచ్చం భాసతి, నచ్చేన గీతేన వాదితేన రోదనేన [రోదితేన (సీ. పీ.)] విలసితేన విభూసితేన జగ్ఘతి, పేక్ఖతి, కటిం చాలేతి, గుయ్హభణ్డకం సఞ్చాలేతి, ఊరుం వివరతి, ఊరుం పిదహతి, థనం దస్సేతి, కచ్ఛం దస్సేతి, నాభిం దస్సేతి, అక్ఖిం నిఖనతి, భముకం ఉక్ఖిపతి, ఓట్ఠం ఉపలిఖతి [ఓట్ఠం పలిఖతి జివ్హం పలిఖతి (సీ. పీ.)], జివ్హం నిల్లాలేతి, దుస్సం ముఞ్చతి, దుస్సం పటిబన్ధతి, సిరసం ముఞ్చతి, సిరసం బన్ధతి – ఇమేహి ఖలు, సమ్మ పుణ్ణముఖ, చత్తాలీసాయ ఠానేహి ఇత్థీ పురిసం అచ్చాచరతి.

‘‘పఞ్చవీసాయ [పఞ్చవీసాహి (పీ. క.)] ఖలు, సమ్మ పుణ్ణముఖ, ఠానేహి ఇత్థీ పదుట్ఠా వేదితబ్బా భవతి. సామికస్స పవాసం వణ్ణేతి, పవుట్ఠం న సరతి, ఆగతం నాభినన్దతి, అవణ్ణం తస్స భణతి, వణ్ణం తస్స న భణతి, అనత్థం తస్స చరతి, అత్థం తస్స న చరతి, అకిచ్చం తస్స కరోతి, కిచ్చం తస్స న కరోతి, పరిదహిత్వా సయతి, పరమ్ముఖీ నిపజ్జతి, పరివత్తకజాతా ఖో పన హోతి కుఞ్చమియజాతా, దీఘం అస్ససతి, దుక్ఖం వేదయతి, ఉచ్చారపస్సావం అభిణ్హం గచ్ఛతి, విలోమమాచరతి, పరపురిససద్దం సుత్వా కణ్ణసోతం వివరమోదహతి [వివరతి కమోదహతి (పీ.)], నిహతభోగా ఖో పన హోతి, పటివిస్సకేహి సన్థవం కరోతి, నిక్ఖన్తపాదా ఖో పన హోతి, విసిఖానుచారినీ అతిచారినీ ఖో పన హోతి, నిచ్చం [నత్థి సీ. స్యా. పీ. పోత్థకేసు] సామికే అగారవా పదుట్ఠమనసఙ్కప్పా, అభిణ్హం ద్వారే తిట్ఠతి, కచ్ఛాని అఙ్గాని థనాని దస్సేతి, దిసోదిసం గన్త్వా పేక్ఖతి – ఇమేహి ఖలు, సమ్మ పుణ్ణముఖ, పఞ్చవీసాయ [పఞ్చవీసాహి (క.)] ఠానేహి ఇత్థీ పదుట్ఠా వేదితబ్బా భవతి. భవతి చ పనుత్తరేత్థ వాక్యం –

౩౦౧. ‘పవాసం తస్స వణ్ణేతి, గతం తస్స న సోచతి [పవాస’మస్స వణ్ణేతి గతిం నానుసోచతి (సీ. పీ.)];

దిస్వాన పతిమాగతం [దిస్వాపతిం ఆగతం (సీ. పీ.)] నాభినన్దతి;

భత్తారవణ్ణం న కదాచి భాసతి, ఏతే పదుట్ఠాయ భవన్తి లక్ఖణా.

౩౦౨. ‘అనత్థం తస్స చరతి అసఞ్ఞతా, అత్థఞ్చ హాపేతి అకిచ్చకారినీ;

పరిదహిత్వా సయతి పరమ్ముఖీ, ఏతే పదుట్ఠాయ భవన్తి లక్ఖణా.

౩౦౩. ‘పరివత్తజాతా చ [పరావత్తకజాతా చ (సీ.)] భవతి కుఞ్చమీ, దీఘఞ్చ అస్ససతి దుక్ఖవేదినీ;

ఉచ్చారపస్సావమభిణ్హం గచ్ఛతి, ఏతే పదుట్ఠాయ భవన్తి లక్ఖణా.

౩౦౪. “విలోమమాచరతి అకిచ్చకారినీ, సద్దం నిసామేతి పరస్స భాసతో;
నిహతభోగా చ కరోతి సన్థవం, ఏతే పదుట్ఠాయ భవన్తి లక్ఖణా.

౩౦౫. ‘కిచ్ఛేన లద్ధం కసిరాభతం [కసిరేనాభతం (సీ.)] ధనం, విత్తం వినాసేతి దుక్ఖేన సమ్భతం;
పటివిస్సకేహి చ కరోతి సన్థవం, ఏతే పదుట్ఠాయ భవన్తి లక్ఖణా.

౩౦౬. ‘నిక్ఖన్తపాదా విసిఖానుచారినీ, నిచ్చఞ్చ సామిమ్హి [నిచ్చం ససామిమ్హి (పీ. క.)] పదుట్ఠమానసా;
అతిచారినీ హోతి అపేతగారవా [తథేవ’గారవా (సీ. పీ.)], ఏతే పదుట్ఠాయ భవన్తి లక్ఖణా.

౩౦౭. ‘అభిక్ఖణం తిట్ఠతి ద్వారమూలే, థనాని కచ్ఛాని చ దస్సయన్తీ;
దిసోదిసం పేక్ఖతి భన్తచిత్తా, ఏతే పదుట్ఠాయ భవన్తి లక్ఖణా.

౩౦౮. ‘సబ్బా నదీ వఙ్కగతీ [వఙ్కనదీ (క.)], సబ్బే కట్ఠమయా వనా;
సబ్బిత్థియో కరే పాపం, లభమానే నివాతకే.

౩౦౯. ‘సచే లభేథ ఖణం వా రహో వా, నివాతకం వాపి లభేథ తాదిసం;
సబ్బావ ఇత్థీ కయిరుం ను [కరేయ్యు నో (సీ.), కరేయ్యుం నో (పీ.)] పాపం, అఞ్ఞం అలత్థ [అలద్ధా (స్యా. పీ. క.)] పీఠసప్పినాపి సద్ధిం.

౩౧౦. “నరానమారామకరాసు నారిసు, అనేకచిత్తాసు అనిగ్గహాసు చ;
సబ్బత్థ నాపీతికరాపి [సబ్బ’త్తనా’పీతికారాపి (సీ. స్యా.)] చే సియా [సియుం (స్యా.)], న విస్ససే తిత్థసమా హి నారియో”తి.

౩౧౧. ‘యం వే [యఞ్చ (స్యా. క.)] దిస్వా కణ్డరీకిన్నరానం [కిన్నరకిన్నరీనం (స్యా.), కిన్నరీకిన్నరానం (క.)],
సబ్బిత్థియో న రమన్తి అగారే;
తం తాదిసం మచ్చం చజిత్వా భరియా, అఞ్ఞం దిస్వా పురిసం పీఠసప్పిం.

౩౧౨. ‘బకస్స చ బావరికస్స [పావారికస్స (సీ.), బావరియస్స (స్యా.)] రఞ్ఞో, అచ్చన్తకామానుగతస్స భరియా;
అవాచరీ [అచ్చాచరి (స్యా.), అనాచరి (క.)] పట్ఠవసానుగస్స [బద్ధవసానుగస్స (సీ. స్యా.), పత్తవసానుగతస్స (క.)], కం వాపి ఇత్థీ నాతిచరే తదఞ్ఞం.

౩౧౩. ‘పిఙ్గియానీ సబ్బలోకిస్సరస్స, రఞ్ఞో పియా బ్రహ్మదత్తస్స భరియా;
అవాచరీ పట్ఠవసానుగస్స, తం వాపి సా నాజ్ఝగా కామకామినీ.

౩౧౪. ‘లుద్ధానం [ఖుద్దానం (సీ. స్యా. పీ.)] లహుచిత్తానం, అకతఞ్ఞూన దుబ్భినం;

నాదేవసత్తో పురిసో, థీనం సద్ధాతుమరహతి.

౩౦౫.‘న తా పజానన్తి కతం న కిచ్చం, న మాతరం పితరం భాతరం వా;

అనరియా సమతిక్కన్తధమ్మా, సస్సేవ చిత్తస్స వసం వజన్తి.

౩౦౬.‘చిరానువుట్ఠమ్పి [చిరానువుత్థమ్పి (సీ. పీ.)] పియం మనాపం, అనుకమ్పకం పాణసమమ్పి భత్తుం [సన్తం (సీ. స్యా. పీ.)];

ఆవాసు కిచ్చేసు చ నం జహన్తి, తస్మాహమిత్థీనం న విస్ససామి.

౩౦౭. ‘థీనఞ్హి చిత్తం యథా వానరస్స, కన్నప్పకన్నం యథా రుక్ఖఛాయా;

చలాచలం హదయమిత్థియానం, చక్కస్స నేమి వియ పరివత్తతి.

౩౦౮.‘యదా తా పస్సన్తి సమేక్ఖమానా, ఆదేయ్యరూపం పురిసస్స విత్తం;

సణ్హాహి వాచాహి నయన్తి మేనం, కమ్బోజకా జలజేనేవ అస్సం.

౩౦౯.‘యదా న పస్సన్తి సమేక్ఖమానా, ఆదేయ్యరూపం పురిసస్స విత్తం;

సమన్తతో నం పరివజ్జయన్తి, తిణ్ణో నదీపారగతోవ కుల్లం.

౩౧౦.‘సిలేసూపమా సిఖిరివ సబ్బభక్ఖా, తిక్ఖమాయా నదీరివ సీఘసోతా;

సేవన్తి హేతా పియమప్పియఞ్చ, నావా యథా ఓరకూలం [ఓరకులం (సీ.) ఏవముపరిపి] పరఞ్చ.

౩౧౧.‘న తా ఏకస్స న ద్విన్నం, ఆపణోవ పసారితో;

యో తా మయ్హన్తి మఞ్ఞేయ్య, వాతం జాలేన బాధయే [బన్ధయే (స్యా. క.)].

౩౧౨.‘యథా నదీ చ పన్థో చ, పానాగారం సభా పపా;

ఏవం లోకిత్థియో నామ, వేలా తాసం న విజ్జతి [కేసుచి పోత్థకేసు ఇమిస్సా గాథాయ పుబ్బద్ధాపరద్ధం విపరియాయేన దిస్సతి].

౩౧౩. ‘ఘతాసనసమా ఏతా, కణ్హసప్పసిరూపమా;

గావో బహితిణస్సేవ, ఓమసన్తి వరం వరం.

౩౧౪.‘ఘతాసనం కుఞ్జరం కణ్హసప్పం, ముద్ధాభిసిత్తం పమదా చ సబ్బా;

ఏతే నరో [ఏతేన సో (పీ.)] నిచ్చయతో [నిచ్చయత్తో (సీ. పీ.)] భజేథ, తేసం హవే దుబ్బిదు సబ్బభావో [సచ్చభావో (స్యా.)].

౩౧౫.‘నచ్చన్తవణ్ణా న బహూనం కన్తా, న దక్ఖిణా పమదా సేవితబ్బా;

న పరస్స భరియా న ధనస్స హేతు, ఏతిత్థియో పఞ్చ న సేవితబ్బా’”.

అథ ఖలు, భో, ఆనన్దో గిజ్ఝరాజా కుణాలస్స సకుణస్స ఆదిమజ్ఝకథాపరియోసానం [ఆదిమజ్ఝగాథాపరియోసానం (స్యా॰ క॰)] విదిత్వా తాయం వేలాయం ఇమా గాథాయో అభాసి –

౩౨౬.“పుణ్ణమ్పి చేమం పథవిం ధనేన, దజ్జిత్థియా పురిసో సమ్మతాయ;
లద్ధా ఖణం అతిమఞ్ఞేయ్య తమ్పి, తాసం వసం అసతీనం న గచ్ఛే.

౩౨౭. “ఉట్ఠాహకం చేపి అలీనవుత్తిం, కోమారభత్తారం పియం మనాపం;
ఆవాసు కిచ్చేసు చ నం జహన్తి, తస్మాహమిత్థీనం [తస్మా హి ఇత్థీనం (సీ॰ పీ॰)] న విస్ససామి.

౩౨౮.“న విస్ససే ఇచ్ఛతి మన్తి పోసో, న విస్ససే రోదతి మే సకాసే;
సేవన్తి హేతా పియమప్పియఞ్చ, నావా యథా ఓరకూలం పరఞ్చ.

౩౨౯.“న విస్ససే సాఖపురాణసన్థతం, న విస్ససే మిత్తపురాణచోరం;
న విస్ససే రాజానం సఖా [రాజా సఖా (సీ॰ పీ॰)] మమన్తి, న విస్ససే ఇత్థి దసన్న మాతరం.

౩౩౦. “న విస్ససే రామకరాసు నారిసు, అచ్చన్తసీలాసు అసఞ్ఞతాసు;
అచ్చన్తపేమానుగతస్స భరియా, న విస్ససే తిత్థసమా హి నారియో.

౩౩౧. “హనేయ్యుం ఛిన్దేయ్యుం ఛేదాపేయ్యుమ్పి [హనేయ్యు ఛిన్దేయ్యుంపి ఛదయేయ్యుం (సీ॰ పీ॰), హనేయ్యుంపి ఛిన్దేయ్యుంపి ఛేదాపేయ్యుంపి (స్యా॰)], కణ్ఠేపి [కణ్ఠమ్పి (సీ॰ స్యా॰)] ఛేత్వా రుధిరం పివేయ్యుం;
మా దీనకామాసు అసఞ్ఞతాసు, భావం కరే గఙ్గతిత్థూపమాసు.

౩౩౨. “ముసా తాసం యథా సచ్చం, సచ్చం తాసం యథా ముసా;
గావో బహితిణస్సేవ, ఓమసన్తి వరం వరం.

౩౩౩. “గతేనేతా పలోభేన్తి, పేక్ఖితేన మ్హితేన చ;
అథోపి దున్నివత్థేన, మఞ్జునా భణితేన చ.

౩౩౪. “చోరియో కథినా [కఠినా (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)] హేతా, వాళా చ లపసక్ఖరా;
న తా కిఞ్చి న జానన్తి, యం మనుస్సేసు వఞ్చనం.

౩౩౫. “అసా లోకిత్థియో నామ, వేలా తాసం న విజ్జతి;
సారత్తా చ పగబ్భా చ, సిఖీ సబ్బఘసో యథా.

౩౩౬. “నత్థిత్థీనం పియో నామ, అప్పియోపి న విజ్జతి;
సేవన్తి హేతా పియమప్పియఞ్చ, నావా యథా ఓరకూలం పరఞ్చ.

౩౩౭. “నత్థిత్థీనం పియో నామ, అప్పియోపి న విజ్జతి;
ధనత్తా [ధనత్థా (స్యా.)] పటివల్లన్తి, లతావ దుమనిస్సితా.

౩౩౮. “హత్థిబన్ధం అస్సబన్ధం, గోపురిసఞ్చ మణ్డలం [చణ్డలం (సీ. స్యా. పీ.)];
ఛవడాహకం పుప్ఫఛడ్డకం, సధనమనుపతన్తి నారియో.

౩౩౯. “కులపుత్తమ్పి జహన్తి అకిఞ్చనం, ఛవకసమసదిసమ్పి [ఛవకసమం (స్యా. పీ.)];
అనుగచ్ఛన్తి [గచ్ఛన్తి (పీ.)] అనుపతన్తి, ధనహేతు హి నారియో”తి [ధనహేతు చ నారియో (స్యా.), ధనహేతు నారియో (పీ.)].

అథ ఖలు, భో, నారదో దేవబ్రాహ్మణో ఆనన్దస్స గిజ్ఝరాజస్స ఆదిమజ్ఝకథాపరియోసానం విదిత్వా తాయం వేలాయం ఇమా గాథాయో అభాసి –

౩౪౦. “చత్తారోమే న పూరేన్తి, తే మే సుణాథ భాసతో;
సముద్దో బ్రాహ్మణో రాజా, ఇత్థీ చాపి దిజమ్పతి.

౩౪౧. “సరితా సాగరం యన్తి, యా కాచి పథవిస్సితా;
తా సముద్దం న పూరేన్తి, ఊనత్తా హి న పూరతి.

౩౪౨. “బ్రాహ్మణో చ అధీయాన, వేదమక్ఖానపఞ్చమం;
భియ్యోపి సుతమిచ్ఛేయ్య, ఊనత్తా హి న పూరతి.

౩౪౩. “రాజా చ పథవిం సబ్బం, ససముద్దం సపబ్బతం;
అజ్ఝావసం విజినిత్వా, అనన్తరతనోచితం;
పారం సముద్దం పత్థేతి, ఊనత్తా హి న పూరతి.

౩౪౪. “ఏకమేకాయ ఇత్థియా, అట్ఠట్ఠ పతినో సియా;
సూరా చ బలవన్తో చ, సబ్బకామరసాహరా;
కరేయ్య నవమే ఛన్దం, ఊనత్తా హి న పూరతి.

౩౪౫. “సబ్బిత్థియో సిఖిరివ సబ్బభక్ఖా, సబ్బిత్థియో నదీరివ సబ్బవాహీ;
సబ్బిత్థియో కణ్టకానంవ సాఖా, సబ్బిత్థియో ధనహేతు వజన్తి.

౩౪౬.“వాతఞ్చ జాలేన నరో పరామసే, ఓసిఞ్చయే [ఓసఞ్చియా (సీ. పీ.)] సాగరమేకపాణినా;

సకేన హత్థేన కరేయ్య ఘోసం [సకేన కాలేన హనేయ్య ఘోసనం (పీ.)], యో సబ్బభావం పమదాసు ఓసజే.

౩౪౭. “చోరీనం బహుబుద్ధీనం, యాసు సచ్చం సుదుల్లభం;

థీనం భావో దురాజానో, మచ్ఛస్సేవోదకే గతం.

౩౪౮.“అనలా ముదుసమ్భాసా, దుప్పూరా తా నదీసమా;

సీదన్తి నం విదిత్వాన, ఆరకా పరివజ్జయే.

౩౪౯.“ఆవట్టనీ మహామాయా, బ్రహ్మచరియవికోపనా;

సీదన్తి నం విదిత్వాన, ఆరకా పరివజ్జయే.

౩౫౦.“యం ఏతా [యఞ్చేతా (స్యా.)] ఉపసేవన్తి, ఛన్దసా వా ధనేన వా;

జాతవేదోవ సణ్ఠానం, ఖిప్పం అనుదహన్తి న”న్తి.

అథ ఖలు, భో, కుణాలో సకుణో నారదస్స దేవబ్రాహ్మణస్స ఆదిమజ్ఝకథాపరియోసానం విదిత్వా తాయం వేలాయం ఇమా గాథాయో అభాసి –

౩౫౧.“సల్లపే నిసితఖగ్గపాణినా, పణ్డితో అపి పిసాచదోసినా;

ఉగ్గతేజమురగమ్పి ఆసిదే, ఏకో ఏకాయ పమదాయ నాలపే [ఏకో ఏకపమదం హి నాలపే (పీ.) ఏకో ఏకపమాదాయ నాలపే (?)].

౩౫౨.“లోకచిత్తమథనా హి నారియో, నచ్చగీతభణితమ్హితావుధా;

బాధయన్తి అనుపట్ఠితస్సతిం [అనుపట్ఠితాసతీ (పీ.)], దీపే రక్ఖసిగణోవ [దీపరక్ఖసిగణావ (సీ.)] వాణిజే.

౩౫౩. “నత్థి తాసం వినయో న సంవరో, మజ్జమంసనిరతా [మజ్జమంసాభిరతా (క.)] అసఞ్ఞతా;

తా గిలన్తి పురిసస్స పాభతం, సాగరేవ మకరం తిమిఙ్గలో [తిమిఙ్గిలో (సీ. పీ.)].

౩౫౪.“పఞ్చకామగుణసాతగోచరా, ఉద్ధతా అనియతా అసఞ్ఞతా;

ఓసరన్తి పమదా పమాదినం, లోణతోయవతియంవ ఆపకా.

౩౫౫.“యం నరం ఉపలపేన్తి [ఉపరమన్తి (సీ. పీ.), పలాపేన్తి (క.)] నారియో, ఛన్దసా వ రతియా ధనేన వా;

జాతవేదసదిసమ్పి తాదిసం, రాగదోసవధియో [రాగదోసవతియో (సీ. పీ.)] దహన్తి నం.

౩౫౬.“అడ్ఢం ఞత్వా పురిసం మహద్ధనం, ఓసరన్తి సధనా సహత్తనా;

రత్తచిత్తమతివేఠయన్తి నం, సాల మాలువలతావ కాననే.

౩౫౭. “తా ఉపేన్తి వివిధేన ఛన్దసా, చిత్రబిమ్బముఖియో అలఙ్కతా;

ఉహసన్తి [ఊహసన్తి (సీ. పీ.), ఓహసన్తి (స్యా.)] పహసన్తి నారియో, సమ్బరోవ [సంవరోవ (స్యా. పీ. క.)] సతమాయకోవిదా.

౩౫౮. “జాతరూపమణిముత్తభూసితా, సక్కతా పతికులేసు నారియో;

రక్ఖితా అతిచరన్తి సామికం, దానవంవ హదయన్తరస్సితా [హదయన్తనిస్సితా (క.), హదయన్తరనిస్సితా (స్యా.)].

౩౫౯. “తేజవాపి హి నరో విచక్ఖణో, సక్కతో బహుజనస్స పూజితో;

నారినం వసగతో న భాసతి, రాహునా ఉపహతోవ చన్దిమా.

౩౬౦. “యం కరేయ్య కుపితో దిసో దిసం, దుట్ఠచిత్తో వసమాగతం అరిం [అరి (సీ. పీ.)];

తేన భియ్యో బ్యసనం నిగచ్ఛతి, నారినం వసగతో అపేక్ఖవా.

౩౬౧. “కేసలూననఖఛిన్నతజ్జితా, పాదపాణికసదణ్డతాళితా;

హీనమేవుపగతా హి నారియో, తా రమన్తి కుణపేవ మక్ఖికా.

౩౬౨. “తా కులేసు విసిఖన్తరేసు వా, రాజధానినిగమేసు వా పున [వా పన (స్యా.)];

ఓడ్డితం నముచిపాసవాకరం [వాగురం (స్యా.)], చక్ఖుమా పరివజ్జే సుఖత్థికో.

౩౬౩. “ఓస్సజిత్వ కుసలం తపోగుణం, యో అనరియచరితాని మాచరి;

దేవతాహి నిరయం నిమిస్సతి, ఛేదగామిమణియంవ వాణిజో.

౩౬౪. “సో ఇధ గరహితో పరత్థ చ, దుమ్మతీ ఉపహతో [ఉపగతో (సీ. పీ.)] సకమ్మునా;

గచ్ఛతీ అనియతో గళాగళం, దుట్ఠగద్రభరథోవ ఉప్పథే.

౩౬౫. “సో ఉపేతి నిరయం పతాపనం, సత్తిసిమ్బలివనఞ్చ ఆయసం;

ఆవసిత్వా తిరచ్ఛానయోనియం, పేతరాజవిసయం న ముఞ్చతి [ముచ్చతి (క.)].

౩౬౬. “దిబ్యఖిడ్డరతియో చ నన్దనే, చక్కవత్తిచరితఞ్చ మానుసే;

నాసయన్తి పమదా పమాదినం, దుగ్గతిఞ్చ పటిపాదయన్తి నం.

౩౬౭. “దిబ్యఖిడ్డరతియో న దుల్లభా, చక్కవత్తిచరితఞ్చ మానుసే;

సోణ్ణబ్యమ్హనిలయా [సువణ్ణబ్యమ్హనిలయా (స్యా॰ క॰), సోవణ్ణబ్యమ్హనిలయా (పీ॰)] చ అచ్ఛరా, యే చరన్తి పమదాహనత్థికా.

౩౬౮."కామధాతుసమతిక్కమా గతి, రూపధాతుయా భావో [రూపధాతుయా భవో (సీ॰), రూపధాతుసమ్భవో (స్యా॰)] న దుల్లభో;

వీతరాగవిసయూపపత్తియా, యే చరన్తి పమదాహనత్థికా.

౩౬౯."సబ్బదుక్ఖసమతిక్కమం సివం, అచ్చన్తమచలితం అసఙ్ఖతం;

నిబ్బుతేహి సుచిహీ న దుల్లభం, యే చరన్తి పమదాహనత్థికా"తి.

౩౭౦. "కుణాలోహం తదా ఆసిం, ఉదాయీ ఫుస్సకోకిలో;

ఆనన్దో గిజ్ఝరాజాసి, సారిపుత్తో చ నారదో;

పరిసా బుద్ధపరిసా, ఏవం ధారేథ జాతక"న్తి.

కుణాలజాతకం చతుత్థం.

౫౩౭. మహాసుతసోమజాతకం (౫)

౩౭౧. "కస్మా తువం రసక ఏదిసాని, కరోసి కమ్మాని సుదారుణాని;

హనాసి ఇత్థీ పురిసే చ మూళ్హో, మంసస్స హేతు అదు [ఆదు (సీ॰ స్యా॰)] ధనస్స కారణా".

౩౭౨."నం అత్తహేతూ న ధనస్స కారణా, న పుత్తదారస్స సహాయఞాతినం;

భత్తా చ మే భగవా భూమిపాలో, సో ఖాదతి మంసం భదన్తేదిసం".

౩౭౩. "సచే తువం భత్తురత్థే పయుత్తో, కరోసి కమ్మాని సుదారుణాని;

పాతోవ అన్తేపురం పాపుణిత్వా, లపేయ్యాసి మే రాజినో సమ్ముఖే తం".

౩౭౪."తథా కరిస్సామి అహం భదన్తే, యథా తువం [యమేవ త్వం (సీ॰)] భాససి కాళహత్థి;

పాతోవ అన్తేపురం పాపుణిత్వా, వక్ఖామి తే రాజినో సమ్ముఖే తం".

౩౭౫. తతో రత్యా వివసానే [వివసనే (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)], సూరియుగ్గమనం పతి;

కాళో రసకమాదాయ, రాజానం ఉపసఙ్కమి;

ఉపసఙ్కమ్మ [ఉపసఙ్కమిత్వా (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)] రాజానం, ఇదం వచనమబ్రవి.

౩౭౬. "సచ్చం కిర మహారాజ, రసకో పేసితో తయా;

హనతి ఇత్థిపురిసే, తువం మంసాని ఖాదసి".

౩౭౭. “ఏవమేవ తథా కాళ, రసకో పేసితో మయా;

మమ అత్థం కరోన్తస్స, కిమేతం పరిభాససి”.

౩౭౮. “ఆనన్దో సబ్బమచ్ఛానం, ఖాదిత్వా రసగిద్ధిమా;

పరిక్ఖీణాయ పరిసాయ, అత్తానం ఖాదియా మతో.

౩౭౯. “ఏవం పమత్తో రసగారవే రత్తో [రతో (సీ. స్యా. పీ.)], బాలో యదీ ఆయతి నావబుజ్ఝతి;

విధమ్మ పుత్తే చజి [చజిత్వా (క.)] ఞాతకే చ, పరివత్తియ అత్తానఞ్ఞేవ [అత్తానమేవ (సీ. పీ.)] ఖాదతి.

౩౮౦. “ఇదం తే సుత్వాన విగేతు [విహేతు (సీ. పీ.)] ఛన్దో, మా భక్ఖయీ [మా భక్ఖసీ (సీ. పీ.)] రాజ మనుస్సమంసం;

మా త్వం ఇమం కేవలం వారిజోవ, ద్విపదాధిప [దిపదాదిప (సీ. పీ.) ఏవముపరిపి] సుఞ్ఞమకాసి రట్ఠం”.

౩౮౧. “సుజాతో నామ నామేన, ఓరసో తస్స అత్రజో [తస్స ఓరస అత్రజో (సీ.), తస్స అత్రజ ఓరసో (పీ.)];

జమ్బుపేసిమలద్ధాన, మతో సో తస్స సఙ్ఖయే.

౩౮౨. “ఏవమేవ అహం కాళ, భుత్వా భక్ఖం రసుత్తమం;

అలద్ధా మానుసం మంసం, మఞ్ఞే హిస్సామి [హేస్సామి (సీ. స్యా.), హస్సామి (పీ.)] జీవితం”.

౩౮౩. “మాణవ అభిరూపోసి, కులే జాతోసి సోత్థియే;

న త్వం అరహసి తాత, అభక్ఖం భక్ఖయేతవే”.

౩౮౪. “రసానం అఞ్ఞతరం ఏతం, కస్మా [యస్మా (సీ. పీ.)] మం త్వం నివారయే;

సోహం తత్థ గమిస్సామి, యత్థ లచ్ఛామి ఏదిసం.

౩౮౫. “సోవాహం నిప్పతిస్సామి, న తే వచ్ఛామి సన్తికే;

యస్స మే దస్సనేన త్వం, నాభినన్దసి బ్రాహ్మణ”.

౩౮౬. “అద్ధా అఞ్ఞేపి దాయాదే, పుత్తే లచ్ఛామ మాణవ;

త్వఞ్చ జమ్మ వినస్సస్సు, యత్థ పత్తం న తం సుణే”.

౩౮౭. “ఏవమేవ తువం రాజ, ద్విపదిన్ద సుణోహి మే;

పబ్బాజేస్సన్తి తం రట్ఠా, సోణ్డం మాణవకం యథా”.

౩౮౮. “సుజాతో నామ నామేన, భావితత్తాన సావకో;

అచ్ఛరం కామయన్తోవ, న సో భుఞ్జి న సో పివి.

౩౮౯. “కుసగ్గేనుదకమాదాయ [కుసగ్గే ఉదకమాదాయ (సీ. పీ.)], సముద్దే ఉదకం మినే;
ఏవం మానుసకా కామా, దిబ్బకామాన సన్తికే.

౩౯౦. “ఏవమేవ అహం కాళ, భుత్వా భక్ఖం రసుత్తమం;
అలద్ధా మానుసం మంసం, మఞ్ఞే హిస్సామి జీవితం”.

౩౯౧. “యథాపి తే ధతరట్ఠా, హంసా వేహాయసఙ్గమా;
అభుత్తపరిభోగేన [అవుత్తిపరిభోగేన (సీ. పీ.), అయుత్తపరిభోగేన (స్యా.)], సబ్బే అబ్భత్థతం గతా.

౩౯౨. “ఏవమేవ తువం రాజ, ద్విపదిన్ద సుణోహి మే;
అభక్ఖం రాజ భక్ఖేసి, తస్మా పబ్బాజయన్తి తం”.

౩౯౩. “తిట్ఠాహీతి మయా వుత్తో, సో త్వం గచ్ఛసి పమ్ముఖో [పాముఖో (క.)];
అట్ఠితో త్వం ఠితోమ్హీతి, లపసి బ్రహ్మచారిని;
ఇదం తే సమణాయుత్తం, అసిఞ్చ మే మఞ్ఞసి కఙ్కపత్తం” [కఙ్ఖపత్తం (స్యా. క.)].

౩౯౪. “ఠితోహమస్మీ సధమ్మేసు రాజ, న నామగోత్తం పరివత్తయామి;
చోరఞ్చ లోకే అఠితం వదన్తి, ఆపాయికం నేరయికం ఇతో చుతం.

౩౯౫. “సచే త్వం సద్దహసి [సచేపి సహసి (సీ. పీ.)] రాజ, సుతం గణ్హాహి ఖత్తియ [ఖత్తియం (స్యా.)];
తేన యఞ్ఞం యజిత్వాన, ఏవం సగ్గం గమిస్ససి”.

౩౯౬. “కిస్మిం ను రట్ఠే తవ జాతిభూమి [జాతభూమి (సీ.)], అథ కేన అత్థేన ఇధానుపత్తో;
అక్ఖాహి మే బ్రాహ్మణ ఏతమత్థం, కిమిచ్ఛసీ దేమి తయజ్జ పత్థితం”.

౩౯౭. “గాథా చతస్సో ధరణీమహిస్సర, సుగమ్భిరత్థా వరసాగరూపమా;
తవేవ అత్థాయ ఇధాగతోస్మి, సుణోహి గాథా పరమత్థసంహితా”.

౩౯౮. “న వే రుదన్తి మతిమన్తో సపఞ్ఞా, బహుస్సుతా యే బహుట్ఠానచిన్తినో;
దీపఞ్హి ఏతం పరమం నరానం, యం పణ్డితా సోకనుదా భవన్తి.

౩౯౯. “అత్తానం ఞాతీ ఉదాహు [ఉద (సీ. పీ.)] పుత్తదారం, ధఞ్ఞం ధనం రజతం జాతరూపం;
కిమేవ త్వం [కిమో ను త్వం (సీ. పీ.)] సుతసోమానుతప్పే, కోరబ్యసేట్ఠ వచనం సుణోమ తేతం’.

౪౦౦. “నేవాహమత్తానమనుత్థునామి, న పుత్తదారం న ధనం న రట్ఠం;

సతఞ్చ ధమ్మో చరితో పురాణో, తం సఙ్కరం [సఙ్గరం (సీ. స్యా. పీ.) ఏవముపరిపి] బ్రాహ్మణస్సానుతప్పే.

౪౦౧."కతో మయా సఙ్కరో బ్రాహ్మణేన, రట్ఠే సకే ఇస్సరియే ఠితేన;

తం సఙ్కరం బ్రాహ్మణసప్పదాయ, సచ్చానురక్ఖీ పునరావజిస్సం".

౪౦౨."నేవాహమేతం అభిసద్దహామి, సుఖీ నరో మచ్చుముఖా పముత్తో;

అమిత్తహత్థం పునరావజేయ్య, కోరబ్యసేట్ఠ న హి మం ఉపేసి.

౪౦౩."ముత్తో తువం పోరిసాదస్స హత్థా, గన్త్వా సకం మన్దిరం కామకామీ;

మధురం పియం జీవితం లద్ధ రాజ, కుతో తువం ఏహిసి మే సకాసం".

౪౦౪."మతం వరేయ్య పరిసుద్ధసీలో, న జీవితం [న హి జీవితం (సీ.)] గరహితో పాపధమ్మో;

న హి తం నరం తాయతి [తాయతే (సీ. స్యా. పీ. క.)] దుగ్గతీహి, యస్సాపి హేతు అలికం భణేయ్య.

౪౦౫."సచేపి వాతో గిరిమావహేయ్య, చన్దో చ సూరియో చ ఛమా పతేయ్యుం;

సబ్బా చ నజ్జో పటిసోతం వజేయ్యుం, న త్వేవహం రాజ ముసా భణేయ్యం.

౪౦౬.[అయం గాథా సీ. పీ. పోత్థకేసు న దిస్సతి] "నభం ఫలేయ్య ఉదధీపి సుస్సే, సంవట్టయే భూతధరా వసున్ధరా;

సిలుచ్చయో మేరు సమూలముప్పతే, న త్వేవహం రాజ ముసా భణేయ్యం" [అయం గాథా సీ. పీ. పోత్థకేసు న దిస్సతి].

౪౦౭."అసిఞ్చ సత్తిఞ్చ పరామసామి, సపథమ్పి తే సమ్మ అహం కరోమి;

తయా పముత్తో అనణో భవిత్వా, సచ్చానురక్ఖీ పునరావజిస్సం".

౪౦౮."యో తే కతో సఙ్కరో బ్రాహ్మణేన, రట్ఠే సకే ఇస్సరియే ఠితేన;

తం సఙ్కరం బ్రాహ్మణసప్పదాయ, సచ్చానురక్ఖీ పునరావజస్సు".

౪౦౯."యో మే కతో సఙ్కరో బ్రాహ్మణేన, రట్ఠే సకే ఇస్సరియే ఠితేన;

తం సఙ్కరం బ్రాహ్మణసప్పదాయ, సచ్చానురక్ఖీ పునరావజిస్సం".

౪౧౦."ముత్తో చ సో పోరిసాదస్స హత్థా, గన్త్వాన తం బ్రాహ్మణం ఏతదవోచ;

సుణోమ [సుణోమి (సీ. స్యా.)] గాథాయో సతారహాయో, యా మే సుతా అస్సు హితాయ బ్రహ్మే".

౪౧౧."సకిదేవ సుతసోమ, సబ్భి హోతి [హోతు (పీ.)] సమాగమో;

సా నం సఙ్గతి పాలేతి, నాసబ్భి బహుసఙ్గమో.

౪౧౨."సబ్భిరేవ సమాసేథ, సబ్భి కుబ్బేథ సన్థవం;
సతం సద్ధమ్మమఞ్ఞాయ, సేయ్యో హోతి న పాపియో.

౪౧౩."జీరన్తి వే రాజరథా సుచిత్తా, అథో సరీరమ్పి జరం ఉపేతి;
సతఞ్చ ధమ్మో న జరం ఉపేతి, సన్తో హవే సబ్భి పవేదయన్తి.

౪౧౪."నభఞ్చం దూరే పథవీ చ దూరే, పారం సముద్దస్స తదాహు దూరే;
తతో హవే దూరతరం వదన్తి, సతఞ్చ ధమ్మో [ధమ్మం (సీ. పీ.)] అసతఞ్చ రాజ".

౪౧౫."సహస్సియా [సహస్సియో (సీ. పీ.)] ఇమా గాథా, నహిమా [న ఇమా, (సీ. పీ.) నయిమా (స్యా.)] గాథా సతారహా;
చత్తారి త్వం సహస్సాని, ఖిప్పం గణ్హాహి బ్రాహ్మణ".

౪౧౬."ఆసీతియా నావుతియా [అసీతియా నవుతియా (పీ.)] చ గాథా, సతారహా చాపి భవేయ్య [భవేయ్యు (సీ. స్యా. పీ.)] గాథా;
పచ్చత్తమేవ సుతసోమ జానహి, సహస్సియా నామ కా అత్థి [సహస్సియో నామ ఇధత్థి (సీ.)] గాథా".

౪౧౭."ఇచ్ఛామి వోహం సుతవుద్ధిమత్తనో, సన్తోతి మం [సన్తో మమం (స్యా.), సన్తో చ మం (సీ. పీ. క.)] సప్పురిసా భజేయ్యుం;
అహం సవన్తీహి మహోదధీవ, న హి తాత తప్పామి సుభాసితేన.

౪౧౮."అగ్గి యథా తిణకట్ఠం దహన్తో, న తప్పతీ సాగరోవ [సాగరో వా (సీ. పీ.)] నదీహి;
ఏవమ్పి తే పణ్డితా రాజసేట్ఠ, సుత్వా న తప్పన్తి సుభాసితేన.

౪౧౯."సకస్స దాసస్స యదా సుణోమి, గాథం అహం అత్థవతిం [గాథా అహం అత్థవతీ (సీ. పీ.)] జనిన్ద;
తమేవ సక్కచ్చ నిసామయామి, న హి తాత ధమ్మేసు మమత్థి తిత్తి".

౪౨౦."ఇదం తే రట్ఠం సధనం సయోగ్గం, సకాయురం సబ్బకామూపపన్నం;
కిం కామహేతు పరిభాససిమం [భాససే మం (సీ. స్యా. పీ.)], గచ్ఛామహం పోరిసాదస్స ఞత్తే" [పోరిసాదస్స కన్తే (సీ. పీ.), పోరిసాదస్సుపన్తే (క.)].

౪౨౧."అత్తానురక్ఖాయ భవన్తి హేతే, హత్థారోహా రథికా పత్తికా చ;
అస్సారుహా [అస్సారోహా (స్యా. పీ.)] యే చ ధనుగ్గహాసే, సేనం పయుఞ్జామ హనామ సత్తుం".

౪౨౨."సుదుక్కరం పోరిసాదో అకాసి, జీవం గహేత్వాన అవస్సజీ మం;

తం తాదిసం పుబ్బకిచ్చం సరన్తో, దుబ్భే అహం తస్స కథం జనిన్ద”.

౪౨౩.“వన్దిత్వా నో పితరం మాతరఞ్చ, అనుసాసేత్వా నేగమఞ్చ బలఞ్చ;
సచ్చవాదీ సచ్చానురక్ఖమానో, అగమాసి నో యత్థ పోరిసాదో”.

౪౨౪.“కతో మయా సఙ్కరో బ్రాహ్మణేన, రట్ఠే సకే ఇస్సరియే ఠితేన;
తం సఙ్కరం బ్రాహ్మణసప్పదాయ, సచ్చానురక్ఖీ పునరాగతోస్మి;
యజస్సు యఞ్ఞం ఖాద మం పోరిసాద”.

౪౨౫.“న హాయతే ఖాదితం [ఖాదితుం (సీ. స్యా. పీ.)] మయ్హం పచ్ఛా, చితకా అయం తావ సధూమికావ [సధూమకా చ (స్యా.)];
నిద్ధూమకే పచితం సాధుపక్కం, సుణోమ [సుణోమి (సీ.), సుణామ (పీ.)] గాథాయో సతారహాయో”.

౪౨౬.“అధమ్మికో త్వం పోరిసాదకాసి [పోరిసాదమకాసి (క.)], రట్ఠా చ భట్ఠో ఉదరస్స హేతు;
ధమ్మఞ్చిమా అభివదన్తి గాథా, ధమ్మో చ అధమ్మో చ కుహిం సమేతి.

౪౨౭.“అధమ్మికస్స లుద్దస్స, నిచ్చం లోహితపాణినో;
నత్థి సచ్చం కుతో ధమ్మో, కిం సుతేన కరిస్ససి”.

౪౨౮.“యో మంసహేతు మిగవం చరేయ్య, యో వా హనే పురిసమత్తహేతు;
ఉభోపి తే పేచ్చ సమా భవన్తి, కస్మా నో [కస్మా ను (క.)] అధమ్మికం బ్రూసి మం త్వం”.

౪౨౯.“పఞ్చ పఞ్చనఖా భక్ఖా, ఖత్తియేన పజానతా;
అభక్ఖం రాజ భక్ఖేసి, తస్మా అధమ్మికో తువం”.

౪౩౦. “ముత్తో తువం పోరిసాదస్స హత్థా, గన్త్వా సకం మన్దిరం కామకామీ;
అమిత్తహత్థం పునరాగతోసి, న ఖత్తధమ్మే కుసలోసి రాజ”.

౪౩౧. “యే ఖత్తధమ్మే కుసలా భవన్తి, పాయేన తే నేరయికా భవన్తి;
తస్మా అహం ఖత్తధమ్మం పహాయ, సచ్చానురక్ఖీ పునరాగతోస్మి;
యజస్సు యఞ్ఞం ఖాద మం పోరిసాద”.

౪౩౨.“పాసాదవాసా పథవీగవస్సా, కామిత్థియో కాసికచన్దనఞ్చ;
సబ్బం తహిం లభసి [లబ్భతి (పీ.)] సామితాయ, సచ్చేన కిం పస్ససి ఆనిసంసం”.

౪౩౩. “యే కేచిమే అత్థి రసా పథబ్యా, సచ్చం తేసం సాధుతరం రసానం;

సచ్చే ఠితా సమణబ్రాహ్మణా చ, తరన్తి జాతిమరణస్స పారం”.

౪౩౪.“ముత్తో తువం పోరిసాదస్స హత్థా, గన్త్వా సకం మన్దిరం కామకామీ;

అమిత్తహత్థం పునరాగతోసి, న హి నూన తే మరణభయం జనిన్ద;

అలీనచిత్తో అసి [చసి (సీ. స్యా. పీ.)] సచ్చవాదీ”.

౪౩౫.“కతా మే కల్యాణా అనేకరూపా, యఞ్ఞా యిట్ఠా యే విపులా పసత్థా;

విసోధితో పరలోకస్స మగ్గో, ధమ్మే ఠితో కో మరణస్స భాయే.

౪౩౬.“కతా మే కల్యాణా అనేకరూపా, యఞ్ఞా యిట్ఠా యే విపులా పసత్థా;

అనానుతప్పం పరలోకం గమిస్సం, యజస్సు యఞ్ఞం అద [ఖాద (సీ. స్యా. పీ.)] మం పోరిసాద.

౪౩౭. “పితా చ మాతా చ ఉపట్ఠితా మే, ధమ్మేన మే ఇస్సరియం పసత్థం;

విసోధితో పరలోకస్స మగ్గో, ధమ్మే ఠితో కో మరణస్స భాయే.

౪౩౮.“పితా చ మాతా చ ఉపట్ఠితా మే, ధమ్మేన మే ఇస్సరియం పసత్థం;

అనానుతప్పం పరలోకం గమిస్సం, యజస్సు యఞ్ఞం అద మం పోరిసాద.

౪౩౯.“ఞాతీసు మిత్తేసు కతా మే కారా [కతూపకారో (స్యా. క.)], ధమ్మేన మే ఇస్సరియం పసత్థం;

విసోధితో పరలోకస్స మగ్గో, ధమ్మే ఠితో కో మరణస్స భాయే.

౪౪౦.“ఞాతీసుం మిత్తేసు కతా మే కారా, ధమ్మేన మే ఇస్సరియం పసత్థం;

అనానుతప్పం పరలోకం గమిస్సం, యజస్సు యఞ్ఞం అద మం పోరిసాద.

౪౪౧.“దిన్నం మే దానం బహుధా బహూనం, సన్తప్పితా సమణబ్రాహ్మణా చ;

విసోధితో పరలోకస్స మగ్గో, ధమ్మే ఠితో కో మరణస్స భాయే.

౪౪౨.“దిన్నం మే దానం బహుధా బహూనం, సన్తప్పితా సమణబ్రాహ్మణా చ;

అనానుతప్పం పరలోకం గమిస్సం, యజస్సు యఞ్ఞం అద మం పోరిసాద”.

౪౪౩.“విసం పజానం పురిసో అదేయ్య, ఆసీవిసం జలితముగ్గతేజం;

ముద్ధాపి తస్స విఫలేయ్య [విపతేయ్య (సీ. పీ.)] సత్తధా, యో తాదిసం సచ్చవాదిం అదేయ్య”.

౪౪౪.“సుత్వా ధమ్మం విజానన్తి, నరా కల్యాణపాపకం;

అపి గాథా సుణిత్వాన, ధమ్మే మే రమతే [రమతీ (సీ. పీ.)] మనో”.

౪౪౫.“సకిదేవ మహారాజ [సుతసోమ (సీ. పీ.)], సబ్భి హోతి సమాగమో;
సా నం సఙ్గతి పాలేతి, నాసబ్భి బహుసఙ్గమో.

౪౪౬.“సబ్భిరేవ సమాసేథ, సబ్భి కుబ్బేథ సన్థవం;
సతం సద్ధమ్మమఞ్ఞాయ, సేయ్యో హోతి న పాపియో.

౪౪౭.“జీరన్తి వే రాజరథా సుచిత్తా, అథో సరీరమ్పి జరం ఉపేతి;
సతఞ్చ ధమ్మో న జరం ఉపేతి, సన్తో హవే సబ్భి పవేదయన్తి.

౪౪౮.“నభఞ్చం దూరే పథవీ చ దూరే, పారం సముద్దస్స తదాహు దూరే;
తతో హవే దూరతరం వదన్తి, సతఞ్చ ధమ్మో [ధమ్మం (సీ. పీ.)] అసతఞ్చ రాజ”.

౪౪౯.“గాథా ఇమా అత్థవతీ సుబ్యఞ్జనా, సుభాసితా తుయ్హ జనిన్ద సుత్వా;
ఆనన్ది విత్తో సుమనో పతీతో, చత్తారి తే సమ్మ వరే దదామి”.

౪౫౦.“యో నత్తనో మరణం బుజ్ఝసి తువం [బుజ్ఝసే త్వం (సీ. పీ.), బుజ్ఝసే తువం (స్యా.)], హితాహితం వినిపాతఞ్చ సగ్గం;
గిద్ధో రసే దుచ్చరితే నివిట్ఠో, కిం త్వం వరం దస్ససి పాపధమ్మ.

౪౫౧.“అహఞ్చ తం దేహి వరన్తి వజ్జం, త్వఞ్చాపి దత్వాన అవాకరేయ్య;
సన్దిట్ఠికం కలహమిమం వివాదం, కో పణ్డితో జానముపబ్బజేయ్య”.

౪౫౨.“న తం వరం అరహతి జన్తు దాతుం, యం వాపి దత్వాన అవాకరేయ్య;
వరస్సు సమ్మ అవికమ్పమానో, పాణం చజిత్వానపి దస్సమేవ”.

౪౫౩.“అరియస్స అరియేన సమేతి సఖ్యం [సక్ఖి (సీ. స్యా. పీ.)], పఞ్ఞస్స పఞ్ఞాణవతా సమేతి;
పస్సేయ్య తం వస్ససతం అరోగం [ఆరోగ్యం (క.)], ఏతం వరానం పఠమం వరామి”.

౪౫౪.“అరియస్స అరియేన సమేతి సఖ్యం, పఞ్ఞస్స పఞ్ఞాణవతా సమేతి;
పస్సాసి మం వస్ససతం అరోగం, ఏతం వరానం పఠమం దదామి”.

౪౫౫.“యే ఖత్తియాసే ఇధ భూమిపాలా, ముద్ధాభిసిత్తా కతనామధేయ్యా;
న తాదిసే భూమిపతీ అదేసి, ఏతం వరానం దుతియం వరామి”.

౪౫౬.“యే ఖత్తియాసే ఇధ భూమిపాలా, ముద్ధాభిసిత్తా కతనామధేయ్యా;
న తాదిసే భూమిపతీ అదేమి, ఏతం వరానం దుతియం దదామి”.

౪౫౭.“పరోసతం ఖత్తియా తే గహితా, తలావుతా అస్సుముఖా రుదన్తా;
సకే తే రట్ఠే పటిపాదయాహి, ఏతం వరానం తతియం వరామి”.

౪౫౮.“పరోసతం ఖత్తియా మే గహితా, తలావుతా అస్సుముఖా రుదన్తా;
సకే తే రట్ఠే పటిపాదయామి [సకేన రట్ఠేన పటిపాదయామి తే (సీ.)], ఏతం వరానం తతియం దదామి”.

౪౫౯.“ఛిద్దం తే రట్ఠం బ్యథితా [బ్యథితం (సీ.), బ్యాధితం (పీ.)] భయా హి, పుథూ నరా లేణమనుప్పవిట్ఠా;
మనుస్సమంసం విరమేహి [విరమాహి (స్యా.)] రాజ, ఏతం వరానం చతుత్థం వరామి”.

౪౬౦.“అద్ధా హి సో భక్ఖో మమ [మమం (సీ. స్యా. పీ.)] మనాపో, ఏతస్స హేతుమ్హి [హేతుమ్పి (పీ.)] వనం పవిట్ఠో;
సోహం కథం ఏత్తో ఉపారమేయ్యం, అఞ్ఞం వరానం చతుత్థం వరస్సు”.

౪౬౧.“నం వే పియం మేతి జనిన్ద తాదిసో, అత్తం నిరంకచ్చ [నిరంకత్వా (సీ. స్యా. పీ.)] పియాని సేవతి;
అత్తావ సేయ్యో పరమా చ [పరమావ (బహూసు) జా. ౧.౬.౮౧ సంసన్దేతబ్బం] సేయ్యో, లబ్భా పియా
ఓచితత్థేన [ఓచితత్తేన (క.)] పచ్ఛా”.

౪౬౨.“పియం మే మానుసం మంసం, సుతసోమ విజానహి;
నమ్హి సక్కా [నమ్హి సక్కో (సీ. పీ.)] నివారేతుం, అఞ్ఞం [అఞ్ఞం తువం (సీ. స్యా. పీ.)] వరం సమ్మ వరస్సు”.

౪౬౩.“యో వే పియం మేతి పియానురక్ఖీ [పియానుకఙ్ఖీ (సీ. పీ.)], అత్తం నిరంకచ్చ పియాని సేవతి;
సోణ్డోవ పిత్వా విసమిస్సపానం [పీత్వన విసస్స థాలం (సీ. పీ.), పిత్వా విసమిస్సథాలం (స్యా. క.)], తేనేవ
సో హోతి దుక్ఖీ పరత్థ.

౪౬౪.“యో చీధ సఙ్ఖాయ పియాని హిత్వా, కిచ్ఛేనపి సేవతి అరియధమ్మే [అరియధమ్మం (సీ. పీ.)];
దుక్ఖితోవ పిత్వాన యథోసధాని, తేనేవ సో హోతి సుఖీ పరత్థ”.

౪౬౫.“ఓహాయహం పితరం మాతరఞ్చ, మనాపియే కామగుణే చ [కామగుణేపి (స్యా. క.)] పఞ్చ;
ఏతస్స హేతుమ్హి వనం పవిట్ఠో, తం తే వరం కిన్తి మహం దదామి”.

౪౬౬.“న పణ్డితా దిగుణమాహు వాక్యం, సచ్చప్పటిఞ్ఞావ భవన్తి సన్తో;
వరస్సు సమ్మ ఇతి మం అవోచ, ఇచ్చబ్రవీ త్వం న హి తే సమేతి”.

౪౬౭.“అపుఞ్ఞలాభం అయసం అకిత్తిం, పాపం బహుం దుచ్చరితం కిలేసం;
మనుస్సమంసస్స కతే [భవో (స్యా. క.)] ఉపాగా, తం తే వరం కిన్తి మహం దదేయ్యం.

౪౬౮."నం తం వరం అరహతి జన్తు దాతుం, యం వాపి దత్వాన అవాకరేయ్య;
వరస్స సమ్మ అవికమ్పమానో, పాణం చజిత్వానపి దస్సమేవ".

౪౬౯."పాణం చజన్తి సన్తో నాపి ధమ్మం, సచ్చప్పటిఞ్ఞావ భవన్తి సన్తో;
దత్వా వరం ఖిప్పమవాకరోహి, ఏతేన సమ్పజ్జ సురాజసేట్ఠ.

౪౭౦."చజే ధనం [ధనం చజే (సీ.)] అఙ్గవరస్స హేతు [యో పన అఙ్గహేతు (సీ. పీ.)], అఙ్గం చజే జీవితం రక్ఖమానో;
అఙ్గం ధనం జీవితఞ్చాపి సబ్బం, చజే నరో ధమ్మమనుస్సరన్తో".

౪౭౧."యస్మా హి ధమ్మం పురిసో విజఞ్ఞా, యే చస్స కఙ్ఖం వినయన్తి సన్తో;
తం హిస్స దీపఞ్చ పరాయణఞ్చ, న తేన మిత్తిం జిరయేథ [జరయేథ (సీ. పీ.)] పఞ్ఞో.

౪౭౨."అద్ధా హి సో భక్ఖో మమ మనాపో, ఏతస్స హేతుమ్హి వనం పవిట్ఠో;
సచే చ మం యాచసి ఏతమత్థం, ఏతమ్పి తే సమ్మ వరం దదామి.

౪౭౩. "సత్థా చ మే హోసి సఖా చ మేసి, వచనమ్పి తే సమ్మ అహం అకాసిం;
తువమ్పి [త్వంపి (స్యా. క.)] మే సమ్మ కరోహి వాక్యం, ఉభోపి గన్త్వాన పమోచయామ".

౪౭౪."సత్థా చ తే హోమి సఖా చ త్యమ్హి, వచనమ్పి మే సమ్మ తువం అకాసి;
అహమ్పి తే సమ్మ కరోమి వాక్యం, ఉభోపి గన్త్వాన పమోచయామ".

౪౭౫."కమ్మాసపాదేనం విహేఠితత్థ [విహేఠితమ్హా (స్యా. క.)], తలావుతా అస్సుముఖా రుదన్తా;
న జాతు దుబ్భేథ ఇమస్స రఞ్ఞో, సచ్చప్పటిఞ్ఞం మే పటిస్సుణాథ".

౪౭౬."కమ్మాసపాదేన విహేఠితమ్హా, తలావుతా అస్సుముఖా రుదన్తా;
న జాతు దుబ్భేమ ఇమస్స రఞ్ఞో, సచ్చప్పటిఞ్ఞం తే పటిస్సుణామ".

౪౭౭. "యథా పితా వా అథ వాపి మాతా, అనుకమ్పకా అత్థకామా పజానం;
ఏవమేవ వో [ఏవమేవ (సీ.), ఏవమ్పి వో (స్యా.)] హోతు అయఞ్చ రాజా, తుమ్హే చ వో హోథ యథేవ పుత్తా".

౪౭౮."యథా పితా వా అథ వాపి మాతా, అనుకమ్పకా అత్థకామా పజానం;
ఏవమేవ నో హోతు [ఏవమ్పి నో (స్యా.)] అయఞ్చ రాజా, మయమ్పి హేస్సామ యథేవ [తథేవ (పీ.)] పుత్తా".

౪౭౯."చతుప్పదం సకుణఞ్చాపి మంసం, సూదేహి రన్ధం సుకతం సునిట్ఠితం;

సుధంవ ఇన్దో పరిభుఞ్జియాన, హిత్వా కథేకో రమసీ అరఞ్ఞే.

౪౮౦.“తా ఖత్తియా వల్లివిలాకమజ్ఝా, అలఙ్కతా సమ్పరివారయిత్వా;

ఇన్దంవ దేవేసు పమోదయింసు, హిత్వా కథేకో రమసీ అరఞ్ఞే.

౪౮౧.“తమ్బూపధానే బహుగోణకమ్హి, సుభమ్హి [సుచిమ్హి (సీ. పీ.)] సబ్బస్సయనమ్హి సఙ్గే [సఞ్ఞతే (సీ. పీ.), లఙ్గతే (స్యా.)];

సేయ్యస్స [సయనస్స (సీ. స్యా. పీ. క.)] మజ్ఝమ్హి సుఖం సయిత్వా, హిత్వా కథేకో రమసీ అరఞ్ఞే.

౪౮౨.“పాణిస్సరం కుమ్భథూణం నిసీథే, అథోపి వే నిప్పురిసమ్పి తూరియం;

బహుం సుగీతఞ్చ సువాదితఞ్చ, హిత్వా కథేకో రమసీ అరఞ్ఞే.

౪౮౩.“ఉయ్యానసమ్పన్నం పహూతమాల్యం, మిగాజినూపేతపురం [మిగాచిరూపేతపురం (సీ. పీ.)] సురమ్మం;

హయేహి నాగేహి రథేహుపేతం, హిత్వా కథేకో రమసీ అరఞ్ఞే”.

౪౮౪.“కాళపక్ఖే యథా చన్దో, హాయతేవ సువే సువే;

కాళపక్ఖూపమో రాజ, అసతం హోతి సమాగమో.

౪౮౫.“యథాహం [యథా (సీ.)] రసకమాగమ్మ, సూదం కాపురిసాధమం [సూదకం పురిసాధమం (సీ. పీ.)];

అకాసిం పాపకం కమ్మం, యేన గచ్ఛామి దుగ్గతిం.

౪౮౬.“సుక్కపక్ఖే యథా చన్దో, వడ్ఢతేవ సువే సువే;

సుక్కపక్ఖూపమో రాజ, సతం హోతి సమాగమో.

౪౮౭.“యథాహం తువమాగమ్మ, సుతసోమ విజానహి;

కాహామి కుసలం కమ్మం, యేన గచ్ఛామి సుగ్గతిం.

౪౮౮.“థలే యథా వారి జనిన్ద వుట్ఠం [వట్టం (సీ. పీ.)], అనద్ధనేయ్యం న చిరట్ఠితీకం;

ఏవమ్పి హోతి అసతం సమాగమో, అనద్ధనేయ్యో ఉదకం థలేవ.

౪౮౯.“సరే యథా వారి జనిన్ద వుట్ఠం, చిరట్ఠితీకం నరవీరసేట్ఠ [నరవిరియసేట్ఠ (సీ. పీ.)];

ఏవమ్పి వే [ఏవమ్పి మే (స్యా.), ఏవమ్పి చే (పీ. క.)] హోతి సతం సమాగమో, చిరట్ఠితీకో [చిరట్ఠితికం (క.)] ఉదకం సరేవ.

౪౯౦.“అబ్యాయికో హోతి సతం సమాగమో, యావమ్పి తిట్ఠేయ్య తథేవ హోతి;

ఖిప్పఞ్హి వేతి అసతం సమాగమో, తస్మా సతం ధమ్మో అసబ్భి ఆరకా”.

౪౯౧. “న నో రాజా యో [రాజా న నో యో (క.)] అజేయ్యం జినాతి, న నో సఖా యో సఖారం జినాతి;

న సా భరియా యా పతినో న విభేతి, న తే పుత్తా [పుత్తా న తే (క.)] యే న భరన్తి జిణ్ణం.

౪౯౨. “న సా సభా యత్థ న సన్తి సన్తో, న తే సన్తో [సన్తో న తే (క.)] యే న భణన్తి ధమ్మం;

రాగఞ్చ దోసఞ్చ పహాయ మోహం, ధమ్మం భణన్తావ భవన్తి సన్తో.

౪౯౩. “నాభాసమానం జానన్తి, మిస్సం బాలేహి పణ్డితం;

భాసమానఞ్చ జానన్తి, దేసేన్తం అమతం పదం.

౪౯౪. “భాసయే జోతయే ధమ్మం, పగ్గణ్హే ఇసినం ధజం;

సుభాసితద్ధజా ఇసయో, ధమ్మో హి ఇసినం ధజో”తి.

మహాసుతసోమజాతకం పఞ్చమం.

అసీతినిపాతం నిట్ఠితం.

తస్సుద్దానం –

సుముఖో పన హంసవరో చ మహా, సుధభోజనికో చ పరో పవరో;

సకుణాలదిజాధిపతివ్హయనో, సుతసోమవరుత్తమసవ్హయనోతి.

౨౨. మహానిపాతో

౫౩౮. మూగపక్ఖజాతకం (౧)

౧. “మా పణ్డిచ్చయం [పణ్డితియం (సీ.), పణ్డిచ్చియం (పీ.)] విభావయ, బాలమతో భవ సబ్బపాణినం;
సబ్బో తం జనో ఓచినాయతు, ఏవం తవ అత్థో భవిస్సతి”.

౨. “కరోమి తే తం వచనం, యం మం భణసి దేవతే;
అత్థకామాసి మే అమ్మ, హితకామాసి దేవతే”.

౩. “కిం ను సన్తరమానోవ, కాసుం ఖణసి సారథి;
పుట్ఠో మే సమ్మ అక్ఖాహి, కిం కాసుయా కరిస్ససి”.

౪. “రఞ్ఞో మూగో చ పక్ఖో చ, పుత్తో జాతో అచేతసో;
సోమ్హి రఞ్ఞా సమజ్ఝిట్ఠో, పుత్తం మే నిఖణం వనే”.

౫. “న బధిరో న మూగోస్మి, న పక్ఖో న చ వీకలో [నపి పఙ్గులో (సీ. పీ.), న చ పిఙ్గలో (స్యా.)];
అధమ్మం సారథి కయిరా, మం చే త్వం నిఖణం వనే”.

౬. “ఊరూ బాహుం [బాహూ (సీ. క.)] చ మే పస్స, భాసితఞ్చ సుణోహి మే;
అధమ్మం సారథి కయిరా, మం చే త్వం నిఖణం వనే”.

౭. “దేవతా నుసి గన్ధబ్బో, అదు [ఆదు (సీ.), ఆదూ (స్యా.)] సక్కో పురిన్దదో;
కో వా త్వం కస్స వా పుత్తో, కథం జానేము తం మయం”.

౮. “నమ్హి దేవో న గన్ధబ్బో, నాపి సక్కో పురిన్దదో;
కాసిరఞ్ఞో అహం పుత్తో, యం కాసుయా నిఖఞ్ఞసి [నిఘఞ్ఞసి (సీ. పీ.), నిఖఞ్ఛసి (?)].

౯. “తస్స రఞ్ఞో అహం పుత్తో, యం త్వం సమ్మూపజీవసి [సముపజీవసి (సీ. పీ.)];
అధమ్మం సారథి కయిరా, మం చే త్వం నిఖణం వనే.

౧౦. “యస్స రుక్ఖస్స ఛాయాయ, నిసీదేయ్య సయేయ్య వా;
న తస్స సాఖం భఞ్జేయ్య, మిత్తదుబ్భో [మిత్తదూభో (సీ. పీ.)] హి పాపకో.

౧౧. “యథా రుక్ఖో తథా రాజా, యథా సాఖా తథా అహం;
యథా ఛాయూపగో పోసో, ఏవం త్వమసి సారథి;

అధమ్మం సారథి కయిరా, మం చే త్వం నిఖణం వసే.

౧౨. “పహూతభక్ఖో [బహుత్తభక్ఖో (క.)] భవతి, విప్పవుట్ఠో [విప్పవుత్థో (సీ. పీ.), విప్పముత్తో (క.)] సకం [సకా (సీ. పీ.)] ఘరా;

బహూ నం ఉపజీవన్తి, యో మిత్తానం న దుబ్భతి.

౧౩. “యం యం జనపదం యాతి, నిగమే రాజధానియో;

సబ్బత్థ పూజితో హోతి, యో మిత్తానం న దుబ్భతి.

౧౪. “నాస్స చోరా పసాహన్తి [పసహన్తి (సీ. స్యా. పీ.)], నాతిమఞ్ఞన్తి ఖత్తియా [నాతిమఞ్ఞేతి ఖత్తియో (సీ. స్యా. పీ.)];

సబ్బే అమిత్తే తరతి, యో మిత్తానం న దుబ్భతి.

౧౫. “అక్కుద్ధో సఘరం ఏతి, సభాయం [సభాయ (సీ. స్యా. పీ.)] పటినన్దితో;

ఞాతీనం ఉత్తమో హోతి, యో మిత్తానం న దుబ్భతి.

౧౬. “సక్కత్వా సక్కతో హోతి, గరు హోతి సగారవో [గరుకో హోతి గారవో (క.)];

వణ్ణకిత్తిభతో హోతి, యో మిత్తానం న దుబ్భతి.

౧౭. “పూజకో లభతే పూజం, వన్దకో పటివన్దనం;

యసో కిత్తిఞ్చ పప్పోతి, యో మిత్తానం న దుబ్భతి.

౧౮. “అగ్గి యథా పజ్జలతి, దేవతావ విరోచతి;

సిరియా అజహితో హోతి, యో మిత్తానం న దుబ్భతి.

౧౯. “గావో తస్స పజాయన్తి, ఖేత్తే వుత్తం విరూహతి;

వుత్తానం ఫలమస్నాతి, యో మిత్తానం న దుబ్భతి.

౨౦. “దరితో పబ్బతాతో వా, రుక్ఖతో పతితో నరో;

చుతో పతిట్ఠం లభతి, యో మిత్తానం న దుబ్భతి.

౨౧. “విరూళ్హమూలసన్తానం, నిగ్రోధమివ మాలుతో;

అమిత్తా నప్పసాహన్తి, యో మిత్తానం న దుబ్భతి”.

౨౨. “ఏహి తం పటినేస్సామి, రాజపుత్త సకం ఘరం;

రజ్జం కారేహి భద్దన్తే, కిం అరఞ్ఞే కరిస్ససి”.

౨౩. “అలం మే తేన రజ్జేన, ఞాతకేహి [ఞాతకేన (స్యా॰ క॰)] ధనేన వా;

యం మే అధమ్మచరియాయ, రజ్జం లబ్భేథ సారథి”.

౨౪. “పుణ్ణపత్తం మం లాభేహి [పలాభేహి (సీ॰ పీ॰)], రాజపుత్త ఇతో గతో;

పితా మాతా చ మే దజ్జుం, రాజపుత్త తయీ గతే.

౨౫. “ఓరోధా చ కుమారా చ, వేసియానా చ బ్రాహ్మణా;

తేపి అత్తమనా దజ్జుం, రాజపుత్త తయీ గతే.

౨౬. “హత్థారోహా [హత్థారూహా (సీ॰ పీ॰) ఏవముపరిపి] అనీకట్ఠా, రథికా పత్తికారకా;

తేపి అత్తమనా దజ్జుం [తేపి దజ్జుం పతీతామే (సీ॰ పీ॰)], రాజపుత్త తయీ గతే.

౨౭. “బహుధఞ్ఞా జానపదా [బహూ జానపదా చఞ్ఞే (సీ॰), బహూ జనపదా చఞ్ఞే (పీ॰)], నేగమా చ సమాగతా;

ఉపాయనాని మే దజ్జుం, రాజపుత్త తయీ గతే”.

౨౮. “పితు మాతు చహం చత్తో, రట్ఠస్స నిగమస్స చ;

అథో సబ్బకుమారానం, నత్థి మయ్హం సకం ఘరం.

౨౯. “అనుఞ్ఞాతో అహం మత్యా, సఞ్చత్తో పితరా మహం;

ఏకోరఞ్ఞే పబ్బజితో, న కామే అభిపత్థయే.

౩౦. “అపి అతరమానానం, ఫలాసావ సమిజ్ఝతి;

విపక్కబ్రహ్మచరియోస్మి, ఏవం జానాహి సారథి.

౩౧. “అపి అతరమానానం, సమ్మదత్థో విపచ్చతి;

విపక్కబ్రహ్మచరియోస్మి, నిక్ఖన్తో అకుతోభయో”.

౩౨. “ఏవం వగ్గుకథో సన్తో, విసట్ఠవచనో చసి [చ సో (స్యా॰ క॰)];

కస్మా పితు చ మాతుచ్చ, సన్తికే న భణీ తదా”.

౩౩. “నాహం అసన్ధితా [అసత్థితా (సీ॰)] పక్ఖో, న బధిరో అసోతతా;

నాహం అజివ్హతా మూగో, మా మం మూగమధారయి [మూగో అధారయి (సీ॰)].

౩౪. “పురిమం సరామహం జాతిం, యత్థ రజ్జమకారయిం;

కారయిత్వా తహిం రజ్జం, పాపత్థం నిరయం భుసం.

౩౫. “వీసతిఞ్చేవ వస్సాని, తహిం రజ్జమకారయిం;
అసీతివస్ససహస్సాని, నిరయమ్హి అపచ్చిసం [అపచ్చసిం (స్యా.), అపచ్చయిం (పీ.)].

౩౬. “తస్స రజ్జస్సహం భీతో, మా మం రజ్జాభిసేచయుం [రజ్జేభిసేచయుం (స్యా. క.)];
తస్మా పితు చ మాతుచ్చ, సన్తికే న భణిం తదా.

౩౭. “ఉచ్ఛఙ్గే మం నిసాదేత్వా, పితా అత్థానుసాసతి;
ఏకం హనథ బన్ధథ, ఏకం ఖారాపతచ్ఛికం [ఖరాపతిచ్ఛకం (స్యా.), ఖరాపటిచ్ఛకం (క.)];
ఏకం సూలస్మిం ఉప్పేథ [అప్పేథ (సీ.), ఉబ్బేథ (స్యా.), అచ్చేథ (పీ.)], ఇచ్చస్స మనుసాసతి.

౩౮. “తాయాహం [తస్సాహం (సీ. పీ.)] ఫరుసం సుత్వా, వాచాయో సముదీరితా;
అమూగో మూగవణ్ణేన, అపక్ఖో పక్ఖసమ్మతో;
సకే ముత్తకరీసస్మిం, అచ్ఛాహం సమ్పరిప్లుతో.

౩౯. “కసిరఞ్చ పరిత్తఞ్చ, తఞ్చ దుక్ఖేన సంయుతం;
కోమం [కో తం (సీ. పీ.)] జీవితమాగమ్మ, వేరం కయిరాథ కేనచి.

౪౦. “పఞ్ఞాయ చ అలాభేన, ధమ్మస్స చ అదస్సనా;
కోమం [కో తం (సీ. పీ.)] జీవితమాగమ్మ, వేరం కయిరాథ కేనచి.

౪౧. “అపి అతరమానానం, ఫలాసావ సమిజ్ఝతి;
విపక్కబ్రహ్మచరియోస్మి, ఏవం జానాహి సారథి.

౪౨. “అపి అతరమానానం, సమ్మదత్థో విపచ్చతి;
విపక్కబ్రహ్మచరియోస్మి, నిక్ఖన్తో అకుతోభయో”.

౪౩. “అహమ్పి పబ్బజిస్సామి, రాజపుత్త తవన్తికే;
అవ్హాయస్సు [అవ్హయస్సు (సీ. పీ.)] మం భద్దన్తే, పబ్బజ్జా మమ రుచ్చతి”.

౪౪. “రథం నియ్యాదయిత్వాన, అనణో ఏహి సారథి;
అనణస్స హి పబ్బజ్జా, ఏతం ఇసీహి వణ్ణితం”.

౪౫. “యదేవ త్యాహం వచనం, అకరం భద్దమత్థు తే;
తదేవ మే త్వం వచనం, యాచితో కత్తుమరహసి.

౪౬.

“ఇధేవ తావ అచ్ఛస్సు, యావ రాజానమానయే;
అప్పేవ తే పితా దిస్వా, పతీతో సుమనో సియా”.

౪౭. “కరోమి తేతం వచనం, యం మం భణసి సారథి;
అహమ్పి దట్ఠుకామోస్మి, పితరం మే ఇధాగతం.

౪౮. “ఏహి సమ్మ నివత్తస్సు, కుసలం వజ్జాసి ఞాతినం;
మాతరం పితరం మయ్హం, వుత్తో వజ్జాసి వన్దనం”.

౪౯. తస్స పాదే గహేత్వాన, కత్వా చ నం పదక్ఖిణం;
సారథి రథమారుయ్హ, రాజద్వారం ఉపాగమి.

౫౦. “సుఞ్ఞం మాతా రథం దిస్వా, ఏకం సారథిమాగతం;
అస్సుపుణ్ణేహి నేత్తేహి, రోదన్తీ నం ఉదిక్ఖతి.

౫౧. “అయం నో సారథి ఏతి, నిహన్త్వా మమ అత్రజం;
నిహతో నూన మే పుత్తో, పథబ్యా భూమివడ్ఢనో.

౫౨. “అమిత్తా నూన నన్దన్తి, పతీతా నూన వేరినో;
ఆగతం సారథిం దిస్వా, నిహన్త్వా మమ అత్రజం.

౫౩. “సుఞ్ఞం మాతా రథం దిస్వా, ఏకం సారథిమాగతం;
అస్సుపుణ్ణేహి నేత్తేహి, రోదన్తీ పరిపుచ్ఛి నం [రోదన్తీ పరిపుచ్ఛతి (సీ. పీ.), రోదన్తీ నం పరిపుచ్ఛతి (స్యా.)].

౫౪. “కిన్ను మూగో కిం ను పక్ఖో, కిన్ను సో విలపీ తదా;
నిహఞ్ఞమానో భూమియా, తం మే అక్ఖాహి సారథి.

౫౫. “కథం హత్థేహి పాదేహి, మూగపక్ఖో వివజ్జయి;
నిహఞ్ఞమానో భూమియా, తం మే అక్ఖాహి పుచ్ఛితో”.

౫౬. “అక్ఖేయ్యం [అక్ఖిస్సం (సీ. పీ.)] తే అహం అయ్యే, దజ్జాసి అభయం మమ;
యం మే సుతం వా దిట్ఠం వా, రాజపుత్తస్స సన్తికే”.

౫౭. “అభయం సమ్మ తే దమ్మి, అభీతో భణ సారథి;
యం తే సుతం వా దిట్ఠం వా, రాజపుత్తస్స సన్తికే”.

౫౮. “న సో మూగో న సో పక్ఖో, విసట్ఠవచనో చ సో;

రజ్జస్స కిర సో భీతో, అకరా [అకరీ (సీ. పీ.)] ఆలయే బహూ.

౫౯. “పురిమం సరతి సో జాతిం, యత్థ రజ్జమకారయి;

కారయిత్వా తహిం రజ్జం, పాపత్థ నిరయం భుసం.

౬౦. “వీసతిఞ్చేవ వస్సాని, తహిం రజ్జమకారయి;

అసీతివస్ససహస్సాని, నిరయమ్హి అపచ్చి సో.

౬౧. “తస్స రజ్జస్స సో భీతో, మా మం రజ్జాభిసేచయుం;

తస్మా పితు చ మాతుచ్చ, సన్తికే న భణీ తదా.

౬౨. “అఙ్గపచ్చఙ్గసమ్పన్నో, ఆరోహపరిణాహవా;

విసట్ఠవచనో పఞ్ఞో, మగ్గే సగ్గస్స తిట్ఠతి.

౬౩. “సచే త్వం దట్ఠుకామాసి, రాజపుత్తం [రాజపుత్తి (సీ.)] తవత్రజం;

ఏహి తం పాపయిస్సామి, యత్థ సమ్మతి తేమియో”.

౬౪. “యోజయన్తు రథే అస్సే, కచ్ఛం నాగాన [నాగాని (స్యా. క.)] బన్ధథ;

ఉదీరయన్తు సఙ్ఖపణవా, వాదన్తు [వదన్తు (సీ.), నదన్తు (స్యా. క.), వదతం (పీ.)] ఏకపోక్ఖరా.

౬౫. “వాదన్తు [నదన్తు (సీ. స్యా. పీ.)] భేరీ సన్నద్ధా, వగ్గూ వాదన్తు దున్దుభీ;

నేగమా చ మం అన్వేన్తు, గచ్ఛం పుత్తనివేదకో [నివాదకో (స్యా. క.)].

౬౬. “ఓరోధా చ కుమారా చ, వేసియానా చ బ్రాహ్మణా;

ఖిప్పం యానాని యోజేన్తు, గచ్ఛం పుత్తనివేదకో [నివాదకో (స్యా. క.)].

౬౭. “హత్థారోహా అనీకట్ఠా, రథికా పత్తికారకా;

ఖిప్పం యానాని యోజేన్తు, గచ్ఛం పుత్తనివేదకో [నివాదకో (స్యా. క.)].

౬౮. “సమాగతా జానపదా, నేగమా చ సమాగతా;

ఖిప్పం యానాని యోజేన్తు, గచ్ఛం పుత్తనివేదకో” [నివాదకో (స్యా. క.)].

౬౯. “అస్సే చ సారథీ యుత్తే, సిన్ధవే సీఘవాహనే;

రాజద్వారం ఉపాగచ్ఛుం, యుత్తా దేవ ఇమే హయా”.

౭౦. “థూలా జవేన హాయన్తి, కిసా హాయన్తి థామునా;

కిసే ఖాలే వివజ్జేత్వా, సంసట్ఠా యోజితా హయా".

౨౧. "తతో రాజా తరమానో, యుత్తమారుయ్హ సన్దనం;

ఇత్థాగారం అజ్ఝభాసి [అభాసథ (క.)], సబ్బావ అనుయాథ మం.

౨౨. "వాలబీజనిముణ్హీసం, ఖగ్గం ఛత్తఞ్చ పణ్డరం;

ఉపాధి రథమారుయ్హ [ఉపాదిరథమారుయ్హ (సీ.), ఉపాధీ రథమారుయ్హ (స్యా.)], సువణ్ణేహి అలఙ్కతా.

౨౩. "తతో స [చ (సీ. స్యా. పీ.)] రాజా పాయాసి, పురక్ఖత్వాన సారథిం;

ఖిప్పమేవ ఉపాగచ్ఛి, యత్థ సమ్మతి తేమియో.

౨౪. "తఞ్చ దిస్వాన ఆయన్తం, జలన్తమివ తేజసా;

ఖత్తసఙ్ఘపరిబ్యూళ్హం [పరిబ్బూళ్హం (సీ.)], తేమియో ఏతదబ్రవి".

౨౫. "కచ్చి ను తాత కుసలం, కచ్చి తాత అనామయం;

సబ్బా చ [కచ్చిన్ను (సీ. పీ.)] రాజకఞ్ఞాయో, అరోగా మయ్హ మాతరో".

౨౬. "కుసలఞ్చేవ మే పుత్త, అథో పుత్త అనామయం;

సబ్బా చ రాజకఞ్ఞాయో, అరోగా తుయ్హ మాతరో".

౨౭. "కచ్చి అమజ్జపో [కచ్చిస్స'మజ్జపో (సీ. పీ.)] తాత, కచ్చి తే సురమప్పియం;

కచ్చి సచ్చే చ ధమ్మే చ, దానే తే రమతే మనో".

౨౮. "అమజ్జపో అహం పుత్త, అథో మే సురమప్పియం;

అథో సచ్చే చ ధమ్మే చ, దానే మే రమతే మనో".

౨౯. "కచ్చి అరోగం యోగ్గం తే, కచ్చి వహతి వాహనం;

కచ్చి తే బ్యాధయో నత్థి, సరీరస్సుపతాపనా".

౩౦. "అథో అరోగం యోగ్గం మే, అథో వహతి వాహనం;

అథో మే బ్యాధయో నత్థి, సరీరస్సుపతాపనా" [సరీరస్సుపతాపియా (స్యా. క.)].

౩౧. "కచ్చి అన్తా చ తే ఫీతా, మజ్ఝే చ బహలా తవ;

కోట్ఠాగారఞ్చ కోసఞ్చ, కచ్చి తే పటిసన్థతం" [పటిసణ్ఠితం (స్యా. క.)].

౩౨. "అథో అన్తా చ మే ఫీతా, మజ్ఝే చ బహలా మమ;

కోట్ఠాగారఞ్చ కోసఞ్చ, సబ్బం మే పటిసన్థతం”.

౮౩. “స్వాగతం తే మహారాజ, అథో తే అదురాగతం;

పతిట్ఠపేన్తు [పతిట్ఠాపేన్తు (సీ. స్యా. పీ.)] పల్లఙ్కం, యత్థ రాజా నిసక్కతి”.

౮౪. “ఇధేవ తే నిసీదస్సు [నిసిన్నస్స (సీ. స్యా. పీ.), నిసిన్నస్సు (క.)], నియతే పణ్ణసన్థరే;

ఏత్తో ఉదకమాదాయ, పాదే పక్ఖాలయస్సు [పక్ఖాలయన్తు (సీ.), పక్ఖాలయన్తి (పీ.)] తే”.

౮౫. “ఇదమ్పి పణ్ణకం మయ్హం, రన్ధం రాజ అలోణకం;

పరిభుఞ్జ మహారాజ, పాహునో మేసిధాగతో” [ఆగతో (సీ. స్యా.)].

౮౬. “న చాహం [న వాహం (క.)] పణ్ణం భుఞ్జామి, న హేతం మయ్హ భోజనం;

సాలీనం ఓదనం భుఞ్జే, సుచిం మంసూపసేచనం”.

౮౭. “అచ్ఛేరకం మం పటిభాతి, ఏకకమ్పి రహోగతం;

ఏదిసం భుఞ్జమానానం, కేన వణ్ణో పసీదతి”.

౮౮. “ఏకో రాజ నిపజ్జామి, నియతే పణ్ణసన్థరే;

తాయ మే ఏకసేయ్యాయ, రాజ వణ్ణో పసీదతి.

౮౯. “న చ నేత్తింసబన్ధా [నేత్తిసబద్ధా (సీ. పీ.)] మే, రాజరక్ఖా ఉపట్ఠితా;

తాయ మే సుఖసేయ్యాయ, రాజ వణ్ణో పసీదతి.

౯౦. “అతీతం నానుసోచామి, నప్పజప్పామినాగతం [నప్పజప్పామ’నాగతం (సీ. స్యా. పీ.)];

పచ్చుప్పన్నేన యాపేమి, తేన వణ్ణో పసీదతి.

౯౧. “అనాగతప్పజప్పాయ, అతీతస్సానుసోచనా;

ఏతేన బాలా సుస్సన్తి, నళోవ హరితో లుతో”.

౯౨. “హత్థానీకం రథానీకం, అస్సే పత్తీ చ వమ్మినో;

నివేసనాని రమ్మాని, అహం పుత్త దదామి తే.

౯౩. “ఇత్థాగారమ్పి తే దమ్మి, సబ్బాలఙ్కారభూసితం;

తా పుత్త పటిపజ్జస్సు [తాసు పుత్తే పటిపజ్జ (క.)], త్వం నో రాజా భవిస్ససి.

౯౪. “కుసలా నచ్చగీతస్స, సిక్ఖితా చాతురిత్థియో [చతురిత్థియో (సీ. పీ.)];

కామే తం రమయిస్సన్తి, కిం అరఞ్ఞే కరిస్ససి.

౯౫. “పటిరాజూహి తే కఞ్ఞా, ఆనయిస్సం అలఙ్కతా;
తాసు పుత్తే జనేత్వాన, అథ పచ్ఛా పబ్బజిస్ససి.

౯౬. “యువా చ దహరో చాసి [చాపి (స్యా. క.)], పఠముప్పత్తికో [పఠముప్పత్తితో (సీ. పీ.)] సుసు;
రజ్జం కారేహి భద్దన్తే, కిం అరఞ్ఞే కరిస్ససి”.

౯౭. “యువా చరే బ్రహ్మచరియం, బ్రహ్మచారీ యువా సియా;
దహరస్స హి పబ్బజ్జా, ఏతం ఇసీహి వణ్ణితం.

౯౮. “యువా చరే బ్రహ్మచరియం, బ్రహ్మచారీ యువా సియా;
బ్రహ్మచరియం చరిస్సామి, నాహం రజ్జేన మత్థికో.

౯౯. “పస్సామి వోహం దహరం, అమ్మ తాత వదన్తరం [వదం నరం (సీ.)];
కిచ్ఛాలద్ధం పియం పుత్తం, అప్పత్వావ జరం మతం.

౧౦౦.“పస్సామి వోహం దహరిం, కుమారిం చారుదస్సనిం;
నవవంసకళీరంవ, పలుగ్గం జీవితక్ఖయం [జీవితక్ఖయే (సీ. పీ.)].

౧౦౧.“దహరాపి హి మియ్యన్తి, నరా చ అథ నారియో;
తత్థ కో విస్ససే పోసో, దహరోమ్హీతి జీవితే.

౧౦౨.“యస్స రత్యా వివసానే, ఆయు అప్పతరం సియా;
అప్పోదకేవ మచ్ఛానం, కిం ను కోమారకం [కోమారతం (క.)] తహిం.

౧౦౩. “నిచ్చమబ్భాహతో లోకో, నిచ్చఞ్చ పరివారితో;
అమోఘాసు వజన్తీసు, కిం మం రజ్జేభిసిఞ్చసి” [రజ్జేన సిఞ్చసి (సీ. పీ.)].

౧౦౪.“కేన మబ్భాహతో లోకో, కేన చ పరివారితో;
కాయో అమోఘా గచ్ఛన్తి, తం మే అక్ఖాహి పుచ్ఛితో”.

౧౦౫.“మచ్చునాబ్భాహతో లోకో, జరాయ పరివారితో;
రత్యో అమోఘా గచ్ఛన్తి, ఏవం జానాహి ఖత్తియ.

౧౦౬.“యథాపి తన్తే వితతే [వితన్తే (స్యా. క.)], యం యదేవూపవియ్యతి [యం యం దేవూపవియ్యతి (సీ. పీ.)];

అప్పకం హోతి వేతబ్బం, ఏవం మచ్చాన జీవితం.

౧౦౭. “యథా వారివహో పూరో, గచ్ఛం నుపనివత్తతి [న పరివత్తతి (స్యా.), నుపరివత్తతి (క.)];
ఏవమాయు మనుస్సానం, గచ్ఛం నుపనివత్తతి.

౧౦౮. “యథా వారివహో పూరో, వహే రుక్ఖేపకూలజే;
ఏవం జరామరణేన, వుయ్హన్తే సబ్బపాణినో”.

౧౦౯. “హత్థానీకం రథానీకం, అస్సే పత్తీ చ వమ్మినో;
నివేసనాని రమ్మాని, అహం పుత్త దదామి తే.

౧౧౦. “ఇత్థాగారమ్పి తే దమ్మి, సబ్బాలఙ్కారభూసితం;
తా పుత్త పటిపజ్జస్సు, త్వం నో రాజా భవిస్ససి.

౧౧౧. “కుసలా నచ్చగీతస్స, సిక్ఖితా చాతురిత్థియో;
కామే తం రమయిస్సన్తి, కిం అరఞ్ఞే కరిస్ససి.

౧౧౨. “పటిరాజూహి తే కఞ్ఞా, ఆనయిస్సం అలఙ్కతా;
తాసు పుత్తే జనేత్వాన, అథ పచ్ఛా పబ్బజిస్ససి.

౧౧౩. “యువా చ దహరో చాసి, పఠముప్పత్తికో సుసు;
రజ్జం కారేహి భద్దన్తే, కిం అరఞ్ఞే కరిస్ససి.

౧౧౪. “కోట్ఠాగారఞ్చ కోసఞ్చ, వాహనాని బలాని చ;
నివేసనాని రమ్మాని, అహం పుత్త దదామి తే.

౧౧౫. “గోమణ్డలపరిబ్యూళ్హో, దాసిసఙ్ఘపురక్ఖతో;
రజ్జం కారేహి భద్దన్తే, కిం అరఞ్ఞే కరిస్ససి”.

౧౧౬. “కిం ధనేన యం ఖీయేథ [కిం ధనేన యం జీయేథ (సీ.), కిం మం ధనేన కీయేథ (స్యా. క.)], కిం భరియాయ మరిస్సతి;
కిం యోబ్బనేన జిణ్ణేన [చిణ్ణేన (సీ. పీ.), వణ్ణేన (క.)], యం జరాయాభిభుయ్యతి [యం జరా అభిహేస్సతి (సీ. పీ.)].

౧౧౭. “తత్థ కా నన్ది కా ఖిడ్డా, కా రతి కా ధనేసనా;
కిం మే పుత్తేహి దారేహి, రాజ ముత్తోస్మి బన్ధనా.

౧౧౮.“యోహం [సోహం (సీ. పీ.)] ఏవం పజానామి, మచ్చు మే నప్పమజ్జతి;
అన్తకేనాధిపన్నస్స, కా రతీ కా ధనేసనా.

౧౧౯.“ఫలానమివ పక్కానం, నిచ్చం పతనతో భయం;
ఏవం జాతాన మచ్చానం, నిచ్చం మరణతో భయం.

౧౨౦.“సాయమేకే న దిస్సన్తి, పాతో దిట్ఠా బహూ జనా;
పాతో ఏకే న దిస్సన్తి, సాయం దిట్ఠా బహూ జనా.

౧౨౧.“అజ్జేవ కిచ్చం ఆతప్పం, కో జఞ్ఞా మరణం సువే;
న హి నో సఙ్గరం [సఙ్గరం (సీ. పీ.) మ. ని. ౩.౨౭౨] తేన, మహాసేనేన మచ్చునా.

౧౨౨.“చోరా ధనస్స పత్థేన్తి, రాజముత్తోస్మి బన్ధనా;
ఏహి రాజ నివత్తస్సు, నాహం రజ్జేన మత్థికో”తి.

మూగపక్ఖజాతకం పఠమం.

౫౩౯. మహాజనకజాతకం (౨)

౧౨౩.“కోయం మజ్ఝే సముద్దస్మిం, అపస్సం తీరమాయుహే;
కం [కిం (స్యా. క.)] త్వం అత్థవసం ఞత్వా, ఏవం వాయమసే భుసం”.

౧౨౪.“నిసమ్మ వత్తం లోకస్స, వాయామస్స చ దేవతే;
తస్మా మజ్ఝే సముద్దస్మిం, అపస్సం తీరమాయుహే”.

౧౨౫.“గమ్భీరే అప్పమేయ్యస్మిం, తీరం యస్స న దిస్సతి;
మోఘో తే పురిసవాయామో, అప్పత్వావ మరిస్ససి”.

౧౨౬.“అనణో ఞాతినం హోతి, దేవానం పితునఞ్చ [పితునో చ (సీ. పీ.)] సో;
కరం పురిసకిచ్చాని, న చ పచ్ఛానుతప్పతి”.

౧౨౭.“అపారణేయ్యం యం కమ్మం, అఫలం కిలమథుద్దయం;
తత్థ కో వాయమేనత్థో, మచ్చు యస్సాభినిప్పతం” [యస్సాభినిప్పతం (స్యా.)].

౧౨౮.“అపారణేయ్యమచ్చన్తం , యో విదిత్వాన దేవతే;
న రక్ఖే అత్తనో పాణం, జఞ్ఞా సో యది హాపయే.

౧౨౯.“అధిప్పాయఫలం ఏకే, అస్మిం లోకస్మి దేవతే;

పయోజయన్తి కమ్మాని, తాని ఇజ్ఝన్తి వా న వా.

౧౩౦. “సన్దిట్ఠికం కమ్మఫలం, నను పస్ససి దేవతే;
సన్నా అఞ్ఞే తరామహం, తఞ్చ పస్సామి సన్తికే.

౧౩౧. “సో అహం వాయమిస్సామి, యథాసత్తి యథాబలం;
గచ్ఛం పారం సముద్దస్స, కస్సం [కాసం (సీ. పీ.)] పురిసకారియం”.

౧౩౨. “యో త్వం ఏవం గతే ఓఘే, అప్పమేయ్యే మహణ్ణవే;
ధమ్మవాయామసమ్పన్నో, కమ్మునా నావసీదసి;
సో త్వం తత్థేవ గచ్ఛాహి, యత్థ తే నిరతో మనో”.

౧౩౩. “ఆసీసేథేవ [ఆసింసేథేవ (సీ. స్యా. పీ.)] పురిసో, న నిబ్బిన్దేయ్య పణ్డితో;
పస్సామి వోహం అత్తానం, యథా ఇచ్ఛిం తథా అహు.

౧౩౪. “ఆసీసేథేవ పురిసో, న నిబ్బిన్దేయ్య పణ్డితో;
పస్సామి వోహం అత్తానం, ఉదకా థలముబ్భతం.

౧౩౫. “వాయమేథేవ పురిసో, న నిబ్బిన్దేయ్య పణ్డితో;
పస్సామి వోహం అత్తానం, యథా ఇచ్ఛిం తథా అహు.

౧౩౬. “వాయమేథేవ పురిసో, న నిబ్బిన్దేయ్య పణ్డితో;
పస్సామి వోహం అత్తానం, ఉదకా థలముబ్భతం.

౧౩౭. “దుక్ఖూపనీతోపి నరో సపఞ్ఞో, ఆసం న ఛిన్దేయ్య సుఖాగమాయ;
బహూ హి ఫస్సా అహితా హితా చ, అవితక్కితా మచ్చుముపబ్బజన్తి [మచ్చుముప్పజ్జన్తి (స్యా.)].

౧౩౮. “అచిన్తితమ్పి భవతి, చిన్తితమ్పి వినస్సతి;
న హి చిన్తామయా భోగా, ఇత్థియా పురిసస్స వా”.

౧౩౯. “అపోరాణం [అపురాణం (సీ. పీ.)] వత భో రాజా, సబ్బభుమ్మో దిసమ్పతి;
నాజ్జ నచ్చే [న చ నచ్చే (క.)] నిసామేతి, న గీతే కురుతే మనో.

౧౪౦. “న మిగే [మగే (క.)] నపి ఉయ్యానే, నపి హంసే ఉదిక్ఖతి;
మూగోవ తుణ్హిమాసీనో, న అత్థమనుసాసతి”.

౧౪౧."సుఖకామా రహోసీలా, వధబన్ధా ఉపారతా [ఉపారుతా (స్యా॰ క॰)];
కస్స [కేసం (సీ॰ పీ॰)] ను అజ్జ ఆరామే, దహరా వుద్ధా చ అచ్ఛరే.

౧౪౨."అతిక్కన్తవనథా ధీరా, నమో తేసం మహేసినం;
యే ఉస్సుకమ్హి లోకమ్హి, విహరన్తి మనుస్సుకా.

౧౪౩."తే ఛేత్వా మచ్చునో జాలం, తతం [తన్తం (సీ॰ స్యా॰ పీ॰), తం తం (క॰)] మాయావినో దళ్హం;
ఛిన్నాలయత్తా [సన్తాలయన్తా (స్యా॰ క॰)] గచ్ఛన్తి, కో తేసం గతిమాపయే" [నేసం గతి పాపయే (క॰)].

౧౪౪."కదాహం మిథిలం [మిధిలం (క॰)] ఫీతం, విభత్తం భాగసో మితం;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు [కదాస్సు (సీ॰ పీ॰), కదాసు (స్యా॰)] భవిస్సతి.

౧౪౫."కదాహం మిథిలం ఫీతం, విసాలం సబ్బతోపభం;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౪౬."కదాహం మిథిలం ఫీతం, బహుపాకారతోరణం;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౪౭."కదాహం మిథిలం ఫీతం, దళ్హమట్టాలకోట్ఠకం;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౪౮."కదాహం మిథిలం ఫీతం, సువిభత్తం మహాపథం;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౪౯."కదాహం మిథిలం ఫీతం, సువిభత్తన్తరాపణం;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౫౦."కదాహం మిథిలం ఫీతం, గవస్సరథపీళితం;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౫౧."కదాహం మిథిలం ఫీతం, ఆరామవనమాలినిం;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౫౨."కదాహం మిథిలం ఫీతం, ఉయ్యానవనమాలినిం;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౫౩.“కదాహం మిథిలం ఫీతం, పాసాదవనమాలినిం;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౫౪.“కదాహం మిథిలం ఫీతం, తిపురం రాజబన్ధునిం;

మాపితం సోమనస్సేన, వేదేహేన యసస్సినా;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౫౫.“కదాహం వేదేహే ఫీతే, నిచితే ధమ్మరక్ఖితే;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౫౬.“కదాహం వేదేహే ఫీతే, అజేయ్యే ధమ్మరక్ఖితే;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౫౭.“కదాహం అన్తేపురం [కదా అన్తేపురం (సీ. పీ.)] రమ్మం, విభత్తం భాగసో మితం;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౫౮.“కదాహం అన్తేపురం రమ్మం, సుధామత్తికలేపనం;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౫౯.“కదాహం అన్తేపురం రమ్మం, సుచిగన్ధం మనోరమం;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౬౦.“కదాహం కూటాగారే చ, విభత్తే భాగసో మితే;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౬౧.“కదాహం కూటాగారే చ, సుధామత్తికలేపనే;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౬౨.“కదాహం కూటాగారే చ, సుచిగన్ధే మనోరమే;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౬౩. “కదాహం కూటాగారే చ, లిత్తే చన్దనఫోసితే;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౬౪.“కదాహం సోణ్ణపల్లఙ్కే [సువణ్ణపల్లఙ్కే (సీ. స్యా. పీ.)], గోనకే చిత్తసన్థతే;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౬౫.[అయం గాథా సీ. పీ. పోత్థకేసు న దిస్సతి] “కదాహం మణిపల్లఙ్కే, గోనకే చిత్తసన్థతే;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి [అయం గాథా సీ. పీ. పోత్థకేసు న దిస్సతి].

౧౬౬.“కదాహం కప్పాసకోసేయ్యం, ఖోమకోటుమ్బరాని చ;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౬౭.“కదాహం పోక్ఖరణీ రమ్మా, చక్కవాకపకూజితా [చక్కవాకూపకూజితా (సీ. పీ.)];
మన్దాలకేహి సఞ్ఛన్నా, పదుముప్పలకేహి చ;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౬౮.“కదాహం హత్థిగుమ్బే చ, సబ్బాలఙ్కారభూసితే;
సువణ్ణకచ్ఛే మాతఙ్గే, హేమకప్పనవాససే.

౧౬౯.“ఆరూళ్హే గామణీయేహి, తోమరఙ్కుసపాణిభి;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౭౦.“కదాహం అస్సగుమ్బే చ, సబ్బాలఙ్కారభూసితే;
ఆజానీయేవ జాతియా, సిన్ధవే సీఘవాహనే.

౧౭౧.“ఆరూళ్హే గామణీయేహి, ఇల్లియాచాపధారిభి;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౭౨.“కదాహం రథసేనియో, సన్నద్ధే ఉస్సితద్ధజే;
దీపే అథోపి వేయ్యగ్ఘే, సబ్బాలఙ్కారభూసితే.

౧౭౩. “ఆరూళ్హే గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౭౪.“కదాహం సోవణ్ణరథే, సన్నద్ధే ఉస్సితద్ధజే;
దీపే అథోపి వేయ్యగ్ఘే, సబ్బాలఙ్కారభూసితే.

౧౭౫.“ఆరూళ్హే గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౭౬.“కదాహం సజ్ఝురథే చ, సన్నద్ధే ఉస్సితద్ధజే;
దీపే అథోపి వేయ్యగ్ఘే, సబ్బాలఙ్కారభూసితే.

౧౬౭. “ఆరూళ్హే గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౬౮. “కదాహం అస్సరథే చ, సన్నద్ధే ఉస్సితద్ధజే;
దీపే అథోపి వేయ్యగ్ఘే, సబ్బాలఙ్కారభూసితే.

౧౬౯. “ఆరూళ్హే గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౭౦. “కదాహం ఓట్ఠరథే చ, సన్నద్ధే ఉస్సితద్ధజే;
దీపే అథోపి వేయ్యగ్ఘే, సబ్బాలఙ్కారభూసితే.

౧౭౧. “ఆరూళ్హే గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౭౨. “కదాహం గోణరథే చ, సన్నద్ధే ఉస్సితద్ధజే;
దీపే అథోపి వేయ్యగ్ఘే, సబ్బాలఙ్కారభూసితే.

౧౭౩. “ఆరూళ్హే గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౭౪. “కదాహం అజరథే చ, సన్నద్ధే ఉస్సితద్ధజే;
దీపే అథోపి వేయ్యగ్ఘే, సబ్బాలఙ్కారభూసితే.

౧౭౫. “ఆరూళ్హే గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౭౬. “కదాహం మేణ్డరథే చ, సన్నద్ధే ఉస్సితద్ధజే;
దీపే అథోపి వేయ్యగ్ఘే, సబ్బాలఙ్కారభూసితే.

౧౭౭. “ఆరూళ్హే గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౭౮. “కదాహం మిగరథే చ, సన్నద్ధే ఉస్సితద్ధజే;
దీపే అథోపి వేయ్యగ్ఘే, సబ్బాలఙ్కారభూసితే.

౧౭౯. “ఆరూళ్హే గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౯౦.“కదాహం హత్థారోహే చ, సబ్బాలఙ్కారభూసితే;

నీలవమ్మధరే సూరే, తోమరఙ్కుసపాణినే [పాణినో (స్యా. క.)];

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౯౧.“కదాహం అస్సారోహే చ, సబ్బాలఙ్కారభూసితే;

నీలవమ్మధరే సూరే, ఇల్లియాచాపధారినే [ధారినో (స్యా. క.)];

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౯౨.“కదాహం రథారోహే చ, సబ్బాలఙ్కారభూసితే;

నీలవమ్మధరే సూరే, చాపహత్థే కలాపినే [కలాపినో (స్యా. క.)];

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౯౩.[అయం గాథా సీ. పీ. పోత్థకేసు న దిస్సతి] “కదాహం ధనుగ్గహే చ, సబ్బాలఙ్కారభూసితే;

నీలవమ్మధరే సూరే, చాపహత్థే కలాపినే;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి [అయం గాథా సీ. పీ. పోత్థకేసు న దిస్సతి].

౧౯౪.“కదాహం రాజపుత్తే చ, సబ్బాలఙ్కారభూసితే;

చిత్రవమ్మధరే సూరే, కఞ్చనావేళధారినే;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౯౫.“కదాహం అరియగణే చ, వతవన్తే [వత్థవన్తే (సీ. స్యా. పీ.)] అలఙ్కతే;

హరిచన్దనలిత్తఙ్గే, కాసికుత్తమధారినే;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౯౬.[అయం గాథా సీ. పీ. పోత్థకేసు న దిస్సతి] “కదాహం అమచ్చగణే చ, సబ్బాలఙ్కారభూసితే;

పీతవమ్మధరే సూరే, పురతో గచ్ఛమాలినే [గచ్ఛమాలినో (స్యా. క.)];

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి [అయం గాథా సీ. పీ. పోత్థకేసు న దిస్సతి].

౧౯౭.“కదాహం [కదా (సీ. పీ.)] సత్తసతా భరియా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౯౮.“కదాహం [కదా (సీ. పీ.)] సత్తసతా భరియా, సుసఞ్ఞా తనుమజ్ఝిమా;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౧౯౯.“కదాహం [కదా (సీ. పీ.)] సత్తసతా భరియా, అస్సవా పియభాణినీ;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౦౦.“కదాహం [కదా (సీ. పీ.)] సతపలం కంసం, సోవణ్ణం సతరాజికం;

పహాయ పబ్బజిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౦౧.“కదాస్సు మం హత్థిగుమ్బా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;

సువణ్ణకచ్ఛా మాతఙ్గా, హేమకప్పనవాససా.

౨౦౨.“ఆరూళ్హా గామణీయేహి, తోమరఙ్కుసపాణిభి;

యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౦౩.“కదాస్సు మం అస్సగుమ్బా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;

ఆజానీయావ జాతియా, సిన్ధవా సీఘవాహనా.

౨౦౪.“ఆరూళ్హా గామణీయేహి, ఇల్లియాచాపధారిభి;

యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౦౫.“కదాస్సు మం రథసేనీ, సన్నద్ధా ఉస్సితద్ధజా;

దీపా అథోపి వేయ్యగ్ఘా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా.

౨౦౬.“ఆరూళ్హా గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;

యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౦౭.“కదాస్సు మం సోణ్ణరథా [సోవణ్ణరథా (పీ. క.)], సన్నద్ధా ఉస్సితద్ధజా;

దీపా అథోపి వేయ్యగ్ఘా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా.

౨౦౮.“ఆరూళ్హా గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;

యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౦౯.“కదాస్సు మం సజ్ఝురథా, సన్నద్ధా ఉస్సితద్ధజా;

దీపా అథోపి వేయ్యగ్ఘా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా.

౨౧౦.“ఆరూళ్హా గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;

యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౧౧.

“కదాస్సు మం అస్సరథా, సన్నద్ధా ఉస్సితద్ధజా;
దీపా అథోపి వేయ్యగ్ఘా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా.

౨౧౨.“ఆరూళ్హా గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౧౩.“కదాస్సు మం ఓట్ఠరథా, సన్నద్ధా ఉస్సితద్ధజా;
దీపా అథోపి వేయ్యగ్ఘా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా.

౨౧౪.“ఆరూళ్హా గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౧౫.“కదాస్సు మం గోణరథా, సన్నద్ధా ఉస్సితద్ధజా;
దీపా అథోపి వేయ్యగ్ఘా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా.

౨౧౬.“ఆరూళ్హా గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౧౭.“కదాస్సు మం అజరథా, సన్నద్ధా ఉస్సితద్ధజా;
దీపా అథోపి వేయ్యగ్ఘా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా.

౨౧౮.“ఆరూళ్హా గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౧౯.“కదాస్సు మం మేణ్డరథా, సన్నద్ధా ఉస్సితద్ధజా;
దీపా అథోపి వేయ్యగ్ఘా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా.

౨౨౦.“ఆరూళ్హా గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౨౧.“కదాస్సు మం మిగరథా, సన్నద్ధా ఉస్సితద్ధజా;
దీపా అథోపి వేయ్యగ్ఘా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా.

౨౨౨.“ఆరూళ్హా గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౨౩.“కదాస్సు మం హత్థారోహా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;

నీలవమ్మధరా సూరా, తోమరఙ్కుసపాణినో;
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౨౪.“కదాస్సు మం అస్సారోహా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;
నీలవమ్మధరా సూరా, ఇల్లియాచాపధారినో;
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౨౫.“కదాస్సు మం రథారోహా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;
నీలవమ్మధరా సూరా, చాపహత్థా కలాపినో;
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౨౬.“కదాస్సు మం ధనుగ్గహా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;
నీలవమ్మధరా సూరా, చాపహత్థా కలాపినో;
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౨౭.“కదాస్సు మం రాజపుత్తా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;
చిత్రవమ్మధరా సూరా, కఞ్చనావేళధారినో;
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౨౮.“కదాస్సు మం అరియగణా, వతవన్తా అలఙ్కతా;
హరిచన్దనలిత్తఙ్గా, కాసికుత్తమధారినో;
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౨౯.“కదాస్సు మం అమచ్చగణా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;
పీతవమ్మధరా సూరా, పురతో గచ్ఛమాలినో [గచ్ఛమాలినీ (స్యా॰ క॰)];
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౩౦.“కదాస్సు మం సత్తసతా భరియా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౩౧.“కదాస్సు మం సత్తసతా భరియా, సుసఞ్ఞా తనుమజ్ఝిమా;
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౩౨.“కదాస్సు మం సత్తసతా భరియా, అస్సవా పియభాణినీ;
యన్తం మం నానుయిస్సన్తి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౩౩. “కదాహం పత్తం గహేత్వాన, ముణ్డో సఙ్ఘాటిపారుతో;

పిణ్డికాయ చరిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౩౪. “కదాహం పంసుకూలానం, ఉజ్ఝితానం [ఉజ్ఝిట్ఠానం (క.)] మహాపథే;

సఙ్ఘాటిం ధారయిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౩౫. “కదాహం సత్తాహసమ్మేఘే [సత్తాహం మేఘే (సీ. స్యా.)], ఓవట్టో అల్లచీవరో;

పిణ్డికాయ చరిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౩౬. “కదాహం సబ్బత్థ గన్త్వా [సబ్బహం ఠానం (సీ.), సబ్బణ్హం గన్త్వా (స్యా.), సబ్బాహం ఠానం (పీ.), సబ్బట్ఠానం (క.)], రుక్ఖా రుక్ఖం వనా వనం;

అనపేక్ఖో గమిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౩౭. “కదాహం గిరిదుగ్గేసు, పహీనభయభేరవో;

అదుతియో గమిస్సామి [విహరిస్సామి (సీ. పీ.)], తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౩౮. “కదాహం వీణం వరుజ్జకో [వీణరుజ్జకో (స్యా.), వీణం విరుజ్జకో (క.)], సత్తతన్తిం మనోరమం;

చిత్తం ఉజుం కరిస్సామి, తం కుదాస్సు భవిస్సతి.

౨౩౯. “కదాహం రథకారోవ, పరికన్తం ఉపాహనం;

కామసఞ్ఞోజనే ఛేచ్ఛం [ఛేత్వా (క.)], యే దిబ్బే యే చ మానుసే”.

౨౪౦. “తా చ సత్తసతా భరియా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;

బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, కస్మా నో విజహిస్ససి.

౨౪౧. “తా చ సత్తసతా భరియా, సుసఞ్ఞా తనుమజ్ఝిమా;

బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, కస్మా నో విజహిస్ససి.

౨౪౨. “తా చ సత్తసతా భరియా, అస్సవా పియభాణినీ;

బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, కస్మా నో విజహిస్ససి.

౨౪౩. “తా చ సత్తసతా భరియా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;

హిత్వా సమ్పద్దవీ [సమ్పద్దయీ (సీ.)] రాజా, పబ్బజ్జాయ పురక్ఖతో.

౨౪౪. “తా చ సత్తసతా భరియా, సుసఞ్ఞా తనుమజ్ఝిమా;

హిత్వా సమ్పుద్దవీ రాజా, పబ్బజ్జాయ పురక్ఖతో.

౨౪౫.“తా చ సత్తసతా భరియా, అస్సవా పియభాణినీ;

హిత్వా సమ్పుద్దవీ రాజా, పబ్బజ్జాయ పురక్ఖతో”.

౨౪౬.“హిత్వా సతపలం కంసం, సోవణ్ణం సతరాజికం;

అగ్గహీ మత్తికం పత్తం, తం దుతియాభిసేచనం”.

౨౪౭.“భేస్మా [వేస్మా (సీ.), భింసా (పీ.), భీసా (క.)] అగ్గిసమా జాలా, కోసా డయ్హన్తి భాగసో;

రజతం జాతరూపఞ్చ, ముత్తా వేళురియా బహూ.

౨౪౮.“మణయో సఙ్ఖముత్తా చ, వత్థికం హరిచన్దనం;

అజినం దణ్డభణ్డఞ్చ, లోహం కాళాయసం బహూ;

ఏహి రాజ నివత్తస్సు, మా తేతం వినసా ధనం” [వినస్సా ధనం (స్యా. క.)].

౨౪౯.“సుసుఖం వత జీవామ, యేసం నో నత్థి కిఞ్చనం;

మిథిలాయ దయ్హమానాయ, న మే కిఞ్చి అదయ్హథ”.

౨౫౦.“అటవియో సముప్పన్నా, రట్ఠం విద్ధంసయన్తి తం;

ఏహి రాజ నివత్తస్సు, మా రట్ఠం వినసా ఇదం”.

౨౫౧.“సుసుఖం వత జీవామ, యేసం నో నత్థి కిఞ్చనం;

రట్ఠే విలుమ్పమానమ్హి, న [మా (క.)] మే కిఞ్చి అహీరథ.

౨౫౨.“సుసుఖం వత జీవామ, యేసం నో నత్థి కిఞ్చనం;

పీతిభక్ఖా భవిస్సామ, దేవా ఆభస్సరా యథా”.

౨౫౩.“కిమ్హేసో మహతో ఘోసో, కా ను గామేవ కీళియా [గామే కిలీలియా (సీ.)];

సమణ తేవ [సమణఞ్ఞేవ (సీ. పీ.), సమణత్వేవ (స్యా.)] పుచ్ఛామ, కత్థేసో అభిసటో జనో”.

౨౫౪.“మమం ఓహాయ గచ్ఛన్తం, ఏత్థేసో అభిసటో జనో;

సీమాతిక్కమనం యన్తం, మునిమోనస్స పత్తియా;

మిస్సం నన్దీహి గచ్ఛన్తం, కిం జానమనుపుచ్ఛసి”.

౨౫౫.“మాస్సు తిణ్ణో అమఞ్ఞిత్థ [అమఞ్ఞిత్థో (సీ. స్యా. పీ.)], సరీరం ధారయం ఇమం;

అతీరణేయ్య యమిదం [అతీరణేయ్యమిదం కమ్మం (సీ. స్యా. పీ.)], బహూ హి పరిపన్థయో”.

౨౩౬."కో ను మే పరిపన్థస్స, మమం ఏవంవిహారినో;
యో నేవ దిట్ఠే నాదిట్ఠే, కామానమభిపత్థయే".

౨౩౭."నిద్దా తన్దీ విజమ్భితా, అరతీ భత్తసమ్మదో;
ఆవసన్తి సరీరట్ఠా, బహూ హి పరిపన్థయో".

౨౩౮."కల్యాణం వత మం భవం, బ్రాహ్మణ మనుసాసతి [మనుసాససి (సీ.)];
బ్రాహ్మణ తేవ [బ్రాహ్మణఞ్ఞేవ (సీ.)] పుచ్ఛామి, కో ను త్వమసి మారిస".

౨౩౯."నారదో ఇతి మే నామం [నామేన (స్యా. క.)], కస్సపో ఇతి మం విదూ;
భోతో సకాసమాగచ్ఛిం, సాధు సబ్భి సమాగమో.

౨౪౦."తస్స తే సబ్బో ఆనన్దో, విహారో ఉపవత్తతు;
యం ఊనం [యదూనం (సీ. స్యా. పీ.)] తం పరిపూరేహి, ఖన్తియా ఉపసమేన చ.

౨౪౧."పసారయ సన్నతఞ్చ, ఉన్నతఞ్చ పసారయ [పహారయ (స్యా. పీ. క.)];
కమ్మం విజ్జఞ్చ ధమ్మఞ్చ, సక్కత్వాన పరిబ్బజ".

౨౪౨."బహూ హత్థీ చ అస్సే చ, నగరే జనపదాని చ;
హిత్వా జనక పబ్బజితో, కపాలే [కపల్లే (సీ. పీ.)] రతిమజ్ఝగా.

౨౪౩."కచ్చి ను తే జానపదా, మిత్తామచ్చా చ ఞాతకా;
దుబ్భిమకంసు జనక, కస్మా తే తం అరుచ్చథ".

౨౪౪."న మిగాజిన జాతుచ్ఛే [జాతుచ్చ (సీ. పీ.)], అహం కఞ్చి కుదాచనం;
అధమ్మేన జినే ఞాతిం, న చాపి ఞాతయో మమం.

౨౪౫."దిస్వాన లోకవత్తన్తం, ఖజ్జన్తం కద్దమీకతం;
హఞ్ఞరే బజ్ఝరే చేత్థ, యత్థ సన్నో [సత్తో (సీ.)] పుథుజ్జనో;

ఏతాహం ఉపమం కత్వా, భిక్ఖకోస్మి మిగాజిన".

౨౪౬."కో ను తే భగవా సత్థా, కస్సేతం వచనం సుచి;
న హి కప్పం వా విజ్జం వా, పచ్చక్ఖాయ రథేసభ;

సమణం ఆహు వత్తన్తం, యథా దుక్ఖస్సతిక్కమో".

౨౬౭.“న మిగాజిన జాతుచ్చే, అహం కఞ్చి కుదాచనం;

సమణం బ్రాహ్మణం వాపి, సక్కత్వా అనుపావిసిం”.

౨౬౮.“మహతా చానుభావేన, గచ్ఛన్తో సిరియా జలం;

గీయమానేసు గీతేసు, వజ్జమానేసు వగ్గుసు.

౨౬౯.“తూరియతాళసఙ్ఘుట్ఠే [తురియతాళితసఙ్ఘుట్ఠే (సీ. పీ.)], సమ్మతాలసమాహితే;

స మిగాజిన మద్దక్ఖిం, ఫలిం [ఫలం (సీ. పీ. క.)] అమ్బం తిరోచ్ఛదం;

హఞ్ఞమానం [తుజ్జమానం (సీ.), తుదమానం (స్యా.), తద్దమానం (పీ.), హతమానం (క.)] మనుస్సేహి,

ఫలకామేహి జన్తుభి.

౨౭౦.“సో ఖోహం తం సిరిం హిత్వా, ఓరోహిత్వా మిగాజిన;

మూలం అమ్బస్సుపాగచ్ఛిం, ఫలినో నిప్ఫలస్స చ.

౨౭౧.“ఫలిం [ఫలం (సీ. పీ. క.)] అమ్బం హతం దిస్వా, విద్ధంస్తం వినళీకతం;

అథేకం [అథేతం (సీ. పీ.)] ఇతరం అమ్బం, నీలోభాసం మనోరమం.

౨౭౨.“ఏవమేవ నూనమ్హేపి [నూన అమ్హే (సీ. పీ.)], ఇస్సరే బహుకణ్టకే;

అమిత్తా నో వధిస్సన్తి, యథా అమ్బో ఫలీ హతో.

౨౭౩. “అజినమ్హి హఞ్ఞతే దీపి, నాగో దన్తేహి హఞ్ఞతే;

ధనమ్హి ధనినో హన్తి, అనికేతమసన్థవం;

ఫలీ అమ్బో అఫలో చ, తే సత్థారో ఉభో మమ”.

౨౭౪.“సబ్బో జనో పబ్యాధితో, రాజా పబ్బజితో ఇతి;

హత్థారోహా అనీకట్ఠా, రథికా పత్తికారకా.

౨౭౫.“అస్సాసయిత్వా జనతం, ఠపయిత్వా పటిచ్ఛదం;

పుత్తం రజ్జే ఠపేత్వాన, అథ పచ్ఛా పబ్బజిస్ససి”.

౨౭౬.“చత్తా మయా జానపదా, మిత్తామచ్చా చ ఞాతకా;

సన్తి పుత్తా విదేహానం, దీఘావు రట్ఠవడ్ఢనో;

తే రజ్జం కారయిస్సన్తి, మిథిలాయం పజాపతి”.

౨౭౭.“ఏహి తం అనుసిక్ఖామి, యం వాక్యం మమ రుచ్చతి;

రజ్జం తువం కారయసి [కారయన్తీ (సీ. స్యా. పీ.)], పాపం దుచ్చరితం బహుం;
కాయేన వాచా మనసా, యేన గచ్ఛసి [కఞ్ఛిసి (సీ. పీ.)] దుగ్గతిం.

౨౭౮.“పరదిన్నకేన పరనిట్ఠితేన, పిణ్డేన యాపేహి స ధీరధమ్మో”.

౨౭౯.“యోపి చతుత్థే భత్తకాలే న భుఞ్జే, అజుట్ఠమారీవ [అజద్ధుమారీవ (సీ.), అజ్ఝుట్ఠమారివ (స్యా.), అజద్ధుమారివ (పీ.) మజ్ఝిమనికాయే, అఙ్గుత్తరనికాయే చ పస్సితబ్బం] ఖుదాయ మియ్యే;
న త్వేవ పిణ్డం లుళితం అనరియం, కులపుత్తరూపో సప్పురిసో న సేవే;
తయిదం న సాధు తయిదం న సుట్ఠు, సునఖుచ్ఛిట్ఠకం జనక భుఞ్జసే తువం”.

౨౮౦.“న చాపి మే సీవలి సో అభక్ఖో, యం హోతి చత్తం గిహినో సునస్స వా;
యే కేచి భోగా ఇధ ధమ్మలద్ధా, సబ్బో సో భక్ఖో అనవయోతి [అనవజ్జోతి (సీ. పీ.)] వుత్తో”.

౨౮౧.“కుమారికే ఉపసేనియే, నిచ్చం నిగ్గళమణ్డితే;
కస్మా తే ఏకో భుజో జనతి, ఏకో తే న జనతీ భుజో”.

౨౮౨.“ఇమస్మిం మే సమణ హత్థే, పటిముక్కా దునీవరా [దునీధురా (సీ. పీ.)];
సఙ్ఘాతా [సంఘుట్టా (స్యా. క.)] జాయతే సద్దో, దుతియస్సేవ సా గతి.

౨౮౩.“ఇమస్మిం మే సమణ హత్థే, పటిముక్కో ఏకనీవరో [ఏకనీధురో (సీ. పీ.)];
సో అదుతియో న జనతి, మునిభూతోవ తిట్ఠతి.

౨౮౪.“వివాదప్పత్తో [వివాదమత్తో (పీ.)] దుతియో, కేనేకో వివదిస్సతి;
తస్స తే సగ్గకామస్స, ఏకత్తముపరోచతం”.

౨౮౫.“సుణాసి సీవలి కథా [గాథా (సీ. స్యా. పీ.)], కుమారియా పవేదితా;
పేసియా [పేస్సియా (సీ. పీ.)] మం గరహిత్థో, దుతియస్సేవ సా గతి.

౨౮౬.“అయం ద్వేధాపథో భద్దే, అనుచిణ్ణో పథావిహి;
తేసం త్వం ఏకం గణ్హాహి, అహమేకం పునాపరం.

౨౮౭.“మావచ [నేవ (సీ. పీ.), మా చ (స్యా. క.)] మం త్వం పతి మేతి, నాహం [మాహం (సీ. పీ.)] భరియాతి వా పున”;
“ఇమమేవ కథయన్తా, థూణం నగరుపాగముం.

౨౮౮.“కోట్ఠకే ఉసుకారస్స, భత్తకాలే ఉపట్ఠితే;

తత్రా చ నో ఉసుకారో, (ఏకం దణ్డం ఉజుం కతం;) [( ) నత్థి బహూసు]
ఏకఞ్చ చక్ఖుం నిగ్గయ్హ, జిమ్హమేకేన పేక్ఖతి”.

౨౮౯.“ఏవం నో సాధు పస్ససి, ఉసుకార సుణోహి మే;
యదేకం చక్ఖుం నిగ్గయ్హ, జిమ్హమేకేన పేక్ఖసి”.

౨౯౦.“ద్వీహి సమణ చక్ఖూహి, విసాలం వియ ఖాయతి;
అసమ్పత్వా పరమం [పరం (సీ. పీ.)] లిఙ్గం, నుజుభావాయ కప్పతి.

౨౯౧.“ఏకఞ్చ చక్ఖుం నిగ్గయ్హ, జిమ్హమేకేన పేక్ఖతో;
సమ్పత్వా పరమం లిఙ్గం, ఉజుభావాయ కప్పతి.

౨౯౨.“వివాదప్పత్తో [వివాదమత్తో (పీ.)] దుతియో, కేనేకో వివదిస్సతి;
తస్స తే సగ్గకామస్స, ఏకత్తముపరోచతం”.

౨౯౩.“సుణాసి సీవలి కథా [గాథా (సీ. స్యా. పీ.)], ఉసుకారేన వేదితా;
పేసియా మం గరహిత్థో, దుతియస్సేవ సా గతి.

౨౯౪.“అయం ద్వేధాపథో భద్దే, అనుచిణ్ణో పథావిహి;
తేసం త్వం ఏకం గణ్హాహి, అహమేకం పునాపరం.

౨౯౫.“మావచ మం త్వం పతి మేతి, నాహం భరియాతి వా పున”;
“ముఞ్జావేసికా పవాళ్హా, ఏకా విహర సీవలీ”తి.

మహాజనకజాతకం దుతియం.

౫౪౦. సువణ్ణసామజాతకం (౩)

౨౯౬.“కో ను మం ఉసునా విజ్ఝి, పమత్తం ఉదహారకం [హారికం (స్యా.), హారియం (క.)];
ఖత్తియో బ్రాహ్మణో వేస్సో, కో మం విద్ధా నిలీయసి.

౨౯౭.“న మే మంసాని ఖజ్జాని, చమ్మేనత్థో న విజ్జతి;
అథ కేన ను వణ్ణేన, విద్ధేయ్యం మం అమఞ్ఞథ.

౨౯౮.“కో వా త్వం కస్స వా పుత్తో, కథం జానేము తం మయం;
పుట్ఠో మే సమ్మ అక్ఖాహి, కిం మం విద్ధా నిలీయసి”.

౨౯౯.“రాజాహమస్మి కాసీనం, పీళియక్ఖోతి మం విదూ;

లోభా రట్ఠం పహిత్వాన, మిగమేసం చరామహం.

౩౦౦. “ఇస్సత్థే చస్మి కుసలో, దళ్హధమ్మోతి విస్సుతో;

నాగోపి మే న ముచ్చేయ్య, ఆగతో ఉసుపాతనం.

౩౦౧. “కో వా త్వం కస్స వా పుత్తో [త్వం చ కస్స వా పుత్తోసి (సీ. పీ.)], కథం జానేము తం మయం;

పితునో అత్తనో చాపి, నామగోత్తం పవేదయ”.

౩౦౨. “నేసాదపుత్తో భద్దన్తే, సామో ఇతి మం ఞాతయో;

ఆమన్తయింసు జీవన్తం, స్వజ్జేవాహం గతో [స్వాజ్జేవఙ్గతో (స్యా.), స్వజ్జేవఙ్గతే (క.)] సయే.

౩౦౩. “విద్ధోస్మి పుథుసల్లేన, సవిసేన యథా మిగో;

సకమ్హి లోహితే రాజ, పస్స సేమి పరిప్లుతో.

౩౦౪. “పటివామగతం [పటిధమ్మ గతం (సీ. పీ.)] సల్లం, పస్స ధిమ్హామి [విహామ్హి (సీ. పీ.)] లోహితం;

ఆతురో త్యానుపుచ్ఛామి, కిం మం విద్ధా నిలీయసి.

౩౦౫. “అజినమ్హి హఞ్ఞతే దీపి, నాగో దన్తేహి హఞ్ఞతే;

అథ కేన ను వణ్ణేన, విద్ధేయ్యం మం అమఞ్ఞథ”.

౩౦౬. “మిగో ఉపట్ఠితో ఆసి, ఆగతో ఉసుపాతనం;

తం దిస్వా ఉబ్బిజీ సామ, తేన కోధో మమావిసి”.

౩౦౭. “యతో సరామి అత్తానం, యతో పత్తోస్మి విఞ్ఞుతం;

న మం మిగా ఉత్తసన్తి, అరఞ్ఞే సాపదానిపి.

౩౦౮. “యతో నిధిం పరిహరిం, యతో పత్తోస్మి యోబ్బనం;

న మం మిగా ఉత్తసన్తి, అరఞ్ఞే సాపదానిపి.

౩౦౯. “భీరూ కిమ్పురిసా రాజ, పబ్బతే గన్ధమాదనే;

సమ్మోదమానా గచ్ఛామ, పబ్బతాని వనాని చ.

౩౧౦. (“న మం మిగా ఉత్తసన్తి, అరఞ్ఞే సాపదానిపి;) [( ) నత్థి సీ. స్యా. పీ. పోత్థకేసు]

అథ కేన ను వణ్ణేన, ఉత్రాసన్తి మిగా మమం” [ఉత్రాసే సో మిగో మమం (సీ. పీ.)].

౩౧౧. “న తం తస [న తద్దసా (సీ. పీ.)] మిగో సామ, కిం తాహం అలికం భణే;

కోధలోభాభిభూతాహం, ఉసుం తే తం అవస్సజిం [అవిస్సజిం (స్యా.)].

౩౧౨."కుతో ను సామ ఆగమ్మ, కస్స వా పహితో తువం;
ఉదహారో నదిం గచ్ఛ, ఆగతో మిగసమ్మతం".

౩౧౩. "అన్ధా మాతాపితా మయ్హం, తే భరామి బ్రహావనే;
తేసాహం ఉదకాహారో, ఆగతో మిగసమ్మతం.

౩౧౪."అత్థి నేసం ఉసామత్తం, అథ సాహస్స జీవితం;
ఉదకస్స అలాభేన , మఞ్ఞే అన్ధా మరిస్సరే.

౩౧౫."న మే ఇదం తథా దుక్ఖం, లబ్భా హి పుమునా ఇదం;
యఞ్చ అమ్మం న పస్సామి, తం మే దుక్ఖతరం ఇతో.

౩౧౬."న మే ఇదం తథా దుక్ఖం, లబ్భా హి పుమునా ఇదం;
యఞ్చ తాతం న పస్సామి, తం మే దుక్ఖతరం ఇతో.

౩౧౭. "సా నూన కపణా అమ్మా, చిరరత్తాయ రుచ్ఛతి [రుచ్చతి (క.)];
అడ్ఢరత్తేవ రత్తే వా, నదీవ అవసుచ్ఛతి [అవసుస్సతి (స్యా.)].

౩౧౮."సో నూన కపణో తాతో, చిరరత్తాయ రుచ్ఛతి [రుచ్చతి (క.)];
అడ్ఢరత్తేవ రత్తే వా, నదీవ అవసుచ్ఛతి [అవసుస్సతి (స్యా.)].

౩౧౯."ఉట్ఠానపాదచరియాయ [పారిచరియాయ (సీ. పీ.)], పాదసమ్బాహనస్స చ;
సామ తాత విలపన్తా, హిణ్డిస్సన్తి బ్రహావనే.

౩౨౦."ఇదమ్పి దుతియం సల్లం, కమ్పేతి హదయం మమం;
యఞ్చ అన్ధే న పస్సామి, మఞ్ఞే హిస్సామి [యఞ్చ హేస్సామి (సీ. పీ.), తం మేం హిస్సామి (క.)] జీవితం".

౩౨౧."మా బాళ్హం పరిదేవేసి, సామ కల్యాణదస్సన;
అహం కమ్మకరో హుత్వా, భరిస్సం తే బ్రహావనే.

౩౨౨."ఇస్సత్థే చస్మి కుసలో, దళ్హధమ్మోతి విస్సుతో;
అహం కమ్మకరో హుత్వా, భరిస్సం తే బ్రహావనే.

౩౨౩. "మిగానం [మగానం (క.)] విఘాసమన్వేసం, వనమూలఫలాని చ;

అహం కమ్మకరో హుత్వా, భరిస్సం తే బ్రహావనే.

౩౨౪.“కతమం తం వనం సామ, యత్థ మాతాపితా తవ;
అహం తే తథా భరిస్సం, యథా తే అభరీ తువం”.

౩౨౫.“అయం ఏకపదీ రాజ, యోయం ఉస్సీసకే మమ;
ఇతో గన్త్వా అడ్ఢకోసం, తత్థ నేసం అగారకం;
యత్థ మాతాపితా మయ్హం, తే భరస్సు ఇతో గతో.

౩౨౬.“నమో తే కాసిరాజత్థు, నమో తే కాసివడ్ఢన;
అన్ధా మాతాపితా మయ్హం, తే భరస్సు బ్రహావనే.

౩౨౭. “అఞ్జలిం తే పగ్గణ్హామి, కాసిరాజ నమత్థు తే;
మాతరం పితరం మయ్హం, వుత్తో వజ్జాసి వన్దనం”.

౩౨౮.“ఇదం వత్వాన సో సామో, యువా కల్యాణదస్సనో;
ముచ్ఛితో విసవేగేన, విసఞ్ఞీ సమపజ్జథ.

౩౨౯.“స రాజా పరిదేవేసి, బహుం కారుఞ్ఞసఞ్హితం;
అజరామరోహం ఆసిం, అజ్జేతం ఞామి [అజ్జహఞ్ఞామి (క.)] నో పురే;
సామం కాలఙ్కతం దిస్వా, నత్థి మచ్చుస్స నాగమో.

౩౩౦. “యస్సు మం పటిమన్తేతి, సవిసేన సమప్పితో;
స్వజ్జేవం గతే కాలే, న కిఞ్చి మభిభాసతి.

౩౩౧. “నిరయం నూన గచ్ఛామి, ఏత్థ మే నత్థి సంసయో;
తదా హి పకతం పాపం, చిరరత్తాయ కిబ్బిసం.

౩౩౨. “భవన్తి తస్స వత్తారో, గామే కిబ్బిసకారకో;
అరఞ్ఞే నిమ్మనుస్సమ్హి, కో మం వత్తుమరహతి.

౩౩౩. “సారయన్తి హి కమ్మాని, గామే సంగచ్ఛ మాణవా;
అరఞ్ఞే నిమ్మనుస్సమ్హి, కో ను మం సారయిస్సతి”.

౩౩౪. “సా దేవతా అన్తరహితా, పబ్బతే గన్ధమాదనే;
రఞ్ఞోవ అనుకమ్పాయ, ఇమా గాథా అభాసథ.

౩౩౫. “ఆగుం కిర మహారాజ, అకరి [అకరా (సీ॰)] కమ్మ దుక్కటం;
అదూసకా పితాపుత్తా, తయో ఏకూసునా హతా.

౩౩౬. “ఏహి తం అనుసిక్ఖామి, యథా తే సుగతీ సియా;
ధమ్మేనస్థే వనే పోస, మఞ్ఞేహం సుగతీ తయా.

౩౩౭. “స రాజా పరిదేవిత్వా, బహుం కారుఞ్ఞసఞ్హితం;
ఉదకకుమ్భమాదాయ, పక్కామి దక్ఖిణాముఖో.

౩౩౮. “కస్స ను ఏసో పదసద్దో, మనుస్సస్సేవ ఆగతో;
నేసో సామస్స నిగ్ఘోసో, కో ను త్వమసి మారిస.

౩౩౯. “సన్తఞ్హి సామో వజతి, సన్తం పాదాని నేయతి [ఉత్తహి (సీ॰)];
నేసో సామస్స నిగ్ఘోసో, కో ను త్వమసి మారిస”.

౩౪౦. “రాజాహమస్మి కాసీనం, పీళియక్ఖోతి మం విదూ;
లోభా రట్ఠం పహిత్వాన, మిగమేసం చరామహం.

౩౪౧. “ఇస్సత్థే చస్మి కుసలో, దళ్హధమ్మోతి విస్సుతో;
నాగోపి మే న ముచ్చేయ్య, ఆగతో ఉసుపాతనం”.

౩౪౨. “స్వాగతం తే మహారాజ, అథో తే అదురాగతం;
ఇస్సరోసి అనుప్పత్తో, యం ఇధత్థి పవేదయ.

౩౪౩. “తిన్దుకాని పియాలాని, మధుకే కాసుమారియో;
ఫలాని ఖుద్దకప్పాని, భుఞ్జ రాజ వరం వరం.

౩౪౪. “ఇదమ్పి పానీయం సీతం, ఆభతం గిరిగబ్భరా;
తతో పివ మహారాజ, సచే త్వం అభికఙ్ఖసి”.

౩౪౫. “నాలం అన్ధా వనే దట్ఠుం, కో ను వో ఫలమాహరి;
అనన్ధస్సేవయం సమ్మా, నివాపో మయ్హ ఖాయతి”.

౩౪౬. “దహరో యువా నాతిబ్రహా, సామో కల్యాణదస్సనో;
దీఘస్స కేసా అసితా, అథో సూనగ్గ [సోనగ్గ (క॰)] వేల్లితా.

౩౪౭.

“సో హవే ఫలమాహరిత్వా, ఇతో ఆదాయ [ఆదా (సీ. పీ.)] కమణ్డలుం;
నదిం గతో ఉదహారో, మఞ్ఞే న దూరమాగతో”.

౩౪౮.“అహం తం అవధిం సామం, యో తుయ్హం పరిచారకో;
యం కుమారం పవేదేథ, సామం కల్యాణదస్సనం.

౩౪౯.“దీఘస్స కేసా అసితా, అథో సూనగ్గవేల్లితా;
తేసు లోహితలిత్తేసు, సేతి సామో మయా హతో”.

౩౫౦.“కేన దుకూలమన్తేసి, హతో సామోతి వాదినా;
హతో సామోతి సుత్వాన, హదయం మే పవేధతి.

౩౫౧.“అస్సత్థస్సేవ తరుణం, పవాళం మాలుతేరితం;
హతో సామోతి సుత్వాన, హదయం మే పవేధతి”.

౩౫౨.“పారికే కాసిరాజాయం, సో సామం మిగసమ్మతే;
కోధసా ఉసునా విజ్ఝి, తస్స మా పాపమిచ్ఛిమ్హా”.

౩౫౩.“కిచ్ఛా లద్ధో పియో పుత్తో, యో అన్ధే అభరీ వనే;
తం ఏకపుత్తం ఘాతిమ్హి, కథం చిత్తం న కోపయే”.

౩౫౪.“కిచ్ఛా లద్ధో పియో పుత్తో, యో అన్ధే అభరీ వనే;
తం ఏకపుత్తం ఘాతిమ్హి, అక్కోధం ఆహు పణ్డితా”.

౩౫౫.“మా బాళ్హం పరిదేవేథ, హతో సామోతి వాదినా;
అహం కమ్మకరో హుత్వా, భరిస్సామి బ్రహావనే.

౩౫౬.“ఇస్సత్థే చస్మి కుసలో, దళ్హధమ్మోతి విస్సుతో;
అహం కమ్మకరో హుత్వా, భరిస్సామి బ్రహావనే.

౩౫౭.“మిగానం విఘాసమన్వేసం, వనమూలఫలాని చ;
అహం కమ్మకరో హుత్వా, భరిస్సామి బ్రహావనే”.

౩౫౮.“నేస ధమ్మో మహారాజ, నేతం అమ్హేసు కప్పతి;
రాజా త్వమసి అమ్హాకం, పాదే వన్దామ తే మయం”.

౩౫౯.“ధమ్మం నేసాద భణథ, కతా అపచితీ తయా;

పితా త్వమసి [త్వమహి (?)] అమ్హాకం, మాతా త్వమసి పారికే”.

౩౬౦. “నమో తే కాసిరాజత్థు, నమో తే కాసివడ్ఢన;
అఞ్జలిం తే పగ్గణ్హామ, యావ సామానుపాపయ.

౩౬౧. “తస్స పాదే సమజ్జన్తా [పవట్టన్తా (పీ.)], ముఖఞ్చ భుజదస్సనం;
సంసుమ్భమానా అత్తానం, కాలమాగమయామసే”.

౩౬౨. “బ్రహా వాళమిగాకిణ్ణం, ఆకాసన్తంవ దిస్సతి;
యత్థ సామో హతో సేతి, చన్దోవ పతితో ఛమా.

౩౬౩. “బ్రహా వాళమిగాకిణ్ణం, ఆకాసన్తంవ దిస్సతి;
యత్థ సామో హతో సేతి, సూరియోవ పతితో ఛమా.

౩౬౪. “బ్రహా వాళమిగాకిణ్ణం, ఆకాసన్తంవ దిస్సతి;
యత్థ సామో హతో సేతి, పంసునా పతికున్తితో [కుణ్ఠితో (సీ. స్యా. పీ.) ఏవముపరిపి].

౩౬౫. “బ్రహా వాళమిగాకిణ్ణం, ఆకాసన్తంవ దిస్సతి;
యత్థ సామో హతో సేతి, ఇధేవ వసథస్సమే”.

౩౬౬. “యది తత్థ సహస్సాని, సతాని నియుతాని [నహుతాని (సీ. స్యా. పీ.)] చ;
నేవమ్హాకం భయం కోచి, వనే వాళేసు విజ్జతి”.

౩౬౭. “తతో అన్ధానమాదాయ, కాసిరాజా బ్రహావనే;
హత్థే గహేత్వా పక్కామి, యత్థ సామో హతో అహు.

౩౬౮. “దిస్వాన పతితం సామం, పుత్తకం పంసుకున్థితం;
అపవిద్ధం బ్రహారఞ్ఞే, చన్దంవ పతితం ఛమా.

౩౬౯. “దిస్వాన పతితం సామం, పుత్తకం పంసుకున్థితం;
అపవిద్ధం బ్రహారఞ్ఞే, సూరియంవ పతితం ఛమా.

౩౭౦. “దిస్వాన పతితం సామం, పుత్తకం పంసుకున్థితం;
అపవిద్ధం బ్రహారఞ్ఞే, కలూనం [కరుణం (సీ. పీ.)] పరిదేవయుం.

౩౭౧. “దిస్వాన పతితం సామం, పుత్తకం పంసుకున్థితం;

బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, అధమ్మో కిర భో ఇతి.

౩౭౨. “బాళ్హం ఖో త్వం పమత్తోసి, సామ కల్యాణదస్సన;
యో అజ్జేవం [స్వజ్జేవం (క.) ఏవముపరిపి] గతే కాలే, న కిఞ్చి మభిభాససి.

౩౭౩. “బాళ్హం ఖో త్వం పదిత్తోసి, సామ కల్యాణదస్సన;
యో అజ్జేవం గతే కాలే, న కిఞ్చి మభిభాససి.

౩౭౪. “బాళ్హం ఖో త్వం పకుద్ధోసి, సామ కల్యాణదస్సన;
యో అజ్జేవం గతే కాలే, న కిఞ్చి మభిభాససి.

౩౭౫. “బాళ్హం ఖో త్వం పసుత్తోసి, సామ కల్యాణదస్సన;
యో అజ్జేవం గతే కాలే, న కిఞ్చి మభిభాససి.

౩౭౬. “బాళ్హం ఖో త్వం విమనోసి, సామ కల్యాణదస్సన;
యో అజ్జేవం గతే కాలే, న కిఞ్చి మభిభాససి.

౩౭౭. “జటం వలినం పంసుగతం [పఙ్కహతం (సీ. పీ.)], కో దాని సణ్ఠపేస్సతి [సణ్ఠపేస్సతి (సీ. స్యా. పీ.)];
సామో అయం కాలఙ్కతో, అన్ధానం పరిచారకో.

౩౭౮. “కో మే సమ్మజ్జమాదాయ [చే సమ్మజ్జనాదాయ (సీ.), నో సమ్మజ్జనాదాయ (స్యా.), మే సమ్మజ్జనాదాయ (పీ.)], సమ్మజ్జిస్సతి అస్సమం;
సామో అయం కాలఙ్కతో, అన్ధానం పరిచారకో.

౩౭౯. “కో దాని న్హాపయిస్సతి, సీతేనుణ్హోదకేన చ;
సామో అయం కాలఙ్కతో, అన్ధానం పరిచారకో.

౩౮౦. “కో దాని భోజయిస్సతి, వనమూలఫలాని చ;
సామో అయం కాలఙ్కతో, అన్ధానం పరిచారకో”.

౩౮౧. “దిస్వాన పతితం సామం, పుత్తకం పంసుకున్థితం;
అట్టితా పుత్తసోకేన, మాతా సచ్చం అభాసథ.

౩౮౨. “యేన సచ్చేనయం సామో, ధమ్మచారీ పురే అహు;
ఏతేన సచ్చవజ్జేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు.

౩౮౩. “యేన సచ్చేనయం సామో, బ్రహ్మచారీ పురే అహు;
ఏతేన సచ్చవజ్జేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు.

౩౮౪.“యేన సచ్చేనయం సామో, సచ్చవాదీ పురే అహు;
ఏతేన సచ్చవజ్జేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు.

౩౮౫.“యేన సచ్చేనయం సామో, మాతాపేత్తిభరో [మాతాపేతిభరో (స్యా.), మాతాపిత్తిభరో (క.)] అహు;
ఏతేన సచ్చవజ్జేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు.

౩౮౬.“యేన సచ్చేనయం సామో, కులే జేట్ఠాపచాయికో;
ఏతేన సచ్చవజ్జేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు.

౩౮౭. “యేన సచ్చేనయం సామో, పాణా పియతరో మమ;
ఏతేన సచ్చవజ్జేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు.

౩౮౮.“యం కిఞ్చిత్థి కతం పుఞ్ఞం, మయ్హఞ్చేవ పితుచ్చ తే;
సబ్బేన తేన కుసలేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు”.

౩౮౯.“దిస్వాన పతితం సామం, పుత్తకం పంసుకున్థితం;
అట్టితో పుత్తసోకేన, పితా సచ్చం అభాసథ.

౩౯౦. “యేన సచ్చేనయం సామో, ధమ్మచారీ పురే అహు;
ఏతేన సచ్చవజ్జేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు.

౩౯౧. “యేన సచ్చేనయం సామో, బ్రహ్మచారీ పురే అహు;
ఏతేన సచ్చవజ్జేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు.

౩౯౨.“యేన సచ్చేనయం సామో, సచ్చవాదీ పురే అహు;
ఏతేన సచ్చవజ్జేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు.

౩౯౩. “యేన సచ్చేనయం సామో, మాతాపేత్తిభరో అహు;
ఏతేన సచ్చవజ్జేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు.

౩౯౪. “యేన సచ్చేనయం సామో, కులే జేట్ఠాపచాయికో;
ఏతేన సచ్చవజ్జేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు.

౩౯౫.“యేన సచ్చేనయం సామో, పాణా పియతరో మమ;

ఏతేన సచ్చవజ్జేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు.

౩౯౬. “యం కిఞ్చిత్థి [కిఞ్చత్థి (సీ. పీ.)] కతం పుఞ్ఞం, మయ్హఞ్చేవ మాతుచ్చ తే;
సబ్బేన తేన కుసలేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు.

౩౯౭. “సా దేవతా అన్తరహితా, పబ్బతే గన్ధమాదనే;
సామస్స అనుకమ్పాయ, ఇమం సచ్చం అభాసథ.

౩౯౮. “పబ్బత్యాహం గన్ధమాదనే, చిరరత్తనివాసినీ [చిరం రత్తం నివాసినీ (స్యా.)];
న మే పియతరో కోచి, అఞ్ఞో సామేన [సామా న (సీ. పీ.)] విజ్జతి;
ఏతేన సచ్చవజ్జేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు.

౩౯౯. “సబ్బే వనా గన్ధమయా, పబ్బతే గన్ధమాదనే;
ఏతేన సచ్చవజ్జేన, విసం సామస్స హఞ్ఞతు”.

౪౦౦. తేసం లాలప్పమానానం, బహుం కారుఞ్ఞసఞ్హితం;
ఖిప్పం సామో సముట్ఠాసి, యువా కల్యాణదస్సనో.

౪౦౧. “సామోహమస్మి భద్దం వో [భద్దన్తే (క.)], సోత్థినామ్హి సముట్ఠితో;
మా బాళ్హం పరిదేవేథ, మఞ్జునాభివదేథ మం”.

౪౦౨. “స్వాగతం తే మహారాజ, అథో తే అదురాగతం;
ఇస్సరోసి అనుప్పత్తో, యం ఇధత్థి పవేదయ.

౪౦౩. “తిన్దుకాని పియాలాని, మధుకే కాసుమారియో;
ఫలాని ఖుద్దకప్పాని, భుఞ్జ రాజ వరం వరం.

౪౦౪. “అత్థి మే పానియం సీతం, ఆభతం గిరిగబ్భరా;
తతో పివ మహారాజ, సచే త్వం అభికఙ్ఖసి”.

౪౦౫. “సమ్ముయ్హామి పముయ్హామి, సబ్బా ముయ్హన్తి మే దిసా;
పేతం తం సామమద్దక్ఖిం, కో ను త్వం సామ జీవసి”.

౪౦౬. “అపి జీవం మహారాజ, పురిసం గాళ్హవేదనం;
ఉపనీతమనసఙ్కప్పం, జీవన్తం మఞ్ఞతే మతం.

౪౦౭."అపి జీవం మహారాజ, పురిసం గాళ్హవేదనం;
తం నిరోధగతం సన్తం, జీవన్తం మఞ్ఞతే మతం.

౪౦౮."యో మాతరం పితరం వా, మచ్చో ధమ్మేన పోసతి;
దేవాపి నం తికిచ్ఛన్తి, మాతాపేత్తిభరం నరం.

౪౦౯."యో మాతరం పితరం వా, మచ్చో ధమ్మేన పోసతి;
ఇధేవ నం పసంసన్తి, పేచ్చ సగ్గే పమోదతి".

౪౧౦."ఏస భియ్యో పముయ్హామి, సబ్బా ముయ్హన్తి మే దిసా;
సరణం తం సామ గచ్ఛామి [సరణం సామ గచ్ఛామి (స్యా. క.)], త్వఞ్చ మే సరణం భవ".

౪౧౧."ధమ్మం చర మహారాజ, మాతాపితూసు ఖత్తియ;
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౪౧౨."ధమ్మం చర మహారాజ, పుత్తదారేసు ఖత్తియ;
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౪౧౩."ధమ్మం చర మహారాజ, మిత్తామచ్చేసు ఖత్తియ;
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౪౧౪."ధమ్మం చర మహారాజ, వాహనేసు బలేసు చ;
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౪౧౫."ధమ్మం చర మహారాజ, గామేసు నిగమేసు చ;
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౪౧౬."ధమ్మం చర మహారాజ, రట్ఠేసు జనపదేసు చ;
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౪౧౭."ధమ్మం చర మహారాజ, సమణబ్రాహ్మణేసు చ;
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౪౧౮."ధమ్మం చర మహారాజ, మిగపక్ఖీసు ఖత్తియ;
ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౪౧౯."ధమ్మం చర మహారాజ, ధమ్మో చిణ్ణో సుఖావహో;

ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, రాజ సగ్గం గమిస్ససి.

౪౨౦."ధమ్మం చర మహారాజ, సఇన్దా దేవా సబ్రహ్మకా;

సుచిణ్ణేన దివం పత్తా, మా ధమ్మం రాజ పామదో"తి.

సువణ్ణసామజాతకం [సామజాతకం (సీ. పీ.)] తతియం.

౫౪౧. నిమిజాతకం (౪)

౪౨౧."అచ్ఛేరం వత లోకస్మిం, ఉప్పజ్జన్తి విచక్ఖణా;

యదా అహు నిమిరాజా, పణ్డితో కుసలత్థికో.

౪౨౨."రాజా సబ్బవిదేహానం, అదా దానం అరిన్దమో;

తస్స తం దదతో దానం, సఙ్కప్పో ఉదపజ్జథ;

దానం వా బ్రహ్మచరియం వా, కతమం సు మహప్ఫలం.

౪౨౩.తస్స సఙ్కప్పమఞ్ఞాయ, మఘవా దేవకుఞ్జరో;

సహస్సనేత్తో పాతురహు, వణ్ణేన విహనం [నిహనం (సీ. పీ.), విహతం (స్యా. క.)] తమం.

౪౨౪సలోమహట్ఠో మనుజిన్దో, వాసవం అవచా నిమి;

"దేవతా నుసి గన్ధబ్బో, అదు సక్కో పురిన్దదో.

౪౨౫."న చ మే తాదిసో వణ్ణో, దిట్ఠో వా యది వా సుతో;

[నత్థి సీ. పీ. పోత్థకేసు] ఆచిక్ఖ మే త్వం భద్దన్తే, కథం జానేము తం మయం" [నత్థి సీ. పీ. పోత్థకేసు].

౪౨౬సలోమహట్ఠం ఞత్వాన, వాసవో అవచా నిమిం;

"సక్కోహమస్మి దేవిన్దో, ఆగతోస్మి తవన్తికే;

అలోమహట్ఠో మనుజిన్ద, పుచ్ఛ పఞ్హం యమిచ్ఛసి".

౪౨౭.సో చ తేన కతోకాసో, వాసవం అవచా నిమి;

"పుచ్ఛామి తం మహారాజ [మహాబాహు (సీ. పీ.), దేవరాజ (క.)], సబ్బభూతానమిస్సర;

దానం వా బ్రహ్మచరియం వా, కతమం సు మహప్ఫలం".

౪౨౮సో పుట్ఠో నరదేవేన, వాసవో అవచా నిమిం;

"విపాకం బ్రహ్మచరియస్స, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౪౨౯."హీనేన బ్రహ్మచరియేన, ఖత్తియే ఉపపజ్జతి;

మజ్ఝిమేన చ దేవత్తం, ఉత్తమేన విసుజ్ఝతి.

౪౩౦."న హేతే సులభా కాయా, యాచయోగేన కేనచి;

యే కాయే ఉపపజ్జన్తి, అనాగారా తపస్సినో.

౪౩౧."దుదీపో [దుతిపో (క.)] సాగరో సేలో, ముజకిన్దో [ముచలిన్దో (సీ. స్యా. పీ.), ముజకిన్తో (క.)] భగీరసో;

ఉసిన్దరో [ఉసీనరో (సీ. పీ.)] కస్సపో చ [అట్ఠకో చ (సీ. పీ.), అత్థకో చ (స్యా.)], అసకో చ పుథుజ్జనో.

౪౩౨."ఏతే చఞ్ఞే చ రాజానో, ఖత్తియా బ్రాహ్మణా బహూ;

పుథుయఞ్ఞం యజిత్వాన, పేతత్తం [పేతం తే (సీ. పీ.)] నాతివత్తిసుం.

౪౩౩. "అథ యీమే [అద్ధా ఇమే (సీ. పీ.), అద్ధాయిమే (స్యా.)] అవత్తింసు, అనాగారా తపస్సినో;

సత్తిసయో యామహను, సోమయామో [సోమయాగో (సీ. స్యా. పీ.)] మనోజవో.

౪౩౪."సముద్దో మాఘో భరతో చ, ఇసి కాలపురక్ఖతో [కాలికరక్ఖియో (సీ. పీ.)];

అఙ్గీరసో కస్సపో చ, కిసవచ్ఛో అకత్తి [అకిత్తి (సీ. పీ.), అకన్తి (స్యా.)] చ.

౪౩౫."ఉత్తరేన నదీ సీదా, గమ్భీరా దురతిక్కమా;

నళగ్గివణ్ణా జోతన్తి, సదా కఞ్చనపబ్బతా.

౪౩౬."పరూళ్హకచ్ఛా తగరా, రూళ్హకచ్ఛా వనా నగా;

తత్రాసుం దససహస్సా, పోరాణా ఇసయో పురే.

౪౩౭. "అహం సేట్ఠోస్మి దానేన, సంయమేన దమేన చ;

అనుత్తరం వతం కత్వా, పకిరచారీ సమాహితే.

౪౩౮."జాతిమన్తం అజచ్చఞ్చ, అహం ఉజుగతం నరం;

అతివేలం నమస్సిస్సం, కమ్మబన్ధూ హి మాణవా [మాతియా (సీ. పీ.)].

౪౩౯."సబ్బే వణ్ణా అధమ్మట్ఠా, పతన్తి నిరయం అధో;

సబ్బే వణ్ణా విసుజ్ఝన్తి, చరిత్వా ధమ్మముత్తమం".

౪౪౦.ఇదం వత్వాన మఘవా, దేవరాజా సుజమ్పతి;

వేదేహమనుసాసిత్వా, సగ్గకాయం అపక్కమి.

౪౪౧."ఇమం భోన్తో నిసామేథ, యావన్తేత్థ సమాగతా;

ధమ్మికానం మనుస్సానం, వణ్ణం ఉచ్చావచం బహుం.

౪౪౨."యథా అయం నిమిరాజా, పణ్డితో కుసలత్థికో;
రాజా సబ్బవిదేహానం, అదా దానం అరిన్దమో.

౪౪౩."తస్స తం దదతో దానం, సఙ్కప్పో ఉదపజ్జథ;
దానం వా బ్రహ్మచరియం వా, కతమం సు మహప్ఫలం".

౪౪౪.అబ్భుతో వత లోకస్మిం, ఉప్పజ్జి లోమహంసనో;
దిబ్బో రథో పాతురహు, వేదేహస్స యసస్సినో.

౪౪౫.దేవపుత్తో మహిద్ధికో, మాతలి దేవసారథి;
నిమన్తయిత్థ రాజానం, వేదేహం మిథిలగ్గహం.

౪౪౬."ఏహిమం రథమారుయ్హ, రాజసేట్ఠ దిసమ్పతి;
దేవా దస్సనకామా తే, తావతింసా సఇన్దకా;
సరమానా హి తే దేవా, సుధమ్మాయం సమచ్ఛరే".

౪౪౭.తతో రాజా తరమానో, వేదేహో మిథిలగ్గహో;
ఆసనా వుట్ఠహిత్వాన, పముఖో రథమారుహి.

౪౪౮.అభిరూళ్హం రథం దిబ్బం, మాతలి ఏతదబ్రవి;
"కేన తం నేమి మగ్గేన, రాజసేట్ఠ దిసమ్పతి;
యేన వా పాపకమ్మన్తా, పుఞ్ఞకమ్మా చ యే నరా".

౪౪౯."ఉభయేనేవ మం నేహి, మాతలి దేవసారథి;
యేన వా పాపకమ్మన్తా, పుఞ్ఞకమ్మా చ యే నరా".

౪౫౦."కేన తం పఠమం నేమి, రాజసేట్ఠ దిసమ్పతి;
యేన వా పాపకమ్మన్తా, పుఞ్ఞకమ్మా చ యే నరా".

౪౫౧."నిరయే [నిరియం (స్యా. క.)] తావ పస్సామి, ఆవాసే [ఆవాసం (స్యా. క.)] పాపకమ్మినం;
ఠానాని లుద్దకమ్మానం, దుస్సీలానఞ్చ యా గతి".

౪౫౨.దస్సేసి మాతలి రఞ్ఞో, దుగ్గం వేతరణిం నదిం;
కుథితం ఖారసంయుత్తం, తత్తం అగ్గిసిఖూపమం [అగ్గిసమోదకం (క.)].

౪౫౩. నిమీ హవే మాతలిమజ్ఝభాసథ [మాతలిమజ్ఝభాసి (స్యా॰)], దిస్వా జనం పతమానం విదుగ్గే;
“భయఞ్హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;
ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు పాపం, యేమే జనా వేతరణిం పతన్తి”.

౪౫౪. తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;
విపాకం పాపకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౪౫౫. “యే దుబ్బలే బలవన్తా జీవలోకే, హింసన్తి రోసన్తి సుపాపధమ్మా;
తే లుద్దకమ్మా పసవేత్వ పాపం, తేమే జనా వేతరణిం పతన్తి”.

౪౫౬. “సామా చ సోణా సబలా చ గిజ్ఝా, కాకోలసఙ్ఘా అదన్తి [అదేన్తి (సీ॰ స్యా॰ పీ॰) ఏవముపరిపి] భేరవా;
భయఞ్హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;
ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు పాపం, యేమే జనే కాకోలసఙ్ఘా అదన్తి”.

౪౫౭. తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;
విపాకం పాపకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౪౫౮. “యే కేచిమే మచ్ఛరినో కదరియా, పరిభాసకా సమణబ్రాహ్మణానం;
హింసన్తి రోసన్తి సుపాపధమ్మా, తే లుద్దకమ్మా పసవేత్వ పాపం;
తేమే జనే కాకోలసఙ్ఘా అదన్తి”.

౪౫౯. “సజోతిభూతా పథవిం కమన్తి, తత్తేహి ఖన్ధేహి చ పోథయన్తి;
భయఞ్హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;
ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు పాపం, యేమే జనా ఖన్ధహతా సయన్తి”.

౪౬౦. తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;
విపాకం పాపకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౪౬౧. “యే జీవలోకస్మి సుపాపధమ్మినో, నరఞ్చ నారిఞ్చ అపాపధమ్మం;
హింసన్తి రోసన్తి సుపాపధమ్మా [సుపాపధమ్మినో (క॰)], తే లుద్దకమ్మా పసవేత్వ పాపం;
తేమే జనా ఖన్ధహతా సయన్తి”.

౪౬౨. “అఙ్గారకాసుం అపరే ఫుణన్తి [థునన్తి (సీ॰ స్యా॰), ఫునన్తి (పీ॰)], నరా రుదన్తా పరిదడ్ఢగత్తా;
భయఞ్హి మం విదన్తి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;
ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు పాపం, యేమే జనా అఙ్గారకాసుం ఫుణన్తి”.

౪౬౩.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;

విపాకం పాపకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౪౬౪.“యే కేచి పూగాయ ధనస్స [పూగాయతనస్స (సీ. పీ.)] హేతు, సక్ఖిం కరిత్వా ఇణం జాపయన్తి;

తే జాపయిత్వా జనతం జనిన్ద, తే లుద్దకమ్మా పసవేత్వ పాపం;

తేమే జనా అఙ్గారకాసుం ఫుణన్తి”.

౪౬౫.“సజోతిభూతా జలితా పదిత్తా, పదిస్సతి మహతీ లోహకుమ్భీ;

భయఞ్హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;

ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు పాపం, యేమే జనా అవంసిరా లోహకుమ్భిం పతన్తి”.

౪౬౬.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;

విపాకం పాపకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౪౬౭.“యే సీలవన్తం [సీలవం (పీ.)] సమణం బ్రాహ్మణం వా, హింసన్తి రోసన్తి సుపాపధమ్మా;

తే లుద్దకమ్మా పసవేత్వ పాపం, తేమే జనా అవంసిరా లోహకుమ్భిం పతన్తి”.

౪౬౮.“లుఞ్చన్తి గీవం అథ వేఠయిత్వా [అవివేఠయిత్వా (క.)], ఉణ్హోదకస్మిం పకిలేదయిత్వా [పకిలేదయిత్వా (సీ. పీ.)];

భయఞ్హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;

ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు పాపం, యేమే జనా లుత్తసిరా సయన్తి”.

౪౬౯.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;

విపాకం పాపకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౪౭౦.“యే జీవలోకస్మి సుపాపధమ్మినో, పక్ఖీ గహేత్వాన విహేఠయన్తి తే;

విహేఠయిత్వా సకుణం జనిన్ద, తే లుద్దకామా పసవేత్వ పాపం;

తేమే జనా లుత్తసిరా సయన్తి.

౪౭౧.“పహూతతోయా అనిగాధకూలా [అనిఖాతకూలా (సీ. స్యా. పీ.)], నదీ అయం సన్దతి సుప్పతిత్థా;

ఘమ్మాభితత్తా మనుజా పివన్తి, పీతఞ్చ [పివతం చ (సీ. స్యా. పీ. క.)] తేసం భుస హోతి పాని.

౪౭౨.“భయఞ్హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;

ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు పాపం, పీతఞ్చ తేసం భుస హోతి పాని”.

౪౭౩.

తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;
విపాకం పాపకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౪౭౪."యే సుద్ధధఞ్ఞం పలాసేన మిస్సం, అసుద్ధకమ్మా కయినో దదన్తి;
ఘమ్మాభితత్తాన పిపాసితానం, పీతఞ్చ తేసం భుస హోతి పాని".

౪౭౫."ఉసూహి సత్తీహి చ తోమరేహి, దుభయాని పస్సాని తుదన్తి కన్దతం;
భయఞ్హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;
ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు పాపం, యేమే జనా సత్తిహతా సయన్తి".

౪౭౬.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;
విపాకం పాపకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౪౭౭. "యే జీవలోకస్మి అసాధుకమ్మినో, అదిన్నమాదాయ కరోన్తి జీవికం;
ధఞ్ఞం ధనం రజతం జాతరూపం, అజేళకఞ్చాపి పసుం మహింసం [మహీసం (సీ. పీ.)];
తే లుద్దకమ్మా పసవేత్వ పాపం, తేమే జనా సత్తిహతా సయన్తి".

౪౭౮."గీవాయ బద్ధా కిస్స ఇమే పునేకే, అఞ్ఞే వికన్తా [వికత్తా (సీ. పీ.)] బిలకతా సయన్తి [పునేకే (సీ. పీ.)];
భయఞ్హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;
ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు పాపం, యేమే జనా బిలకతా సయన్తి".

౪౭౯.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;
విపాకం పాపకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౪౮౦."ఓరబ్భికా సూకరికా చ మచ్ఛికా, పసుం మహింసఞ్చ అజేళకఞ్చ;
హన్త్వాన సూనేసు పసారయింసు, తే లుద్దకమ్మా పసవేత్వ పాపం;
తేమే జనా బిలకతా సయన్తి.

౪౮౧."రహదో అయం ముత్తకరీసపూరో, దుగ్గన్ధరూపో అసుచి పూతి వాతి;
ఖుదాపరేతా మనుజా అదన్తి, భయఞ్హి మం విన్దతి సూత దిస్వా;
పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి, ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు పాపం;
యేమే జనా ముత్తకరీసభక్ఖా".

౪౮౨తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;
విపాకం పాపకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౪౮౩.“యే కేచిమే కారణికా విరోసకా, పరేసం హింసాయ సదా నివిట్ఠా;
తే లుద్దకమ్మా పసవేత్వ పాపం, మిత్తద్దునో మీళ్హమదన్తి బాలా.

౪౮౪.“రహదో అయం లోహితపుబ్బపూరో, దుగ్గన్ధరూపో అసుచి పూతి వాతి;
ఘమ్మాభితత్తా మనుజా పివన్తి, భయఞ్హి మం విన్దతి సూత దిస్వా;
పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి, ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు పాపం;
యేమే జనా లోహితపుబ్బభక్ఖా”.

౪౮౫.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;
విపాకం పాపకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౪౮౬.“యే మాతరం వా పితరం వా జీవలోకే [పితరం వ జీవలోకే (సీ.), పితరం వ లోకే (పీ.)], పారాజికా అరహన్తే హనన్తి;
తే లుద్దకమ్మా పసవేత్వ పాపం, తేమే జనా లోహితపుబ్బభక్ఖా”.

౪౮౭.“జివ్హఞ్చ పస్స బళిసేన విద్ధం, విహతం యథా సఙ్కుసతేన చమ్మం;
ఫన్దన్తి మచ్ఛావ థలమ్హి ఖిత్తా, ముఞ్చన్తి ఖేళం రుదమానా కిమేతే.

౪౮౮.“భయఞ్హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;
ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు పాపం, యేమే జనా వఙ్కఘస్తా సయన్తి”.

౪౮౯.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;
విపాకం పాపకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౪౯౦.“యే కేచి సన్ధానగతా [సన్థానగతా (సీ. పీ.), సణ్ఠానగతా (స్యా.)] మనుస్సా, అగ్ఘేన అగ్ఘం కయం హాపయన్తి;
కుటేన కుటం ధనలోభహేతు, ఛన్నం యథా వారిచరం వధాయ.

౪౯౧.“న హి కూటకారిస్స భవన్తి తాణా, సకేహి కమ్మేహి పురక్ఖతస్స;
తే లుద్దకమ్మా పసవేత్వ పాపం, తేమే జనా వఙ్కఘస్తా సయన్తి”.

౪౯౨.“నారీ ఇమా సమ్పరిభిన్నగత్తా, పగ్గయ్హ కన్దన్తి భుజే దుజచ్చా;
సమ్మక్ఖితా [సమక్ఖితా (స్యా.), సమక్ఖికా (క.)] లోహితపుబ్బలిత్తా, గావో యథా ఆఘాతనే వికన్తా;
తా భూమిభాగస్మిం సదా నిఖాతా, ఖన్ధాతివత్తన్తి సజోతిభూతా.

౪౯౩.“భయఞ్హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;
ఇమా ను నారియో కిమకంసు పాపం, యా భూమిభాగస్మిం సదా నిఖాతా;

ఖన్ధాతివత్తన్తి సజోతిభూతా”.

౪౯౪.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;

విపాకం పాపకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౪౯౫.“కోలిట్ఠియాయో [కోలినియాయో (సీ. పీ.)] ఇధ జీవలోకే, అసుద్ధకమ్మా అసతం అచారుం;

తా దిత్తరూపా [ధుత్తరూపా (క.)] పతి విప్పహాయ, అఞ్ఞం అచారుం రతిఖిడ్డహేతు;

తా జీవలోకస్మిం రమాపయిత్వా, ఖన్ధాతివత్తన్తి సజోతిభూతా.

౪౯౬.“పాదే గహేత్వా కిస్స ఇమే పునేకే, అవంసిరా నరకే పాతయన్తి;

భయఞ్హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;

ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు పాపం, యేమే జనా అవంసిరా నరకే పాతయన్తి”.

౪౯౭.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;

విపాకం పాపకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౪౯౮.“యే జీవలోకస్మి అసాధుకమ్మినో, పరస్స దారాని అతిక్కమన్తి;

తే తాదిసా ఉత్తమభణ్డథేనా, తేమే జనా అవంసిరా నరకే పాతయన్తి.

౪౯౯.“తే వస్సపూగాని బహూని తత్థ, నిరయేసు దుక్ఖం వేదనం వేదయన్తి;

న హి పాపకారిస్స [కూటకారిస్స (క.)] భవన్తి తాణా, సకేహి కమ్మేహి పురక్ఖతస్స;

తే లుద్దకమ్మా పసవేత్వ పాపం, తేమే జనా అవంసిరా నరకే పాతయన్తి”.

౫౦౦.“ఉచ్చావచామే వివిధా ఉపక్కమా, నిరయేసు దిస్సన్తి సుఘోరరూపా;

భయఞ్హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;

ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు పాపం, యేమే జనా అధిమత్తా దుక్ఖా తిబ్బా;

ఖరా కటుకా వేదనా వేదయన్తి”.

౫౦౧.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;

విపాకం పాపకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౫౦౨.“యే జీవలోకస్మి సుపాపదిట్ఠినో, విస్సాసకమ్మాని కరోన్తి మోహా;

పరఞ్చ దిట్ఠీసు సమాదపేన్తి, తే పాపదిట్ఠిం [పాపదిట్ఠీ (సీ. స్యా.), పాపదిట్ఠీసు (పీ.)] పసవేత్వ పాపం;

తేమే జనా అధిమత్తా దుక్ఖా తిబ్బా, ఖరా కటుకా వేదనా వేదయన్తి.

౫౦౩.“విదితా తే మహారాజ, ఆవాసా పాపకమ్మినం;

ఠానాని ఉద్ధకమ్మానం, దుస్సీలానఞ్చ యా గతి;

ఉయ్యాహి దాని రాజీసి, దేవరాజస్స సన్తికే".

౨౧౦౪.“పఞ్చథూపం దిస్సతిదం విమానం, మాలాపిళన్ధా సయనస్స మజ్ఝే;

తత్థచ్ఛతి నారీ మహానుభావా, ఉచ్చావచం ఇద్ధి వికుబ్బమానా.

౨౧౦౫.“విత్తీ హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;

అయం ను నారీ కిమకాసి సాధుం, యా మోదతి సగ్గపత్తా విమానే".

౨౧౦౬.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;

విపాకం పుఞ్ఞకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౨౧౦౭.“యది తే సుతా బీరణీ జీవలోకే, ఆమాయదాసీ అహు బ్రాహ్మణస్స;

సా పత్తకాలే [పత్తకాలం (సీ. స్యా. పీ.)] అతిథిం విదిత్వా, మాతావ పుత్తం సకిమాభినన్దీ;

సంయమా సంవిభాగా చ, సా విమానస్మి మోదతి.

౨౧౦౮.“దద్దల్లమానా ఆభేన్తి [ఆభన్తి (స్యా. క.)], విమానా సత్త నిమ్మితా;

తత్థ యక్ఖో మహిద్ధికో, సబ్బాభరణభూసితో;

సమన్తా అనుపరియాతి, నారీగణపురక్ఖతో.

౨౧౦౯.“విత్తీ హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;

అయం ను మచ్చో కిమకాసి సాధుం, యో మోదతి సగ్గపత్తో విమానే".

౨౧౧౦.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;

విపాకం పుఞ్ఞకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౨౧౧౧.“సోణదిన్నో గహపతి, ఏస దానపతీ అహు;

ఏస పబ్బజితుద్దిస్స, విహారే సత్త కారయి.

౨౧౧౨.“సక్కచ్చం తే ఉపట్ఠాసి, భిక్ఖవో తత్థ వాసికే;

అచ్ఛాదనఞ్చ భత్తఞ్చ, సేనాసనం పదీపియం.

అదాసి ఉజుభూతేసు, విప్పసన్నేన చేతసా.

౨౧౧౩.“చాతుద్దసిం పఞ్చదసిం, యా చ [యా వ (సీ. పీ.)] పక్ఖస్స అట్ఠమీ [అట్ఠమిం (సీ. పీ.)];

పాటిహారియపక్ఖఞ్చ, అట్ఠఙ్గసుసమాహితం.

౨.౧౪."ఉపోసథం ఉపవసీ, సదా సీలేసు సంవుతో;
సంయమా సంవిభాగా చ, సో విమానస్మి మోదతి.

౨.౧౫."పభాసతి మిదం బ్యమ్హం, ఫలికాసు సునిమ్మితం;
నారీవరగణాకిణ్ణం, కూటాగారవరోచితం;
ఉపేతం అన్నపానేహి, నచ్చగీతేహి చూభయం.

౨.౧౬."విత్తీ హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;
ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు సాధుం, యే మోదరే సగ్గపత్తా విమానే".

౨.౧౭.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;
విపాకం పుఞ్ఞకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౨.౧౮."యా కాచి నారియో ఇధ జీవలోకే, సీలవన్తియో ఉపాసికా;
దానే రతా నిచ్చం పసన్నచిత్తా, సచ్చే ఠితా ఉపోసథే అప్పమత్తా;
సంయమా సంవిభాగా చ, తా విమానస్మి మోదరే.

౨.౧౯."పభాసతి మిదం బ్యమ్హం, వేళురియాసు నిమ్మితం;
ఉపేతం భూమిభాగేహి, విభత్తం భాగసో మితం.

౨.౨౦."ఆళమ్బరా ముదిఙ్గా చ, నచ్చగీతా సువాదితా;
దిబ్బా సద్దా నిచ్ఛరన్తి, సవనీయా మనోరమా.

౨.౨౧."నాహం ఏవంగతం జాతు [జాతం (క.)], ఏవంసురుచిరం పురే;
సద్దం సమభిజానామి, దిట్ఠం వా యది వా సుతం.

౨.౨౨."విత్తీ హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;
ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు సాధుం, యే మోదరే సగ్గపత్తా విమానే".

౨.౨౩.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;
విపాకం పుఞ్ఞకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౨.౨౪."యే కేచి మచ్చా ఇధ జీవలోకే, సీలవన్తా [సీలవన్తో (సీ. పీ.)] ఉపాసకా;
ఆరామే ఉదపానే చ, పపా సఙ్కమనాని చ;
అరహన్తే సీతిభూతే [అరహన్తేసు సీతిభూతేసు (క.)], సక్కచ్చం పటిపాదయుం.

౫౨౫.“చీవరం పిణ్డపాతఞ్చ, పచ్చయం సయనాసనం;
అదంసు ఉజుభూతేసు, విప్పసన్నేన చేతసా.

౫౨౬.“చాతుద్దసిం పఞ్చదసిం, యా చ పక్ఖస్స అట్ఠమీ;
పాటిహారియపక్ఖఞ్చ, అట్ఠఙ్గసుసమాహితం.

౫౨౭.“ఉపోసథం ఉపవసుం, సదా సీలేసు సంవుతా;
సంయమా సంవిభాగా చ, తే విమానస్మి మోదరే.

౫౨౮.“పభాసతి మిదం బ్యమ్హం, ఫలికాసు సునిమ్మితం;
నారీవరగణాకిణ్ణం, కూటాగారవరోచితం.

౫౨౯.“ఉపేతం అన్నపానేహి, నచ్చగీతేహి చూభయం;
నజ్జో చానుపరియాతి, నానాపుప్ఫదుమాయుతా.

౫౩౦.“విత్తీ హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;
అయం ను మచ్చో కిమకాసి సాధుం, యో మోదతీ సగ్గపత్తో విమానే”.

౫౩౧.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;
విపాకం పుఞ్ఞకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౫౩౨.“మిథిలాయం గహపతి, ఏస దానపతీ అహు;
ఆరామే ఉదపానే చ, పపా సఙ్కమనాని చ;
అరహన్తే సీతిభూతే, సక్కచ్చం పటిపాదయి.

౫౩౩. “చీవరం పిణ్డపాతఞ్చ, పచ్చయం సయనాసనం;
అదాసి ఉజుభూతేసు, విప్పసన్నేన చేతసా.

౫౩౪.“చాతుద్దసిం పఞ్చదసిం, యా చ పక్ఖస్స అట్ఠమీ;
పాటిహారియపక్ఖఞ్చ, అట్ఠఙ్గసుసమాహితం.

౫౩౫.“ఉపోసథం ఉపవసీ, సదా సీలేసు సంవుతో;
సంయమా సంవిభాగా చ, సో విమానస్మి మోదతి”.

౫౩౬.“పభాసతి మిదం బ్యమ్హం, ఫలికాసు సునిమ్మితం [వేళురియాసు నిమ్మితం (పీ॰)];
నారీవరగణాకిణ్ణం , కూటాగారవరోచితం.

౨౩౭. “ఉపేతం అన్నపానేహి, నచ్చగీతేహి చూభయం;
నజ్జో చానుపరియాతి, నానాపుప్ఫదుమాయుతా.

౨౩౮.“రాజాయతనా కపిత్థా చ, అమ్బా సాలా చ జమ్బుయో;
తిన్దుకా చ పియాలా చ, దుమా నిచ్చఫలా బహూ.

౨౩౯.“విత్తీ హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;
అయం ను మచ్చో కిమకాసి సాధుం, యో మోదతీ సగ్గపత్తో విమానే”.

౨౪౦.“తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;
విపాకం పుఞ్ఞకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౨౪౧.“మిథిలాయం గహపతి, ఏస దానపతీ అహు;
ఆరామే ఉదపానే చ, పపా సఙ్కమనాని చ;
అరహన్తే సీతిభూతే, సక్కచ్చం పటిపాదయి.

౨౪౨.“చీవరం పిణ్డపాతఞ్చ, పచ్చయం సయనాసనం;
అదాసి ఉజుభూతేసు, విప్పసన్నేన చేతసా.

౨౪౩.“చాతుద్దసిం పఞ్చదసిం, యా చ పక్ఖస్స అట్ఠమీ;
పాటిహారియపక్ఖఞ్చ, అట్ఠఙ్గసుసమాహితం.

౨౪౪.“ఉపోసథం ఉపవసీ, సదా సీలేసు సంవుతో;
సంయమా సంవిభాగా చ, సో విమానస్మి మోదతి”.

౨౪౫.“పభాసతి మిదం బ్యమ్హం, వేళురియాసు నిమ్మితం;
ఉపేతం భూమిభాగేహి, విభత్తం భాగసో మితం.

౨౪౬.“ఆళమ్బరా ముదిఙ్గా చ, నచ్చగీతా సువాదితా;
దిబ్యా సద్దా నిచ్ఛరన్తి, సవనీయా మనోరమా.

౨౪౭.“నాహం ఏవంగతం జాతు [జాతం (క.)], ఏవంసురుచియం పురే;
సద్దం సమభిజానామి, దిట్ఠం వా యది వా సుతం.

౨౪౮.“విత్తీ హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;
అయం ను మచ్చో కిమకాసి సాధుం, యో మోదతి సగ్గపత్తో విమానే”.

౨౪౯.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;
విపాకం పుఞ్ఞకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౨౫౦.“బారాణసియం గహపతి, ఏస దానపతీ అహు;
ఆరామే ఉదపానే చ, పపా సఙ్కమనాని చ;
అరహన్తే సీతిభూతే, సక్కచ్చం పటిపాదయి.

౨౫౧.“చీవరం పిణ్డపాతఞ్చ, పచ్చయం సయనాసనం;
అదాసి ఉజుభూతేసు, విప్పసన్నేన చేతసా.

౨౫౨.“చాతుద్దసిం పఞ్చదసిం, యా చ పక్ఖస్స అట్ఠమీ;
పాటిహారియపక్ఖఞ్చ, అట్ఠఙ్గసుసమాహితం.

౨౫౩.“ఉపోసథం ఉపవసీ, సదాసీలేసు సంవుతో;
సంయమా సంవిభాగా చ, సో విమానస్మి మోదతి.

౨౫౪.“యథా ఉదయమాదిచ్చో, హోతి లోహితకో మహా;
తథూపమం ఇదం బ్యమ్హం, జాతరూపస్స నిమ్మితం.

౨౫౫.“విత్తీ హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;
అయం ను మచ్చో కిమకాసి సాధుం, యో మోదతీ సగ్గపత్తో విమానే”.

౨౫౬.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;
విపాకం పుఞ్ఞకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౨౫౭.“సావత్థియం గహపతి, ఏస దానపతీ అహు;
ఆరామే ఉదపానే చ, పపా సఙ్కమనాని చ;
అరహన్తే సీతిభూతే, సక్కచ్చం పటిపాదయి.

౨౫౮.“చీవరం పిణ్డపాతఞ్చ, పచ్చయం సయనాసనం;
అదాసి ఉజుభూతేసు, విప్పసన్నేన చేతసా.

౨౫౯.“చాతుద్దసిం పఞ్చదసిం, యా చ పక్ఖస్స అట్ఠమీ;
పాటిహారియపక్ఖఞ్చ, అట్ఠఙ్గసుసమాహితం.

౨౬౦.“ఉపోసథం ఉపవసీ, సదా సీలేసు సంవుతో;
సంయమా సంవిభాగా చ, సో విమానస్మి మోదతి.

౫౬౧.“వేహాయసా మే బహుకా, జాతరూపస్స నిమ్మితా;

దద్దల్లమానా ఆభేన్తి, విజ్జువబ్భఘనన్తరే.

౫౬౨.“విత్తీ హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;

ఇమే ను మచ్చా కిమకంసు సాధుం, యే మోదరే సగ్గపత్తా విమానే”.

౫౬౩.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;

విపాకం పుఞ్ఞకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౫౬౪.“సద్ధాయ సునివిట్ఠాయ, సద్ధమ్మే సుప్పవేదితే;

అకంసు సత్థు వచనం, సమ్మాసమ్బుద్ధసాసనే [సమ్మాసమ్బుద్ధసావకా (స్యా.), సమ్మాసమ్బుద్ధసాసనం (పీ.)];

తేసం ఏతాని ఠానాని, యాని త్వం రాజ పస్ససి.

౫౬౫.“విదితా తే మహారాజ, ఆవాసా పాపకమ్మినం;

అథో కల్యాణకమ్మానం, ఠానాని విదితాని తే;

ఉయ్యాహి దాని రాజీసి, దేవరాజస్స సన్తికే”.

౫౬౬.“సహస్సయుత్తం హయవాహిం, దిబ్బయానమధిట్ఠితో;

యాయమానో మహారాజా, అద్దా సీదన్తరే నగే;

దిస్వానామన్తయీ సూతం, “ఇమే కే నామ పబ్బతా”.

౫౬౭.[అయం గాథా సీ. స్యా. పీ. పోత్థకేసు అట్ఠకథాయఞ్చ న దిస్సతి] తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;

విపాకం పుఞ్ఞకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో [అయం గాథా సీ. స్యా. పీ. పోత్థకేసు అట్ఠకథాయఞ్చ న దిస్సతి].

౫౬౮.“సుదస్సనో కరవీకో, ఈసధరో [ఇసిన్ధరో (స్యా.), ఈసన్ధరో (క.)] యుగన్ధరో;

నేమిన్ధరో వినతకో, అస్సకణ్ణో గిరీ బ్రహా.

౫౬౯.“ఏతే సీదన్తరే నగా, అనుపుబ్బసముగ్గతా;

మహారాజానమావాసా , యాని త్వం రాజ పస్ససి.

౫౭౦.“అనేకరూపం రుచిరం, నానాచిత్రం పకాసతి;

ఆకిణ్ణం ఇన్దసదిసేహి, బ్యగ్ఘేహేవ సురక్ఖితం [పురక్ఖితం (స్యా. క.)].

౫౭౧.

“విత్తీ హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;

ఇమం ను ద్వారం కిమభఞ్ఞమాహు [కిమభిఞ్ఞమాహు (సీ. పీ.)], (మనోరమ దిస్సతి దూరతోవ.) [( ) అయం పాఠో స్యామపోత్థకేయేవ దిస్సతి]

౫౭౨.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;

విపాకం పుఞ్ఞకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౫౭౩. “చిత్రకూటోతి యం ఆహు, దేవరాజపవేసనం;

సుదస్సనస్స గిరినో, ద్వారఞ్హేతం పకాసతి.

౫౭౪.“అనేకరూపం రుచిరం, నానాచిత్రం పకాసతి;

ఆకిణ్ణం ఇన్దసదిసేహి, బ్యగ్ఘేహేవ సురక్ఖితం;

పవిసేతేన రాజీసి, అరజం భూమిమక్కమ”.

౫౭౫.“సహస్సయుత్తం హయవాహిం, దిబ్బయానమధిట్ఠితో;

యాయమానో మహారాజా, అద్దా దేవసభం ఇదం.

౫౭౬.“యథా సరదే ఆకాసే [ఆకాసో (సీ. స్యా. పీ.)], నీలోభాసో పదిస్సతి;

తథూపమం ఇదం బ్యమ్హం, వేళురియాసు నిమ్మితం.

౫౭౭. “విత్తీ హి మం విన్దతి సూత దిస్వా, పుచ్ఛామి తం మాతలి దేవసారథి;

ఇమం ను బ్యమ్హం కిమభఞ్ఞమాహు [కిమభిఞ్ఞమాహు (సీ. పీ.)], (మనోరమ దిస్సతి దూరతోవ.) [( ) అయం పాఠో స్యామపోత్థకేయేవ దిస్సతి]

౫౭౮.తస్స పుట్ఠో వియాకాసి, మాతలి దేవసారథి;

విపాకం పుఞ్ఞకమ్మానం, జానం అక్ఖాసిజానతో.

౫౭౯.“సుధమ్మా ఇతి యం ఆహు, పస్సేసా [ఏసేసా (స్యా. క.)] దిస్సతే సభా;

వేళురియారుచిరా చిత్రా, ధారయన్తి సునిమ్మితా.

౫౮౦.“అట్ఠంసా సుకతా థమ్భా, సబ్బే వేళురియామయా;

యత్థ దేవా తావతింసా, సబ్బే ఇన్దపురోహితా.

౫౮౧.“అత్థం దేవమనుస్సానం, చిన్తయన్తా సమచ్ఛరే;

పవిసేతేన రాజీసి, దేవానం అనుమోదనం”.

౨౮౨."తం దేవా పటినన్దింసు, దిస్వా రాజానమాగతం;
"స్వాగతం తే మహారాజ, అథో తే అదురాగతం;
నిసీద దాని రాజీసి, దేవరాజస్స సన్తికే".

౨౮౩."సక్కోపి పటినన్దిత్థ [పటినన్దిత్వా (క.)], వేదేహం మిథిలగ్గహం;
నిమన్తయిత్థ [నిమన్తయీ చ (సీ. పీ.)] కామేహి, ఆసనేన చ వాసవో.

౨౮౪."సాధు ఖోసి అనుప్పత్తో, ఆవాసం వసవత్తినం;
వస దేవేసు రాజీసి, సబ్బకామసమిద్ధిసు;
తావతింసేసు దేవేసు, భుఞ్జ కామే అమానుసే".

౨౮౫."యథా యాచితకం యానం, యథా యాచితకం ధనం;
ఏవంసమ్పదమేవేతం, యం పరతో దానపచ్చయా.

౨౮౬."న చాహమేతమిచ్ఛామి, యం పరతో దానపచ్చయా;
సయంకతాని పుఞ్ఞాని, తం మే ఆవేణికం [ఆవేణియం (సీ. స్యా. పీ.), ఆవేనికం (క.)] ధనం.

౨౮౭."సోహం గన్త్వా మనుస్సేసు, కాహామి కుసలం బహుం;
దానేన సమచరియాయ, సంయమేన దమేన చ;
యం కత్వా సుఖితో హోతి, న చ పచ్ఛానుతప్పతి".

౨౮౮."బహూపకారో నో భవం, మాతలి దేవసారథి;
యో మే కల్యాణకమ్మానం, పాపానం పటిదస్సయి" [పటిదంసయి (పీ.)].

౨౮౯."ఇదం వత్వా నిమిరాజా, వేదేహో మిథిలగ్గహో;
పుథుయఞ్ఞం యజిత్వాన, సంయమం అజ్ఝుపాగమీ"తి.

నిమిజాతకం [నేమిరాజజాతకం (స్యా.)] చతుత్థం.

౫౪౨. ఉమఙ్గజాతకం (౫)

౨౯౦."పఞ్చాలో సబ్బసేనాయ, బ్రహ్మదత్తోయమాగతో;
సాయం పఞ్చాలియా సేనా, అప్పమేయ్యా మహోసధ.

౨౯౧."వీథిమతీ [పిట్ఠిమతీ (సీ. పీ.), విద్ధిమతీ (స్యా.)] పత్తిమతీ, సబ్బసఙ్గామకోవిదా;
ఓహారినీ సద్దవతీ, భేరిసఙ్ఖప్పబోధనా.

౫౯౨.“లోహవిజ్జా అలఙ్కారా, ధజినీ వామరోహినీ;
సిప్పియేహి సుసమ్పన్నా, సూరేహి సుప్పతిట్ఠితా.

౫౯౩.“దసేత్థ పణ్డితా ఆహు, భూరిపఞ్ఞా రహోగమా [రహోగతా (స్యా. క.)];
మాతా ఏకాదసీ రఞ్ఞో, పఞ్చాలియం పసాసతి.

౫౯౪.“అథేత్థేకసతం ఖత్యా, అనుయన్తా యసస్సినో;
అచ్ఛిన్నరట్ఠా బ్యథితా, పఞ్చాలియం [పఞ్చాలీనం (బహూసు)] వసం గతా.

౫౯౫.“యంవదా-తక్కరా రఞ్ఞో, అకామా పియభాణినో;
పఞ్చాలమనుయాయన్తి, అకామా వసినో గతా.

౫౯౬.“తాయ సేనాయ మిథిలా, తిసన్ధిపరివారితా;
రాజధానీ విదేహానం, సమన్తా పరిఖఞ్ఞతి.

౫౯౭.“ఉద్ధం తారకజాతావ, సమన్తా పరివారితా;
మహోసధ విజానాహి, కథం మోక్ఖో భవిస్సతి”.

౫౯౮.“పాదే దేవ పసారేహి, భుఞ్జ కామే రమస్సు చ;
హిత్వా పఞ్చాలియం సేనం, బ్రహ్మదత్తో పలాయితి” [పలాయతి (సీ. స్యా.)].

౫౯౯.“రాజా సన్థవకామో తే, రతనాని పవేచ్ఛతి;
ఆగచ్ఛన్తు ఇతో [తతో (సీ. స్యా.)] దూతా, మఞ్జుకా పియభాణినో.

౬౦౦.“భాసన్తు ముదుకా వాచా, యా వాచా పటినన్దితా;
పఞ్చాలో చ విదేహో చ [పఞ్చాలా చ విదేహా చ (సీ. పీ.)], ఉభో ఏకా భవన్తు తే”.

౬౦౧.“కథం ను కేవట్ట మహోసధేన, సమాగమో ఆసి తదిఙ్ఘ బ్రూహి;
కచ్చి తే పటినిజ్ఝత్తో, కచ్చి తుట్ఠో మహోసధో”.

౬౦౨.“అనరియరూపో పురిసో జనిన్ద, అసమ్మోదకో థద్ధో అసబ్భిరూపో;
యథా మూగో చ బధిరో చ, న కిఞ్చిత్థం అభాసథ” [అభాసిత్థ (క.)].

౬౦౩. “అద్ధా ఇదం మన్తపదం సుదుద్దసం, అత్థో సుద్ధో నరవీరియేన దిట్ఠో;
తథా హి కాయో మమ సమ్పవేధతి, హిత్వా సయం కో పరహత్థమేస్సతి”.

౬౦౪."ఛన్నఞ్హి ఏకావ మతీ సమేతి, యే పణ్డితా ఉత్తమభూరిపత్తా;
యానం అయానం అథ వాపి ఠానం, మహోసధ త్వమ్పి మతిం కరోహి".

౬౦౫."జానాసి ఖో రాజ మహానుభావో, మహబ్బలో చూళనిబ్రహ్మదత్తో;
రాజా చ తం ఇచ్ఛతి మారణత్థం [కారణత్థం (సీ. పీ.)], మిగం యథా ఓకచరేన లుద్దో.

౬౦౬."యథాపి మచ్ఛో బళిసం, వఙ్కం మంసేన ఛాదితం;
ఆమగిద్ధో న జానాతి, మచ్ఛో మరణమత్తనో.

౬౦౭."ఏవమేవ తువం రాజ, చూళనేయ్యస్స ధీతరం;
కామగిద్ధో న జానాసి, మచ్ఛోవ మరణమత్తనో.

౬౦౮."సచే గచ్ఛసి పఞ్చాలం, ఖిప్పమత్తం జహిస్సతి;
మిగం పన్థానుబన్ధంవ [పథానుపన్నంవ (సీ. స్యా. పీ.)], మహన్తం భయమేస్సతి".

౬౦౯."మయమేవ బాలమ్హసే ఏళమూగా, యే ఉత్తమత్థాని తయీ లపిమ్హా;
కిమేవ త్వం నఙ్గలకోటివడ్ఢో, అత్థాని జానాసి యథాపి అఞ్ఞే".

౬౧౦."ఇమం గలే గహేత్వాన, నాసేథ విజితా మమ;
యో మే రతనలాభస్స, అన్తరాయాయ భాసతి".

౬౧౧."తతో చ సో అపక్కమ్మ, వేదేహస్స ఉపన్తికా;
అథ ఆమన్తయీ దూతం, మాధరం [మఢరం (సీ.), మాధురం (స్యా.), మాఠరం (పీ.)] సువపణ్డితం.

౬౧౨."ఏహి సమ్మ హరితపక్ఖ [హరీపక్ఖ (సీ. పీ.)], వేయ్యావచ్చం కరోహి మే;
అత్థి పఞ్చాలరాజస్స, సాళికా సయనపాలికా.

౬౧౩.'తం బన్ధనేన [తం పత్థరేన (సీ. పీ.), తం సన్థవేన (స్యా.)] పుచ్ఛస్సు, సా హి సబ్బస్స కోవిదా;
సా తేసం సబ్బం జానాతి, రఞ్ఞో చ కోసియస్స చ.

౬౧౪."'ఆమో'తి సో పటిస్సుత్వా, మాధరో సువపణ్డితో;
అగమాసి హరితపక్ఖో [హరీపక్ఖో (సీ. పీ.)], సాళికాయ ఉపన్తికం.

౬౧౫."తతో చ ఖో సో గన్త్వాన, మాధరో సువపణ్డితో;
అథామన్తయి సుఘరం, సాళికం మఞ్జుభాణికం.

౬౧౬.‘కచ్చి తే సుఘరే ఖమనీయం, కచ్చి వేస్స అనామయం;

కచ్చి తే మధునా లాజా, లబ్భతే సుఘరే తువం’ [తవ (సీ. పీ.)].

౬౧౭.‘కుసలఞ్చేవ మే సమ్మ, అథో సమ్మ అనామయం;

అథో మే మధునా లాజా, లబ్భతే సువపణ్డిత.

౬౧౮.‘కుతో ను సమ్మ ఆగమ్మ, కస్స వా పహితో తువం;

న చ మేసి ఇతో పుబ్బే, దిట్ఠో వా యది వా సుతో’’.

౬౧౯.‘‘అహోసిం సివిరాజస్స, పాసాదే సయనపాలకో;

తతో సో ధమ్మికో రాజా, బద్ధే మోచేసి బన్ధనా’’.

౬౨౦.‘‘తస్స మేకా దుతియాసి, సాళికా మఞ్జుభాణికా;

తం తత్థ అవధీ సేనో, పేక్ఖతో సుఘరే మమ’’.

౬౨౧.‘‘తస్సా కామా హి సమ్మత్తో, ఆగతోస్మి తవన్తికే;

సచే కరేయ్య [కరేయ్యాసి (సీ.), కరేయు (స్యా.), కరేయ్యాసి మే (పీ.)] ఓకాసం, ఉభయోవ వసామసే’’.

౬౨౨.‘‘సువోవ సువిం కామేయ్య, సాళికో పన సాళికం;

సువస్స సాళికాయేవ [సాళికాయ చ (సీ. పీ.)], సంవాసో హోతి కీదిసో’’.

౬౨౩.‘‘యోయం కామే [యం యం కామీ (సీ. పీ.)] కామయతి, అపి చణ్డాలికామపి;

సబ్బో హి సదిసో హోతి, నత్థి కామే అసాదిసో’’.

౬౨౪.‘‘అత్థి జమ్పావతీ [జమ్బావతీ (సీ. స్యా.), చమ్పావతీ (క.)] నామ, మాతా సివిస్స [సిబ్బిస్స (సీ. పీ.)] రాజినో;

సా భరియా వాసుదేవస్స, కణ్హస్స మహేసీ పియా.

౬౨౫.‘‘రట్ఠవతీ [రథవతీ (సీ. పీ.), రతనవతీ (స్యా.)] కిమ్పురిసీ, సాపి వచ్ఛం అకామయి;

మనుస్సో మిగియా సద్ధిం, నత్థి కామే అసాదిసో’’.

౬౨౬.‘‘హన్ద ఖ్వాహం గమిస్సామి, సాళికే మఞ్జుభాణికే;

పచ్చక్ఖానుపదఞ్హేతం, అతిమఞ్ఞసి నూన మం’’.

౬౨౭.‘‘న సిరీ తరమానస్స, మాధర సువపణ్డిత;

ఇధేవ తావ అచ్ఛస్సు, యావ రాజాన దక్ఖసి [దక్ఖిసి (పీ.)];

సోస్సి [సోస్ససి (సీ.)] సద్దం ముదిఙ్గానం, అనుభావఞ్చ రాజినో".

౬౨౮. "యో ను ఖ్వాయం తిబ్బో సద్దో, తిరోజనపదే [తిరోజనపదం (పీ. క.)] సుతో;
ధీతా పఞ్చాలరాజస్స, ఓసధీ వియ వణ్ణినీ;
తం దస్సతి విదేహానం, సో వివాహో భవిస్సతి".

౬౨౯. "ఏదిసో మా [నేదిసో తే (సీ.)] అమిత్తానం, వివాహో హోతు మాధర;
యథా పఞ్చాలరాజస్స, వేదేహేన భవిస్సతి".

౬౩౦. "ఆనయిత్వాన వేదేహం, పఞ్చాలానం రథేసభో;
తతో నం ఘాతయిస్సతి, నస్స సఖీ భవిస్సతి".

౬౩౧. "హన్ద ఖో మం అనుజానాహి, రత్తియో సత్తమత్తియో;
యావాహం సివిరాజస్స, ఆరోచేమి మహేసినో;
లద్ధో చ మే ఆవసథో, సాళికాయ ఉపన్తికం" [ఉపన్తికా (సీ. క.)].

౬౩౨. "హన్ద ఖో తం అనుజానామి, రత్తియో సత్తమత్తియో;
సచే త్వం సత్తరత్తేన, నాగచ్ఛసి మమన్తికే;
మఞ్ఞే ఓక్కన్తసత్తం [ఓక్కన్తసన్తం (స్యా. పీ. క.)] మం, మతాయ ఆగమిస్ససి".

౬౩౩. "తతో చ ఖో సో గన్త్వాన, మాధరో సువపణ్డితో;
మహోసధస్స అక్ఖాసి, సాళికావచనం ఇదం".

౬౩౪. "యస్సేవ ఘరే భుఞ్జేయ్య భోగం, తస్సేవ అత్థం పురిసో చరేయ్య";
"హన్దాహం గచ్ఛామి పురే జనిన్ద, పఞ్చాలరాజస్స పురం సురమ్మం;
నివేసనాని మాపేతుం, వేదేహస్స యసస్సినో.

౬౩౫. "నివేసనాని మాపేత్వా, వేదేహస్స యసస్సినో;
యదా తే పహిణేయ్యామి, తదా ఏయ్యాసి ఖత్తియ".

౬౩౬. "తతో చ పాయాసి పురే మహోసధో, పఞ్చాలరాజస్స పురం సురమ్మం;
నివేసనాని మాపేతుం, వేదేహస్స యసస్సినో".

౬౩౭. "నివేసనాని మాపేత్వా, వేదేహస్స యసస్సినో;
అథస్స పాహిణీ దూతం, [నత్థి సీ. పీ. పోత్థకేసు] వేదేహం మిథిలగ్గహం [నత్థి సీ. పీ. పోత్థకేసు];
ఏహి దాని మహారాజ, మాపితం తే నివేసనం".

౬౩౮."తతో చ రాజా పాయాసి, సేనాయ చతురఙ్గియా [చతురఙ్గినియా (క.)];
అనన్తవాహనం దట్ఠుం, ఫీతం కపిలియం [కమ్పిల్లియం (సీ. పీ.)] పురం".

౬౩౯."తతో చ ఖో సో గన్త్వాన, బ్రహ్మదత్తస్స పాహిణి;
'ఆగతోస్మి మహారాజ, తవ పాదాని వన్దితుం.

౬౪౦.'దదాహి దాని మే భరియం, నారిం సబ్బఙ్గసోభినిం;
సువణ్ణేన పటిచ్ఛన్నం, దాసీగణపురక్ఖతం'".

౬౪౧."స్వాగతం తేవ [తే (సీ.), తేపి (స్యా.), తేన (పీ.)] వేదేహ, అథో తే అదురాగతం;
నక్ఖత్తంయేవ పరిపుచ్ఛ, అహం కఞ్ఞం దదామి తే;
సువణ్ణేన పటిచ్ఛన్నం, దాసీగణపురక్ఖతం".

౬౪౨."తతో చ రాజా వేదేహో, నక్ఖత్తం పరిపుచ్ఛథ [పరిపుచ్ఛతి (స్యా. క.)];
నక్ఖత్తం పరిపుచ్ఛిత్వా, బ్రహ్మదత్తస్స పాహిణి.

౬౪౩."దదాహి దాని మే భరియం, నారిం సబ్బఙ్గసోభినిం;
సువణ్ణేన పటిచ్ఛన్నం, దాసీగణపురక్ఖతం".

౬౪౪."దదామి దాని తే భరియం, నారిం సబ్బఙ్గసోభినిం;
సువణ్ణేన పటిచ్ఛన్నం, దాసీగణపురక్ఖతం".

౬౪౫."హత్థీ అస్సా రథా పత్తీ, సేనా తిట్ఠన్తి వమ్మితా [వమ్మికా (స్యా. క.)];
ఉక్కా పదిత్తా ఝాయన్తి, కిన్ను మఞ్ఞన్తి పణ్డితా.

౬౪౬."హత్థీ అస్సా రథా పత్తీ, సేనా తిట్ఠన్తి వమ్మితా [వమ్మికా (స్యా. క.)];
ఉక్కా పదిత్తా ఝాయన్తి, కిం ను కాహన్తి [కాహతి (క.)] పణ్డిత".

౬౪౭."రక్ఖతి తం మహారాజ, చూళనేయ్యో మహబ్బలో;
పదుట్ఠో బ్రహ్మదత్తేన [పదుట్ఠో తే బ్రహ్మదత్తో (సీ. స్యా. పీ.)], పాతో తం ఘాతయిస్సతి".

౬౪౮."ఉబ్బేధతి మే హదయం, ముఖఞ్చ పరిసుస్సతి;
నిబ్బుతిం నాధిగచ్ఛామి, అగ్గిదడ్ఢోవ ఆతపే.

౬౪౯."కమ్మారానం యథా ఉక్కా, అన్తో ఝాయతి నో బహి;

ఏవమ్పి హదయం మయ్హం, అన్తో ఝాయతి నో బహి”.

౬౨౦.“పమత్తో మన్తనాతీతో, భిన్నమన్తోసి ఖత్తియ;

ఇదాని ఖో తం తాయన్తు, పణ్డితా మన్తినో జనా.

౬౨౧.“అకత్వామచ్చస్స వచనం, అత్థకామహితేసినో;

అత్తపీతిరతో రాజా, మిగో కూటేవ ఓహితో.

౬౨౨.“యథాపి మచ్ఛో బళిసం, వఙ్కం మంసేన ఛాదితం;

ఆమగిద్ధో న జానాతి, మచ్ఛో మరణమత్తనో.

౬౨౩.“ఏవమేవ తువం రాజ, చూళనేయ్యస్స ధీతరం;

కామగిద్ధో న జానాసి, మచ్ఛోవ మరణమత్తనో.

౬౨౪.“సచే గచ్ఛసి పఞ్చాలం, ఖిప్పమత్తం జహిస్ససి;

మిగం పన్థానుబన్ధంవ, మహన్తం భయమేస్సతి.

౬౨౫.“అనరియరూపో పురిసో జనిన్ద, అహీవ ఉచ్ఛఙ్గగతో డసేయ్య;

న తేన మిత్తిం కయిరాథ ధీరో [పఞ్ఞో (పీ.)], దుక్ఖో హవే కాపురిసేన [కాపురిసేహి (క.)] సఙ్గమో.

౬౨౬.“యదేవ [యం త్వేవ (సీ. స్యా. పీ.)] జఞ్ఞా పురిసం [పురిసో (స్యా. క.)] జనిన్ద, సీలవాయం బహుస్సుతో;

తేనేవ మిత్తిం కయిరాథ ధీరో, సుఖో హవే సప్పురిసేన సఙ్గమో”.

౬౨౭.“బాలో తువం ఏళమూగోసి రాజ, యో ఉత్తమత్థాని మయీ లపిత్థో;

కిమేవహం నఙ్గలకోటివడ్ఢో, అత్థాని జానామి [జానిస్సం (సీ. స్యా. పీ.)] యథాపి అఞ్ఞే.

౬౨౮.“ఇమం గలే గహేత్వాన, నాసేథ విజితా మమ;

యో మే రతనలాభస్స, అన్తరాయాయ భాసతి”.

౬౨౯.“మహోసధ అతీతేన, నానువిజ్ఝన్తి పణ్డితా;

కిం మం అస్సంవ సమ్బన్ధం, పతోదేనేవ విజ్ఝసి.

౬౩౦.“సచే పస్ససి మోక్ఖం వా, ఖేమం వా పన పస్ససి;

తేనేవ మం అనుసాస, కిం అతీతేన విజ్ఝసి”.

౬౩౧.“అతీతం మానుసం కమ్మం, దుక్కరం దురభిసమ్భవం;

న తం సక్కోమి మోచేతుం, త్వం పజానస్సు [త్వమ్పి జానస్సు (సీ. పీ.)] ఖత్తియ.

౬౬౨."సన్తి వేహాయసా [వేహాసయా (సీ. పీ.)] నాగా, ఇద్ధిమన్తో యసస్సినో;
తేపి ఆదాయ గచ్ఛేయ్యుం, యస్స హోన్తి తథావిధా.

౬౬౩."సన్తి వేహాయసా అస్సా, ఇద్ధిమన్తో యసస్సినో;
తేపి ఆదాయ గచ్ఛేయ్యుం, యస్స హోన్తి తథావిధా.

౬౬౪."సన్తి వేహాయసా పక్ఖీ, ఇద్ధిమన్తో యసస్సినో;
తేపి ఆదాయ గచ్ఛేయ్యుం, యస్స హోన్తి తథావిధా.

౬౬౫."సన్తి వేహాయసా యక్ఖా, ఇద్ధిమన్తో యసస్సినో;
తేపి ఆదాయ గచ్ఛేయ్యుం, యస్స హోన్తి తథావిధా.

౬౬౬."అతీతం మానుసం కమ్మం, దుక్కరం దురభిసమ్భవం;
న తం సక్కోమి మోచేతుం, అన్తలిక్ఖేన ఖత్తియ".

౬౬౭."అతీరదస్సీ పురిసో, మహన్తే ఉదకణ్ణవే;
యత్థ సో లభతే గాధం [నావం (క.)], తత్థ సో విన్దతే సుఖం.

౬౬౮."ఏవం అమ్హఞ్చ రఞ్ఞో చ, త్వం పతిట్ఠా మహోసధ;
త్వం నోసి మన్తినం సేట్ఠో, అమ్హే దుక్ఖా పమోచయ".

౬౬౯."అతీతం మానుసం కమ్మం, దుక్కరం దురభిసమ్భవం;
న తం సక్కోమి మోచేతుం, త్వం పజానస్సు సేనక".

౬౭౦."సుణోహి మేతం [ఏతం (సీ. క.)] వచనం, పస్స సేనం [పస్ససేతం (సీ. పీ.)] మహబ్భయం;
సేనకం దాని పుచ్ఛామి, కిం కిచ్చం ఇధ మఞ్ఞసి".

౬౭౧."అగ్గిం వా ద్వారతో దేమ, గణ్హామసే వికన్తనం [వికత్తనం (సీ. పీ.)];
అఞ్ఞమఞ్ఞం వధిత్వాన, ఖిప్పం హిస్సామ జీవితం;
మా నో రాజా బ్రహ్మదత్తో, చిరం దుక్ఖేన మారయి".

౬౭౨."సుణోహి మేతం వచనం, పస్స సేనం మహబ్భయం;
పుక్కుసం దాని పుచ్ఛామి, కిం కిచ్చం ఇధ మఞ్ఞసి".

౬౭౩. “విసం ఖాదిత్వా మియ్యామ, ఖిప్పం హిస్సామ జీవితం;
మా నో రాజా బ్రహ్మదత్తో, చిరం దుక్ఖేన మారయి”.

౬౭౪.“సుణోహి మేతం వచనం, పస్స సేనం మహబ్బయం;
కామిన్దం [కావిన్దం (సీ. పీ.)] దాని పుచ్ఛామి, కిం కిచ్చం ఇధ మఞ్ఞసి”.

౬౭౫.“రజ్జుయా బజ్ఝ మియ్యామ, పపాతా పపతామసే [పపతేమసే (సీ. పీ.)];
మా నో రాజా బ్రహ్మదత్తో, చిరం దుక్ఖేన మారయి”.

౬౭౬. “సుణోహి మేతం వచనం, పస్స సేనం మహబ్బయం;
దేవిన్దం దాని పుచ్ఛామి, కిం కిచ్చం ఇధ మఞ్ఞసి”.

౬౭౭. “అగ్గిం వా ద్వారతో దేమ, గణ్హామసే వికన్తనం;
అఞ్ఞమఞ్ఞం వధిత్వాన, ఖిప్పం హిస్సామ జీవితం;
న నో సక్కోతి మోచేతుం, సుఖేనేవ మహోసధో”.

౬౭౮.“యథా కదలినో సారం, అన్వేసం నాధిగచ్ఛతి;
ఏవం అన్వేసమానా నం, పఞ్హం నజ్ఝగమామసే.

౬౭౯.“యథా సిమ్బలినో సారం, అన్వేసం నాధిగచ్ఛతి;
ఏవం అన్వేసమానా నం, పఞ్హం నజ్ఝగమామసే.

౬౮౦.“అదేసే వత నో వుట్ఠం, కుఞ్జరానంవనోదకే;
సకాసే దుమ్మనుస్సానం, బాలానం అవిజానతం.

౬౮౧.“ఉబ్బేధతి మే హదయం, ముఖఞ్చ పరిసుస్సతి;
నిబ్బుతిం నాధిగచ్ఛామి, అగ్గిదడ్ఢోవ ఆతపే.

౬౮౨.“కమ్మారానం యథా ఉక్కా, అన్తో ఝాయతి నో బహి;
ఏవమ్పి హదయం మయ్హం, అన్తో ఝాయతి నో బహి”.

౬౮౩. “తతో సో పణ్డితో ధీరో, అత్థదస్సీ మహోసధో;
వేదేహం దుక్ఖితం దిస్వా, ఇదం వచనమబ్రవి.

౬౮౪.‘మా త్వం భాయి మహారాజ, మా త్వం భాయి రథేసభ;
అహం తం మోచయిస్సామి, రాహుగ్గహంవ [రాహుగహితంవ (సీ. స్యా. పీ.)] చన్దిమం.

౬౮౫.‘మా త్వం భాయి మహారాజ, మా త్వం భాయి రథేసభ;

అహం తం మోచయిస్సామి, రాహుగ్గహంవ సూరియం.

౬౮౬.“మా త్వం భాయి మహారాజ, మా త్వం భాయి రథేసభ;

అహం తం మోచయిస్సామి, పఙ్కే సన్నంవ కుఞ్జరం.

౬౮౭.‘మా త్వం భాయి మహారాజ, మా త్వం భాయి రథేసభ;

అహం తం మోచయిస్సామి, పేళాబద్ధంవ పన్నగం.

౬౮౮.[అయం గాథా సీ. పీ. పోత్థకేసు న దిస్సతి] ‘మా త్వం భాయి మహారాజ, మా త్వం భాయి రథేసభ;

అహం తం మోచయిస్సామి, పక్ఖిం బద్ధంవ పఞ్జరే [అయం గాథా సీ. పీ. పోత్థకేసు న దిస్సతి].

౬౮౯.‘మా త్వం భాయి మహారాజ, మా త్వం భాయి రథేసభ;

అహం తం మోచయిస్సామి, మచ్ఛే జాలగతేరివ.

౬౯౦.‘మా త్వం భాయి మహారాజ, మా త్వం భాయి రథేసభ;

అహం తం మోచయిస్సామి, సయోగ్గబలవాహనం.

౬౯౧.‘మా త్వం భాయి మహారాజ, మా త్వం భాయి రథేసభ;

పఞ్చాలం వాహయిస్సామి [బాహయిస్సామి (స్యా.), వారయిస్సామి (క.)], కాకసేనంవ లేడ్డునా.

౬౯౨.‘అదు పఞ్ఞా కిమత్థియా, అమచ్చో వాపి తాదిసో;

యో తం సమ్బాధపక్ఖన్దం [సమ్బాధపక్ఖన్తం (సీ. పీ.)], దుక్ఖా న పరిమోచయే’”.

౬౯౩. “ఏథ మాణవా ఉట్ఠేథ, ముఖం సోధేథ సన్ధినో;

వేదేహో సహమచ్చేహి, ఉమఙ్గేన [ఉమ్మగ్గేన (సీ. పీ.), ఉమ్మఙ్గే (స్యా.) ఏవముపరిపి] గమిస్సతి”.

౬౯౪.“తస్స తం వచనం సుత్వా, పణ్డితస్సానుచారినో [పణ్డితస్సానుసారినో (సీ. స్యా. పీ.)];

ఉమఙ్గద్వారం వివరింసు, యన్తయుత్తే చ అగ్గళే”.

౬౯౫.“పురతో సేనకో యాతి, పచ్ఛతో చ మహోసధో;

మజ్ఝే చ రాజా వేదేహో, అమచ్చపరివారితో”.

౬౯౬.“ఉమఙ్గా నిక్ఖమిత్వాన, వేదేహో నావమారుహి;

అభిరూళ్హఞ్చ తం ఞత్వా [అభిరుయ్హఞ్చ ఞత్వాన (స్యా. క.)], అనుసాసి మహోసధో.

౬౯౭.‘అయం తే ససురో దేవ, అయం సస్సు జనాధిప;
యథా మాతు పటిపత్తి, ఏవం తే హోతు సస్సుయా.

౬౯౮.‘యథాపి నియకో భాతా, సఉదరియో ఏకమాతుకో;
ఏవం పఞ్చాలచన్దో తే, దయితబ్బో రథేసభ.

౬౯౯.‘అయం పఞ్చాలచన్దీ తే, రాజపుత్తీ అభిచ్ఛితా [అభిజ్ఝితా (సీ. స్యా. పీ.)];
కామం కరోహి తే తాయ, భరియా తే రథేసభ’’’.

౭౦౦.‘‘ఆరుయ్హ నావం తరమానో, కిన్ను తీరమ్హి తిట్ఠసి;
కిచ్ఛా ముత్తామ్హ దుక్ఖతో, యామ దాని మహోసధ’’.

౭౦౧.‘‘నేస ధమ్మో మహారాజ, యోహం సేనాయ నాయకో;
సేనఙ్గం పరిహాపేత్వా, అత్తానం పరిమోచయే.

౭౦౨.‘‘నివేసనమ్హి తే దేవ, సేనఙ్గం పరిహాపితం;
తం దిన్నం బ్రహ్మదత్తేన, ఆనయిస్సం రథేసభ’’.

౭౦౩. ‘‘అప్పసేనో మహాసేనం, కథం విగ్గయ్హ [నిగ్గయ్హ (స్యా. క.)] ఠస్ససి;
దుబ్బలో బలవన్తేన, విహఞ్ఞిస్ససి పణ్డిత’’.

౭౦౪.‘‘అప్పసేనోపి చే మన్తీ, మహాసేనం అమన్తినం;
జినాతి రాజా రాజానో, ఆదిచ్చోవుదయం తమం’’.

౭౦౫.‘‘సుసుఖం వత సంవాసో, పణ్డితేహీతి సేనక;
పక్ఖీవ పఞ్జరే బద్ధే, మచ్ఛే జాలగతేరివ;
అమిత్తహత్థత్తగతే [అమిత్తస్స హత్థగతే (క.)], మోచయీ నో మహోసధో’’.

౭౦౬.‘‘ఏవమేతం [ఏవమేవ (స్యా.)] మహారాజ, పణ్డితా హి సుఖావహా;
పక్ఖీవ పఞ్జరే బద్ధే, మచ్ఛే జాలగతేరివ;
అమిత్తహత్థత్తగతే, మోచయీ నో మహోసధో’’.

౭౦౭. ‘‘రక్ఖిత్వా కసిణం రత్తిం, చూళనేయ్యో మహబ్బలో;
ఉదేన్తం అరుణుగ్గస్మిం, ఉపకారిం ఉపాగమి.

౭౦౮.‘‘ఆరుయ్హ పవరం నాగం, బలవన్తం సట్ఠిహాయనం;

రాజా అవోచ పఞ్చాలో, చూళనేయ్యో మహబ్బలో.

౨౦౯. “సన్నద్ధో మణివమ్మేన [మణిచమ్మేన (స్యా.)], సరమాదాయ పాణినా;
పేసియే అజ్ఝభాసిత్థ, పుథుగుమ్బే సమాగతే.

౨౧౦. “హత్థారోహే అనీకట్ఠే, రథికే పత్తికారకే;
ఉపాసనమ్హి కతహత్థే, వాలవేధే సమాగతే”.

౨౧౧. “పేసేథ కుఞ్జరే దన్తీ, బలవన్తే సట్ఠిహాయనే;
మద్దన్తు కుఞ్జరా నగరం, వేదేహేన సుమాపితం.

౨౧౨. “వచ్ఛదన్తముఖా సేతా, తిక్ఖగ్గా అట్ఠివేధినో;
పణున్నా ధనువేగేన, సమ్పతన్తుతరీతరా.

౨౧౩. “మాణవా వమ్మినో సూరా, చిత్రదణ్డయుతావుధా;
పక్ఖన్దినో మహానాగా, హత్థీనం హోన్తు సమ్ముఖా.

౨౧౪. “సత్తియో తేలధోతాయో, అచ్చిమన్తా [అచ్చిమన్తీ (సీ.)] పభస్సరా;
విజ్జోతమానా తిట్ఠన్తు, సతరంసీవ [సతరంసా వియ (సీ.)] తారకా.

౨౧౫. “ఆవుధబలవన్తానం, గుణికాయూరధారినం;
ఏతాదిసానం యోధానం, సఙ్గామే అపలాయినం;
వేదేహో కుతో ముచ్చిస్సతి, సచే పక్ఖీవ కాహితి.

౨౧౬. “తింస మే పురిసనావుత్యో, సబ్బేవేకేకనిచ్చితా;
యేసం సమం న పస్సామి, కేవలం మహిమం చరం.

౨౧౭. “నాగా చ కప్పితా దన్తీ, బలవన్తో సట్ఠిహాయనా;
యేసం ఖన్ధేసు సోభన్తి, కుమారా చారుదస్సనా;

౨౧౮. “పీతాలఙ్కారా పీతవసనా, పీతుత్తరనివాసనా;
నాగఖన్ధేసు సోభన్తి, దేవపుత్తావ నన్దనే.

౨౧౯. “పాఠీనవణ్ణా నేత్తింసా, తేలధోతా పభస్సరా;
నిట్ఠితా నరధీరేహి [నరవీరేహి (సీ. స్యా. పీ.)], సమధారా సునిస్సితా.

౨౨౦.“వేల్లాలినో వీతమలా, సిక్యాయససమయా దళ్హా;
గహితా బలవన్తేహి, సుప్పహారప్పహారిభి.

౨౨౧.“సువణ్ణథరుసమ్పన్నా, లోహితకచ్ఛుపధారితా;
వివత్తమానా సోభన్తి, విజ్జువబ్భఘనన్తరే.

౨౨౨.“పటాకా [పతాకా (సీ. పీ.), పథకా (స్యా.)] వమ్మినో సూరా, అసిచమ్మస్స కోవిదా;
ధనుగ్గహా సిక్ఖితరా [థరుగ్గహా సిక్ఖితారో (సీ. పీ.)], నాగఖన్ధే నిపాతినో [నాగఖన్ధాతిపాతినో (సీ. పీ.)].

౨౨౩. “ఏతాదిసేహి పరిక్ఖిత్తో, నత్థి మోక్ఖో ఇతో తవ;
పభావం తే న పస్సామి, యేన త్వం మిథిలం వజే”.

౨౨౪.“కిం ను సన్తరమానోవ, నాగం పేసేసి కుఞ్జరం;
పహట్ఠరూపో ఆపతసి [ఆగమసి (స్యా.), ఆతపసి (క.)], సిద్ధత్థోస్మీతి [లద్ధత్థోస్మీతి (సీ. స్యా. పీ.)] మఞ్ఞసి.

౨౨౫.“ఓహరేతం ధనుం చాపం, ఖురప్పం పటిసంహర;
ఓహరేతం సుభం వమ్మం, వేళురియమణిసన్థతం” [వేళురియమణిసన్నిభం (స్యా.)].

౨౨౬.“పసన్నముఖవణ్ణోసి, మితపుబ్బఞ్చ భాససి;
హోతి ఖో మరణకాలే, ఏదిసీ [తాదిసీ (సీ. పీ.)] వణ్ణసమ్పదా”.

౨౨౭.“మోఘం తే గజ్జితం రాజ, భిన్నమన్తోసి ఖత్తియ;
దుగ్గణ్హోసి [దుగ్గణ్హో హి (సీ. స్యా. పీ.)] తయా రాజా, ఖళుఙ్కేనేవ [ఖళుఙ్గేనేవ (క.)] సిన్ధవో.

౨౨౮.“తిణ్ణో హియ్యో రాజా గఙ్గం, సామచ్చో సపరిజ్జనో;
హంసరాజం యథా ధఙ్కో, అనుజ్జవం పతిస్ససి”.

౨౨౯.“సిఙ్గాలా రత్తిభాగేన, ఫుల్లం దిస్వాన కింసుకం;
మంసపేసీతి మఞ్ఞన్తా, పరిబ్యూళ్హా మిగాధమా.

౨౩౦. “వీతివత్తాసు రత్తీసు, ఉగ్గతస్మిం దివాకరే [దివాకరే (సీ. స్యా. పీ.)];
కింసుకం ఫుల్లితం దిస్వా, ఆసచ్ఛిన్నా మిగాధమా.

౨౩౧. “ఏవమేవ తువం రాజ, వేదేహం పరివారియ [పరివారయ (స్యా. పీ.), పరివారితం (క.)];
ఆసచ్ఛిన్నో గమిస్ససి, సిఙ్గాలా కింసుకం యథా”.

౨౩౨. “ఇమస్స హత్థే పాదే చ, కణ్ణనాసఞ్చ ఛిన్దథ;

యో మే అమిత్తం హత్థగతం, వేదేహం పరిమోచయి.

౨౩౩. “ఇమం మంసంవ పాతబ్యం [మంసంవ పాతబ్బం (సీ॰ పీ॰), మంసఞ్చ పాతబ్యం (క॰)], సూలే కత్వా పచన్తు నం;

యో మే అమిత్తం హత్థగతం, వేదేహం పరిమోచయి.

౨౩౪. “యథాపి ఆసభం చమ్మం, పథబ్యా వితనియ్యతి;

సీహస్స అథో బ్యగ్ఘస్స, హోతి సఙ్కుసమాహతం.

౨౩౫. “ఏవం తం వితనిత్వాన, వేధయిస్సామి సత్తియా;

యో మే అమిత్తం హత్థగతం, వేదేహం పరిమోచయి”.

౨౩౬. “సచే మే హత్థే పాదే చ, కణ్ణనాసఞ్చ ఛేచ్ఛసి;

ఏవం పఞ్చాలచన్దస్స, వేదేహో ఛేదయిస్సతి.

౨౩౭. “సచే మే హత్థే పాదే చ, కణ్ణనాసఞ్చ ఛేచ్ఛసి;

ఏవం పఞ్చాలచన్దియా, వేదేహో ఛేదయిస్సతి.

౨౩౮. “సచే మే హత్థే పాదే చ, కణ్ణనాసఞ్చ ఛేచ్ఛసి;

ఏవం నన్దాయ దేవియా, వేదేహో ఛేదయిస్సతి.

౨౩౯. “సచే మే హత్థే పాదే చ, కణ్ణనాసఞ్చ ఛేచ్ఛసి;

ఏవం తే పుత్తదారస్స, వేదేహో ఛేదయిస్సతి.

౨౪౦. “సచే మంసంవ పాతబ్యం, సూలే కత్వా పచిస్ససి;

ఏవం పఞ్చాలచన్దస్స, వేదేహో పాచయిస్సతి.

౨౪౧. “సచే మంసంవ పాతబ్యం, సూలే కత్వా పచిస్ససి;

ఏవం పఞ్చాలచన్దియా, వేదేహో పాచయిస్సతి.

౨౪౨. “సచే మంసంవ పాతబ్యం, సూలే కత్వా పచిస్ససి;

ఏవం నన్దాయ దేవియా, వేదేహో పాచయిస్సతి.

౨౪౩. “సచే మంసంవ పాతబ్యం, సూలే కత్వా పచిస్ససి;

ఏవం తే పుత్తదారస్స, వేదేహో పాచయిస్సతి.

౨౪౪."సచే మం వితనిత్వాన, వేధయిస్ససి సత్తియా;
ఏవం పఞ్చాలచన్దస్స, వేదేహో వేధయిస్సతి.

౨౪౫."సచే మం వితనిత్వాన, వేధయిస్ససి సత్తియా;
ఏవం పఞ్చాలచన్దియా, వేదేహో వేధయిస్సతి.

౨౪౬."సచే మం వితనిత్వాన, వేధయిస్ససి సత్తియా;
ఏవం నన్దాయ దేవియా, వేదేహో వేధయిస్సతి.

౨౪౭. "సచే మం వితనిత్వాన, వేధయిస్ససి సత్తియా;
ఏవం తే పుత్తదారస్స, వేదేహో వేధయిస్సతి;
ఏవం నో మన్తితం రహో, వేదేహేన మయా సహ.

౨౪౮."యథాపి పలసతం చమ్మం, కోన్తిమన్తాసునిట్ఠితం [కోన్తీమన్తీసునిట్ఠితం (సీ. పీ.)];
ఉపేతి తనుతాణాయ, సరానం పటిహన్తవే.

౨౪౯."సుఖావహో దుక్ఖనుదో, వేదేహస్స యసస్సినో;
మతిం తే పటిహఞ్ఞామి, ఉసుం పలసతేన వా".

౨౫౦."ఇఙ్ఘ పస్స మహారాజ, సుఞ్ఞం అన్తేపురం తవ;
ఓరోధా చ కుమారా చ, తవ మాతా చ ఖత్తియ;
ఉమఙ్గా నీహరిత్వాన, వేదేహస్సుపనామితా".

౨౫౧."ఇఙ్ఘ అన్తేపురం మయ్హం, గన్త్వాన విచినాథ నం;
యథా ఇమస్స వచనం, సచ్చం వా యది వా ముసా".

౨౫౨."ఏవమేతం మహారాజ, యథా ఆహ మహోసధో;
సుఞ్ఞం అన్తేపురం సబ్బం, కాకపట్టనకం యథా".

౨౫౩. "ఇతో గతా మహారాజ, నారీ సబ్బఙ్గసోభనా;
కోసమ్బఫలకసుస్సోణీ [కోసుమ్బఫలకసుస్సోణీ (సీ. స్యా. పీ.)], హంసగగ్గరభాణినీ.

౨౫౪."ఇతో నీతా మహారాజ, నారీ సబ్బఙ్గసోభనా;
కోసేయ్యవసనా సామా, జాతరూపసుమేఖలా.

౨౫౫."సురత్తపాదా కల్యాణీ, సువణ్ణమణిమేఖలా;

పారేవతక్ఖీ సుతనూ, బిమ్బోట్ఠా తనుమజ్ఝిమా.

౭౫౬. “సుజాతా భుజలట్ఠీవ, వేదీవ [వేల్లీవ (సీ॰ పీ॰)] తనుమజ్ఝిమా;
దీఘస్సా కేసా అసితా, ఈసకగ్గపవేల్లితా.

౭౫౭. “సుజాతా మిగఛాపావ, హేమన్తగ్గిసిఖారివ;
నదీవ గిరిదుగ్గేసు, సఞ్ఛన్నా ఖుద్దవేళుభి.

౭౫౮. “నాగనాసూరు కల్యాణీ, పరమా [పఠమా (సీ॰ పీ॰)] తిమ్బరుత్థనీ;
నాతిదీఘా నాతిరస్సా, నాలోమా నాతిలోమసా”.

౭౫౯. “నన్దాయ నూన మరణేన, నన్దసి సిరివాహన;
అహఞ్చ నూన నన్దా చ, గచ్ఛామ యమసాధనం”.

౭౬౦. “దిబ్బం అధీయసే మాయం, అకాసి చక్ఖుమోహనం;
యో మే అమిత్తం హత్థగతం, వేదేహం పరిమోచయి”.

౭౬౧. “అధీయన్తి మహారాజ [అధియన్తి వే మహారాజ (స్యా॰ క॰)], దిబ్బమాయిధ పణ్డితా;
తే మోచయన్తి అత్తానం, పణ్డితా మన్తినో జనా.

౭౬౨. “సన్తి మాణవపుత్తా మే, కుసలా సన్ధిఛేదకా;
యేసం కతేన మగ్గేన, వేదేహో మిథిలం గతో”.

౭౬౩. “ఇఙ్ఘ పస్స మహారాజ, ఉమఙ్గం సాధు మాపితం;
హత్థీనం అథ అస్సానం, రథానం అథ పత్తినం;
ఆలోకభూతం తిట్ఠన్తం, ఉమఙ్గం సాధు మాపితం” [నిట్ఠితం (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)].

౭౬౪. “లాభా వత విదేహానం, యస్సిమేదిసా పణ్డితా;
ఘరే వసన్తి విజితే, యథా త్వంసి మహోసధ”.

౭౬౫. “వుత్తిఞ్చ పరిహారఞ్చ, దిగుణం భత్తవేతనం;
దదామి విపులే భోగే, భుఞ్జ కామే రమస్సు చ;
మా విదేహం పచ్చగమా, కిం విదేహో కరిస్సతి”.

౭౬౬. “యో చజేథ మహారాజ, భత్తారం ధనకారణా;
ఉభిన్నం హోతి గారయ్హో, అత్తనో చ పరస్స చ;

యావ జీవేయ్య వేదేహో, నాఞ్ఞస్స పురిసో సియా.

౭౬౭. “యో చజేథ మహారాజ, భత్తారం ధనకారణా;

ఉభిన్నం హోతి గారయ్హో, అత్తనో చ పరస్స చ;

యావ తిట్ఠేయ్య వేదేహో, నాఞ్ఞస్స విజితే వసే”.

౭౬౮. “దమ్మి నిక్ఖసహస్సం తే, గామాసీతిఞ్చ కాసిసు;

దాసిసతాని చత్తారి, దమ్మి భరియాసతఞ్చ తే;

సబ్బం సేనఙ్గమాదాయ, సోత్థిం గచ్ఛ మహోసధ.

౭౬౯. “యావ దదన్తు హత్థీనం, అస్సానం దిగుణం విధం;

తప్పేన్తు అన్నపానేన, రథికే పత్తికారకే”.

౭౭౦. “హత్థీ అస్సే రథే పత్తీ, గచ్ఛేవాదాయ పణ్డిత;

పస్సతు తం మహారాజా, వేదేహో మిథిలం గతం [మిథిలగ్గహం (క.)].

౭౭౧. “హత్థీ అస్సా రథా పత్తీ, సేనా పదిస్సతే మహా;

చతురఙ్గినీ భీసరూపా, కిం ను మఞ్ఞసి పణ్డిత” [మఞ్ఞన్తి పణ్డితా (సీ. స్యా. పీ.)].

౭౭౨. “ఆనన్దో తే మహారాజ, ఉత్తమో పటిదిస్సతి;

సబ్బం సేనఙ్గమాదాయ, సోత్థిం పత్తో మహోసధో”.

౭౭౩. “యథా పేతం సుసానస్మిం, ఛడ్డేత్వా చతురో జనా;

ఏవం కపిలయే త్యమ్హ [కప్పిలియే త్యమ్హా (స్యా.), కమ్పిల్లియే త్యమ్హా (సీ.), కమ్పిల్లియరట్ఠే (పీ.)],

ఛడ్డయిత్వా ఇధాగతా.

౭౭౪. “అథ త్వం కేన వణ్ణేన, కేన వా పన హేతునా;

కేన వా అత్థజాతేన, అత్తానం పరిమోచయి”.

౭౭౫. “అత్థం అత్థేన వేదేహ, మన్తం మన్తేన ఖత్తియ;

పరివారయిం [పరివారయిస్సం (సీ. స్యా.)] రాజానం, జమ్బుదీపంవ సాగరో”.

౭౭౬. “దిన్నం నిక్ఖసహస్సం మే, గామాసీతి చ కాసిసు;

దాసీసతాని చత్తారి, దిన్నం భరియాసతఞ్చ మే;

సబ్బం సేనఙ్గమాదాయ, సోత్థినామ్హి ఇధాగతో”.

౭౭౭. “సుసుఖం వత సంవాసో, పణ్డితేహీతి సేనక;
పక్ఖీవ పఞ్జరే బద్ధే, మచ్ఛే జాలగతేరివ;
అమిత్తహత్థత్తగతే [అమిత్తస్స హత్థగతే (క.)], మోచయీ నో మహోసధో”.

౭౭౮. “ఏవమేతం మహారాజ, పణ్డితా హి సుఖావహా;
పక్ఖీవ పఞ్జరే బద్ధే, మచ్ఛే జాలగతేరివ;
అమిత్తహత్థత్తగతే, మోచయీ నో మహోసధో”.

౭౭౯. “ఆహఞ్ఞన్తు సబ్బవీణా, భేరియో దిన్దిమాని చ;
ధమేన్తు మాగధా సఙ్ఖా, వగ్గూ నదన్తు దున్దుభీ”.

౭౮౦. “ఓరోధా చ కుమారా చ, వేసియానా చ బ్రాహ్మణా;
బహుం అన్నఞ్చ పానఞ్చ, పణ్డితస్సాభిహారయుం.

౭౮౧. “హత్థారోహా అనీకట్ఠా, రథికా పత్తికారకా;
బహుం అన్నఞ్చ పానఞ్చ, పణ్డితస్సాభిహారయుం.

౭౮౨. “సమాగతా జానపదా, నేగమా చ సమాగతా;
బహుం అన్నఞ్చ పానఞ్చ, పణ్డితస్సాభిహారయుం.

౭౮౩. “బహుజనో పసన్నోసి, దిస్వా పణ్డితమాగతం;
పణ్డితమ్హి అనుప్పత్తే, చేలుక్ఖేపో అవత్తథా”తి.

ఉమఙ్గజాతకం [మహాఉమ్మగ్గజాతకం (సీ. పీ.), మహోసధజాతకం (స్యా.క.)] పఞ్చమం.

౫౪౩. భూరిదత్తజాతకం (౬)

౭౮౪. “యం కిఞ్చి రతనం అత్థి, ధతరట్ఠనివేసనే;
సబ్బాని తే ఉపయన్తు, ధీతరం దేహి రాజినో”.

౭౮౫. “న నో వివాహో నాగేహి, కతపుబ్బో కుదాచనం;
తం వివాహం అసంయుత్తం, కథం అమ్హే కరోమసే”.

౭౮౬. “జీవితం నూన తే చత్తం, రట్ఠం వా మనుజాధిప;
న హి నాగే కుపితమ్హి, చిరం జీవన్తి తాదిసా.

౭౮౭. “యో త్వం దేవ మనుస్సోసి, ఇద్ధిమన్తం అనిద్ధిమా;
వరుణస్స నియం పుత్తం, యామునం అతిమఞ్ఞసి”.

౨౮౮.“నాతిమఞ్ఞామి రాజానం, ధతరట్ఠం యసస్సినం;

ధతరట్ఠో హి నాగానం, బహూనమపి ఇస్సరో.

౨౮౯.“అహి మహానుభావోపి, న మే ధీతరమారహో;

ఖత్తియో చ విదేహానం, అభిజాతా సముద్దజా”.

౨౯౦. “కమ్బలస్సతరా ఉట్ఠేన్తు, సబ్బే నాగే నివేదయ;

బారాణసిం పవజ్జన్తు, మా చ కఞ్చి [కిఞ్చి (సీ. పీ. క.)] విహేఠయుం”.

౨౯౧. “నివేసనేసు సోబ్భేసు, రథియా చచ్చరేసు చ;

రుక్ఖగ్గేసు చ లమ్బన్తు, వితతా తోరణేసు చ.

౨౯౨.“అహమ్పి సబ్బసేతేన, మహతా సుమహం పురం;

పరిక్ఖిపిస్సం భోగేహి, కాసీనం జనయం భయం”.

౨౯౩. తస్స తం వచనం సుత్వా, ఉరగానేకవణ్ణినో;

బారాణసిం పవజ్జింసు, న చ కఞ్చి విహేఠయుం.

౨౯౪.నివేసనేసు సోబ్భేసు, రథియా చచ్చరేసు చ;

రుక్ఖగ్గేసు చ లమ్బింసు, వితతా తోరణేసు చ.

౨౯౫.తేసు దిస్వాన లమ్బన్తే, పుథూ కన్దింసు నారియో;

నాగే సోణ్డికతే దిస్వా, పస్ససన్తే ముహుం ముహుం.

౨౯౬.బారాణసీ పబ్యధితా, ఆతురా సమపజ్జథ;

బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, “ధీతరం దేహి రాజినో”.

౨౯౭. “పుప్ఫాభిహారస్స వనస్స మజ్ఝే, కో లోహితక్ఖో వితతన్తరంసో;

కా కమ్బుకాయూరధరా సువత్థా, తిట్ఠన్తి నారియో దస వన్దమానా.

౨౯౮.“కో త్వం బ్రహాబాహు వనస్స మజ్ఝే, విరోచసి ఘతసిత్తోవ అగ్గి;

మహేసక్ఖో అఞ్ఞతరోసి యక్ఖో, ఉదాహు నాగోసి మహానుభావో”.

౨౯౯.“నాగోహమస్మి ఇద్ధిమా, తేజస్సీ [తేజసీ (సీ. స్యా. పీ. క.)] దురతిక్కమో;

డంసేయ్యం తేజసా కుద్ధో, ఫీతం జనపదం అపి.

౩౦౦.“సముద్దజా హి మే మాతా, ధతరట్ఠో చ మే పితా;

సుదస్సనకనిట్ఠోస్మి, భూరిదత్తోతి మం విదూ”.

౮౦౧.“యం గమ్భీరం సదావట్టం, రహదం భిస్మం పేక్ఖసి;

ఏస దిబ్యో మమావాసో, అనేకసతపోరిసో.

౮౦౨.“మయూరకోఞ్చాభిరుదం, నీలోదం వనమజ్ఝతో;

యమునం పవిస మా భీతో, ఖేమం వత్తవతం [వత్తవతిం (స్యా. క.)] సివం”.

౮౦౩.“తత్థ పత్తో సానుచరో, సహ పుత్తేన బ్రాహ్మణ;

పూజితో మయ్హం కామేహి, సుఖం బ్రాహ్మణ వచ్ఛసి”.

౮౦౪.“సమా సమన్తపరితో, పహూతతగరా [బహుకా తగ్గరా (సీ. స్యా. పీ.)] మహీ;

ఇన్దగోపకసఞ్ఛన్నా, సోభతి హరితుత్తమా.

౮౦౫.“రమ్మాని వనచేత్యాని, రమ్మా హంసూపకూజితా;

ఓపుప్ఫపద్మా తిట్ఠన్తి, పోక్ఖరఞ్ఞో [పోక్ఖరఞ్ఞా (స్యా. పీ.)] సునిమ్మితా.

౮౦౬.“అట్ఠంసా సుకతా థమ్భా, సబ్బే వేళురియామయా;

సహస్సథమ్భా పాసాదా, పూరా కఞ్ఞాహి జోతరే.

౮౦౭.“విమానం ఉపపన్నోసి, దిబ్యం పుఞ్ఞేహి అత్తనో;

అసమ్బాధం సివం రమ్మం, అచ్చన్తసుఖసంహితం.

౮౦౮.“మఞ్ఞే సహస్సనేత్తస్స, విమానం నాభికఙ్ఖసి;

ఇద్ధీ హి త్యాయం విపులా, సక్కస్సేవ జుతీమతో”.

౮౦౯.“మనసాపి న పత్తబ్బో, ఆనుభావో జుతీమతో;

పరిచారయమానానం, సఇన్దానం [ఇన్దానం (స్యా. క.)] వసవత్తినం”.

౮౧౦.“తం విమానం అభిజ్ఝాయ, అమరానం సుఖేసినం;

ఉపోసథం ఉపవసన్తో, సేమి వమ్మికముద్ధని”.

౮౧౧.“అహఞ్చ మిగమేసానో, సపుత్తో పావిసిం వనం;

తం మం మతం వా జీవం వా, నాభివేదేన్తి ఞాతకా.

౮౧౨.“ఆమన్తయే భూరిదత్తం, కాసిపుత్తం యసస్సినం;

తయా నో సమనుఞ్ఞాతా, అపి పస్సేము ఞాతకే”.

౮౧౩.“ఏసో హి వత మే ఛన్దో, యం వసేసి మమన్తికే;

న హి ఏతాదిసా కామా, సులభా హోన్తి మానుసే.

౮౧౪.“సచే త్వం నిచ్ఛసే వత్థుం, మమ కామేహి పూజితో;

మయా త్వం సమనుఞ్ఞాతో, సోత్థిం పస్సాహి ఞాతకే”.

౮౧౫.“ధారయిమం మణిం దిబ్యం, పసుం పుత్తే చ విన్దతి;

అరోగో సుఖితో హోతి [హోహి (స్యా.)], గచ్ఛేవాదాయ బ్రాహ్మణ”.

౮౧౬.“కుసలం పటినన్దామి, భూరిదత్త వచో తవ;

పబ్బజిస్సామి జిణ్ణోస్మి, న కామే అభిపత్థయే”.

౮౧౭.“బ్రహ్మచరియస్స చే భఙ్గో, హోతి భోగేహి కారియం;

అవికమ్పమానో ఏయ్యాసి, బహుం దస్సామి తే ధనం”.

౮౧౮.“కుసలం పటినన్దామి, భూరిదత్త వచో తవ;

పునపి ఆగమిస్సామి, సచే అత్థో భవిస్సతి”.

౮౧౯.“ఇదం వత్వా భూరిదత్తో, పేసేసి చతురో జనే;

ఏథ గచ్ఛథ ఉట్ఠేథ, ఖిప్పం పాపేథ బ్రాహ్మణం.

౮౨౦.తస్స తం వచనం సుత్వా, ఉట్ఠాయ చతురో జనా;

పేసితా భూరిదత్తేన, ఖిప్పం పాపేసు బ్రాహ్మణం.

౮౨౧.“మణిం పగ్గయ్హ మఙ్గల్యం, సాధువిత్తం [సాధుచిత్తం (పీ.)] మనోరమం;

సేలం బ్యఞ్జనసమ్పన్నం, కో ఇమం మణిమజ్ఝగా”.

౮౨౨.“లోహితక్ఖసహస్సాహి, సమన్తా పరివారితం;

అజ్జ కాలం పథం [పదం (సీ. పీ.)] గచ్ఛం, అజ్ఝగాహం మణిం ఇమం”.

౮౨౩.“సుపచిణ్ణో అయం సేలో, అచ్చితో మహితో [మానితో (క.)] సదా;

సుధారితో సునిక్ఖిత్తో, సబ్బత్థమభిసాధయే.

౮౨౪.“ఉపచారవిపన్నస్స, నిక్ఖేపే ధారణాయ వా;

అయం సేలో వినాసాయ, పరిచిణ్ణో అయోనిసో.

౮౨౫.“న ఇమం అకుసలో [కుసలం (క.)] దిబ్యం, మణిం ధారేతుమారహో;
పటిపజ్జ సతం నిక్ఖం, దేహిమం రతనం మమ”.

౮౨౬.“న చ మ్యాయం మణీ కేయ్యో, గోహి [కేహి (క.)] వా రతనేహి వా;
సేలో బ్యఞ్జనసమ్పన్నో, నేవ కేయ్యో మణీ మమ”.

౮౨౭.“నో చే తయా మణీ కేయ్యో, గోహి [కేహి (క.)] వా రతనేహి వా;
అథ కేన మణీ కేయ్యో, తం మే అక్ఖాహి పుచ్ఛితో”.

౮౨౮.“యో మే సంసే మహానాగం, తేజస్సిం దురతిక్కమం;
తస్స దజ్జం ఇమం సేలం, జలన్తమివ తేజసా”.

౮౨౯.“కో ను బ్రాహ్మణవణ్ణేన, సుపణ్ణో పతతం వరో;
నాగం జిగీసమన్వేసి, అన్వేసం భక్ఖమత్తనో.

౮౩౦.“నాహం దిజాధిపో హోమి, న దిట్ఠో గరుళో మయా;
ఆసీవిసేన విత్తోతి [విత్తోస్మి (స్యా. క.)], వజ్జో బ్రాహ్మణ మం విదూ”.

౮౩౧.“కిం ను తుయ్హం బలం అత్థి, కిం సిప్పం విజ్జతే తవ;
కిస్మిం వా త్వం పరత్థద్ధో, ఉరగం నాపచాయసి”.

౮౩౨.“ఆరఞ్ఞికస్స ఇసినో, చిరరత్తం తపస్సినో;
సుపణ్ణో కోసియస్సక్ఖా, విసవిజ్జం అనుత్తరం.

౮౩౩. “తం భావితత్తఞ్ఞతరం, సమ్మన్తం పబ్బతన్తరే;
సక్కచ్చం తం ఉపట్ఠాసిం, రత్తిన్దివమతన్దితో.

౮౩౪.“సో తదా పరిచిణ్ణో మే, వత్తవా బ్రహ్మచరియవా;
దిబ్బం పాతుకరీ మన్తం, కామసా భగవా మమ.

౮౩౫.“త్యాహం మన్తే పరత్థద్ధో, నాహం భాయామి భోగినం;
ఆచరియో విసఘాతానం, అలమ్పానోతి [ఆలమ్బానోతి (సీ. పీ.), ఆలమ్బాయనోతి (స్యా.)] మం విదూ”.

౮౩౬.“గణ్హామసే మణిం తాత, సోమదత్త విజానహి;

మా దణ్డేన సిరం పత్తం, కామసా పజహిస్ససే''.

౧౩౭. ''సకం నివేసనం పత్తం, యో తం బ్రాహ్మణ పూజయి;

ఏవం కల్యాణకారిస్స, కిం మోహా దుబ్భిమిచ్ఛసి''.

౧౩౮.''సచే త్వం [సచే హి (సీ. పీ. క.)] ధనకామోసి, భూరిదత్తో పదస్సతి [భూరిదత్తం పదిస్ససి (క.)];

తమేవ గన్త్వా యాచస్సు, బహుం దస్సతి తే ధనం''.

౧౩౯. ''హత్థగతం పత్తగతం, నికిణ్ణం ఖాదితుం వరం;

మా నో సన్దిట్ఠికో అత్థో, సోమదత్త ఉపచ్చగా''.

౧౪౦.''పచ్చతి నిరయే ఘోరే, మహిస్సమపి వివరతి [మహిస్సమవ దీయతి (సీ. పీ.), మహిమస్స విన్ద్రియతి (స్యా.)];

మిత్తదుబ్భీ హితచ్చాగీ, జీవరేవాపి సుస్సతి [జీవరే చాపి సుస్సరే (సీ. పీ.)].

౧౪౧.''సచే త్వం [సచే హి (సీ. పీ. క.)] ధనకామోసి, భూరిదత్తో పదస్సతి;

మఞ్ఞే అత్తకతం వేరం, నచిరం వేదయిస్ససి''.

౧౪౨.''మహాయఞ్ఞం యజిత్వాన, ఏవం సుజ్ఝన్తి బ్రాహ్మణా;

మహాయఞ్ఞం యజిస్సామ, ఏవం మోక్ఖామ పాపకా''.

౧౪౩. ''హన్ద దాని అపాయామి, నాహం అజ్జ తయా సహ;

పదమ్పేకం [పదమేకం (స్యా. క.)] న గచ్ఛేయ్యం, ఏవం కిబ్బిసకారినా''.

౧౪౪.''ఇదం వత్వాన పితరం, సోమదత్తో బహుస్సుతో;

ఉజ్ఝాపేత్వాన భూతాని, తమ్హా ఠానా అపక్కమి.

౧౪౫.''గణ్హాహేతం మహానాగం, ఆహరేతం మణిం మమ;

ఇన్దగోపకవణ్ణాభో, యస్స లోహితకో సిరో.

౧౪౬.''కప్పాసపిచురాసీవ, ఏసో కాయో పదిస్సతి [కాయ'స్స దిస్సతి (సీ. పీ.)];

వమ్మికగ్గగతో సేతి, తం త్వం గణ్హాహి బ్రాహ్మణ''.

౧౪౭. ''అథోసధేహి దిబ్బేహి, జప్పం మన్తపదాని చ;

ఏవం తం అసక్ఖి సత్థుం [సట్ఠుం (సీ. పీ.), యుట్ఠుం (స్యా.), సుత్తుం (క.)], కత్వా పరిత్తమత్తనో''.

౧౪౮."మమం దిస్వాన ఆయన్తం, సబ్బకామసమిద్ధినం;
ఇన్ద్రియాని అహట్ఠాని, సావం [సామం (సీ. పీ.)] జాతం ముఖం తవ.

౧౪౯."పద్మం యథా హత్థగతం, పాణినా పరిమద్దితం;
సావం జాతం [యన్తం (క.)] ముఖం తుయ్హం, మమం దిస్వాన ఏదిసం.

౧౫౦."కచ్చి ను తే నాభిససి [తే నాభిసయి (సీ.), తే నాభిస్ససి (స్యా.)], కచ్చి తే అత్థి వేదనా;
యేన సావం ముఖం తుయ్హం, మమం దిస్వాన ఆగతం".

౧౫౧."సుపినం తాత అద్దక్ఖిం, ఇతో మాసం అధోగతం;
దక్ఖిణం వియ మే బాహుం, ఛేత్వా రుహిరమక్ఖితం;
పురిసో ఆదాయ పక్కామి, మమ రోదన్తియా సతి.

౧౫౨."యతోహం [యతో తం (సీ.)] సుపినమద్దక్ఖిం, సుదస్సన విజానహి;
తతో దివా వా రత్తిం వా, సుఖం మే నోపలబ్భతి".

౧౫౩."యం పుబ్బే పరివారింసు [పరిచారింసు (సీ. పీ.)], కఞ్ఞా రుచిరవిగ్గహా;
హేమజాలపటిచ్ఛన్నా, భూరిదత్తో న దిస్సతి.

౧౫౪."యం పుబ్బే పరివారింసు [పరిచారింసు (సీ. పీ.)], నేత్తింసవరధారినో;
కణికారావ సమ్ఫుల్లా, భూరిదత్తో న దిస్సతి.

౧౫౫."హన్ద దాని గమిస్సామ, భూరిదత్తనివేసనం;
ధమ్మట్ఠం సీలసమ్పన్నం, పస్సామ తవ భాతరం".

౧౫౬."తఞ్చ దిస్వాన ఆయన్తిం, భూరిదత్తస్స మాతరం;
బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, భూరిదత్తస్స నారియో.

౧౫౭."పుత్తం తేయ్యే న జానామ, ఇతో మాసం అధోగతం;
మతం వా యది వా జీవం, భూరిదత్తం యసస్సినం".

౧౫౮."సకుణీ హతపుత్తావ, సుఞ్ఞం దిస్వా కులావకం;
చిరం దుక్ఖేన ఝాయిస్సం, భూరిదత్తం అపస్సతీ [ఇమిస్సా గాథాయానన్తరే సీ. పీ. పోత్థకేసు – "సకుణీ హతపుత్తావ, సుఞ్ఞం దిస్వా కులావకం; తేన తేన పధావిస్స, పియపుత్తం అపస్సతీ"తి ఇతి అయమ్పి గాథా ఆగతా].

౮౫౯."కురరీ హతఛాపావ, సుఞ్ఞం దిస్వా కులావకం;
చిరం దుక్ఖేన ఝాయిస్సం, భూరిదత్తం అపస్సతీ.

౮౬౦."సా నూన చక్కవాకీవ, పల్లలస్మిం అనోదకే;
చిరం దుక్ఖేన ఝాయిస్సం, భూరిదత్తం అపస్సతీ.

౮౬౧."కమ్మారానం యథా ఉక్కా, అన్తో ఝాయతి నో బహి;
ఏవం ఝాయామి సోకేన, భూరిదత్తం అపస్సతీ".

౮౬౨."సాలావ సమ్పమథితా [సమ్పమద్దితా (స్యా. క.)], మాలుతేన పమద్దితా;
సేన్తి పుత్తా చ దారా చ, భూరిదత్తనివేసనే".

౮౬౩."ఇదం సుత్వాన నిగ్ఘోసం, భూరిదత్తనివేసనే;
అరిట్ఠో చ సుభోగో [సుభగో (సీ. పీ.)] చ, పధావింసు అనన్తరా [ఉపధావింసు అనన్తరా (సీ. పీ.)].

౮౬౪."అమ్మ అస్సాస మా సోచి, ఏవంధమ్మా హి పాణినో;
చవన్తి ఉపపజ్జన్తి, ఏసస్స పరిణామితా".

౮౬౫."అహమ్పి తాత జానామి, ఏవంధమ్మా హి పాణినో;
సోకేన చ పరేతస్మి, భూరిదత్తం అపస్సతీ.

౮౬౬."అజ్జ చే మే ఇమం రత్తిం, సుదస్సన విజానహి;
భూరిదత్తం అపస్సన్తీ, మఞ్ఞే హిస్సామి జీవితం".

౮౬౭."అమ్మ అస్సాస మా సోచి, ఆనయిస్సామ భాతరం;
దిసోదిసం గమిస్సామ, భాతుపరియేసనం చరం.

౮౬౮."పబ్బతే గిరిదుగ్గేసు, గామేసు నిగమేసు చ;
ఓరేన సత్తరత్తస్స [ఓరేన దసరత్తస్స (సీ. పీ.)], భాతరం పస్స ఆగతం".

౮౬౯."హత్థా పముత్తో ఉరగో, పాదే తే నిపతీ భుసం;
కచ్చి ను తం డంసీ తాత [కచ్చి తం ను డసీ తాత (సీ.), కచ్చి ను డంసితో తాత (స్యా.), కచ్చితానుడసీ తాత (పీ.)], మా భాయి సుఖితో భవ".

౮౭౦."నేవ మయ్హం అయం నాగో, అలం దుక్ఖాయ కాయచి;
యావతత్థి అహిగ్గాహో, మయా భియ్యో న విజ్జతి".

౮౭౧.“కో ను బ్రాహ్మణవణ్ణేన, దిత్తో [దత్తో (సీ. స్యా. పీ.)] పరిసమాగతో;

అవ్హాయన్తు సుయుద్ధేన, సుణన్తు పరిసా మమ”.

౮౭౨.“త్వం మం నాగేన ఆలమ్ప, అహం మణ్డూకఛాపియా;

హోతు నో అబ్భుతం తత్థ, ఆసహస్సేహి పఞ్చహి”.

౮౭౩. “అహఞ్హి వసుమా అడ్ఢో, త్వం దలిద్దోసి మాణవ;

కో ను తే పాటిభోగత్థి, ఉపజూతఞ్చ కిం సియా.

౮౭౪.“ఉపజూతఞ్చ మే అస్స, పాటిభోగో చ తాదిసో;

హోతు నో అబ్భుతం తత్థ, ఆసహస్సేహి పఞ్చహి”.

౮౭౫.“సుణోహి మే మహారాజ, వచనం భద్దమత్థు తే;

పఞ్చన్నం మే సహస్సానం, పాటిభోగో హి కిత్తిమ”.

౮౭౬.“పేత్తికం వా ఇణం హోతి, యం వా హోతి సయంకతం;

కిం త్వం ఏవం బహుం మయ్హం, ధనం యాచసి బ్రాహ్మణ”.

౮౭౭.“అలమ్పానో హి నాగేన, మమం అభిజిగీసతి [అభిజిగింసతి (సీ. స్యా. పీ.)];

అహం మణ్డూకఛాపియా, డంసయిస్సామి బ్రాహ్మణం.

౮౭౮.“తం త్వం దట్ఠుం మహారాజ, అజ్జ రట్ఠాభివడ్ఢన;

ఖత్తసఙ్ఘపరిబ్యూళ్హో, నియ్యాహి అహిదస్సనం” [అభిదస్సనం (సీ. పీ.)].

౮౭౯.“నేవ తం అతిమఞ్ఞామి, సిప్పవాదేన మాణవ;

అతిమత్తోసి సిప్పేన, ఉరగం నాపచాయసి”.

౮౮౦.“అహమ్పి నాతిమఞ్ఞామి, సిప్పవాదేన బ్రాహ్మణ;

అవిసేన చ నాగేన, భుసం వఞ్చయసే జనం.

౮౮౧.“ఏవం చేతం జనో జఞ్ఞా, యథా జానామి తం అహం;

న త్వం లభసి ఆలమ్ప, భుసముట్ఠిం [థుసముట్ఠిం (స్యా.), సత్తుముట్ఠిం (సీ. పీ.)] కుతో ధనం”.

౮౮౨.“ఖరాజినో జటీ దుమ్మీ [రుమ్మీ (సీ. స్యా. పీ.)], దిత్తో పరిసమాగతో;

యో త్వం ఏవం గతం నాగం, అవిసో అతిమఞ్ఞసి.

౮౮౩.“ఆసజ్జ ఖో నం జఞ్ఞాసి, పుణ్ణం ఉగ్గస్స తేజసో;
మఞ్ఞే తం భస్మరాసింవ, ఖిప్పమేసో కరిస్సతి”.

౮౮౪.“సియా విసం సిలుత్తస్స, దేడ్డుభస్స సిలాభునో;
నేవ లోహితసీసస్స, విసం నాగస్స విజ్జతి”.

౮౮౫.“సుతమేతం అరహతం, సఞ్ఞతానం తపస్సినం;
ఇధ దానాని దత్వాన, సగ్గం గచ్ఛన్తి దాయకా;
జీవన్తో దేహి దానాని, యది తే అత్థి దాతవే.

౮౮౬.“అయం నాగో మహిద్ధికో, తేజస్సీ దురతిక్కమో;
తేన తం డంసయిస్సామి, సో తం భస్మం కరిస్సతి”.

౮౮౭.“మయాపేతం సుతం సమ్మ, సఞ్ఞతానం తపస్సినం;
ఇధ దానాని దత్వాన, సగ్గం గచ్ఛన్తి దాయకా;
త్వమేవ దేహి జీవన్తో, యది తే అత్థి దాతవే.

౮౮౮.“అయం అజముఖీ [అచ్ఛిముఖీ (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)] నామ, పుణ్ణా ఉగ్గస్స తేజసో;
తాయ తం డంసయిస్సామి, సా తం భస్మం కరిస్సతి”.

౮౮౯.“యా ధీతా ధతరట్ఠస్స, వేమాతా భగినీ మమ;
సా తం డంసత్వజముఖీ [సా దిస్సతు అచ్ఛిముఖీ (సీ॰ పీ॰)], పుణ్ణా ఉగ్గస్స తేజసో”.

౮౯౦.“ఛమాయం చే నిసిఞ్చిస్సం, బ్రహ్మదత్త విజానహి;
తిణలతాని ఓసధ్యో, ఉస్సుస్సేయ్యుం అసంసయం.

౮౯౧.“ఉద్ధం చే పాతయిస్సామి, బ్రహ్మదత్త విజానహి;
సత్త వస్సానియం దేవో, న వస్సే న హిమం పతే.

౮౯౨.“ఉదకే చే నిసిఞ్చిస్సం, బ్రహ్మదత్త విజానహి;
యావన్తోదకజా [యావతా ఓదకా (సీ॰), యావతా ఉదకజా (పీ॰)] పాణా, మరేయ్యుం మచ్ఛకచ్ఛపా”.

౮౯౩.“లోక్యం సజన్తం ఉదకం, పయాగస్మిం పతిట్ఠితం;
కోమం అజ్ఝోహరీ భూతో, ఓగాళ్హం యమునం నదిం”.

౮౯౪.“యదేస లోకాధిపతీ యసస్సీ, బారాణసిం పక్రియ [పకిరపరీ (సీ॰ పీ॰), పకిరహారీ (స్యా॰)] సమన్తతో;

తస్సాహ పుత్తో ఉరగూసభస్స, సుభోగోతి మం బ్రాహ్మణ వేదయన్తి’’.

౮౯౫.“సచే హి పుత్తో ఉరగూసభస్స, కాసిస్స [కంసస్స (సీ. పీ.)] రఞ్ఞో అమరాధిపస్స;

మహేసక్ఖో అఞ్ఞతరో పితా తే, మచ్చేసు మాతా పన తే అతుల్యా;

న తాదిసో అరహతి బ్రాహ్మణస్స, దాసమ్పి ఓహారితుం [ఓహాతుం (సీ. పీ.)] మహానుభావో’’.

౮౯౬.“రుక్ఖం నిస్సాయ విజ్ఝిత్థో, ఏణేయ్యం పాతుమాగతం;

సో విద్ధో దూరమచరి [దూర’మసరా (సీ. పీ.)], సరవేగేన సీఘవా [సేఖవా (సీ. పీ.), పేక్ఖవా (స్యా. క.)].

౮౯౭.“తం త్వం పతితమద్దక్ఖి, అరఞ్ఞస్మిం బ్రహావనే;

సమంసకాజమాదాయ, సాయం నిగ్రోధుపాగమి.

౮౯౮.“సుకసాళికసఙ్ఘుట్ఠం, పిఙ్గలం [పిఙ్గియం (సీ. స్యా. పీ.)] సన్థతాయుతం;

కోకిలాభిరుదం రమ్మం, ధువం హరితసద్దలం.

౮౯౯.“తత్థ తే సో పాతురహు, ఇద్ధియా యససా జలం;

మహానుభావో భాతా మే, కఞ్ఞాహి పరివారితో.

౯౦౦.“సో తేన పరిచిణ్ణో త్వం, సబ్బకామేహి తప్పితో;

అదుట్ఠస్స తువం దుబ్భి, తం తే వేరం ఇధాగతం.

౯౦౧.“ఖిప్పం గీవం పసారేహి, న తే దస్సామి జీవితం;

భాతు పరిసరం వేరం, ఛేదయిస్సామి తే సిరం’’.

౯౦౨.“అజ్ఝాయకో యాచయోగీ, ఆహుతగ్గి చ బ్రాహ్మణో;

ఏతేహి తీహి ఠానేహి, అవజ్ఝో హోతి [భవతి (సీ. స్యా. పీ.)] బ్రాహ్మణో’’.

౯౦౩. “యం పూరం ధతరట్ఠస్స, ఓగాళ్హం యమునం నదిం;

జోతతే సబ్బసోవణ్ణం, గిరిమాహచ్చ యామునం.

౯౦౪.“తత్థ తే పురిసబ్యగ్ఘా, సోదరియా మమ భాతరో;

యథా తే తత్థ వక్ఖన్తి, తథా హేస్ససి బ్రాహ్మణ’’.

౯౦౫.“అనిత్తరా ఇత్తరసమ్పయుత్తా, యఞ్ఞా చ వేదా చ సుభోగలోకే;

తదగ్గరయ్హఞ్హి వినిన్దమానో, జహాతి విత్తఞ్చ సతఞ్చ ధమ్మం.

౯౦౬. “అఞ్ఞేనమరియా పథవిం జనిన్దా, వేస్సా కసిం పారిచరియఞ్చ సుద్దా;
ఉపాగు పచ్చేకం యథాపదేసం, కతాహు ఏతే వసినాతి ఆహు”.

౯౦౭. “ధాతా విధాతా వరుణో కువేరో, సోమో యమో చన్దిమా వాయు సూరియో;
ఏతేపి యఞ్ఞం పుథుసో యజిత్వా, అజ్ఝాయకానం అథో సబ్బకామే.

౯౦౮. “వికాసితా చాపసతాని పఞ్చ, యో అజ్జునో బలవా భీమసేనో;
సహస్సబాహు అసమో పథబ్యా, సోపి తదా మాదహి జాతవేదం”.

౯౦౯. “యో బ్రాహ్మణే భోజయి దీఘరత్తం, అన్నేన పానేన యథానుభావం;
పసన్నచిత్తో అనుమోదమానో, సుభోగ దేవఞ్ఞతరో అహోసి”.

౯౧౦. “మహాసనం దేవమనోమవణ్ణం, యో సప్పినా అసక్ఖి భోజేతుమగ్గిం [జేతుమగ్గిం (సీ. పీ.)];
స యఞ్ఞతన్తం వరతో యజిత్వా, దిబ్బం గతిం ముచలిన్దజ్ఝగచ్ఛి”.

౯౧౧. “మహానుభావో వస్ససహస్సజీవీ, యో పబ్బజీ దస్సనేయ్యో ఉళారో;
హిత్వా అపరియన్తరట్ఠం [రథం (సీ. పీ.)] ససేనం, రాజా దుదీపోపి జగామ [దుదీపోపజ్ఝగామి (స్యా.)] సగ్గం”.

౯౧౨. “యో సాగరన్తం సాగరో విజిత్వా, యూపం సుభం సోణ్ణమయం [సోవణ్ణమయం (స్యా. క.)] ఉళారం;
ఉస్సేసి వేస్సానరమాదహానో, సుభోగ దేవఞ్ఞతరో అహోసి.

౯౧౩. “యస్సానుభావేన సుభోగ గఙ్గా, పవత్తథ [పవత్తతి (స్యా. క.)] దధిసన్నిసిన్నం [దధిసన్న (సీ. పీ.)] సముద్దం;
సలోమపాదో పరిచరియమగ్గిం, అఙ్గో సహస్సక్ఖపురజ్ఝగచ్ఛి”.

౯౧౪. “మహిద్ధికో దేవవరో యసస్సీ, సేనాపతి తిదివే వాసవస్స;
సో సోమయాగేన మలం విహన్త్వా, సుభోగ దేవఞ్ఞతరో అహోసి”.

౯౧౫. “అకారయి లోకమిమం పరఞ్చ, భాగీరథిం హిమవన్తఞ్చ గిజ్ఝం [గిజ్ఝం (స్యా. క.), విఞ్ఝం (?)];
యో ఇద్ధిమా దేవవరో యసస్సీ, సోపి తదా ఆదహి జాతవేదం.

౯౧౬. “మాలాగిరీ హిమవా యో చ గిజ్ఝో [విజ్ఝో (క.), విజ్ఝా (స్యా.)], సుదస్సనో నిసభో కువేరు [కాకనేరు (సీ. పీ.), కాకవేరు (స్యా.)];
ఏతే చ అఞ్ఞే చ నగా మహన్తా, చిత్యా కతా యఞ్ఞకరేహి మాహు”.

౯౧౭.

“అజ్ఝాయకం మన్తగుణూపపన్నం, తపస్సినం యాచయోగోతిధాహు [తిచాహ (సీ. పీ.), తి చాహు (క.)];
తీరే సముద్దస్సుదకం సజన్తం [సిఞ్చన్తం (క.)], సాగరోజ్జోహరి తేనపేయ్యో.

౯౧౮.“ఆయాగవత్థూని పుథూ పథబ్యా, సంవిజ్జన్తి బ్రాహ్మణా వాసవస్స;
పురిమం దిసం పచ్ఛిమం దక్ఖిణుత్తరం, సంవిజ్జమానా జనయన్తి వేదం”.

౯౧౯.“కలీ హి ధీరాన కటం మగానం, భవన్తి వేదజ్ఝగతానరిట్ఠ;
మరీచిధమ్మం అసమేక్ఖితత్తా, మాయాగుణా నాతివహన్తి పఞ్ఞం.

౯౨౦.“వేదా న తాణాయ భవన్తి దస్స, మిత్తద్దునో భూనహునో నరస్స;
న తాయతే పరిచిణ్ణో చ అగ్గి, దోసన్తరం మచ్చమనరియకమ్మం.

౯౨౧.“సబ్బఞ్చ మచ్చా సధనం సభోగం [సధనా సభోగా (సీ. స్యా. పీ. క.)], ఆదీపితం దారు తిణేన మిస్సం;
దహం న తప్పే [న తప్పే అగ్గి (క.)] అసమత్థతేజో, కో తం సుభిక్ఖం ద్విరసఞ్ఞు కయిరా [దిరసఞ్ఞ కురియా (సీ.), దిరసఞ్ఞు కురియా (పీ.)].

౯౨౨.“యథాపి ఖీరం విపరిణామధమ్మం, దధి భవిత్వా నవనీతమ్పి హోతి;
ఏవమ్పి అగ్గి విపరిణామధమ్మో, తేజో సమోరోహతీ యోగయుత్తో.

౯౨౩.“న దిస్సతీ అగ్గిమనుప్పవిట్ఠో, సుక్ఖేసు కట్ఠేసు నవేసు చాపి;
నామత్థమానో [నామన్థమానో (సీ. పీ.)] అరణీనరేన, నాకమ్మునా జాయతి జాతవేదో.

౯౨౪.“సచే హి అగ్గి అన్తరతో వసేయ్య, సుక్ఖేసు కట్ఠేసు నవేసు చాపి;
సబ్బాని సుస్సేయ్యు వనాని లోకే, సుక్ఖాని కట్ఠాని చ పజ్జలేయ్యుం.

౯౨౫.“కరోతి చే దారుతిణేన పుఞ్ఞం, భోజం నరో ధూమసిఖిం పతాపవం;
అఙ్గారికా లోణకరా చ సూదా, సరీరదాహాపి కరేయ్యు పుఞ్ఞం.

౯౨౬.“అథ చే హి ఏతే న కరోన్తి పుఞ్ఞం, అజ్ఝేనమగ్గిం ఇధ తప్పయిత్వా;
న కోచి లోకస్మిం కరోతి పుఞ్ఞం, భోజం నరో ధూమసిఖిం పతాపవం.

౯౨౭.“కథఞ్హి లోకాపచితో సమానో, అమనుఞ్ఞగన్ధం బహూనం అకన్తం;
యదేవ మచ్చా పరివజ్జయన్తి, తదప్పసత్థం ద్విరసఞ్ఞు భుఞ్జే.

౯౨౮.“సిఖిమ్పి దేవేసు వదన్తి హేకే, ఆపం మిలక్ఖూ [మిలక్ఖా (సీ. పీ.)] పన దేవమాహు;
సబ్బేవ ఏతే వితథం భణన్తి [గణ్హన్తి (క.)], అగ్గీ న దేవఞ్ఞతరో న చాపో.

౯౨౯. “అనిన్ద్రియబద్ధమసఞ్ఞకాయం [నిరిన్ద్రియం అన్తం అసఞ్ఞకాయం (సీ. పీ.), అనిద్రియం సన్తమసఞ్ఞకాయం (స్యా.)], వేస్సానరం కమ్మకరం పజానం;
పరిచరియ మగ్గిం సుగతిం కథం వజే, పాపాని కమ్మాని పకుబ్బమానో [పకూబ్బమానో (స్యా. క.)].

౯౩౦. “సబ్బాభిభూ తాహుధ జీవికత్థా, అగ్గిస్స బ్రహ్మా పరిచారకోతి;
సబ్బానుభావీ చ వసీ కిమత్థం, అనిమ్మితో నిమ్మితం వన్దితస్స.

౯౩౧. “హస్సం అనిజ్ఝానఖమం అతచ్చం, సక్కారహేతు పకిరింసు పుబ్బే;
తే లాభసక్కారే అపాతుభోన్తే, సన్ధాపితా [సన్థమ్భితా (సీ. పీ.), సన్ధాభితా (స్యా.), సన్తాపితా (క.)] జన్తుభి సన్తిధమ్మం.

౯౩౨. “అజ్ఝేనమరియా పథవిం జనిన్దా, వేస్సా కసిం పారిచరియఞ్చ సుద్దా;
ఉపాగు పచ్చేకం యథాపదేసం, కతాహు ఏతే వసినాతి ఆహు.

౯౩౩. “ఏతఞ్చ సచ్చం వచనం భవేయ్య, యథా ఇదం భాసితం బ్రాహ్మణేహి;
నాఖత్తియో జాతు లభేథ రజ్జం, నాబ్రాహ్మణో మన్తపదాని సిక్ఖే;
నాఞ్ఞత్ర వేస్సేహి కసిం కరేయ్య, సుద్దో న ముచ్చే పరపేసనాయ [పరపేస్సితాయ (సీ. పీ.)].

౯౩౪. “యస్మా చ ఏతం వచనం అభూతం, ముసావిమే ఓదరియా భణన్తి;
తదప్పపఞ్ఞా అభిసద్దహన్తి, పస్సన్తి తం పణ్డితా అత్తనావ.

౯౩౫. “ఖత్యా హి వేస్సానం [ఖత్తా న వేస్సా న (సీ. పీ.)] బలిం హరన్తి, ఆదాయ సత్థాని చరన్తి బ్రాహ్మణా;
తం తాదిసం సఙ్ఖుభితం పభిన్నం, కస్మా బ్రహ్మా నుజ్జు కరోతి లోకం.

౯౩౬. “సచే హి సో ఇస్సరో సబ్బలోకే, బ్రహ్మా బహూభూతపతీ [బ్రహ్మపహూ భూతపతీ (స్యా.)] పజానం;
కిం సబ్బలోకం విదహీ అలక్ఖిం, కిం సబ్బలోకం న సుఖిం అకాసి.

౯౩౭. “సచే హి సో ఇస్సరో సబ్బలోకే, బ్రహ్మా బహూభూతపతీ పజానం;
మాయా ముసావజ్జమదేన [ముసావఞ్చనపదేన (క.)] చాపి, లోకం అధమ్మేన కిమత్థమకారి [కిమత్థ’కాసి (సీ. పీ.), కిమత్థకారీ (స్యా.)].

౯౩౮. “సచే హి సో ఇస్సరో సబ్బలోకే, బ్రహ్మా బహూభూతపతీ పజానం;
అధమ్మికో భూతపతీ అరిట్ఠ, ధమ్మే సతి యో విదహీ అధమ్మం.

౯౩౯. “కీటా పటఙ్గా ఉరగా చ భేకా [భిఙ్గా (స్యా.)], హన్త్వా కిమీ సుజ్ఝతి మక్ఖికా చ;

ఏతేపి ధమ్మా అనరియరూపా, కమ్బోజకానం వితథా బహూనం.

౯౪౦.“సచే హి సో సుజ్ఝతి యో హనాతి, హతోపి సో సగ్గముపేతి ఠానం;

భోవాది భోవాదిన మారయేయ్యుం [మారభేయ్యుం (క.)], యే చాపి తేసం అభిసద్దహేయ్యుం.

౯౪౧.“నేవ మిగా న పసూ నోపి గావో, ఆయాచన్తి అత్తవధాయ కేచి;

విప్ఫన్దమానే ఇధ జీవికత్థా, యఞ్ఞేసు పాణే పసుమారభన్తి [మాహరన్తి (సీ. స్యా. పీ.)].

౯౪౨.“యూపుస్సనే [యూపస్స తే (సీ.), యూపస్స నే (పీ.)] పసుబన్ధే చ బాలా, చిత్తేహి వణ్ణేహి ముఖం నయన్తి;

అయం తే యూపో కామదుహో పరత్థ, భవిస్సతి సస్సతో సమ్పరాయే.

౯౪౩.“సచే చ యూపే మణిసఙ్ఖముత్తం, ధఞ్ఞం ధనం రజతం జాతరూపం;

సుక్ఖేసు కట్ఠేసు నవేసు చాపి, సచే దుహే తిదివే సబ్బకామే;

తేవిజ్జసఙ్ఘావ పుథూ యజేయ్యుం, అబ్రాహ్మణం [న బ్రాహ్మణా (సీ. స్యా.)] కఞ్చి న యాజయేయ్యుం.

౯౪౪.“కుతో చ యూపే మణిసఙ్ఖముత్తం, ధఞ్ఞం ధనం రజతం జాతరూపం;

సుక్ఖేసు కట్ఠేసు నవేసు చాపి, కుతో దుహే తిదివే సబ్బకామే.

౯౪౫.“సఠా చ లుద్దా చ పలుద్ధబాలా [ఉపలద్ధబాలా (సీ. పీ.)], చిత్తేహి వణ్ణేహి ముఖం నయన్తి;

ఆదాయ అగ్గిం మమ దేహి విత్తం, తతో సుఖీ హోహిసి సబ్బకామే.

౯౪౬.“తమగ్గిహుత్తం సరణం పవిస్స, చిత్తేహి వణ్ణేహి ముఖం నయన్తి;

ఓరోపయిత్వా కేసమస్సుం నఖఞ్చ, వేదేహి విత్తం అతిగాళ్హయన్తి [అతిగాళయన్తి (సీ. పీ.)].

౯౪౭.“కాకా ఉలూకంవ రహో లభిత్వా, ఏకం సమానం బహుకా సమేచ్చ;

అన్నాని భుత్వా కుహకా కుహిత్వా, ముణ్డం కరిత్వా యఞ్ఞపథోస్సజన్తి.

౯౪౮.“ఏవఞ్హి సో వఞ్చితో బ్రాహ్మణేహి, ఏకో సమానో బహుకా [బహూహి (సీ.)] సమేచ్చ;

తే యోగయోగేన విలుమ్పమానా, దిట్ఠం అదిట్ఠేన ధనం హరన్తి.

౯౪౯.“అకాసియా రాజూహివానుసిట్ఠా, తదస్స ఆదాయ ధనం హరన్తి;

తే తాదిసా చోరసమా అసన్తా, వజ్ఝా న హఞ్ఞన్తి అరిట్ఠ లోకే.

౯౫౦.“ఇన్దస్స బాహారసి దక్ఖిణాతి, యఞ్ఞేసు ఛిన్దన్తి పలాసయట్ఠిం;

తం చేపి సచ్చం మఘవా ఛిన్నబాహు, కేనస్స ఇన్దో అసురే జినాతి.

౯౫౧. “తణ్హేవ తుచ్ఛం మఘవా సమఙ్గీ, హన్తా అవఙ్ఘో పరమో స దేవో [సుదేవో (స్యా. క.)];
మన్తా ఇమే బ్రాహ్మణా తుచ్ఛరూపా, సన్దిట్ఠికా వఞ్చనా ఏస లోకే.

౯౫౨. “మాలాగిరి హిమవా యో చ గిజ్ఝో, సుదస్సనో నిసభో కువేరు;
ఏతే చ అఞ్ఞే చ నగా మహన్తా, చిత్యా కతా యఞ్ఞకరేహి మాహు.

౯౫౩. “యథాపకారాని హి ఇట్ఠకాని, చిత్యా కతా యఞ్ఞకరేహి మాహు;
న పబ్బతా హోన్తి తథాపకారా, అఞ్ఞా దిసా అచలా తిట్ఠసేలా.

౯౫౪. “న ఇట్ఠకా హోన్తి సిలా చిరేన [చిరేనపి (సీ. పీ.)], న తత్థ సఞ్జాయతి అయో న లోహం;
యఞ్ఞఞ్చ ఏతం పరివణ్ణయన్తా, చిత్యా కతా యఞ్ఞకరేహి మాహు.

౯౫౫. “అజ్ఝాయకం మన్తగుణూపపన్నం, తపస్సినం యాచయోగోతిధాహు;
తీరే సముద్దస్సుదకం సజన్తం, తం సాగరోజ్ఝోహరి తేనపేయ్యో.

౯౫౬. “పరోసహస్సమ్పి సమన్తవేదే, మన్తూపపన్నే నదియో వహన్తి;
న తేన బ్యాపన్నరసూదకా న, కస్మా సముద్దో అతులో అపేయ్యో.

౯౫౭. “యే కేచి కూపా ఇధ జీవలోకే, లోణూదకా కూపఖణేహి ఖాతా;
న బ్రాహ్మణజ్ఝోహరణేన [బ్రాహ్మణజ్ఝోహరి తేన (క.)] తేసు, ఆపో అపేయ్యో ద్విరసఞ్ఞు మాహు.

౯౫౮. “పురే పురత్థా కా కస్స భరియా, మనో మనుస్సం అజనేసి పుబ్బే;
తేనాపి ధమ్మేన న కోచి హీనో, ఏవమ్పి వోస్సగ్గవిభఙ్గమాహు [వోస్సగ్గవిభాగమాహు (సీ.)].

౯౫౯. “చణ్డాలపుత్తోపి అధిచ్చ వేదే, భాసేయ్య మన్తే కుసలో మతీమా [ముతీమా (సీ. పీ.)];
న తస్స ముద్ధాపి ఫలేయ్య సత్తధా, మన్తా ఇమే అత్తవధాయ కతా [కత్త (సీ. పీ.)].

౯౬౦. “వాచాకతా గిద్ధికతా [గిద్ధిగతా (క.)] గహీతా, దుమ్మోచయా కబ్యపథానుపన్నా;
బాలాన చిత్తం విసమే నివిట్ఠం, తదప్పపఞ్ఞా అభిసద్దహన్తి.

౯౬౧. “సీహస్స బ్యగ్ఘస్స చ దీపినో చ, న విజ్జతీ పోరిసియంబలేన;
మనుస్సభావో చ గవంవ పేక్ఖో, జాతీ హి తేసం అసమా సమానా [సమానం (స్యా. క.)].

౯౬౨. “సచే చ రాజా పథవిం విజిత్వా, సజీవవా అస్సవపారిసజ్జో;
సయమేవ సో సత్తుసఙ్ఘం విజేయ్య, తస్సప్పజా నిచ్చసుఖీ [నిచ్చసుఖా (పీ.)] భవేయ్య.

౯౬౩. “ఖత్తియమన్తా చ తయో చ వేదా, అత్థేన ఏతే సమకా భవన్తి;

తేసఞ్చ అత్థం అవినిచ్ఛినిత్వా, న బుజ్ఝతీ ఓఘపథంవ ఛన్నం.

౯౬౪. “ఖత్తియమన్తా చ తయో చ వేదా, అత్థేన ఏతే సమకా భవన్తి;

లాభో అలాభో అయసో యసో చ, సబ్బేవ తేసం చతున్నఞ్చ [సబ్బే తే సబ్బేసం చతున్న (సీ. పీ.)] ధమ్మా.

౯౬౫. “యథాపి ఇబ్భా ధనధఞ్ఞహేతు, కమ్మాని కరోన్తి [కారేన్తి (సీ. స్యా. పీ.)] పుథూ పథబ్యా;

తేవిజ్జసఙ్ఘా చ తథేవ అజ్జ, కమ్మాని కరోన్తి [కారేన్తి (సీ. స్యా. పీ.)] పుథూ పథబ్యా.

౯౬౬. “ఇబ్భేహి యే తే [ఏతే (సీ. స్యా. పీ.)] సమకా భవన్తి, నిచ్చుస్సుకా కామగుణేసు యుత్తా;

కమ్మాని కరోన్తి [కారేన్తి (సీ. స్యా. పీ.)] పుథూ పథబ్యా, తదప్పపఞ్ఞా ద్విరసఞ్ఞురా తే”.

౯౬౭. “కస్స భేరీ ముదిఙ్గా చ, సఙ్ఖాపణవదిన్దిమా;

పురతో పటిపన్నాని, హాసయన్తా రథేసభం.

౯౬౮. “కస్స కఞ్చనపట్టేన, పుథునా విజ్జువణ్ణినా;

యువా కలాపసన్నద్ధో, కో ఏతి సిరియా జలం.

౯౬౯. “ఉక్కాముఖపహట్ఠంవ , ఖదిరఙ్గారసన్నిభం;

ముఖఞ్చ రుచిరా భాతి, కో ఏతి సిరియా జలం.

౯౭౦. “కస్స జమ్బోనదం ఛత్తం, ససలాకం మనోరమం;

ఆదిచ్చరంసావరణం, కో ఏతి సిరియా జలం.

౯౭౧. “కస్స అఙ్గం [అఙ్కం (సీ. పీ.)] పరిగ్గయ్హ, వాళబీజనిముత్తమం;

ఉభతో వరపుఞ్ఞస్స [చరతే వరపఞ్ఞస్స (సీ. పీ.)], ముద్ధని ఉపరూపరి.

౯౭౨. “కస్స పేఖుణహత్థాని, చిత్రాని చ ముదూని చ;

కఞ్చనమణిదణ్డాని [తపఞ్ఞమణిదణ్డాని (సీ. పీ.), సువణ్ణమణిదణ్డాని (స్యా. క.)], చరన్తి దుభతో ముఖం.

౯౭౩. “ఖదిరఙ్గారవణ్ణాభా, ఉక్కాముఖపహంసితా;

కస్సేతే కుణ్డలా వగ్గూ, సోభన్తి దుభతో ముఖం.

౯౭౪. “కస్స వాతేన ఛుపితా, నిద్ధన్తా ముదుకాళకా [ముదుకాళకం (సీ.), ముదు కాళికా (స్యా.)];

సోభయన్తి నలాటన్తం, నభా విజ్జురివుగ్గతా.

౯౨౫."కస్స ఏతాని అక్ఖీని, ఆయతాని పుథూని చ;
కో సోభతి విసాలక్ఖో, కస్సేతం ఉణ్ణజం ముఖం.

౯౨౬."కస్సేతే లపనజాతా [లపనజా సుద్ధా (సీ. పీ.)], సుద్ధా సఙ్ఖవరూపమా;
భాసమానస్స సోభన్తి, దన్తా కుప్పిలసాదిసా.

౯౨౭. "కస్స లాఖారససమా, హత్థపాదా సుఖేధితా;
కో సో బిమ్బోట్ఠసమ్పన్నో, దివా సూరియోవ భాసతి.

౯౨౮."హిమచ్చయే హిమవతి [హేమవతో (సీ. స్యా. పీ.)], మహాసాలోవ పుప్ఫితో;
కో సో ఓదాతపావారో, జయం ఇన్దోవ సోభతి.

౯౨౯."సువణ్ణపీళకాకిణ్ణం , మణిదణ్డవిచిత్తకం;
కో సో పరిసమోగయ్హ, ఈసం ఖగ్గం పముఞ్చతి [ఈసో ఖగ్గంవ ముఞ్చతి (సీ. పీ.), భన్తే ఖగ్గం పముఞ్చతి (స్యా.)].

౯౩౦."సువణ్ణవికతా చిత్తా, సుకతా చిత్తసిబ్బనా [సిబ్బనీ (స్యా. క.)];
కో సో ఓముఞ్చతే పాదా, నమో కత్వా మహేసినో".

౯౩౧."ధతరట్ఠా హి తే నాగా, ఇద్ధిమన్తో యసస్సినో;
సముద్దజాయ ఉప్పన్నా, నాగా ఏతే మహిద్ధికా"తి.

భూరిదత్తజాతకం ఛట్ఠం.

౫౪౪. చన్దకుమారజాతకం (౭)

౯౩౨."రాజాసి లుద్దకమ్మో, ఏకరాజా పుప్ఫవతీయా;
సో పుచ్ఛి బ్రహ్మబన్ధుం, ఖణ్డహాలం పురోహితం మూళ్హం.

౯౩౩.'సగ్గాన మగ్గమాచిక్ఖ [సగ్గమగ్గమాచిక్ఖ (సీ. పీ.)], త్వంసి బ్రాహ్మణ ధమ్మవినయకుసలో;
యథా ఇతో వజన్తి సుగతిం, నరా పుఞ్ఞాని కత్వాన'.

౯౩౪.'అతిదానం దదిత్వాన, అవజ్ఝే దేవ ఘాతేత్వా;
ఏవం వజన్తి సుగతిం, నరా పుఞ్ఞాని కత్వాన'.

౯౩౫.'కిం పన తం అతిదానం, కే చ అవజ్ఝా ఇమస్మి లోకస్మిం;
ఏతఞ్చ ఖో నో అక్ఖాహి, యజిస్సామి దదామి [యజిస్సామ దదామ (సీ. పీ.)] దానాని'.

૯૮૬.‘పుత్తేహి దేవ యజితబ్బం, మహేసీహి నేగమేహి చ;

ఉసభేహి ఆజానియేహి చతూహి, సబ్బచతుక్కేన దేవ యజితబ్బం’’’.

૯૮૭.‘‘తం సుత్వా అన్తేపురే, కుమారా మహేసియో చ హఞ్ఞన్తు;

ఏకో అహోసి నిగ్ఘోసో, భిస్మా అచ్చుగ్గతో సద్దో’’.

૯૮૮.‘‘గచ్ఛథ వదేథ కుమారే, చన్దం సూరియఞ్చ భద్దసేనఞ్చ;

సూరఞ్చ వామగోత్తఞ్చ, పచురా [పసురా (సీ. పీ. క.)] కిర హోథ యఞ్ఞత్థాయ.

૯૮૯.‘‘కుమారియోపి వదేథ, ఉపసేనం [ఉపసేనిం (సీ.), ఉపసేణిం (పీ.)] కోకిలఞ్చ ముదితఞ్చ;

నన్దఞ్చాపి కుమారిం, పచురా [పసురా (సీ. పీ. క.)] కిర హోథ యఞ్ఞత్థాయ.

૯૯૦.‘‘విజయమ్పి మయ్హం మహేసిం, ఏరావతిం [ఏకపతిం (పీ.), ఏరాపతిం (క.)] కేసినిం సునన్దఞ్చ;

లక్ఖణవరూపపన్నా, పచురా కిర హోథ యఞ్ఞత్థాయ.

૯૯૧.‘‘గహపతయో చ వదేథ, పుణ్ణముఖం భద్దియం సిఙ్గాలఞ్చ;

వడ్ఢఞ్చాపి గహపతిం, పచురా కిర హోథ యఞ్ఞత్థాయ’’.

૯૯૨.‘‘తే తత్థ గహపతయో, అవోచిసుం సమాగతా పుత్తదారపరికిణ్ణా;

సబ్బేవ సిఖినో దేవ కరోహి, అథ వా నో దాసే సావేహి’’.

૯૯૩. ‘‘అభయంకరమ్పి మే హత్థిం, నాళాగిరిం అచ్చుగ్గతం వరుణదన్తం [నాళాగిరిం అచ్చుతం వరుణదన్తం (సీ.), రాజగిరిం అచ్చుతవరుణదన్తం (పీ.)];

ఆనేథ ఖో నే ఖిప్పం, యఞ్ఞత్థాయ భవిస్సన్తి.

૯૯૪.‘‘అస్సరతనమ్పి [అస్సతరమ్పి (సీ. పీ.), అస్సరతనమ్పి మే (స్యా.)] కేసిం, సురాముఖం పుణ్ణకం వినతకఞ్చ;

ఆనేథ ఖో నే ఖిప్పం, యఞ్ఞత్థాయ భవిస్సన్తి.

૯૯૫.‘‘ఉసభమ్పి [ఉసభమ్పి మే (స్యా.)] యూథపతిం అనోజం, నిసభం గవమ్పతిం తేపి మయ్హం ఆనేథ;

సమూహా [సముపా (సీ. పీ.), సమ్ముఖా (స్యా.)] కరోన్తు సబ్బం, యజిస్సామి దదామి దానాని.

૯૯૬.‘‘సబ్బం [సబ్బమ్పి (స్యా.)] పటియాదేథ, యఞ్ఞం పన ఉగ్గతమ్హి సూరియమ్హి;

ఆణాపేథ చ కుమారే [ఆణాపేథ చన్దకుమారే (స్యా. క.)], అభిరమన్తు ఇమం రత్తిం.

૯૯૭.‘‘సబ్బం [సబ్బమ్పి (స్యా.)] ఉపట్ఠపేథ, యఞ్ఞం పన ఉగ్గతమ్హి సూరియమ్హి;

వదేథ దాని కుమారే, అజ్జ ఖో [వో (పీ.)] పచ్ఛిమా రత్తి".

౯౯౮."తంతం మాతా అవచ, రోదన్తీ ఆగన్త్వా విమానతో;
యఞ్ఞో కిర తే పుత్త, భవిస్సతి చతూహి పుత్తేహి".

౯౯౯."సబ్బేపి మయ్హం పుత్తా చత్తా, చన్దస్మిం హఞ్ఞమానస్మిం;
పుత్తేహి యఞ్ఞం యజిత్వాన, సుగతిం సగ్గం గమిస్సామి".

౧౦౦౦."మా తం [మా (సీ. పీ.)] పుత్త సద్దహేసి, సుగతి కిర హోతి పుత్తయఞ్ఞేన;
నిరయానేసో మగ్గో, నేసో మగ్గో హి సగ్గానం.

౧౦౦౧."దానాని దేహి కోణ్డఞ్ఞ, అహింసా సబ్బభూతభబ్యానం";
ఏస మగ్గో సుగతియా, న చ మగ్గో పుత్తయఞ్ఞేన".

౧౦౦౨."ఆచరియానం వచనా, ఘాతేస్సం చన్దఞ్చ సూరియఞ్చ;
పుత్తేహి యఞ్ఞం [పుత్తేహి (సీ. స్యా. పీ.)] యజిత్వాన దుచ్చజేహి, సుగతిం సగ్గం గమిస్సామి".

౧౦౦౩."తంతం పితాపి అవచ, వసవత్తీ ఓరసం సకం పుత్తం;
యఞ్ఞో కిర తే పుత్త, భవిస్సతి చతూహి పుత్తేహి".

౧౦౦౪."సబ్బేపి మయ్హం పుత్తా చత్తా, చన్దస్మిం హఞ్ఞమానస్మిం;
పుత్తేహి యఞ్ఞం యజిత్వాన, సుగతిం సగ్గం గమిస్సామి".

౧౦౦౫."మా తం పుత్త సద్దహేసి, సుగతి కిర హోతి పుత్తయఞ్ఞేన;
నిరయానేసో మగ్గో, నేసో మగ్గో హి సగ్గానం.

౧౦౦౬."దానాని దేహి కోణ్డఞ్ఞ, అహింసా సబ్బభూతభబ్యానం;
ఏస మగ్గో సుగతియా, న చ మగ్గో పుత్తయఞ్ఞేన".

౧౦౦౭."ఆచరియానం వచనా, ఘాతేస్సం చన్దఞ్చ సూరియఞ్చ;
పుత్తేహి యఞ్ఞం యజిత్వాన దుచ్చజేహి, సుగతిం సగ్గం గమిస్సామి".

౧౦౦౮."దానాని దేహి కోణ్డఞ్ఞ, అహింసా సబ్బభూతభబ్యానం;
పుత్తపరివుతో తువం, రట్ఠం జనపదఞ్చ పాలేహి".

౧౦౦౯."మా నో దేవ అవధి, దాసే నో దేహి ఖణ్డహాలస్స;
అపి నిగళబన్ధకాపి, హత్థీ అస్సే చ పాలేమ.

౧౦౧౦మా నో దేవ అవధి, దాసే నో దేహి ఖణ్డహాలస్స;
అపి నిగళబన్ధకాపి, హత్థిఛకణాని ఉజ్ఝేమ.

౧౦౧౧మా నో దేవ అవధి, దాసే నో దేహి ఖణ్డహాలస్స;
అపి నిగళబన్ధకాపి, అస్సఛకణాని ఉజ్ఝేమ.

౧౦౧౨మా నో దేవ అవధి, దాసే నో దేహి ఖణ్డహాలస్స [ఇదం పదం సీ. పీ. పోత్థకేసు నత్థి];
యస్స హోన్తి తవ కామా, అపి రట్ఠా పబ్బాజితా;
భిక్ఖాచరియం చరిస్సామ”.

౧౦౧౩‘దుక్ఖం ఖో మే జనయథ, విలపన్తా జీవితస్స కామా హి;
ముఞ్చేథ [ముఞ్చథ (సీ. పీ.)] దాని కుమారే, అలమ్పి మే హోతు పుత్తయఞ్ఞేన”.

౧౦౧౪పుబ్బేవ ఖోసి మే వుత్తో, దుక్కరం దురభిసమ్భవఞ్చేతం;
అథ నో ఉపక్ఖటస్స యఞ్ఞస్స, కస్మా కరోసి విక్ఖేపం.

౧౦౧౫సబ్బే వజన్తి సుగతిం, యే యజన్తి యేపి యాజేన్తి;
యే చాపి అనుమోదన్తి, యజన్తానం ఏదిసం మహాయఞ్ఞం”.

౧౦౧౬‘అథ కిస్స జనో [చ నో (సీ. స్యా. పీ.)] పుబ్బే, సోత్థానం బ్రాహ్మణే అవాచేసి;
అథ నో అకారణస్మా, యఞ్ఞత్థాయ దేవ ఘాతేసి.

౧౦౧౭పుబ్బేవ నో దహరకాలే [దహరకే సమానే (సీ. పీ.)], న హనేసి [న మారేసి (సీ. పీ.)] న ఘాతేసి;
దహరమ్హా యోబ్బనం పత్తా, అదూసకా తాత హఞ్ఞామ.

౧౦౧౮హత్థిగతే అస్సగతే, సన్నద్ధే పస్స నో మహారాజ;
యుద్ధే వా యుజ్ఝమానే వా, న హి మాదిసా సూరా హోన్తి యఞ్ఞత్థాయ.

౧౦౧౯పచ్చన్తే వాపి కుపితే, అటవీసు వా మాదిసే నియోజేన్తి;
అథ నో అకారణస్మా, అభూమియం తాత హఞ్ఞామ.

౧౦౨౦యాపి హి తా సకుణియో, వసన్తి తిణఘరాని కత్వాన;
తాసమ్పి పియా పుత్తా, అథ నో త్వం దేవ ఘాతేసి.

౧౦౨౧మా తస్స సద్దహేసి, న మం ఖణ్డహాలో ఘాతేయ్య;
మమఞ్హి సో ఘాతేత్వాన, అనన్తరా తమ్పి దేవ ఘాతేయ్య.

౧౦౨౨‘గామవరం నిగమవరం దదన్తి, భోగమ్పిస్స మహారాజ;
అథగ్గపిణ్డికాపి, కులే కులే హేతే భుఞ్జన్తి.

౧౦౨౩‘తేసమ్హి తాదిసానం, ఇచ్ఛన్తి దుబ్భితుం మహారాజ;
యేభుయ్యేన ఏతే, అకతఞ్ఞునో బ్రాహ్మణా దేవ.

౧౦౨౪మా నో దేవ అవధి, దాసే నో దేహి ఖణ్డహాలస్స;
అపి నిగళబన్ధకాపి, హత్థీ అస్సే చ పాలేమ.

౧౦౨౫‘మా నో దేవ అవధి, దాసే నో దేహి ఖణ్డహాలస్స;
అపి నిగళబన్ధకాపి, హత్థిఛకణాని ఉజ్ఝేమ.

౧౦౨౬మా నో దేవ అవధి, దాసే నో దేహి ఖణ్డహాలస్స;
అపి నిగళబన్ధకాపి, అస్సఛకణాని ఉజ్ఝేమ.

౧౦౨౭మా నో దేవ అవధి, దాసే నో దేహి ఖణ్డహాలస్స;
యస్స హోన్తి తవ కామా, అపి రట్ఠా పబ్బాజితా;
భిక్ఖాచరియం చరిస్సామ”.

౧౦౨౮దుక్ఖం ఖో మే జనయథ, విలపన్తా జీవితస్స కామా హి;
ముఞ్చేథ దాని కుమారే, అలమ్హి మే హోతు పుత్తయఞ్ఞేన”.

౧౦౨౯‘పుబ్బేవ ఖోసి మే వుత్తో, దుక్కరం దురభిసమ్భవఞ్చేతం;
అథ నో ఉపక్ఖటస్స యఞ్ఞస్స, కస్మా కరోసి విక్ఖేపం.

౧౦౩౦‘సబ్బే వజన్తి సుగతిం, యే యజన్తి యేపి యాజేన్తి;
యే చాపి అనుమోదన్తి, యజన్తానం ఏదిసం మహాయఞ్ఞం”.

౧౦౩౧‘యది కిర యజిత్వా పుత్తేహి, దేవలోకం ఇతో చుతా యన్తి;
బ్రాహ్మణో తావ యజతు, పచ్ఛాపి యజసి తువం రాజా.

౧౦౩౨‘యది కిర యజిత్వా పుత్తేహి, దేవలోకం ఇతో చుతా యన్తి;
ఏస్వేవ ఖణ్డహాలో, యజతం సకేహి పుత్తేహి.

౧౦౩౩“ఏవం జానన్తో ఖణ్డహాలో, కిం పుత్తకే న ఘాతేసి;
సబ్బఞ్చ ఞాతిజనం, అత్తానఞ్చ న ఘాతేసి.

౧౦౩౪‘సబ్బే వజన్తి నిరయం, యే యజన్తి యేపి యాజేన్తి;
యే చాపి అనుమోదన్తి, యజన్తానం ఏదిసం మహాయఞ్ఞం.

౧౦౩౫[అయం గాథా సీ. స్యా. పీ. పోత్థకేసు న దిస్సతి] “సచే హి సో సుజ్ఝతి యో హనాతి, హతోపి సో సగ్గముపేతి ఠానం;
భోవాది భోవాదిన మారయేయ్యుం, యే చాపి తేసం అభిసద్దహేయ్యుం” [అయం గాథా సీ. స్యా. పీ. పోత్థకేసు న దిస్సతి].

౧౦౩౬“కథఞ్చ కిర పుత్తకామాయో, గహపతయో ఘరణియో చ;
నగరమ్హి న ఉపరవన్తి రాజానం, మా ఘాతయి ఓరసం పుత్తం.

౧౦౩౭‘కథఞ్చ కిర పుత్తకామాయో, గహపతయో ఘరణియో చ;
నగరమ్హి న ఉపరవన్తి రాజానం, మా ఘాతయి అత్రజం పుత్తం.

౧౦౩౮‘రఞ్ఞో చమ్హి అత్థకామో, హితో చ సబ్బజనపదస్స [సబ్బదా జనపదస్స (సీ. పీ.)];
న కోచి అస్స పటిఘం, మయా జానపదో న పవేదేతి”.

౧౦౩౯‘గచ్ఛథ వో ఘరణియో, తాతఞ్చ వదేథ ఖణ్డహాలఞ్చ;
మా ఘాతేథ కుమారే, అదూసకే సీహసఙ్కాసే.

౧౦౪౦‘గచ్ఛథ వో ఘరణియో, తాతఞ్చ వదేథ ఖణ్డహాలఞ్చ;
మా ఘాతేథ కుమారే, అపేక్ఖితే సబ్బలోకస్స”.

౧౦౪౧‘యం నూనాహం జాయేయ్యం, రథకారకులేసు వా;
పుక్కుసకులేసు వా వేస్సేసు వా జాయేయ్యం;
న హజ్జ మం రాజ యఞ్ఞే [యఞ్ఞత్థాయ (సీ. పీ.)] ఘాతేయ్య”.

౧౦౪౨‘సబ్బా సీమన్తినియో గచ్ఛథ, అయ్యస్స ఖణ్డహాలస్స;
పాదేసు నిపతథ, అపరాధాహం న పస్సామి.

౧౦౪౩‘సబ్బా సీమన్తినియో గచ్ఛథ, అయ్యస్స ఖణ్డహాలస్స;
పాదేసు నిపతథ, కిన్తే భన్తే మయం అదూసేమ”.

౧౦౪౪‘కపణా [కపణం (సీ. పీ.)] విలపతి సేలా, దిస్వాన భాతరే [భాతరో (సీ. స్యా. పీ. క.)] ఉపనీతత్తే;
యఞ్ఞో కిర మే ఉక్ఖిపితో, తాతేన సగ్గకామేన”.

౧౦౪౫ఆవత్తి పరివత్తి చ, వసులో సమ్ముఖా రఞ్ఞో;

మా నో పితరం అవధి, దహరమ్హా యోబ్బనం పత్తా”.

౧౦౪౬ఏసో తే వసుల పితా, సమేహి పితరా సహ;

దుక్ఖం ఖో మే జనయసి, విలపన్తో అన్తేపురస్మిం;

ముఞ్చేథ దాని కుమారే, అలమ్పి మే హోతు పుత్తయఞ్ఞేన”.

౧౦౪౭పుబ్బేవ ఖోసి మే వుత్తో, దుక్కరం దురభిసమ్భవఞ్చేతం;

అథ నో ఉపక్ఖటస్స యఞ్ఞస్స, కస్మా కరోసి విక్ఖేపం.

౧౦౪౮సబ్బే వజన్తి సుగతిం, యే యజన్తి యేపి యాజేన్తి;

యే చాపి అనుమోదన్తి, యజన్తానం ఏదిసం మహాయఞ్ఞం”.

౧౦౪౯సబ్బరతనస్స యఞ్ఞో ఉపక్ఖటో, ఏకరాజ తవ పటియత్తో;

అభినిక్ఖమస్సు దేవ, సగ్గం గతో త్వం పమోదిస్ససి”.

౧౦౫౦దహరా సత్తసతా ఏతా, చన్దకుమారస్స భరియాయో;

కేసే పకిరిత్వాన [పరికిరిత్వాన (సీ. పీ.), వికిరిత్వాన (స్యా. క.)], రోదన్తియో మగ్గమనుయాయింసు

[మగ్గమనుయన్తి (సీ. పీ.), మగ్గమనుయాయన్తి (స్యా.)].

౧౦౫౧అపరా పన సోకేన, నిక్ఖన్తా నన్దనే వియ దేవా;

కేసే పకిరిత్వాన [పరికిరిత్వాన (సీ. పీ.), వికిరిత్వాన (స్యా. క.)], రోదన్తియో మగ్గమనుయాయింసు”

[మగ్గమనుయన్తి (సీ. పీ.), మగ్గమనుయాయన్తి (స్యా.)].

౧౦౫౨కాసికసుచివత్థధరా, కుణ్డలినో అగలుచన్దనవిలిత్తా;

నియ్యన్తి చన్దసూరియా, యఞ్ఞత్థాయ ఏకరాజస్స.

౧౦౫౩కాసికసుచివత్థధరా, కుణ్డలినో అగలుచన్దనవిలిత్తా;

నియ్యన్తి చన్దసూరియా, మాతు కత్వా హదయసోకం.

౧౦౫౪కాసికసుచివత్థధరా, కుణ్డలినో అగలుచన్దనవిలిత్తా;

నియ్యన్తి చన్దసూరియా, జనస్స కత్వా హదయసోకం.

౧౦౫౫మంసరసభోజనా న్హాపకసున్హాపితా [నహాపకసునహాతా (పీ.)], కుణ్డలినో అగలుచన్దనవిలిత్తా;

నియ్యన్తి చన్దసూరియా, యఞ్ఞత్థాయ ఏకరాజస్స.

౧౦౫౬[ఇమా ద్వే గాథా నత్థి పీ పోత్థకే] “మంసరసభోజనా న్హాపకసున్హాపితా, కుణ్డలినో అగలుచన్దనవిలిత్తా;

నియ్యన్తి చన్దసూరియా, మాతు కత్వా హదయసోకం.

౧౦౫౭మంసరసభోజనా న్హాపకసున్హాపితా, కుణ్డలినో అగలుచన్దనవిలిత్తా;

నియ్యన్తి చన్దసూరియా, జనస్స కత్వా హదయసోకం [ఇమా ద్వే గాథా నత్థి పీ పోత్థకే].

౧౦౫౮యస్సు పుబ్బే హత్థివరధురగతే, హత్థీహి [హత్థికా (స్యా.), పత్తికా (పీ.)] అనువజన్తి;

త్యజ్జ చన్దసూరియా, ఉభోవ పత్తికా యన్తి.

౧౦౫౯‘యస్సు పుబ్బే అస్సవరధురగతే, అస్సేహి [అస్సకా (స్యా.), పత్తికా (పీ.)] అనువజన్తి;

త్యజ్జ చన్దసూరియా, ఉభోవ పత్తికా యన్తి.

౧౦౬౦‘యస్సు పుబ్బే రథవరధురగతే, రథేహి [రథికా (స్యా.), పత్తికా (పీ.)] అనువజన్తి;

త్యజ్జ చన్దసూరియా, ఉభోవ పత్తికా యన్తి.

౧౦౬౧‘యేహిస్సు పుబ్బే నీయింసు [నియ్యంసు (సీ. పీ.)], తపనీయకప్పనేహి తురఙ్గేహి;

త్యజ్జ చన్దసూరియా, ఉభోవ పత్తికా యన్తి”.

౧౦౬౨యది సకుణి మంసమిచ్ఛసి, డయస్సు [ఉయ్యస్సు (స్యా. క.)] పుబ్బేన పుప్ఫవతియా;

యజతేత్థ ఏకరాజా, సమ్మూళ్హో చతూహి పుత్తేహి.

౧౦౬౩‘యది సకుణి మంసమిచ్ఛసి, డయస్సు పుబ్బేన పుప్ఫవతియా;

యజతేత్థ ఏకరాజా, సమ్మూళ్హో చతూహి కఞ్ఞాహి.

౧౦౬౪యది సకుణి మంసమిచ్ఛసి, డయస్సు పుబ్బేన పుప్ఫవతియా;

యజతేత్థ ఏకరాజా, సమ్మూళ్హో చతూహి మహేసీహి.

౧౦౬౫యది సకుణి మంసమిచ్ఛసి, డయస్సు పుబ్బేన పుప్ఫవతియా;

యజతేత్థ ఏకరాజా, సమ్మూళ్హో చతూహి గహపతీహి.

౧౦౬౬‘యది సకుణి మంసమిచ్ఛసి, డయస్సు పుబ్బే పుప్ఫవతియా;

యజతేత్థ ఏకరాజా, సమ్మూళ్హో చతూహి హత్థీహి.

౧౦౬౭‘యది సకుణి మంసమిచ్ఛసి, డయస్సు పుబ్బేన పుప్ఫవతియా;

యజతేత్థ ఏకరాజా, సమ్మూళ్హో చతూహి అస్సేహి.

౧౦౬౮యది సకుణి మంసమిచ్ఛసి, డయస్సు పుబ్బేన పుప్ఫవతియా;
యజతేత్థ ఏకరాజా, సమ్మూళ్హో చతూహి ఉసభేహి.

౧౦౬౯“యది సకుణి మంసమిచ్ఛసి, డయస్సు పుబ్బేన పుప్ఫవతియా;
యజతేత్థ ఏకరాజా, సమ్మూళ్హో సబ్బచతుక్కేన”.

౧౦౭౦‘అయమస్స పాసాదో, ఇదం అన్తేపురం సురమణీయం [సోవణ్ణో పుప్ఫమల్యవికిణ్ణో (క.)];
తేదాని అయ్యపుత్తా, చత్తారో వధాయ నిన్నీతా.

౧౦౭౧‘ఇదమస్స కూటాగారం, సోవణ్ణం పుప్ఫమల్యవికిణ్ణం;
తేదాని అయ్యపుత్తా, చత్తారో వధాయ నిన్నీతా.

౧౦౭౨‘ఇదమస్స ఉయ్యానం, సుపుప్ఫితం సబ్బకాలికం రమ్మం;
తేదాని అయ్యపుత్తా, చత్తారో వధాయ నిన్నీతా.

౧౦౭౩‘ఇదమస్స అసోకవనం, సుపుప్ఫితం సబ్బకాలికం రమ్మం;
తేదాని అయ్యపుత్తా, చత్తారో వధాయ నిన్నీతా.

౧౦౭౪‘ఇదమస్స కణికారవనం, సుపుప్ఫితం సబ్బకాలికం రమ్మం;
తేదాని అయ్యపుత్తా, చత్తారో వధాయ నిన్నీతా.

౧౦౭౫‘ఇదమస్స పాటలివనం, సుపుప్ఫితం సబ్బకాలికం రమ్మం;
తేదాని అయ్యపుత్తా, చత్తారో వధాయ నిన్నీతా.

౧౦౭౬‘ఇదమస్స అమ్బవనం, సుపుప్ఫితం సబ్బకాలికం రమ్మం;
తేదాని అయ్యపుత్తా, చత్తారో వధాయ నిన్నీతా.

౧౦౭౭‘అయమస్స పోక్ఖరణీ, సఞ్ఛన్నా పదుమపుణ్డరీకేహి;
నావా చ సోవణ్ణవికతా, పుప్ఫవల్లియా [పుప్ఫావలియా (సీ. పీ.)] చిత్తా సురమణీయా;
తేదాని అయ్యపుత్తా, చత్తారో వధాయ నిన్నీతా’.

౧౦౭౮‘ఇదమస్స హత్థిరతనం, ఏరావణో గజో బలీ దన్తీ;
తేదాని అయ్యపుత్తా, చత్తారో వధాయ నిన్నీతా.

౧౦౭౯‘ఇదమస్స అస్సరతనం, ఏకఖురో [ఏకఖురో వేగో (స్యా.)] అస్సో;
తేదాని అయ్యపుత్తా, చత్తారో వధాయ నిన్నీతా.

౧౦౮౦అయమస్స అస్సరథో, సాళియ [సాళియ వియ (స్యా.)] నిగ్ఘోసో సుభో రతనవిచిత్తో;
యత్థస్సు అయ్యపుత్తా, సోభింసు నన్దనే వియ దేవా;
తేదాని అయ్యపుత్తా, చత్తారో వధాయ నిన్నీతా.

౧౦౮౧కథం నామ సామసమసున్దరేహి, చన్దనముదుకగత్తేహి [చన్దనమరకతగత్తేహి (సీ. పీ.)];
రాజా యజిస్సతే యఞ్ఞం, సమ్మూళ్హో చతూహి పుత్తేహి.

౧౦౮౨కథం నామ సామసమసున్దరాహి, చన్దనముదుకగత్తాహి;
రాజా యజిస్సతే యఞ్ఞం, సమ్మూళ్హో చతూహి కఞ్ఞాహి.

౧౦౮౩‘కథం నామ సామసమసున్దరాహి, చన్దనముదుకగత్తాహి;
రాజా యజిస్సతే యఞ్ఞం, సమ్మూళ్హో చతూహి మహేసీహి.

౧౦౮౪కథం నామ సామసమసున్దరేహి, చన్దనముదుకగత్తేహి;
రాజా యజిస్సతే యఞ్ఞం, సమ్మూళ్హో చతూహి గహపతీహి.

౧౦౮౫యథా హోన్తి గామనిగమా, సుఞ్ఞా అమనుస్సకా బ్రహారఞ్ఞా;
తథా హేస్సతి పుప్ఫవతియా, యిట్ఠేసు చన్దసూరియేసు”.

౧౦౮౬‘ఉమ్మత్తికా భవిస్సామి, భూనహతా పంసునా చ [పంసునావ (స్యా. క.)] పరికిణ్ణా;
సచే చన్దవరం [చన్దకుమారం (స్యా.)] హన్తి, పాణా మే దేవ రుజ్ఝన్తి [నిరుజ్ఝన్తి (సీ.), భిజ్జన్తి (స్యా.)].

౧౦౮౭ఉమ్మత్తికా భవిస్సామి, భూనహతా పంసునా చ పరికిణ్ణా;
సచే సూరియవరం హన్తి, పాణా మే దేవ రుజ్ఝన్తి”.

౧౦౮౮కిం ను మా న రమాపేయ్యుం, అఞ్ఞమఞ్ఞం పియంవదా;
ఘట్టికా ఉపరిక్ఖీ చ, పోక్ఖరణీ చ భారికా [ఘట్టియా ఓపరక్ఖీ చ పోక్ఖరక్ఖీ చ నాయికా (సీ.) ఘట్టియా ఓపరక్ఖీ చ పోక్ఖరక్ఖీ చ గాయికా (పీ.)];
చన్దసూరియేసు నచ్చన్తియో, సమా తాసం న విజ్జతి”.

౧౦౮౯‘ఇమం మయ్హం హదయసోకం, పటిముఞ్చతు [పటిముచ్చతు (క.)] ఖణ్డహాల తవ మాతా;
యో మయ్హం హదయసోకో, చన్దమ్హి వధాయ నిన్నీతే.

౧౦౯౦‘ఇమం మయ్హం హదయసోకం, పటిముఞ్చతు ఖణ్డహాల తవ మాతా;
యో మయ్హం హదయసోకో, సూరియమ్హి వధాయ నిన్నీతే.

౧౦౯౧ఇమం మయ్హం హదయసోకం, పటిముఞ్చతు ఖణ్డహాల తవ జాయా;
యో మయ్హం హదయసోకో, చన్దమ్హి వధాయ నిన్నీతే.

౧౦౯౨ఇమం మయ్హం హదయసోకం, పటిముఞ్చతు ఖణ్డహాల తవ జాయా;
యో మయ్హం హదయసోకో, సూరియమ్హి వధాయ నిన్నీతే.

౧౦౯౩మా చ పుత్తే మా చ పతిం, అద్దక్ఖి ఖణ్డహాల తవ మాతా;
యో ఘాతేసి కుమారే, అదూసకే సీహసఙ్కాసే.

౧౦౯౪మా చ పుత్తే మా చ పతిం, అద్దక్ఖి ఖణ్డహాల తవ మాతా;
యో ఘాతేసి కుమారే, అపేక్ఖితే సబ్బలోకస్స.

౧౦౯౫మా చ పుత్తే మా చ పతిం, అద్దక్ఖి ఖణ్డహాల తవ జాయా;
యో ఘాతేసి కుమారే, అదూసకే సీహసఙ్కాసే.

౧౦౯౬మా చ పుత్తే మా చ పతిం, అద్దక్ఖి ఖణ్డహాల తవ జాయా;
యో ఘాతేసి కుమారే, అపేక్ఖితే సబ్బలోకస్స".

౧౦౯౭మా నో దేవ అవధి, దాసే నో దేహి ఖణ్డహాలస్స;
అపి నిగళబన్ధకాపి, హత్థీ అస్సే చ పాలేమ.

౧౦౯౮మా నో దేవ అవధి, దాసే నో దేహి ఖణ్డహాలస్స;
అపి నిగళబన్ధకాపి, హత్థిఛకణాని ఉజ్ఝేమ.

౧౦౯౯మా నో దేవ అవధి, దాసే నో దేహి ఖణ్డహాలస్స;
అపి నిగళబన్ధకాపి, అస్సఛకణాని ఉజ్ఝేమ.

౧౧౦౦మా నో దేవ అవధి, దాసే నో దేహి ఖణ్డహాలస్స;
యస్స హోన్తి తవ కామా, అపి రట్ఠా పబ్బాజితా;
భిక్ఖాచరియం చరిస్సామ.

౧౧౦౧దిబ్బం దేవ ఉపయాచన్తి, పుత్తత్థికాపి దలిద్దా;
పటిభానానిపి హిత్వా, పుత్తే న లభన్తి ఏకచ్చా.

౧౧౦౨ఆసీసికాని [అస్సాసకాని (సీ. పీ.), ఆసాసకాని (స్యా.)] కరోన్తి, పుత్తా నో జాయన్తు తతో పపుత్తా [పుత్తా (సీ. పీ.)];

అథ నో అకారణస్మా, యఞ్ఞత్థాయ దేవ ఘాతేసి.

౧౧౦౩‘ఉపయాచితకేన పుత్తం లభన్తి, మా తాత నో అఘాతేసి;

మా కిచ్ఛాలద్ధకేహి పుత్తేహి, యజిత్థో ఇమం యఞ్ఞం.

౧౧౦౪ఉపయాచితకేన పుత్తం లభన్తి, మా తాత నో అఘాతేసి;

మా కపణలద్ధకేహి పుత్తేహి, అమ్మాయ నో విప్పవాసేసి”.

౧౧౦౫‘బహుదుక్ఖా [బహుదుక్ఖం (స్యా. క.)] పోసియ చన్దం, అమ్మ తువం జీయసే పుత్తం;

వన్దామి ఖో తే పాదే, లభతం తాతో పరలోకం.

౧౧౦౬‘‘హన్ద చ మం ఉపగుయ్హ, పాదే తే అమ్మ వన్దితుం దేహి;

గచ్ఛామి దాని పవాసం [విప్పవాసం (క.)], యఞ్ఞత్థాయ ఏకరాజస్స.

౧౧౦౭‘హన్ద చ మం ఉపగుయ్హ [ఉపగుయ్హ (స్యా. క.)], పాదే తే అమ్మ వన్దితుం దేహి;

గచ్ఛామి దాని పవాసం, మాతు కత్వా హదయసోకం.

౧౧౦౮హన్ద చ మం ఉపగుయ్హ [ఉపగుయ్హ (స్యా. క.)], పాదే తే అమ్మ వన్దితుం దేహి;

గచ్ఛామి దాని పవాసం, జనస్స కత్వా హదయసోకం”.

౧౧౦౯‘‘హన్ద చ పదుమపత్తానం, మోళిం బన్ధస్సు గోతమిపుత్త;

చమ్పకదలమిస్సాయో [చమ్పకదలివీతిమిస్సాయో (సీ. పీ.), చమ్పకదలిమిస్సాయో (క.)], ఏసా తే పోరాణికా పకతి.

౧౧౧౦‘‘హన్ద చ విలేపనం తే, పచ్ఛిమకం చన్దనం విలిమ్పస్సు;

యేహి చ సువిలిత్తో, సోభసి రాజపరిసాయం.

౧౧౧౧‘‘హన్ద చ ముదుకాని వత్థాని, పచ్ఛిమకం కాసికం నివాసేహి;

యేహి చ సునివత్థో, సోభసి రాజపరిసాయం.

౧౧౧౨‘‘ముత్తామణికనకవిభూసితాని, గణ్హస్సు హత్థాభరణాని;

యేహి చ హత్థాభరణేహి, సోభసి రాజపరిసాయం”.

౧౧౧౩‘న హి నూనాయం రట్ఠపాలో, భూమిపతి జనపదస్స దాయాదో;

లోకిస్సరో మహన్తో, పుత్తే స్నేహం జనయతి”.

౧౧౧౪. మయ్హమ్పి పియా పుత్తా, అత్తా చ పియో తుమ్హే చ భరియాయో;

సగ్గఞ్చ పత్థయానో [పత్థయమానో (స్యా. క.)], తేనాహం ఘాతయిస్సామి”.

౧౧౧౫. “మమం పఠమం ఘాతేహి, మా మే హదయం దుక్ఖం ఫాలేసి;

అలఙ్కతో [అనలఙ్కతో (క.)] సున్దరకో, పుత్తో దేవ తవ సుఖుమాలో.

౧౧౧౬. “హన్దయ్య మం హనస్సు, పరలోకే [సలోకా (సీ. స్యా. క.)] చన్దకేన [చన్దియేన (సీ. పీ. క.)] హేస్సామి;

పుఞ్ఞం కరస్సు విపులం, విచరామ ఉభోపి పరలోకే”.

౧౧౧౭. “మా త్వం చన్దే రుచ్చి మరణం [ఇదం పదం నత్థి సీ. పీ. పోత్థకేసు], బహుకా తవ దేవరా విసాలక్ఖి;

తే తం రమయిస్సన్తి, యిట్ఠస్మిం గోతమిపుత్తే”.

౧౧౧౮. ఏవం వుత్తే చన్దా అత్తానం, హన్తి హత్థతలకేహి”;

“అలమేత్థ [అలమత్థు (సీ. పీ.)] జీవితేన, పిస్సామి [పాయామి (సీ. పీ.)] విసం మరిస్సామి.

౧౧౧౯. “న హి నూనిమస్స రఞ్ఞో, మిత్తామచ్చా చ విజ్జరే సుహదా;

యే న వదన్తి రాజానం, మా ఘాతయి ఓరసే పుత్తే.

౧౧౨౦. న హి నూనిమస్స రఞ్ఞో, ఞాతీ మిత్తా చ విజ్జరే సుహదా;

యే న వదన్తి రాజానం, మా ఘాతయి అత్రజే పుత్తే.

౧౧౨౧. ఇమే తేపి మయ్హం పుత్తా, గుణినో కాయూరధారినో రాజ;

తేహిపి యజస్సు యఞ్ఞం, అథ ముఞ్చతు [ముచ్చతు (పీ. క.)] గోతమిపుత్తే.

౧౧౨౨. బిలసతం మం కత్వాన, యజస్సు సత్తధా మహారాజ;

మా జేట్ఠపుత్తమవధి, అదూసకం సీహసఙ్కాసం.

౧౧౨౩. బిలసతం మం కత్వాన, యజస్సు సత్తధా మహారాజ;

మా జేట్ఠపుత్తమవధి, అపేక్ఖితం సబ్బలోకస్స”.

౧౧౨౪. బహుకా తవ దిన్నాభరణా, ఉచ్చావచా సుభణితమ్హి;

ముత్తామణివేళురియా, ఏతం తే పచ్ఛిమకం దానం”.

౧౧౨౫. “యేసం పుబ్బే ఖన్ధేసు, ఫుల్లా మాలాగుణా వివత్తింసు;

తేసజ్జపి సునిసితో [పితనిసితో (సీ. పీ.)], నేత్తింసో వివత్తిస్సతి ఖన్ధేసు.

౧౧౨౬‘యేసం పుబ్బే ఖన్ధేసు, చిత్తా మాలాగుణా వివత్తింసు;
తేసజ్జపి సునిసితో, నేత్తింసో వివత్తిస్సతి ఖన్ధేసు.

౧౧౨౭అచిరం [అచిరా (సీ. స్యా. పీ.)] వత నేత్తింసో, వివత్తిస్సతి రాజపుత్తానం ఖన్ధేసు;
అథ మమ హదయం న ఫలతి, తావ దళ్హబన్ధఞ్చ మే ఆసి.

౧౧౨౮కాసికసుచివత్థధరా, కుణ్డలినో అగలుచన్దనవిలిత్తా;
నియ్యాథ చన్దసూరియా, యఞ్ఞత్థాయ ఏకరాజస్స.

౧౧౨౯కాసికసుచివత్థధరా, కుణ్డలినో అగలుచన్దనవిలిత్తా;
నియ్యాథ చన్దసూరియా, మాతు కత్వా హదయసోకం.

౧౧౩౦‘కాసికసుచివత్థధరా, కుణ్డలినో అగలుచన్దనవిలిత్తా;
నియ్యాథ చన్దసూరియా, జనస్స కత్వా హదయసోకం.

౧౧౩౧‘మంసరసభోజనా న్హాపకసున్హాపితా, కుణ్డలినో అగలుచన్దనవిలిత్తా;
నియ్యాథ చన్దసూరియా, యఞ్ఞత్థాయ ఏకరాజస్స.

౧౧౩౨‘మంసరసభోజనా న్హాపకసున్హాపితా, కుణ్డలినో అగలుచన్దనవిలిత్తా;
నియ్యాథ చన్దసూరియా, మాతు కత్వా హదయసోకం.

౧౧౩౩“‘మంసరసభోజనా న్హాపకసున్హాపితా, కుణ్డలినో అగలుచన్దనవిలిత్తా;
నియ్యాథ చన్దసూరియా, జనస్స కత్వా హదయసోకం”.

౧౧౩౪“సబ్బస్మిం ఉపక్ఖటస్మిం, నిసీదితే చన్దస్మిం [చన్దియస్మిం (సీ. పీ.), చన్దసూరియస్మిం (స్యా.)] యఞ్ఞత్థాయ;
పఞ్చాలరాజధీతా పఞ్జలికా, సబ్బపరిసాయ సమనుపరియాయి [సబ్బపరిసమనుపరియాసి (సీ. పీ.), సబ్బపరిసన్తరమనుపరియాసి (స్యా.)].

౧౧౩౫“యేన సచ్చేన ఖణ్డహాలో, పాపకమ్మం కరోతి దుమ్మేధో;
ఏతేన సచ్చవజ్జేన, సమఙ్గినీ సామికేన హోమి.

౧౧౩౬“‘యే ఇధత్థి అమనుస్సా, యాని చ యక్ఖభూతభబ్యాని;
కరోన్తు మే వేయ్యావటికం, సమఙ్గినీ సామికేన హోమి.

౧౧౩౭‘యా దేవతా ఇధాగతా, యాని చ యక్ఖభూతభబ్యాని;
సరణేసినిం అనాథం తాయథ మం, యాచామహం పతిమాహం అజేయ్యం” [అజియ్యం (సీ.)].

౧౧౩౮తం సుత్వా అమనుస్సో, అయోకూటం పరిబ్బమేత్వాన;
భయమస్స జనయన్తో, రాజానం ఇదమవోచ.

౧౧౩౯‘‘బుజ్ఝస్సు ఖో రాజకలి, మా తాహం [మా తేహం (స్యా.)] మత్థకం నితాళేసిం [నితాలేమి (సీ. పీ.), నిప్ఫాలేసిం (క.)];
మా జేట్ఠపుత్తమవధి, అదూసకం సీహసఙ్కాసం.

౧౧౪౦కో తే దిట్ఠో రాజకలి, పుత్తభరియాయో హఞ్ఞమానాయో [హఞ్ఞమానా (క.)];
సేట్ఠి చ గహపతయో, అదూసకా సగ్గకామా హి.

౧౧౪౧తం సుత్వా ఖణ్డహాలో, రాజా చ అబ్భుతమిదం దిస్వాన;
సబ్బేసం బన్ధనాని మోచేసుం, యథా తం అనుపఘాతం [అపాపానం (సీ. పీ.)].

౧౧౪౨సబ్బేసు విప్పముత్తేసు, యే తత్థ సమాగతా తదా ఆసుం;
సబ్బే ఏకేకలేడ్డుకమదంసు, ఏస వధో ఖణ్డహాలస్స’’.

౧౧౪౩సబ్బే పవిట్ఠా [పతింసు (సీ.), పతిత్వా (పీ.)] నిరయం, యథా తం పాపకం కరిత్వాన;
న హి పాపకమ్మం కత్వా, లబ్భా సుగతిం ఇతో గన్తుం’’.

౧౧౪౪సబ్బేసు విప్పముత్తేసు, యే తత్థ సమాగతా తదా ఆసుం;
చన్దం అభిసిఞ్చింసు, సమాగతా రాజపరిసా [రాజపురిసా (స్యా.)] చ.

౧౧౪౫సబ్బేసు విప్పముత్తేసు, యే [యా (స్యా.)] తత్థ సమాగతా తదా ఆసుం;
చన్దం అభిసిఞ్చింసు, సమాగతా రాజకఞ్ఞాయో చ.

౧౧౪౬సబ్బేసు విప్పముత్తేసు, యే తత్థ సమాగతా తదా ఆసుం;
చన్దం అభిసిఞ్చింసు, సమాగతా దేవపరిసా [దేవపురిసా (స్యా.)] చ.

౧౧౪౭సబ్బేసు విప్పముత్తేసు, యే [యా (స్యా.)] తత్థ సమాగతా తదా ఆసుం;
చన్దం అభిసిఞ్చింసు, సమాగతా దేవకఞ్ఞాయో చ.

౧౧౪౮సబ్బేసు విప్పముత్తేసు, యే తత్థ సమాగతా తదా ఆసుం;
చేలుక్ఖేపమకరుం, సమాగతా రాజపరిసా [రాజపురిసా (స్యా.)] చ.

౧౧౪౯సబ్బేసు విప్పముత్తేసు, యే [యా (స్యా.)] తత్థ సమాగతా తదా ఆసుం;

చేలుక్ఖేపమకరుం, సమాగతా రాజకఞ్ఞాయో చ.

౧౧౫౦సబ్బేసు విప్పముత్తేసు, యే తత్థ సమాగతా తదా ఆసుం;

చేలుక్ఖేపమకరుం, సమాగతా దేవపరిసా [దేవపురిసా (స్యా॰)] చ.

౧౧౫౧సబ్బేసు విప్పముత్తేసు, యే [యా (స్యా॰)] తత్థ సమాగతా తదా ఆసుం;

చేలుక్ఖేపమకరుం, సమాగతా దేవకఞ్ఞాయో చ.

౧౧౫౨సబ్బేసు విప్పముత్తేసు, బహూ ఆనన్దితా అహుం [బహు ఆనన్దనో అహు వంసో (సీ॰), బహు ఆనన్దితో అహు వంసో (పీ॰)];

నన్దిం పవేసి నగరం [వాదింసు నన్దిపవేసనగరం (స్యా॰), నన్దిం పవేసి నగరే (క॰)], బన్ధనా మోక్ఖో అఘోసిత్థా”తి.

చన్దకుమారజాతకం [ఖణ్డహాలజాతకం (సీ॰ పీ॰)] సత్తమం.

౫౪౫. మహానారదకస్సపజాతకం (౮)

౧౧౫౩అహు రాజా విదేహానం, అఙ్గతి [అఙ్గాతి (సీ॰) ఏవముపరిపి] నామ ఖత్తియో;

పహూతయోగ్గో ధనిమా, అనన్తబలపోరిసో.

౧౧౫౪సో చ పన్నరసిం [పన్నరసే (స్యా॰ క॰)] రత్తిం, పురిమయామే అనాగతే;

చాతుమాసా [చాతుమస్స (సీ॰ పీ॰)] కోముదియా, అమచ్చే సన్నిపాతయి.

౧౧౫౫పణ్డితే సుతసమ్పన్నే, మితపుబ్బే [మిహితపుబ్బే (సీ॰ పీ॰)] విచక్ఖణే;

విజయఞ్చ సునామఞ్చ, సేనాపతిం అలాతకం.

౧౧౫౬తమనుపుచ్ఛి వేదేహో, “పచ్చేకం బ్రూథ సం రుచిం;

చాతుమాసా కోముదజ్జ, జుణ్హం బ్యపహతం [బ్యపగతం (సీ॰ పీ॰)] తమం;

కాయజ్జ రతియా రత్తిం, విహరేము ఇమం ఉతుం”.

౧౧౫౭తతో సేనాపతి రఞ్ఞో, అలాతో ఏతదబ్రవి;

“హట్ఠం యోగ్గం బలం సబ్బం, సేనం సన్నాహయామసే.

౧౧౫౮నియ్యామ దేవ యుద్ధాయ, అనన్తబలపోరిసా;

యే తే వసం న ఆయన్తి, వసం ఉపనయామసే [ఉపనియ్యామసే (క॰)];

ఏసా మయ్హం సకా దిట్ఠి, అజితం ఓజినామసే.

౧౧౫౯.

అలాతస్స వచో సుత్వా, సునామో ఏతదబ్రవి;

“సబ్బే తుయ్హం మహారాజ, అమిత్తా వసమాగతా.

౧౧౬౦నిక్ఖిత్తసత్థా పచ్చత్థా, నివాతమనువత్తరే;

ఉత్తమో ఉస్సవో అజ్జ, న యుద్ధం మమ రుచ్చతి.

౧౧౬౧అన్నపానఞ్చ ఖజ్జఞ్చ, ఖిప్పం అభిహరన్తు తే;

రమస్సు దేవ కామేహి, నచ్చగీతే సువాదితే”.

౧౧౬౨సునామస్స వచో సుత్వా, విజయో ఏతదబ్రవి;

“సబ్బే కామా మహారాజ, నిచ్చం తవ ముపట్ఠితా.

౧౧౬౩‘న హేతే దుల్లభా దేవ, తవ కామేహి మోదితుం;

సదాపి కామా సులభా, నేతం చిత్తమతం [చిత్తం మతీ (క॰)] మమ.

౧౧౬౪సమణం బ్రాహ్మణం వాపి, ఉపాసేము బహుస్సుతం;

యో నజ్జ వినయే కఙ్ఖం, అత్థధమ్మవిదూ ఇసే”.

౧౧౬౫విజయస్స వచో సుత్వా, రాజా అఙ్గతి మబ్రవి;

“యథా విజయో భణతి, మయ్హమ్పేతంవ రుచ్చతి.

౧౧౬౬‘సమణం బ్రాహ్మణం వాపి, ఉపాసేము బహుస్సుతం;

యో నజ్జ వినయే కఙ్ఖం, అత్థధమ్మవిదూ ఇసే.

౧౧౬౭‘సబ్బేవ సన్తా కరోథ మతిం, కం ఉపాసేము పణ్డితం;

యో [కో (సీ॰ పీ॰)] నజ్జ వినయే కఙ్ఖం, అత్థధమ్మవిదూ ఇసే”.

౧౧౬౮వేదేహస్స వచో సుత్వా, అలాతో ఏతదబ్రవి;

“అత్థాయం మిగదాయస్మిం, అచేలో ధీరసమ్మతో.

౧౧౬౯‘గుణో కస్సపగోత్తాయం, సుతో చిత్రకథీ గణీ;

తం దేవ [తదేవ (క॰)] పయిరుపాసేము [పయిరుపాసయ (సీ॰ పీ॰)], సో నో కఙ్ఖం వినేస్సతి”.

౧౧౭౦‘అలాతస్స వచో సుత్వా, రాజా చోదేసి సారథిం;

“మిగదాయం గమిస్సామ, యుత్తం యానం ఇధానయ”.

౧౧౭౧.

తస్స యానం అయోజేసుం, దన్తం రూపియపక్ఖరం [రూపియుపక్ఖరం (క.)];

సుక్కమట్ఠపరివారం, పణ్డరం దోసినాముఖం.

౧౧౬౨ తత్రాసుం కుముదాయుత్తా, చత్తారో సిన్ధవా హయా;

అనిలూపమసముప్పాతా [అనిలూపమసముప్పాదా (క.)], సుదన్తా సోణ్ణమాలినో.

౧౧౬౩ ‘‘సేతచ్ఛత్తం సేతరథో, సేతస్సా సేతబీజనీ;

వేదేహో సహమచ్చేహి, నియ్యం చన్దోవ సోభతి.

౧౧౬౪ ‘‘తమనుయాయింసు బహవో, ఇన్దిఖగ్గధరా [ఇన్దఖగ్గధరా (సీ.), ఇట్ఠిఖగ్గధరా (పీ.)] బలీ;

అస్సపిట్ఠిగతా వీరా, నరా నరవరాధిపం.

౧౧౬౫ సో ముహుత్తంవ యాయిత్వా, యానా ఓరుయ్హ ఖత్తియో;

వేదేహో సహమచ్చేహి, పత్తీ గుణముపాగమి.

౧౧౬౬ యేపి తత్థ తదా ఆసుం, బ్రాహ్మణిబ్భా సమాగతా;

న తే అపనయీ రాజా, అకతం భూమిమాగతే.

౧౧౬౭ ‘‘తతో సో ముదుకా భిసియా, ముదుచిత్తకసన్థతే [ముదుచిత్తకళన్దకే (సీ. పీ.)];

ముదుపచ్చత్థతే రాజా, ఏకమన్తం ఉపావిసి.

౧౧౬౮ నిసజ్జ రాజా సమ్మోది, కథం సారణియం తతో;

‘‘కచ్చి యాపనియం భన్తే, వాతానమవియగ్గతా [వాతానమవిసగ్గతా (సీ. పీ.), వాతానమవియత్తతా (స్యా.)].

౧౧౬౯ ‘‘కచ్చి అకసిరా వుత్తి, లభసి [లబ్భతి (సీ. పీ.)] పిణ్డయాపనం [పిణ్డియాపనం (స్యా. క.)];

అపాబాధో చసి కచ్చి, చక్ఖుం న పరిహాయతి’’.

౧౧౭౦ తం గుణో పటిసమ్మోది, వేదేహం వినయే రతం;

‘‘యాపనీయం మహారాజ, సబ్బమేతం తదూభయం.

౧౧౭౧ కచ్చి తుయ్హమ్పి వేదేహ, పచ్చన్తా న బలీయరే;

కచ్చి అరోగం యోగ్గం తే, కచ్చి వహతి వాహనం;

కచ్చి తే బ్యాధయో నత్థి, సరీరస్సుపతాపియా’’ [సరీరస్సుపతాపికా (సీ. పీ.), సరీరస్సుపతాపనా (?)].

౧౧౭౨ పటిసమ్మోదితో రాజా, తతో పుచ్ఛి అనన్తరా;

అత్థం ధమ్మఞ్చ ఞాయఞ్చ, ధమ్మకామో రథేసభో.

౧౧౮౩కథం ధమ్మం చరే మచ్చో, మాతాపితూసు కస్సప;
కథం చరే ఆచరియే, పుత్తదారే కథం చరే.

౧౧౮౪కథం చరేయ్య వుడ్ఢేసు, కథం సమణబ్రాహ్మణే;
కథఞ్చ బలకాయస్మిం, కథం జనపదే చరే.

౧౧౮౫కథం ధమ్మం చరిత్వాన, మచ్చా గచ్ఛన్తి [పేచ్చ గచ్ఛతి (సీ. స్యా. పీ.)] సుగ్గతిం;
కథఞ్చేకే అధమ్మట్ఠా, పతన్తి నిరయం అథో”.

౧౧౮౬వేదేహస్స వచో సుత్వా, కస్సపో ఏతదబ్రవి;
“‘సుణోహి మే మహారాజ, సచ్చం అవితథం పదం.

౧౧౮౭‘నత్థి ధమ్మచరితస్స [ధమ్మస్స చిణ్ణస్స (సీ.)], ఫలం కల్యాణపాపకం;
నత్థి దేవ పరో లోకో, కో తతో హి ఇధాగతో.

౧౧౮౮‘నత్థి దేవ పితరో వా, కుతో మాతా కుతో పితా;
నత్థి ఆచరియో నామ, అదన్తం కో దమేస్సతి.

౧౧౮౯‘సమతుల్యాని భూతాని, నత్థి జేట్ఠాపచాయికా;
నత్థి బలం వీరియం వా, కుతో ఉట్ఠానపోరిసం;
నియతాని హి భూతాని, యథా గోటవిసో తథా.

౧౧౯౦‘లద్ధేయ్యం లభతే మచ్చో, తత్థ దానఫలం కుతో;
నత్థి దానఫలం దేవ, అవసో దేవవీరియో.

౧౧౯౧‘బాలేహి దానం పఞ్ఞత్తం, పణ్డితేహి పటిచ్ఛితం;
అవసా దేన్తి ధీరానం, బాలా పణ్డితమానినో.

౧౧౯౨‘సత్తిమే సస్సతా కాయా, అచ్ఛేజ్జా అవికోపినో;
తేజో పథవీ ఆపో చ, వాయో సుఖం దుఖఞ్చిమే;
జీవే చ సత్తిమే కాయా, యేసం ఛేత్తా న విజ్జతి.

౧౧౯౩‘నత్థి హన్తా వ ఛేత్తా వా, హఞ్ఞే యేవాపి [హఞ్ఞరే వాపి (సీ. స్యా. పీ.)] కోచి నం;
అన్తరేనేవ కాయానం, సత్థాని వీతివత్తరే.

౧౧౯౪‘యో చాపి [యోపాయం (సీ. పీ.), యో చాయం (స్యా. క.)] సిరమాదాయ, పరేసం నిసితాసినా;

న నో ఛిన్దతి తే కాయే, తత్థ పాపఫలం కుతో.

౧౧౯౫“చుల్లాసీతిమహాకప్పే, సబ్బే సుజ్ఝన్తి సంసరం;
అనాగతే తమ్హి కాలే, సఞ్ఞతోపి న సుజ్ఝతి.

౧౧౯౬“చరిత్వాపి బహుం భద్రం, నేవ సుజ్ఝన్తినాగతే;
పాపఞ్చేపి బహుం కత్వా, తం ఖణం నాతివత్తరే.

౧౧౯౭“అనుపుబ్బేన నో సుద్ధి, కప్పానం చుల్లసీతియా;
నియతిం నాతివత్తామ, వేలన్తమివ సాగరో”.

౧౧౯౮కస్సపస్స వచో సుత్వా, అలాతో ఏతదబ్రవి;
“యథా భదన్తో భణతి, మయ్హమ్పేతంవ రుచ్చతి.

౧౧౯౯“అహమ్పి పురిమం జాతిం, సరే సంసరితత్తనో;
పిఙ్గలో నామహం ఆసిం, లుద్దో గోఘాతకో పురే.

౧౨౦౦“బారాణసియం ఫీతాయం, బహుం పాపం కతం మయా;
బహూ మయా హతా పాణా, మహింసా సూకరా అజా.

౧౨౦౧“తతో చుతో ఇధ జాతో, ఇద్ధే సేనాపతీకులే;
నత్థి నూన ఫలం పాపం, యోహం [పాపే సోహం (సీ. పీ.)] న నిరయం గతో.

౧౨౦౨అథేత్థ బీజకో నామ, దాసో ఆసి పటచ్చరీ [పళచ్చరీ (సీ. పీ.), పటజ్జరీ (క.)];
ఉపోసథం ఉపవసన్తో, గుణసన్తికుపాగమి.

౧౨౦౩కస్సపస్స వచో సుత్వా, అలాతస్స చ భాసితం;
పస్ససన్తో ముహుం ఉణ్హం, రుదం అస్సూని వత్తయి.

౧౨౦౪తమనుపుచ్ఛి వేదేహో, “కిమత్థం సమ్మ రోదసి;
కిం తే సుతం వా దిట్ఠం వా, కిం మం వేదేసి వేదనం”.

౧౨౦౫వేదేహస్స వచో సుత్వా, బీజకో ఏతదబ్రవి;
“నత్థి మే వేదనా దుక్ఖా, మహారాజ సుణోహి మే.

౧౨౦౬“అహమ్పి పురిమం జాతిం, సరామి సుఖమత్తనో;
సాకేతాహం పురే ఆసిం, భావసెట్ఠి గుణే రతో.

౧౨౦౭సమ్మతో బ్రాహ్మణిబ్భానం, సంవిభాగరతో సుచి;

న చాపి పాపకం కమ్మం, సరామి కతమత్తనో.

౧౨౦౮తతో చుతాహం వేదేహ, ఇధ జాతో దురిత్థియా;

గబ్భమ్హి కుమ్భదాసియా, యతో జాతో సుదుగ్గతో.

౧౨౦౯ఏవమ్పి దుగ్గతో సన్తో, సమచరియం అధిట్ఠితో;

ఉపడ్ఢభాగం భత్తస్స, దదామి యో మే ఇచ్ఛతి.

౧౨౧౦చాతుద్దసిం పఞ్చదసిం, సదా ఉపవసామహం;

న చాపి [న అహం (క.)] భూతే హింసామి, థేయ్యఞ్చాపి వివజ్జయిం.

౧౨౧౧సబ్బమేవ హి నూనేతం, సుచిణ్ణం భవతి నిప్ఫలం;

నిరత్థం మఞ్ఞిదం సీలం, అలాతో భాసతీ యథా.

౧౨౧౨కలిమేవ నూన గణ్హామి, అసిప్పో ధుత్తకో యథా;

కటం అలాతో గణ్హాతి, కితవోసిక్ఖితో యథా.

౧౨౧౩ద్వారం నప్పటిపస్సామి, యేన గచ్ఛామి సుగ్గతిం;

తస్మా రాజ పరోదామి, సుత్వా కస్సపభాసితం".

౧౨౧౪బీజకస్స వచో సుత్వా, రాజా అఙ్గతి మబ్రవి;

"నత్థి ద్వారం సుగతియా, నియతిం [నియతం (స్యా.)] కఙ్ఖ బీజక.

౧౨౧౫సుఖం వా యది వా దుక్ఖం, నియతియా కిర లబ్భతి;

సంసారసుద్ధి సబ్బేసం, మా తురిత్థో [తురితో (స్యా.)] అనాగతే.

౧౨౧౬అహమ్పి పుబ్బే కల్యాణో, బ్రాహ్మణిబ్భేసు బ్యావటో [వావటో (క.)];

వోహారమనుసాసన్తో , రతిహీనో తదన్తరా".

౧౨౧౭పునపి భన్తే దక్ఖేము, సఙ్గతి చే భవిస్సతి";

ఇదం వత్వాన వేదేహో, పచ్చగా సనివేసనం.

౧౨౧౮తతో రత్యా వివసానే, ఉపట్ఠానమ్హి అఙ్గతి;

అమచ్చే సన్నిపాతేత్వా, ఇదం వచనమబ్రవి.

౧౨౧౯చన్దకే మే విమానస్మిం, సదా కామే విధేన్తు మే;

మా ఉపగచ్ఛుం అత్థేసు, గుయ్హప్పకాసియేసు చ.

౧౨౨౦విజయో చ సునామో చ, సేనాపతి అలాతకో;

ఏతే అత్థే నిసీదన్తు, వోహారకుసలా తయో”.

౧౨౨౧ఇదం వత్వాన వేదేహో, కామేవ బహుమఞ్ఞథ;

న చాపి బ్రాహ్మణిబ్భేసు, అత్థే కిస్మిఞ్చి బ్యావటో.

౧౨౨౨తతో ద్వేసత్తరత్తస్స, వేదేహస్సత్రజా పియా;

రాజకఞ్ఞా రుచా [రుజా (సీ. పీ.) ఏవముపరిపి] నామ, ధాతిమాతరమబ్రవి.

౧౨౨౩అలఙ్కరోథ మం ఖిప్పం, సఖియో చాలఙ్కరోన్తు [చ కరోన్తు (సీ. పీ.)] మే;

సువే పన్నరసో దిబ్యో, గచ్ఛం ఇస్సరసన్తికే’ [పితుస్స సన్తికే (స్యా.)].

౧౨౨౪తస్సా మాల్యం అభిహరింసు, చన్దనఞ్చ మహారహం;

మణిసఙ్ఖముత్తారతనం, నానారత్తే చ అమ్బరే.

౧౨౨౫తఞ్చ సోవణ్ణయే [సోణ్ణమయే (క.)] పీఠే, నిసిన్నం బహుకిత్థియో;

పరికిరియ పసోభింసు [అసోభింసు (సీ. స్యా. పీ.)], రుచం రుచిరవణ్ణినిం.

౧౨౨౬సా చ సఖిమజ్ఝగతా, సబ్బాభరణభూసితా;

సతేరతా అబ్భమివ, చన్దకం పావిసీ రుచా.

౧౨౨౭ఉపసఙ్కమిత్వా వేదేహం, వన్దిత్వా వినయే రతం;

సువణ్ణఖచితే [సువణ్ణవికతే (సీ. పీ.)] పీఠే, ఏకమన్తం ఉపావిసి”.

౧౨౨౮తఞ్చ దిస్వాన వేదేహో, అచ్ఛరానంవ సఙ్గమం;

రుచం సఖిమజ్ఝగతం, ఇదం వచనమబ్రవి.

౧౨౨౯కచ్చి రమసి పాసాదే, అన్తోపోక్ఖరణిం పతి;

కచ్చి బహువిధం ఖజ్జం, సదా అభిహరన్తి తే.

౧౨౩౦‘కచ్చి బహువిధం మాల్యం, ఓచినిత్వా కుమారియో;

ఘరకే కరోథ పచ్చేకం, ఖిడ్డారతిరతా ముహుం [అహు (స్యా. క.)].

౧౨౩౧కేన వా వికలం తుయ్హం, కిం ఖిప్పం ఆహరన్తు తే;

మనోకరస్సు కుడ్డముఖీ [కుట్టముఖీ (సీ. పీ.)], అపి చన్దసమమ్హిపి" [అపి చన్దసమమ్హి తే (క.)].

౧౨౩౨వేదేహస్స వచో సుత్వా, రుచా పితరమబ్రవి;

"సబ్బమేతం మహారాజ, లబ్భతిస్సరసన్తికే.

౧౨౩౩సువే పన్నరసో దిబ్యో, సహస్సం ఆహరన్తు మే;

యథాదిన్నఞ్చ దస్సామి, దానం సబ్బవనీస్వహం" [సబ్బవణీస్వహం (స్యా. క.)].

౧౨౩౪రుచాయ వచనం సుత్వా, రాజా అఙ్గతి మబ్రవి;

"బహుం వినాసితం విత్తం, నిరత్థం అఫలం తయా.

౧౨౩౫ఉపోసథే వసం నిచ్చం, అన్నపానం న భుఞ్జసి;

నియతేతం అభుత్తబ్బం, నత్థి పుఞ్ఞం అభుఞ్జతో".

౧౨౩౬"బీజకోపి హి సుత్వాన, తదా కస్సపభాసితం;

పస్ససన్తో ముహుం ఉణ్హం, రుదం అస్సూని వత్తయి.

౧౨౩౭"యావ రుచే జీవమానా [జీవసినో (సీ. పీ.)], మా భత్తమపనామయి;

నత్థి భద్దే పరో లోకో, కిం నిరత్థం విహఞ్ఞసి".

౧౨౩౮వేదేహస్స వచో సుత్వా, రుచా రుచిరవణ్ణినీ;

జానం పుబ్బాపరం ధమ్మం, పితరం ఏతదబ్రవి.

౧౨౩౯"సుతమేవ పురే ఆసి, సక్ఖి [పచ్చక్ఖం (క.)] దిట్ఠమిదం మయా;

బాలూపసేవీ యో హోతి, బాలోవ సముపజ్జథ.

౧౨౪౦మూళ్హో హి మూళ్హమాగమ్మ, భియ్యో మోహం నిగచ్ఛతి;

పతిరూపం అలాతేన, బీజకేన చ ముయ్హితుం.

౧౨౪౧త్వఞ్చ దేవాసి సప్పఞ్ఞో, ధీరో అత్థస్స కోవిదో;

కథం బాలేహి సదిసం, హీనదిట్ఠిం ఉపాగమి.

౧౨౪౨సచేపి సంసారపథేన సుజ్ఝతి, నిరత్థియా పబ్బజ్జా గుణస్స;

కీటోవ అగ్గిం జలితం అపాపతం, ఉపపజ్జతి మోహమూళ్హో [మోముహో (సీ. పీ.)] నగ్గభావం.

౧౨౪౩ సంసారసుద్ధీతి పురే నివిట్ఠా, కమ్మం విదూసేన్తి బహూ అజానం [బహూ పజా (క॰)];

పుబ్బే కలీ దుగ్గహితోవలత్థా [అత్థో (క॰), దుగ్గహితోవ'నత్థా (?)], దుమ్మో చ యా బలిసా అమ్బుజోవ.

౧౨౪౪ ఉపమం తే కరిస్సామి, మహారాజ తవత్థియా;

ఉపమాయ మిధేకచ్చే, అత్థం జానన్తి పణ్డితా.

౧౨౪౫ వాణిజానం యథా నావా, అప్పమాణభరా [అప్పమాణహరా (పీ॰)] గరు;

అతిభారం సమాదాయ, అణ్ణవే అవసీదతి.

౧౨౪౬ ఏవమేవ నరో పాపం, థోకం థోకమ్పి ఆచినం;

అతిభారం సమాదాయ, నిరయే అవసీదతి.

౧౨౪౭ న తావ భారో పరిపూరో, అలాతస్స మహీపతి;

ఆచినాతి చ తం పాపం, యేన గచ్ఛతి దుగ్గతిం.

౧౨౪౮ పుబ్బేవస్స కతం పుఞ్ఞం, అలాతస్స మహీపతి;

తస్సేవ దేవ నిస్సన్దో, యఞ్చేసో లభతే సుఖం.

౧౨౪౯ ఖీయతే చస్స తం పుఞ్ఞం, తథా హి అగుణే రతో;

ఉజుమగ్గం అవహాయ [అపాహాయ (సీ॰)], కుమ్మగ్గమనుధావతి.

౧౨౫౦ తులా యథా పగ్గహితా, ఓహితే తులమణ్డలే;

ఉన్నమేతి తులాసీసం, భారే ఓరోపితే సతి.

౧౨౫౧ ఏవమేవ నరో పుఞ్ఞం, థోకం థోకమ్పి ఆచినం;

సగ్గాతిమానో దాసోవ, బీజకో సాతవే [సాధవే (క॰)] రతో.

౧౨౫౨ యమజ్జ బీజకో దాసో, దుక్ఖం పస్సతి అత్తని;

పుబ్బేవస్స [పుబ్బే తస్స (సీ॰ పీ॰)] కతం పాపం, తమేసో పటిసేవతి.

౧౨౫౩ ఖీయతే చస్స తం పాపం, తథా హి వినయే రతో;

కస్సపఞ్చ సమాపజ్జ, మా హేవుప్పథమాగమా.

౧౨౫౪ యం యఞ్హి రాజ భజతి, సన్తం వా యది వా అసం;

సీలవన్తం విసీలం వా, వసం తస్సేవ గచ్ఛతి.

౧౨౭౫యాదిసం కురుతే మిత్తం, యాదిసం చూపసేవతి;

సోపి తాదిసకో హోతి, సహవాసో హి [సహవాసోపి (క.)] తాదిసో.

౧౨౭౬సేవమానో సేవమానం, సమ్ఫుట్ఠో సమ్ఫుసం పరం;

సరో దిద్ధో కలాపంవ, అలిత్తముపలిమ్పతి;

ఉపలేపభయా [ఉపలిమ్పభయా (క.)] ధీరో, నేవ పాపసఖా సియా.

౧౨౭౭పూతిమచ్ఛం కుసగ్గేన, యో నరో ఉపనయ్హతి;

కుసాపి పూతి వాయన్తి, ఏవం బాలూపసేవనా.

౧౨౭౮తగరఞ్చ పలాసేన, యో నరో ఉపనయ్హతి;

పత్తాపి సురభి వాయన్తి, ఏవం ధీరూపసేవనా.

౧౨౭౯తస్మా పత్తపుటస్సేవ [ఫలపుటస్సేవ (సీ. పీ.)], ఞత్వా సమ్పాకమత్తనో;

అసన్తే నోపసేవేయ్య, సన్తే సేవేయ్య పణ్డితో;

అసన్తో నిరయం నేన్తి, సన్తో పాపేన్తి సుగ్గతిం".

౧౨౮౦అహమ్పి జాతియో సత్త, సరే సంసరితత్తనో;

అనాగతాపి సత్తేవ, యా గమిస్సం ఇతో చుతా.

౧౨౮౧యా మే సా సత్తమీ జాతి, అహు పుబ్బే జనాధిప;

కమ్మారపుత్తో మగధేసు, అహుం రాజగహే పురే.

౧౨౮౨పాపం సహాయమాగమ్మ, బహుం పాపం కతం మయా;

పరదారస్స హేఠేన్తో, చరిమ్హా అమరా వియ.

౧౨౮౩తం కమ్మం నిహితం అట్ఠా, భస్మచ్ఛన్నోవ పావకో;

అథ అఞ్ఞేహి కమ్మేహి, అజాయిం వంసభూమియం.

౧౨౮౪కోసమ్బియం సేట్ఠికులే, ఇద్ధే ఫీతే మహద్ధనే;

ఏకపుత్తో మహారాజ, నిచ్చం సక్కతపూజితో.

౧౨౮౫తత్థ మిత్తం అసేవిస్సం, సహాయం సాతవే రతం;

పణ్డితం సుతసమ్పన్నం, సో మం అత్థే నివేసయి.

౧౨౮౬చాతుద్దసిం పఞ్చదసిం, బహుం రత్తిం ఉపావసిం;

తం కమ్మం నిహితం అట్ఠా, నిధీవ ఉదకన్తికే.

౧౨౧౭అథ పాపాన కమ్మానం, యమేతం మగధే కతం;

ఫలం పరియాగ మం [పరియాగ తం (సీ.), పరియాగతం (స్యా. పీ.)] పచ్చా, భుత్వా దుట్ఠవిసం యథా.

౧౨౧౮తతో చుతాహం వేదేహ, రోరువే నిరయే చిరం;

సకమ్మునా అపచ్చిస్సం, తం సరం న సుఖం లభే.

౧౨౧౯బహువస్సగణే తత్థ, ఖేపయిత్వా బహుం దుఖం;

భిన్నాగతే [భేణ్ణాకటే (సీ. పీ.)] అహుం రాజ, ఛగలో ఉద్ధతప్ఫలో [ఛకలో ఉద్ధితప్ఫలో (సీ. పీ.)].

౧౨౨౦సాతపుత్తా మయా వూళ్హా, పిట్ఠియా చ రథేన చ;

తస్స కమ్మస్స నిస్సన్దో, పరదారగమనస్స మే.

౧౨౨౧తతో చుతాహం వేదేహ, కపి ఆసిం బ్రహావనే;

నిలుఞ్చితఫలో [నిలిచ్చితఫలో (సీ. పీ.)] యేవ, యూథపేన పగబ్భినా;

తస్స కమ్మస్స నిస్సన్దో, పరదారగమనస్స మే.

౧౨౨౨తతో చుతాహం వేదేహ, దస్సనేసు [దసణ్ణేసు (సీ. పీ.), దసన్నేసు (స్యా.)] పసూ అహుం;

నిలుఞ్చితో జవో భద్రో, యోగ్గం వూళ్హం చిరం మయా;

తస్స కమ్మస్స నిస్సన్దో, పరదారగమనస్స మే.

౧౨౨౩తతో చుతాహం వేదేహ, వజ్జీసు కులమాగమా;

నేవిత్థీ న పుమా ఆసిం, మనుస్సత్తే సుదుల్లభే;

తస్స కమ్మస్స నిస్సన్దో, పరదారగమనస్స మే.

౧౨౨౪తతో చుతాహం వేదేహ, అజాయిం నన్దనే వనే;

భవనే తావతింసాహం, అచ్ఛరా కామవణ్ణినీ [వరవణ్ణినీ (క.)].

౧౨౨౫విచిత్తవత్థాభరణా, ఆముత్తమణికుణ్డలా;

కుసలా నచ్చగీతస్స, సక్కస్స పరిచారికా.

౧౨౨౬తత్థ ఠితాహం వేదేహ, సరామి జాతియో ఇమా;

అనాగతాపి సత్తేవ, యా గమిస్సం ఇతో చుతా.

౧౨౨౭పరియాగతం తం కుసలం, యం మే కోసమ్బియం కతం;

దేవే చేవ మనుస్సే చ, సన్ధావిస్సం ఇతో చుతా.

౧౨౭౮సత్త జచ్చో [జచ్చా (స్యా. పీ.)] మహారాజ, నిచ్చం సక్కతపూజితా;

ఛీభావాపి న ముచ్చిస్సం, ఛట్ఠా నిగతియో [ఛట్ఠా గతియో (స్యా.)] ఇమా.

౧౨౭౯సత్తమీ చ గతి దేవ, దేవపుత్తో మహిద్ధికో;

పుమా దేవో భవిస్సామి [భవిస్సతి (క.)], దేవకాయస్మిముత్తమో.

౧౨౮౦అజ్జాపి సన్తానమయం, మాలం గన్థేన్తి నన్దనే;

దేవపుత్తో జవో నామ, యో మే మాలం పటిచ్ఛతి.

౧౨౮౧ముహుత్తో వియ సో దిబ్యో, ఇధ వస్సాని సోళస;

రత్తిన్దివో చ సో దిబ్యో, మానుసిం సరదోసతం.

౧౨౮౨ఇతి కమ్మాని అన్వేన్తి, అసఙ్ఖేయ్యాపి జాతియో;

కల్యాణం యది వా పాపం, న హి కమ్మం వినస్సతి [పనస్సతి (సీ. పీ.)].

౧౨౮౩యో ఇచ్ఛే పురిసో హోతుం, జాతిం జాతిం [జాతిజాతిం (సీ. పీ.)] పునప్పునం;

పరదారం వివజ్జేయ్య, ధోతపాదోవ కద్దమం.

౧౨౮౪యా ఇచ్ఛే పురిసో హోతుం, జాతిం జాతిం పునప్పునం;

సామికం అపచాయేయ్య, ఇన్దంవ పరిచారికా.

౧౨౮౫యో ఇచ్ఛే దిబ్యభోగఞ్చ, దిబ్బమాయుం యసం సుఖం;

పాపాని పరివజ్జేత్వా [పరివజ్జేయ్య (క.)], తివిధం ధమ్మమాచరే.

౧౨౮౬కాయేన వాచా మనసా, అప్పమత్తో విచక్ఖణో;

అత్తనో హోతి అత్థాయ, ఇత్థీ వా యది వా పుమా.

౧౨౮౭యే కేచిమే మానుజా జీవలోకే, యసస్సినో సబ్బసమన్తభోగా;

అసంసయం తేహి పురే సుచిణ్ణం, కమ్మస్సకాసే పుథు సబ్బసత్తా.

౧౨౮౮ఇఙ్ఘానుచిన్తేసి సయమ్పి దేవ, కుతోనిదానా తే ఇమా జనిన్ద;

యా తే ఇమా అచ్ఛరాసన్నికాసా, అలఙ్కతా కఞ్చనజాలఛన్నా".

౧౨౮౯ఇచ్చేవం పితరం కఞ్ఞా, రుచా తోసేసి అఙ్గతిం;

మూళ్హస్స మగ్గమాచిక్ఖి, ధమ్మమక్ఖాసి సుబ్బతా.

౧౨౯౦ అథాగమా బ్రహ్మలోకా, నారదో మానుసిం పజం;
జమ్బుదీపం అవేక్ఖన్తో, అద్దా రాజానమఙ్గతిం.

౧౨౯౧ తతో పతిట్ఠా పాసాదే, వేదేహస్స పురత్థతో [పురక్ఖతో (స్యా. క.)];
తఞ్చ దిస్వానానుప్పత్తం, రుచా ఇసిమవన్దథ.

౧౨౯౨ అథాసనమ్హా ఓరుయ్హ, రాజా బ్యథితమానసో [బ్యమ్హితమానసో (సీ. స్యా. పీ.)];
నారదం పరిపుచ్ఛన్తో, ఇదం వచనమబ్రవి.

౧౨౯౩ కుతో ను ఆగచ్ఛసి దేవవణ్ణి, ఓభాసయం సబ్బదిసా [సంవరిం (సీ. పీ.)] చన్దిమావ;
అక్ఖాహి మే పుచ్ఛితో నామగోత్తం, కథం తం జానన్తి మనుస్సలోకే”.

౧౨౯౪ అహఞ్హి దేవతో ఇదాని ఏమి, ఓభాసయం సబ్బదిసా [సంవరిం (సీ. పీ.)] చన్దిమావ;
అక్ఖామి తే పుచ్ఛితో నామగోత్తం, జానన్తి మం నారదో కస్సపో చ”.

౧౨౯౫ అచ్ఛేరరూపం తవ [వత (సీ. పీ.)] యాదిసఞ్చ, వేహాయసం గచ్ఛసి తిట్ఠసీ చ;
పుచ్ఛామి తం నారద ఏతమత్థం, అథ కేన వణ్ణేన తవాయమిద్ధి”.

౧౨౯౬ ‘సచ్చఞ్చ ధమ్మో చ దమో చ చాగో, గుణా మమేతే పకతా పురాణా;
తేహేవ ధమ్మేహి సుసేవితేహి, మనోజవో యేన కామం గతోస్మి”.

౧౨౯౭ అచ్ఛేరమాచిక్ఖసి పుఞ్ఞసిద్ధిం, సచే హి ఏతేహి [ఏతే త్వం (సీ. పీ.)] యథా వదేసి;
పుచ్ఛామి తం నారద ఏతమత్థం, పుట్ఠో చ మే సాధు వియాకరోహి”.

౧౨౯౮ పుచ్ఛస్సు మం రాజ తవేస అత్థో, యం సంసయం కురుసే భూమిపాల;
అహం తం నిస్సంసయతం గమేమి, నయేహి ఞాయేహి చ హేతుభీ చ”.

౧౨౯౯ ‘పుచ్ఛామి తం నారద ఏతమత్థం, పుట్ఠో చ మే నారద మా ముసా భణి;
అత్థి ను దేవా పితరో ను అత్థి, లోకో పరో అత్థి జనో యమాహు”.

౧౩౦౦ ‘అత్థేవ దేవా పితరో చ అత్థి, లోకో పరో అత్థి జనో యమాహు;
కామేసు గిద్ధా చ నరా పమూళ్హా, లోకం పరం న విదూ మోహయుత్తా”.

౧౩౦౧ ‘అత్థీతి చే నారద సద్దహాసి, నివేసనం పరలోకే మతానం;

ఇధేవ మే పఞ్చ సతాని దేహి, దస్సామి తే పరలోకే సహస్సం".

౧౩౦౨"దజ్జేము ఖో పఞ్చ సతాని భోతో, జఞ్ఞాము చే సీలవన్తం వదఞ్ఞుం [వతఞ్ఞుం (క.)];
లుద్దం తం భోన్తం నిరయే వసన్తం, కో చోదయే పరలోకే సహస్సం.

౧౩౦౩"ఇధేవ యో హోతి అధమ్మసీలో [అకమ్మసీలో (పీ.)], పాపాచారో అలసో లుద్దకమ్మో;
న పణ్డితా తస్మిం ఇణం దదన్తి, న హి ఆగమో హోతి తథావిధమ్హా.

౧౩౦౪"దక్ఖఞ్చ పోసం మనుజా విదిత్వా, ఉట్ఠానకం [ఉట్ఠాహకం (సీ.)] సీలవన్తం వదఞ్ఞుం;
సయమేవ భోగేహి నిమన్తయన్తి, కమ్మం కరిత్వా పున మాహరేసి".

౧౩౦౫"ఇతో చుతో [గతో (సీ. పీ.)] దక్ఖసి తత్థ రాజ, కాకోలసఙ్ఘేహి వికస్సమానం [కాకోళసఙ్ఘేహిపి కడ్ఢమానం (సీ. పీ.)];
తం ఖజ్జమానం నిరయే వసన్తం, కాకేహి గిజ్ఝేహి చ సేనకేహి [సోణకేహి (స్యా. క.)];
సఞ్ఛిన్నగత్తం రుహిరం సవన్తం, కో చోదయే పరలోకే సహస్సం.

౧౩౦౬"అన్ధంతమం తత్థ న చన్దసూరియా, నిరయో సదా తుములో ఘోరరూపో;
సా నేవ రత్తి న దివా పఞ్ఞాయతి, తథావిధే కో విచరే ధనత్థికో.

౧౩౦౭"సబలో చ సామో చ దువే సువానా, పవద్ధకాయా బలినో మహన్తా;
ఖాదన్తి దన్తేహి అయోమయేహి, ఇతో పణున్నం పరలోకపత్తం [పరలోకే పతన్తం (క.)].

౧౩౦౮"తం ఖజ్జమానం నిరయే వసన్తం, లుద్దేహి వాళేహి అఘుమ్మిగేహి చ;
సఞ్ఛిన్నగత్తం రుహిరం సవన్తం, కో చోదయే పరలోకే సహస్సం.

౧౩౦౯"ఉసూహి సత్తీహి చ సునిసితాహి, హనన్తి విజ్ఝన్తి చ పచ్చమిత్తా [పోథయన్తి (క.)];
కాళూపకాళా నిరయమ్హి ఘోరే, పుబ్బే నరం దుక్కటకమ్మకారిం.

౧౩౧౦"తం హఞ్ఞమానం నిరయే వజన్తం, కుచ్ఛిస్మిం పస్సస్మిం విప్ఫాలితూదరం;
సఞ్ఛిన్నగత్తం రుహిరం సవన్తం, కో చోదయే పరలోకే సహస్సం.

౧౩౧౧"సత్తీ ఉసూ తోమరభిణ్డివాలా, వివిధావుధా వస్సన్తి తత్థ దేవా;
పతన్తి అఙ్గారమివచ్చిమన్తో, సిలాసనీ వస్సతి లుద్దకమ్మే.

౧౩౧౨"ఉణ్హో చ వాతో నిరయమ్హి దుస్సహో, న తమ్హి సుఖం లబ్భతి [సేతి (క.)] ఇత్తరమ్పి;

తం తం విధావన్తమలేనమాతురం, కో చోదయే పరలోకే సహస్సం.

౧౩౧౩.‘‘సన్ధావమానమ్పి [సన్ధావమానం తం (సీ. పీ.)] రథేసు యుత్తం, సజోతిభూతం పథవిం కమన్తం;

పతోదలట్ఠీహి సుచోదయన్తం [సుచోదియన్తం (సీ. పీ.)], కో చోదయే పరలోకే సహస్సం.

౧౩౧౪.‘‘తమారుహన్తం ఖురసఞ్చితం గిరిం, విభింసనం పజ్జలితం భయానకం;

సఞ్ఛిన్నగత్తం రుహిరం సవన్తం, కో చోదయే పరలోకే సహస్సం.

౧౩౧౫.‘‘తమారుహన్తం పబ్బతసన్నికాసం, అఙ్గారరాసిం జలితం భయానకం;

సుదడ్ఢగత్తం కపణం రుదన్తం, కో చోదయే పరలోకే సహస్సం.

౧౩౧౬.‘‘అబ్భకూటసమా ఉచ్చా, కణ్టకనిచితా [కణ్టకాపచితా (సీ. పీ.), కణ్టకాహిచితా (స్యా.)] దుమా;

అయోమయేహి తిక్ఖేహి, నరలోహితపాయిభి.

౧౩౧౭.‘‘తమారుహన్తి నారియో, నరా చ పరదారగూ;

చోదితా సత్తిహత్థేహి, యమనిద్దేసకారిభి.

౧౩౧౮.‘‘తమారుహన్తం నిరయం, సిమ్బలిం రుహిరమక్ఖితం;

విదడ్ఢకాయం [విదుట్ఠకాయం (పీ.)] వితచం, ఆతురం గాళ్హవేదనం.

౧౩౧౯.‘‘పస్ససన్తం ముహుం ఉణ్హం, పుబ్బకమ్మాపరాధికం;

దుమగ్గే వితచం గత్తం [దుమగ్గవిటపగ్గతం (సీ.)], కో తం యాచేయ్య తం ధనం.

౧౩౨౦.‘‘అబ్భకూటసమా ఉచ్చా, అసిపత్తాచితా దుమా;

అయోమయేహి తిక్ఖేహి, నరలోహితపాయిభి.

౧౩౨౧.‘‘తమారుహన్తం అసిపత్తపాదపం, అసీహి తిక్ఖేహి చ ఛిజ్జమానం [పభిజ్జమానం (క.)];

సఞ్ఛిన్నగత్తం రుహిరం సవన్తం, కో చోదయే పరలోకే సహస్సం.

౧౩౨౨.‘‘తతో నిక్ఖన్తమత్తం తం, అసిపత్తాచితా దుమా [అసిపత్తనిరయా దుఖా (సీ. పీ.)];

సమ్పతితం వేతరణిం, కో తం యాచేయ్య తం ధనం.

౧౩౨౩.‘‘ఖరా ఖరోదకా [ఖారోదికా (సీ.), ఖరోదికా (పీ.)] తత్తా, దుగ్గా వేతరణీ నదీ;

అయోపోక్ఖరసఞ్ఛన్నా, తిక్ఖా పత్తేహి సన్దతి.

౧౩౨౪.‘‘తత్థ సఞ్ఛిన్నగత్తం తం, వుయ్హన్తం రుహిరమక్ఖితం;

వేతరణ్ణో అనాలమ్బే, కో తం యాచేయ్య తం ధనం”.

౧౩౨౫‘వేధామి రుక్ఖో వియ ఛిజ్జమానో, దిసం న జానామి పమూళ్హసఞ్ఞో;

భయానుతప్పామి మహా చ మే భయా, సుత్వాన కథా [గాథా (సీ. స్యా. పీ.)] తవ భాసితా ఇసే.

౧౩౨౬‘‘ఆదిత్తే వారిమజ్ఝంవ, దీపంవోఘే మహణ్ణవే;

అన్ధకారేవ పజ్జోతో, త్వం నోసి సరణం ఇసే.

౧౩౨౭‘అత్థఞ్చ ధమ్మం అనుసాస మం ఇసే, అతీతమద్ధా అపరాధితం మయా;

ఆచిక్ఖ మే నారద సుద్ధిమగ్గం, యథా అహం నో నిరయం పతేయ్యం”.

౧౩౨౮‘యథా అహు ధతరట్ఠో ( ) [ఏత్థ కిఞ్చి ఊనం వియ దిస్సతి], వేస్సామిత్తో అట్ఠకో యామతగ్గి;

ఉసిన్దరో చాపి సివీ చ రాజా, పరిచారకా సమణబ్రాహ్మణానం.

౧౩౨౯‘‘ఏతే చఞ్ఞే చ రాజానో, యే సగ్గవిసయం [సక్కవిసయం (సీ. పీ.)] గతా;

అధమ్మం పరివజ్జేత్వా, ధమ్మం చర మహీపతి.

౧౩౩౦‘‘అన్నహత్థా చ తే బ్యమ్హే, ఘోసయన్తు పురే తవ;

కో ఛాతో కో చ తసితో, కో మాలం కో విలేపనం;

నానారత్తానం వత్థానం, కో నగ్గో పరిదహిస్సతి.

౧౩౩౧‘‘కో పన్థే ఛత్తమానేతి [ఛత్త’మాదేతి (సీ. స్యా. పీ.)], పాదుకా చ ముదూ సుభా;

ఇతి సాయఞ్చ పాతో చ, ఘోసయన్తు పురే తవ.

౧౩౩౨‘‘జిణ్ణం పోసం గవస్సఞ్చ, మాస్సు యుఞ్జ యథా పురే;

పరిహారఞ్చ దజ్జాసి, అధికారకతో బలీ.

౧౩౩౩‘‘కాయో తే రథసఞ్ఞాతో, మనోసారథికో లహు;

అవిహింసాసారితక్ఖో, సంవిభాగపటిచ్ఛదో.

౧౩౩౪‘‘పాదసఞ్ఞమనేమియో, హత్థసఞ్ఞమపక్ఖరో;

కుచ్ఛిసఞ్ఞమనబ్భన్తో, వాచాసఞ్ఞమకూజనో.

౧౩౩౫‘‘సచ్చవాక్యసమత్తఙ్గో, అపేసుఞ్ఞసుసఞ్ఞతో;

గిరాసఖిలనేలఙ్గో, మితభాణిసిలేసితో.

౧౩౩౬‘‘సద్ధాలోభసుసఙ్ఖారో, నివాతఞ్జలికుబ్బరో;

అథద్ధతానతీసాకో [అత్థద్ధతానతీసాకో (సీ. పీ.)], సీలసంవరనన్ధనో.

౧౩౩౭“అక్కోధనమనుగ్ఘాతీ, ధమ్మపణ్డరఛత్తకో;

బాహుసచ్చమపాలమ్బో, ఠితచిత్తముపాధియో [ధితిచిత్తముపాధియో (క.)].

౧౩౩౮“కాలఞ్ఞుతాచిత్తసారో, వేసారజ్జతిదణ్డకో;

నివాతవుత్తియోత్తకో [నివాతవుత్తియోత్తఙ్గో (క.)], అనతిమానయుగో లహు.

౧౩౩౯“అలీనచిత్తసన్థారో , వుద్ధిసేవీ రజోహతో;

సతి పతోదో ధీరస్స, ధితి యోగో చ రస్మియో.

౧౩౪౦“మనో దన్తం పథం నేతి [పథ’న్వేతి (సీ. పీ.)], సమదన్తేహి వాహిభి;

ఇచ్ఛా లోభో చ కుమ్మగ్గో, ఉజుమగ్గో చ సంయమో.

౧౩౪౧“రూపే సద్దే రసే గన్ధే, వాహనస్స పధావతో;

పఞ్ఞా ఆకోటనీ రాజ, తత్థ అత్తావ సారథి.

౧౩౪౨“సచే ఏతేన యానేన, సమచరియా దళ్హా ధితి;

సబ్బకామదుహో రాజ, న జాతు నిరయం వజే”.

౧౩౪౩“అలాతో దేవదత్తోసి, సునామో ఆసి భద్దజి;

విజయో సారిపుత్తోసి, మోగ్గల్లానోసి బీజకో.

౧౩౪౪“సునక్ఖత్తో లిచ్ఛవిపుత్తో, గుణో ఆసి అచేలకో;

ఆనన్దో సా రుచా ఆసి, యా రాజానం పసాదయి.

౧౩౪౫“ఊరువేళకస్సపో రాజా, పాపదిట్ఠి తదా అహు;

మహాబ్రహ్మా బోధిసత్తో, ఏవం ధారేథ జాతక”న్తి.

మహానారదకస్సపజాతకం అట్ఠమం.

౫౪౬. విధురజాతకం (౯)

దోహళకణ్డం

౧౩౪౬“పణ్డు కిసియాసి దుబ్బలా, వణ్ణరూపం [వణ్ణరూపే (క.)] నతవేదిసం పురే;

విమలే అక్ఖాహి పుచ్ఛితా, కీదిసీ తుయ్హం సరీరవేదనా”.

౧౩౪౭“ధమ్మో మనుజేసు మాతీనం [మాతినం (సీ. పీ.)], దోహళో నామ జనిన్ద వుచ్చతి;

ధమ్మాహతం నాగకుఞ్జర, విధురస్స హదయాభిపత్థయే”.

౧౩౪౮“చన్దం ఖో త్వం దోహళాయసి, సూరియం వా అథ వాపి మాలుతం;

దుల్లభఞ్హి [దుల్లభే (సీ. పీ.)] విధురస్స దస్సనం [దస్సనే (సీ. పీ.)], కో విధురమిధ మానయిస్సతి”.

౧౩౪౯“కిన్ను తాత తువం పజ్ఝాయసి, పదుమం హత్థగతంవ తే ముఖం;

కిన్ను దుమ్మనరూపోసి ఇస్సర, మా త్వం సోచి అమిత్తతాపన”.

౧౩౫౦“మాతా హి తవ ఇరన్ధతి [ఇరన్దతి (సీ. స్యా. పీ.)], విధురస్స హదయం ధనియతి;

దుల్లభఞ్హి విధురస్స దస్సనం, కో విధురమిధ మానయిస్సతి”.

౧౩౫౧“తస్స భత్తుపరియేసనం [భత్తుపరియేసనం (సీ. పీ.)] చర, యో విధురమిధ మానయిస్సతి”;

“పితునో చ సా సుత్వాన వాక్యం, రత్తిం నిక్ఖమ్మ అవస్సుతిం చరి”.

౧౩౫౨“కే గన్ధబ్బే రక్ఖసే చ నాగే, కే కిమ్పురిసే చాపి మానుసే;

కే పణ్డితే సబ్బకామదదే [సబ్బకామదే (సీ. పీ.)], దీఘరత్తం భత్తా మే భవిస్సతి”.

౧౩౫౩“అస్సాస హేస్సామి తే పతి, భత్తా తే హేస్సామి అనిన్దలోచనే;

పఞ్ఞా హి మమం తథావిధా, అస్సాస హేస్ససి భరియా మమ.

౧౩౫౪“అవచాసి పుణ్ణకం ఇరన్దతీ [ఇరన్దతీ (సీ. పీ.)], పుబ్బపథానుగతేన చేతసా;

ఏహి గచ్ఛామ పితు మమన్తికే [పితు మమ సన్తికం (క.)], ఏసోవ తే ఏతమత్థం పవక్ఖతి.

౧౩౫౫“అలఙ్కతా సువసనా, మాలినీ చన్దనుస్సదా;

యక్ఖం హత్థే గహేత్వాన, పితుసన్తికుపాగమి”.

౧౩౫౬“నాగవర వచో సుణోహి మే, పతిరూపం పటిపజ్జ సుఙ్కియం;

పత్థేమి అహం ఇరన్ధతిం, తాయ సమఙ్గిం కరోహి మం తువం.

౧౩౫౭“సతం హత్థీ సతం అస్సా, సతం అస్సతరీరథా;

సతం వలభియో పుణ్ణా, నానారత్నస్స కేవలా;

తే నాగ పటిపజ్జస్సు, ధీతరం దేహిరన్ధతిం”.

౧౩౫౮“యావ ఆమన్తయే ఞాతీ, మిత్తే చ సుహదజ్జనే [సుహదంజనం (సీ. పీ.)];

అనామన్త కతం కమ్మం, తం పచ్ఛా అనుతప్పతి”.

౧౩౫౯తతో సో వరుణో నాగో, పవిసిత్వా నివేసనం;

భరియం ఆమన్తయిత్వాన, ఇదం వచనమబ్రవి.

౧౩౬౦‘అయం సో పుణ్ణకో యక్ఖో, యాచతీ మం ఇరన్ధతిం;

బహునా విత్తలాభేన, తస్స దేమ పియం మమం”.

౧౩౬౧‘న ధనేన న విత్తేన, లబ్భా అమ్హం ఇరన్ధతీ;

సచే చ ఖో హదయం పణ్డితస్స, ధమ్మేన లద్ధా ఇధ మాహరేయ్య;

ఏతేన విత్తేన కుమారి లబ్భా, నాఞ్ఞం ధనం ఉత్తరి పత్థయామ”.

౧౩౬౨తతో సో వరుణో నాగో, నిక్ఖమిత్వా నివేసనా;

పుణ్ణకామన్తయిత్వాన, ఇదం వచనమబ్రవి.

౧౩౬౩‘‘న ధనేన న విత్తేన, లబ్భా అమ్హం ఇరన్ధతీ;

సచే తువం హదయం పణ్డితస్స, ధమ్మేన లద్ధా ఇధ మాహరేసి;

ఏతేన విత్తేన కుమారి లబ్భా, నాఞ్ఞం ధనం ఉత్తరి పత్థయామ”.

౧౩౬౪‘యం పణ్డితోత్యేకే వదన్తి లోకే, తమేవ బాలోతి పునాహు అఞ్ఞే;

అక్ఖాహి మే విప్పవదన్తి ఏత్థ, కం పణ్డితం నాగ తువం వదేసి”.

౧౩౬౫‘కోరబ్యరాజస్స ధనఞ్చయస్స [ధనఞ్జయస్స (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)], యది తే సుతో విధురో నామ కత్తా;

ఆనేహి తం పణ్డితం ధమ్మలద్ధా, ఇరన్ధతీ పదచరా [పద్ధచరా (సీ॰ పీ॰), పట్ఠచరా (స్యా॰ క॰)] తే హోతు.

౧౩౬౬‘‘ఇదఞ్చ సుత్వా వరుణస్స వాక్యం, ఉట్ఠాయ యక్ఖో పరమప్పతీతో;

తత్థేవ సన్తో పురిసం అసంసి, ఆనేహి ఆజఞ్ఞమిధేవ యుత్తం.

౧౩౬౭‘‘జాతరూపమయా కణ్ణా, కాచమ్హిచమయా [కాచమ్హమయా (సీ॰), కాచమ్బమయా (పీ॰)] ఖురా;

జమ్బోనదస్స పాకస్స, సువణ్ణస్స ఉరచ్ఛదో”.

౧౩౬౮‘దేవవాహవహం యానం, అస్సమారుయ్హ పుణ్ణకో;

అలఙ్కతో కప్పితకేసమస్సు, పక్కామి వేహాయసమన్తలిక్ఖే [అన్తలిక్ఖం (క॰)].

౧౩౬౯‘‘సో పుణ్ణకో కామరాగేన [కామవేగేన (సీ॰ పీ॰)] గిద్ధో, ఇరన్ధతిం నాగకఞ్ఞం జిగీసం [జిగింసం (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)];

గన్త్వాన తం భూతపతిం యసస్సిం, ఇచ్చబ్రవీ వేస్సవణం కువేరం.

౧౩౭౦‘‘భోగవతీ నామ మన్దిరే, వాసా హిరఞ్ఞవతీతి వుచ్చతి;

నగరే నిమ్మితే కఞ్చనమయే, మణ్డలస్స ఉరగస్స నిట్ఠితం.

౧౩౬౧‘‘అట్టాలకా ఓట్ఠగీవియో, లోహితఙ్కస్స మసారగల్లినో;

పాసాదేత్థ సిలామయా, సోవణ్ణరతనేహి ఛాదితా.

౧౩౬౨‘‘అమ్బా తిలకా చ జమ్బుయో, సత్తపణ్ణా ముచలిన్దకేతకా;

పియఙ్గు [పియకా (సీ. పీ.), పియఙ్గుకా (స్యా.)] ఉద్దాలకా సహా, ఉపరిభద్దకా సిన్దువారకా [భిన్దువారితా (స్యా. పీ.), భిన్దవారితా (క.)].

౧౩౬౩‘‘చమ్పేయ్యకా నాగమల్లికా, భగినీమాలా అథ మేత్థ కోలియా;

ఏతే దుమా పరిణామితా, సోభయన్తి ఉరగస్స మన్దిరం [మన్దిరే (స్యా. క.)].

౧౩౬౪‘‘ఖజ్జురేత్థ సిలామయా, సోవణ్ణధువపుప్ఫితా బహూ;

యత్థ వసతో పపాతికో, నాగరాజా వరుణో మహిద్ధికో.

౧౩౬౫‘‘తస్స కోమారికా భరియా, విమలా కఞ్చనవేల్లివిగ్గహా;

కాలా తరుణావ ఉగ్గతా, పుచిమన్దత్థనీ చారుదస్సనా.

౧౩౬౬‘‘లాఖారసరత్తసుచ్ఛవీ , కణికారావ నివాతపుప్ఫితా [కణికారోవ నివాతపుప్ఫితో (సీ. పీ.)];

తిదివోకచరావ అచ్ఛరా, విజ్జువబ్భఘనా వినిస్సటా.

౧౩౬౭‘‘సా దోహళినీ సువిమ్హితా, విధురస్స హదయం ధనియతి;

తం తేసం దేమి ఇస్సర, తేన తే దేన్తి ఇరన్ధతిం మమం’’.

౧౩౬౮‘‘సో పుణ్ణకో భూతపతిం యసస్సిం, ఆమన్తయ వేస్సవణం కువేరం;

తత్థేవ సన్తో [సన్తం (పీ.)] పురిసం అసంసి, ఆనేహి ఆజఞ్ఞమిధేవ యుత్తం.

౧౩౬౯‘‘జాతరూపమయా కణ్ణా, కాచమ్హిచమయా ఖురా;

జమ్బోనదస్స పాకస్స, సువణ్ణస్స ఉరచ్ఛదో.

౧౩౭౦‘దేవవాహవహం యానం, అస్సమారుయ్హ పుణ్ణకో;

అలఙ్కతో కప్పితకేసమస్సు, పక్కామి వేహాయసమన్తలిక్ఖే’’.

౧౩౭౧‘‘సో అగ్గమా రాజగహం సురమ్మం, అఙ్గస్స రఞ్ఞో నగరం దురాయుతం [దురాసదం (స్యా.)];

పహూతభక్ఖం బహుఅన్నపానం, మసక్కసారం వియ వాసవస్స.

౧౩౮౨మయూరకోఞ్చాగణసమ్పఘుట్ఠం, దిజాభిఘుట్ఠం దిజసఙ్ఘసేవితం;

నానాసకున్తాభిరుదం సువఙ్గణం [సుభఙ్గణం (సీ. పీ.)], పుప్ఫాభికిణ్ణం హిమవంవ పబ్బతం.

౧౩౮౩“సో పుణ్ణకో వేపులమాభిరూహి [వేపుల్లమాభిరుచ్చ (సీ. పీ.)], సిలుచ్చయం కిమ్పురిసానుచిణ్ణం;

అన్వేసమానో మణిరతనం ఉళారం, తమద్దసా పబ్బతకూటమజ్ఝే.

౧౩౮౪“దిస్వా మణిం పభస్సరం జాతిమన్తం [జాతివన్తం (సీ. స్యా.)], మనోహరం [ధనాహరం (సీ. పీ. క.)] మణిరతనం ఉళారం;

దద్దల్లమానం యససా యసస్సినం, ఓభాసతీ విజ్జురివన్తలిక్ఖే.

౧౩౮౫తమగ్గహీ వేళురియం మహగ్ఘం, మనోహరం నామ మహానుభావం;

ఆజఞ్ఞమారుయ్హ మనోమవణ్ణో, పక్కామి వేహాయసమన్తలిక్ఖే.

౧౩౮౬“సో అగ్గమా [అగమా (స్యా. పీ. క.)] నగరమిన్దపత్థం, ఓరుయ్హుపాగచ్ఛి సభం కురూనం;

సమాగతే ఏకసతం సమగ్గే, అవ్హేత్థ యక్ఖో అవికమ్పమానో.

౧౩౮౭‘కో నీధ రఞ్ఞం వరమాభిజేతి, కమాభిజేయ్యామ వరద్ధనేన [వరంధనేన (సీ. పీ.)];

కమనుత్తరం రతనవరం జినామ, కో వాపి నో జేతి వరద్ధనేన”.

౧౩౮౮కుహిం ను రట్ఠే తవ జాతిభూమి, న కోరబ్యస్సేవ వచో తవేదం;

అభీతోసి [అభిభోసి (సీ. పీ.)] నో వణ్ణనిభాయ సబ్బే, అక్ఖాహి మే నామఞ్చ బన్ధవే చ”.

౧౩౮౯“కచ్చాయనో మాణవకోస్మి రాజ, అనూననామో ఇతి మవ్హయన్తి;

అఙ్గేసు మే ఞాతయో బన్ధవా చ, అక్ఖేన దేవస్మి ఇధానుపత్తో”.

౧౩౯౦‘కిం మాణవస్స రతనాని అత్థి, యే తం జినన్తో హరే అక్ఖధుత్తో;

బహూని రఞ్ఞో రతనాని అత్థి, తే త్వం దలిద్దో కథమవ్హయేసి”.

౧౩౯౧‘మనోహరో నామ మణీ మమాయం, మనోహరం మణిరతనం ఉళారం;

ఇమఞ్చ ఆజఞ్ఞమమిత్తతాపనం, ఏతం మే జినిత్వా హరే అక్ఖధుత్తో”.

౧౩౯౨‘ఏకో మణీ మాణవ కిం కరిస్సతి, ఆజానియేకో పన కిం కరిస్సతి;

బహూని రఞ్ఞో మణిరతనాని అత్థి, ఆజానియా వాతజవా అనప్పకా”.

దోహళకణ్డం నామ.

మణికణ్డం

౧౩౯౩. ‘‘ఇదఞ్చ మే మణిరతనం, పస్స త్వం ద్విపదుత్తమ;

ఇత్థీనం విగ్గహా చేత్థ, పురిసానఞ్చ విగ్గహా.

౧౩౯౪. ‘‘మిగానం విగ్గహా చేత్థ, సకుణానఞ్చ విగ్గహా;

నాగరాజా సుపణ్ణా చ [నాగరాజే సుపణ్ణే చ (సీ. స్యా. పీ.)], మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౩౯౫. ‘‘హత్థానీకం రథానీకం, అస్సే పత్తీ చ వమ్మినే [ధజాని చ (పీ.)];

చతురఙ్గినిమం సేనం, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౩౯౬. ‘‘హత్థారోహే అనీకట్ఠే, రథికే పత్తికారకే;

బలగ్గాని వియూళ్హాని [వియూహాని (స్యా. క.)], మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౩౯౭. ‘‘పురం ఉద్ధాపసమ్పన్నం [ఉద్దాపసమ్పన్నం (సీ. పీ.), అట్టాలసమ్పన్నం (స్యా.)], బహుపాకారతోరణం;

సిఙ్ఘాటకేసు భూమియో, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౩౯౮. ‘‘ఏసికా పరిఖాయో చ, పలిఖం అగ్గళాని చ;

అట్టాలకే చ ద్వారే చ, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౩౯౯. ‘‘పస్స తోరణమగ్గేసు, నానాదిజా గణా బహూ;

హంసా కోఞ్చా మయూరా చ, చక్కవాకా చ కుక్కుహా.

౧౪౦౦. ‘‘కుణాలకా బహూ చిత్రా, సిఖణ్డీ జీవజీవకా;

నానాదిజగణాకిణ్ణం, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౦౧. ‘‘పస్స నగరం సుపాకారం, అబ్భుతం లోమహంసనం;

సముస్సితధజం రమ్మం, సోణ్ణవాలుకసన్థతం.

౧౪౦౨. ‘‘పస్సేత్థ [పస్స త్వం (సీ. పీ.)] పణ్ణసాలాయో, విభత్తా భాగసో మితా;

నివేసనే నివేసే చ, సన్ధిబ్యూహే పథద్ధియో.

౧౪౦౩. ‘‘పానాగారే చ సోణ్డే చ, సూనా [సూణా (సీ. పీ.), సుద్దా (స్యా. క.)] ఓదనియా ఘరా;

వేసీ చ గణికాయో చ, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౦౪. ‘‘మాలాకారే చ రజకే, గన్ధికే అథ దుస్సికే;

సువణ్ణకారే మణికారే, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౦౫ఆళారికే చ సూదే చ, నటనాటకగాయినో;
పాణిస్సరే కుమ్భథూనికే, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౦౬పస్స భేరీ ముదిఙ్గా చ, సఙ్ఖా పణవదిన్దిమా;
సబ్బఞ్చ తాళావచరం, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౦౭సమ్మతాలఞ్చ వీణఞ్చ, నచ్చగీతం సువాదితం;
తూరియతాళితసఙ్ఘుట్ఠం , మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౦౮లఙ్ఘికా ముట్ఠికా చేత్థ, మాయాకారా చ సోభియా;
వేతాలికే [వేత్తలికే (క॰)] చ జల్లే చ, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౦౯సమజ్జా చేత్థ వత్తన్తి, ఆకిణ్ణా నరనారిభి;
మఞ్చాతిమఞ్చే భూమియో, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౧౦పస్స మల్లే సమజ్జస్మిం, ఫోటేన్తే [పాతేన్తే (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)] దిగుణం భుజం;
నిహతే నిహతమానే చ, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౧౧పస్స పబ్బతపాదేసు, నానామిగగణా బహూ;
సీహా బ్యగ్ఘా వరాహా చ, అచ్ఛకోకతరచ్ఛయో.

౧౪౧౨పలాసాదా గవజా చ, మహింసా రోహితా రురూ;
ఏణేయ్యా చ వరాహా [సరభా (స్యా॰)] చ, గణినో నీక [నిఙ్క (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)] సూకరా.

౧౪౧౩కదలిమిగా బహూ చిత్రా, బిళారా ససకణ్టకా;
నానామిగగణాకిణ్ణం, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౧౪నజ్జాయో సుపతిత్థాయో, సోణ్ణవాలుకసన్థతా;
అచ్ఛా సవన్తి అమ్బూని, మచ్ఛగుమ్బనిసేవితా.

౧౪౧౫కుమ్భీలా మకరా చేత్థ, సుసుమారా చ కచ్ఛపా;
పాఠీనా పావుసా మచ్ఛా, బలజా [వలజా (సీ॰), వాలజా (పీ॰)] ముఞ్జరోహితా.

౧౪౧౬నానాదిజగణాకిణ్ణా, నానాదుమగణాయుతా;
వేళురియక-రోదాయో [వేళురియఫలకరోదాయో (సీ॰)], మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౧౭పస్సేత్థ పోక్ఖరణియో, సువిభత్తా చతుద్దిసా;
నానాదిజగణాకిణ్ణా, పుథులోమనిసేవితా.

౧౪౧౮సమన్తోదకసమ్పన్నం , మహిం సాగరకుణ్డలం;
ఉపేతం వనరాజేహి, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౧౯పురతో విదేహే పస్స, గోయానియే చ పచ్ఛతో;
కురుయో జమ్బుదీపఞ్చ, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౨౦పస్స చన్దం సూరియఞ్చ, ఓభాసన్తే చతుద్దిసా;
సినేరుం అనుపరియన్తే, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౨౧సినేరుం హిమవన్తఞ్చ, సాగరఞ్చ మహీతలం [మహిద్ధికం (సీ. పీ.), మహిద్ధియం (స్యా.)];
చత్తారో చ మహారాజే, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౨౨ఆరామే వనగుమ్బే చ, పాటియే [పిట్ఠియే (క.)] చ సిలుచ్చయే;
రమ్మే కిమ్పురిసాకిణ్ణే, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౨౩ఫారుసకం చిత్తలతం, మిస్సకం నన్దనం వనం;
వేజయన్తఞ్చ పాసాదం, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౨౪సుధమ్మం తావతింసఞ్చ, పారిఛత్తఞ్చ పుప్ఫితం;
ఏరావణం నాగరాజం, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౨౫పస్సేత్థ దేవకఞ్ఞాయో, నభా విజ్జురివుగ్గతా;
నన్దనే విచరన్తియో, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౨౬పస్సేత్థ దేవకఞ్ఞాయో, దేవపుత్తపలోభినీ;
దేవపుత్తే రమమానే [చరమానే (సీ. పీ.)], మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౨౭పరోసహస్సపాసాదే, వేళురియఫలసన్థతే;
పజ్జలన్తే చ [పజ్జలన్తేన (సీ. స్యా. పీ.)] వణ్ణేన, మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౨౮తావతింసే చ యామే చ, తుసితే చాపి నిమ్మితే;
పరనిమ్మితవసవత్తినో [పరనిమ్మితాభిరతినో (సీ. పీ.)], మణిమ్హి పస్స నిమ్మితం.

౧౪౨౯“పస్సేత్థ పోక్ఖరణియో, విప్పసన్నోదికా సుచీ;
మన్దాలకేహి సఞ్ఛన్నా, పదుముప్పలకేహి చ.

౧౪౩౦“దసేత్థ రాజియో సేతా, దసనీలా [దస్సనీయా (క.)] మనోరమా;
ఛ పిఙ్గలా పన్నరస, హలిద్దా చ చతుద్దస.

౧౪౩౧“వీసతి తత్థ సోవణ్ణా, వీసతి రజతామయా;
ఇన్దగోపకవణ్ణాభా, తావ దిస్సన్తి తింసతి.

౧౪౩౨“దసేత్థ కాళియో ఛచ్చ, మఞ్జేట్ఠా పన్నవీసతి;
మిస్సా బన్ధుకపుప్ఫేహి, నీలుప్పలవిచిత్తికా.

౧౪౩౩“ఏవం సబ్బఙ్గసమ్పన్నం, అచ్చిమన్తం పభస్సరం;
ఓధిసుఙ్కం మహారాజ, పస్స త్వం ద్విపదుత్తమ”.

మణికణ్డం నామ.

అక్ఖకణ్డం

౧౪౩౪“ఉపాగతం రాజ ముపేహి లక్ఖం, నేతాదిసం మణిరతనం తవత్థి;
ధమ్మేన జిస్సామ [జియ్యామ (సీ. స్యా. పీ.)] అసాహసేన, జితో చ నో ఖిప్పమవాకరోహి.

౧౪౩౫“పఞ్చాల -పచ్చుగ్గత-సూరసేన, మచ్ఛా [మజ్ఝా (క.)] చ మద్దా సహ కేకకేభి;
పస్సన్తు నోతే అసఠేన యుద్ధం, న నో సభాయం న కరోన్తి కిఞ్చి”.

౧౪౩౬“తే పావిసుం అక్ఖమదేన మత్తా, రాజా కురూనం పుణ్ణకో చాపి యక్ఖో;
రాజా కలిం విచ్చినమగ్గహేసి, కటం అగ్గహీ పుణ్ణకో నామ యక్ఖో.

౧౪౩౭“తే తత్థ జూతే ఉభయే సమాగతే, రఞ్ఞం సకాసే సఖీనఞ్చ మజ్ఝే;
అజేసి యక్ఖో నరవీరసేట్ఠం, తత్థప్పనాదో తుములో బభూవ”.

౧౪౩౮“జయో మహారాజ పరాజయో చ, ఆయూహతం అఞ్ఞతరస్స హోతి;
జనిన్ద జీనోసి [జిన్నోసి (స్యా.), జితోసి (పీ.) జినోమ్హి (క.)] వరద్ధనేన, జితో చ మే ఖిప్పమవాకరోహి”.

౧౪౩౯“హత్థీ గవస్సా మణికుణ్డలా చ, యఞ్చాపి మయ్హం [అఞ్ఞం (క.)] రతనం పథబ్యా;
గణ్హాహి కచ్చాన వరం ధనానం, ఆదాయ యేనిచ్ఛసి తేన గచ్ఛ”.

౧౪౪౦“హత్థీ గవస్సా మణికుణ్డలా చ, యఞ్చాపి తుయ్హం రతనం పథబ్యా;

తేసం వరో విధురో నామ కత్తా, సో మే జితో తం మే అవాకరోహి”.

౧౪౪౧అత్తా చ మే సో సరణం గతీ చ, దీపో చ లేణో చ పరాయణో చ;

అసన్తులేయ్యో మమ సో ధనేన, పాణేన మే సాదిసో ఏస కత్తా”.

౧౪౪౨చిరం వివాదో మమ తుయ్హఞ్చస్స, కామఞ్చ పుచ్ఛామ తమేవ గన్త్వా;

ఏసోవ నో వివరతు ఏతమత్థం, యం వక్ఖతీ హోతు కథా [తథా (స్యా. క.)] ఉభిన్నం”.

౧౪౪౩అద్ధా హి సచ్చం భణసి, న చ మాణవ సాహసం;

తమేవ గన్త్వా పుచ్ఛామ, తేన తుస్సాముభో జనా”.

౧౪౪౪సచ్చం ను దేవా విదహూ కురూనం, ధమ్మే ఠితం విధురం నామమచ్చం;

దాసోసి రఞ్ఞో ఉద వాసి ఞాతి, విధురోతి సఙ్ఖా కతమాసి లోకే”.

౧౪౪౫ఆమాయదాసాపి భవన్తి హేకే, ధనేన కీతాపి భవన్తి దాసా;

సయమ్పి హేకే ఉపయన్తి దాసా, భయా పణున్నాపి భవన్తి దాసా.

౧౪౪౬ఏతే నరానం చతురోవ దాసా, అద్ధా హి యోనితో అహమ్పి జాతో;

భవో చ రఞ్ఞో అభవో చ రఞ్ఞో, దాసాహం దేవస్స పరమ్పి గన్త్వా;

ధమ్మేన మం మాణవ తుయ్హ దజ్జా”.

౧౪౪౭అయం [అయమ్పి (స్యా. క.)] దుతీయో విజయో మమజ్జ, పుట్ఠో హి కత్తా వివరేత్థ [వివరిత్థ (సీ. స్యా. క.)] పఞ్హం;

అధమ్మరూపో వత రాజసేట్ఠో, సుభాసితం నానుజానాసి మయ్హం”.

౧౪౪౮ఏవం చే నో సో వివరేత్థ పఞ్హం, దాసోహమస్మి న చ ఖోస్మి ఞాతి;

గణ్హాహి కచ్చాన వరం ధనానం, ఆదాయ యేనిచ్ఛసి తేన గచ్ఛ”.

అక్ఖకణ్డం నామ.

ఘరావాసపఞ్హా

౧౪౪౯విధుర వసమానస్స, గహట్ఠస్స సకం ఘరం;

ఖేమా వుత్తి కథం అస్స, కథన్ను అస్స సఙ్గహో.

౧౪౫౦అబ్యాబజ్ఝం [అబ్యాపజ్ఝం (సీ. స్యా. పీ.)] కథం అస్స, సచ్చవాదీ చ మాణవో;

అస్మా లోకా పరం లోకం, కథం పేచ్చ న సోచతి”.

౧౪౫౧తం తత్థ గతిమా ధితిమా, మతిమా అత్థదస్సిమా;

సఞ్ఞాతా [సఞ్ఞాతో (క.)] సబ్బధమ్మానం, విధురో ఏతదబ్రవి.

౧౪౫౨న సాధారణదారస్స, న భుఞ్జే సాదుమేకకో;
న సేవే లోకాయతికం, నేతం పఞ్ఞాయ వడ్ఢనం.

౧౪౫౩సీలవా వత్తసమ్పన్నో, అప్పమత్తో విచక్ఖణో;
నివాతవుత్తి అత్థద్ధో, సురతో సఖిలో ముదు.

౧౪౫౪సఙ్గహేతా చ మిత్తానం, సంవిభాగీ విధానవా;
తప్పేయ్య అన్నపానేన, సదా సమణబ్రాహ్మణే.

౧౪౫౫ధమ్మకామో సుతాధారో, భవేయ్య పరిపుచ్ఛకో;
సక్కచ్చం పయిరుపాసేయ్య, సీలవన్తే బహుస్సుతే.

౧౪౫౬ఘరమావసమానస్స, గహట్ఠస్స సకం ఘరం;
ఖేమా వుత్తి సియా ఏవం, ఏవం ను అస్స సఙ్గహో.

౧౪౫౭అబ్యాబజ్ఝం సియా ఏవం, సచ్చవాదీ చ మాణవో;
అస్మా లోకా పరం లోకం, ఏవం పేచ్చ న సోచతి".

ఘరావాసపఞ్హా నామ.

లక్ఖణకణ్డం

౧౪౫౮ఏహి దాని గమిస్సామ, దిన్నో నో ఇస్సరేన మే;
మమేవత్థం [తమేవత్థం (పీ.)] పటిపజ్జ, ఏస ధమ్మో సనన్తనో".

౧౪౫౯జానామి మాణవ తయాహమస్మి, దిన్నోహమస్మి తవ ఇస్సరేన;
తీహఞ్చ తం వాసయేము అగారే, యేనద్ధునా అనుసాసేము పుత్తే".

౧౪౬౦తం మే తథా హోతు వసేము తీహం, కురుతం భవజ్జ ఘరేసు కిచ్చం;
అనుసాసతం పుత్తదారే భవజ్జ, యథా తయీ పేచ్చ [పచ్ఛా (సీ. పీ.)] సుఖీ భవేయ్య".

౧౪౬౧సాధూతి వత్వాన పహూతకామో, పక్కామి యక్ఖో విధురేన సద్ధిం;
తం కుఞ్జరాజఞ్ఞహయానుచిణ్ణం, పావేక్ఖి అన్తేపురమరియసేట్ఠో".

౧౪౬౨కోఞ్చం మయూరఞ్చ పియఞ్చ కేతం, ఉపాగమి తత్థ సురమ్మరూపం;

పహూతభక్ఖం బహుఅన్నపానం, మసక్కసారం వియ వాసవస్స".

౧౪౬౩తత్థ నచ్చన్తి గాయన్తి, అవ్హాయన్తి వరావరం;

అచ్ఛరా వియ దేవేసు, నారియో సమలఙ్కతా.

౧౪౬౪సమఙ్గికత్వా పమదాహి యక్ఖం, అన్నేన పానేన చ ధమ్మపాలో;

అత్థత్థ [అగ్గత్థ (స్యా॰ అట్ఠ॰)] మేవానువిచిన్తయన్తో, పావేక్ఖి భరియాయ తదా సకాసే.

౧౪౬౫తం చన్దనగన్ధరసానులిత్తం, సువణ్ణజమ్బోనదనిక్ఖసాదిసం;

భరియంవచా ఏహి సుణోహి భోతి, పుత్తాని ఆమన్తయ తమ్బనేత్తే.

౧౪౬౬సుత్వాన వాక్యం పతినో అనుజ్జా [అనోజా (స్యా॰ క॰)], సుణిసంవచ తమ్బనఖిం సునేత్తం;

ఆమన్తయ వమ్మధరాని చేతే, పుత్తాని ఇన్దీవరపుప్ఫసామే".

౧౪౬౭తే ఆగతే ముద్ధని ధమ్మపాలో, చుమ్బిత్వా పుత్తే అవికమ్పమానో;

ఆమన్తయిత్వాన అవోచ వాక్యం, దిన్నాహం రఞ్ఞా ఇధ మాణవస్స.

౧౪౬౮తస్సజ్జహం అత్తసుఖీ విధేయ్యో, ఆదాయ యేనిచ్ఛతి తేన గచ్ఛతి;

అహఞ్చ వో సాసితుమాగతోస్మి [అనుసాసితుం ఆగతోస్మి (స్యా॰ క॰)], కథం అహం అపరిత్తాయ గచ్ఛే.

౧౪౬౯సచే వో రాజా కురురట్ఠవాసీ [కురుఖేత్తవాసీ (సీ॰ పీ॰)], జనసన్ధో పుచ్ఛేయ్య పహూతకామో;

కిమాభిజానాథ పురే పురాణం, కిం వో పితా అనుసాసే పురత్థా.

౧౪౭౦సమాసనా హోథ మయావ సబ్బే, కోనీధ రఞ్ఞో అబ్భతికో మనుస్సో;

తమఞ్జలిం కరియ వదేథ ఏవం, మా హేవం దేవ న హి ఏస ధమ్మో;

వియగ్ఘరాజస్స నిహీనజచ్చో, సమాసనో దేవ కథం భవేయ్య".

లక్ఖణకణ్డం [పేక్ఖణకణ్డం (సీ॰ క॰)] నామ.

రాజవసతి

౧౪౭౧సో చ పుత్తే [మిత్తే (సీ॰ పీ॰)] అమచ్చే చ, ఞాతయో సుహదజ్జనే;

అలీనమనసఙ్కప్పో, విధురో ఏతదబ్రవి.

౧౪౭౨ఏథయ్యో [ఏథయ్యా (స్యా॰)] రాజవసతిం, నిసీదిత్వా సుణాథ మే;

యథా రాజకులం పత్తో, యసం పోసో నిగచ్ఛతి.

౧౪౨౩‘న హి రాజకులం పత్తో, అఞ్ఞాతో లభతే యసం;

నాసూరో నాపి దుమ్మేధో, నప్పమత్తో కుదాచనం.

౧౪౨౪‘యదాస్స సీలం పఞ్ఞఞ్చ, సోచేయ్యం చాధిగచ్ఛతి;

అథ విస్ససతే త్యమ్హి, గుయ్హఞ్చస్స న రక్ఖతి.

౧౪౨౫‘తులా యథా పగ్గహితా, సమదణ్డా సుధారితా;

అజ్ఝిట్ఠో న వికమ్పేయ్య, స రాజవసతిం వసే.

౧౪౨౬‘‘తులా యథా పగ్గహితా, సమదణ్డా సుధారితా;

సబ్బాని అభిసమ్భోన్తో, స రాజవసతిం వసే.

౧౪౨౭‘దివా వా యది వా రత్తిం, రాజకిచ్చేసు పణ్డితో;

అజ్ఝిట్ఠో న వికమ్పేయ్య, స రాజవసతిం వసే.

౧౪౨౮‘‘దివా వా యది వా రత్తిం, రాజకిచ్చేసు పణ్డితో;

సబ్బాని అభిసమ్భోన్తో, స రాజవసతిం వసే.

౧౪౨౯‘‘యో చస్స సుకతో మగ్గో, రఞ్ఞో సుప్పటియాదితో;

న తేన వుత్తో గచ్ఛేయ్య, స రాజవసతిం వసే.

౧౪౩౦‘న రఞ్ఞో సదిసం [సమకం (సీ. స్యా. పీ.)] భుఞ్జే, కామభోగే కుదాచనం;

సబ్బత్థ పచ్ఛతో గచ్ఛే, స రాజవసతిం వసే.

౧౪౩౧‘న రఞ్ఞో సదిసం వత్థం, న మాలం న విలేపనం;

ఆకప్పం సరకుత్తిం వా, న రఞ్ఞో సదిసమాచరే;

అఞ్ఞం కరేయ్య ఆకప్పం, స రాజవసతిం వసే.

౧౪౩౨‘కీళే రాజా అమచ్చేహి, భరియాహి పరివారితో;

నామచ్చో రాజభరియాసు, భావం కుబ్బేథ పణ్డితో.

౧౪౩౩‘అనుద్ధతో అచపలో, నిపకో సంవుతిన్ద్రియో;

మనోపణిధిసమ్పన్నో, స రాజవసతిం వసే.

౧౪౩౪‘నాస్స భరియాహి కీళేయ్య, న మన్తేయ్య రహోగతో;

నాస్స కోసా ధనం గణ్హే, స రాజవసతిం వసే.

౧౪౮౫ న నిద్దం బహు మఞ్ఞేయ్య [న నిద్దన్నం బహుం మఞ్ఞే (సీ. పీ.)], న మదాయ సురం పివే;
నాస్స దాయే మిగే హఞ్ఞే, స రాజవసతిం వసే.

౧౪౮౬ నాస్స పీఠం న పల్లఙ్కం, న కోచ్ఛం న నావం [నాగం (సీ. పీ.)] రథం;
సమ్మతోమ్హీతి ఆరూహే, స రాజవసతిం వసే.

౧౪౮౭ నాతిదూరే భజే [భవే (సీ. పీ.)] రఞ్ఞో, నాచ్చాసన్నే విచక్ఖణో;
సమ్ముఖఞ్చస్స తిట్ఠేయ్య, సన్దిస్సన్తో సభత్తునో.

౧౪౮౮ న వే [మే (స్యా. క.)] రాజా సఖా హోతి, న రాజా హోతి మేథునో;
ఖిప్పం కుజ్ఝన్తి రాజానో, సూకేనక్ఖీవ ఘట్టితం.

౧౪౮౯ న పూజితో మఞ్ఞమానో, మేధావీ పణ్డితో నరో;
ఫరుసం పతిమన్తేయ్య, రాజానం పరిసంగతం.

౧౪౯౦ లద్ధద్వారో లభే ద్వారం [లద్ధవారోలభే వారం (పీ.)], నేవ రాజూసు విస్ససే;
అగ్గీవ సంయతో తిట్ఠే [అగ్గీవ యతో తిట్ఠేయ్య (సీ. పీ.)], స రాజవసతిం వసే.

౧౪౯౧ పుత్తం వా భాతరం వా సం, సమ్పగ్గణ్హాతి ఖత్తియో;
గామేహి నిగమేహి వా, రట్ఠేహి జనపదేహి వా;
తుణ్హీభూతో ఉపేక్ఖేయ్య, న భణే ఛేకపాపకం.

౧౪౯౨ హత్థారోహే అనీకట్ఠే, రథికే పత్తికారకే;
తేసం కమ్మావదానేన [కమ్మాపవాదేన (స్యా.)], రాజా వడ్ఢేతి వేతనం;
న తేసం అన్తరా గచ్ఛే, స రాజవసతిం వసే.

౧౪౯౩ చాపోవూనుదరో ధీరో [చాపోవ ఓనమే ధీరో (స్యా.)], వంసోవాపి పకమ్పయే;
పటిలోమం న వత్తేయ్య, స రాజవసతిం వసే.

౧౪౯౪ చాపోవూనుదరో అస్స, మచ్ఛోవస్స అజివ్హవా [అజివ్హతా (స్యా. క.)];
అప్పాసీ నిపకో సూరో, స రాజవసతిం వసే.

౧౪౯౫ న బాళ్హం ఇత్థిం గచ్ఛేయ్య, సమ్పస్సం తేజసఙ్ఖయం;
కాసం సాసం దరం బల్యం, ఖీణమేధో నిగచ్ఛతి.

౧౪౯౬నాతివేలం పభాసేయ్య, న తుణ్హీ సబ్బదా సియా;

అవికిణ్ణం మితం వాచం, పత్తే కాలే ఉదీరయే.

౧౪౯౭అక్కోధనో అసఙ్ఘట్టో, సచ్చో సణ్హో అపేసుణో;

సమ్ఫం గిరం న భాసేయ్య, స రాజవసతిం వసే.

౧౪౯౮[అయం గాథా నత్థి పీ. పోత్థకే] “మాతాపేత్తిభరో అస్స, కులే జేట్ఠాపచాయికో;

సణ్హో సఖిలసమ్భాసో [హిరిఓత్తప్పసమ్పన్నో (సీ. క.)], స రాజవసతిం వసే [అయం గాథా నత్థి పీ. పోత్థకే].

౧౪౯౯వినీతో సిప్పవా దన్తో, కతత్తో నియతో ముదు;

అప్పమత్తో సుచి దక్ఖో, స రాజవసతిం వసే.

౧౫౦౦నివాతవుత్తి వుద్ధేసు, సప్పతిస్సో సగారవో;

సురతో సుఖసంవాసో, స రాజవసతిం వసే.

౧౫౦౧ఆరకా పరివజ్జేయ్య, సహితుం పహితం జనం;

భత్తారఞ్ఞేవుదిక్ఖేయ్య, న చ అఞ్ఞస్స రాజినో.

౧౫౦౨సమణే బ్రాహ్మణే చాపి, సీలవన్తే బహుస్సుతే;

సక్కచ్చం పయిరుపాసేయ్య, స రాజవసతిం వసే.

౧౫౦౩సమణే బ్రాహ్మణే చాపి, సీలవన్తే బహుస్సుతే;

సక్కచ్చం అనువాసేయ్య, స రాజవసతిం వసే.

౧౫౦౪సమణే బ్రాహ్మణే చాపి, సీలవన్తే బహుస్సుతే;

తప్పేయ్య అన్నపానేన, స రాజవసతిం వసే.

౧౫౦౫సమణే బ్రాహ్మణే చాపి, సీలవన్తే బహుస్సుతే;

ఆసజ్జ పఞ్ఞే సేవేథ, ఆకఙ్ఖం వుద్ధిమత్తనో.

౧౫౦౬దిన్నపుబ్బం న హాపేయ్య, దానం సమణబ్రాహ్మణే;

న చ కిఞ్చి నివారేయ్య, దానకాలే వణిబ్బకే.

౧౫౦౭పఞ్ఞవా బుద్ధిసమ్పన్నో, విధానవిధికోవిదో;

కాలఞ్ఞూ సమయఞ్ఞూ చ, స రాజవసతిం వసే.

౧౫౦౮ఉట్ఠాతా కమ్మధేయ్యేసు, అప్పమత్తో విచక్ఖణో;

సుసంవిహితకమ్మన్తో, స రాజవసతిం వసే.

౧౩౦౯ఖలం సాలం పసుం ఖేత్తం, గన్తా చస్స అభిక్ఖణం;

మితం ధఞ్ఞం నిధాపేయ్య, మితంవ పాచయే ఘరే.

౧౩౧౦పుత్తం వా భాతరం వా సం, సీలేసు అసమాహితం;

అనఙ్గవా హి తే బాలా, యథా పేతా తథేవ తే;

చోళఞ్చ నేసం పిణ్డఞ్చ, ఆసీనానం పదాపయే.

౧౩౧౧దాసే కమ్మకరే పేస్సే, సీలేసు సుసమాహితే;

దక్ఖే ఉట్ఠానసమ్పన్నే, ఆధిపచ్చమ్హి ఠాపయే.

౧౩౧౨సీలవా చ అలోలో [అలోభో (స్యా. క.)] చ, అనురక్ఖో [అనురత్తో (సీ. పీ.)] చ రాజినో;

ఆవీ రహో హితో తస్స, స రాజవసతిం వసే.

౧౩౧౩ఛన్దఞ్ఞూ రాజినో చస్స, చిత్తట్ఠో అస్స రాజినో;

అసఙ్కుసకవుత్తిస్స, స రాజవసతిం వసే.

౧౩౧౪ఉచ్ఛాదయే చ న్హాపయే [అచ్ఛాదనే చ న్హాపే చ (స్యా. క.)], ధోవే పాదే అధోసిరం;

ఆహతోపి న కుప్పేయ్య, స రాజవసతిం వసే.

౧౩౧౫కుమ్భమ్పఞ్జలిం కరియా [కురియా (సీ.)], చాటఞ్చాపి [వాయసం వా (సీ. పీ.)] పదక్ఖిణం;

కిమేవ సబ్బకామానం, దాతారం ధీరముత్తమం.

౧౩౧౬యో దేతి సయనం వత్థం, యానం ఆవసథం ఘరం;

పజ్జున్నోరివ భూతాని, భోగేహి అభివస్సతి.

౧౩౧౭ఏసయ్యో రాజవసతి, వత్తమానో యథా నరో;

ఆరాధయతి రాజానం, పూజం లభతి భత్తుసు".

రాజవసతి నామ.

అన్తరపేయ్యాలం

౧౩౧౮ఏవం సమనుసాసిత్వా, ఞాతిసఙ్ఘం విచక్ఖణో;

పరికిణ్ణో సుహదేహి, రాజానముపసఙ్కమి.

౧౩౧౯వన్దిత్వా సిరసా పాదే, కత్వా చ నం పదక్ఖిణం;

విధురో అవచ రాజానం, పగ్గహేత్వాన అఞ్జలిం.

౧౩౨౦అయం మం మాణవో నేతి, కత్తుకామో [గన్తుకామో (క.)] యథామతి;
ఞాతీనత్థం పవక్ఖామి, తం సుణోహి అరిన్దమ.

౧౩౨౧పుత్తే చ మే ఉదిక్ఖేసి, యఞ్చ మఞ్ఞం ఘరే ధనం;
యథా పేచ్చ [పచ్ఛా (స్యా. క.)] న హాయేథ, ఞాతిసఙ్ఘో మయీ గతే.

౧౩౨౨యథేవ ఖలతీ భూమ్యా, భూమ్యాయేవ పతిట్ఠతి;
ఏవేతం ఖలితం మయ్హం, ఏతం పస్సామి అచ్చయం".

౧౩౨౩సక్కా న గన్తుం ఇతి మయ్హ హోతి, ఛేత్వా [ఝత్వా (సీ. పీ.)] వధిత్వా ఇధ కాతియానం;
ఇధేవ హోహీ ఇతి మయ్హ రుచ్చతి, మా త్వం అగా ఉత్తమభూరిపఞ్ఞ".

౧౩౨౪మా హేవధమ్మేసు మనం పణీదహి, అత్థే చ ధమ్మే చ యుత్తో భవస్సు;
ధిరత్థు కమ్మం అకుసలం అనరియం, యం కత్వా పచ్ఛా నిరయం వజేయ్య.

౧౩౨౫నేవేస ధమ్మో న పునేత [పునేతి (స్యా. క.)] కిచ్చం, అయిరో హి దాసస్స జనిన్ద ఇస్సరో;
ఘాతేతుం ఝాపేతుం అథోపి హన్తుం, న చ మయ్హ కోధత్థి వజామి చాహం".

౧౩౨౬జేట్ఠపుత్తం ఉపగుయ్హ, వినేయ్య హదయే దరం;
అస్సుపుణ్ణేహి నేత్తేహి, పావిసీ సో మహాఘరం".

౧౩౨౭సాలావ సమ్మపతితా [సమ్పమథితా (సీ. పీ.)], మాలుతేన పమద్దితా;
సేన్తి పుత్తా చ దారా చ, విధురస్స నివేసనే.

౧౩౨౮ఇత్థిసహస్సం భరియానం, దాసిసత్తసతాని చ;
బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, విధురస్స నివేసనే.

౧౩౨౯ఓరోధా చ కుమారా చ, వేసియానా చ బ్రాహ్మణా;
బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, విధురస్స నివేసనే.

౧౩౩౦హత్థారోహా అనీకట్ఠా, రథికా పత్తికారకా;
బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, విధురస్స నివేసనే.

౧౩౩౧సమాగతా జానపదా, నేగమా చ సమాగతా;

బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, విధురస్స నివేసనే.

౧౫౩౨ఇత్థిసహస్సం భరియానం, దాసిసత్తసతాని చ;
బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, కస్మా నో విజహిస్ససి.

౧౫౩౩‘ఓరోధా చ కుమారా చ, దాసిసత్తసతాని చ;
బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, కస్మా నో విజహిస్ససి.

౧౫౩౪హత్థారోహా అనీకట్ఠా, దాసిసత్తసతాని చ;
బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, కస్మా నో విజహిస్ససి.

౧౫౩౫సమాగతా జానపదా, దాసిసత్తసతాని చ;
బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, కస్మా నో విజహిస్ససి”.

౧౫౩౬“కత్వా ఘరేసు కిచ్చాని, అనుసాసిత్వా సకం జనం;
మిత్తామచ్చే చ భచ్చే చ [సుహజ్జే (పీ. క.)], పుత్తదారే చ బన్ధవే.

౧౫౩౭‘కమ్మన్తం సంవిధేత్వాన, ఆచిక్ఖిత్వా ఘరే ధనం;
నిధిఞ్చ ఇణదానఞ్చ, పుణ్ణకం ఏతదబ్రవి.

౧౫౩౮అవసీ తువం మయ్హ తీహం అగారే, కతాని కిచ్చాని ఘరేసు మయ్హం;
అనుసాసితా పుత్తదారా మయా చ, కరోమ కచ్చాన [కిచ్చాని (స్యా. క.)] యథామతిం తే”.

౧౫౩౯“సచే హి కత్తే అనుసాసితా తే, పుత్తా చ దారా అనుజీవినో చ;
హన్దేహి దానీ తరమానరూపో, దీఘో హి అద్ధాపి అయం పురత్థా.

౧౫౪౦అఛమ్భితోవ [అయమ్భితోవ (సీ. పీ.)] గణ్హాహి, ఆజానేయ్యస్స వాలధిం;
ఇదం పచ్ఛిమకం తుయ్హం, జీవలోకస్స దస్సనం”.

౧౫౪౧సోహం కిస్స ను భాయిస్సం, యస్స మే నత్థి దుక్కటం;
కాయేన వాచా మనసా, యేన గచ్ఛేయ్య దుగ్గతిం”.

౧౫౪౨సో అస్సరాజా విధురం వహన్తో, పక్కామి వేహాయసమన్తలిక్ఖే;
సాఖాసు సేలేసు అసజ్జమానో, కాలాగిరిం ఖిప్పముపాగమాసి”.

౧౫౪౩ఇత్థిసహస్సం భరియానం, దాసిసత్తసతాని చ;
బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, యక్ఖో బ్రాహ్మణవణ్ణేన;

విధురం ఆదాయ గచ్ఛతి.

౧౩౪౪సమాగతా జానపదా, నేగమా చ సమాగతా;

బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, యక్ఖో బ్రాహ్మణవణ్ణేన;

విధురం ఆదాయ గచ్ఛతి.

౧౩౪౫ఇత్థిసహస్సం భరియానం, దాసిసత్తసతాని చ;

బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, పణ్డితో సో కుహిం గతో.

౧౩౪౬సమాగతా జానపదా, నేగమా చ సమాగతా;

బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, పణ్డితో సో కుహిం గతో”.

౧౩౪౭సచే సో సత్తరత్తేన, నాగచ్ఛిస్సతి పణ్డితో;

సబ్బే అగ్గిం పవేక్ఖామ [పవిస్సామ (స్యా.)], నత్థత్థో జీవితేన నో”.

౧౩౪౮పణ్డితో చ వియత్తో చ, విభావీ చ విచక్ఖణో;

ఖిప్పం మోచియ అత్తానం, మా భాయిత్థాగమిస్సతి” [ఖిప్పం మోచేస్సత’త్తానం, మా భాథ ఆగమిస్సతి (సీ. పీ.)].

అన్తరపేయ్యాలం నామ.

సాధునరధమ్మకణ్డం

౧౩౪౯సో తత్థ గన్త్వాన విచిన్తయన్తో, ఉచ్చావచా చేతనకా [చేతనతా (క.)] భవన్తి;

నయిమస్స జీవేన మమత్థి కిఞ్చి, హన్త్వానిమం హదయమానయిస్సం” [ఆదియిస్సం (సీ. పీ.)].

౧౩౫౦సో తత్థ గన్త్వా పబ్బతన్తరస్మిం [పబ్బతపాదస్మిం (క.)], అన్తో పవిసిత్వాన పదుట్ఠచిత్తో;

అసంవుతస్మిం జగతిప్పదేసే, అధోసిరం ధారయి కాతియానో.

౧౩౫౧సో లమ్బమానో నరకే పపాతే, మహబ్భయే లోమహంసే విదుగ్గే;

అసన్తసన్తో కురూనం కత్తుసేట్ఠో, ఇచ్చబ్రవి పుణ్ణకం నామ యక్ఖం.

౧౩౫౨అరియావకాసోసి అనరియరూపో, అసఞ్ఞతో సఞ్ఞతసన్నికాసో;

అచ్చాహితం కమ్మం కరోసి లుద్రం, భావే చ తే కుసలం నత్థి కిఞ్చి.

౧౩౫౩యం మం పపాతస్మిం పపాతుమిచ్ఛసి, కో ను తవత్థో మరణేన మయ్హం;

అమానుసస్సేవ తవజ్జ వణ్ణో, ఆచిక్ఖ మే త్వం కతమాసి దేవతా”.

౧౫౫౪యది తే సుతో పుణ్ణకో నామ యక్ఖో, రఞ్ఞో కువేరస్స హి సో సజిబ్బో [సజీవో (సీ. పీ.)];
భూమిన్ధరో వరుణో నామ నాగో, బ్రహా సుచీ వణ్ణబలూపపన్నో.

౧౫౫౫తస్సానుజం ధీతరం కామయామి, ఇరన్ధతీ నామ సా నాగకఞ్ఞా;
తస్సా సుమజ్ఝాయ పియాయ హేతు, పతారయిం తుయ్హ వధాయ ధీర”.

౧౫౫౬మా హేవ త్వం [తే (స్యా. క.)] యక్ఖ అహోసి మూళ్హో, నట్ఠా బహూ దుగ్గహీతేన లోకే [లోకా (సీ. స్యా. క.)];
కిం తే సుమజ్ఝాయ పియాయ కిచ్చం, మరణేన మే ఇఙ్ఘ సుణోమి [సుణోమ (సీ. పీ.)] సబ్బం”.

౧౫౫౭మహానుభావస్స మహోరగస్స, ధీతుకామో ఞాతిభతో [ఞాతిగతో (పీ.)] హమస్మి;
తం యాచమానం ససురో అవోచ, యథా మమఞ్ఞింసు సుకామనీతం.

౧౫౫౮దజ్జేము ఖో తే సుతనుం సునేత్తం, సుచిమ్హితం చన్దనలిత్తగత్తం;
సచే తువం హదయం పణ్డితస్స, ధమ్మేన లద్ధా ఇధ మాహరేసి;
ఏతేన విత్తేన కుమారి లబ్భా, నఞ్ఞం ధనం ఉత్తరి పత్థయామ.

౧౫౫౯ఏవం న మూళ్హోస్మి సుణోహి కత్తే, న చాపి మే దుగ్గహితత్థి కిఞ్చి;
హదయేన తే ధమ్మలద్ధేన నాగా, ఇరన్ధతిం నాగకఞ్ఞం దదన్తి.

౧౫౬౦తస్మా అహం తుయ్హం వధాయ యుత్తో, ఏవం మమత్థో మరణేన తుయ్హం;
ఇధేవ తం నరకే పాతయిత్వా, హన్త్వాన తం హదయమానయిస్సం”.

౧౫౬౧ఖిప్పం మమం ఉద్ధర కాతియాన, హదయేన మే యది తే అత్థి కిచ్చం;
యే కేచిమే సాధునరస్స ధమ్మా, సబ్బేవ తే పాతుకరోమి అజ్జ”.

౧౫౬౨సో పుణ్ణకో కురూనం కత్తుసేట్ఠం, నగముద్ధని ఖిప్పం పతిట్ఠపేత్వా;
అస్సత్థమాసీనం సమేక్ఖియాన, పరిపుచ్ఛి కత్తారమనోమపఞ్ఞం.

౧౫౬౩సముద్ధతో మేసి తువం పపాతా, హదయేన తే అజ్జ మమత్థి కిచ్చం;
యే కేచిమే సాధునరస్స ధమ్మా, సబ్బేవ మే పాతుకరోహి అజ్జ”.

౧౫౬౪సముద్ధతో త్యస్మి అహం పపాతా, హదయేన మే యది తే అత్థి కిచ్చం;
యే కేచిమే సాధునరస్స ధమ్మా, సబ్బేవ తే పాతుకరోమి అజ్జ”.

౧౫౬౫యాతానుయాయీ చ భవాహి మాణవ, అల్లఞ్చ [అద్దఞ్చ (సీ. పీ.)] పాణిం పరివజ్జయస్సు;
మా చస్సు మిత్తేసు కదాచి దుబ్భీ, మా చ వసం అసతీనం నిగచ్ఛే”.

౧౩౬౬కథం ను యాతం అనుయాయీ హోతి, అల్లఞ్చ పాణిం దహతే కథం సో;
అసతీ చ కా కో పన మిత్తదుబ్భో, అక్ఖాహి మే పుచ్ఛితో ఏతమత్థం".

౧౩౬౭అసన్థుతం [అసన్ధవం (స్యా. క.)] నోపి చ దిట్ఠపుబ్బం, యో ఆసనేనాపి నిమన్తయేయ్య;
తస్సేవ అత్థం పురిసో కరేయ్య, యాతానుయాయీతి తమాహు పణ్డితా.

౧౩౬౮యస్సేకరత్తమ్పి ఘరే వసేయ్య, యత్థన్నపానం పురిసో లభేయ్య;
న తస్స పాపం మనసాపి చిన్తయే, అదుబ్భి పాణిం దహతే మిత్తదుబ్భో.

౧౩౬౯యస్స రుక్ఖస్స ఛాయాయ, నిసీదేయ్య సయేయ్య వా;
న తస్స సాఖం భఞ్జేయ్య, మిత్తదుబ్భో హి పాపకో.

౧౩౭౦పుణ్ణమ్పి చేమం పథవిం ధనేన, దజ్జిత్థియా పురిసో సమ్మతాయ;
లద్ధా ఖణం అతిమఞ్ఞేయ్య తమ్పి, తాసం వసం అసతీనం న గచ్ఛే.

౧౩౭౧ఏవం ఖో యాతం అనుయాయీ హోతి, అల్లఞ్చ పాణిం దహతే పునేవం;
అసతీ చ సా సో పన మిత్తదుబ్భో, సో ధమ్మికో హోతి జహస్సు అధమ్మం".

సాధునరధమ్మకణ్డం నామ.

కాలాగిరికణ్డం

౧౩౭౨అవసిం అహం తుయ్హం తీహం అగారే, అన్నేన పానేన ఉపట్ఠితోస్మి;
మిత్తో మమాసీ విసజ్జామహం తం, కామం ఘరం ఉత్తమపఞ్ఞ గచ్ఛ.

౧౩౭౩అపి హాయతు నాగకులా [నాగకులస్స (సీ. స్యా. పీ.)] అత్థో, అలమ్పి మే నాగకఞ్ఞాయ హోతు;
సో త్వం సకేనేవ సుభాసితేన, ముత్తోసి మే అజ్జ వధాయ పఞ్ఞ".

౧౩౭౪హన్ద తువం యక్ఖ మమమ్పి నేహి, ససురం తే [సస్సురం ను తే (సీ. స్యా. పీ. క.)] అత్థం మయి చరస్సు;
మయఞ్చ నాగాధిపతిం విమానం, దక్ఖేము నాగస్స అదిట్ఠపుబ్బం".

౧౩౭౫యం వే నరస్స అహితాయ అస్స, న తం పఞ్ఞో అరహతి దస్సనాయ;
అథ కేన వణ్ణేన అమిత్తగామం, తువమిచ్ఛసి ఉత్తమపఞ్ఞ గన్తుం".

౧౩౭౬అద్ధా పజానామి అహమ్పి ఏతం, న తం పఞ్ఞో అరహతి దస్సనాయ;
పాపఞ్చ మే నత్థి కతం కుహిఞ్చి, తస్మా న సఙ్కే మరణాగమాయ".

౧౩౭౭హన్ద చ ఠానం అతులానుభావం, మయా సహ దక్ఖసి ఏహి కత్తే;

యత్థచ్ఛతి నచ్చగీతేహి నాగో, రాజా యథా వేస్సవణో నళిఞ్ఞం [నిళిఞ్ఞం (స్యా.), నిళఞ్ఞం (క.)].

౧౩౨౮తం నాగకఞ్ఞా చరితం గణేన, నికీళితం నిచ్చమహో చ రత్తిం;

పహూతమాల్యం [బహుత్తమల్లం (క.)] బహుపుప్ఫఛన్నం [బహుపుప్ఫసఞ్ఛన్నం (క.)], ఓభాసతీ విజ్జురివన్తలిక్ఖే.

౧౩౨౯అన్నేన పానేన ఉపేతరూపం, నచ్చేహి గీతేహి చ వాదితేహి;

పరిపూరం కఞ్ఞాహి అలఙ్కతాహి, ఉపసోభతి వత్థపిలన్ధనేన [వత్థపిలన్ధనేహి (క.)].

౧౩౩౦సో పుణ్ణకో కురూనం కత్తుసేట్ఠం, నిసీదయీ పచ్ఛతో ఆసనస్మిం;

ఆదాయ కత్తారమనోమపఞ్ఞం, ఉపానయీ భవనం నాగరఞ్ఞో.

౧౩౩౧పత్వాన ఠానం అతులానుభావం, అట్ఠాసి కత్తా పచ్ఛతో పుణ్ణకస్స;

సామగ్గి పేక్ఖమానో [సామగ్గిపేక్ఖీ పన (సీ. స్యా. పీ.)] నాగరాజా, పుబ్బేవ జామాతరమజ్ఝభాసథ".

౧౩౩౨యన్ను తువం అగమా మచ్చలోకం, అన్వేసమానో హదయం పణ్డితస్స;

కచ్చి సమిద్ధేన ఇధానుపత్తో, ఆదాయ కత్తారమనోమపఞ్ఞం".

౧౩౩౩అయఞ్హి సో ఆగతో యం త్వమిచ్ఛసి, ధమ్మేన లద్ధో మమ ధమ్మపాలో;

తం పస్సథ సమ్ముఖా [తం పస్స ధమ్మం సముఖా (క.)] భాసమానం, సుఖో హవే [భవే (పీ.)] సప్పురిసేహి సఙ్గమో".

కాలాగిరికణ్డం నామ.

౧౩౩౪అదిట్ఠపుబ్బం దిస్వాన, మచ్చో మచ్చుభయట్టితో [భయద్దితో (సీ. పీ.)];

బ్యమ్హితో నాభివాదేసి, నయిదం పఞ్ఞవతామివ".

౧౩౩౫న చమ్హి బ్యమ్హితో నాగ, న చ మచ్చుభయట్టితో;

న వజ్ఝో అభివాదేయ్య, వజ్ఝం వా నాభివాదయే.

౧౩౩౬కథం నో అభివాదేయ్య, అభివాదాపయేథ వే;

యం నరో హన్తుమిచ్ఛేయ్య, తం కమ్మం నుపపజ్జతి".

౧౩౩౭ఏవమేతం యథా బ్రూసి, సచ్చం భాససి పణ్డిత;

న వజ్ఝో అభివాదేయ్య, వజ్ఝం వా నాభివాదయే.

౧౩౮౮కథం నో అభివాదేయ్య, అభివాదాపయేథ వే;
యం నరో హన్తుమిచ్ఛేయ్య, తం కమ్మం నుపపజ్జతి”.

౧౩౮౯అసస్సతం సస్సతం ను తవయిదం, ఇద్ధీజుతీబలవీరియూపపత్తి [ఇద్ధిం జుతిం బలం వీరియూపపత్తి (క.)];
పుచ్ఛామి తం నాగరాజేతమత్థం, కథం ను తే లద్ధమిదం విమానం.

౧౩౯౦అధిచ్చలద్ధం పరిణామజం తే, సయంకతం ఉదాహు దేవేహి దిన్నం;
అక్ఖాహి మే నాగరాజేతమత్థం, యథేవ తే లద్ధమిదం విమానం.

౧౩౯౧నాధిచ్చలద్ధం న పరిణామజం మే, న సయంకతం నాపి దేవేహి దిన్నం;
సకేహి కమ్మేహి అపాపకేహి, పుఞ్ఞేహి మే లద్ధమిదం విమానం”.

౧౩౯౨కిం తే వతం కిం పన బ్రహ్మచరియం, కిస్స సుచిణ్ణస్స అయం విపాకో;
ఇద్ధీజుతీబలవీరియూపపత్తి, ఇదఞ్చ తే నాగ మహావిమానం”.

౧౩౯౩అహఞ్చ భరియా చ మనుస్సలోకే, సద్ధా ఉభో దానపతీ అహువ్హా;
ఓపానభూతం మే ఘరం తదాసి, సన్తప్పితా సమణబ్రాహ్మణా చ.

౧౩౯౪మాలఞ్చ గన్ధఞ్చ విలేపనఞ్చ, పదీపియం సేయ్యముపస్సయఞ్చ;
అచ్ఛాదనం సాయనమన్నపానం, సక్కచ్చ దానాని అదమ్హ తత్థ.

౧౩౯౫తం మే వతం తం పన బ్రహ్మచరియం, తస్స సుచిణ్ణస్స అయం విపాకో;
ఇద్ధీజుతీబలవీరియూపపత్తి, ఇదఞ్చ మే ధీర మహావిమానం’.

౧౩౯౬ఏవం చే తే లద్ధమిదం విమానం, జానాసి పుఞ్ఞానం ఫలూపపత్తిం;
తస్మా హి ధమ్మం చర అప్పమత్తో, యథా విమానం పున మావసేసి’.

౧౩౯౭నయిధ సన్తి సమణబ్రాహ్మణా చ, యేసన్నపానాని దదేము కత్తే;
అక్ఖాహి మే పుచ్ఛితో ఏతమత్థం, యథా విమానం పున మావసేమ”.

౧౩౯౮భోగీ హి తే సన్తి ఇధూపపన్నా, పుత్తా చ దారా అనుజీవినో చ;
తేసు తువం వచసా కమ్మునా చ, అసమ్పదుట్ఠో చ భవాహి నిచ్చం.

౧౩౯౯ఏవం తువం నాగ అసమ్పదోసం, అనుపాలయ వచసా కమ్మునా చ;
ఠత్వా ఇధ యావతాయుకం విమానే, ఉద్ధం ఇతో గచ్ఛసి దేవలోకం”.

౧౪౦౦అద్ధా హి సో సోచతి రాజసేట్ఠో, తయా వినా యస్స తువం సజిబ్భో;

దుక్ఖూపనీతోపి తయా సమేచ్చ, విన్దేయ్య పోసో సుఖమాతురోపి".

౧౬౦౧అద్ధా సతం భాససి నాగ ధమ్మం, అనుత్తరం అత్థపదం సుచిణ్ణం;
ఏతాదిసియాసు హి ఆపదాసు, పఞ్ఞాయతే మాదిసానం విసేసో".

౧౬౦౨అక్ఖాహి నో తాయం ముధా ను లద్ధో, అక్ఖేహి నో తాయం అజేసి జూతే;
ధమ్మేన లద్ధో ఇతి తాయమాహ [మా'య'మాహ (స్యా.)], కథం ను త్వం హత్థమిమస్స మాగతో".

౧౬౦౩'యో మిస్సరో తత్థ అహోసి రాజా, తమాయమక్ఖేహి అజేసి జూతే;
సో మం జితో రాజా ఇమస్సదాసి, ధమ్మేన లద్ధోస్మి అసాహసేన.

౧౬౦౪మహోరగో అత్తమనో ఉదగ్గో, సుత్వాన ధీరస్స సుభాసితాని;
హత్థే గహేత్వాన అనోమపఞ్ఞం, పావేక్ఖి భరియాయ తదా సకాసే.

౧౬౦౫యేన త్వం విమలే పణ్డు, యేన భత్తం న రుచ్చతి;
న చ మే తాదిసో వణ్ణో, అయమేసో తమోనుదో.

౧౬౦౬'యస్స తే హదయేనత్థో, ఆగతాయం పభఙ్కరో;
తస్స వాక్యం నిసామేహి, దుల్లభం దస్సనం పున.

౧౬౦౭'దిస్వాన తం విమలా భూరిపఞ్ఞం, దసఙ్గులీ అఞ్జలిం పగ్గహేత్వా;
హట్ఠేన భావేన పతీతరూపా, ఇచ్చబ్రవి కురూనం కత్తుసేట్ఠం.

౧౬౦౮అదిట్ఠపుబ్బం దిస్వాన, మచ్చో మచ్చుభయట్టితో;
బ్యమ్హితో నాభివాదేసి, నయిదం పఞ్ఞవతామివ".

౧౬౦౯'న చమ్హి బ్యమ్హితో నాగి, న చ మచ్చుభయట్టితో;
న వజ్ఝో అభివాదేయ్య, వజ్ఝం వా నాభివాదయే.

౧౬౧౦కథం నో అభివాదేయ్య, అభివాదాపయేథ వే;
యం నరో హన్తుమిచ్ఛేయ్య, తం కమ్మం నుపపజ్జతి".

౧౬౧౧'ఏవమేతం యథా బ్రూసి, సచ్చం భాససి పణ్డిత;
న వజ్ఝో అభివాదేయ్య, వజ్ఝం వా నాభివాదయే.

౧౬౧౨కథం నో అభివాదేయ్య, అభివాదాపయేథ వే;
యం నరో హన్తుమిచ్ఛేయ్య, తం కమ్మం నుపపజ్జతి".

౧౬౧౩‘అసస్సతం సస్సతం ను తవయిదం, ఇద్ధీజుతీబలవీరియూపపత్తి;
పుచ్ఛామి తం నాగకఞ్ఞోతమత్థం, కథం ను తే లద్ధమిదం విమానం.

౧౬౧౪‘అధిచ్చలద్ధం పరిణామజం తే, సయంకతం ఉదాహు దేవేహి దిన్నం;
అక్ఖాహి మే నాగకఞ్ఞోతమత్థం, యథేవ తే లద్ధమిదం విమానం”.

౧౬౧౫‘నాధిచ్చలద్ధం న పరిణామజం మే, న సయం కతం నాపి దేవేహి దిన్నం;
సకేహి కమ్మేహి అపాపకేహి, పుఞ్ఞేహి మే లద్ధమిదం విమానం”.

౧౬౧౬‘కిం తే వతం కిం పన బ్రహ్మచరియం, కిస్స సుచిణ్ణస్స అయం విపాకో;
ఇద్ధీజుతీబలవీరియూపపత్తి, ఇదఞ్చ తే నాగి మహావిమానం”.

౧౬౧౭‘అహఞ్చ ఖో సామికో చాపి మయ్హం, సద్ధా ఉభో దానపతీ అహువ్హా;
ఓపానభూతం మే ఘరం తదాసి, సన్తప్పితా సమణబ్రాహ్మణా చ.

౧౬౧౮‘మాలఞ్చ గన్ధఞ్చ విలేపనఞ్చ, పదీపియం సేయ్యముపస్సయఞ్చ;
అచ్ఛాదనం సాయనమన్నపానం, సక్కచ్చం దానాని అదమ్హ తత్థ.

౧౬౧౯‘తం మే వతం తం పన బ్రహ్మచరియం, తస్స సుచిణ్ణస్స అయం విపాకో;
ఇద్ధీజుతీబలవీరియూపపత్తి , ఇదఞ్చ మే ధీర మహావిమానం”.

౧౬౨౦‘ఏవం చే తే లద్ధమిదం విమానం, జానాసి పుఞ్ఞానం ఫలూపపత్తిం;
తస్మా హి ధమ్మం చర అప్పమత్తా, యథా విమానం పున మావసేసి”.

౧౬౨౧‘నయిధ సన్తి సమణబ్రాహ్మణా చ, యేసన్నపానాని దదేము కత్తే;
అక్ఖాహి మే పుచ్ఛితో ఏతమత్థం, యథా విమానం పున మావసేమ”.

౧౬౨౨‘భోగీ హి తే సన్తి ఇధూపపన్నా, పుత్తా చ దారా అనుజీవినో చ;
తేసు తువం వచసా కమ్మునా చ, అసమ్పదుట్ఠా చ భవాహి నిచ్చం.

౧౬౨౩‘ఏవం తువం నాగి అసమ్పదోసం, అనుపాలయ వచసా కమ్మునా చ;
ఠత్వా ఇధ యావతాయుకం విమానే, ఉద్ధం ఇతో గచ్ఛసి దేవలోకం”.

౧౬౨౪‘అద్ధా హి సో సోచతి రాజసేట్ఠో, తయా వినా యస్స తువం సజిబ్బో;
దుక్ఖూపనీతోపి తయా సమేచ్చ, విన్దేయ్య పోసో సుఖమాతురోపి”.

౧౬౨౫‘అద్ధా సతం భాససి నాగి ధమ్మం, అనుత్తరం అత్థపదం సుచిణ్ణం;

ఏతాదిసియాసు హి ఆపదాసు, పఞ్ఞాయతే మాదిసానం విసేసో”.

౧౬౨౬“అక్ఖాహి నో తాయం ముధా ను లద్ధో, అక్ఖేహి నో తాయం అజేసి జూతే;
ధమ్మేన లద్ధో ఇతి తాయమాహ, కథం ను త్వం హత్థమిమస్స మాగతో”.

౧౬౨౭యో మిస్సరో తత్థ అహోసి రాజా, తమాయమక్ఖేహి అజేసి జూతే;
సో మం జితో రాజా ఇమస్సదాసి, ధమ్మేన లద్ధోస్మి అసాహసేన.

౧౬౨౮యథేవ వరుణో నాగో, పఞ్హం పుచ్ఛిత్థ పణ్డితం;
తథేవ నాగకఞ్ఞాపి, పఞ్హం పుచ్ఛిత్థ పణ్డితం.

౧౬౨౯యథేవ వరుణం నాగం, ధీరో తోసేసి పుచ్ఛితో;
తథేవ నాగకఞ్ఞమ్పి, ధీరో తోసేసి పుచ్ఛితో.

౧౬౩౦‘ఉభోపి తే అత్తమనే విదిత్వా, మహోరగం నాగకఞ్ఞఞ్చ ధీరో [విధూరో (క.)];
అఛమ్భీ అభీతో అలోమహట్ఠో, ఇచ్చబ్రవి వరుణం నాగరాజానం.

౧౬౩౧‘మా రోధయి [మా హేఠయి (పీ.)] నాగ ఆయాహమస్మి, యేన తవత్థో ఇదం సరీరం;
హదయేన మంసేన కరోహి కిచ్చం, సయం కరిస్సామి యథామతి తే”.

౧౬౩౨“పఞ్ఞా హవే హదయం పణ్డితానం, తే త్యమ్హ పఞ్ఞాయ మయం సుతుట్ఠా;
అనూననామో లభతజ్జ దారం, అజ్జేవ తం కురుయో పాపయాతు”.

౧౬౩౩“స పుణ్ణకో అత్తమనో ఉదగ్గో, ఇరన్ధతిం నాగకఞ్ఞం లభిత్వా;
హట్ఠేన భావేన పతీతరూపో, ఇచ్చబ్రవి కురూనం కత్తుసేట్ఠం.

౧౬౩౪“భరియాయ మం త్వం అకరి సమఙ్గిం, అహఞ్చ తే విధుర కరోమి కిచ్చం;
ఇదఞ్చ తే మణిరతనం దదామి, అజ్జేవ తం కురుయో పాపయామి”.

౧౬౩౫“అజేయ్యమేసా తవ హోతు మేత్తి, భరియాయ కచ్చాన పియాయ సద్ధిం;
ఆనన్ది విత్తో [ఆనన్దచిత్తో (స్యా. పీ.)] సుమనో పతీతో, దత్వా మణిం మఞ్చ నయిన్దపత్థం.

౧౬౩౬“స పుణ్ణకో కురూనం కత్తుసేట్ఠం, నిసీదయీ పురతో ఆసనస్మిం;
ఆదాయ కత్తారమనోమపఞ్ఞం, ఉపానయీ నగరం ఇన్దపత్థం.

౧౬౩౭“మనో మనుస్సస్స యథాపి గచ్ఛే, తతోపిస్స ఖిప్పతరం [తతోపి సంఖిప్పతరం (సీ. పీ.)] అహోసి;

స పుణ్ణకో కురూనం కత్తుసేట్ఠం, ఉపానయీ నగరం ఇన్దపత్థం”.

౧౬౩౮ఏతిన్దపత్థం నగరం పదిస్సతి, రమ్మాని చ అమ్బవనాని భాగసో;
అహఞ్చ భరియాయ సమఙ్గిభూతో, తువఞ్చ పత్తోసి సకం నికేతం”.

౧౬౩౯‘‘స పుణ్ణకో కురూనం కత్తుసేట్ఠం, ఓరోపియ ధమ్మసభాయ మజ్ఝే;
ఆజఞ్ఞమారుయ్హ అనోమవణ్ణో, పక్కామి వేహాయసమన్తలిక్ఖే.

౧౬౪౦తం దిస్వా రాజా పరమప్పతీతో, ఉట్ఠాయ బాహాహి పలిస్సజిత్వా;
అవికమ్పయం ధమ్మసభాయ మజ్ఝే, నిసీదయీ పముఖమాసనస్మిం”.

౧౬౪౧త్వం నో వినేతాసి రథంవ నద్ధం, నన్దన్తి తం కురయో దస్సనేన;
అక్ఖాహి మే పుచ్ఛితో ఏతమత్థం, కథం పమోక్ఖో అహు మాణవస్స”.

౧౬౪౨యం మాణవోత్యాభివదీ జనిన్ద, న సో మనుస్సో నరవీరసేట్ఠ;
యది తే సుతో పుణ్ణకో నామ యక్ఖో, రఞ్ఞో కువేరస్స హి సో సజిబ్బో.

౧౬౪౩భూమిన్ధరో వరుణో నామ నాగో, బ్రహా సుచీ వణ్ణబలూపపన్నో;
తస్సానుజం ధీతరం కామయానో, ఇరన్ధతీ నామ సా నాగకఞ్ఞా.

౧౬౪౪తస్సా సుమజ్ఝాయ పియాయ హేతు, పతారయిత్థ మరణాయ మయ్హం;
సో చేవ భరియాయ సమఙ్గిభూతో, అహఞ్చ అనుఞ్ఞాతో మణి చ లద్ధో”.

౧౬౪౫రుక్ఖో హి మయ్హం పద్వారే [ఘరద్వారే (స్యా॰)] సుజాతో, పఞ్ఞాక్ఖన్ధో సీలమయస్స సాఖా;
అత్థే చ ధమ్మే చ ఠితో నిపాకో, గవప్ఫలో హత్థిగవస్సఛన్నో.

౧౬౪౬నచ్చగీతతూరియాభినాదితే, ఉచ్ఛిజ్జ సేనం [మేనం (సీ॰ పీ॰)] పురిసో అహాసి;
సో నో అయం ఆగతో సన్నికేతం, రుక్ఖస్సిమస్సాపచితిం కరోథ.

౧౬౪౭యే కేచి విత్తా మమ పచ్చయేన, సబ్బేవ తే పాతుకరోన్తు అజ్జ;
తిబ్బాని కత్వాన ఉపాయనాని, రుక్ఖస్సిమస్సాపచితిం కరోథ.

౧౬౪౮యే కేచి బద్ధా మమ అత్థి రట్ఠే, సబ్బేవ తే బన్ధనా మోచయన్తు;
యథేవ యం బన్ధనస్మా పముత్తో, ఏవమేతే ముఞ్చరే బన్ధనస్మా.

౧౬౪౯ఉన్నఙ్గలా మాసమిమం కరోన్తు, మంసోదనం బ్రాహ్మణా భక్ఖయన్తు;
అమజ్జపా మజ్జరహా పివన్తు, పుణ్ణాహి థాలాహి పలిస్సుతాహి.

౧౬౫౦మహాపథం నిచ్చ సమవ్హయన్తు, తిబ్బఞ్చ రక్ఖం విదహన్తు రట్ఠే;
యథాఞ్ఞమఞ్ఞం న విహేఠయేయ్యుం, రుక్ఖస్సిమస్సాపచితిం కరోథ”.

౧౬౫౧ఓరోధా చ కుమారా చ, వేసియానా చ బ్రాహ్మణా;
బహుం అన్నఞ్చ పానఞ్చ, పణ్డితస్సాభిహారయుం.

౧౬౫౨హత్థారోహా అనీకట్ఠా, రథికా పత్తికారకా;
బహుం అన్నఞ్చ పానఞ్చ, పణ్డితస్సాభిహారయుం.

౧౬౫౩సమాగతా జానపదా, నేగమా చ సమాగతా;
బహుం అన్నఞ్చ పానఞ్చ, పణ్డితస్సాభిహారయుం.

౧౬౫౪బహుజనో పసన్నోసి, దిస్వా పణ్డితమాగతే;
పణ్డితమ్హి అనుప్పత్తే, చేలుక్ఖేపో పవత్తథాతి.

విధురజాతకం నవమం.

౫౪౭. వేస్సన్తరజాతకం (౧౦)

దసవరకథా

౧౬౫౫ఫుస్సతీ [ఫుసతి (సీ. పీ.)] వరవణ్ణాభే, వరస్సు దసధా వరే;
పథబ్యా చారుపుబ్బఙ్గి, యం తుయ్హం మనసో పియం”.

౧౬౫౬దేవరాజ నమో త్యత్థు, కిం పాపం పకతం మయా;
రమ్మా చావేసి మం ఠానా, వాతోవ ధరణీరుహం”.

౧౬౫౭న చేవ తే కతం పాపం, న చ మే త్వమసి అప్పియా;
పుఞ్ఞఞ్చ తే పరిక్ఖీణం, యేన తేవం వదామహం.

౧౬౫౮సన్తికే మరణం తుయ్హం, వినాభావో భవిస్సతి;
పటిగణ్హాహి మే ఏతే, వరే దస పవేచ్ఛతో”.

౧౬౫౯వరం చే మే అదో సక్క, సబ్బభూతానమిస్సర;
సివిరాజస్స భద్దన్తే, తత్థ అస్సం నివేసనే.

౧౬౬౦నీలనేత్తా నీలభము, నిలక్ఖీ చ యథా మిగీ;
ఫుస్సతీ నామ నామేన, తత్థపస్సం పురిన్దద.

౧౬౬౧పుత్తం లభేథ వరదం, యాచయోగం [యాచయోగిం (క.)] అమచ్ఛరిం;
పూజితం పటిరాజూహి, కిత్తిమన్తం యసస్సినం.

౧౬౬౨గబ్భం మే ధారయన్తియా, మజ్ఝిమఙ్గం అనున్నతం;
కుచ్ఛి అనున్నతో అస్స, చాపంవ లిఖితం సమం.

౧౬౬౩‘థనా మే నప్పపతేయ్యుం, పలితా న సన్తు వాసవ;
కాయే రజో న లిమ్పేథ, వజ్ఝఞ్చాపి పమోచయే.

౧౬౬౪మయూరకోఞ్చాభిరుదే, నారివరగణాయుతే;
ఖుజ్జచేలాపకాకిణ్ణే, సూదమాగధవణ్ణితే.

౧౬౬౫చిత్రగ్గళేరుఘుసితే, సురామంసపబోధనే;
సివిరాజస్స భద్దన్తే, తత్థస్సం మహేసీ పియా”.

౧౬౬౬‘యే తే దస వరా దిన్నా, మయా సబ్బఙ్గసోభనే;
సివిరాజస్స విజితే, సబ్బే తే లచ్ఛసీ వరే.

౧౬౬౭‘ఇదం వత్వాన మఘవా, దేవరాజా సుజమ్పతి;
ఫుస్సతియా వరం దత్వా, అనుమోదిత్థ వాసవో.

దసవరకథా నామ.

హేమవన్తం

౧౬౬౮పరూళ్హకచ్ఛనఖలోమా, పఙ్కదన్తా రజస్సిరా;
పగ్గయ్హ దక్ఖిణం బాహుం, కిం మం యాచన్తి బ్రాహ్మణా”.

౧౬౬౯రతనం దేవ యాచామ, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనం;
దదాహి పవరం నాగం, ఈసాదన్తం ఉరూళ్హవం”.

౧౬౭౦‘దదామి న వికమ్పామి, యం మం యాచన్తి బ్రాహ్మణా;
పభిన్నం కుఞ్జరం దన్తిం, ఓపవయ్హం గజుత్తమం”.

౧౬౭౧‘హత్థిక్ఖన్ధతో ఓరుయ్హ, రాజా చాగాధిమానసో;
బ్రాహ్మణానం అదా దానం, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనో”.

෧෬෨෨తదాసి యం భింసనకం, తదాసి లోమహంసనం;

హత్థినాగే పదిన్నమ్హి, మేదనీ సమ్పకమ్పథ.

෧෬෨෩‘తదాసి యం భింసనకం, తదాసి లోమహంసనం;

హత్థినాగే పదిన్నమ్హి, ఖుబ్భిత్థ నగరం తదా.

෧෬෨෪సమాకులం పురం ఆసి, ఘోసో చ విపులో మహా;

హత్థినాగే పదిన్నమ్హి, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే”.

෧෬෨෫ఉగ్గా చ రాజపుత్తా చ, వేసియానా చ బ్రాహ్మణా;

హత్థారోహా అనీకట్ఠా, రథికా పత్తికారకా.

෧෬෨෬“కేవలో చాపి నిగమో, సివయో చ సమాగతా;

దిస్వా నాగం నీయమానం, తే రఞ్ఞో పటివేదయుం.

෧෬෨෭‘విధమం దేవ తే రట్ఠం, పుత్తో వేస్సన్తరో తవ;

కథం నో హత్థినం దజ్జా, నాగం రట్ఠస్స పూజితం.

෧෬෨෮‘కథం నో కుఞ్జరం దజ్జా, ఈసాదన్తం ఉరూళ్హవం;

ఖేత్తఞ్ఞుం సబ్బయుద్ధానం, సబ్బసేతం గజుత్తమం.

෧෬෨෯‘పణ్డుకమ్బలసఞ్ఛన్నం, పభిన్నం సత్తుమద్దనం;

దన్తిం సవాళబీజనిం, సేతం కేలాససాదిసం.

෧෬෩෦‘ససేతచ్ఛత్తం సఉపాధేయ్యం, సాథబ్బనం సహత్థిపం;

అగ్గయానం రాజవాహిం, బ్రాహ్మణానం అదా గజం [ధనం (సీ. పీ.), దానం (స్యా.)].

෧෬෩෧అన్నం పానఞ్చ యో [సో (సీ. స్యా. క.)] దజ్జా, వత్థసేనాసనాని చ;

ఏతం ఖో దానం పతిరూపం, ఏతం ఖో బ్రాహ్మణారహం.

෧෬෩෨అయం తే వంసరాజా నో, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనో [రట్ఠవడ్ఢనం (సీ.), రట్ఠవడ్ఢన (పీ.)];

కథం వేస్సన్తరో పుత్తో, గజం భాజేతి సఞ్జయ.

෧෬෩෩‘సచే త్వం న కరిస్ససి, సివీనం వచనం ఇదం;

మఞ్ఞే తం సహ పుత్తేన, సివీ హత్థే కరిస్సరే”.

෧෬෩෪.

“కామం జనపదో మాసి, రట్ఠఞ్చాపి వినస్సతు;
నాహం సివీనం వచనా, రాజపుత్తం అదూసకం;
పబ్బాజేయ్యం సకా రట్ఠా, పుత్తో హి మమ ఓరసో.

౧౬౮౫కామం జనపదో మాసి, రట్ఠఞ్చాపి వినస్సతు;
నాహం సివీనం వచనా, రాజపుత్తం అదూసకం;
పబ్బాజేయ్యం సకా రట్ఠా, పుత్తో హి మమ అత్రజో.

౧౬౮౬న చాహం తస్మిం దుబ్భేయ్యం, అరియసీలవతో హి సో;
అసిలోకోపి మే అస్స, పాపఞ్చ పసవే బహుం;
కథం వేస్సన్తరం పుత్తం, సత్థేన ఘాతయామసే”.

౧౬౮౭మా నం దణ్డేన సత్థేన, న హి సో బన్ధనారహో;
పబ్బాజేహి చ నం రట్ఠా, వఙ్కే వసతు పబ్బతే”.

౧౬౮౮ఏసో చే సివీనం ఛన్దో, ఛన్దం న పనుదామసే;
ఇమం సో వసతు రత్తిం, కామే చ పరిభుఞ్జతు.

౧౬౮౯తతో రత్యా వివసానే, సూరియస్సుగ్గమనం పతి [సూరియుగ్గమనే సతి (క.)];
సమగ్గా సివయో హుత్వా, రట్ఠా పబ్బాజయన్తు నం”.

౧౬౯౦ఉట్ఠేహి కత్తే తరమానో, గన్త్వా వేస్సన్తరం వద;
సివయో దేవ తే కుద్ధా, నేగమా చ సమాగతా.

౧౬౯౧ఉగ్గా చ రాజపుత్తా చ, వేసియానా చ బ్రాహ్మణా;
హత్థారోహా అనీకట్ఠా, రథికా పత్తికారకా;
కేవలో చాపి నిగమో, సివయో చ సమాగతా.

౧౬౯౨అస్మా రత్యా వివసానే, సూరియస్సుగ్గమనం పతి;
సమగ్గా సివయో హుత్వా, రట్ఠా పబ్బాజయన్తి తం.

౧౬౯౩స కత్తా తరమానోవ, సివిరాజేన పేసితో;
ఆముత్తహత్థాభరణా, సువత్థో చన్దనభూసితో.

౧౬౯౪సీసం న్హాతో ఉదకే సో, ఆముత్తమణికుణ్డలో;
ఉపాగమి పురం రమ్మం, వేస్సన్తరనివేసనం.

౧౧౯౫.తత్థద్దస కుమారం సో, రమమానం సకే పురే;
పరికిణ్ణం అమచ్చేహి, తిదసానంవ వాసవం.

౧౧౯౬.‘‘సో తత్థ గన్త్వా తరమానో, కత్తా వేస్సన్తరంబ్రవి;
దుక్ఖం తే వేదయిస్సామి, మా మే కుజ్ఝి రథేసభ.

౧౧౯౭.‘‘వన్దిత్వా రోదమానో సో, కత్తా రాజానమబ్రవి;
భత్తా మేసి మహారాజ, సబ్బకామరసాహరో.

౧౧౯౮.దుక్ఖం తే వేదయిస్సామి, తత్థ అస్సాసయన్తు మం;
సివయో దేవ తే కుద్ధా, నేగమా చ సమాగతా.

౧౧౯౯.ఉగ్గా చ రాజపుత్తా చ, వేసియానా చ బ్రాహ్మణా;
హత్థారోహా అనీకట్ఠా, రథికా పత్తికారకా;
కేవలో చాపి నిగమో, సివయో చ సమాగతా.

౧౨౦౦.‘అస్మా రత్యా వివసానే, సూరియస్సుగ్గమనం పతి;
సమగ్గా సివయో హుత్వా, రట్ఠా పబ్బాజయన్తి తం’’.

౧౨౦౧.‘కిస్మిం మే సివయో కుద్ధా, నాహం పస్సామి దుక్కటం;
తం మే కత్తే వియాచిక్ఖ, కస్మా పబ్బాజయన్తి మం’’.

౧౨౦౨.ఉగ్గా చ రాజపుత్తా చ, వేసియానా చ బ్రాహ్మణా;
హత్థారోహా అనీకట్ఠా, రథికా పత్తికారకా;
నాగదానేన ఖియ్యన్తి, తస్మా పబ్బాజయన్తి తం’’.

౧౨౦౩.‘‘హదయం చక్ఖుమ్పహం దజ్జం, కిం మే బాహిరకం ధనం;
హిరఞ్ఞం వా సువణ్ణం వా, ముత్తా వేళురియా మణి.

౧౨౦౪.‘దక్ఖిణం వాపహం బాహుం, దిస్వా యాచకమాగతే;
దదేయ్యం న వికమ్పేయ్యం, దానే మే రమతే మనో.

౧౨౦౫.కామం మం సివయో సబ్బే, పబ్బాజేన్తు హనన్తు వా;
నేవ దానా విరమిస్సం, కామం ఛిన్దన్తు సత్తధా’’.

౧౨౦౬.‘‘ఏవం తం సివయో ఆహు, నేగమా చ సమాగతా;
కోన్తిమారాయ తీరేన, గిరిమారఞ్జరం పతి;

యేన పబ్బాజితా యన్తి, తేన గచ్ఛతు సుబ్బతో”.

౧౨౦౭‘‘సోహం తేన గమిస్సామి, యేన గచ్ఛన్తి దూసకా;

రత్తిన్దివం మే ఖమథ, యావ దానం దదామహం”.

౧౨౦౮‘‘ఆమన్తయిత్థ రాజానం, మద్దిం సబ్బఙ్గసోభనం;

యం తే కిఞ్చి మయా దిన్నం, ధనం ధఞ్ఞఞ్చ విజ్జతి.

౧౨౦౯‘‘హిరఞ్ఞం వా సువణ్ణం వా, ముత్తా వేళురియా బహూ;

సబ్బం తం నిదహేయ్యాసి, యఞ్చ తే పేత్తికం ధనం.

౧౨౧౦‘‘తమబ్రవి రాజపుత్తీ, మద్దీ సబ్బఙ్గసోభనా;

కుహిం దేవ నిదహామి, తం మే అక్ఖాహి పుచ్ఛితో”.

౧౨౧౧‘‘సీలవన్తేసు దజ్జాసి, దానం మద్ది యథారహం;

న హి దానా పరం అత్థి, పతిట్ఠా సబ్బపాణినం.

౧౨౧౨‘‘పుత్తేసు మద్ది దయేసి, సస్సుయా ససురమ్హి చ;

యో చ తం భత్తా మఞ్ఞేయ్య, సక్కచ్చం తం ఉపట్ఠహే.

౧౨౧౩‘‘నో చే తం భత్తా మఞ్ఞేయ్య, మయా విప్పవసేన తే;

అఞ్ఞం భత్తారం పరియేస, మా కిసిత్థో [మా కిలిత్థ (సీ. పీ.)] మయా వినా”.

౧౨౧౪‘‘అహఞ్హి వనం గచ్ఛామి, ఘోరం వాళమిగాయుతం;

సంసయో జీవితం మయ్హం, ఏకకస్స బ్రహావనే”.

౧౨౧౫‘‘తమబ్రవి రాజపుత్తీ, మద్దీ సబ్బఙ్గసోభనా;

“అభుమ్మే కథం ను భణసి, పాపకం వత భాససి.

౧౨౧౬‘‘నేస ధమ్మో మహారాజ, యం త్వం గచ్ఛేయ్య ఏకకో;

అహమ్పి తేన గచ్ఛామి, యేన గచ్ఛసి ఖత్తియ.

౧౨౧౭‘‘మరణం వా తయా సద్ధిం, జీవితం వా తయా వినా;

తదేవ మరణం సేయ్యో, యం చే జీవే తయా వినా.

౧౨౧౮‘‘అగ్గిం ఉజ్జాలయిత్వాన [నిజ్జాలయిత్వాన (సీ. పీ.)], ఏకజాలసమాహితం;

తత్థ మే [తత్థేవ (స్యా. క.)] మరణం సేయ్యో, యం చే జీవే తయా వినా.

౧౭౧౯‘యథా ఆరఞ్ఞకం నాగం, దన్తిం అన్వేతి హత్థినీ;

జేస్సన్తం గిరిదుగ్గేసు, సమేసు విసమేసు చ.

౧౭౨౦‘ఏవం తం అనుగచ్ఛామి, పుత్తే ఆదాయ పచ్ఛతో;

సుభరా తే భవిస్సామి, న తే హేస్సామి దుబ్భరా.

౧౭౨౧‘ఇమే కుమారే పస్సన్తో, మఞ్జుకే పియభాణినే;

ఆసీనే [ఆసనే (క.)] వనగుమ్బస్మిం, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౭౨౨‘ఇమే కుమారే పస్సన్తో, మఞ్జుకే పియభాణినే;

కీళన్తే వనగుమ్బస్మిం, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౭౨౩‘ఇమే కుమారే పస్సన్తో, మఞ్జుకే పియభాణినే;

అస్సమే రమణీయమ్హి, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౭౨౪‘ఇమే కుమారే పస్సన్తో, మఞ్జుకే పియభాణినే;

కీళన్తే అస్సమే రమ్మే, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౭౨౫‘ఇమే కుమారే పస్సన్తో, మాలధారీ అలఙ్కతే;

అస్సమే రమణీయమ్హి, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౭౨౬‘ఇమే కుమారే పస్సన్తో, మాలధారీ అలఙ్కతే;

కీళన్తే అస్సమే రమ్మే, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౭౨౭‘యదా దక్ఖిసి నచ్చన్తే, కుమారే మాలధారినే;

అస్సమే రమణీయమ్హి, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౭౨౮‘యదా దక్ఖిసి నచ్చన్తే, కుమారే మాలధారినే;

కీళన్తే అస్సమే రమ్మే, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౭౨౯‘యదా దక్ఖిసి మాతఙ్గం, కుఞ్జరం సట్ఠిహాయనం;

ఏకం అరఞ్ఞే చరన్తం, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౭౩౦‘యదా దక్ఖిసి మాతఙ్గం, కుఞ్జరం సట్ఠిహాయనం;

సాయం పాతో విచరన్తం, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౭౩౧‘యదా కరేణుసఙ్ఘస్స, యూథస్స పురతో వజం;

కోఞ్చం కాహతి మాతఙ్గో, కుఞ్జరో సట్ఠిహాయనో;

తస్స తం నదతో సుత్వా, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౨౩౨‘దుభతో వనవికాసే, యదా దక్ఖిసి కామదో;

వనే వాళమిగాకిణ్ణే, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౨౩౩‘‘మిగం దిస్వాన సాయన్హం, పఞ్చమాలినమాగతం;

కిమ్పురిసే చ నచ్చన్తే, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౨౩౪‘యదా సోస్ససి నిగ్ఘోసం, సన్దమానాయ సిన్ధుయా;

గీతం కిమ్పురిసానఞ్చ, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౨౩౫‘యదా సోస్ససి నిగ్ఘోసం, గిరిగబ్భరచారినో;

వస్సమానస్సులూకస్స, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౨౩౬‘‘యదా సీహస్స బ్యగ్ఘస్స, ఖగ్గస్స గవయస్స చ;

వనే సోస్ససి వాళానం, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౨౩౭‘‘యదా మోరీహి పరికిణ్ణం, బరిహీనం మత్థకాసినం;

మోరం దక్ఖిసి నచ్చన్తం, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౨౩౮‘యదా మోరీహి పరికిణ్ణం, అణ్డజం చిత్రపక్ఖినం;

మోరం దక్ఖిసి నచ్చన్తం, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౨౩౯‘యదా మోరీహి పరికిణ్ణం, నీలగీవం సిఖణ్డినం;

మోరం దక్ఖిసి నచ్చన్తం, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౨౪౦‘యదా దక్ఖిసి హేమన్తే, పుప్ఫితే ధరణీరుహే;

సురభిం సమ్పవాయన్తే, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౨౪౧‘యదా హేమన్తికే మాసే, హరితం దక్ఖిసి మేదనిం [మేదినిం (సీ. పీ.)];

ఇన్దగోపకసఞ్ఛన్నం, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౨౪౨‘యదా దక్ఖిసి హేమన్తే, పుప్ఫితే ధరణీరుహే;

కుటజం బిమ్బజాలఞ్చ, పుప్ఫితం లోద్దపద్మకం [లోమపద్ధకం (సీ. పీ.)];

సురభిం సమ్పవాయన్తే, న రజ్జస్స సరిస్ససి.

౧౭౪౩‘యదా హేమన్తికే మాసే, వనం దక్ఖిసి పుప్ఫితం;

ఓపుప్ఫాని చ పద్మాని, న రజ్జస్స సరిస్ససి’’.

హేమవన్తం నామ.

దానకణ్డం

౧౭౪౪తేసం లాలప్పితం సుత్వా, పుత్తస్స సుణిసాయ చ;

కలునం [కరుణం (సీ. పీ.), కలూనం (స్యా. క.)] పరిదేవేసి, రాజపుత్తీ యసస్సినీ.

౧౭౪౫‘సేయ్యో విసం మే ఖాయితం, పపాతా పపతేయ్యహం;

రజ్జుయా బజ్ఝ మియ్యాహం, కస్మా వేస్సన్తరం పుత్తం;

పబ్బాజేన్తి అదూసకం.

౧౭౪౬‘అజ్ఝాయకం దానపతిం, యాచయోగం అమచ్ఛరిం;

పూజితం పటిరాజూహి, కిత్తిమన్తం యసస్సినం;

కస్మా వేస్సన్తరం పుత్తం, పబ్బాజేన్తి అదూసకం.

౧౭౪౭‘మాతాపేత్తిభరం జన్తుం, కులే జేట్ఠాపచాయికం;

కస్మా వేస్సన్తరం పుత్తం, పబ్బాజేన్తి అదూసకం.

౧౭౪౮‘రఞ్ఞో హితం దేవిహితం, ఞాతీనం సఖినం హితం;

హితం సబ్బస్స రట్ఠస్స, కస్మా వేస్సన్తరం పుత్తం;

పబ్బాజేన్తి అదూసకం.

౧౭౪౯‘మధూనివ పలాతాని, అమ్బావ పతితా ఛమా;

ఏవం హేస్సతి తే రట్ఠం, పబ్బాజేన్తి అదూసకం.

౧౭౫౦‘హంసో నిఖీణపత్తోవ, పల్లలస్మిం అనూదకే;

అపవిట్ఠో అమచ్చేహి, ఏకో రాజా విహియ్యసి.

౧౭౫౧‘తం తం బ్రూమి మహారాజ, అత్థో తే మా ఉపచ్చగా;

మా నం సివీనం వచనా, పబ్బాజేసి అదూసకం’’.

౧౭౫౨‘ధమ్మస్సాపచితిం కుమ్మి, సివీనం వినయం ధజం;

పబ్బాజేమి సకం పుత్తం, పాణా పియతరో హి మే’’.

౧౭౭౩‘యస్స పుబ్బే ధజగ్గాని, కణికారావ పుప్ఫితా;
యాయన్తమనుయాయన్తి, స్వజ్జేకోవ గమిస్సతి.

౧౭౭౪యస్స పుబ్బే ధజగ్గాని, కణికారవనానివ;
యాయన్తమనుయాయన్తి , స్వజ్జేకోవ గమిస్సతి.

౧౭౭౫యస్స పుబ్బే అనీకాని, కణికారావ పుప్ఫితా;
యాయన్తమనుయాయన్తి, స్వజ్జేకోవ గమిస్సతి.

౧౭౭౬‘యస్స పుబ్బే అనీకాని, కణికారవనానివ;
యాయన్తమనుయాయన్తి, స్వజ్జేకోవ గమిస్సతి.

౧౭౭౭‘ఇన్దగోపకవణ్ణాభా, గన్ధారా పణ్డుకమ్బలా;
యాయన్తమనుయాయన్తి, స్వజ్జేకోవ గమిస్సతి.

౧౭౭౮యో పుబ్బే హత్థినా యాతి, సివికాయ రథేన చ;
స్వజ్జ వేస్సన్తరో రాజా, కథం గచ్ఛతి పత్తికో.

౧౭౭౯కథం చన్దనలిత్తఙ్గో, నచ్చగీతప్పబోధనో;
ఖురాజినం ఫరసుఞ్చ, ఖారికాజఞ్చ హాహితి [హారితి (స్యా. క.)].

౧౭౮౦‘కస్మా నాభిహరిస్సన్తి, కాసావ అజినాని చ;
పవిసన్తం బ్రహారఞ్ఞం, కస్మా చీరం న బజ్ఝరే.

౧౭౮౧‘కథం ను చీరం ధారేన్తి, రాజపబ్బాజితా జనా;
కథం కుసమయం చీరం, మద్దీ పరిదహిస్సతి.

౧౭౮౨కాసియాని చ ధారేత్వా, ఖోమకోటుమ్బరాని చ;
కుసచీరాని ధారేన్తీ, కథం మద్దీ కరిస్సతి.

౧౭౮౩‘వయ్హాహి పరియాయిత్వా, సివికాయ రథేన చ;
సా కథజ్జ అనుజ్ఝఙ్గీ, పథం గచ్ఛతి పత్తికా.

౧౭౮౪యస్సా ముదుతలా హత్థా, చరణా చ సుఖేధితా;
సా కథజ్జ అనుజ్ఝఙ్గీ, పథం గచ్ఛతి పత్తికా.

౧౭౮౫యస్సా ముదుతలా పాదా, చరణా చ సుఖేధితా;

పాదుకాహి సువణ్ణాహి, పీళమానావ గచ్ఛతి;

సా కథజ్జ అనుజ్ఝగ్ఘీ, పథం గచ్ఛతి పత్తికా.

౧౭౬౬“యాస్సు ఇత్థిసహస్సానం, పురతో గచ్ఛతి మాలినీ;

సా కథజ్జ అనుజ్ఝగ్ఘీ, వనం గచ్ఛతి ఏకికా.

౧౭౬౭‘యాస్సు సివాయ సుత్వాన, ముహుం ఉత్తసతే పురే;

సా కథజ్జ అనుజ్ఝగ్ఘీ, వనం గచ్ఛతి భీరుకా.

౧౭౬౮‘యాస్సు ఇన్దసగోత్తస్స, ఉలూకస్స పవస్సతో;

సుత్వాన నదతో భీతా, వారుణీవ పవేధతి;

సా కథజ్జ అనుజ్ఝగ్ఘీ, వనం గచ్ఛతి భీరుకా.

౧౭౬౯“సకుణీ హతపుత్తావ, సుఞ్ఞం దిస్వా కులావకం;

చిరం దుక్ఖేన ఝాయిస్సం, సుఞ్ఞం ఆగమ్మిమం పురం.

౧౭౭౦‘సకుణీ హతపుత్తావ, సుఞ్ఞం దిస్వా కులావకం;

కిసా పణ్డు భవిస్సామి, పియే పుత్తే అపస్సతీ.

౧౭౭౧‘సకుణీ హతపుత్తావ, సుఞ్ఞం దిస్వా కులావకం;

తేన తేన పధావిస్సం, పియే పుత్తే అపస్సతీ.

౧౭౭౨‘కురరీ [కురురీ (స్యా. క.)] హతఛాపావ, సుఞ్ఞం దిస్వా కులావకం;

చిరం దుక్ఖేన ఝాయిస్సం, సుఞ్ఞం ఆగమ్మిమం పురం.

౧౭౭౩“కురరీ హతఛాపావ, సుఞ్ఞం దిస్వా కులావకం;

కిసా పణ్డు భవిస్సామి, పియే పుత్తే అపస్సతీ.

౧౭౭౪‘కురరీ హతఛాపావ, సుఞ్ఞం దిస్వా కులావకం;

తేన తేన పధావిస్సం, పియే పుత్తే అపస్సతీ.

౧౭౭౫“సా నూన చక్కవాకీవ, పల్లలస్మిం అనూదకే;

చిరం దుక్ఖేన ఝాయిస్సం, సుఞ్ఞం ఆగమ్మిమం పురం.

౧౭౭౬“సా నూన చక్కవాకీవ, పల్లలస్మిం అనూదకే;

కిసా పణ్డు భవిస్సామి, పియే పుత్తే అపస్సతీ.

౧౨౨౭‘‘సా నూన చక్కవాకీవ, పల్లలస్మిం అనూదకే;

తేన తేన పధావిస్సం, పియే పుత్తే అపస్సతీ.

౧౨౨౮‘‘ఏవం మే విలపన్తియా, రాజా పుత్తం అదూసకం;

పబ్బాజేసి వనం రట్ఠా, మఞ్ఞే హిస్సామి జీవితం’’.

౧౨౨౯‘‘తస్సా లాలప్పితం సుత్వా, సబ్బా అన్తేపురే బహూ [అహు (స్యా. క.)];

బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, సివికఞ్ఞా సమాగతా.

౧౨౩౦‘‘సాలావ సమ్పమథితా, మాలుతేన పమద్దితా;

సేన్తి పుత్తా చ దారా చ, వేస్సన్తరనివేసనే.

౧౨౩౧‘‘ఓరోధా చ కుమారా చ, వేసియానా చ బ్రాహ్మణా;

బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, వేస్సన్తరనివేసనే.

౧౨౩౨‘‘హత్థారోహా అనీకట్ఠా, రథికా పత్తికారకా;

బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, వేస్సన్తరనివేసనే.

౧౨౩౩‘‘తతో రత్యా వివసానే, సూరియస్సుగ్గమనం పతి;

అథ వేస్సన్తరో రాజా, దానం దాతుం ఉపాగమి.

౧౨౩౪‘‘వత్థాని వత్థకామానం, సోణ్డానం దేథ వారుణిం;

భోజనం భోజనత్థీనం, సమ్మదేవ పవేచ్ఛథ.

౧౨౩౫‘‘మా చ కిఞ్చి వనిబ్బకే, హేట్ఠయిత్థ ఇధాగతే;

తప్పేథ అన్నపానేన, గచ్ఛన్తు పటిపూజితా.

౧౨౩౬‘‘అథేత్థ వత్తతీ సద్దో, తుములో భేరవో మహా;

దానేన తం నీహరన్తి, పున దానం అదా తువం [అయం గాథా సీ. స్యా. పీ. పోత్థకేసు న దిస్సతి].

౧౨౩౭‘‘తేసు మత్తా కిలన్తావ, సమ్పతన్తి వనిబ్బకా;

నిక్ఖమన్తే మహారాజే, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే.

౧౨౩౮‘‘అచ్ఛేచ్ఛుం వత భో రుక్ఖం, నానాఫలధరం దుమం;

యథా వేస్సన్తరం రట్ఠా, పబ్బాజేన్తి అదూసకం.

౧౨౩౯‘‘అచ్ఛేచ్ఛుం వత భో రుక్ఖం, సబ్బకామదదం దుమం;

యథా వేస్సన్తరం రట్ఠా, పబ్బాజేన్తి అదూసకం.

౧౭౯౦‘అచ్ఛేచ్ఛుం వత భో రుక్ఖం, సబ్బకామరసాహరం;
యథా వేస్సన్తరం రట్ఠా, పబ్బాజేన్తి అదూసకం.

౧౭౯౧‘యే వుడ్ఢా యే చ దహరా, యే చ మజ్ఝిమపోరిసా;
బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, నిక్ఖమన్తే మహారాజే;
సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే.

౧౭౯౨అతియక్ఖా వస్సవరా, ఇత్థాగారా చ రాజినో;
బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, నిక్ఖమన్తే మహారాజే;
సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే.

౧౭౯౩‘ధియోపి తత్థ పక్కన్దుం, యా తమ్హి నగరే అహు;
నిక్ఖమన్తే మహారాజే, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే.

౧౭౯౪‘యే బ్రాహ్మణా యే చ సమణా, అఞ్ఞే వాపి వనిబ్బకా;
బాహా పగ్గయ్హ పక్కన్దుం, అధమ్మో కిర భో ఇతి.

౧౭౯౫‘యథా వేస్సన్తరో రాజా, యజమానో సకే పురే;
సివీనం వచనత్థేన, సమ్హా రట్ఠా నిరజ్జతి.

౧౭౯౬‘‘సత్త హత్థిసతే దత్వా, సబ్బాలఙ్కారభూసితే;
సువణ్ణకచ్ఛే మాతఙ్గే, హేమకప్పనవాససే.

౧౭౯౭‘ఆరూళ్హే గామణీయేహి, తోమరఙ్కుసపాణిభి;
ఏస వేస్సన్తరో రాజా, సమ్హా రట్ఠా నిరజ్జతి.

౧౭౯౮‘సత్త అస్ససతే దత్వా, సబ్బాలఙ్కారభూసితే;
ఆజానీయేవ జాతియా, సిన్ధవే సీఘవాహనే.

౧౭౯౯‘‘ఆరూళ్హే గామణీయేహి, ఇల్లియాచాపధారిభి;
ఏస వేస్సన్తరో రాజా, సమ్హా రట్ఠా నిరజ్జతి.

౧౮౦౦‘సత్త రథసతే దత్వా, సన్నద్ధే ఉస్సితద్ధజే;
దీపే అథోపి వేయగ్ఘే, సబ్బాలఙ్కారభూసితే.

౧౮౦౧ఆరూళ్హే గామణీయేహి, చాపహత్థేహి వమ్మిభి;
ఏస వేస్సన్తరో రాజా, సమ్హా రట్ఠా నిరజ్జతి.

౧౮౦౨సత్త ఇత్థిసతే దత్వా, ఏకమేకా రథే ఠితా;
సన్నద్ధా నిక్ఖరజ్జూహి, సువణ్ణేహి అలఙ్కతా.

౧౮౦౩పీతాలఙ్కారా పీతవసనా, పీతాభరణవిభూసితా;
అళారపమ్హా హసులా, సుసఞ్ఞా తనుమజ్ఝిమా;
ఏస వేస్సన్తరో రాజా, సమ్హా రట్ఠా నిరజ్జతి.

౧౮౦౪సత్త ధేనుసతే దత్వా, సబ్బా కంసుపధారణా [కుసుమధారినే (క.)];
ఏస వేస్సన్తరో రాజా, సమ్హా రట్ఠా నిరజ్జతి.

౧౮౦౫సత్త దాసిసతే దత్వా, సత్త దాససతాని చ;
ఏస వేస్సన్తరో రాజా, సమ్హా రట్ఠా నిరజ్జతి.

౧౮౦౬హత్థీ అస్సరథే [అస్సే రథే (స్యా.)] దత్వా, నారియో చ అలఙ్కతా;
ఏస వేస్సన్తరో రాజా, సమ్హా రట్ఠా నిరజ్జతి.

౧౮౦౭తదాసి యం భింసనకం, తదాసి లోమహంసనం;
మహాదానే పదిన్నమ్హి, మేదనీ సమ్పకమ్పథ.

౧౮౦౮తదాసి యం భింసనకం, తదాసి లోమహంసనం;
యం పఞ్జలికతో రాజా, సమ్హా రట్ఠా నిరజ్జతి.

౧౮౦౯అథేత్థ వత్తతీ సద్దో, తుములో భేరవో మహా;
దానేన తం నీహరన్తి, పున దానం అదా తువం.

౧౮౧౦తేసు మత్తా కిలన్తావ, సమ్పతన్తి వనిబ్బకా;
నిక్ఖమన్తే మహారాజే, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే”.

౧౮౧౧ఆమన్తయిత్థ రాజానం, సఞ్జయం ధమ్మినం వరం [ధమ్మికంవరం (స్యా. క.)];
అవరుద్ధసి మం దేవ, వఙ్కం గచ్ఛామి పబ్బతం.

౧౮౧౨యే హి కేచి మహారాజ, భూతా యే చ భవిస్సరే;
అతిత్తాయేవ కామేహి, గచ్ఛన్తి యమసాధనం.

౧౮౧౩ స్వాహం సకే అభిస్ససిం, యజమానో సకే పురే;
సివీనం వచనత్థేన, సమ్హా రట్ఠా నిరజ్జతి.

౧౮౧౪ అఘం తం పటిసేవిస్సం, వనే వాళమిగాకిణ్ణే;
ఖగ్గదీపినిసేవితే, అహం పుఞ్ఞాని కరోమి;
తుమ్హే పఙ్కమ్హి సీదథ”.

౧౮౧౫ అనుజానాహి మం అమ్మ, పబ్బజ్జా మమ రుచ్చతి;
స్వాహం సకే అభిస్ససిం, యజమానో సకే పురే;
సివీనం వచనత్థేన, సమ్హా రట్ఠా నిరజ్జతి.

౧౮౧౬ అఘం తం పటిసేవిస్సం, వనే వాళమిగాకిణ్ణే;
ఖగ్గదీపినిసేవితే, అహం పుఞ్ఞాని కరోమి;

తుమ్హే పఙ్కమ్హి సీదథ [వఙ్కం గచ్ఛామి పబ్బతం (క.)].

౧౮౧౭ అనుజానామి తం పుత్త, పబ్బజ్జా తే సమిజ్ఝతు;
అయఞ్చ మద్దీ కల్యాణీ, సుసఞ్ఞా తనుమజ్ఝిమా;
అచ్ఛతం సహ పుత్తేహి, కిం అరఞ్ఞే కరిస్సతి”.

౧౮౧౮ నాహం అకామా దాసిమ్పి, అరఞ్ఞం నేతుముస్సహే;
సచే ఇచ్ఛతి అన్వేతు, సచే నిచ్ఛతి అచ్ఛతు”.

౧౮౧౯ తతో సుణ్హం మహారాజా, యాచితుం పటిపజ్జథ;
మా చన్దనసమాచారే, రజోజల్లం అధారయి.

౧౮౨౦ మా కాసియాని ధారేత్వా [కాసియాని చ ధారేత్వా (క.)], కుసచీరం అధారయి;
దుక్ఖో వాసో అరఞ్ఞస్మిం, మా హి త్వం లక్ఖణే గమి.

౧౮౨౧ తమబ్రవి రాజపుత్తీ, మద్దీ సబ్బఙ్గసోభనా;
నాహం తం సుఖమిచ్ఛేయ్యం, యం మే వేస్సన్తరం వినా”.

౧౮౨౨ తమబ్రవి మహారాజా, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనో;
ఇఙ్ఘ మద్దీ నిసామేతి, వనే యే హోన్తి దుస్సహా.

౧౮౨౩ బహూ కీటా పటఙ్గా చ, మకసా మధుమక్ఖికా;

తేపి తం తత్థ హింసేయ్యుం, తం తే దుక్ఖతరం సియా.

౧౮౨౪అపరే పస్స సన్తాపే, నదీనుపనిసేవితే;

సప్పా అజగరా నామ, అవిసా తే మహబ్బలా.

౧౮౨౫తే మనుస్సం మిగం వాపి, అపి మాసన్నమాగతం;

పరిక్ఖిపిత్వా భోగేహి, వసమానేన్తి అత్తనో.

౧౮౨౬అఞ్ఞేపి కణ్హజటినో [కణ్హజటిలా (క.)], అచ్ఛా నామ అఘమ్మిగా;

న తేహి పురిసో దిట్ఠో, రుక్ఖమారుయ్హ ముచ్చతి.

౧౮౨౭సఙ్ఘట్టయన్తా సిఙ్గాని, తిక్ఖగ్గాతిప్పహారినో [తిక్ఖగ్గాని పహారినో (సీ. స్యా.)];

మహింసా విచరన్తేత్థ, నదిం సోతుమ్బరం పతి.

౧౮౨౮దిస్వా మిగానం యూథానం, గవం సఞ్చరతం వనే;

ధేనువ వచ్ఛగిద్ధావ, కథం మద్ది కరిస్ససి.

౧౮౨౯దిస్వా సమ్పతితే ఘోరే, దుమగ్గేసు ప్లవఙ్గమే;

అఖేత్తఞ్ఞాయ తే మద్ది, భవిస్సతే మహబ్భయం.

౧౮౩౦‘‘యా త్వం సివాయ సుత్వాన, ముహుం ఉత్తసయీ [ఉత్తససే (సీ. స్యా. క.)] పురే;

సా త్వం వఙ్కమనుప్పత్తా, కథం మద్ది కరిస్ససి.

౧౮౩౧‘‘ఠితే మజ్ఝన్హికే [మజ్ఝన్తికే (సీ. స్యా. పీ.)] కాలే, సన్నిసిన్నేసు పక్ఖిసు;

సణతేవ బ్రహారఞ్ఞం, తత్థ కిం గన్తుమిచ్ఛసి’’.

౧౮౩౨తమబ్రవి రాజపుత్తీ, మద్దీ సబ్బఙ్గసోభనా;

యాని ఏతాని అక్ఖాసి, వనే పటిభయాని మే;

సబ్బాని అభిసమ్భోస్సం, గచ్ఛఞ్ఞేవ రథేసభ.

౧౮౩౩‘‘కాసం కుసం పోటకిలం, ఉసిరం ముఞ్జపబ్బజం [ముఞ్జబబ్బజం (సీ.)];

ఉరసా పనుదహిస్సామి, నస్స హేస్సామి దున్నయా.

౧౮౩౪‘‘బహూహి వత చరియాహి, కుమారీ విన్దతే పతిం;

ఉదరస్సుపరోధేన, గోహనువేఠనేన చ.

౧౮౩౫అగ్గిస్స పారిచరియాయ, ఉదకుమ్ముజ్జనేన చ;

వేధబ్యం [వేధబ్బం (సీ. పీ.)] కటుకం లోకే, గచ్ఛ త్వేవ రథేసభ.

౧౮౩౬అపిస్సా హోతి అప్పత్తో, ఉచ్ఛిట్ఠమపి భుఞ్జితుం;

యో నం హత్థే గహేత్వాన, అకామం పరికడ్ఢతి;

వేధబ్యం కటుకం లోకే, గచ్ఛ త్వేవ రథేసభ.

౧౮౩౭కేసగ్గహణముక్ఖేపా, భూమ్యా చ పరిసుమ్భనా;

దత్వా చ నోపక్కమతి, బహుదుక్ఖం అనప్పకం;

వేధబ్యం కటుకం లోకే, గచ్ఛ త్వేవ రథేసభ.

౧౮౩౮సుకచ్ఛవీ వేధవేరా, దత్వా సుభగమానినో;

అకామం పరికడ్ఢన్తి, ఉలూకఞ్ఞేవ వాయసా;

వేధబ్యం కటుకం లోకే, గచ్ఛ త్వేవ రథేసభ.

౧౮౩౯అపి ఞాతికులే ఫీతే, కంసపజ్జోతనే వసం;

నేవాభివాక్యం న లభే, భాతూహి సఖినీహిపి [సఖికాహి చ (సీ. పీ.)];

వేధబ్యం కటుకం లోకే, గచ్ఛ త్వేవ రథేసభ.

౧౮౪౦నగ్గా నదీ అనూదకా, నగ్గం రట్ఠం అరాజకం;

ఇత్థీపి విధవా నగ్గా, యస్సాపి దస భాతరో;

వేధబ్యం కటుకం లోకే, గచ్ఛ త్వేవ రథేసభ.

౧౮౪౧ధజో రథస్స పఞ్ఞాణం, ధూమో పఞ్ఞాణమగ్గినో;

రాజా రథస్స పఞ్ఞాణం, భత్తా పఞ్ఞాణమిత్థియా;

వేధబ్యం కటుకం లోకే, గచ్ఛ త్వేవ రథేసభ.

౧౮౪౨యా దలిద్దీ దలిద్దస్స, అడ్ఢా అడ్ఢస్స కిత్తిమం;

తం వే దేవా పసంసన్తి, దుక్కరఞ్హి కరోతి సా.

౧౮౪౩సామికం అనుబన్ధిస్సం, సదా కాసాయవాసినీ;

పథబ్యాపి అభిజ్జన్త్యా [అభేజ్జన్త్యా (సీ. పీ.)], వేధబ్యం కటుకిత్థియా.

౧౮౪౪అపి సాగరపరియన్తం, బహువిత్తధరం మహిం;

నానారతనపరిపూరం, నిచ్ఛే వేస్సన్తరం వినా.

౧౮౪౫కథం ను తాసం హదయం, సుఖరా వత ఇత్థియో;
యా సామికే దుక్ఖితమ్హి, సుఖమిచ్ఛన్తి అత్తనో.

౧౮౪౬నిక్ఖమన్తే మహారాజే, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే;
తమహం అనుబన్ధిస్సం, సబ్బకామదదో హి మే”.

౧౮౪౭తమబ్రవి మహారాజా, మద్దిం సబ్బఙ్గసోభనం;
ఇమే తే దహరా పుత్తా, జాలీ కణ్హాజినా చుభో;
నిక్ఖిప్ప లక్ఖణే గచ్ఛ, మయం తే పోసయామసే” [పోసియామసే (సీ. పీ. క.)].

౧౮౪౮తమబ్రవి రాజపుత్తీ, మద్దీ సబ్బఙ్గసోభనా;
పియా మే పుత్తకా దేవ, జాలీ కణ్హాజినా చుభో;
త్యమ్హం తత్థ రమేస్సన్తి, అరఞ్ఞే జీవసోకినం”.

౧౮౪౯తమబ్రవి మహారాజా, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనో;
సాలీనం ఓదనం భుత్వా, సుచిం మంసూపసేచనం;
రుక్ఖఫలాని భుఞ్జన్తా, కథం కాహన్తి దారకా.

౧౮౫౦భుత్వా సతపలే కంసే, సోవణ్ణే సతరాజికే;
రుక్ఖపత్తేసు భుఞ్జన్తా, కథం కాహన్తి దారకా.

౧౮౫౧కాసియాని చ ధారేత్వా, ఖోమకోటుమ్బరాని చ;
కుసచీరాని ధారేన్తా, కథం కాహన్తి దారకా.

౧౮౫౨వయ్హాహి పరియాయిత్వా, సివికాయ రథేన చ;
పత్తికా పరిధావన్తా, కథం కాహన్తి దారకా.

౧౮౫౩కూటాగారే సయిత్వాన, నివాతే ఫుసితగ్గళే;
సయన్తా రుక్ఖమూలస్మిం, కథం కాహన్తి దారకా.

౧౮౫౪పల్లఙ్కేసు సయిత్వాన, గోనకే చిత్తసన్థతే;
సయన్తా తిణసన్థారే, కథం కాహన్తి దారకా.

౧౮౫౫గన్ధకేన విలిమ్పిత్వా, అగరుచన్దనేన చ;
రజోజల్లాని ధారేన్తా, కథం కాహన్తి దారకా.

౧౮౫౬ చామరమోరహత్థేహి, బీజితఙ్గా సుఖేధితా [సుఖే ఠితా (స్యా. పీ.)];
ఫుట్ఠా డంసేహి మకసేహి, కథం కాహన్తి దారకా".

౧౮౫౭ తమబ్రవి రాజపుత్తీ, మద్దీ సబ్బఙ్గసోభనా;
మా దేవ పరిదేవేసి, మా చ త్వం విమనో అహు;
యథా మయం భవిస్సామ, తథా హేస్సన్తి దారకా.

౧౮౫౮ ఇదం వత్వాన పక్కామి, మద్దీ సబ్బఙ్గసోభనా;
సివిమగ్గేన అన్వేసి, పుత్తే ఆదాయ లక్ఖణా".

౧౮౫౯ తతో వేస్సన్తరో రాజా, దానం దత్వాన ఖత్తియో;
పితు మాతు చ వన్దిత్వా, కత్వా చ నం పదక్ఖిణం.

౧౮౬౦ చతువాహిం రథం యుత్తం, సీఘమారుయ్హ సన్దనం;
ఆదాయ పుత్తదారఞ్చ, వఙ్కం పాయాసి పబ్బతం.

౧౮౬౧ తతో వేస్సన్తరో రాజా, యేనాసి బహుకో జనో;
"ఆమన్త ఖో తం గచ్ఛామ, అరోగా హోన్తు ఞాతయో".

౧౮౬౨ ఇఙ్ఘ మద్ది నిసామేహి, రమ్మరూపంవ దిస్సతి;
ఆవాసం సివిసేట్ఠస్స, పేత్తికం భవనం మమ".

౧౮౬౩ తం బ్రాహ్మణా అన్వగముం, తే నం అస్సే అయాచిసుం;
యాచితో పటిపాదేసి, చతున్నం చతురో హయే'".

౧౮౬౪ ఇఙ్ఘ మద్ది నిసామేహి, చిత్తరూపంవ దిస్సతి;
మిగరోహిచ్చవణ్ణేన, దక్ఖిణస్సా వహన్తి మం".

౧౮౬౫ అథేత్థ పఞ్చమో ఆగా, సో తం రథమయాచథ;
తస్స తం యాచితోదాసి, న చస్సుపహతో మనో.

౧౮౬౬ తతో వేస్సన్తరో రాజా, ఓరోపేత్వా [ఓతారేత్వా (క.)] సకం జనం;
అస్సాసయి అస్సరథం, బ్రాహ్మణస్స ధనేసినో".

౧౮౬౭ త్వం మద్ది కణ్హం గణ్హాహి, లహు ఏసా కనిట్ఠికా;
అహం జాలిం గహేస్సామి, గరుకో భాతికో హి సో".

౧౮౬౮‘‘రాజా కుమారమాదాయ, రాజపుత్తీ చ దారికం;

సమ్మోదమానా పక్కాముం, అఞ్ఞమఞ్ఞం పియంవదా’’.

దానకణ్డం నామ.

వనపవేసనం

౧౮౬౯‘‘యది కేచి మనుజా ఏన్తి, అనుమగ్గే పటిపథే;

మగ్గం తే పటిపుచ్ఛామ, కుహిం వఙ్కతపబ్బతో.

౧౮౭౦‘‘తే తత్థ అమ్హే పస్సిత్వా, కలునం పరిదేవయుం;

దుక్ఖం తే పటివేదేన్తి, దూరే వఙ్కతపబ్బతో’’.

౧౮౭౧‘‘యది పస్సన్తి పవనే, దారకా ఫలినే [ఫలితే (సీ. స్యా. పీ.)] దుమే;

తేసం ఫలానం హేతుమ్హి, ఉపరోదన్తి దారకా.

౧౮౭౨‘‘రోదన్తే దారకే దిస్వా, ఉబ్బిద్ధా [ఉబ్బిగ్గా (సీ. స్యా. పీ.)] విపులా దుమా;

సయమేవోనమిత్వాన, ఉపగచ్ఛన్తి దారకే.

౧౮౭౩‘‘ఇదం అచ్ఛేరకం దిస్వా, అబ్భుతం లోమహంసనం;

సాధుకారం పవత్తేసి, మద్దీ సబ్బఙ్గసోభనా.

౧౮౭౪‘‘అచ్ఛేరం వత లోకస్మిం, అబ్భుతం లోమహంసనం;

వేస్సన్తరస్స తేజేన, సయమేవోనతా దుమా’’.

౧౮౭౫‘‘సఙ్ఖిపింసు పథం యక్ఖా, అనుకమ్పాయ దారకే;

నిక్ఖన్తదివసేనేవ, చేతరట్ఠం ఉపాగముం’’.

౧౮౭౬‘‘తే గన్త్వా దీఘమద్ధానం, చేతరట్ఠం ఉపాగముం;

ఇద్ధం ఫీతం జనపదం, బహుమంససురోదనం’’.

౧౮౭౭‘‘చేతియో పరివారింసు, దిస్వా లక్ఖణమాగతం;

సుఖుమాలీ వత అయ్యా, పత్తికా పరిధావతి.

౧౮౭౮‘‘వయ్హాహి పరియాయిత్వా, సివికాయ రథేన చ;

సాజ్జ మద్దీ అరఞ్ఞస్మిం, పత్తికా పరిధావతి’’.

౧౮౭౯తం దిస్వా చేతపామొక్ఖా, రోదమానా ఉపాగముం;
కచ్చి ను దేవ కుసలం, కచ్చి దేవ అనామయం;
కచ్చి పితా అరోగో తే, సివీనఞ్చ అనామయం.

౧౮౮౦కో తే బలం మహారాజ, కో ను తే రథమణ్డలం;
అనస్సకో అరథకో, దీఘమద్ధానమాగతో;
కచ్చామిత్తేహి పకతో, అనుప్పత్తోసిమం దిసం".

౧౮౮౧కుసలఞ్చేవ మే సమ్మ, అథో సమ్మ అనామయం;
అథో పితా అరోగో మే, సివీనఞ్చ అనామయం.

౧౮౮౨అహఞ్హి కుఞ్జరం దజ్జం, ఈసాదన్తం ఉరూళ్హవం;
ఖేత్తఞ్ఞుం సబ్బయుద్ధానం, సబ్బసేతం గజుత్తమం.

౧౮౮౩పణ్డుకమ్బలసఞ్ఛన్నం, పభిన్నం సత్తుమద్దనం;
దన్తిం సవాళబీజనిం, సేతం కేలాససాదిసం.

౧౮౮౪ససేతచ్ఛత్తం సఉపాధేయ్యం, సాథబ్బనం సహత్థిపం;
అగ్గయానం రాజవాహిం, బ్రాహ్మణానం అదాసహం.

౧౮౮౫తస్మిం మే సివయో కుద్ధా, పితా చుపహతోమనో;
అవరుద్ధసి మం రాజా, వఙ్కం గచ్ఛామి పబ్బతం;
ఓకాసం సమ్మా జానాథ, వనే యత్థ వసామసే".

౧౮౮౬స్వాగతం తే మహారాజ, అథో తే అదురాగతం;
ఇస్సరోసి అనుప్పత్తో, యం ఇధత్థి పవేదయ.

౧౮౮౭సాకం భిసం మధుం మంసం, సుద్ధం సాలినమోదనం;
పరిభుఞ్జ మహారాజ, పాహునో నోసి ఆగతో".

౧౮౮౮పటిగ్గహితం యం దిన్నం, సబ్బస్స అగ్ఘియం కతం;
అవరుద్ధసి మం రాజా, వఙ్కం గచ్ఛామి పబ్బతం;
ఓకాసం సమ్మా జానాథ, వనే యత్థ వసామసే".

౧౮౮౯ఇధేవ తావ అచ్ఛస్సు, చేతరట్ఠే రథేసభ;
యావ చేతా గమిస్సన్తి, రఞ్ఞో సన్తిక యాచితుం.

౧౮౯౦నిజ్ఝాపేతుం మహారాజం, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనం;
తం తం చేతా పురక్ఖత్వా, పతీతా లద్ధపచ్చయా;
పరివారేత్వాన గచ్ఛన్తి, ఏవం జానాహి ఖత్తియ”.

౧౮౯౧మా వో రుచ్చిత్థ గమనం, రఞ్ఞో సన్తిక యాచితుం;
నిజ్ఝాపేతుం మహారాజం, రాజాపి తత్థ నిస్సరో.

౧౮౯౨అచ్చుగ్గతా హి సివయో, బలగ్గా నేగమా చ యే;
తే విధంసేతుమిచ్ఛన్తి, రాజానం మమ కారణా”.

౧౮౯౩సచే ఏసా పవత్తేత్థ, రట్ఠస్మిం రట్ఠవడ్ఢన;
ఇధేవ రజ్జం కారేహి, చేతేహి పరివారితో.

౧౮౯౪ఇద్ధం ఫీతఞ్చిదం రట్ఠం, ఇద్ధో జనపదో మహా;
మతిం కరోహి త్వం దేవ, రజ్జస్స మనుసాసితుం”.

౧౮౯౫న మే ఛన్దో మతి అత్థి, రజ్జస్స అనుసాసితుం;
పబ్బాజితస్స రట్ఠస్మా, చేతపుత్తా సుణాథ మే.

౧౮౯౬అతుట్ఠా సివయో ఆసుం, బలగ్గా నేగమా చ యే;
పబ్బాజితస్స రట్ఠస్మా, చేతా రజ్జేభిసేచయుం.

౧౮౯౭అసమ్మోదియమ్పి వో అస్స, అచ్చన్తం మమ కారణా;
సివీహి భణ్డనఞ్చాపి, విగ్గహో మే న రుచ్చతి.

౧౮౯౮అథస్స భణ్డనం ఘోరం, సమ్పహారో అనప్పకో;
ఏకస్స కారణా మయ్హం, హింసేయ్య బహుకో జనో.

౧౮౯౯పటిగ్గహితం యం దిన్నం, సబ్బస్స అగ్ఘియం కతం;
అవరుద్ధసి మం రాజా, వఙ్కం గచ్ఛామి పబ్బతం;
ఓకాసం సమ్మా జానాథ, వనే యత్థ వసామసే”.

౧౯౦౦తగ్ఘ తే మయమక్ఖామ, యథాపి కుసలా తథా;
రాజిసీ యత్థ సమ్మన్తి, ఆహుతగ్గీ సమాహితా.

౧౯౦౧ఏస సేలో మహారాజ, పబ్బతో గన్ధమాదనో;
యత్థ త్వం సహ పుత్తేహి, సహ భరియాయ చచ్ఛసి.

౧౯౦౨తం చేతా అనుసాసింసు, అస్సుసేత్తా రుదంముఖా;

ఇతో గచ్ఛ మహారాజ, ఉజుం యేనుత్తరా ముఖో.

౧౯౦౩‘అథ దక్ఖిసి భద్దన్తే, వేపుల్లం నామ పబ్బతం;

నానాదుమగణాకిణ్ణం, సీతచ్ఛాయం మనోరమం.

౧౯౦౪తమతిక్కమ్మ భద్దన్తే, అథ దక్ఖిసి ఆపగం;

నదిం కేతుమతిం నామ, గమ్భీరం గిరిగబ్భరం.

౧౯౦౫‘పుథులోమమచ్ఛాకిణ్ణం, సుపతిత్థం మహోదకం;

తత్థ న్హత్వా పివిత్వా చ, అస్సాసేత్వా సపుత్తకే.

౧౯౦౬‘అథ దక్ఖిసి భద్దన్తే, నిగ్రోధం మధుపిప్ఫలం;

రమ్మకే సిఖరే జాతం, సీతచ్ఛాయం మనోరమం.

౧౯౦౭‘అథ దక్ఖిసి భద్దన్తే, నాళికం నామ పబ్బతం;

నానాదిజగణాకిణ్ణం, సేలం కిమ్పురిసాయుతం.

౧౯౦౮తస్స ఉత్తరపుబ్బేన, ముచలిన్దో నామ సో సరో;

పుణ్డరీకేహి సఞ్ఛన్నో, సేతసోగన్ధికేహి చ.

౧౯౦౯‘సో వనం మేఘసఙ్కాసం, ధువం హరితసద్దలం;

సీహోవామిసపేక్ఖీవ వనసణ్డం విగాహయ;

పుప్ఫరుక్ఖేహి సఞ్ఛన్నం, ఫలరుక్ఖేహి చూభయం.

౧౯౧౦తత్థ బిన్దుస్సరా వగ్గూ, నానావణ్ణా బహూ దిజా;

కూజన్తముపకూజన్తి, ఉతుసంపుప్ఫితే దుమే.

౧౯౧౧గన్త్వా గిరివిదుగ్గానం, నదీనం పభవాని చ;

సో అద్దస [దక్ఖసి (సీ. పీ.)] పోక్ఖరణిం, కరఞ్జకకుధాయుతం.

౧౯౧౨పుథులోమమచ్ఛాకిణ్ణం, సుపతిత్థం మహోదకం;

సమఞ్చ చతురంసఞ్చ, సాదుం అప్పటిగన్ధియం.

౧౯౧౩‘తస్సా ఉత్తరపుబ్బేన, పణ్ణసాలం అమాపయ;

పణ్ణసాలం అమాపేత్వా, ఉఞ్ఛాచరియాయ ఈహథ”.

జూజకపబ్బం

౧౯౧౪అహు వాసీ కలిఙ్గేసు, జూజకో నామ బ్రాహ్మణో;
తస్సాసి దహరా భరియా, నామేనామిత్తతాపనా.

౧౯౧౫తా నం తత్థ గతావోచుం, నదిం ఉదకహారియా;
థియో నం పరిభాసింసు, సమాగన్త్వా కుతూహలా.

౧౯౧౬అమిత్తా నూన తే మాతా, అమిత్తో నూన తే పితా;
యే తం జిణ్ణస్స పాదంసు, ఏవం దహరియం సతిం.

౧౯౧౭అహితం వత తే ఞాతీ, మన్తయింసు రహోగతా;
యే తం జిణ్ణస్స పాదంసు, ఏవం దహరియం సతిం.

౧౯౧౮అమిత్తా వత తే ఞాతీ, మన్తయింసు రహోగతా;
యే తం జిణ్ణస్స పాదంసు, ఏవం దహరియం సతిం.

౧౯౧౯దుక్కటం వత తే ఞాతీ, మన్తయింసు రహోగతా;
యే తం జిణ్ణస్స పాదంసు, ఏవం దహరియం సతిం.

౧౯౨౦పాపకం వత తే ఞాతీ, మన్తయింసు రహోగతా;
యే తం జిణ్ణస్స పాదంసు, ఏవం దహరియం సతిం.

౧౯౨౧అమనాపం వత తే ఞాతీ, మన్తయింసు రహోగతా;
యే తం జిణ్ణస్స పాదంసు, ఏవం దహరియం సతిం.

౧౯౨౨అమనాపవాసం వసి, జిణ్ణేన పతినా సహ [ఏవం దహరియా సతీ (సీ. పీ.)];
యా త్వం వససి జిణ్ణస్స, మతం తే జీవితా వరం.

౧౯౨౩న హి నూన తుయ్హం కల్యాణి, పితా మాతా చ సోభనే;
అఞ్ఞం భత్తారం విన్దింసు, యే తం జిణ్ణస్స పాదంసు;
ఏవం దహరియం సతిం.

౧౯౨౪దుయిట్ఠం తే నవమియం, అకతం అగ్గిహుత్తకం;
యే తం జిణ్ణస్స పాదంసు, ఏవం దహరియం సతిం.

౧౯౨౫. సమణే బ్రాహ్మణే నూన, బ్రాహ్మణచరియపరాయణే;
సా త్వం లోకే అభిసపి, సీలవన్తే బహుస్సుతే;
యా త్వం వససి జిణ్ణస్స, ఏవం దహరియా సతీ.

౧౯౨౬. న దుక్ఖం అహినా దట్ఠం, న దుక్ఖం సత్తియా హతం;
తఞ్చ దుక్ఖఞ్చ తిబ్బఞ్చ, యం పస్సే జిణ్ణకం పతిం.

౧౯౨౭. నత్థి ఖిడ్డా నత్థి రతి, జిణ్ణేన పతినా సహ;
నత్థి అల్లాపసల్లాపో, జగ్ఘితుమ్పి [జగ్ఘితమ్పి (సీ. పీ.)] న సోభతి.

౧౯౨౮. యదా చ దహరో దహరా, మన్తయన్తి [మన్తయింసు (స్యా. క.)] రహోగతా;
సబ్బేసం సోకా నస్సన్తి, యే కేచి హదయస్సితా.

౧౯౨౯. దహరా త్వం రూపవతీ, పురిసానంభిపత్థితా;
గచ్ఛ ఞాతికులే అచ్ఛ, కిం జిణ్ణో రమయిస్సతి”.

౧౯౩౦. ‘‘న తే బ్రాహ్మణ గచ్ఛామి, నదిం ఉదకహారియా;
థియో మం పరిభాసన్తి, తయా జిణ్ణేన బ్రాహ్మణ”.

౧౯౩౧. ‘‘మా మే త్వం అకరా కమ్మం, మా మే ఉదకమాహరి;
అహం ఉదకమాహిస్సం, మా భోతి కుపితా అహు”.

౧౯౩౨. ‘‘నాహం తమ్హి కులే జాతా, యం త్వం ఉదకమాహరే;
ఏవం బ్రాహ్మణ జానాహి, న తే వచ్ఛామహం ఘరే.

౧౯౩౩. ‘‘సచే మే దాసం దాసిం వా, నానయిస్ససి బ్రాహ్మణ;
ఏవం బ్రాహ్మణ జానాహి, న తే వచ్ఛామి సన్తికే”.

౧౯౩౪. ‘‘నత్థి మే సిప్పఠానం వా, ధనం ధఞ్ఞఞ్చ బ్రాహ్మణి;
కుతోహం దాసం దాసిం వా, ఆనయిస్సామి భోతియా;
అహం భోతిం ఉపట్ఠిస్సం, మా భోతి కుపితా అహు”.

౧౯౩౫. ‘‘ఏహి తే అహమక్ఖిస్సం, యథా మే వచనం సుతం;
ఏస వేస్సన్తరో రాజా, వఙ్కే వసతి పబ్బతే.

౧౯౩౬. ‘‘తం త్వం గన్త్వాన యాచస్సు, దాసం దాసిఞ్చ బ్రాహ్మణ;

సో తే దస్సతి యాచితో, దాసం దాసిఞ్చ ఖత్తియో".

౧౯౩౭"జిణ్ణోహమస్మి దుబ్బలో [అబలో (సీ. పీ. క.)], దీఘో చద్ధా సుదుగ్గమో;
మా భోతి పటిదేవేసి, మా చ త్వం [మా భోతి (స్యా. క.)] విమనా అహు;
అహం భోతిం ఉపట్ఠిస్సం, మా భోతి కుపితా అహు".

౧౯౩౮"యథా అగన్త్వా సఙ్గామం, అయుద్ధోవ పరాజితో;
ఏవమేవ తువం బ్రహ్మే, అగన్త్వావ పరాజితో.

౧౯౩౯"సచే మే దాసం దాసిం వా, నానయిస్ససి బ్రాహ్మణ;
ఏవం బ్రాహ్మణ జానాహి, న తే వచ్ఛామహం ఘరే;
అమనాపం తే కరిస్సామి, తం తే దుక్ఖం భవిస్సతి.

౧౯౪౦నక్ఖత్తే ఉతుపుబ్బేసు, యదా మం దక్ఖిసిలఙ్కతం;
అఞ్ఞేహి సద్ధిం రమమానం, తం తే దుక్ఖం భవిస్సతి.

౧౯౪౧అదస్సనేన మయ్హం తే, జిణ్ణస్స పరిదేవతో;
భియ్యో వఙ్కా చ పలితా, బహూ హేస్సన్తి బ్రాహ్మణ".

౧౯౪౨తతో సో బ్రాహ్మణో భీతో, బ్రాహ్మణియా వసానుగో;
అట్టితో కామరాగేన, బ్రాహ్మణిం ఏతదబ్రవి".

౧౯౪౩"పాథేయ్యం మే కరోహి త్వం, సంకుల్యా సగుళాని చ [సఙ్కులా సగ్గళాని చ (స్యా.), అగ్గళా సకలాని చ (క.)];
మధుపిణ్డికా చ సుకతాయో, సత్తుభత్తఞ్చ బ్రాహ్మణి.

౧౯౪౪ఆనయిస్సం మేథునకే, ఉభో దాసకుమారకే;
తే తం పరిచరిస్సన్తి, రత్తిన్దివమతన్దితా".

౧౯౪౫ఇదం వత్వా బ్రహ్మబన్ధు, పటిముఞ్చి ఉపాహనా;
తతో సో మన్తయిత్వాన, భరియం కత్వా పదక్ఖిణం.

౧౯౪౬పక్కామి సో రుణ్ణముఖో, బ్రాహ్మణో సహితబ్బతో;
సివీనం నగరం ఫీతం, దాసపరియేసనం చరం".

౧౯౪౭సో తత్థ గన్త్వా అవచ [అవచాసి (స్యా. క.)], యే తత్థాసుం సమాగతా;
కుహిం వేస్సన్తరో రాజా, కత్థ పస్సేము ఖత్తియం".

౧౯౪౮ తే జనా తం అవచింసు, యే తత్థాసుం సమాగతా;
తుమ్హేహి బ్రహ్మే పకతో, అతిదానేన ఖత్తియో;
పబ్బాజితో సకా రట్ఠా, వఙ్కే వసతి పబ్బతే.

౧౯౪౯ తుమ్హేహి బ్రహ్మే పకతో, అతిదానేన ఖత్తియో;
ఆదాయ పుత్తదారఞ్చ, వఙ్కే వసతి పబ్బతే”.

౧౯౫౦ సో చోదితో బ్రాహ్మణియా, బ్రాహ్మణో కామగిద్ధిమా;
అఘం తం పటిసేవిత్థ, వనే వాళమిగాకిణ్ణే;
ఖగ్గదీపినిసేవితే.

౧౯౫౧ ఆదాయ బేళువం దణ్డం, అగ్గిహుత్తం కమణ్డలుం;
సో పావిసి బ్రహారఞ్ఞం, యత్థ అస్సోసి కామదం.

౧౯౫౨ తం పవిట్ఠం బ్రహారఞ్ఞం, కోకా నం పరివారయుం;
విక్కన్ది సో విప్పనట్ఠో, దూరే పన్థా అపక్కమి.

౧౯౫౩ తతో సో బ్రాహ్మణో గన్త్వా, భోగలుద్ధో అసఞ్ఞతో;
వఙ్కస్సోరోహణే నట్ఠే, ఇమా గాథా అభాసథ”.

౧౯౫౪ కో రాజపుత్తం నిసభం, జయన్తమపరాజితం;
భయే ఖేమస్స దాతారం, కో మే వేస్సన్తరం విదూ.

౧౯౫౫ యో యాచతం పతిట్ఠాసి, భూతానం ధరణీరివ;
ధరణూపమం మహారాజం, కో మే వేస్సన్తరం విదూ.

౧౯౫౬ యో యాచతం గతీ ఆసి, సవన్తీనంవ సాగరో;
సాగరూపమం [ఉదధూపమం (సీ. స్యా. పీ.), తథూపమం (క.)] మహారాజం, కో మే వేస్సన్తరం విదూ.

౧౯౫౭ కల్యాణతిత్థం సుచిమం, సీతూదకం మనోరమం;
పుణ్డరీకేహి సఞ్ఛన్నం, యుత్తం కిఞ్జక్ఖరేణునా;
రహదూపమం [సరూపమం (క.)] మహారాజం, కో మే వేస్సన్తరం విదూ.

౧౯౫౮ అస్సత్థంవ పథే జాతం, సీతచ్ఛాయం మనోరమం;
సన్తానం విసమేతారం, కిలన్తానం పటిగ్గహం;
తథూపమం మహారాజం, కో మే వేస్సన్తరం విదూ.

౧౯౭౯నిగ్రోధంవ పథే జాతం, సీతచ్ఛాయం మనోరమం;

సన్తానం విసమేతారం, కిలన్తానం పటిగ్గహం;

తథూపమం మహారాజం, కో మే వేస్సన్తరం విదూ.

౧౯౮౦అమ్బం ఇవ పథే జాతం, సీతచ్ఛాయం మనోరమం;

సన్తానం విసమేతారం, కిలన్తానం పటిగ్గహం;

తథూపమం మహారాజం, కో మే వేస్సన్తరం విదూ.

౧౯౮౧సాలం ఇవ పథే జాతం, సీతచ్ఛాయం మనోరమం;

సన్తానం విసమేతారం, కిలన్తానం పటిగ్గహం;

తథూపమం మహారాజం, కో మే వేస్సన్తరం విదూ.

౧౯౮౨దుమం ఇవ పథే జాతం, సీతచ్ఛాయం మనోరమం;

సన్తానం విసమేతారం, కిలన్తానం పటిగ్గహం;

తథూపమం మహారాజం, కో మే వేస్సన్తరం విదూ.

౧౯౮౩‘ఏవఞ్చ మే విలపతో, పవిట్ఠస్స బ్రహావనే;

అహం జానన్తి యో వజ్జా, నన్దిం సో జనయే మమ.

౧౯౮౪ఏవఞ్చ మే విలపతో, పవిట్ఠస్స బ్రహావనే;

అహం జానన్తి యో వజ్జా, తాయ సో ఏకవాచాయ;

పసవే పుఞ్ఞం అనప్పకం”.

౧౯౮౫తస్స చేతో పటిస్సోసి, అరఞ్ఞే లుద్దకో చరం;

తుమ్హేహి బ్రహ్మే పకతో, అతిదానేన ఖత్తియో;

పబ్బాజితో సకా రట్ఠా, వఙ్కే వసతి పబ్బతే.

౧౯౮౬“తుమ్హేహి బ్రహ్మే పకతో, అతిదానేన ఖత్తియో;

ఆదాయ పుత్తదారఞ్చ, వఙ్కే వసతి పబ్బతే.

౧౯౮౭‘అకిచ్చకారీ దుమ్మేధో, రట్ఠా పవనమాగతో;

రాజపుత్తం గవేసన్తో, బకో మచ్ఛమివోదకే.

౧౯౮౮తస్స త్యాహం న దస్సామి, జీవితం ఇధ బ్రాహ్మణ;

అయఞ్హి తే మయా నున్నో [మయా’రుళ్హో (క॰)], సరో పిస్సతి లోహితం.

౧౯౬౯సిరో తే వజ్ఝయిత్వాన, హదయం ఛేత్వా సబన్ధనం;

పన్థసకుణం [బన్ధసకుణం (క.)] యజిస్సామి, తుయ్హం మంసేన బ్రాహ్మణ.

౧౯౭౦‘తుయ్హం మంసేన మేదేన, మత్థకేన చ బ్రాహ్మణ;

ఆహుతిం పగ్గహేస్సామి, ఛేత్వాన హదయం తవ.

౧౯౭౧‘తం మే సుయిట్ఠం సుహుతం, తుయ్హం మంసేన బ్రాహ్మణ;

న చ త్వం రాజపుత్తస్స, భరియం పుత్తే చ నేస్ససి”.

౧౯౭౨అవజ్ఝో బ్రాహ్మణో దూతో, చేతపుత్త సుణోహి మే;

తస్మా హి దూతం న హన్తి, ఏస ధమ్మో సనన్తనో.

౧౯౭౩‘నిజ్ఝత్తా సివయో సబ్బే, పితా నం దట్ఠుమిచ్ఛతి;

మాతా చ దుబ్బలా తస్స, అచిరా చక్ఖూని జీయరే.

౧౯౭౪తేసాహం పహితో దూతో, చేతపుత్త సుణోహి మే;

రాజపుత్తం నయిస్సామి, యది జానాసి సంస మే.

“పియస్స మే పియో దూతో, పుణ్ణపత్తం దదామి తే”;

౧౯౭౫ఇమఞ్చ మధునో తుమ్బం, మిగసత్థిఞ్చ బ్రాహ్మణ;

తఞ్చ తే దేసమక్ఖిస్సం, యత్థ సమ్మతి కామదో”.

జూజకపబ్బం నామ.

చూళవనవణ్ణనా

౧౯౭౬“ఏస సేలో మహాబ్రహ్మే, పబ్బతో గన్ధమాదనో;

యత్థ వేస్సన్తరో రాజా, సహ పుత్తేహి సమ్మతి.

౧౯౭౭‘ధారేన్తో బ్రాహ్మణవణ్ణం, ఆసదఞ్చ [ఆసటఞ్చ (క.)] మసుం జటం;

చమ్మవాసీ ఛమా సేతి, జాతవేదం నమస్సతి.

౧౯౭౮‘ఏతే నీలా పదిస్సన్తి, నానాఫలధరా దుమా;

ఉగ్గతా అబ్భకూటావ, నీలా అఞ్జనపబ్బతా.

౧౯౭౯‘ధవస్సకణ్ణా ఖదిరా, సాలా ఫన్దనమాలువా;

సమ్పవేధన్తి వాతేన, సకిం పీతావ మాణవా.

౧౯౮౦ఉపరి దుమపరియాయేసు, సఙ్గీతియోవ సుయ్యరే;
నజ్జుహా కోకిలసఙ్ఘా [కోకిలా సిఙ్ఘా (క.)], సమ్పతన్తి దుమా దుమం.

౧౯౮౧అవ్హయన్తేవ గచ్ఛన్తం, సాఖాపత్తసమీరితా;
రమయన్తేవ ఆగన్తం, మోదయన్తి నివాసినం;
యత్థ వేస్సన్తరో రాజా, సహ పుత్తేహి సమ్మతి.

౧౯౮౨ధారేన్తో బ్రాహ్మణవణ్ణం, ఆసదఞ్చ మసం జటం;
చమ్మవాసీ ఛమా సేతి, జాతవేదం నమస్సతి.

౧౯౮౩అమ్బా కపిత్థా పనసా, సాలా జమ్బూ విభీతకా;
హరీతకీ ఆమలకా, అస్సత్థా బదరాని చ.

౧౯౮౪చారుతిమ్బరుక్ఖా చేత్థ, నిగ్రోధా చ కపిత్థనా;
మధుమధుకా థేవన్తి, నీచే పక్కా చుదుమ్బరా.

౧౯౮౫పారేవతా భవేయ్యా చ, ముద్దికా చ మధుత్థికా;
మధుం అనేలకం తత్థ, సకమాదాయ భుఞ్జరే.

౧౯౮౬అఞ్ఞేత్థ పుప్ఫితా అమ్బా, అఞ్ఞే తిట్ఠన్తి దోవిలా;
అఞ్ఞే ఆమా చ పక్కా చ, భేకవణ్ణా తదూభయం.

౧౯౮౭అథేత్థ హేట్ఠా పురిసో, అమ్బపక్కాని గణ్హతి;
ఆమాని చేవ పక్కాని, వణ్ణగన్ధరసుత్తమే.

౧౯౮౮అతేవ మే అచ్ఛరియం, హిఙ్కారో పటిభాతి మం;
దేవానమివ ఆవాసో, సోభతి నన్దనూపమో.

౧౯౮౯విభేదికా నాళికేరా, ఖజ్జురీనం బ్రహావనే;
మాలావ గన్థితా ఠన్తి, ధజగ్గానేవ దిస్సరే;
నానావణ్ణేహి పుప్ఫేహి, నభం తారాచితామివ.

౧౯౯౦కుటజీ కుట్ఠతగరా, పాటలియో చ పుప్ఫితా;
పున్నాగా గిరిపున్నాగా, కోవిళారా చ పుప్ఫితా.

౧౯౯౧ఉద్దాలకా సోమరుక్ఖా, అగరుఫల్లియా [అగరుభల్లియా (సీ. స్యా. పీ.)] బహూ;

పుత్తజీవా [పుటజీవా (క.)] చ కకుధా, అసనా చేత్థ పుప్ఫితా.

౧౯౯౨కుటజా సలళా నీపా [నిమ్బా (క.)], కోసమ్బా లబుజా ధవా;
సాలా చ పుప్ఫితా తత్థ, పలాలఖలసన్నిభా.

౧౯౯౩తస్సావిదూరే పోక్ఖరణీ, భూమిభాగే మనోరమే;
పదుముప్పలసఞ్ఛన్నా, దేవానమివ నన్దనే.

౧౯౯౪అథేత్థ పుప్ఫరసమత్తా, కోకిలా మఞ్జుభాణికా;
అభినాదేన్తి పవనం, ఉతుసమ్పుప్ఫితే దుమే.

౧౯౯౫భస్సన్తి మకరన్దేహి, పోక్ఖరే పోక్ఖరే మధూ;
అథేత్థ వాతా వాయన్తి, దక్ఖిణా అథ పచ్ఛిమా;
పదుమకిఞ్జక్ఖరేణూహి, ఓకిణ్ణో హోతి అస్సమో.

౧౯౯౬థూలా సిఙ్ఘాటకా చేత్థ, సంసాదియా పసాదియా [సంసారియా పసారియా (క.)];
మచ్ఛకచ్ఛపబ్యావిద్ధా, బహూ చేత్థ ముపయానకా;
మధుం భిసేహి సవతి, ఖిరసప్పిముళాలిభి.

౧౯౯౭సురభీ తం వనం వాతి, నానాగన్ధసమోదితం [నానాగన్ధసమేరితం (సీ. స్యా. పీ.)];
సమ్మద్దతేవ [సమోదతేవ (క.)] గన్ధేన, పుప్ఫసాఖాహి తం వనం;
భమరా పుప్ఫగన్ధేన, సమన్తా మభినాదితా.

౧౯౯౮అథేత్థ సకుణా సన్తి, నానావణ్ణా బహూ దిజా;
మోదన్తి సహ భరియాహి, అఞ్ఞమఞ్ఞం పకూజినో.

౧౯౯౯నన్దికా జీవపుత్తా చ, జీవపుత్తా పియా చ నో;
పియా పుత్తా పియా నన్దా, దిజా పోక్ఖరణీఘరా.

౨౦౦౦మాలావ గన్థితా ఠన్తి, ధజగ్గానేవ దిస్సరే;
నానావణ్ణేహి పుప్ఫేహి, కుసలేహేవ సుగన్థితా [సుగన్థికా (సీ. పీ.)];
యత్థ వేస్సన్తరో రాజా, సహ పుత్తేహి సమ్మతి.

౨౦౦౧ధారేన్తో బ్రాహ్మణవణ్ణం, ఆసదఞ్చ మసం జటం;
చమ్మవాసీ ఛమా సేతి, జాతవేదం నమస్సతి”.

౨౦౦౨. ఇదఞ్చ మే సత్తుభత్తం, మధునా పటిసంయుతం;
మధుపిణ్డికా చ సుకతాయో, సత్తుభత్తం దదామి తే".

౨౦౦౩. తుయ్హేవ సమ్బలం హోతు, నాహం ఇచ్ఛామి సమ్బలం;
ఇతోపి బ్రహ్మే గణ్హాహి, గచ్ఛ బ్రహ్మే యథాసుఖం.

౨౦౦౪. అయం ఏకపదీ ఏతి, ఉజుం గచ్ఛతి అస్సమం;
ఇసీపి అచ్చుతో తత్థ, పఙ్కదన్తో రజస్సిరో;
ధారేన్తో బ్రాహ్మణవణ్ణం, ఆసదఞ్చ మసం జటం.

౨౦౦౫. చమ్మవాసీ ఛమా సేతి, జాతవేదం నమస్సతి;
తం త్వం గన్త్వాన పుచ్ఛస్సు, సో తే మగ్గం పవక్ఖతి".

౨౦౦౬. ఇదం సుత్వా బ్రహ్మబన్ధు, చేతం కత్వా పదక్ఖిణం;
ఉదగ్గచిత్తో పక్కామి, యేనాసి అచ్చుతో ఇసి.

చూళవనవణ్ణనా.

మహావనవణ్ణనా

౨౦౦౭. గచ్ఛన్తో సో భారద్వాజో, అద్దస్స అచ్చుతం ఇసిం;
దిస్వాన తం భారద్వాజో, సమ్మోది ఇసినా సహ.

౨౦౦౮. కచ్చి ను భోతో కుసలం, కచ్చి భోతో అనామయం;
కచ్చి ఉఞ్ఛేన యాపేసి, కచ్చి మూలఫలా బహూ.

౨౦౦౯. కచ్చి డంసా మకసా చ, అప్పమేవ సరీసపా;
వనే వాళమిగాకిణ్ణే, కచ్చి హింసా న విజ్జతి".

౨౦౧౦. కుసలఞ్చేవ మే బ్రహ్మే, అథో బ్రహ్మే అనామయం;
అథో ఉఞ్ఛేన యాపేమి, అథో మూలఫలా బహూ.

౨౦౧౧. అథో డంసా మకసా చ, అప్పమేవ సరీసపా;
వనే వాళమిగాకిణ్ణే, హింసా మయ్హం న విజ్జతి.

౨౦౧౨. బహూని వస్సపూగాని, అస్సమే వసతో మమ;
నాభిజానామి ఉప్పన్నం, ఆబాధం అమనోరమం.

౨౦౧౩“స్వాగతం తే మహాబ్రహ్మే, అథో తే అదురాగతం;
అన్తో పవిస భద్దన్తే, పాదే పక్ఖాలయస్సు తే.

౨౦౧౪తిన్దుకాని పియాలాని, మధుకే కాసుమారియో;
ఫలాని ఖుద్దకప్పాని, భుఞ్జ బ్రహ్మే వరం వరం.

౨౦౧౫ఇదమ్పి పానీయం సీతం, ఆభతం గిరిగబ్భరా;
తతో పివ మహాబ్రహ్మే, సచే త్వం అభికఙ్ఖసి”.

౨౦౧౬పటిగ్గహితం యం దిన్నం, సబ్బస్స అగ్ఘియం కతం;
సఞ్జయస్స సకం పుత్తం, సివీహి విప్పవాసితం;
తమహం దస్సనమాగతో, యది జానాసి సంస మే”.

౨౦౧౭న భవం ఏతి పుఞ్ఞత్థం, సివిరాజస్స దస్సనం;
మఞ్ఞే భవం పత్థయతి, రఞ్ఞో భరియం పతిబ్బతం;
మఞ్ఞే కణ్హాజినం దాసిం, జాలిం దాసఞ్చ ఇచ్ఛసి.

౨౦౧౮అథ వా తయో మాతాపుత్తే, అరఞ్ఞా నేతుమాగతో;
న తస్స భోగా విజ్జన్తి, ధనం ధఞ్ఞఞ్చ బ్రాహ్మణ”.

౨౦౧౯“అకుద్ధరూపోహం భోతో [భోతో (సీ. పీ.)], నాహం యాచితుమాగతో;
సాధు దస్సనమరియానం, సన్నివాసో సదా సుఖో.

౨౦౨౦“అదిట్ఠపుబ్బో సివిరాజా, సివీహి విప్పవాసితో;
తమహం దస్సనమాగతో, యది జానాసి సంస మే”.

౨౦౨౧“ఏస సేలో మహాబ్రహ్మే, పబ్బతో గన్ధమాదనో;
యత్థ వేస్సన్తరో రాజా, సహ పుత్తేహి సమ్మతి.

౨౦౨౨ధారేన్తో బ్రాహ్మణవణ్ణం, ఆసదఞ్చ మసం జటం;
చమ్మవాసీ ఛమా సేతి, జాతవేదం నమస్సతి.

౨౦౨౩ఏతే నీలా పదిస్సన్తి, నానాఫలధరా దుమా;
ఉగ్గతా అబ్భకూటావ నీలా అఞ్జనపబ్బతా.

౨౦౨౪ధవస్సకణ్ణా ఖదిరా, సాలా ఫన్దనమాలువా;

సమ్పవేధన్తి వాతేన, సకిం పీతావ మాణవా.

౨౦౨౪ఉపరి దుమపరియాయేసు, సఙ్గీతియోవ సుయ్యరే;
నజ్జుహా కోకిలసఙ్ఘా, సమ్పతన్తి దుమా దుమం.

౨౦౨౫అవ్హయన్తేవ గచ్ఛన్తం, సాఖాపత్తసమీరితా;
రమయన్తేవ ఆగన్తం, మోదయన్తి నివాసినం;
యత్థ వేస్సన్తరో రాజా, సహ పుత్తేహి సమ్మతి.

౨౦౨౬ధారేన్తో బ్రాహ్మణవణ్ణం, ఆసదఞ్చ మసం జటం;
చమ్మవాసీ ఛమా సేతి, జాతవేదం నమస్సతి.

౨౦౨౭కరేరిమాలా వితతా, భూమిభాగే మనోరమే;
సద్దలాహరితా భూమి, న తత్థుద్ధంసతే రజో.

౨౦౨౮మయూరగీవసఙ్కాసా, తూలఫస్ససమూపమా;
తిణాని నాతివత్తన్తి, సమన్తా చతురఙ్గులా.

౨౦౩౦‘అమ్బా జమ్బూ కపిత్థా చ, నీచే పక్కా చుదుమ్బరా;
పరిభోగేహి రుక్ఖేహి, వనం తం రతివడ్ఢనం.

౨౦౩౧‘వేళురియవణ్ణసన్నిభం , మచ్ఛగుమ్బనిసేవితం;
సుచిం సుగన్ధం సలిలం, ఆపో తత్థపి సన్దతి.

౨౦౩౨తస్సావిదూరే పోక్ఖరణీ, భూమిభాగే మనోరమే;
పదుముప్పలసఞ్ఛన్నా, దేవానమివ నన్దనే.

౨౦౩౩‘తీణి ఉప్పలజాతాని, తస్మిం సరసి బ్రాహ్మణ;
విచిత్తం నీలానేకాని, సేతా లోహితకాని చ.

౨౦౩౪ఖోమావ తత్థ పదుమా, సేతసోగన్ధికేహి చ;
కలమ్బకేహి సఞ్ఛన్నో, ముచలిన్దో నామ సో సరో.

౨౦౩౫అథేత్థ పదుమా ఫుల్లా, అపరియన్తావ దిస్సరే;
గిమ్హా హేమన్తికా ఫుల్లా, జణ్ణుతగ్ఘా ఉపత్థరా.

౨౦౩౬‘‘సురభీ సమ్పవాయన్తి, విచిత్తపుప్ఫసన్థతా;

భమరా పుప్ఫగన్ధేన, సమన్తా మభినాదితా.

౨౦౩౭అథేత్థ ఉదకన్తస్మిం, రుక్ఖా తిట్ఠన్తి బ్రాహ్మణ;

కదమ్బా పాటలీ ఫుల్లా, కోవిళారా చ పుప్ఫితా.

౨౦౩౮అఙ్కోలా కచ్ఛికారా చ, పారిజఞ్ఞా చ పుప్ఫితా;

వారణా వయనా [సాయనా (సీ. పీ.), వుయ్హనా (స్యా.)] రుక్ఖా, ముచలిన్దముభతో [ముచలిన్దమభితో (సీ. పీ.)] సరం.

౨౦౩౯సిరీసా సేతపారిసా [సేతవారిసా (సీ. పీ.)], సాధు వాయన్తి పద్మకా;

నిగ్గుణ్డీ సిరీనిగ్గుణ్డీ [సరనిగ్గుణ్డీ (క.)], అసనా చేత్థ పుప్ఫితా.

౨౦౪౦పఙ్గురా [పఙ్కురా (స్యా.), పఙ్గులా (క.)] బహులా సేలా, సోభఞ్జనా చ పుప్ఫితా;

కేతకా కణికారా చ, కనవేరా చ పుప్ఫితా.

౨౦౪౧అజ్జునా అజ్జుకణ్ణా చ, మహానామా చ పుప్ఫితా;

సుపుప్ఫితగ్గా తిట్ఠన్తి, పజ్జలన్తేవ కింసుకా.

౨౦౪౨సేతపణ్ణీ సత్తపణ్ణా, కదలియో కుసుమ్భరా;

ధనుతక్కారీ పుప్ఫేహి, సీసపావరణాని చ.

౨౦౪౩అచ్ఛివా సల్లవా [సబలా (సీ.), సిమలా (పీ.)] రుక్ఖా, సల్లకియో చ పుప్ఫితా;

సేతగేరు చ తగరా, మంసికుట్ఠా కులావరా.

౨౦౪౪దహరా రుక్ఖా చ వుద్ధా చ, అకుటిలా చేత్థ పుప్ఫితా;

అస్సమం ఉభతో ఠన్తి, అగ్యాగారం సమన్తతో.

౨౦౪౫అథేత్థ ఉదకన్తస్మిం, బహుజాతో ఫణిజ్జకో;

ముగ్గతియో కరతియో, సేవాలసీసకా బహూ.

౨౦౪౬ఉద్దాపవత్తం [ఉద్ధాపవత్తం (స్యా. పీ.)] ఉల్లుళితం, మక్ఖికా హిఙ్గజాలికా;

దాసిమకఞ్జకో [దాసిమా కోఞ్జకో (క.)] చేత్థ, బహూ నీచేకళమ్బకా.

౨౦౪౭ఏలమ్ఫురకసఞ్ఛన్నా [ఏలమ్బరకసఞ్ఛన్నా (సీ. పీ.), ఏళమ్బకేహి సఞ్ఛన్నా (స్యా.)], రుక్ఖా తిట్ఠన్తి బ్రాహ్మణ;

సత్తాహం ధారియమానానం, గన్ధో తేసం న ఛిజ్జతి.

౨౦౪౮ఉభతో సరం ముచలిన్దం, పుప్ఫా తిట్ఠన్తి సోభనా;

ఇన్దీవరేహి సఞ్ఛన్నం, వనం తం ఉపసోభతి.

౨౦౪౯అడ్ఢమాసం ధారియమానానం, గన్ధో తేసం న ఛిజ్జతి;

నీలపుప్ఫీ సేతవారీ, పుప్ఫితా గిరికణ్ణికా;

కలేరుక్ఖేహి [కటేరుకేహి (సీ.), కటేరుక్ఖేహి (పీ.)] సఞ్ఛన్నం, వనం తం తులసీహి చ.

౨౦౫౦సమ్మద్దతేవ గన్ధేన, పుప్ఫసాఖాహి తం వనం;

భమరా పుప్ఫగన్ధేన, సమన్తా మభినాదితా.

౨౦౫౧తీణి కక్కారుజాతాని, తస్మిం సరసి బ్రాహ్మణ;

కుమ్భమత్తాని చేకాని, మురజమత్తాని తా ఉభో.

౨౦౫౨అథేత్థ సాసపో బహుకో, నాదియో [నారియో (క.)] హరితాయుతో;

అసీ తాలావ తిట్ఠన్తి, ఛేజ్జా ఇన్దీవరా బహూ.

౨౦౫౩అప్ఫోటా సురియవల్లీ చ, కాళీయా [కోళీయా (క.)] మధుగన్ధియా;

అసోకా ముదయన్తీ చ, వల్లిభో ఖుద్దపుప్ఫియో.

౨౦౫౪కోరణ్డకా అనోజా చ, పుప్ఫితా నాగమల్లికా [నాగవల్లికా (సీ. పీ.)];

రుక్ఖమారుయ్హ తిట్ఠన్తి, ఫుల్లా కింసుకవల్లియో.

౨౦౫౫కటేరుహా చ వాసన్తీ, యూథికా మధుగన్ధియా;

నిలియా సుమనా భణ్డీ, సోభతి పదుముత్తరో.

౨౦౫౬పాటలీ సముద్దకప్పాసీ, కణికారా చ పుప్ఫితా;

హేమజాలావ దిస్సన్తి, రుచిరగ్గి సిఖూపమా.

౨౦౫౭యాని తాని చ పుప్ఫాని, థలజానుదకాని చ;

సబ్బాని తత్థ దిస్సన్తి, ఏవం రమ్మో మహోదధి.

౨౦౫౮అథస్సా పోక్ఖరణియా, బహుకా వారిగోచరా;

రోహితా నళపీ [నళపే (క.)] సిఙ్గూ, కుమ్భిలా మకరా సుసూ.

౨౦౦౯మధు చ మధులట్ఠి చ, తాలిసా చ పియఙ్గుకా;

కుటన్దజా భద్దముత్తా [ఉన్నకా భద్దముట్ఠా చ (క.)], సేతపుప్ఫా చ లోలుపా.

౨౦౧౦సురభీ చ రుక్ఖా తగరా, బహుకా తుఙ్గవణ్టకా [తుఙ్గవల్లికా (క.)];

పద్మకా నరదా కుట్ఠా, ఝామకా చ హరేణుకా.

౨౦౧౧హలిద్దకా గన్ధసిలా, హిరివేరా చ గుగ్గులా;

విభేదికా చోరకా కుట్ఠా, కప్పురా చ కలిఙ్గుకా.

౨౦౧౨అథేత్థ సీహబ్యగ్ఘా చ, పురిసాలూ చ హత్థియో;

ఏణేయ్యా పసదా చేవ, రోహిచ్చా సరభా మిగా.

౨౦౧౩కోట్ఠసుణా సుణోపి చ, తులియా నళసన్నిభా;

చామరీ చలనీ లఙ్ఘీ, ఝాపితా మక్కటా పిచు.

౨౦౧౪కక్కటా కటమాయా చ, ఇక్కా గోణసిరా బహూ;

ఖగ్గా వరాహా నకులా, కాళకేత్థ బహూతసో.

౨౦౧౫మహింసా సోణసిఙ్గాలా, పమ్పకా చ సమన్తతో;

ఆకుచ్ఛా పచలాకా చ, చిత్రకా చాపి దీపియో.

౨౦౧౬పేలకా చ విఘాసాదా, సీహా గోగణిసాదకా;

అట్ఠపాదా చ మోరా చ, భస్సరా చ కుకుత్థకా.

౨౦౧౭చఙ్కోరా కుక్కుటా నాగా, అఞ్ఞమఞ్ఞం పకూజినో;

బకా బలాకా నజ్జుహా, దిన్దిభా కుఞ్జవాజితా [కుఞ్జవాదికా (సీ. పీ.)].

౨౦౧౮బ్యగ్ఘినసా లోహపిట్ఠా, పమ్మకా [పమ్పకా (సీ. పీ.), చప్పకా (స్యా.), పబ్బకా (క.)] జీవజీవకా;

కపిఞ్జరా తిత్తిరాయో, కులా చ పటికుత్థకా.

౨౦౧౯మన్దాలకా చేలకేటు, భణ్డుతిత్తిరనామకా;

చేలావకా పిఙ్గలాయో [పిఙ్గులాయో (సీ. పీ.)], గోటకా అఙ్గహేతుకా.

౨౦౨౦కరవియా చ సగ్గా చ, ఉహుఙ్కారా చ కుక్కుహా;

నానాదిజగణాకిణ్ణం, నానాసరనికూజితం.

౨౦౮౧అథేత్థ సకుణా సన్తి, నీలకా [సాళికా (క.)] మఞ్జుభాణికా;

మోదన్తి సహ భరియాహి, అఞ్ఞమఞ్ఞం పకూజినో.

౨౦౮౨అథేత్థ సకుణా సన్తి, దిజా మఞ్జుస్సరా సితా;

సేతచ్ఛికుటా భద్రక్ఖా, అణ్డజా చిత్రపేఖుణా.

౨౦౮౩అథేత్థ సకుణా సన్తి, దిజా మఞ్జుస్సరా సితా;

సిఖణ్డీ నీలగీవాహి, అఞ్ఞమఞ్ఞం పకూజినో.

౨౦౮౪కుకుత్థకా కుళీరకా, కోట్ఠా పోక్ఖరసాతకా;

కాలామేయ్యా బలియక్ఖా, కదమ్బా సువసాళికా.

౨౦౮౫హలిద్దా లోహితా సేతా, అథేత్థ నలకా బహూ;

వారణా భిఙ్గరాజా చ, కదమ్బా సువకోకిలా.

౨౦౮౬ఉక్కుసా కురరా హంసా, ఆటా పరివదేన్తికా;

పాకహంసా అతిబలా, నజ్జుహా జీవజీవకా.

౨౦౮౭పారేవతా రవిహంసా, చక్కవాకా నదీచరా;

వారణాభిరుదా రమ్మా, ఉభో కాలూపకూజినో.

౨౦౮౮అథేత్థ సకుణా సన్తి, నానావణ్ణా బహూ దిజా;

మోదన్తి సహ భరియాహి, అఞ్ఞమఞ్ఞం పకూజినో.

౨౦౮౯అథేత్థ సకుణా సన్తి, నానావణ్ణా బహూ దిజా;

సబ్బే మఞ్జూ నికూజన్తి, ముచలిన్దముభతోసరం.

౨౦౯౦అథేత్థ సకుణా సన్తి, కరవియా నామ తే దిజా [కరవీ నామ తే దిజా (సీ. పీ.)];

మోదన్తి సహ భరియాహి, అఞ్ఞమఞ్ఞం పకూజినో.

౨౦౯౧అథేత్థ సకుణా సన్తి, కరవియా నామ తే దిజా;

సబ్బే మఞ్జూ నికూజన్తి, ముచలిన్దముభతోసరం.

౨౦౯౨ఏణేయ్యపసదాకిణ్ణం, నాగసంసేవితం వనం;

నానాలతాహి సఞ్ఛన్నం, కదలీమిగసేవితం.

౨౦౯౩.

“అథేత్థ సాసవో బహుకో [సామా బహుకా (స్యా. క.)], నీవారో వరకో బహు;
సాలి అకట్ఠపాకో చ, ఉచ్ఛు తత్థ అనప్పకో.

౨౦౮౪అయం ఏకపదీ ఏతి, ఉజుం గచ్ఛతి అస్సమం;
ఖుదం [ఖుద్దం (స్యా. క.)] పిపాసం అరతిం, తత్థ పత్తో న విన్దతి;
యత్థ వేస్సన్తరో రాజా, సహ పుత్తేహి సమ్మతి.

౨౦౮౫ధారేన్తో బ్రాహ్మణవణ్ణం, ఆసదఞ్చ మసం జటం;
చమ్మవాసీ ఛమా సేతి, జాతవేదం నమస్సతి”.

౨౦౮౬ఇదం సుత్వా బ్రహ్మబన్ధు, ఇసిం కత్వా పదక్ఖిణం;
ఉదగ్గచిత్తో పక్కామి, యత్థ వేస్సన్తరో అహు”.

మహావనవణ్ణనా.

దారకపబ్బం

౨౦౮౭ఉట్ఠేహి జాలి పతిట్ఠ, పోరాణం వియ దిస్సతి;
బ్రాహ్మణం వియ పస్సామి, నన్దియో మాభికీరరే”.

౨౦౮౮అహమ్పి తాత పస్సామి, యో సో బ్రహ్మావ దిస్సతి;
అద్ధికో వియ [అత్థికో వియ (సీ. పీ.)] ఆయాతి, అతిథీ నో భవిస్సతి”.

౨౦౮౯కచ్చి ను భోతో కుసలం, కచ్చి భోతో అనామయం;
కచ్చి ఉఞ్ఛేన యాపేథ, కచ్చి మూలఫలా బహూ.

౨౦౯౦కచ్చి డంసా మకసా చ, అప్పమేవ సరీసపా;
వనే వాళమిగాకిణ్ణే, కచ్చి హింసా న విజ్జతి”.

౨౦౯౧కుసలఞ్చేవ నో బ్రహ్మే, అథో బ్రహ్మే అనామయం;
అథో ఉఞ్ఛేన యాపేమ, అథో మూలఫలా బహూ.

౨౦౯౨అథో డంసా మకసా చ, అప్పమేవ సరీసపా;
వనే వాళమిగాకిణ్ణే, హింసా అమ్హం [మయ్హం (స్యా. క.)] న విజ్జతి”.

౨౦౯౩సత్త నో మాసే వసతం, అరఞ్ఞే జీవసోకినం [జీవిసోకినం (స్యా.)];

ఇదమ్పి పఠమం పస్సామ, బ్రాహ్మణం దేవవణ్ణినం;
ఆదాయ వేళువం దణ్డం, అగ్గిహుత్తం కమణ్డలుం.

౨౦౯౪స్వాగతం తే మహాబ్రహ్మే, అథో తే అదురాగతం;
అన్తో పవిస భద్దన్తే, పాదే పక్ఖాలయస్సు తే.

౨౦౯౫తిన్దుకాని పియాలాని, మధుకే కాసుమారియో;
ఫలాని ఖుద్దకప్పాని, భుఞ్జ బ్రహ్మే వరం వరం.

౨౦౯౬ఇదమ్పి పానీయం సీతం, ఆభతం గిరిగబ్భరా;
తతో పివ మహాబ్రహ్మే, సచే త్వం అభికఙ్ఖసి.

౨౦౯౭అథ త్వం కేన వణ్ణేన, కేన వా పన హేతునా;
అనుప్పత్తో బ్రహారఞ్ఞం, తం మే అక్ఖాహి పుచ్ఛితో”.

౨౦౯౮యథా వారివహో పూరో, సబ్బకాలం న ఖీయతి;
ఏవం తం యాచితాగచ్ఛిం, పుత్తే మే దేహి యాచితో”.

౨౦౯౯దదామి న వికమ్పామి, ఇస్సరో నయ బ్రాహ్మణ;
పాతో గతా రాజపుత్తీ, సాయం ఉఞ్ఛాతో ఏహితి.

౨౧౦౦ఏకరత్తిం వసిత్వాన, పాతో గచ్ఛసి బ్రాహ్మణ;
తస్సా న్హాతే ఉపఘాతే, అథ నే మాలధారినే.

౨౧౦౧ఏకరత్తిం వసిత్వాన, పాతో గచ్ఛసి బ్రాహ్మణ;
నానాపుప్ఫేహి సఞ్ఛన్నే, నానాగన్ధేహి భూసితే;
నానామూలఫలాకిణ్ణే, గచ్ఛ స్వాదాయ బ్రాహ్మణ”.

౨౧౦౨న వాసమభిరోచామి, గమనం మయ్హ రుచ్చతి;
అన్తరాయోపి మే అస్స, గచ్ఛఞ్ఞేవ రథేసభ.

౨౧౦౩న హేతా యాచయోగీ నం, అన్తరాయస్స కారియా;
ఇత్థియో మన్తం [ఇత్థికామన్తం (క.)] జానన్తి, సబ్బం గణ్హన్తి వామతో.

౨౧౦౪సద్ధాయ దానం దదతో, మాసం అదక్ఖి మాతరం;
అన్తరాయమ్పి సా కయిరా, గచ్ఛఞ్ఞేవ రథేసభ.

౨౧౦౫ఆమన్తయస్సు తే పుత్తే, మా తే మాతరమద్దసుం;
సద్ధాయ దానం దదతో, ఏవం పుఞ్ఞం పవడ్ఢతి.

౨౧౦౬ఆమన్తయస్సు తే పుత్తే, మా తే మాతరమద్దసుం;
మాదిసస్స ధనం దత్వా, రాజ సగ్గం గమిస్ససి".

౨౧౦౭సచే త్వం నిచ్ఛసే దట్ఠుం, మమ భరియం పతిబ్బతం;
అయ్యకస్సపి దస్సేహి, జాలిం కణ్హాజినం చుభో.

౨౧౦౮ఇమే కుమారే దిస్వాన, మఞ్జుకే పియభాణినే;
పతీతో సుమనో విత్తో, బహుం దస్సతి తే ధనం".

౨౧౦౯అచ్ఛేదనస్స భాయామి, రాజపుత్త సుణోహి మే;
రాజదణ్డాయ మం దజ్జా, విక్కిణేయ్య హనేయ్య వా;
జినో ధనఞ్చ దాసే చ, గారయ్హస్స బ్రహ్మబన్ధుయా".

౨౧౧౦ఇమే కుమారే దిస్వాన, మఞ్జుకే పియభాణినే;
ధమ్మే ఠితో మహారాజా, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనో;
లద్ధా పీతిసోమనస్సం, బహుం దస్సతి తే ధనం".

౨౧౧౧నాహం తమ్పి కరిస్సామి, యం మం త్వం అనుసాససి;
దారకేవ అహం నేస్సం, బ్రాహ్మణ్యా పరిచారకే".

౨౧౧౨తతో కుమారా బ్యథితా [బ్యధితా (సీ. పీ. క.)], సుత్వా లుద్దస్స భాసితం;
తేన తేన పధావింసు, జాలీ కణ్హాజినా చుభో".

౨౧౧౩ఏహి తాత పియపుత్త, పూరేథ మమ పారమిం;
హదయం మేభిసిఞ్చేథ, కరోథ వచనం మమ.

౨౧౧౪యానా నావా చ మే హోథ, అచలా భవసాగరే;
జాతిపారం తరిస్సామి, సన్తారేస్సం సదేవకం".

౨౧౧౫ఏహి అమ్మ పియధీతి, పూరేథ మమ పారమిం [పియా మే దానపారమీ (స్యా. క.)];
హదయం మేభిసిఞ్చేథ, కరోథ వచనం మమ.

౨౧౧౬యానా నావా చ మే హోథ, అచలా భవసాగరే;

జాతిపారం తరిస్సామి, ఉద్ధరిస్సం సదేవకం”.

౨౧౧౭తతో కుమారే ఆదాయ, జాలిం కణ్హాజినం చుభో;
బ్రాహ్మణస్స అదా దానం, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనో.

౨౧౧౮తతో కుమారే ఆదాయ, జాలిం కణ్హాజినం చుభో;
బ్రాహ్మణస్స అదా విత్తో, పుత్తకే దానముత్తమం.

౨౧౧౯తదాసి యం భింసనకం, తదాసి లోమహంసనం;
యం కుమారే పదిన్నమ్హి, మేదనీ సమ్పకమ్పథ.

౨౧౨౦తదాసి యం భింసనకం, తదాసి లోమహంసనం;
యం పఞ్జలికతో రాజా, కుమారే సుఖవచ్ఛితే;
బ్రాహ్మణస్స అదా దానం, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనో”.

౨౧౨౧తతో సో బ్రాహ్మణో లుద్దో, లతం దన్తేహి ఛిన్దియ;
లతాయ హత్థే బన్ధిత్వా, లతాయ అనుమజ్జథ [అనుపజ్జథ (క.)].

౨౧౨౨తతో సో రజ్జుమాదాయ, దణ్డఞ్చాదాయ బ్రాహ్మణో;
ఆకోటయన్తో తే నేతి, సివిరాజస్స పేక్ఖతో”.

౨౧౨౩తతో కుమారా పక్కాముం, బ్రాహ్మణస్స పముఞ్చియ;
అస్సుపుణ్ణేహి నేత్తేహి, పితరం సో ఉదిక్ఖతి.

౨౧౨౪వేధమస్సత్థపత్తంవ, పితు పాదాని వన్దతి;
పితు పాదాని వన్దిత్వా, ఇదం వచనమబ్రవి.

౨౧౨౫అమ్మా చ తాత నిక్ఖన్తా, త్వఞ్చ నో తాత దస్ససి;
యావ అమ్మమ్పి పస్సేము, అథ నో తాత దస్ససి.

౨౧౨౬అమ్మా చ తాత నిక్ఖన్తా, త్వఞ్చ నో తాత దస్ససి;
మా నో త్వం తాత అదదా, యావ అమ్మాపి ఏతు నో;
తదాయం బ్రాహ్మణో కామం, విక్కిణాతు హనాతు వా.

౨౧౨౭బలఙ్కపాదో [బిలఙ్కపాదో (క.)] అన్ధనఖో [అద్ధనఖో (సీ. స్యా. పీ.)], అథో ఓవద్ధపిణ్డికో [ఓబన్ధపిణ్డికో (క.)];
దీఘుత్తరోట్ఠో చపలో, కళారో భగ్గనాసకో.

౨౧౨౮కుమ్భోదరో భగ్గపిట్ఠి, అథో విసమచక్ఖుకో;
లోహమస్సు హరితకేసో, వలీనం తిలకాహతో.

౨౧౨౯పిఙ్గలో చ వినతో చ, వికటో చ బ్రహా ఖరో;
అజినాని చ సన్నద్ధో, అమనుస్సో భయానకో.

౨౧౩౦‘మనుస్సో ఉదాహు యక్ఖో, మంసలోహితభోజనో;
గామా అరఞ్ఞమాగమ్మ, ధనం తం తాత యాచతి.

౨౧౩౧‘నీయమానే పిసాచేన, కిం ను తాత ఉదిక్ఖసి;
అస్మా నూన తే హదయం, ఆయసం దళ్హబన్ధనం.

౨౧౩౨యో నో బద్ధే న జానాసి, బ్రాహ్మణేన ధనేసినా;
అచ్చాయికేన లుద్దేన, యో నో గావోవ సుమ్భతి.

౨౧౩౩‘ఇధేవ అచ్ఛతం కణ్హా, న సా జానాతి కిస్మిఞ్చి;
మిగీవ ఖీరసమ్మత్తా, యూథా హీనా పకన్దతి.

౨౧౩౪న మే ఇదం తథా దుక్ఖం, లబ్భా హి పుమునా ఇదం;
యఞ్చ అమ్మం న పస్సామి, తం మే దుక్ఖతరం ఇతో.

౨౧౩౫న మే ఇదం తథా దుక్ఖం, లబ్భా హి పుమునా ఇదం;
యఞ్చ తాతం న పస్సామి, తం మే దుక్ఖతరం ఇతో.

౨౧౩౬సా నూన కపణా అమ్మా, చిరరత్తాయ రుచ్ఛతి [రుజ్జతి (స్యా. క.)];
కణ్హాజినం అపస్సన్తీ, కుమారిం చారుదస్సనిం.

౨౧౩౭‘సో నూన కపణో తాతో, చిరరత్తాయ రుచ్ఛతి;
కణ్హాజినం అపస్సన్తో, కుమారిం చారుదస్సనిం.

౨౧౩౮సా నూన కపణా అమ్మా, చిరం రుచ్ఛతి అస్సమే;
కణ్హాజినం అపస్సన్తీ, కుమారిం చారుదస్సనిం.

౨౧౩౯సో నూన కపణో తాతో, చిరం రుచ్ఛతి అస్సమే;
కణ్హాజినం అపస్సన్తో, కుమారిం చారుదస్సనిం.

౨౧౪౦సా నూన కపణా అమ్మా, చిరరత్తాయ రుచ్ఛతి;

అడ్ఢరత్తే వ రత్తే వా, నదీవ అవసుచ్ఛతి.

౨౧౪౧సో నూన కపణో తాతో, చిరరత్తాయ రుచ్ఛతి;
అడ్ఢరత్తే వ రత్తే వా, నదీవ అవసుచ్ఛతి.

౨౧౪౨ఇమే తే జమ్బుకా రుక్ఖా, వేదిసా సిన్దువారకా [సిన్ధువారితా (బహూసు)];
వివిధాని రుక్ఖజాతాని, తాని అజ్జ జహామసే.

౨౧౪౩అస్సత్థా పనసా చేమే, నిగ్రోధా చ కపిత్థనా;
వివిధాని ఫలజాతాని, తాని అజ్జ జహామసే.

౨౧౪౪ఇమే తిట్ఠన్తి ఆరామా, అయం సీతూదకా [సీతోదికా (సీ. పీ.)] నదీ;
యత్థస్సు పుబ్బే కీళామ, తాని అజ్జ జహామసే.

౨౧౪౫వివిధాని పుప్ఫజాతాని, అస్మిం ఉపరిపబ్బతే;
యానస్సు పుబ్బే ధారేమ, తాని అజ్జ జహామసే.

౨౧౪౬వివిధాని ఫలజాతాని, అస్మిం ఉపరిపబ్బతే;
యానస్సు పుబ్బే భుఞ్జామ, తాని అజ్జ జహామసే.

౨౧౪౭ఇమే నో హత్థికా అస్సా, బలిబద్దా చ నో ఇమే;
యేహిస్సు పుబ్బే కీళామ, తాని అజ్జ జహామసే".

౨౧౪౮నీయమానా కుమారా తే, పితరం ఏతదబ్రవుం;
అమ్మం ఆరోగ్యం వజ్జాసి, త్వఞ్చ తాత సుఖీ భవ.

౨౧౪౯ఇమే నో హత్థికా అస్సా, బలిబద్దా చ నో ఇమే;
తాని అమ్మాయ దజ్జేసి, సోకం తేహి వినేస్సతి.

౨౧౫౦ఇమే నో హత్థికా అస్సా, బలిబద్దా చ నో ఇమే;
తాని అమ్మా ఉదిక్ఖన్తీ, సోకం పటివినేస్సతి.

౨౧౫౧తతో వేస్సన్తరో రాజా, దానం దత్వాన ఖత్తియో;
పణ్ణసాలం పవిసిత్వా, కలునం పరిదేవయి".

౨౧౫౨కం న్వజ్జ ఛాతా తసితా, ఉపరుచ్ఛన్తి దారకా;
సాయం సంవేసనాకాలే, కో నే దస్సతి భోజనం.

౨౧౩౩కం న్వజ్జ ఛాతా తసితా, ఉపరుచ్ఛన్తి దారకా;
సాయం సంవేసనాకాలే, అమ్మా ఛాతమ్హ దేథ నో.

౨౧౩౪కథం ను పథం గచ్ఛన్తి, పత్తికా అనుపాహనా;
సన్తా సూనేహి పాదేహి, కో నే హత్థే గహేస్సతి.

౨౧౩౫కథం ను నో న లజ్జేయ్య, సమ్ముఖా పహరం మమ;
అదూసకానం పుత్తానం, అలజ్జీ వత బ్రాహ్మణో.

౨౧౩౬యోపి మే దాసిదాసస్స, అఞ్ఞో వా పన పేసియో;
తస్సాపి సువిహీనస్స, కో లజ్జీ పహరిస్సతి.

౨౧౩౭వారిజస్సేవ మే సతో, బద్ధస్స కుమినాముఖే;
అక్కోసతి పహరతి, పియే పుత్తే అపస్సతో.

౨౧౩౮అదు చాపం గహేత్వాన, ఖగ్గం బన్ధియ వామతో;
ఆనేస్సామి సకే పుత్తే, పుత్తానఞ్హి వధో దుఖో.

౨౧౩౯అట్ఠానమేతం [అద్ధా హి మేతం (పీ.)] దుక్ఖరూపం, యం కుమారా విహఞ్ఞరే;
సతఞ్చ ధమ్మమఞ్ఞాయ, కో దత్వా అనుతప్పతి”.

౨౧౪౦సచ్చం కిరేవమాహంసు, నరా ఏకచ్చియా ఇధ;
యస్స నత్థి సకా మాతా, యథా నత్థి [పితా అత్థి (క.)] తథేవ సో.

౨౧౪౧ఏహి కణ్హే మరిస్సామ, నత్థత్థో జీవితేన నో;
దిన్నమ్హాతి [దిన్నమ్హాపి (సీ. స్యా.), దిన్నమాసి (క.)] జనిన్దేన, బ్రాహ్మణస్స ధనేసినో;
అచ్చాయికస్స లుద్దస్స, యో నో గావోవ సుమ్భతి.

౨౧౪౨ఇమే తే జమ్బుకా రుక్ఖా, వేదిసా సిన్దువారకా;
వివిధాని రుక్ఖజాతాని, తాని కణ్హే జహామసే.

౨౧౪౩అస్సత్థా పనసా చేమే, నిగ్రోధా చ కపిత్థనా;
వివిధాని ఫలజాతాని, తాని కణ్హే జహామసే.

౨౧౪౪ఇమే తిట్ఠన్తి ఆరామా, అయం సీతూదకా నదీ;
యత్థస్సు పుబ్బే కీళామ, తాని కణ్హే జహామసే.

౨౧౬౫‘వివిధాని పుప్ఫజాతాని, అస్మిం ఉపరిపబ్బతే;

యానస్సు పుబ్బే ధారేమ, తాని కణ్హే జహామసే.

౨౧౬౬‘వివిధాని ఫలజాతాని, అస్మిం ఉపరిపబ్బతే;

యానస్సు పుబ్బే భుఞ్జామ, తాని కణ్హే జహామసే.

౨౧౬౭ఇమే నో హత్థికా అస్సా, బలిబద్దా చ నో ఇమే;

యేహిస్సు పుబ్బే కీళామ, తాని కణ్హే జహామసే’’.

౨౧౬౮నీయమానా కుమారా తే, బ్రాహ్మణస్స పముఞ్చియ;

తేన తేన పధావింసు, జాలీ కణ్హాజినా చుభో’’.

౨౧౬౯తతో సో రజ్జుమాదాయ, దణ్డఞ్చాదాయ బ్రాహ్మణో;

ఆకోటయన్తో తే నేతి, సివిరాజస్స పేక్ఖతో’’.

౨౧౭౦తం తం కణ్హాజినావోచ, అయం మం తాత బ్రాహ్మణో;

లట్ఠియా పటికోటేతి, ఘరే జాతంవ దాసియం.

౨౧౭౧న చాయం బ్రాహ్మణో తాత, ధమ్మికా హోన్తి బ్రాహ్మణా;

యక్ఖో బ్రాహ్మణవణ్ణేన, ఖాదితుం తాత నేతి నో;

నీయమానే పిసాచేన, కిం ను తాత ఉదిక్ఖసి’’.

౨౧౭౨ఇమే నో పాదకా దుక్ఖా, దీఘో చద్ధా సుదుగ్గమో;

నీచే చోలమ్బతే సూరియో, బ్రాహ్మణో చ ధారేతి [తరేతి (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)] నో.

౨౧౭౩‘ఓకన్దామసే [ఓక్కన్తామసి (క॰)] భూతాని, పబ్బతాని వనాని చ;

సరస్స సిరసా వన్దామ, సుపతిత్థే చ ఆపకే [ఆవకే (క॰)].

౨౧౭౪తిణలతాని ఓసధ్యో, పబ్బతాని వనాని చ;

అమ్మం ఆరోగ్యం వజ్జాథ, అయం నో నేతి బ్రాహ్మణో.

౨౧౭౫వజ్జన్తు భోన్తో అమ్మఞ్చ, మద్దిం అస్మాక మాతరం;

సచే అనుపతితుకామాసి, ఖిప్పం అనుపతియాసి నో.

౨౧౭౬‘అయం ఏకపదీ ఏతి, ఉజుం గచ్ఛతి అస్సమం;

తమేవానుపతేయ్యాసి, అపి పస్సేసి నే లహుం.

౨౧౭౭అహో వత రే జటినీ, వనమూలఫలహారికే [హారియా (స్యా. క.)];
సుఞ్ఞం దిస్వాన అస్సమం, తం తే దుక్ఖం భవిస్సతి.

౨౧౭౮అతివేలం ను అమ్మాయ, ఉఞ్ఛా లద్ధో అనప్పకో [ఉఞ్ఛాలద్ధం అనప్పకం (స్యా.)];
యా నో బద్ధే న జానాసి, బ్రాహ్మణేన ధనేసినా.

౨౧౭౯అచ్ఛాయికేన లుద్దేన, యో నో గావోవ సుమ్భతి;
అపజ్జ అమ్మం పస్సేము, సాయం ఉఞ్ఛాతో ఆగతం.

౨౧౮౦దజ్జా అమ్మా బ్రాహ్మణస్స, ఫలం ఖుద్దేన మిస్సితం;
తదాయం అసితో ధాతో, న బాళ్హం ధారయేయ్య [తరయేయ్య (సీ. స్యా. పీ.)] నో.

౨౧౮౧సూనా చ వత నో పాదా, బాళ్హం ధారేతి బ్రాహ్మణో;
ఇతి తత్థ విలపింసు, కుమారా మాతుగిద్ధినో”.

దారకపబ్బం నామ.

మద్దీపబ్బం

౨౧౮౨తేసం లాలప్పితం సుత్వా, తయో వాళా వనే మిగా;
సీహో బ్యగ్ఘో చ దీపి చ, ఇదం వచనమబ్రవుం.

౨౧౮౩మా హేవ నో రాజపుత్తీ, సాయం ఉఞ్ఛాతో ఆగమా;
మా హేవమ్హాక నిబ్భోగే, హేఠయిత్థ వనే మిగా.

౨౧౮౪సీహో చ నం విహేఠేయ్య, బ్యగ్ఘో దీపి చ లక్ఖణం;
నేవ జాలీకుమారస్స, కుతో కణ్హాజినా సియా;
ఉభయేనేవ జీయేథ, పతిం పుత్తే చ లక్ఖణా”.

౨౧౮౫ఖణిత్తికం మే పతితం, దక్ఖిణక్ఖి చ ఫన్దతి;
అఫలా ఫలినో రుక్ఖా, సబ్బా ముయ్హన్తి మే దిసా.

౨౧౮౬తస్సా సాయన్హకాలస్మిం, అస్సమాగమనం పతి;
అత్థఙ్గతమ్హి సూరియే, వాళా పన్థే ఉపట్ఠహుం.

౨౧౮౭నీచే చోలమ్బతే సూరియో, దూరే చ వత అస్సమో;

యఞ్చ నేసం ఇతో హస్సం [హిస్సం (క.)], తం తే భుఞ్జేయ్యు భోజనం.

౨౧౮౮సో నూన ఖత్తియో ఏకో, పణ్ణసాలాయ అచ్ఛతి;
తోసేన్తో దారకే ఛాతే, మమం దిస్వా అనాయతిం.

౨౧౮౯తే నూన పుత్తకా మయ్హం, కపణాయ వరాకియా;
సాయం సంవేసనాకాలే, ఖీరపీతావ అచ్ఛరే.

౨౧౯౦తే నూన పుత్తకా మయ్హం, కపణాయ వరాకియా;
సాయం సంవేసనాకాలే, వారిపీతావ అచ్ఛరే.

౨౧౯౧తే నూన పుత్తకా మయ్హం, కపణాయ వరాకియా;
పచ్చుగ్గతా మం తిట్ఠన్తి, వచ్ఛా బాలావ మాతరం.

౨౧౯౨తే నూన పుత్తకా మయ్హం, కపణాయ వరాకియా;
పచ్చుగ్గతా మం తిట్ఠన్తి, హంసావుపరిపల్లలే.

౨౧౯౩తే నూన పుత్తకా మయ్హం, కపణాయ వరాకియా;
పచ్చుగ్గతా మం తిట్ఠన్తి, అస్సమస్సావిదూరతో.

౨౧౯౪ఏకాయనో ఏకపథో, సరా సోబ్భా చ పస్సతో;
అఞ్ఞం మగ్గం న పస్సామి, యేన గచ్ఛేయ్య అస్సమం.

౨౧౯౫మిగా నమత్థు రాజానో, కాననస్మిం మహాబ్బలా;
ధమ్మేన భాతరో హోథ, మగ్గం మే దేథ యాచితా.

౨౧౯౬అవరుద్ధస్సాహం భరియా, రాజపుత్తస్స సిరీమతో;
తం చాహం నాతిమఞ్ఞామి, రామం సీతావనుబ్బతా.

౨౧౯౭తుమ్హే చ పుత్తే పస్సథ, సాయం సంవేసనం పతి;
అహఞ్చ పుత్తే పస్సేయ్యం, జాలిం కణ్హాజినం చుభో.

౨౧౯౮బహుం చిదం మూలఫలం, భక్ఖో చాయం అనప్పకో;
తతో ఉపడ్ఢం దస్సామి, మగ్గం మే దేథ యాచితా.

౨౧౯౯రాజపుత్తీ చ నో మాతా, రాజపుత్తో చ నో పితా;
ధమ్మేన భాతరో హోథ, మగ్గం మే దేథ యాచితా”.

౨౨౦౦తస్సా లాలప్పమానాయ, బహుం కారుఞ్ఞసఞ్హితం;

సుత్వా నేలపతిం వాచం, వాళా పన్థా అపక్కముం”.

౨౨౦౧ఇమమ్హి నం పదేసమ్హి, పుత్తకా పంసుకుణ్ఠితా;

పచ్చుగ్గతా మం తిట్ఠన్తి, వచ్ఛా బాలావ మాతరం.

౨౨౦౨ఇమమ్హి నం పదేసమ్హి, పుత్తకా పంసుకుణ్ఠితా;

పచ్చుగ్గతా మం తిట్ఠన్తి, హంసావుపరిపల్లలే.

౨౨౦౩ఇమమ్హి నం పదేసమ్హి, పుత్తకా పంసుకుణ్ఠితా;

పచ్చుగ్గతా మం తిట్ఠన్తి, అస్సమస్సావిదూరతో.

౨౨౦౪ద్వే మిగా వియ [తే మిగావియ (సీ. స్యా. పీ.)] ఉక్కణ్ణా [ఓక్కణ్ణా (క.)], సమన్తా మభిధావినో;

ఆనన్దినో పముదితా, వగ్గమానావ కమ్పరే;

త్యజ్జ పుత్తే న పస్సామి, జాలిం కణ్హాజినం చుభో.

౨౨౦౫ఛకలీవ మిగీ ఛాపం, పక్ఖీ ముత్తావ పఞ్జరా;

ఓహాయ పుత్తే నిక్ఖమిం, సీహీవామిసగిద్ధినీ;

త్యజ్జ పుత్తే న పస్సామి, జాలిం కణ్హాజినం చుభో.

౨౨౦౬ఇదం నేసం పదక్కన్తం, నాగానమివ పబ్బతే;

చితకా పరికిణ్ణాయో, అస్సమస్సావిదూరతో;

త్యజ్జ పుత్తే న పస్సామి, జాలిం కణ్హాజినం చుభో.

౨౨౦౭వాలికాయపి ఓకిణ్ణా, పుత్తకా పంసుకుణ్ఠితా;

సమన్తా మభిధావన్తి, తే న పస్సామి దారకే.

౨౨౦౮యే మం పురే పచ్చుట్ఠేన్తి [పచ్చుదేన్తి (సీ. స్యా. పీ.)], అరఞ్ఞా దూరమాయతిం;

త్యజ్జ పుత్తే న పస్సామి, జాలిం కణ్హాజినం చుభో.

౨౨౦౯ఛకలింవ మిగిం ఛాపా, పచ్చుగ్గన్తున మాతరం;

దూరే మం పవిలోకేన్తి [అపలోకేన్తి (క.), పటివిలోకేన్తి (స్యా.)], తే న పస్సామి దారకే.

౨౨౧౦ఇదం నేసం కీళానకం, పతితం పణ్డుబేళువం;

త్యజ్జ పుత్తే న పస్సామి, జాలిం కణ్హాజినం చుభో.

౨౨౧౧. ధనా చ మయ్హమే పూరా, ఉరో చ సమ్పదాలతి;
త్యజ్జ పుత్తే న పస్సామి, జాలిం కణ్హాజినం చుభో.

౨౨౧౨. ఉచ్ఛఙ్గేకో విచినాతి, ధనమేకావలమ్బతి;
త్యజ్జ పుత్తే న పస్సామి, జాలిం కణ్హాజినం చుభో.

౨౨౧౩. యస్సు సాయన్హసమయం, పుత్తకా పంసుకుణ్ఠితా;
ఉచ్ఛఙ్గే మే వివత్తన్తి, తే న పస్సామి దారకే.

౨౨౧౪. అయం సో అస్సమో పుబ్బే, సమజ్జో పటిభాతి మం;
త్యజ్జ పుత్తే అపస్సన్త్యా, భమతే వియ అస్సమో.

౨౨౧౫. కిమిదం అప్పసద్దోవ, అస్సమో పటిభాతి మం;
కాకోలాపి న వస్సన్తి, మతా మే నూన దారకా.

౨౨౧౬. కిమిదం అప్పసద్దోవ, అస్సమో పటిభాతి మం;
సకుణాపి న వస్సన్తి, మతా మే నూన దారకా.

౨౨౧౭. కిమిదం తుణ్హీభూతోసి, అపి రత్తేవ మే మనో;
కాకోలాపి న వస్సన్తి, మతా మే నూన దారకా.

౨౨౧౮. కిమిదం తుణ్హీభూతోసి, అపి రత్తేవ మే మనో;
సకుణాపి న వస్సన్తి, మతా మే నూన దారకా.

౨౨౧౯. కచ్చి ను మే అయ్యపుత్త, మిగా ఖాదింసు దారకే;
అరఞ్ఞే ఇరిణే వివనే, కేన నీతా మే దారకా.

౨౨౨౦. అదు తే పహితా దూతా, అదు సుత్తా పియంవదా;
అదు బహి నో నిక్ఖన్తా, ఖిడ్డాసు పసుతా ను తే.

౨౨౨౧. నేవాసం కేసా దిస్సన్తి, హత్థపాదా చ జాలినో;
సకుణానఞ్చ ఓపాతో, కేన నీతా మే దారకా.

౨౨౨౨. ఇదం తతో దుక్ఖతరం, సల్లవిద్ధో యథా వణో;
త్యజ్జ పుత్తే న పస్సామి, జాలిం కణ్హాజినం చుభో.

౨౨౨౩. ఇదమ్పి దుతియం సల్లం, కమ్పేతి హదయం మమ;

యఞ్చ పుత్తే న పస్సామి, త్వఞ్చ మం నాభిభాససి.

౨౨౨౪ అజ్జేవ [అజ్జ చే (స్యా.)] మే ఇమం రత్తిం, రాజపుత్త న సంససి;

మఞ్ఞే ఓక్కన్తసన్తం [ఉక్కన్తసత్తం (సీ. పీ.)] మం, పాతో దక్ఖిసి నో మతం”.

౨౨౨౫ సూన మద్దీ వరారోహే, రాజపుత్తీ యససినీ;

పాతో గతాసి ఉఞ్ఛాయ, కిమిదం సాయమాగతా”.

౨౨౨౬ నను త్వం సద్దమస్సోసి, యే సరం పాతుమాగతా;

సీహస్సపి నదన్తస్స, బ్యగ్ఘస్స చ నికుజ్జితం.

౨౨౨౭ అహు పుబ్బనిమిత్తం మే, విచరన్త్యా బ్రహావనే;

ఖణిత్తో మే హత్థా పతితో, ఉగ్గీవఞ్చాపి [ఉఙ్గీవఞ్చాపి (క.)] అంసతో.

౨౨౨౮ తదాహం బ్యథితా భీతా, పుథు కత్వాన పఞ్జలిం;

సబ్బదిసా నమస్సిస్సం, అపి సోత్థి ఇతో సియా.

౨౨౨౯ మా హేవ నో రాజపుత్తో, హతో సీహేన దీపినా;

దారకా వా పరామట్ఠా, అచ్ఛకోకతరచ్ఛిహి.

౨౨౩౦ సీహో బ్యగ్ఘో చ దీపి చ, తయో వాళా వనే మిగా;

తే మం పరియావరుం మగ్గం, తేన సాయమ్హి ఆగతా.

౨౨౩౧ అహం పతిఞ్చ పుత్తే చ, ఆచేరమివ మాణవో;

అనుట్ఠితా దివారత్తిం, జటినీ బ్రహ్మచారినీ.

౨౨౩౨ అజినాని పరిదహిత్వా, వనమూలఫలహారియా;

విచరామి దివారత్తిం, తుమ్హం కామా హి పుత్తకా.

౨౨౩౩ అహం సువణ్ణహాలిద్దిం, ఆభతం పణ్డుబేలువం;

రుక్ఖపక్కాని చాహాసిం, ఇమే వో పుత్త కీళనా.

౨౨౩౪ ఇమం మూలాళివత్తకం, సాలుకం చిఞ్చభేదకం;

భుఞ్జ ఖుద్దేహి సంయుత్తం, సహ పుత్తేహి ఖత్తియ.

౨౨౩౫ పదుమం జాలినో దేహి, కుముదఞ్చ కుమారియా;

మాలినే పస్స నచ్చన్తే, సివి పుత్తాని అవ్హయ.

౨౨౩౬తతో కణ్హాజినాయపి, నిసామేహి రథేసభ;

మఞ్జుస్సరాయ వగ్గుయా, అస్సమం ఉపయన్తియా [ఉపగన్ధియా (స్యా. క.)].

౨౨౩౭సమానసుఖదుక్ఖమ్హా, రట్ఠా పబ్బాజితా ఉభో;

అపి సివి పుత్తే పస్సేసి, జాలిం కణ్హాజినం చుభో.

౨౨౩౮సమణే బ్రాహ్మణే నూన, బ్రహ్మచరియపరాయణే;

అహం లోకే అభిస్సపిం, సీలవన్తే బహుస్సుతే;

త్యజ్జ పుత్తే న పస్సామి, జాలిం కణ్హాజినం చుభో".

౨౨౩౯ఇమే తే జమ్బుకా రుక్ఖా, వేదిసా సిన్దువారకా;

వివిధాని రుక్ఖజాతాని, తే కుమారా న దిస్సరే.

౨౨౪౦అస్సత్థా పనసా చేమే, నిగ్రోధా చ కపిత్థనా;

వివిధాని ఫలజాతాని, తే కుమారా న దిస్సరే.

౨౨౪౧ఇమే తిట్ఠన్తి ఆరామా, అయం సీతూదకా నదీ;

యత్థస్సు పుబ్బే కీళింసు, తే కుమారా న దిస్సరే.

౨౨౪౨వివిధాని పుప్ఫజాతాని, అస్మిం ఉపరిపబ్బతే;

యానస్సు పుబ్బే ధారింసు, తే కుమారా న దిస్సరే.

౨౨౪౩వివిధాని ఫలజాతాని, అస్మిం ఉపరిపబ్బతే;

యానస్సు పుబ్బే భుఞ్జింసు, తే కుమారా న దిస్సరే.

౨౨౪౪ఇమే తే హత్థికా అస్సా, బలిబద్దా చ తే ఇమే;

యేహిస్సు పుబ్బే కీళింసు, తే కుమారా న దిస్సరే".

౨౨౪౫ఇమే సామా ససోలూకా, బహుకా కదలీమిగా;

యేహిస్సు పుబ్బే కీళింసు, తే కుమారా న దిస్సరే.

౨౨౪౬ఇమే హంసా చ కోఞ్చా చ, మయూరా చిత్రపేఖుణా;

యేహిస్సు పుబ్బే కీళింసు, తే కుమారా న దిస్సరే".

౨౨౪౭ఇమా తా వనగుమ్బాయో, పుప్ఫితా సబ్బకాలికా;

యత్థస్సు పుబ్బే కీళింసు, తే కుమారా న దిస్సరే.

౨౨౪౮ ఇమా తా పోక్ఖరణీ రమ్మా, చక్కవాకూపకూజితా;

మన్దాలకేహి సఞ్ఛన్నా, పదుముప్పలకేహి చ;

యత్థస్సు పుబ్బే కీళింసు, తే కుమారా న దిస్సరే.

౨౨౪౯ న తే కట్ఠాని భిన్నాని, న తే ఉదకమాహతం;

అగ్గిపి తే న హాపితో, కిం ను మన్దోవ ఝాయసి.

౨౨౫౦ పియో పియేన సఙ్గమ్మ, సమో మే [సమోహం (స్యా॰), సమ్మోహం (క॰)] బ్యపహఞ్ఞతి;

త్యజ్జ పుత్తే న పస్సామి, జాలిం కణ్హాజినం చుభో”.

౨౨౫౧ న ఖో నో దేవ పస్సామి, యేన తే నీహతా మతా;

కాకోలాపి న వస్సన్తి, మతా మే నూన దారకా.

౨౨౫౨ న ఖో నో దేవ పస్సామి, యేన తే నీహతా మతా;

సకుణాపి న వస్సన్తి, మతా మే నూన దారకా”.

౨౨౫౩ సా తత్థ పరిదేవిత్వా, పబ్బతాని వనాని చ;

పునదేవస్సమం గన్త్వా, రోది సామికసన్తికే [సామికసన్తికే రోది (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)].

౨౨౫౪ న ఖో నో దేవ పస్సామి, యేన తే నీహతా మతా;

కాకోలాపి న వస్సన్తి, మతా మే నూన దారకా.

౨౨౫౫ న ఖో నో దేవ పస్సామి, యేన తే నీహతా మతా;

సకుణాపి న వస్సన్తి, మతా మే నూన దారకా.

౨౨౫౬ న ఖో నో దేవ పస్సామి, యేన తే నీహతా మతా;

విచరన్తి రుక్ఖమూలేసు, పబ్బతేసు గుహాసు చ’.

౨౨౫౭ ఇతి మద్దీ వరారోహా, రాజపుత్తీ యసస్సినీ;

బాహా పగ్గయ్హ కన్దిత్వా, తత్థేవ పతితా ఛమా”.

౨౨౫౮ తమజ్ఝపత్తం రాజపుత్తిం, ఉదకేనాభిసిఞ్చథ;

అస్సత్థం నం విదిత్వాన, అథ నం ఏతదబ్రవి”.

౨౨౫౯ ఆదియేనేవ తే మద్ది, దుక్ఖం నక్ఖాతుమిచ్ఛిసం;

దలిద్దో యాచకో వుడ్ఢో, బ్రాహ్మణో ఘరమాగతో.

౨౨౬౦తస్స దిన్నా మయా పుత్తా, మద్ది మా భాయి అస్సస;
మం పస్స మద్ది మా పుత్తే, మా బాళ్హం పరిదేవసి;
లచ్ఛామ పుత్తే జీవన్తా, అరోగా చ భవామసే.

౨౨౬౧పుత్తే పసుఞ్చ ధఞ్ఞఞ్చ, యఞ్చ అఞ్ఞం ఘరే ధనం;
దజ్జా సప్పురిసో దానం, దిస్వా యాచకమాగతం;
అనుమోదాహి మే మద్ది, పుత్తకే దానముత్తమం”.

౨౨౬౨అనుమోదామి తే దేవ, పుత్తకే దానముత్తమం;
దత్వా చిత్తం పసాదేహి, భియ్యో దానం దదో భవ.

౨౨౬౩యో త్వం మచ్ఛేరభూతేసు, మనుస్సేసు జనాధిప;
బ్రాహ్మణస్స అదా దానం, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనో”.

౨౨౬౪నిన్నాదితా తే పథవీ, సద్దో తే తిదివఙ్గతో;
సమన్తా విజ్జుతా ఆగుం, గిరీనంవ పతిస్సుతా.

౨౨౬౫తస్స తే అనుమోదన్తి, ఉభో నారదపబ్బతా;
ఇన్దో చ బ్రహ్మా పజాపతి, సోమో యమో వేస్సవణో;
సబ్బే దేవానుమోదన్తి, తావతింసా సఇన్దకా.

౨౨౬౬ఇతి మద్దీ వరారోహా, రాజపుత్తీ యసస్సినీ;
వేస్సన్తరస్స అనుమోది, పుత్తకే దానముత్తమం”.

మద్దీపబ్బం నామ.

సక్కపబ్బం

౨౨౬౭తతో రత్యా వివసానే, సూరియస్సుగ్గమనం పతి;
సక్కో బ్రాహ్మణవణ్ణేన, పాతో తేసం అదిస్సథ.

౨౨౬౮కచ్చి ను భోతో కుసలం, కచ్చి భోతో అనామయం;
కచ్చి ఉఞ్ఛేన యాపేథ, కచ్చి మూలఫలా బహూ.

౨౨౬౯కచ్చి డంసా మకసా చ, అప్పమేవ సరీసపా;
వనే వాళమిగాకిణ్ణే, కచ్చి హింసా న విజ్జతి”.

౨౨౭౦కుసలఞ్చేవ నో బ్రహ్మే, అథో బ్రహ్మే అనామయం;
అథో ఉఞ్ఛేన యాపేమ, అథో మూలఫలా బహూ.

౨౨౭౧అథో డంసా మకసా చ, అప్పమేవ సరీసపా;
వనే వాళమిగాకిణ్ణే, హింసా మయ్హం న విజ్జతి.

౨౨౭౨సత్త నో మాసే వసతం, అరఞ్ఞే జీవసోకినం;
ఇదం దుతియం పస్సామ, బ్రాహ్మణం దేవవణ్ణినం;
ఆదాయ వేళువం దణ్డం, ధారేన్తం అజినక్ఖిపం.

౨౨౭౩స్వాగతం తే మహాబ్రహ్మే, అథో మే అదురాగతం;
అన్తో పవిస భద్దన్తే, పాదే పక్ఖాలయస్సు తే.

౨౨౭౪తిన్దుకాని పియాలాని, మధుకే కాసుమారియో;
ఫలాని ఖుద్దకప్పాని, భుఞ్జ బ్రహ్మే వరం వరం.

౨౨౭౫ఇదమ్పి పానీయం సీతం, ఆభతం గిరిగబ్భరా;
తతో పివ మహాబ్రహ్మే, సచే త్వం అభికఙ్ఖసి.

౨౨౭౬అథ త్వం కేన వణ్ణేన, కేన వా పన హేతునా;
అనుప్పత్తో బ్రహారఞ్ఞం, తం మే అక్ఖాహి పుచ్ఛితో".

౨౨౭౭యథా వారివహో పూరో, సబ్బకాలం న ఖీయతి;
ఏవం తం యాచితాగచ్ఛిం, భరియం మే దేహి యాచితో".

౨౨౭౮దదామి న వికమ్పామి, యం మం యాచసి బ్రాహ్మణ;
సన్తం నప్పటిగుయ్హామి, దానే మే రమతీ మనో".

౨౨౭౯మద్దిం హత్థే గహేత్వాన, ఉదకస్స కమణ్డలుం;
బ్రాహ్మణస్స అదా దానం, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనో.

౨౨౮౦తదాసి యం భింసనకం, తదాసి లోమహంసనం;
మద్దిం పరిచజన్తస్స, మేదనీ సమ్పకమ్పథ.

౨౨౮౧నేవ సా మద్దీ భాకుటి, న సన్ధీయతి న రోదతి;
పేక్ఖతేవస్స తుణ్హీ సా, ఏసో జానాతి యం వరం".

౨౨౮౨కోమారీ యస్సాహం భరియా, సామికో మమ ఇస్సరో;
యస్సిచ్ఛే తస్స మం దజ్జా, విక్కిణేయ్య హనేయ్య వా".

౨౨౮౩తేసం సఙ్కప్పమఞ్ఞాయ, దేవిన్దో ఏతదబ్రవి;
సబ్బే జితా తే పచ్చూహా, యే దిబ్బా యే చ మానుసా.

౨౨౮౪నిన్నాదితా తే పథవీ, సద్దో తే తిదివఙ్గతో;
సమన్తా విజ్జుతా ఆగుం, గిరీనంవ పతిస్సుతా.

౨౨౮౫తస్స తే అనుమోదన్తి, ఉభో నారదపబ్బతా;
ఇన్దో చ బ్రహ్మా పజాపతి, సోమో యమో వేస్సవణో;
సబ్బే దేవానుమోదన్తి, దుక్కరఞ్హి కరోతి సో.

౨౨౮౬దుద్దదం దదమానానం, దుక్కరం కమ్మ కుబ్బతం;
అసన్తో నానుకుబ్బన్తి, సతం ధమ్మో దురన్నయో.

౨౨౮౭తస్మా సతఞ్చ అసతం, నానా హోతి ఇతో గతి;
అసన్తో నిరయం యన్తి, సన్తో సగ్గపరాయణా.

౨౨౮౮యమేతం కుమారే అదా, భరియం అదా వనే వసం;
బ్రహ్మయానమనోక్కమ్మ, సగ్గే తే తం విపచ్చతు".

౨౨౮౯దదామి భోతో భరియం, మద్దిం సబ్బఙ్గసోభనం;
త్వఞ్చేవ మద్దియా ఛన్నో, మద్దీ చ పతినా సహ.

౨౨౯౦యథా పయో చ సఙ్ఖో చ, ఉభో సమానవణ్ణినో;
ఏవం తువఞ్చ మద్దీ చ, సమానమనచేతసా.

౨౨౯౧అవరుద్ధేత్థ అరఞ్ఞస్మిం, ఉభో సమ్మథ అస్సమే;
ఖత్తియా గోత్తసమ్పన్నా, సుజాతా మాతుపేత్తితో;
యథా పుఞ్ఞాని కయిరాథ, దదన్తా అపరాపరం".

౨౨౯౨సక్కోహమస్మి దేవిన్దో, ఆగతోస్మి తవన్తికే;
వరం వరస్సు రాజిసి, వరే అట్ఠ దదామి తే".

౨౨౯౩వరం చే మే అదో సక్క, సబ్బభూతానమిస్సర;
పితా మం అనుమోదేయ్య, ఇతో పత్తం సకం ఘరం;

ఆసనేన నిమన్తేయ్యు, పఠమేతం వరం వరే.

౨౨౯౪పురిసస్స వధం న రోచేయ్యం, అపి కిబ్బిసకారకం;
వజ్ఝం వధమ్హా మోచేయ్యం, దుతియేతం వరం వరే.

౨౨౯౫యే వుడ్ఢా యే చ దహరా, యే చ మజ్ఝిమపోరిసా;
మమేవ ఉపజీవేయ్యుం, తతియేతం వరం వరే.

౨౨౯౬పరదారం న గచ్ఛేయ్యం, సదారపసుతో సియం;
థీనం వసం న గచ్ఛేయ్యం, చతుత్థేతం వరం వరే.

౨౨౯౭పుత్తో మే సక్క జాయేథ, సో చ దీఘాయుకో సియా;
ధమ్మేన జినే పథవిం, పఞ్చమేతం వరం వరే.

౨౨౯౮తతో రత్యా వివసానే, సూరియస్సుగ్గమనం పతి;
దిబ్బా భక్ఖా పాతుభవేయ్యుం, ఛట్ఠమేతం వరం వరే.

౨౨౯౯దదతో మే న ఖీయేథ, దత్వా నానుతపేయ్యహం;
దదం చిత్తం పసాదేయ్యం, సత్తమేతం వరం వరే.

౨౩౦౦‘ఇతో విముచ్చమానాహం, సగ్గగామీ విసేసగూ;
అనివత్తి తతో అస్సం, అట్ఠమేతం వరం వరే’’.

౨౩౦౧‘తస్స తం వచనం సుత్వా, దేవిన్దో ఏతదబ్రవి;
అచిరం వత తే తతో, పితా తం దట్ఠుమేస్సతి’’.

౨౩౦౨ఇదం వత్వాన మఘవా, దేవరాజా సుజమ్పతి;
ఫుస్సతియా వరం దత్వా, సగ్గకాయం అపక్కమి’’.

సక్కపబ్బం నామ.

మహారాజపబ్బం

౨౩౦౩‘కస్సేతం ముఖమాభాతి, హేమం వుత్తత్తమగ్గినా;
నిక్ఖంవ జాతరూపస్స, ఉక్కాముఖపహంసితం.

౨౩౦౪ఉభో సదిసపచ్చఙ్గా, ఉభో సదిసలక్ఖణా;

జాలిస్స సదిసో ఏకో, ఏకా కణ్హాజినా యథా.

౨౩౦౫ సీహా బిలావ నిక్ఖన్తా, ఉభో సమ్పతిరూపకా;

జాతరూపమయాయేవ, ఇమే దిస్సన్తి దారకా’’.

౨౩౦౬ ‘‘కుతో ను భవం భారద్వాజ, ఇమే ఆనేసి దారకే;

అజ్జ రట్ఠం అనుప్పత్తో, కుహిం గచ్ఛసి బ్రాహ్మణ’’ [ఇదం గాథద్ధం పీ పోత్థకే నత్థి].

౨౩౦౭ ‘‘మయ్హం తే దారకా దేవ, దిన్నా విత్తేన సఞ్జయ;

అజ్జ పన్నరసా రత్తి, యతో లద్ధా [దిన్నా (సీ. పీ.)] మే దారకా’’.

౨౩౦౮ ‘‘కేన వా వాచపేయ్యేన, సమ్మాఞాయేన సద్దహే;

కో తేతం దానమదదా, పుత్తకే దానముత్తమం’’.

౨౩౦౯ ‘‘యో యాచతం పతిట్ఠాసి, భూతానం ధరణీరివ;

సో మే వేస్సన్తరో రాజా, పుత్తేదాసి వనే వసం.

౨౩౧౦ ‘‘యో యాచతం గతీ ఆసి, సవన్తీనంవ సాగరో;

సో మే వేస్సన్తరో రాజా, పుత్తేదాసి వనే వసం’’.

౨౩౧౧ ‘‘దుక్కటం వత భో రఞ్ఞా, సద్ధేన ఘరమేసినా;

కథం ను పుత్తకే దజ్జా, అరఞ్ఞే అవరుద్ధకో.

౨౩౧౨ ‘‘ఇమం భోన్తో నిసామేథ, యావన్తేత్థ సమాగతా;

కథం వేస్సన్తరో రాజా, పుత్తేదాసి వనే వసం.

౨౩౧౩ ‘‘దాసిం దాసం చ [దాసం దాసి చ (సీ. పీ.)] సో దజ్జా, అస్సం చస్సతరీరథం;

హత్థిఞ్చ కుఞ్జరం దజ్జ, కథం సో దజ్జ దారకే’’.

౨౩౧౪ ‘‘యస్స నస్స [నత్థి (సీ. పీ.)] ఘరే దాసో, అస్సో చస్సతరీరథో;

హత్థీ చ కుఞ్జరో నాగో, కిం సో దజ్జా పితామహా’’.

౨౩౧౫ ‘‘దానమస్స పసంసామ, న చ నిన్దామ పుత్తకా;

కథం ను హదయం ఆసి, తుమ్హే దత్వా వనిబ్బకే’’.

౨౩౧౬ ‘‘దుక్ఖస్స హదయం ఆసి, అథో ఉణ్హమ్పి పస్ససి;

రోహినీహేవ తమ్బక్ఖీ, పితా అస్సూని వత్తయి’’.

౨౩౧౭‘యం తం కణ్హాజినావోచ, అయం మం తాత బ్రాహ్మణో;
లట్ఠియా పటికోటేతి, ఘరే జాతంవ దాసియం.

౨౩౧౮న చాయం బ్రాహ్మణో తాత, ధమ్మికా హోన్తి బ్రాహ్మణా;
యక్ఖో బ్రాహ్మణవణ్ణేన, ఖాదితుం తాత నేతి నో;
నీయమానే పిసాచేన, కిన్ను తాత ఉదిక్ఖసి”.

౨౩౧౯‘రాజపుత్తీ చ వో మాతా, రాజపుత్తో చ వో పితా;
పుబ్బే మే అఙ్గమారుయ్హ, కిం ను తిట్ఠథ ఆరకా”.

౨౩౨౦రాజపుత్తీ చ నో మాతా, రాజపుత్తో చ నో పితా;
దాసా మయం బ్రాహ్మణస్స, తస్మా తిట్ఠామ ఆరకా”.

౨౩౨౧మా సమ్మేవం అవచుత్థ, డయ్హతే హదయం మమ;
చితకాయంవ మే కాయో, ఆసనే న సుఖం లభే.

౨౩౨౨మా సమ్మేవం అవచుత్థ, భియ్యో సోకం జనేథ మం;
నిక్కిణిస్సామి దబ్బేన, న వో దాసా భవిస్సథ.

౨౩౨౩‘కిమగ్ఘియఞ్హి వో తాత, బ్రాహ్మణస్స పితా అదా;
యథాభూతం మే అక్ఖాథ, పటిపాదేన్తు బ్రాహ్మణం”.

౨౩౨౪సహస్సగ్ఘఞ్హి మం తాత, బ్రాహ్మణస్స పితా అదా;
అథ [అచ్ఛం (సీ॰ స్యా॰ క॰)] కణ్హాజినం కఞ్ఞం, హత్థినా చ సతేన చ” [హత్థిఆదిసతేన చ (స్యా॰), హత్థినాదిసతేన చ (క॰)].

౨౩౨౫ఉట్ఠేహి కత్తే తరమానో, బ్రాహ్మణస్స అవాకర;
దాసిసతం దాససతం, గవం హత్థుసభం సతం;
జాతరూపసహస్సఞ్చ , పుత్తానం దేహి నిక్కయం.

౨౩౨౬తతో కత్తా తరమానో, బ్రాహ్మణస్స అవాకరి;
దాసిసతం దాససతం, గవం హత్థుసభం సతం;
జాతరూపసహస్సఞ్చ, పుత్తానందాసి నిక్కయం”.

౨౩౨౭నిక్కిణిత్వా నహాపేత్వా, భోజయిత్వాన దారకే;
సమలఙ్కరిత్వా భణ్డేన, ఉచ్ఛఙ్గే ఉపవేసయుం.

౨౩౨౮‘‘సీసం న్హాతే సుచివత్థే, సబ్బాభరణభూసితే;
రాజా అఙ్కే కరిత్వాన, అయ్యకో పరిపుచ్ఛథ.

౨౩౨౯‘‘కుణ్డలే ఘుసితే మాలే, సబ్బాభరణభూసితే;
రాజా అఙ్కే కరిత్వాన, ఇదం వచనమబ్రవి.

౨౩౩౦‘‘కచ్చి ఉభో అరోగా తే, జాలి మాతాపితా తవ;
కచ్చి ఉఞ్ఛేన యాపేథ, కచ్చి మూలఫలా బహూ.

౨౩౩౧‘‘కచ్చి డంసా మకసా చ, అప్పమేవ సరీసపా;
వనే వాళమిగాకిణ్ణే, కచ్చి హింసా న విజ్జతి’’.

౨౩౩౨‘‘అథో ఉభో అరోగా మే, దేవ మాతాపితా మమ;
అథో ఉఞ్ఛేన యాపేన్తి, అథో మూలఫలా బహూ.

౨౩౩౩‘‘అథో డంసా మకసా చ, అప్పమేవ సరీసపా;
వనే వాళమిగాకిణ్ణే, హింసా నేసం న విజ్జతి.

౨౩౩౪‘‘ఖణన్తాలుకలమ్బాని, బిలాని తక్కలాని చ;
కోలం భల్లాతకం బేల్లం, సా నో ఆహత్వ పోసతి.

౨౩౩౫‘‘యఞ్చేవ సా ఆహరతి, వనమూలఫలహారియా;
తం నో సబ్బే సమాగన్త్వా, రత్తిం భుఞ్జామ నో దివా.

౨౩౩౬‘‘అమ్మావ నో కిసా పణ్డు, ఆహరన్తీ దుమప్ఫలం;
వాతాతపేన సుఖుమాలీ, పదుమం హత్థగతామివ.

౨౩౩౭‘‘అమ్మాయ పతనూకేసా, విచరన్త్యా బ్రహావనే;
వనే వాళమిగాకిణ్ణే, ఖగ్గదీపినిసేవితే.

౨౩౩౮‘‘కేసేసు జటం బన్ధిత్వా, కచ్ఛే జల్లమధారయి;
చమ్మవాసీ ఛమా సేతి, జాతవేదం నమస్సతి.

౨౩౩౯‘‘పుత్తా పియా మనుస్సానం, లోకస్మిం ఉదపజ్జిసుం;
న హి నూనమ్హాకం అయ్యస్స, పుత్తే స్నేహో అజాయథ’’.

౨౩౪౦‘‘దుక్కటఞ్చ హి నో పుత్త, భూనహచ్చం కతం మయా;

యోహం సివీనం వచనా, పబ్బాజేసిమదూసకం.

౨౩౪౧యం మే కిఞ్చి ఇధ అత్థి, ధనం ధఞ్ఞఞ్చ విజ్జతి;
ఏతు వేస్సన్తరో రాజా, సివిరట్ఠే పసాసతు”.

౨౩౪౨న దేవ మయ్హం వచనా, ఏహితి సివిసుత్తమో;
సయమేవ దేవో గన్త్వా, సిఞ్చ భోగేహి అత్రజం”.

౨౩౪౩తతో సేనాపతిం రాజా, సఞ్జయో అజ్ఝభాసథ;
హత్థీ అస్సా రథా పత్తీ, సేనా సన్నాహయన్తు నం;
నేగమా చ మం అన్వేన్తు, బ్రాహ్మణా చ పురోహితా.

౨౩౪౪తతో సట్ఠిసహస్సాని, యోధినో [యుధినో (క.)] చారుదస్సనా;
ఖిప్పమాయన్తు సన్నద్ధా, నానావణ్ణేహిలఙ్కతా.

౨౩౪౫నీలవత్థధరా నేకే [నీలవణ్ణధరానేకే (సీ. పీ.), నీలవత్థధరా ఏకే (?)], పీతానేకే నివాసితా;
అఞ్ఞే లోహితఉణ్హీసా, సుద్ధానేకే నివాసితా;
ఖిప్పమాయన్తు సన్నద్ధా, నానావణ్ణేహిలఙ్కతా.

౨౩౪౬హిమవా యథా గన్ధధరో, పబ్బతో గన్ధమాదనో;
నానారుక్ఖేహి సఞ్ఛన్నో, మహాభూతగణాలయో.

౨౩౪౭ఓసధేహి చ దిబ్బేహి, దిసా భాతి పవాతి చ;
ఖిప్పమాయన్తు సన్నద్ధా, దిసా భన్తు పవన్తు చ.

౨౩౪౮తతో నాగసహస్సాని, యోజయన్తు చతుద్దస;
సువణ్ణకచ్ఛా మాతఙ్గా, హేమకప్పనవాససా.

౨౩౪౯ఆరూళ్హా గామణీయేహి, తోమరఙ్కుసపాణిభి;
ఖిప్పమాయన్తు సన్నద్ధా, హత్థిక్ఖన్ధేహి దస్సితా.

౨౩౫౦తతో అస్ససహస్సాని, యోజయన్తు చతుద్దస;
ఆజానీయావ జాతియా, సిన్ధవా సీఘవాహనా.

౨౩౫౧ఆరూళ్హా గామణీయేహి, ఇల్లియాచాపధారిభి;
ఖిప్పమాయన్తు సన్నద్ధా, అస్సపిట్ఠే అలఙ్కతా.

౨౩౫౨తతో రథసహస్సాని, యోజయన్తు చతుద్దస;

అయోసుకతనేమియో, సువణ్ణచితపక్ఖరే.

౨౩౫౩‘ఆరోపేన్తు ధజే తత్థ, చమ్మాని కవచాని చ;

విప్పాలేన్తు [విప్ఫాలేన్తు (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)] చ చాపాని, దళ్హధమ్మా పహారినో;

ఖిప్పమాయన్తు సన్నద్ధా, రథేసు రథజీవినో’’.

౨౩౫౪లాజాఓలోపియా [లాజా ఓలోకిరా (క॰)] పుప్ఫా, మాలాగన్ధవిలేపనా;

అగ్ఘియాని చ తిట్ఠన్తు, యేన మగ్గేన ఏహితి.

౨౩౫౫గామే గామే సతం కుమ్భా, మేరయస్స సురాయ చ;

మగ్గమ్హి పతితిట్ఠన్తు [పతితా ఠన్తు (స్యా॰ క॰)], యేన మగ్గేన ఏహితి.

౨౩౫౬‘మంసా పూవా సఙ్కులియో, కుమ్మాసా మచ్ఛసంయుతా;

మగ్గమ్హి పతితిట్ఠన్తు, యేన మగ్గేన ఏహితి.

౨౩౫౭సప్పి తేలం దధి ఖీరం, కఙ్గుబీజా [కఙ్గువీహి (సీ॰ పీ॰), కఙ్గుపిట్ఠా (స్యా॰)] బహూ సురా;

మగ్గమ్హి పతితిట్ఠన్తు, యేన మగ్గేన ఏహితి.

౨౩౫౮ఆళారికా చ సూదా చ, నటనట్టకగాయినో;

పాణిస్సరా కుమ్భథూణియో, మన్దకా సోకజ్ఝాయికా [సోకచ్ఛాయికా (క॰)].

౨౩౫౯‘ఆహఞ్ఞన్తు సబ్బవీణా, భేరియో దిన్దిమాని చ;

ఖరముఖాని ధమేన్తు [వదన్తు (సీ॰ పీ॰)], నదన్తు ఏకపోక్ఖరా.

౨౩౬౦‘ముదిఙ్గా పణవా సఙ్ఖా, గోధా పరివదేన్తికా;

దిన్దిమాని చ హఞ్ఞన్తు, కుతుమ్ప [కుటుమ్బా (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)] దిన్దిమాని చ’’.

౨౩౬౧సా సేనా మహతీ ఆసి, ఉయ్యుత్తా సివివాహినీ;

జాలినా మగ్గనాయేన, వఙ్కం పాయాసి పబ్బతం.

౨౩౬౨కోఞ్చం నదతి మాతఙ్గో, కుఞ్జరో సట్ఠిహాయనో;

కచ్ఛాయ బద్ధమానాయ, కోఞ్చం నదతి వారణో.

౨౩౬౩‘ఆజానీయా హసియన్తి [హసిస్సింసు (సీ॰ పీ॰)], నేమిఘోసో అజాయథ;

అబ్భం రజో అచ్ఛాదేసి, ఉయ్యుత్తా సివివాహినీ.

౨౩౬౪సా సేనా మహతీ ఆసి, ఉయ్యుత్తా హారహారినీ;
జాలినా మగ్గనాయేన, వఙ్కం పాయాసి పబ్బతం.

౨౩౬౫‘‘తే పావింసు బ్రహారఞ్ఞం, బహుసాఖం మహోదకం [బహుదిజం (పీ॰)];
పుప్ఫరుక్ఖేహి సఞ్ఛన్నం, ఫలరుక్ఖేహి చూభయం.

౨౩౬౬‘‘తత్థ బిన్దుస్సరా వగ్గూ, నానావణ్ణా బహూ దిజా;
కూజన్తముపకూజన్తి, ఉతుసమ్పుప్ఫితే దుమే.

౨౩౬౭‘‘తే గన్త్వా దీఘమద్ధానం, అహోరత్తానమచ్చయే;
పదేసం తం ఉపాగచ్ఛుం, యత్థ వేస్సన్తరో అహు’’.

మహారాజపబ్బం నామ.

ఛఖత్తియకమ్మం

౨౩౬౮‘‘తేసం సుత్వాన నిగ్ఘోసం, భీతో వేస్సన్తరో అహు;
పబ్బతం అభిరుహిత్వా, భీతో సేనం ఉదిక్ఖతి.

౨౩౬౯‘‘ఇఙ్ఘ మద్ది నిసామేహి, నిగ్ఘోసో యాదిసో వనే;
ఆజానీయా హసియన్తి, ధజగ్గాని చ దిస్సరే.

౨౩౭౦‘‘ఇమే నూన అరఞ్ఞస్మిం, మిగసఙ్ఘాని లుద్దకా;
వాగురాహి పరిక్ఖిప్ప, సోబ్భం పాతేత్వా తావదే;
విక్కోసమానా తిబ్బాహి, హన్తి నేసం వరం వరం.

౨౩౭౧‘‘యథా మయం అదూసకా, అరఞ్ఞే అవరుద్ధకా;
అమిత్తహత్థత్తం గతా, పస్స దుబ్బలఘాతకం’’.

౨౩౭౨‘‘అమిత్తా నప్పసాహేయ్యుం, అగ్గీవ ఉదకణ్ణవే;
తదేవ త్వం విచిన్తేహి, అపి సోత్థి ఇతో సియా’’.

౨౩౭౩‘‘తతో వేస్సన్తరో రాజా, ఓరోహిత్వాన పబ్బతా;
నిసీది పణ్ణసాలాయం, దళ్హం కత్వాన మానసం’’.

౨౩౨౪‘నివత్తయిత్వాన రథం, వుట్ఠపేత్వాన సేనియో;
ఏకం అరఞ్ఞే విహరన్తం, పితా పుత్తం ఉపాగమి.

౨౩౨౫‘హత్థిక్ఖన్ధతో ఓరుయ్హ, ఏకంసో పఞ్జలీకతో;
పరికిణ్ణో [పరిక్ఖిత్తో (సీ. పీ.)] అమచ్చేహి, పుత్తం సిఞ్చితుమాగమి.

౨౩౨౬“తత్థద్దస కుమారం సో, రమ్మరూపం సమాహితం;
నిసిన్నం పణ్ణసాలాయం, ఝాయన్తం అకుతోభయం.

౨౩౨౭‘తఞ్చ దిస్వాన ఆయన్తం, పితరం పుత్తగిద్ధినం;
వేస్సన్తరో చ మద్దీ చ, పచ్చుగ్గన్త్వా అవన్దిసుం.

౨౩౨౮‘మద్దీ చ సిరసా పాదే, ససురస్సాభివాదయి;
‘మద్దీ అహఞ్హి తే దేవ, పాదే వన్దామి తే సుణ్హా’ [హుసా (సీ. స్యా. పీ.)];
తేసు తత్థ పలిసజ్జ, పాణినా పరిమజ్జథ”.

౨౩౨౯‘కచ్చి వో కుసలం పుత్త, కచ్చి పుత్త అనామయం;
కచ్చి ఉఞ్ఛేన యాపేథ, కచ్చి మూలఫలా బహూ.

౨౩౩౦కచ్చి డంసా మకసా చ, అప్పమేవ సరీసపా;
వనే వాళమిగాకిణ్ణే, కచ్చి హింసా న విజ్జతి”.

౨౩౩౧అత్థి నో జీవికా దేవ, సా చ యాదిసకీదిసా;
కసిరా జీవికా హోమ [అహోసి (?)], ఉఞ్ఛాచరియాయ జీవితం.

౨౩౩౨అనిద్ధినం మహారాజ, దమేతస్సంవ సారథి;
త్యమ్హా అనిద్ధికా దన్తా, అసమిద్ధి దమేతి నో.

౨౩౩౩‘అపి నో కిసాని మంసాని, పితు మాతు అదస్సనా;
అవరుద్ధానం మహారాజ, అరఞ్ఞే జీవసోకినం”.

౨౩౩౪యేపి తే సివిసేట్ఠస్స, దాయాదాపత్తమానసా;
జాలీ కణ్హాజినా చుభో, బ్రాహ్మణస్స వసానుగా;
అచ్చాయికస్స లుద్దస్స, యో నే గావోవ సుమ్భతి.

౨౩౩౫తే రాజపుత్తియా పుత్తే, యది జానాథ సంసథ;

పరియాపుణాథ నో ఖిప్పం, సప్పదట్ఠంవ మాణవం”.

౨౩౮౬“ఉభో కుమారా నిక్కీతా, జాలీ కణ్హాజినా చుభో;
బ్రాహ్మణస్స ధనం దత్వా, పుత్త మా భాయి అస్ససు”.

౨౩౮౭“కచ్చి ను తాత కుసలం, కచ్చి తాత అనామయం;
కచ్చి ను తాత మే మాతు, చక్ఖు న పరిహాయతి”.

౨౩౮౮కుసలఞ్చేవ మే పుత్త, అథో పుత్త అనామయం;
అథో చ పుత్త తే మాతు, చక్ఖు న పరిహాయతి”.

౨౩౮౯“కచ్చి అరోగం యోగ్గం తే, కచ్చి వహతి వాహనం;
కచ్చి ఫీతో జనపదో, కచ్చి వుట్ఠి న ఛిజ్జతి”.

౨౩౯౦“అథో అరోగం యోగ్గం మే, అథో వహతి వాహనం;
అథో ఫీతో జనపదో, అథో వుట్ఠి న ఛిజ్జతి”.

౨౩౯౧“ఇచ్చేవం మన్తయన్తానం, మాతా నేసం అదిస్సథ;
రాజపుత్తీ గిరిద్వారే, పత్తికా అనుపాహనా.

౨౩౯౨తఞ్చ దిస్వాన ఆయన్తం, మాతరం పుత్తగిద్ధినిం;
వేస్సన్తరో చ మద్దీ చ, పచ్చుగ్గన్త్వా అవన్దిసుం.

౨౩౯౩“మద్దీ చ సిరసా పాదే, సస్సుయా అభివాదయి;
మద్దీ అహఞ్హి తే అయ్యే, పాదే వన్దామి తే సుణ్హా”.

౨౩౯౪మద్దిఞ్చ పుత్తకా దిస్వా, దూరతో సోత్థిమాగతా;
కన్దన్తా మభిధావింసు, వచ్ఛబాలావ మాతరం.

౨౩౯౫మద్దీ చ పుత్తకే దిస్వా, దూరతో సోత్థిమాగతే;
వారుణీవ పవేధేన్తీ, థనధారాభిసిఞ్చథ”.

౨౩౯౬“సమాగతానం ఞాతీనం, మహాఘోసో అజాయథ;
పబ్బతా సమనాదింసు, మహీ పకమ్పితా అహు.

౨౩౯౭“వుట్ఠిధారం పవత్తేన్తో, దేవో పావస్సి తావదే;
అథ వేస్సన్తరో రాజా, ఞాతీహి సమగచ్ఛథ.

౨౩౯౮ నత్తారో సుణిసా పుత్తో, రాజా దేవీ చ ఏకతో;
యదా సమాగతా ఆసుం, తదాసి లోమహంసనం.

౨౩౯౯ పఞ్జలికా తస్స యాచన్తి, రోదన్తా భేరవే వనే;
వేస్సన్తరఞ్చ మద్దిఞ్చ, సబ్బే రట్ఠా సమాగతా;
త్వం నోసి ఇస్సరో రాజా, రజ్జం కారేథ నో ఉభో”.

ఛఖత్తియకమ్మం నామ.

౨౪౦౦ ధమ్మేన రజ్జం కారేన్తం, రట్ఠా పబ్బాజయిత్థ మం;
త్వఞ్చ జానపదా చేవ, నేగమా చ సమాగతా”.

౨౪౦౧ దుక్కటఞ్చ హి నో పుత్త, భూనహచ్చం కతం మయా;
యోహం సివీనం వచనా, పబ్బాజేసిమదూసకం”.

౨౪౦౨ యేన కేనచి వణ్ణేన, పితు దుక్ఖం ఉదబ్బహే;
మాతు భగినియా చాపి, అపి పాణేహి అత్తనో”.

౨౪౦౩ తతో వేస్సన్తరో రాజా, రజోజల్లం పవాహయి;
రజోజల్లం పవాహేత్వా, సఙ్ఖవణ్ణం [సచ్చవణ్ణం (సీ. స్యా.)] అధారయి”.

౨౪౦౪ సీసం న్హాతో సుచివత్థో, సబ్బాభరణభూసితో;
పచ్చయం నాగమారుయ్హ, ఖగ్గం బన్ధి పరన్తపం.

౨౪౦౫ తతో సట్ఠిసహస్సాని, యోధినో చారుదస్సనా;
సహజాతా పకిరింసు, నన్దయన్తా రథేసభం.

౨౪౦౬ తతో మద్దిమ్పి న్హాపేసుం, సివికఞ్ఞా సమాగతా;
వేస్సన్తరో తం పాలేతు, జాలీ కణ్హాజినా చుభో;
అథోపి తం మహారాజా, సఞ్జయో అభిరక్ఖతు”.

౨౪౦౭ ఇదఞ్చ పచ్చయం లద్ధా, పుబ్బే సంక్లేసమత్తనో;
ఆనన్దియం ఆచరింసు, రమణీయే గిరిబ్బజే.

౨౪౦౮ ఇదఞ్చ పచ్చయం లద్ధా, పుబ్బే సంక్లేసమత్తనో;
ఆనన్ది విత్తా సుమనా, పుత్తే సఙ్గమ్మ లక్ఖణా.

౨౪౦౯ఇదఞ్చ పచ్చయం లద్ధా, పుబ్బే సంక్లేసమత్తనో;
ఆనన్ది విత్తా పతీతా, సహ పుత్తేహి లక్ఖణా''.

౨౪౧౦ఏకభత్తా పురే ఆసిం, నిచ్చం థణ్డిలసాయినీ;
ఇతి మేతం వతం ఆసి, తుమ్హం కామా హి పుత్తకా.

౨౪౧౧తం మే వతం సమిద్ధజ్జ, తుమ్హే సఙ్గమ్మ పుత్తకా;
మాతుజమ్పి తం పాలేతు, పితుజమ్పి చ పుత్తక;
అథోపి తం మహారాజా, సఞ్జయో అభిరక్ఖతు.

౨౪౧౨యం కిఞ్చిత్థి కతం పుఞ్ఞం, మయ్హఞ్చేవ పితుచ్చ తే;
సబ్బేన తేన కుసలేన, అజరో అమరో భవ''.

౨౪౧౩కప్పాసికఞ్చ కోసేయ్యం, ఖోమకోటుమ్బరాని చ;
సస్సు సుణ్హాయ పాహేసి, యేహి మద్దీ అసోభథ.

౨౪౧౪తతో హేమఞ్చ కాయూరం, గీవేయ్యం రతనామయం;
సస్సు సుణ్హాయ పాహేసి, యేహి మద్దీ అసోభథ.

౨౪౧౫తతో హేమఞ్చ కాయూరం, అఙ్గదం మణిమేఖలం;
సస్సు సుణ్హాయ పాహేసి, యేహి మద్దీ అసోభథ.

౨౪౧౬ఉణ్ణతం ముఖఫుల్లఞ్చ, నానారత్తే చ మాణికే [మాణియే (సీ. పీ.)];
సస్సు సుణ్హాయ పాహేసి, యేహి మద్దీ అసోభథ.

౨౪౧౭ఉగ్గత్థనం గిఙ్గమకం, మేఖలం పాటిపాదకం [పటిపాదుకం (సీ. స్యా.), పాలిపాదకం (పీ.)];
సస్సు సుణ్హాయ పాహేసి, యేహి మద్దీ అసోభథ.

౨౪౧౮సుత్తఞ్చ సుత్తవజ్జఞ్చ, ఉపనిజ్ఝాయ సేయ్యసి;
అసోభథ రాజపుత్తీ, దేవకఞ్ఞావ నన్దనే.

౨౪౧౯సీసం న్హాతా సుచివత్థా, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;
అసోభథ రాజపుత్తీ, తావతింసేవ అచ్ఛరా.

౨౪౨౦కదలీవ వాతచ్ఛుపితా, జాతా చిత్తలతావనే;
దన్తావరణసమ్పన్నా, రాజపుత్తీ అసోభథ.

౨౪౨౧సకుణీ మానుసినీవ, జాతా చిత్తపత్తా పతీ;
నిగ్రోధపక్కబిమ్బోట్ఠీ, రాజపుత్తీ అసోభథ.

౨౪౨౨తస్సా చ నాగమానేసుం, నాతిబద్ధంవ కుఞ్జరం;
సత్తిక్ఖమం సరక్ఖమం, ఈసాదన్తం ఉరూళ్హవం.

౨౪౨౩సా మద్దీ నాగమారుహి, నాతిబద్ధంవ కుఞ్జరం;
సత్తిక్ఖమం సరక్ఖమం, ఈసాదన్తం ఉరూళ్హవం”.

౨౪౨౪సబ్బమ్హి తంఅరఞ్ఞమ్హి, యావన్తేత్థ మిగా అహుం;
వేస్సన్తరస్స తేజేన, నఞ్ఞమఞ్ఞం విహేఠయుం.

౨౪౨౫సబ్బమ్హి తంఅరఞ్ఞమ్హి, యావన్తేత్థ దిజా అహుం;
వేస్సన్తరస్స తేజేన, నఞ్ఞమఞ్ఞం విహేఠయుం.

౨౪౨౬సబ్బమ్హి తంఅరఞ్ఞమ్హి, యావన్తేత్థ మిగా అహుం;
ఏకజ్ఝం సన్నిపాతింసు, వేస్సన్తరే పయాతమ్హి;
సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే.

౨౪౨౭సబ్బమ్హి తంఅరఞ్ఞమ్హి, యావన్తేత్థ దిజా అహుం;
ఏకజ్ఝం సన్నిపాతింసు, వేస్సన్తరే పయాతమ్హి;
సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే.

౨౪౨౮సబ్బమ్హి తంఅరఞ్ఞమ్హి, యావన్తేత్థ మిగా అహుం;
నాస్సు మఞ్జూ నికూజింసు, వేస్సన్తరే పయాతమ్హి;
సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే.

౨౪౨౯సబ్బమ్హి తంఅరఞ్ఞమ్హి, యావన్తేత్థ దిజా అహుం;
నాస్సు మఞ్జూ నికూజింసు, వేస్సన్తరే పయాతమ్హి;
సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే.

౨౪౩౦పటియత్తో రాజమగ్గో, విచిత్తో పుప్ఫసన్థతో;
వసి వేస్సన్తరో యత్థ, యావతావ జేతుత్తరా.

౨౪౩౧తతో సట్ఠిసహస్సాని, యోధినో చారుదస్సనా;
సమన్తా పరికిరింసు, వేస్సన్తరే పయాతమ్హి;

సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే.

౨౪౩౨ఓరోధా చ కుమారా చ, వేసియానా చ బ్రాహ్మణా;

సమన్తా పరికిరింసు, వేస్సన్తరే పయాతమ్హి;

సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే.

౨౪౩౩హత్థారోహా అనీకట్ఠా, రథికా పత్తికారకా;

సమన్తా పరికిరింసు, వేస్సన్తరే పయాతమ్హి;

సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే.

౨౪౩౪సమాగతా జానపదా, నేగమా చ సమాగతా;

సమన్తా పరికిరింసు, వేస్సన్తరే పయాతమ్హి;

సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే.

౨౪౩౫కరోటియా చమ్మధరా, ఇల్లీహత్థా [ఇన్దిహత్థా (స్యా. క.), ఖగ్గహత్థా (సీ. పీ.)] సువమ్మినో;

పురతో పటిపజ్జింసు, వేస్సన్తరే పయాతమ్హి;

సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే.

౨౪౩౬తే పావిసుం పురం రమ్మం, మహాపాకారతోరణం;

ఉపేతం అన్నపానేహి, నచ్చగీతేహి చూభయం.

౨౪౩౭విత్తా జానపదా ఆసుం, నేగమా చ సమాగతా;

అనుప్పత్తే కుమారమ్హి, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే.

౨౪౩౮చేలుక్ఖేపో అవత్తిత్థ, ఆగతే ధనదాయకే;

నన్దిం పవేసి [నన్ది-ప్పవేసి (సీ. స్యా. పీ.)] నగరే, బన్ధనా మోక్ఖో అఘోసథ.

౨౪౩౯జాతరూపమయం వస్సం, దేవో పావస్సి తావదే;

వేస్సన్తరే పవిట్ఠమ్హి, సివీనం రట్ఠవడ్ఢనే.

౨౪౪౦తతో వేస్సన్తరో రాజా, దానం దత్వాన ఖత్తియో;

కాయస్స భేదా సప్పఞ్ఞో, సగ్గం సో ఉపపజ్జథా’’తి.

వేస్సన్తరజాతకం దసమం.

మహానిపాత నిట్ఠితా.

జాతకపాళి నిట్ఠితా.